Raftul Denisei

Michelle Gable

Un apartament la Paris

roman

ebook HUMANITAS fiction

MICHELLE GABLE
A PARIS APARTMENT
Copyright © 2014 by Michelle Gable
All rights reserved.

© Humanitas Fiction, 2015, pentru prezenta versiune românească (ediţia print)
© Humanitas Fiction, 2015 (ediţia digitală)

Ilustraţia de pe copertă: Giovanni Boldini, *Portretul lui Marthe de Florian* (detaliu)

ISBN: 978-973-689-968-3 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Michelle Gable

Un apartament la Paris

Traducere din engleză de
FLORICA SINCU

Cuprins

UN APARTAMENT LA PARIS
- Partea întâi
- Partea a doua
- Partea a treia
- Partea a patra
- Epilog
- Mulţumiri

Pentru Dennis
Pentru tot

PARTEA ÎNTÂI

Capitolul I

Nu-şi dorea decât să plece din oraş.

De-ndată ce directorul i-a spus „apartament“, „al nouălea arondisment“ şi „o grămadă de prostii din secolul al nouăsprezecelea“, April şi-a zis: „vacanţă“. Avea să fie şi ceva treabă, asta era fără importanţă, doar pleca la Paris. Aşa cum ştie orice scriitor, orice poet, orice pictor şi, de ce nu, orice expert în mobilă, acolo e locul cel mai potrivit pentru o evadare.

Echipa pariziană se şi apucase de lucru. Şef era Olivier. April şi-l imagina cum umblă chiar în momentul acela prin apartament, cu un carnet şi ia notiţe cu degetele lui strâmbe. Ceruse ajutor de la New York pentru că aveau nevoie de încă un evaluator, mai precis de un expert în mobilă care să aibă mai multă autoritate în materie. După părerea şefului ei, apartamentul acela de şapte camere conţinea „destule piese ca să mobilezi cu ele o duzină de bordeluri de mâna întâi“. Dar Peter nu se aştepta la mare lucru. April spera mult mai mult, însă din cu totul alt motiv. Până la urmă nici unul n-a avut dreptate.

Capitolul II

În vreme ce soţul ei îşi aranja papionul şi-şi netezea mânecile jachetei, ba îndesând, ba trăgând de hainele de pe el pentru un rezultat perfect, April îşi pregătea valiza pentru zborul de noapte către aeroportul Charles de Gaulle. În mod normal era o călătoare pricepută, obişnuită cu voiajele, dar călătoria aceasta de treizeci de zile îi punea al naibii de multe probleme cu privire la greutatea valizei. Nu pleca niciodată pentru mai mult de o săptămână, dar se părea că, la un moment dat, între „grămada de rahat“ şi tipărirea biletului de avion, cineva îi şoptise lui Peter că de data aceasta nu era vorba de o descoperire obişnuită. „Stai cât e nevoie“, i-a spus. „Putem să-ţi prelungim şederea.“

April avea să-i reamintească de asta mai târziu.

— Ce-i cu tine? a întrebat-o Troy, observând că soţia lui se încruntase. Îşi mai îndreptă niţel cămaşa.

— Valiza asta. Nu-s sigură că am suficiente lucruri. Treizeci de zile. Paris. În iunie. Asta înseamnă că temperatura poate să sară oricând cu douăzeci de grade în sus sau în jos în aceleaşi douăzeci şi patru de ore. Cum se spune, nu te duci la Paris de dragul vremii.

April îşi ridică privirea şi ochii i se opriră pe butonul de la manşeta lui stângă, care reflecta lumina candelabrului din tavan. Pasiunea evaluării era un obicei imposibil de stăpânit, April trebuia să-i interzică creierului ei să calculeze cu cât s-ar vinde la licitaţie nu ştiu ce buton din onix şi platină. Nu însemna c-ar fi dorit să-i moară pe loc soţul, că evaluarea ar fi fost o chestie normală sau că o făcea cu gândul de a câştiga ceva. Evaluările ei mentale erau mai de grabă un produs secundar al faptului că lucra la cea mai mare casă de licitaţie din lume.

— Ce-i cu privirea asta? a întrebat Troy, uşor amuzat. Nu merg butonii la cămaşa asta?

— Ba da, merg perfect.

April privi în altă direcţie, uşurată că nu se specializase în ornamente primite ca moştenire de la vreo rudă ţicnită, ursuză şi plină de riduri, şi că, prin urmare, îi lipseau cunoştinţele necesare ca să evalueze ce purta soţul ei. În evaluarea lui Troy Vogt avea însă un adevărat doctorat, muncit din greu. Acela-i spunea că butonii, cei pe care soţul ei îi păstra pentru ocazii speciale

din cadrul slujbei, erau inestimabili, cel puţin pentru el. Ce-i spunea despre cine avea să fie prezent cu ocazia asta nu o interesa pe April în nici un fel.

— Sunt depăşită. April scutură din cap privind fix valiza, dar nu vorbea neapărat despre pulovere şi fulare.

— Nu înghesui prea multe lucruri, i-a spus Troy. Poţi oricând să-ţi cumperi altele de-acolo. Doar e vorba de Paris, nu?

— Ăsta-i răspunsul tău la orice problemă, vezi? Cumpără!

— Şi asta-i rău? a întrebat Troy făcând o ocheadă, deplasându-se spre oglinda cea mare şi mângâind-o în trecere pe spate pe April. Eşti într-adevăr o soţie nemaipomenită.

„Soţie nemaipomenită.“ Cuvintele au şocat-o pe April, dar n-ar fi trebuit. Aveau acum o nouă semnificaţie. Soţie. *Soţie*.

— Fără să însemne că asta ar interesa pe cineva, a continuat Troy, în afară de toţi cei de pe Wall Street, filozofia mea, „cumpără“, arată de ce criza a fost cel mai bun lucru care li se putea întâmpla firmei şi investitorilor mei.

— Ce superbă atitudine, a spus April, încercând să glumească. În ultima vreme fusese dureros de puţin umor în casa lor. Totul părea să scârţâie, să se fi ruginit. Cui nu-i place perspectiva unui şmecher de pe Wall Street când e vorba de a nimeri drept la ţintă?

Troy a râs şi şi-a îmbrăcat fracul. A continuat să se privească în oglindă, chicotind de unul singur, în vreme ce April a mai înghesuit o pereche de balerini în valiza ei din material dur.

— Că veni vorba de şmecheri de pe Wall Street, a spus Troy cu o veselie bine jucată, s-ar părea că iar n-ai avut noroc.

— N-am avut noroc? a răspuns April sprijinindu-se de comodă (*stil George III, cu partea din faţă curbă, din mahon, circa 1790*), cu ochii la valiză, apreciind cam cât ar cântări. Ce vrei să zici?

Nu părea prea grea.

April trase aer în piept. Veşnic imaginându-se cu umeri laţi şi puternici ca ai unei înotătoare olimpice, în locul celor fragili şi delicaţi pe care-i poseda ea în realitate, April a tras de valiză să o dea jos de pe pat. Valiza a căzut pe podea, la o jumătate de centimentru de piciorul ei stâng pe care ar fi putut să i-l zdrobească.

— N-ai avut norocul încă unui accident la împachetat valiza, una la mână, a zis Troy. Îţi dai şi tu seama că valiza aia e mai mare decât tine, nu-i aşa? Scumpa mea, ai deja biletul acela de avion care nu fusese prevăzut. Nu e nevoie să-ţi rupi un picior ca să eviţi participarea la un nenorocit de eveniment de la slujba mea.

— Ehee, nu sunt chiar aşa de neplăcute. April şi-a şters fruntea, apoi a înclinat valiza într-o parte.

— Nu sunt chiar aşa de neplăcute? Sunt groaznice, şi tu o ştii. Celelalte neveste o să moară de-a dreptul de invidie.

Celelalte neveste. Ce era de spus despre ele? s-a gândit April. Ce-şi închipuiau când se gândeau la Troy? Sau la ea?

— Tu eşti fetiţa mea norocoasă, a continuat Troy. Parisul o să te salveze. O să te salveze de la încă o seară teribilă într-o sală plină de trântori capitalişti.

— Aşa e, bieţii capitalişti! April a ridicat ochii spre cer şi a continuat cu un accent britanic nu prea bine reuşit. Ce nor*oo*c pe mine să pot evita specia asta. Obsesia lor at*ââââ*t de vulgară de a câştiga bani! N-au *nici un pic de* cl*aa*să!

April spera că-şi acoperise binişor tristeţea cu glumele ei cam stângace. Se simţea cu adevărat norocoasă. Oricum, nu pentru că scăpa de o serată plină de ifose, în care ar fi trebuit să-i suporte pe cei mai strălucitori (şi mai nesuferiţi) tipi de pe Wall Street.

Nici vorbă, April era în stare să stea la palavre cu cei mai buni dintre ei, chiar dacă nu era la curent cu ce se întâmplase pe piaţa asiatică în dimineaţa aceea. Putea să suporte chiar şi apariţia celei mai recente neveste-trofeu din grup, care inevitabil avea să-şi permită prea multe pahare de şampanie şi să petreacă jumătate din noapte minunându-se câte diplome de diferite feluri avea April, pentru ca în final, cu un ton strident, să le zică celor din cercul apropiat de paharul ei de băutură: „Soţia lui Troy are o diplomă în m*ooo*bilă!“

Dar nu-şi mai amintea când se întâmplase ultima oară ca doctoratul ei în istoria artei să fie confundat cu priceperea unui vânzător de obiecte de artă. În ultima vreme Troy nu-i mai propunea deloc să iasă cu el. Zicea mereu că „îşi arată doar mutra“ la unele evenimente, sau că ele sunt „doar între

bărbaţi“, sau „prea plictisitoare“ pentru April. Asta era problema. Troy zicea că-i norocoasă, zicea că-i salvată, dar April nu prea putea să fie recunoscătoare că a evitat un eveniment unde nimeni nu se aştepta s-o vadă. Sau şi mai rău, unde prezenţa ei nici nu era dorită.

Troy încetase s-o mai ia cu el chiar de pe când relaţiile lor erau destul de bune. Acum, cine ştie? Oare se presupunea măcar c-ar trebui să participe?

În definitiv, April nu se considera nici „norocoasă“, nici „salvată“. Cu un bilet de avion pentru Paris în buzunar nu trebuia să se mai gândească la invitaţia-lipsă din seara aia. Nu mai avea de ce să se întrebe dacă lucrurile fuseseră făcute cu bună ştiinţă.

— Trebuie să-ţi mai lucrezi accentul, i-a spus Troy apropiindu-se de ea.

— De reţinut, a zis April dând la o parte mâna lui Troy, care voia să o ajute cu valiza, că mie îmi plac seratele voastre. Oamenii sunt interesanţi. Conversaţia e plină de viaţă.

— Nu-i adevărat!

Apoi s-a întors spre oglindă şi s-a privit cu multă atenţie. April nu-şi dădea seama niciodată dacă făcea asta pentru că ştia că îl priveşte sau pentru că îşi închipuia că n-o face.

— Ce-i aşa de important de trebuie să pleci chiar astă-seară? a întrebat el. Pretinsa nepăsare forţată din glasul lui părea să ascundă o umbră de îndoială.

— Ştii cum se întâmplă. April se întreba dacă el ar admite că o suspectează. O urgenţă legată de mobile. Trebuie să fiu acolo înainte să afle concurenţa de vânzare.

— Dar nu pleci de obicei pentru mai mult de o săptămână, cel mult zece zile, şi niciodată nu eşti prevenită aşa, în ultimul moment. Nu-i prea normal să primeşti de la soţie mesajul „trebuie să plec din oraş“ şi când vii acasă s-o găseşti făcând bagaje pentru o lună.

„Chiar aşa?“ ar fi vrut să zică April. „Chiar te deranjează serios?“

În condiţii normale ar putea să glumească zicându-i că *el* e cel norocos, cu nevasta plecată. Dar rănile şi vânătăile morale erau prea recente, iar prognoza relaţiei lor pe termen lung neclară.

— Şi eu am fost surprinsă de atâta grabă, spuse April. Fusese într-adevăr surprinsă, dar şi recunoscătoare. După părerea celor de la Paris este o

descoperire remarcabilă. A murit o femeie în sudul Franţei şi a lăsat în Pigalle un apartament care rămăsese în familie mai bine de un secol. Nu erau proprietari, aveau însă un contract de închiriere pe o sută de ani.

Tot vorbind începuseră să i se decontracteze umerii şi nu mai avea falca încleştată. Era un teren pe care April ştia cum să navigheze.

— Femeia aceea, a continuat ea, moarta, nu mai intrase în apartament din 1940. Nimeni nu intrase. Îmi tot spun că informaţia ar putea să fie greşită. Poate că datele exacte s-au pierdut în traducere şi apartamentul n-a fost închis decât după un divorţ prost terminat pe la sfârşitul anilor ’90.

April simţi cum se crispează pronunţând cuvântul „divorţ“, dar era prea târziu. Îi ieşise din gură. Şi doar fusese foarte atentă să-l evite.

— Şaptezeci de ani! ciripi ea, vocea urcându-i-se spre tavanul înalt de patru metri. Inimaginabil!

— Nu ştiu, spuse Troy, săltând un umăr şi fără nici o emoţie, cu o faţă de piatră, severă. Poate că acelaşi lucru se întâmplă şi-n Manhattan tot timpul. Locuri care rămân închise în vreme ce avocaţii şi trusturile trimit cecul de chirie automat în fiecare lună, fără ca nimeni să-şi dea osteneala să pună vreo întrebare.

— Nu cred că e şi cazul apartamentului ăstuia. E plin până la tavan cu mobilă şi tablouri, cu mai toate obiectele care au intrat în posesia familiei înainte de al Doilea Război Mondial.

— Ceva bun?

— Olivier aşa pare să creadă, altfel n-ar trimite după mine. Chiar dacă n-ar fi vorba decât despre asta, e ceva absolut nou pe piaţă. Nici măcar nemţii n-au aflat încă. April dădea mirată din cap. Ai putea să-ţi închipui că măcar unul din familie, cineva cu datorii făcute la jocurile de noroc sau din pricina drogurilor, ar fi dorit să pună mâna pe ceva de-acolo în atâta timp.

— Dacă nu cumva acolo nu-s decât nimicuri. Troy îşi luă telefonul şi scrise un mesaj. Fruntea lui, netedă până atunci, se încreţi. Un parizian de genul celor care adună compulsiv de toate, continuă el, deşi nu mai părea interesat de conversaţie.

April oftă.

— Zău, scumpo, glumesc, spuse el, întotdeauna pregătit cu o scuză, era un reflex la el. Pare să fie foarte interesant. Zău.

Oftatul? Nu crezuse că avea să fie interpretat aşa.

— Da. Interesant. April flutură o mână ca şi cum ar fi vrut să împrospăteze aerul. Gestul era făcut cam la întâmplare, dar Troy încetă să mai dea atenţie telefonului.

— Inelele tale, zise el încruntat uşor şi cu ochii la mâna ei. Sunt în seif?

April încuviinţă şi îşi privi şi ea degetul. Nimeni nu purta bijuterii de valoare în Europa, nu-i aşa? Nu era vorba de căsnicia lor, ci de slujba ei. Muşcându-şi buzele, April clipi ca să alunge din ochi o senzaţie de înţepătură.

— Troy, ascultă… începu April, dar el se întorsese la scrisul mesajului pe telefon.

Brusc i-a sunat ei telefonul. Maşina era la uşă. Se uită la bărbatul ei arătos, la frumoasa lor casă şi se gândi cât de fericită fusese. O vreme viaţa ei fusese strălucită, sclipitoare. Apartamentul *ei* conţinea tot ce-şi dorise vreodată. Şaptezeci de ani? Sperase să stea mai mult acolo. Pentru totdeauna.

— O să-ţi simt lipsa, i-a spus Troy, apărând lângă ea când îşi băga telefonul în geanta mare de piele pe care o lua ca bagaj de mână.

Camera se umpluse de parfumul lui masculin. Pe când el o îmbrăţişa, April încerca să ţină bine minte fiecare amănunt fără să se gândească dacă, sau când, avea să mai vadă sau să mai simtă tot ce se afla atunci în jurul ei.

Troy o sărută uşor pe creştetul capului.

— Nu vreau să pleci, îi spuse cu un oftat sonor. Poate mai poţi aştepta. Câteva zile?

Părea sincer.

— Nu te îngrijora, spuse April şi se desprinse de el. Mă întorc curând.

Capitolul III

April n-avea să uite niciodată mirosul acelui apartament. Şaptezeci de ani păreau o nimica toată de îndată ce păşeai în acel apartament parizian. Mirosul părea să aibă o mie de ani, dacă mirosurile ar fi avut vârstă. April abia inspiră, că simţi cum se impregnează de praf şi de parfum. Avea să păstreze senzaţia de dulce iritaţie în fundul gâtului timp de luni de zile. Iar ce văzuse avea să-i revină în minte şi mai îndelung.

Apartamentul era în al nouălea arondisment, pe malul drept al Senei, în apropiere de Opera Garnier, de Folies Bergère şi de cartierul rău famat Pigalle. Era Parisul colorat, Parisul scriitorilor, al artiştilor şi al cineaştilor. April bănuia că apartamentul fusese şi el plin de culoare cândva, înainte ca timpul să-l acopere cu praf şi uitare.

În timpul zborului pe deasupra Atlanticului, April citise pe nerăsuflate tot materialul adunat de Sotheby's pentru ea. Apartamentul avea şapte camere: o anticameră, un salon, o sufragerie, două dormitoare, o sală de baie şi o bucătărie. În fotografii nu părea mare, ci opulent: tavane înalte de lemn, tapet de damasc roz, ornamente aurite.

Dar fotografiile lucioase fuseseră departe de realitate. Acum, în picioare, în aerul sufocant, se simţi copleşită. Toate lucrurile acelea, umplând cameră după cameră. Troy avusese dreptate, se gândi ea cu un zâmbet: femeia aceea strânsese compulsiv tot felul de lucruri. Bogată şi-n aparenţă fără gust, dar tot colecţionară compulsivă trebuia numită. Pentru prima oară în cursul carierei, April se întrebă dacă avea să se descurce.

Păşind cu grijă prin labirintul de mobile, April auzi voci care veneau din fundul apartamentului. De-abia aştepta să-l vadă pe Olivier şi să înceapă treaba, dar, în vreme ce picioarele o tot împingeau înainte, April avansa, aproape pe vârfuri, pe micuţele poteci şerpuind prin aparent nesfârşita colecţie de oglinzi, de fotolii şi de obiecte de artă proptite peste tot, lăsând deoparte mamiferele şi păsările împăiate. Imediat începu să facă în minte inventarul.

După încă zece paşi făcuţi cu grijă, şi doar cu un metru şi jumătate mai încolo, April dădu peste un birou cu aurituri, stil Ludovic XVI, peste o pereche de fotolii din mahon, stil George III, peste un covor Savonnerie, stil Charles X, şi peste o incredibilă aplică de aur, de pe la mijlocul secolului al

XVIII-lea. Noduros şi plin de vine, obiectul părea să posede o viaţă proprie. Dădea impresia că de-abia aşteaptă să se întindă şi să înjunghie pe cineva.

La fiecare pas avea o nouă surpriză. Pe lângă obiecte care puteau să fie uşor considerate antichităţi cu o sută de ani înainte, April găsi un struţ de 1,80 m împăiat şi un Mickey Mouse rezemat în colţul din spatele lui. Spionându-şi colegii printr-o uşă întredeschisă, April se strecură pe lângă un uimitor birou în stil japonez, negru cu auriu, şi aproape că se împiedică de o etajeră simplă, banală, plină vârf cu hârtii.

— Aa, *madame* Vogt, spuse cineva. Bun venit la Paris. Aţi scăpat de vremea ploioasă.

April trecu dincolo de uşă şi dădu de Olivier, care era însoţit de două persoane. Pe unul din ei îl văzuse la o licitaţie la New York. Ştia că avea nu ştiu ce post la Sotheby’s şi îşi amintea de felul în care, beat criţă, încercase de mai multe ori să o pipăie pe asistenta ei. Dar poate că doar îl confunda cu vreun alt francez.

— *Bonjour*, spuse ea. Încântată să vă văd din nou, Olivier.

— *Bonjour*, *madame* Vogt, spuse francezul subţiratic. Cum mai e la New York? De luni întregi tot încerc să mă întorc acolo.

Aha, aşa e, acum îşi amintea de el. Îl chema Marc, el era cel care aproape că se năpustise asupra asistentei ei, Birdie. April încercă să-şi controleze zâmbetul batjocoritor, pupându-l politicos pe amândoi obrajii şi pronunţând cu glas scăzut cuvintele franţuzeşti obişnuite în aceste ocazii, tot sperând că dispreţul ei putea trece drept buna şi demodata distanţă tipică parizienilor.

Lângă Olivier şi Marc stătea un bărbat costeliv, cu păr moale, negru, purtând o cămaşă de seară de culoarea levănţicăi. April nu se putu stăpâni să nu urmărească atent elegantele cusături ale cămăşii bine băgate în pantalonii dintr-o stofă cu dungi fine. Căscă ochii cu un pic de invidie la şoldurile şi torsul lui proiectate înainte, astfel încât dădeau impresia de siguranţă de sine sau de mândrie, sau de altceva ce nu prea putea să numească. April începu chiar să roşească, dar deodată observă că el avea în gură o ţigară.

— Nu e voie să fumaţi aici, şuieră ea. Cea mai mică scânteie poate să distrugă întregul apartament, oricine îşi dă seama de asta. Imediat! Stingeţi-o imediat!

Bărbatul se hlizi, dădu drumul ţigării şi o strivi de podea cu un pantof maro bine lustruit. Imediat April se repezi şi culese chiştocul de pe jos. Îl flutură prin aer ca să se asigure că e stins.

— E clar că sunteţi o antifumătoare devotată, zise bărbatul cu un zâmbet ironic, în vreme ce April băga chiştocul în buzunar.

— E cu noi, spuse Olivier drept explicaţie, sau scuză. Este April Vogt. Specialista noastră în mobilă continentală.

— Aha, zise delincventul care nu mai fuma, cu accentul lui franţuzesc apăsat, *l'Américaine.*

— April Vogt. Îi întinse o mână. El afişă zâmbetul acela zeflemitor, încuviinţă din cap şi apoi o trase spre el pentru a o saluta printr-un dublu sărut pe obraji. Mirosea a ţigări scumpe şi a colonie şi mai scumpă. Pe April o făcu să se fâstâcească gestul tradiţional, dar incredibil de personal.

— Vi-l prezint pe Luc Thébault, spuse Olivier. Este avocatul doamnei Quatremer.

— *Madame* Quatremer?

— Da, decedata. Acesta a fost apartamentul ei.

— Nu e întru totul corect, spuse Luc şi îşi sprijini braţul de un scaun. April se cutremură gândindu-se la preţul care se deprecia din cauza atingerii neatente, neprofesionale. Tehnic, eu reprezint moştenirea asta, nu pe doamna Quatremer. În general nu le este permis celor morţi să îşi ia avocaţi. În orice caz, acesta a fost apartamentul bunicii ei. Doamna Quatremer locuia la Sarlat şi n-a venit niciodată aici, după cum aţi putut ghici văzând starea interiorului.

— Iar domnul Thébault este persoana care ne-a chemat pentru obiecte, îi explică Olivier. Lucru pentru care îi suntem deosebit de recunoscători.

— Aveţi şi de ce. Luc se întoarse spre April. Dumneavoastră, îi zise el şi o studie atent, din cap până în picioare, aproape că aţi trece drept franţuzoaică. Nu mă aşteptam… la asta.

April zâmbi şters. Cu ani în urmă, după ce reuşise să obţină cu greu funcţia de directoare a unui muzeu parizian de mobilă din secolul al XVIII-lea (acum defunct), citise mult despre cum să arate a pariziancă. Sau, mai de grabă, cum să nu arate chiar atât de americancă. Cu taioare elegante, de culoare închisă, făcute la croitor, îi spunea documentaţia, cu lucruri uşor de

asortat pe care le arunci pe tine şi arăţi de parcă n-ai aranjat nimic în mod special. Iar aşa, se gândi April, era mai mult sau mai puţin cum era alcătuită *ea însăşi*. Dreaptă, brună şi bine croită, doar linii pure. Părul, ochii, nasul: totul asamblat cu naturaleţe; piese de bază, fără defecte. Ca să fie remarcată, tot ce-i mai trebuia era vreo eşarfă mai nostimă sau o bască, asta constituia Regula Numărul Doi despre Cum-Să-Treci-Drept-Franţuzoaică.

— N-aveţi nimic de zis, *madame* Vogt? spuse Luc. Nu sunteţi chiar atât de vorbăreaţă pe cât ar trebui. Eu credeam că americancele dau din gură tot timpul.

A făcut cu degetele un gest care imita măcăitul raţelor.

— Se pare că nimeni nu stă să-şi aleagă cuvintele mai mult decât noi. April ridică bărbia şi se întoarse. Aşa deci, Olivier. S-ar părea că avem ceva de lucru.

Uitându-se peste umărul lui descoperi o masă din malachit, stil Ludovic-Philippe, proptită de o canapea superbă din nuc, stil Ludovic XVI. Făcu ochii mari. Comorile se înmulţeau la nesfârşit în faţa ei.

— Unele dintre piesele acestea… sunt de necrezut.

Vocea îi era tristă şi plină de reverenţă.

April se gândi la muzeul mobilei, care nu mersese, şi se încruntă. Cum ar fi fost dacă n-ar fi dat faliment? Dacă ar mai fi rămas la Paris încă o lună? Două luni? Pe Troy îl cunoscuse pe aeroportul Charles de Gaulle, la plecare. Luase loc în faţa ei în sala de aşteptare rezervată clasei întâi de la Air France, o întâlnire întâmplătoare, căci ea nu mai fusese niciodată în sala de aşteptare pentru clasa întâi şi, cu atât mai puţin, nu-i permisese niciodată unui tip oarecare să intre în vorbă cu ea într-un astfel de loc. Pe vremea aceea April îşi zisese că, dacă pleci din oraş acoperit de ruşine, măcar să o faci cu eleganţă. Inexplicabil, Troy o găsise atrăgătoare şi nu se lăsase respins de bruneta aceea care-şi înghiţea lacrimile, încercând să se desprindă de primul ei vis de adult.

— Nu-i nevoie să plângeţi, *madame* Vogt, spuse Luc. Nu-i decât nişte mobilă.

— Nu plângeam, îl repezi ea. Şi cum adică „nu-i decât nişte mobilă“? Vă rog! S-ar putea umple un muzeu întreg doar cu piesele din camera asta.

— Lăsaţi canapelele şi birourile, *madame* Vogt, spuse Olivier, pocnind din degete şi forţând-o pe April să-i dea atenţie. Indica un punct din faţa lui. Asta aţi văzut? Tabloul?

April îl ocoli pe Luc făcând un mare cerc şi se duse spre Olivier. În faţa lui, proptit de un perete, era un tablou reprezentând o femeie. Tabloul avea cam statura lui April, şi, deşi era pictată din profil, femeia din el era indiscutabil de o frumuseţe uimitoare.

Întinsă pe o sofa mov, femeia nu se uita la pictor. Avea păr şaten, cam încâlcit, tras spre spate, încât părea mai mult căzut decât ridicat. Purta o rochie roz, spumoasă, magnifică, înfăşurată pe picioarele ei de parcă era coada unei sirene. În contrast cu minunăţia de rochie, purta numai câteva bijuterii, discrete, iar chipul îi era animat de cea mai pură frumuseţe.

— E nemaipomenită, spuse April, cu mintea tot la mobile, dar cu ochii la tablou. Pur şi simplu nemaipomenită.

— Nemaipomenită. Da. Dar vă uitaţi bine? Vedeţi ce e?

April se mută mai aproape, chiar într-o baie de lumină.

— Vă rog să închideţi obloanele, spuse ea şi ridică inutil geanta ca să se apere de soarele care o izbea prin geam. Trebuie să fim foarte atenţi cu obiectele de aici.

— Femeia, o îndemnă Olivier. *Madame* Vogt, tabloul.

April se opri. Se uită mai atent de data asta, observând din nou cât de puţine bijuterii purta femeia (un mic şirag de perle, câte un inel pe fiecare mână) şi decolteul adânc al rochiei. Dacă pictura ar fi fost o fotografie modernă, careva ar fi putut s-o mărească şi să zărească sânul.

Apoi văzu. Culoarea. Trăsăturile de penel. Inimitabilul *şfichiuit*.

— Vai, Doamne! zise April şi-şi ascunse mâinile la subsuori. Dorea să atingă tabloul. Voia teribil să-l atingă. Fusese unul dintre motivele care o atrăseseră încă de la început spre această meserie. Erau lucruri pe care ea avea dreptul să le atingă, pe când publicul general, nu.

— Cum vi se pare? o întrebă Olivier. Era o provocare, nu o întrebare. Voia ceva anume de la ea. Voia să facă o comparaţie cu propriile lui observaţii.

— Boldini, şopti ea. Cred că-i un Boldini. Dar nu se poate. Chiar e?

— Da! Olivier aplaudă, aproape cântând de satisfacţie. Găsise nu numai tabloul, ci şi persoana potrivită pentru treaba care era de făcut. Se întoarse spre Marc. Vezi? Ţi-am zis eu. Tu spuneai, „*non, c'est impossible!*“ Dar *madame* Vogt vede acelaşi lucru.

— Credeam că se pricepe doar la mobilă, explică Marc.

Luc scoase un gâjâit. April îi aruncă o privire dispreţuitoare fără să vrea.

— Bine, să zicem că mă mai pricep şi la alte lucruri, spuse ea.

Într-adevăr, nu petreci ani întregi să obţii tot felul de diplome în istoria artei şi nu trăieşti la Paris fără să fii în stare să recunoşti un tablouaş de Giovanni Boldini. „Maestrul şfichiuitului“ fusese cândva cel mai celebru portretist din lume. Înspre sfârşitul secolului al XIX-lea şi în primii ani ai secolului XX nici nu existai dacă nu-ţi făcea Boldini portretul. Femeia asta fusese cineva.

— Nu-mi amintesc de tabloul ăsta, spuse April. Portretul doamnei Juilliard, lady Colin Campbell, ducesa de Marlborough, câteva *donna* Franca Florio. Dar nu femeia asta.

Acum lui April îi bătea cumplit inima. Îi plăcea Boldini. Îi plăcea mult. Măiestria lui portretistică era indiscutabilă. Deşi văzuse cu ochii ei vreo duzină sau chiar mai multe tablouri de-ale lui, April nu simţise niciodată aşa ceva. Femeia era frumoasă, de acord. Dar era mai mult decât atât. Era o prezenţă evidentă.

— Nu-mi vine să cred, şopti April.

— După câte ştiu, nu există în inventarul lui, spuse Olivier. Ar putea să fie un fals?

Nu. Nu un fals. April înţelesese deja asta.

— Un fals al naibii de bun, dacă aşa stau lucrurile, spuse ea. Pe de altă parte…

April se opri un moment ca şi cum ar fi cântărit posibilităţile.

— Cine ar ţine închis un Boldini toţi anii ăştia? N-a trebuit să moară pentru a deveni celebru. Era deja celebru. Cine-ar face una ca asta? De ce?

— Cine-i Boldini? întrebă Luc aprinzând o altă ţigară.

— Puteţi stinge ţigara aia? sări April. Nu vreau să se impregneze de miros tot ce-i aicea.

Luc îi spuse ceva prea puţin inteligibil lui Olivier. April deschise gura să le amintească de franceza ei fluentă, graţie căreia putea să înţeleagă echivalentul lui „crispată“. Acela fu momentul în care observă, împinsă spre perete, sofaua mov din tablou. I se opri respiraţia. Dintr-odată o zărea pe femeia aceea aşezată pe sofa. O vedea la măsuţa ei de toaletă, o vedea scriind scrisori la birou, o vedea privindu-se în cele o sută de oglinzi din jur. O încăpere care i se păruse moartă cu zece minute mai înainte îi apărea acum foarte vie.

Capitolul IV

April se ocupase de sute de licitaţii în cariera ei. Obiectele proveneau de obicei din diferite versiuni ale aceluiaşi loc, conacul bunicii, casa de la ţară a tatălui, apartamentul luxos care tocmai se pusese în vânzare. Toate acestea erau diferite de lumea artei contemporane, în care tratamentul era asemănător cu acţiunile de la bursă, cu plăcerea jocului de noroc sau care viza doar câştigul. April continua să aibă de-a face cu bunuri care proveneau din categoria celor trei D: datorii, divorţ sau deces. Obiectele pe care le avea în faţă proveneau din apartamentul unei femei moarte, da, dar mai mult decât atât, ele veneau dintr-un trecut. Erau nenumărate obiecte demne de un muzeu, neatinse, supravegheate doar de păianjeni şi de fantome.

April îşi puse mănuşile şi se apropie de sofa.

— *Madame* Vogt, spuse Olivier. *Madame* Vogt, mă ascultaţi?

— Ah, ce? Scuzaţi-mă, eu tocmai…

Aproape uitase de cei din jur.

— O să ieşim puţin să discutăm şi să fumăm. Să nu vă deranjăm, *bien sûr*.

— *Merci*.

— V-aş invita să veniţi, dar presupun că nu sunteţi interesată.

— Puteţi să vă duceţi, desigur. Eu rămân aici să încep planul de triere şi de inventariere a obiectelor. Sunt atâtea de făcut! April încerca să nu lase să i se vadă bucuria. Da, *bons messieurs*, chiar vă rog să ieşiţi!

Voia să rămână singură cu femeia aceea şi cu lucrurile ei.

— Aha, iată, în direct, celebra etică americană a muncii, spuse Luc. *Très bien*!

— Doar n-am venit aici să pierd vremea.

Inexplicabil, toţi bărbaţii izbucniră în râs în acelaşi timp.

— Nu începeţi să calculaţi comisioanele fără noi! mai strigă Olivier înainte ca toţi trei să iasă din apartament.

April încuviinţă din cap şi se forţă să zâmbească. Uşa se închise. Ea se îndreptă în grabă spre celălalt colţ al camerei, în apropiere de uşă, unde se afla biblioteca de care fusese cât pe-aci să se lovească la intrarea în încăpere. Piesa ca atare n-o interesa. Deşi era veche, părea să provină mai degrabă dintr-un dormitor din căminul unei şcoli, nu dintr-un bordel elegant; n-avea să aducă vreo sumă importantă la licitaţie. Dar etajerele erau ticsite de hârtii, pe care le zărise când traversase labirintul dintre mobile. Pe fiecare suprafaţă posibilă era un teanc, pe fiecare teanc, alte cinci. Persoana care locuise aici fusese ori o scriitoare prolifică, ori o adevărată concurentă a vânătorilor de informaţii din Paris.

Nu putea fi bănuită de indiscreţie, se gândi April. Nu întru totul. Era doar în căutarea provenienţei. Documentele puteau să o pună pe urma provenienţei. Poate e menţionat undeva tabloul. Nu era chiar aşa, dar era o scuză bună.

April luă primul teanc, apoi un al doilea, apoi un al treilea şi le scoase din odihna lor de şaptezeci de ani. Hârtiile erau legate cu panglici decolorate, una verde, alta roz, alta albastru deschis. Erau îngălbenite, uzate, acoperite de pânze de păianjen. Scrisul era şters, uneori ilizibil, dar pe măsură ce le frunzărea, vorbele îi păreau mai luminoase, propoziţiile mai grăitoare.

April se duse spre fereastră cu câteva pagini în mână. Privi în jos, în stradă, unde Olivier, Marc şi Luc pălăvrăgeau, însă vocile nu se auzeau din pricina geamului de cristal. Avea un pic de răgaz. April ştia din experienţă că, odată pornit, cu greu îl mai făceai pe Olivier să tacă.

Se aşează pe scaunul pe care Luc nu-l atinsese pentru că nu-l lăsase ea. Cu primul teanc în poală, desfăcu grijulie panglica verzuie. Desprinse foile una de alta şi le frunzări. Facturi. Scrisori. Bucăţi de jurnal. Inima i-o luase la galop.

Datele cunoscute nu păreau să corespundă. *Madame* Quatremer sigilase apartamentul în 1940. Boldini, dacă tabloul era într-adevăr un Boldini, murise în 1931. Ce era cu datele astea? Nu se putea să fie corecte.

Iar dacă erau, dacă era cu putinţă ca datele să fie valabile şi nu falsificate de *madame* Quatremer sau de dubiosul ei avocat, Luc, atunci povestea asta uimitoare nu dura din 1940, adică doar de şaptezeci de ani. Istoria era mult mai veche.

Pagina pe care o ţinea în mână purta o dată scrisă cu grijă: „2 iulie 1898“. Nu era din secolul trecut, ci din cel dinaintea lui. Se mai uită o dată la etajere. De când dura povestea asta?

April parcurse rapid scrisorile, stăpânindu-şi un zâmbet. Femeia aceasta, cea care scrisese, era curajoasă, nu cunoştea oprelişti, şi mai avea şi haz. Scrisul era impecabil, până şi când scria cuvinte ca „petoman“, „membru“ sau „sfârcuri“. Dacă scrisorile erau autentice, iar April acum ştia că sunt, dacă paragrafele acestea erau veritabile, autoarea avea curaj. Nu-i era frică de nimic. Dar, nu-i aşa?, nici nu avusese cum să ştie. Nu şi-ar fi putut închipui că o americancă o să-i umble prin lucruri peste un secol.

Cu conştiinţa vinovăţiei, April legă la loc teancul de foi. Documentele nu făceau parte din averea Quatremer, oricum nu aveau de-a face cu licitaţia. Decolteurile sau problemele gastro-intestinale n-aveau cum să stabilească proveniența obiectelor, oricât şi-ar fi dorit April.

Pe când făcea o fundă panglicii care lega teancul, lui April îi căzu privirea pe o propoziţie. Primul ei gând a fost: „Slavă Domnului, nu am călcat în picioare intimitatea nimănui“.

Iar al doilea: „Fir-ar să fie. Aveam cu toţii dreptate. Tabloul acela este un Boldini“.

Capitolul V
Paris, 20 iulie 1898

Am pozat azi pentru Boldini. Iarăşi.

Doar câteva schiţe în plus şi totul are să fie cum se cuvine, promite el. Câteva schiţe? Omul ăsta şi mâzgălelile lui nesfârşite au să mă trimită direct la azilul de nebuni! La drept vorbind, ar fi o uşurare bine-venită pentru mine. Aş scăpa în fine de portretul ăsta nenorocit. E o veritabilă păcăleală. Încă n-a luat o pensulă în mână! Să le fie învăţătură de minte tuturor femeilor. Cu un pictor renumit şi arătos pe deasupra, care vrea să-ţi redea chipul pe o pânză, nu trăieşti un scenariu atât de romantic.

Suceşte-te încolo, suceşte-te încoace, tot zice. Încruntări, frunte brăzdată, limbă piperată şi multe hârtii făcute ghem. Şi apoi o luăm de la capăt. Am zis oare că e foarte cald? Îngrozitor de cald? Între temperaturile astea şi mirosurile grele mă aştept să leşin în orice clipă. Aş fi chiar jignită dacă toată trăsnaia asta n-ar fi atât de tipică pentru Giovanni. A mai făcut-o.

— Meseria ta e pictura, i-am spus, nu caricatura!

N-a apreciat interferenţa, dar, zău, există perfecţionism şi există demenţă, iar el se apropie primejdios de aceasta. „Maestrul şfichiuitului“, ce să zic. S-ar cuveni să „şfichiuiască“ mai puţin.

Marguérite a venit cu mine ultima oară. Mi-a spus că sunt prea dură cu el, lucru care m-a făcut să râd. M-a cunoscut ea altfel decât dură cu vreun bărbat? Nu, de fapt cel mai adesea scopul meu este să mă port exact invers. Oricum, *monsieur* Boldini o şi merită pe deplin. Îl tachinez, e-adevărat. Îl previn să nu păţească la fel ca predecesorul lui, să aibă un succes care provoacă scandal. Să mă ferească Domnul să-mi cadă şi mie de pe umăr o bretea şi să devin următoarea *madame* Gautreau.

Dar nu-i decât o glumă. El ştie asta şi nici n-ar repeta erorile artistice ale lui Sargent, chiar dacă de multe (multe, multe) ori e gata să facă exact asta. Spre deosebire de Sargent, Giovanni e precaut. Comerţul contează pentru el la fel de mult ca arta şi n-are nici cea mai mică înclinaţie pentru *la vie de bohème*. În privinţa aceasta ne asemănăm.

Presupun c-ar trebui să o iau mai uşor, dar ce nu i-am spus lui Marguérite, nu, ce nu i-am spus nici măcar lui Giovanni, e că nu numai lipsa mea de răbdare mă împinge să-l cicălesc. Dacă breteaua rebelă a doamnei Gautreau a fost o ameninţare pentru mai multe reputaţii, nu pot nici măcar să-mi închipui ce-ar fi la salonul de anul viitor dacă Boldini ar expune un tablou reprezentând o femeie vizibil însărcinată. Şi pe deasupra nemăritată! *Mon Dieu!*

E destul de uşor de ascuns, dar va veni vremea când o să fie nevoie să i-o mărturisesc lui Giovanni, lui Marguérite, întregului Paris! Pentru moment, o să amân inevitabilul cât s-o putea de mult. N-am hotărât nici măcar ce să-i spun lui Boldini. Oare să-i spun că-i copilul lui? Să-i spun că-i al altcuiva? Nu-mi face nici o plăcere să-l mint, mai cu seamă când se adună minciunile şi secretele cu privire la propria mea descendenţă. Totuşi, o femeie nu poate să subziste doar pe baza bunelor intenţii. Uneori trebuie să spui o minciună ca să poţi trăi adevărul.

Capitolul VI
Paris, 1 august 1898

Boldini, ce măgar! Ultima schiţă e mai mult decât inacceptabilă. Şi are intenţia s-o folosească! Situaţia e dezastruoasă. E aşa un *merde*!

Schiţa era doar pentru pregătire, aşa a zis. Ar fi trebuit să nu-l cred şi, de fapt, în clipa în care a luat în mână un creion am obiectat. Nu eram în formă pentru a fi imortalizată, pentru că tocmai fusesem *très horizontale* cu el pe sofaua mea mov.

— Arăţi sublim, mi-a zis, când de fapt nu era aşa. De-abia mă ridicasem un pic. Aveam ochii aproape închişi, părul ciufulit şi fără nici o formă. Pierdusem o brăţară printre cearşafuri, şi pudra mi se dusese aproape complet.

Iar rochia! Îmi vine greu să discut în ce hal era. Doamne sfinte! Mânecile erau suflecate, pieptul mototolit, şiretul nu era nici măcar încheiat până sus! E o rochie pe care o urăsc, nici mai mult, nici mai puţin. Una pe care nici n-avusesem intenţia să o cumpăr! Va trebui să scriu despre rochia asta. Ar fi trebuit să-mi dau seama că nesuferita asta de rochie roz o să mă nenorocească. Acum, dacă Boldini face după capul lui, nenorocita asta de rochie o să-mi supravieţuiască!

— Poate vrei să-ţi rup mâna, l-am ameninţat văzând că nu se opreşte. Lasă odată creionul ăla!

— Ţi-am spus că-i doar o schiţă pregătitoare, mi-a promis el. Arăţi atât de minunat, că trebuie să-ţi prind înfăţişarea…

— Hai, hai, îmblânzitorule de şerpi! Numai că eu nu sunt şarpe ca să mă las vrăjită!

— Nu te îngrijora, a zis, cu o urmă de zâmbet pe buze. E doar pentru mine, pentru uz personal. Ai încredere, iubito, n-ai arătat niciodată aşa de formidabil. Vreau să-mi amintesc momentul ăsta.

Cum să mă împotrivesc unui sentiment? Mi s-au relaxat umerii. Am încetat să mă mai uit în jur după un pistol.

Idioată, femeie idioată ce sunt!

Pe moment, ce se întâmpla era tolerabil. Era chiar plăcut, ce minune să-l vezi pe Giovanni *zâmbind* când lucrează, în loc să-l vezi încruntat, să-l auzi înjurând sau purtându-se ca un copil răsfăţat. Mi-a zis că sunt frumoasă, că sunt perfectă, şi cum ştie toată lumea care îl cunoaşte, acestea sunt cuvinte cu greutate la el.

În fine, a terminat. Când m-am ridicat în picioare, el a continuat să stea la masa de lucru rânjind ca un idiot, cu creionul strâns în mână. Eu am rostit singurul cuvânt pe care-l puteam spune: *Merde*!

Râzând ca un apucat, Giovanni a aruncat creionul pe jos, a aplaudat şi a declarat că ăsta e tabloul pe care o să-l picteze! Nu cel pentru care lucrase timp de dracu’ ştie câte săptămâni. Nu cel cu rochia atent aleasă, cu bijuteriile potrivite, cu capul înclinat doar un pic. Nici *donna* Franca Floria în persoană (el a scuipat şi a rânjit) n-a putut să arate vreodată atât de bine. Nu, pe-ăsta îl voia, schiţat în grabă, pictat cu brutalitate!

— Plec la Monte Carlo! a zis apoi.

Monte Carlo! O lună! Îmi venea să-l strâng de gât, dar şi gestul ăsta mi se părea un tratament prea generos.

— *Mon Dieu!* am exclamat.

El a râs.

— Nu vreau să te mai aud niciodată! i-am spus.

El a râs.

Ce om deplorabil, ce idiot! Nu poţi să-i smulgi luni de zile nici cel mai mic zâmbet pe sub mustaţa aia, şi-apoi, dintr-odată, râde ca un apucat.

— Sper să-ţi putrezească boaşele şi să rămâi fără ele!

Abia atunci i-am spus.

Sigur că trebuia s-o fac. Plănuisem asta de la început, dar numai purtarea lui nesuferită m-a împins să i-o spun. Aşa am descoperit că băgase de seamă că mă schimbasem. Văzuse că mi se rotunjiseră sânii şi pântecul. Era uşor să ascunzi asta pe stradă sau în lume, dar nu poţi să porţi corset tot timpul. De, *unora* le place aşa ceva, dar nu e cazul lui Boldini.

— Mă tot întrebam, mi-a spus când am terminat de vorbit, când mărturisirea îmi scăpase şi rostisem amândoi vorbe pe care le regretam deja, de ce nu mai încăpeai în rochia cealaltă.

Ce îndrăzneală!

Îmi venea să urlu, să-i amintesc că existau în acest oraş anumiţi gentlemeni prevenitori care angajau un coafor sau o slujnicuţă pentru doamnele pe care le primeau de la patru la cinci, şi care puteau să pară cam ciufulite după vizită. Erau strânse şireturile colea, se înfoia fusta dincolo, se aranja părul, arătau ca lumea din nou, aşa cum trebuia! Ceea ce *monsieur* Boldini nu ajungea să înţeleagă era că nu oricine acceptă să-şi încalce demnitatea şi să plece acasă pe furiş cu un corset cu balene disimulat sub capă!

— Nu eşti scutit să-mi dai o mână de ajutor, i-am spus. Şireturile rochiei nu se pot strânge singure.

— Poate doar dacă rochia ar avea mâini!

Rochia! Blestemata asta de rochie! Am urât-o din prima clipă! Iar acum urma să fie imortalizată într-un tablou, făcut chiar de mâna maestrului şfichiuitului.

În fine. Trebuie să scriu despre rochie.

Pe la începutul săptămânii, atelierul meu preferat, Ducet, îmi trimisese o femeie şi trei rochii. Imediat, femeia care servea de manechin mi s-a părut cunoscută. A îmbrăcat prima rochie. Am zis nu. A îmbrăcat-o pe-a doua. Am zis tot nu. În tot acest timp creierul meu încerca să-şi amintească de unde o cunoşteam. Când a îmbrăcat-o pe-a treia, o rochie roz, oarecum transparentă, cu un decolteu adânc şi mâneci cât nişte pânze de cort, mi-am adus aminte. Am reuşit să-mi înăbuş râsul, pentru că la ultima noastră întâlnire tânăra femeie fusese într-o poziţie cât se poate de neplăcută!

Are de-a face cu Marguérite, ca aproape întotdeauna. Este cea mai bună prietenă a mea, poate cuvântul *prietenă* nici nu e suficient de puternic. Chiar dacă poate fi foarte drăguţă, sunt lucruri pe care trebuie să eviţi să i le spui lui Marguérite. Cu câteva luni în urmă mă apucasem să o pun la curent cu privire la cel mai preţios dintre secretele mele de îngrijire a frumuseţii. Ea e veşnic preocupată de tenul ei (ne)îngrijit şi respiraţia (ne)parfumată. I-am prescris o clismă pe zi drept soluţie, dar am neglijat să adaug că e de făcut în intimitate. Cu Marguérite trebuie spus tot!

Când am trecut pe la ea a doua zi, am găsit-o sprijinindu-se de placa şemineului, cu poalele de la rochia *d'intérieur* ridicate peste talie şi cu o slujnică aplicându-i exact tratamentul de care-i vorbisem. În jur, vreo patru servitori arabi asistau la scena asta cu ochii ieşiţi din orbite. Vai, Marguérite!

Aşa că, în ziua aceea, când femeia era în faţa mea îmbrăcată în rochia roz, cam de aceeaşi culoare cu partea de dinapoi a lui Marguérite, memoria a funcţionat pe loc. Era fosta slujnicuţă, cea care-i făcea clisma! Fată deşteaptă! Nu-i trebuise mult ca să-şi găsească altă slujbă. Pe deasupra, era într-adevăr o fiinţă mult prea drăguţă ca să stea să se ocupe de fundul lui Marguérite.

— Ei bine, ai progresat binişor în viaţă! i-am spus râzând.

— Pardon? şi s-a întors să-mi arate mai bine rochia.

— N-are rost să fii timidă, am adăugat. Bine-ai făcut să pleci de la Marguérite. Permite-mi să-ţi prezint scuze în locul ei. Entuziasmul ei pentru tratamentele de înfrumuseţare o împiedică uneori să aibă simţul decenţei. Şi eu l-aş fi implorat pe Doucet să mă angajeze, zău aşa!

— N-am idee despre ce vorbiţi, a răspuns femeia cu buzele tremurânde.

— Erai slujnică la prietena mea Marguérite. Te-am văzut ocupându-te de ea într-o anumită ocazie.

— Mă duc să mă schimb, a zis ea. Vă rog să vă gândiţi la rochiile acestea şi să-l informaţi pe *monsieur* Doucet dacă doriţi să cumpăraţi vreuna.

S-a strecurat din cameră într-aşa o grabă, încât nici n-am avut timp să-i spun că Marguérite trebuia să fie jenată, nu ea.

Până la urmă m-am simţit obligată să cumpăr rochia roz, apoi obligată să o port măcar o dată. Dacă mi-ar fi păsat câtuşi de puţin de rochia asta, n-aş fi fost atât de neglijentă în studioul lui Giovanni. Vedeţi? Cum ziceam, veşnic ajungem la Marguérite.

Doamne sfinte, Giovanni are să picteze rochia.

Doamne sfinte, ce i-am spus lui Giovanni?

Giovanni. Copilul. Trebuie să mă ocup de acest fiasco. Nu e momentul acum. Cum se zice, *j'ai d'autres chats à fouetter*. Pe deasupra, nu mai am chef să scriu. Toată povestea asta cu Marguérite mă face s-o revăd neîncetat sprijinită de cămin, cu fundul expus ca o şuncă la piaţă, cu metri şi metri de rotocoale de tub ieşindu-i din popou. Şi trebuie să spun că nu mai e un popou la fel de ţeapăn şi de fraged cum a fost cândva!

Capitolul VII

— Citiţi scrisorile personale, *madame* Vogt?

April tresări. Îi căzură foile din mâini, dar le prinse între genunchi. Aproape tremurând, April ridică ochii spre cei trei bărbaţi, a căror expresie trecea de la amuzament la dispreţ.

— Aa, salut! Tocmai mă uitam…

Luc se aplecă. O bătu uşor pe picior.

— *Allons-y!* O mai atinse încă o dată. Daţi-le drumul!

April desfăcu strânsoarea genunchilor şi lăsă foile să cadă în mâinile lui. Era o zi răcoroasă, dar transpirase la rădăcina părului pe frunte şi la ceafă.

Nu avea nevoie de nici o oglindă ca să-şi dea seama că avea faţa roşie ca o pătlăgică.

— Vă credeam specialistă în mobilă, spuse Luc frunzărind paginile. Olivier nu mi-a spus că sunteţi şi expertă în manuscrise. Va trebui să văd dacă beneficiarul moştenirii Quatremer doreşte ca şi aceste hârtii să fie expertizate. Până atunci, ele nu sunt pentru consum public.

— Nu-i chiar consum public, spuse April, cuprinsă de o uşoară greaţă. Nu era la Paris decât de o oră şi îşi supărase clientul. Putea foarte uşor să aleagă altă casă de licitaţie. Comisioanele aveau să explodeze, iar ea avea să rămână fără slujbă în câteva secunde dacă pierdeau afacerea.

— *Madame* Vogt… începu să zică Olivier.

— Aceste documente ne vor ajuta să stabilim provenienţa mobilelor, zise ea pe un ton scăzut. April tuşi să-şi dreagă glasul şi arătă spre tablou. De fapt aveai dreptate, Olivier. Ce ochi ai! Portretul *este* un Boldini. Cred că am dat chiar peste jurnalele femeii din tablou!

— Adevărat? ridică din sprâncene Olivier. N-ai rămas singură nici cinci minute şi ai şi autentificat piesa? *Monsieur* Thébault, vă rog să-i daţi înapoi jurnalul, să ne arate şi nouă pasajul cu pricina.

Luc zâmbi ironic, aparent aceasta era expresia lui obişnuită, şi-i înapoie lui April hârtiile. Nu-şi luă deloc ochii de la ea şi nu-şi îndulci nici o clipă expresia.

— *Merci beaucoup*. Aha… uite! 20 iulie 1898. „Am pozat azi pentru Boldini“, citi ea.

— Hmm… făcu Marc. Cred că-i un bun început.

— Autoarea noastră continuă numindu-l „Maestrul şfichiuitului“. Ba chiar menţionează rochia roz.

April arătă tabloul, cu degetul întins chiar spre rochia pe care n-o putuse suferi femeia. Îşi reţinu râsul gândindu-se la Marguérite şi la *popoul* ei.

— E ceva amuzant, *madame* Vogt?

— Da, este. Femeia asta ştie să mânuiască vorbele. E de-a dreptul fascinant ce scrie şi eu am citit doar câteva pagini. Din pasaj reiese că era însărcinată când a fost făcut tabloul, purta un copil al cărui tată era chiar Boldini.

Acesta nu era un detaliu: o femeie însărcinată, pictată de cel mai celebru portretist din *Belle Époque*. De ce nu voise *madame* Quatremer tabloul ăsta? April îl implorase pe tatăl ei să-i dea o biată fotografie a mamei ei însărcinată, nici nu conta care copil era în pântecul ei. Indiferent dacă era fratele ei sau ea, April voia o fotografie cu oricare dintre ei. Voise s-o vadă pe maică-sa exact aşa, ca mamă. Maternă. La începutul vieţii ei, nu în starea teribil de neajutorată în care-şi ducea ultimele zile.

„Sunt dezolat, puiule, maică-ta şi cu mine n-am adunat niciodată lucruri ca hârciogii. Iar pentru fotografii n-am avut niciodată o mare pasiune. Nu ne trebuiau decât amintirile noastre.“

Halal de binele pe care ni l-au făcut amândurora.

— Un copil din flori, râse Marc. Foarte interesant.

— Eu nu fac parte dintre aşa-zişii experţi ai voştri în mobile, zise Luc în vreme ce frunzărea paginile. Dar… viaţa sexuală a unei femei moarte de mult nu mi se pare relevantă pentru expertiza mobilelor.

— De necrezut, spuse Marc, privind atent pasajul a doua şi a treia oară. Este un Boldini.

— Oricum, o să avem nevoie de ceva în plus pentru autentificarea piesei, spuse Olivier. Dar e un bun început. Mulţumesc, April, că te-ai ocupat de asta câtă vreme am ieşit noi.

April încuviinţă din cap şi încercă să evite privirea fixă, ca de şarpe, a lui Luc, care era undeva la periferia viziunii ei. Simţea pe sub hainele de pe ea cum i se scurge sudoarea pe spinare. Dacă n-ar mai privi-o aşa, toate senzaţiile acestea s-ar risipi.

— Uită-te la pasajul ăsta, spuse Marc. E cineva *sniffeur*?

— Doamnei noastre îi plăcea cocaina? zise Olivier chicotind. Asta ar explica de ce apartamentul e atât de neîngrijit.

— Staţi aşa o clipă, se repezi Luc şi le luă foile din mână. Acestea sunt documente personale şi nu aveţi permisiunea de a le frunzări.

Luc luă o cutie dintr-un colţ, o cutie atât de veche şi de uzată, încât fusese probabil chiar cea în care sosiseră aici caietele. Probabil că femeia le comandase şi îi fuseseră livrate acasă în număr mare, o ladă plină, suficiente pagini pentru a pune pe hârtie tot ce-i trecuse prin cap, toate senzaţiile pe care le trăise.

— N-aţi dori o pereche de mănuşi pentru a manipula caietele? se simţi April obligată să întrebe.

— Nu-i nevoie.

— Unde aveţi de gând să le duceţi? spuse April şi se uită spre colegii ei. Vor fi undeva unde să avem acces pentru cercetările noastre? E posibil să am nevoie de ele pentru a stabili provenienţa obiectelor.

— Aşa e, *madame* Vogt are dreptate, spuse Olivier. Poate le lăsaţi în grija noastră, să ne ajute la evaluare.

— *Non*. Am să le înapoiez beneficiarului moştenirii Quatremer, spuse Luc în vreme ce transfera teancurile de hârtii legate cu panglici de pe etajere în cutia de carton. Numai această persoană poate să decidă ce se face cu ele.

— Ce se face cu ele? spuse April cu un nod în gât.

— N-aveţi nevoie de ele aici.

April se cutremură văzându-l cum manipulează caietele, şi simţi o înţepătură neaşteptată undeva în mijlocul pieptului. Voia mai mult. Voia să afle despre sarcină, despre reacţia lui Boldini, şi, Doamne-ajută, ceva mai mult şi despre purtările ireverenţioase ale lui Marguérite.

— Dacă-mi permiteţi, cine este beneficiarul?

— Nu contează.

— Aţi spus că bunica doamnei Quatremer închiria acest apartament. Femeia din tablou este această bunică? Era ea însărcinată cu… Încerca să calculeze. Era ea însărcinată cu mama doamnei Quatremer? Se potrivesc datele?

— Nimic din toate acestea n-are de-a face cu expertiza dumneavoastră, spuse Luc aruncând ultimele teancuri de hârtii în cutie. Nu-i decât vorbărie, nimic altceva.

— În realitate, începu o frază Olivier, dacă posedăm mai multă culoare drept fundal pentru mobile putem obţine un preţ mult mai mare la licitaţie. Clienţii adoră piesele care au ceva istorie, care spun o poveste.

— Am încheiat treaba aici, îl repezi Luc. Clientul meu nu vrea neapărat să scoată maximum de dolari.

— Nu se omoară toată lumea după un maximum de dolari? spuse April, încercând să plaseze o glumă. Asta suntem noi învăţaţi în America.

Luc se strâmbă aruncându-i ochii spre tavan şi mai aruncă în cutie încă nişte caiete şi alte documente. April îi întoarse spatele şi îşi aţinti privirea la femeia în roz, de parcă şi ea ar fi fost prezentă în apartament. Cu un brusc sentiment de responsabilitate pentru ce avea ea de spus, pentru ce lăsase în urmă, April îngăimă o scuză rapidă.

— Domnilor, vă rog să mă scuzaţi, spuse April cu o voce care i se oprise undeva între coaste.

N-ar fi trebuit să-i pese de felul în care umbla Luc cu hârtiile acelea, iar lui April îi păsa mai mult decât se cuvenea. În meseria ei era adesea uşor să vadă doar obiectele şi să uite cu desăvârşire de oamenii care le posedaseră cândva. De data aceasta April n-avea de gând să facă aceeaşi greşeală.

— O să încep să mă ocup de mobilier. Să fac câteva fotografii. Mă apuc imediat de lucru.

I se tăia vocea, iar şi iar. April se forţă să tuşească pentru a disimula ce i se întâmpla. Era mult praf. O scuză destul de bună.

— *Monsieur* Thébault, mi-a făcut plăcere să vă cunosc.

Îi strânse mâna şi se grăbi să iasă din cameră, lăsându-i pe bărbaţi să discute despre contracte şi termene.

Parcurgând holul, April şi-o imagină pe femeia aceea brunetă, plinuţă dansând, plutind prin apartament. Încercă să şi-o imagineze şi pe propria ei mamă, care fusese şi ea brunetă şi plinuţă, dar i se părea mai puţin reală decât femeia din tablou. În cazul mamei ei nu exista nici un portret, nici o mobilă, nimic care să o lege de lume. April îşi strânse pleoapele de parcă încerca să prindă lumina unui asfinţit, văzu culori, dar nimic altceva de care să se agaţe.

Capitolul VIII

În anticameră, April se ocupă de un fotoliu lăcuit în albastru şi auriu şi de un covor de meditaţie din Tabriz, de undeva din Persia, care nu avea o

origine continentală, însă *devenise* continental prin cumpărare. Cu alte cuvinte, exact ce era de aşteptat să se găsească într-un apartament de lux din Europa secolului al XIX-lea.

Făcându-şi drum printre piese, April încerca să nu se gândească la tabloul lui Boldini sau la femeia din tablou. Avea să fie destulă muncă pentru trierea obiectelor. Nu-şi putea da frâu liber emoţiilor.

April se strecură după fotoliu ca să inspecteze un birou de mahon. Era un lucru perfect, simplu, dar nu neinteresant. Îşi plimbă degetele pe suprafaţa lui şi dădu la iveală două peceţi pe care se citea „J.H. RIESENER“.

— Jean-Henry Riesener, şopti înfiorată.

Riesener fusese ebenistul favorit al Mariei Antoaneta. Până şi acest birou simplu, fără ornamente, era greu de evaluat.

— *Cine* erai dumneata, *madame*? zise ea. *Cine* erai?

Pe biroul Riesener erau puse două statuete din fildeş ale Ioanei d’Arc. În spatele Ioanelor era un vas masiv de jad pe care se vedea o scenă de luptă. Incapabilă să ajungă la el, se sui pe balamalele de fier ale unui cufăr din apropiere, cu grijă să nu-l strice. April se întinse spre vază ca să găsească pecetea artistului, dar îşi dădu seama că era prea grea pentru mâinile ei, care mai şi tremurau de emoţie. Împingând-o la locul ei, simţi cum i se ridică părul de pe ceafă.

— *Madame* Vogt!

— *Mon Dieu!*

Sări de pe cufăr, dar nu aprecie bine impactul cu podeaua. Pantofii ei plaţi, cu talpă alunecoasă, o proiectară înapoi, peste un fier de şemineu, care era cât pe-aci să i se înfigă în pulpa stângă, deşi până la urmă se trezi într-o poziţie şi mai delicată, cu obrazul lipit de pieptul lui Luc. El îi înconjură talia cu un braţ.

— *Tout va bien?*

— *Merde!*

— *Oh là là!* Nu mă aşteptam la un astfel de limbaj de la o americancă aşa de simpatică! spuse Luc cu zâmbetul lui ironic, care devenise marca lui.

— Nu sunt chiar aşa de simpatică.

April se dădu înapoi pe moment, dar nu-şi recăpătase încă echilibrul. Se agăţă din nou de Luc, alegând să-şi încalce mai degrabă mândria decât să

spargă fluturele de sticlă de doi metri şi ceva din spatele ei.

— Vă cer scuze dacă v-am ofensat, dar v-aţi furişat în spatele meu.

— *Je suis désolé*, spuse Luc cu gura până la urechi, iar dinţii lui ascuţiţi nu arătau nici un semn că s-ar scuza. O strânse şi mai tare pe după umeri. Limbajul colorat e neaşteptat, dar nu şi îmbrăţişarea. Tipic americană.

— Nu-i nici o îmbrăţişare.

April încercă să se smulgă din braţele lui, dar nu avea nici un centimetru ca să se mişte.

— Atenţie!

Luc o eliberă din strânsoare, dar ea îi mai simţea încă trupul lipit de-al ei. Ăsta îi fusese şoldul, *non?* Nu era decât şoldul.

— Nu fac decât să fiu atentă la tot ce văd! mormăi April.

— Spuneţi-mi, *madame* Vogt, locuiţi pe-aproape?

— Mi s-a închiriat un apartament pe rue Fontaine, răspunse ea cu indiferenţă.

În mod normal n-ar fi divulgat astfel de amănunte unui străin, într-un oraş necunoscut, dar era tot preocupată să nu se atingă de el printre toate lucrurile acelea fragile.

— Cunoaşteţi cumva Café Zephyr? E tot în al nouălea arondisment.

Luc îi susţinu privirea şi rămase indiferent la panica ei. April se întrebă dacă simţea că începuse să asude.

— N-am auzit de ea.

Încercă să se mişte spre stânga, dar mişcarea ei dădea impresia că mai degrabă i se cuibărea în braţe decât să se fi îndepărtat. I se părea că o aude pe femeia din tablou chicotind amuzată. Nu era o clismă cu martori, dar situaţia era tot umilitoare.

— N-are rost să fiţi atât de îngrijorată, *madame* Vogt, spuse Luc râzând. Nu am intenţia să vă… cum se zice în America? Ah, da, nu încerc să vă *bursucesc sexual.*

Lui April îi apăru în minte imaginea unui bursuc sexi, un soi de dihanie cu blană, cu dinţi enormi, lanţuri de aur la gât şi o jachetă de seară din mătase. O umflă râsul împotriva voinţei ei, în ciuda prezenţei lui Luc şi a situaţiei ridicole în care se afla.

— „A hărţui“ spuse April ţuguindu-şi buzele. Nu „a bursuci“. Nu mă hărţuiţi sexual.

— Mă bucur că sunteţi de acord, zise Luc mulţumit, dându-se (în sfârşit!) la o parte din calea ei. Ea simţi un curent de aer ceva mai rece.

— Nu… nu sunt de acord. April scutură din cap, nelămurită. Îmi pare rău, încă sufăr din cauza schimbării de fus orar. N-am capul limpede. Când? De ce?

— S-ar părea că aveţi multe întrebări, aşa de multe întrebări, spuse el. Primele se referă la femeia din tablou, nu-i aşa?

April încuviinţă din cap, curioasă dar şi preocupată.

— Pot să vă răspund la întrebări, *madame* Vogt. Măcar la unele dintre ele. Asta dacă sunteţi de acord să vă întâlniţi la o cafea cu cel capabil de bursuceală sexuală.

April ezită. Nu i se părea corect să discute afaceri la o cafea fără ca Olivier şi Marc să fie prezenţi, mai cu seamă ţinând cont de felul în care acest individ plin de fasoane franţuzeşti flirta cu ea. April se gândi la Troy, la nesfârşitele lui mese şi dineuri cu clienţii. Pentru că ceva scandalos se petrecuse o dată, asta nu însemna că aşa era întotdeauna. Oricum, măcar unul din ei era capabil să se comporte cu un pic de reţinere.

— Cred că da, zise ea în cele din urmă. La ce oră?

— La trei, spuse el. Café Zephyr. O să fiu pe terasă. În aşteptare.

Capitolul IX

Ameţită şi secătuită din pricina somnului şi a foamei, April se trânti pe scara de marmură a imobilului. Mai avea treizeci de minute până la întâlnirea cu Luc. Prea puţin timp ca să mai lucreze, dar suficient pentru ce avea de făcut. O treabă pe care o aştepta nerăbdătoare, dar de care nu avea nici un chef.

Mai rămâneau douăzeci şi şase de minute. Douăzeci şi trei. April ezită. Cu trei luni în urmă ar fi format numărul lui Troy de mult. Acum, cu telefonul în mână, trecea în revistă în minte scenariul la care se aştepta.

Mai întâi Troy o s-o întrebe despre Paris. Minunat. Superb. Multe de făcut. April l-ar întreba poate de petrecerea din seara precedentă, deşi primise deja un raport parţial printr-un mesaj de la o prietenă din liceu care punea deoparte diverse obiecte de artă cu preţ exagerat pentru tipii din sfera lui Troy. „Nu s-a dezlipit de el o tipă“, îi scrisese Melanie. Ăsta fusese primul lucru de care luase cunoştinţă April la coborârea din avion la Paris.

Totuşi. Troy era încă soţul ei. Bârfă sau nu, indiferent ce-o fi fost cu mesajul, April trebuia să-l sune. Ea o să spună câte ceva. El o să spună altceva. Toate acestea vor fi nimic pe lângă cele nespuse.

La New York era opt şi jumătate dimineaţa, ora cea mai potrivită ca să-l găseşti pe Troy dacă aveai într-adevăr chef să dai de el. Mai tot timpul, după ora nouă, era în ghearele tuturor. Formând numărul îşi simţi mâinile lipicioase, iar inima îi bătea tare. Poate ar fi trebuit să-l sune ceva mai târziu, când avea să fie prea ocupat ca să răspundă. Numai că nu câştiga nimic, doar pierderea părea mai mică.

— Birourile Troy Vogt, răspunse o voce veselă.

Asistenta lui Troy. Drăguţ. Foarte bine. Poate obţinea ceva informaţii interne.

— Salut, Kimberly, eu sunt.

Pauză. April îşi imagină ce-i spusese probabil Troy. El era zgârcit la vorbă, taciturn, îşi arăta numai părţile bune întotdeauna. Totuşi, uneori erau necesare unele explicaţii, erau directive de dat: poţi să-mi transferi apelurile. Fii fără grijă, April nu mai e acasă.

— A! Salut, April! ciripi Kimberly.

April încercă să nu cântărească efortul pus în acest răspuns.

— Cum e la Paris? Doamne, tu eşti persoana cea mai norocoasă din lume! Paris. Ohoho! Nu mi-am ales bine meseria.

— Ce să zic, nu sunt aici decât de vreo opt ore, aşa că n-am prea văzut nimic din Paris până acum. Doar un apartament abandonat, plin de praf şi nişte francezi posaci.

— Chestia cu apartamentul nu sună bine, dar francezii merită atenţie.

— Poţi să mă crezi, apartamentul merită mai mult, spuse April. Zi, Troy e pe-acolo? Sau deja nu se mai poate vorbi cu el?

Avea o mică speranţă.

— Pentru tine e întotdeauna disponibil.

Sarcasm? Fanfaronadă? April scutură din cap. Doamne sfinte, Vogt, ţine-te bine.

— Dacă nu e acolo, pot să sun mai târziu…

— Nu. E aici. Doar o clipă, cred că e cineva la uşa lui.

— Zău, nu-i nimic. Încerc mai târziu.

— Nici gând. Dă-mi doar un minut! Aşteaptă pe fir.

Clic.

April respiră adânc. În loc de muzica standard de pe liniile de birou, asculta cum o voce drăguţă, ca un clopoţel, o punea la curent cu ultimile maşinaţii ale pieţelor de capital. Era amuzant cum se opuneau meseria ei şi a lui. Valoarea muncii lui April se sprijinea în întregime pe istorie, pe procesul de stabilire a provenienţei. În cazul lui Troy nimeni nu era interesat decât dacă lucrurile se petrecuseră în ultimul sfert de an sau aveau o şansă să se întâmple în următorii trei sau cinci ani şi să adauge un beneficiu de douăzeci la sută sau mai mult.

— April!

Tresări.

— Credeam că n-o să mă mai suni, spuse el.

— Nu credeai c-o să te sun? încercă April să chicotească. Cum nu fusese niciodată capabilă de asta, efortul ei suna de parcă cineva ar fi călcat pe o veveriţă vărgată.

— Vreau să zic… ăăăă… doar că nu mă aşteptam să suni aşa de curând.

— Am avut o pauză între două întâlniri, spuse ea, aşa că…

Greşit. I se părea greşit. Era vorba de soţul ei, dar totul era deconectat.

— Aşa că… spuse ea. M-am gândit… ăăă… să-ţi telefonez.

Vorbind, îşi privea mâinile. Încerca să-şi imagineze verigheta de platină, bine ascunsă în seif, şi inelul de logodnă cu diamant galben, de trei carate, pe care i-l oferise Troy când o ceruse în căsătorie la clubul ăla privat şi dezgustător de luxos din Pittsburgh. Se afla în oraşul acela în interes de serviciu, locuia la un Omni pe aproape, când Troy îi făcuse surpriza să se

materializeze acolo venind cu un avion privat. O luase pe sus din hotelul acela oarecare şi o dusese în partea secretă a oraşului, unde nu mai fusese niciodată.

— Bun, mă simt onorat, spuse Troy. Ce minunat să încep astfel ziua! Deci cum e primăvara la Paris? Bătrâna era o colecţionară compulsivă, aşa cum am zis eu?

— Da, de fapt, cam aşa ceva. Scutură din cap şi zâmbi. Doar că specia bună de colecţionar. Nu ce vedem la televiziune, cartoane de pizza vechi de zece ani şi nu ştiu câte moviliţe de mizerie de câine în sufragerie. A pus deoparte numai lucruri de mare clasă. Dacă fiecare ar aduna lucruri în felul ăsta, slujba mea ar fi mult mai uşoară.

— Amănunte, Vogt. Dă-mi amănunte. Ce-ai găsit?

— Ce-am găsit?!

April ar fi putut să-i povestească despre lampa-aplică de perete, sau despre cornul de rinocer de pe perete, sau despre cada din bronz, dar nu-i venea să vorbească decât despre Boldini. Pictorul şi femeia în rochie roz.

— Am găsit *La Belle Époque*, spuse ea. Apartamentul ăsta nu e doar o simplă *locuinţă*. E o perioadă istorică. Doamne, nu pot să fac altceva decât să mă gândesc la fostul meu muzeu. Dacă am fi fost în stare să ne procurăm astfel de piese, n-am fi închis niciodată.

Dar atunci nu l-ar fi cunoscut pe Troy. Vorbele îi ieşiseră din gură. Îşi dădu ea seama prea târziu.

— Doar dacă… rosti Troy atingând o clapă de pe tastatura calculatorului. Ia spune, care e piesa ta favorită?

— Piesa favorită? spuse April şi se prefăcu că suspină. Troy Edward Vogt, nu-mi vine să cred că întrebi aşa ceva! Ţin la toate mobilele la fel.

Nu era adevărat, de bună seamă. Avea deja o piesă favorită, tabloul lui Boldini, ceva care nici nu făcea parte din munca ei.

— Hai, hai, spuse Troy. E ca la copii. Poate că n-ai o piesă favorită în general, dar ai una *azi*.

— De acord, ei bine…

April se gândi din nou la tablou, de fapt nu încetase să se gândească la el. Deschise gura să-i spună şi lui Troy, dar când vorbele începură să se formeze se opri. Simţi dintr-odată că trebuie s-o protejeze cu egoism pe

femeia în roz. Căci acum făceau o pereche. April nu se simţea în stare să o împartă cu un alt bărbat.

— Ei bine, îşi drese ea glasul. Ultimul lucru pe care l-am văzut a fost o pendulă de şemineu, stil Ludovic XV, din porţelan, cu ornamente de bronz aurit, de pe la 1750. În perfectă stare. Va fi cumpărată cu uşurinţă la peste o sută de mii. Dar ar trebui s-o vezi! Dacă ar fi să i-o descriu tatei, aş zice că-i o pendulă cu câini. Câini mops de porţelan şi trandafiri. Ţipătoare ca naiba, dar tare greu de găsit.

— O pendulă cu câini pe o sută de mii. Uneori mă-ntreb ce-au în cap oamenii…

— Am mai găsit şi o pereche de ouă de struţ pictate, de-a dreptul şocante, înghesuite *aux chiottes*.

— Cum? izbucni în râs Troy. Franceza mea e cam neîngrijită, a zis însă delicata şi manierata mea April Vogt că ar fi ouă de struţ pitite la *căcăstoare*?

— Nu, eu n-am să folosesc nicicând un limbaj atât de murdar, râse April. Era plăcut să râdă împreună cu Troy, chiar dacă nu-i vedea chipul. Nu m-ai auzit bine. Din păcate, da, ouăle erau la toaletă. O pereche de ouă superb pictate cu un model extrem de complicat, de chinezărie.

— Chinezărie. Aşa ceva parcă n-ar trebui pronunţat în societate.

— Te rog. Nimic scandalos, zău. E un stil de pictură, viniete inspirate de arta asiatică. Pe ouă poţi vedea o femeie care poartă o lampă, un bărbat cu o umbrelă, nişte maimuţe care flutură un steag, imaginile tipice stilului.

— Aha, maimuţe, zise Troy. Aşa mai înţeleg şi eu.

— Sunt montate pe nişte suporturi incredibile din bronz, spuse April, imună la tachinăriile lui Troy. Închise ochii şi revăzu picioarele aurite, împodobite cu ananaşi, şi ramuri, şi şerpi. Îşi formula deja în minte legenda de pus în catalog. Suporturile sunt de asemenea opere de artă. Iar ouăle sunt în perfectă stare. O descoperire uimitoare în sine, dar numai o picătură dintr-o găleată, un minuscul fir de praf din universul care înseamnă casa acestei persoane. Apropo, mai există şi un tigru adus din Malaysia şi care acum, împăiat, stă întins pe o parte, în hol.

— Totul pare să fie al naibii de sălbatic!

— Exact. Sălbatic. E de neînţeles cum cineva, ştiind de apartamentul ăsta, nu s-a atins de nimic.

April se gândea la oameni atunci: fiica, nepoata, ceilalţi care trebuie că le frecventaseră. Cuvântul care-i trecea prin minte era *moştenire*. Cum de era cu putinţă să fie ferecată o moştenire? Coarnele de rinocer, fluturii montaţi pe stative, pianele ornamentate nu erau decât un început.

— Cam cât timp crezi că vei rămâne acolo? o întrebă Troy.

— M-au programat pentru o lună, îi reaminti April, fierbând pe dinăuntru şi încercând să nu se gândească la motivul pentru care el ar dori să ştie o dată exactă. Nu era vorba doar de întoarcerea ei pe aeroportul JFK.

— O lună?

— S-ar putea să fie mai puţin de-atât, adăugă repede April. Cei de la biroul din Paris mă pot ajuta cu mobilele. Pe de altă parte, s-ar putea să fie mai mult. Mult mai mult. Nu pot nici măcar să-mi dau seama câte piese avem.

— Deci cum e? Două săptămâni? Şase luni? Ceva pe la mijloc?

April se forţă să zâmbească.

— Încerci să obţii o dată precisă de la mine, *monsieur* Vogt?

Alte soţii ar putea să glumească pe tema vreunei amante fictive în momentul ăsta. Dar April nu. Categoric nu.

— Sunt doar dornic să te ştiu înapoi în State, zise Troy. Asta-i tot.

Probabil că-şi mişcase faţa pe lângă receptor. Sau se încruntase. Ori se strâmbase. Troy făcuse o mişcare neatentă iar obrazul, probabil nebărbierit, atinsese receptorul. Oricare ar fi fost cazul, părea sincer. April măcar asta pricepuse.

— O să te anunţ imediat ce aflu, îi spuse ea.

Faptul că Troy dorea să o vadă acasă cât mai curând îi dădu şi mai multe crampe. Era vorba de dor şi dorinţă, sau de graba de a rezolva povestea căsătoriei lor? Era oare cu putinţă să-i trimită actele de divorţ în Franţa?

— Ascultă, ar trebui să vorbim de…

— Cum a fost dineul tău de ieri seară? întrebă April, nepregătită să stea de vorbă pe tema întoarcerii nehotărâte. Am auzit c-a fost un adevărat eveniment!

— Ai auzit? De la cine?

— De la nimeni. Doar, în fine, o ştii pe Melanie, colega mea din liceu?

Lui April nu-i plăcea deloc că vorbele ei sunau ca nişte întrebări.

— Aha, şi ce ţi-a spus persoana asta cu numele de Melissa?

— O cheamă Melanie. Nu Melissa. Mi-a zis că totul era foarte sclipitor. Grămezi de diamante. Mâncare nemaipomenită. *Tout à fait délicieux*! Ca de obicei. Acum te las.

— April…

— Serios. Sări în picioare şi începu să înghesuie hârtiile în poşeta ei voluminoasă. Am o întâlnire. Ar fi trebuit să plec deja. *Au'voir*.

— Stai aşa o clipă. Tu te simţi bine?

— Bine? Sigur că mă simt bine. Cine nu s-ar simţi bine la Paris?

— Hei, ai un glas care-mi zice că ai băut puţin cam multe cafele. Te ştiu eu. Aşa faci când eşti nervoasă. Sau supărată. Ţi-a spus ceva Melissa?

— *Melanie*. Nu, nu mi-a spus nimic. Te rog să uiţi c-am vorbit de ea. Acum mă auzi? Vorbesc cât se poate de normal.

Lucrurile stăteau mai rău decât îşi imaginase.

— Cred că ştiu ce ţi-a spus, spuse Troy şi oftă. Hai să dăm lucrurile pe faţă.

— Ce faţă, nu e nimic de dat pe faţă.

Ce minciună. O minciună flagrantă, ţipătoare, roşie ca sângele.

— Era şi Susannah la gală ieri-seară.

April aproape că râse. Asta era marea lui revelaţie? Că fusese acolo Susannah? Cu Troy? Ea era îngrijorată de o mie de lucruri privitoare la soţul ei, dar nimic n-avea de-a face cu fosta lui soţie.

— Minunat, spuse ea cu toată convingerea. Nemaipomenit. Sper că aţi schimbat ultimele noutăţi. Sunt convinsă că ea şi Armand au plănuit o vacanţă de vară minunată pentru fete. Dar, ca să ştii, Melanie n-a zis nimic de Susannah.

— Poate că nu. Numai că Susannah mi-a făcut figurile obişnuite. S-ar zice că, după mai bine de doisprezece ani de când ne-am despărţit şi după căsătoria ei cu un negustor de arme, n-ar mai trebui să simtă dorinţa să mă vorbească de rău.

— Armand nu-i negustor de arme.

— Adevărat, se repezi Troy. Aşa zic ei. Oricum, Susannah asta a făcut aseară mai rău decât de obicei. Înfăţişarea de odinioară i s-a dus, dar nu şi capacitatea de-a se purta ca o scârbă.

— Nu se face să vorbeşti aşa, mai cu seamă că nici nu-i adevărat. Cu privire la frumuseţe, cel puţin.

— Şi asta doar în timpul cocktailului, continuă Troy. Era făcută praf. Şi s-a purtat chiar mai urât decât se poartă de obicei. Nu ştiu dacă Melanie asta a dat peste ea sau peste cineva din cercul ei…

— Termină cu Melanie, de acord? N-a zis nici pâs de fosta ta soţie. Şi, la urma urmelor, ai putea să fii şi tu mai puţin arogant. Nici tu nu te abţii să o vorbeşti de rău pe fosta ta nevastă.

Nu era ceva nou. Ştia toată lumea că Susannah îl vorbea de rău pe Troy şi că el i-o plătea cu aceeaşi monedă. Ea începuse, e-adevărat. Dar, dintre ei doi, Susannah era mai aproape de adevăr.

În sfârşit, April n-avea aproape nimic de zis de fosta lui nevastă. Nici de bârfelile ori de înfăţişarea ei (era mai drăguţă, dacă nu mai în vârstă decât el), sau de faptul că era mama celor două fete ale lui Troy. Nimeni nu putea să intre în competiţie cu băiţa caldă de dragoste care urma naşterii unui copil, în care se lăfăia orice cuplu, oricât de puţin ar fi durat şi oricât de prost ar fi mers căsnicia lor. April n-avea nici o ambiţie să o înlocuiască pe mama-gâscă şi putea să suporte cât era ziua de lungă înfăţişarea ei severă, nordică, şi frumuseţea zveltă a adolescentelor. Dar nu putea să sufere să se simtă stupidă.

Susannah n-avea titluri mai înalte de la vreo facultate mai bună sau vreo slujbă superioară – sau chiar vreo slujbă –, dar Susannah *pricepuse*. Ea plecase. Îşi schimbase viaţa. Îl văzuse pe Troy aşa cum era. April era a doua soţie, neghioabă şi oarbă. Se făceau multe seriale cu asemenea personaje.

— N-o vorbesc de rău pe Susannah, insistă Troy. Am pomenit-o doar pentru că ai adus vorba de prietena asta a ta.

— N-am zis decât că Melanie era acolo. Tu ai condus discuţia în altă direcţie.

Săraca Melanie. Un mesaj când se ameţise, care a făcut pleosc în mijlocul unei probleme de cuplu. April îşi imagină documente de la tribunal pe care figura numele prietenei ei, citaţii trimise foştilor colegi de facultate.

— Bine, zise Troy. Vrei să eviţi discuţia asta. Evit-o atunci. Definitiv. Eu renunţ.

— Tu renunţi. Fantastic. Mă bucur că mă ţii la curent.

— Nu *asta* voiam să zic. Ştii bine că nu. Se auzi un sunet de parcă se sufoca. Trebuie să te las. Nu mai pot continua discuţia.

— Perfect.

April ştia că dă impresia că e iritată, dar era singurul fel în care înţelegea să păstreze aparenţa de demnitate. Orice îndulcire a glasului ar fi făcut-o să plângă. Îl văzuse pe el cu fetele lui. Troy nu putea să sufere lacrimile.

— Dar dacă vrei să ştii, era şi Willow acolo. Să fie limpede. Era la dineul de gală.

Iată, iată. Cuvântul pe care-l aştepta April. *Willow*. O lovitură sub centură.

— Troy, crede-mă. Trebuie să plec.

— April, ascultă, trebuie să vorbim despre asta. Willow era acolo.

Încă o lovitură, mai dură de data asta. Parcă o făcea dinadins.

— Destul!

— Şi deoarece Susannah era şi ea acolo, continuă el, a fost încântată să adune toate bucăţelele întâmplătoare de poveste şi să construiască o istorie sordidă.

— Istorie veche, bombăni April. S-a mai spus.

— Am evitat-o pe Willow cât am putut, zău aşa. Dacă n-am fi fost în public, aş fi împins-o până la garderobă. Dar trebuia să mă port civilizat măcar de dragul slujbei, iar ea a căutat toate ocaziile ca să mă facă să mă simt cât mai penibil cu putinţă. Presupun că spectacolul a fost mizerabil. Willow poate fi aşa de…

— Poţi să încetezi să-i tot repeţi numele?

April ura numele ăla nenorocit. Era o poreclă ridicolă, probabil nici nu era un nume adevărat. Când îşi aducea aminte, April o numea Consultanta, sau îşi zicea: „Ieşi din mintea mea, scârbă!“

Consultanta era o renumită *ecoloagă* (mă rog!), cu păr lung, neîngrijit şi ochi mari cât nişte farfurioare, dispusă să stea picior peste picior de câte ori era intervievată pe vreun canal naţional de televiziune. Scârba de Willow Weintraub! Dar, mult mai probabil, Jennifer sau Debbie Weintraub. Debbie

Weintraub n-ar fi ajuns niciodată *renumita ecoloagă* cu ochi de Bambi, dar Willow Weintraub era un nume parcă făcut pentru programele de discuţii matinale la TV şi pentru revistele *glossy*.

În ultimele şase luni (dintr-un contract de douăsprezece luni) fusese consultată pentru versiunea, pregătită de Troy, a omniprezentului *fond verde*, cu un salariu de 375 de dolari pe oră. Doamna Weintraub era, printr-un contract, în acelaşi pat cu firma Stanhope Capital. Şi, profitând de o infamă ocazie, şi cu bărbatul lui April.

— Bine, spuse Troy. Nu-i mai rostesc numele dacă îmi spui tu cum să-i zic.

— În nici un fel, e bine-aşa? Mi-e silă de povestea asta. E o porcărie, nu e nimic de discutat. Am terminat. Am trecut peste asta.

— Eşti sigură? întrebă Troy. Că tot spui că te simţi perfect, dar uneori sunt obligat să mă întreb dacă-i adevărat.

Era furioasă, însă Troy avea dreptate. Ea zicea că se simte perfect, dar se întreba şi ea dacă era adevărat. Fusese pe jumătate chiar motivul pentru care nu pregetase să plece la Paris. Plecarea fusese bruscă, însă de câteva luni se tot ocoleau. April simţea nevoia să plece, să găsească un loc unde să se dumirească. Era convinsă că şi Troy considera că trebuia să plece. Nu ajunsese niciodată să-i spună pe şleau să se care, pentru că numai el era vinovat, dar se iubiseră, poate că încă se mai iubeau, ceea ce însemna că April putea să-i citească gândurile.

Părerea celor câţiva prieteni care aflaseră era că *Troy* ar fi trebuit să-şi strângă lucrurile şi s-o şteargă. Dar April înţelegea că incertitudinea care plutea peste căsnicia lor n-avea decât foarte puţin de-a face cu faptul că *Troy* dorea să rămână cu ea sau nu. *April* trebuia să plece. *April* trebuia să-şi ofere un răgaz într-un loc de unde să se hotărască dacă să revină sau nu. Problema aceasta o avea şi Troy acum. Probabil că el avea să-şi spună că ce făcuse nu era doar o gafă, ci un simptom al unei probleme mai serioase.

Sinceritatea era cea mai bună politică. De fapt, ea dorea să nu i se fi mărturisit nimic. Dacă n-ar fi făcut-o, ar fi putut să continue să aibă încredere în viitor alături de un soţ amuzant şi fermecător, cu două fiice vitrege frumoase, care veneau în vizită miercurea şi din două în două

duminici, cu un apartament minunat şi cu o ocupaţie care părea mai puţin slujbă şi mai mult un hobby.

Călcase strâmb o dată, şi atunci în străinătate. O greşeală. Troy nu fusese prins, mărturisise singur. Nu fusese obligat să-i spună. Ce mai, fusese mai degrabă o dovadă de curaj! Mersi pentru nimic, se gândea adesea April. Cel puţin unul din ei putea să doarmă liniştit.

— April? Mai eşti pe fir?

Cu ochii închişi, îşi ţinu respiraţia câteva clipe. Simţea strânsoarea jachetei ca pe o mângâiere.

— Ţi-am spus, mă simt perfect, spuse ea. Dar tu ai dreptate. Nu sunt chiar sigură.

Un lung moment de tăcere.

— Bine, spuse el în fine. Aşa mi se pare corect.

April parcă-l vedea cum îşi strânge buzele.

— Trebuie să te las, zău, spuse ea. Nu mai era doar o scuză. Sunt cu adevărat în întârziere.

— Da, şi eu. Încă ceva. Te-a căutat tatăl tău aseară la telefon.

— Of, Doamne, nu i-ai spus nimic, aşa-i?

— În situaţia în care suntem, *ar fi* ceva de spus? Sigur că nu, n-am zis nici pâs. Nici măcar n-am vorbit. Lăsase un mesaj.

— Şi eu i-am lăsat un mesaj, i-am zis că plec din ţară. Dar sunt convinsă că tot nu ştie cum se umblă la mesajele vocale.

April se uită la ceas. Era trei şi şapte minute. Doar câteva minute de întârziere scuzabilă. Se repezi afară pe uşă, cu geanta mare pe umăr şi cu hârtiile sub braţ.

— Te iubesc, April, spuse Troy. Orice s-ar întâmpla, sper că ştii asta.

Ce putea să spună? Nimic. Era un adevăr pe cât de literal, pe atât de metaforic. Îşi sprijinea telefonul între bărbie şi umăr încercând să navigheze corect atât pe pavajul parizian, cât şi pe viitorul căsniciei ei. Dacă deschidea gura, telefonul ar fi căzut pe jos. Poate că asta ar fi fost şi soarta căsniciei ei dacă spunea ce ar fi vrut într-adevăr să zică.

Însă buzele ei, creierul, toate erau parcă împotmolite. Aşa că, în loc să zică la revedere, scoase un politicos ăhă şi apăsă cu urechea pe butonul de închidere. Era clar că Troy închisese.

Capitolul X

Luc era unde zisese că o să fie, fuma instalat comod pe terasa de la Café Zephyr.

Dădu din cap la apropierea lui April, apoi se ridică să-i tragă un scaun. Ţigara ameninţa să-i cadă din gură. April mormăi un mulţumesc şi se aşeză.

— Mă bucur că aţi putut veni, spuse el. Mi-am permis să comand ceva pâine. Ştiu că vouă, americanilor, vă plac gustările.

April ridică ochii spre cer.

— Compatrioţii mei sunt din fericire teribil de previzibili. De parcă am fi toţi una şi aceeaşi persoană! Nu e nevoie nici măcar să te gândeşti cum să te porţi cu fiecare în parte.

Încălzită de la mersul grăbit spre cafenea, April îşi lepădă jacheta şi se instală pe scaun. În jurul lor se auzeau voci scăzute şi clinchet de farfurii. Pe după colţ treceau în goană scutere şi maşini, cu frânele scrâşnind şi cu muzica de circ a claxoanelor.

— Ei bine, cum vă simţiţi la Paris până acum, *madame* Vogt? întrebă Luc şi trase din ţigară.

— E agreabil. Şi vă rog, spuneţi-mi pe nume, April.

— Aha, *Avril*, ca luna aprilie. E anotimpul cel mai potrivit pentru dumneata. Le plăcea mult primăvara părinţilor dumitale, *non*?

— Cred că le-a plăcut doar numele. Scoase un creion şi un blocnotes din geantă. Ei bine, sunt gata să vorbim despre apartament.

— Sunt curios. Văd că nu ai verighetă, dar Olivier mi-a spus că ar fi şi un soţ. Eşti căsătorită, *Avril?*

April se reţinu să nu pufnească. Era oare căsătorită? Aceasta era întrebarea, nu-i aşa?

— *Oui*. Era un răspuns adevărat din punct de vedere legal, chiar dacă nu avea verigheta. Deci clientul dumneavoastră…

— Şi soţul dumitale cu ce se ocupă?

— E specialist în probleme financiare, spuse April, exasperată. Începea să simtă asta în coloana verterbrală. *Je suis désolée, monsieur Thébault*, dar

n-am prea mult timp. Nu-mi face plăcere să vă grăbesc, dar presupun că cineva vă plăteşte cu ora, aşa că ar fi mai bine să ne ocupăm de subiectul nostru.

Luc chicoti.

— Văd că te temi să nu cumva să te laşi cucerită de farmecul meu, nu-i aşa?

— Nu în momentul de faţă. Hai să discutăm despre apartament. April mâzgăli câteva cuvinte fără nici un sens pe hârtie, ca să-şi păstreze mâinile ocupate. Sunt gata să ascult orice ai putea să-mi spui despre femeia din tablou.

— Nu-ţi plac întrebările, *non*?

— Întrebările sunt ceva fantastic. Ador întrebările. Am cam un million de întrebări pentru *dumneata*.

— *Très bien*. Atunci spune-mi, *madame* Vogt, pardon, *Avril*, de ce te interesează atât de mult femeia din tablou?

— Dacă e un Boldini înseamnă că avem ceva deosebit de semnificativ. Portretul singur va aduce măcar un milion de euro, dacă nu mai mult. O să se ocupe de asta toată presa internaţională. „Mobilele continentale“ nu fac de obicei astfel de valuri. Dumnezeu ştie că nu-i o secţie care să aducă sume mari, nici măcar aproximativ mari.

— Nu te-am întrebat de ce te interesează *tabloul*. Întrebam de ce te interesează *femeia*.

— Mă interesează numai în măsura în care e legată de tablou şi de mobilele din apartament.

— Hmmm. Deci e cât se poate de normal să-i citeşti jurnalele personale.

— Cum au spus şi Marc, şi Olivier. April se uită în jur după un chelner. Luc sorbea un espresso, dar era limpede că ea avea să comande ceva mai tare. Jurnalele o să ne ajute să stabilim provenienţa, care va spori valoarea totală. Cumpărătorilor le place să aibă parte şi de o poveste interesantă. Ai văzut apartamentul şi toate mobilele din el. E extraordinar. Eu vreau doar să le cunosc istoria şi motivul pentru care cineva le-a lăsat în părăsire.

— Ce-are a face abandonarea apartamentului cu valoarea?

— Lucrurile de valoare din punct de vedere economic sau emoţional tind să rămână în familie. De obicei trec din mână în mână.

De obicei, dar nu întotdeauna, după cum April ştia prea bine.

— Vrei să le cunoşti istoria dintr-o curiozitate pur intelectuală, spuse sceptic Luc. *Vraiment?*

— Da, chiar aşa.

Unde naiba era chelnerul ăla?

— Ei bine, ai dreptate cu privire la familie. Femeia din tablou e bunica doamnei Lisette Quatremer.

— Adevărat? căscă ochii April.

Apăruse chelnerul în spatele ei. Brusc ar fi vrut să-l vadă plecând.

— *Madame*?

— Da, *bonjour*, *je voudrais du vin*. Arătă pe listă.

— *Entre Deux-Mers*?

— *Oui, s'il vous plaît.*

— Credeam că americanii nu consumă alcool câtă vreme e încă lumină afară, spuse Luc. Cei de felul dumitale sunt mai cu seamă consumatori de ceai, *non*?

— *Non*. Hotărât, *non*.

Flămândă, April apucă o bucăţică de pâine şi nu se sfii să pună pe ea un strat gros de unt. Tocmai confirma teoria lui Luc, potrivit căruia americanilor le plac gustările, dar puţin îi păsa. Merita. Alături de amintirile ei despre fiece cafenea, despre cinele de la miezul nopţii, despre miile de pahare de vin, April îşi amintea de unt. Era mai cremos la Paris, şi mai sărat.

— Mai spune-mi despre *grand-mère*, zise April şi îşi puse mâinile sub fund, ca să nu mai ia o îmbucătură. Îi trecu rapid prin minte cum ar arăta dacă s-ar apleca să lipăie pâinea cu unt ca o pisică. Ştia toată lumea că americanii sunt nişte animale, oricum. Eşti sigur că ea e femeia din tablou?

— Da, sunt. E foarte frumoasă, *non?*

— Uimitor de frumoasă. Îmi aduce aminte de… de o cunoştinţă. Mă rog, îi cunoşti numele?

Chelnerul reapăruse pe după umărul stâng al lui Luc. April răsuflă uşurată. Ah, Doamne, în fine venise vinul.

— După câte spune familia doamnei Lisette Quatremer, se numea Marthe de Florian, spuse Luc.

— Familia? Madame Quatremer a avut o familie?

— E un fel de a spune. Dar nu chiar cum ai crede. Luc sorbi iar din espresso. Micuţa ceaşcă părea ridicolă în mâinile lui mari.

— Marthe de Florian. April lăsă numele să i se aştearnă pe limbă. *Marthe*. Sau *Mart*, cum s-ar zice în engleză. Cine era ea? Evident, cineva important, de vreme ce a pictat-o Boldini, fără să mai vorbim de opulenţa şi de valoarea lucrurilor pe care le-am văzut în apartamentul ei. Ce familie avea? Cine era soţul ei?

— N-a fost căsătorită, spuse Luc şi-i făcu cu ochiul. Ba chiar dimpotrivă, de fapt. *Madame* de Florian era o foarte bine cunoscută *demi-mondaine*.

— O demimondenă? fruntea lui April se încreţi până la rădăcina părului. *Madame* de Florian era o cochetă?

Asta merita desigur ceva de băut, April îşi scoase mâinile de sub fund ca să apuce piciorul paharului.

— *Oui*, spuse Luc. Un apartament impresionant pentru o prostituată, *non*?

— Demimondenele nu erau nişte simple prostituate, spuse April şi mai sorbi o înghiţitură din pahar. Pe vremea doamnei de Florian existau cu siguranţă prostituate de stradă. *Filles soumises*, „prostituate supuse“. Cu o treaptă mai sus erau *les grisettes*, de obicei muncitoare, croitorese, sau ceva de genul ăsta, care se prostituau doar ca să-şi rotunjească venitul. Cu o treaptă şi mai sus erau *les lorettes*. Apoi veneau demimondenele, o categorie foarte specială.

— Dar tot prostituate.

— Tehnic vorbind. Dar demimondenele erau cele mai la modă. Cele mai înalte personaje din societate le imitau rochiile şi coafurile, dar nu le era posibil să ţină pasul cu ele. Chiar şi cea mai bogată matroană nu avea decât un bărbat care să-i dea bani de cheltuială, demimondenele aveau mulţi. De ce să te mulţumeşti doar cu generozitatea unui singur bărbat, când puteai să profiţi de favorurile a vreo cinci sau şase? Acum înţeleg ocupaţia ei mai bine, realmente, văzând piesele din apartament.

— Fascinant, rânji Luc. Te admir pentru cunoştinţele pe care le ai cu privire la târfe.

— Demimondene, îl corectă April, rânjind şi ea. Formau o categorie fascinantă. Nu era vorba nicidecum de faptul că se culcau când cu unul, când cu altul. Aveau datorii sociale, ba chiar obligaţii legate de carieră. Şi după consensul general o cochetă nu-şi merita numele dacă nu inspirase cel puţin vreo patru dueluri, o sinucidere şi nu avea la activ un *déniaisé.*

— Aha, verbul e *déniaiser,* spuse Luc. Adică îl regula pe fiul cel mare al amantului.

April tuşi înecându-se cu ultima înghiţitură de vin, în vreme ce Luc chema chelnerul ca să mai aducă două pahare. Se părea că discuţia necesita ceva întăriri.

— Îmi cer scuze, ţi-am ofensat sensibilitatea?

— Da. Teribil. Doar ştii ce delicaţi suntem noi, americanii.

Luc se opri, obţinând dreptul de a o scruta pe April de sus până jos ca şi cum avea nevoie să-i verifice apartenenţa americană. Ea încercă să se arate cât de cât revoltată. Ce ipocrizie, *non?* El tocmai vorbise în aceeaşi răsuflare despre particularităţile incestuoase ale unui *ménage à trois* şi despre aducerea vinului, iar acum, în mod clar, îi aplica ei o cântărire a atributelor fizice (*piesa arăta uşor obosită, vernis-ul cam tocit, pieptul, dat fiind micimea şi lipsa de interes vizual, presupus original*). Dar, în ciuda celor mai bune intenţii, April nu simţea nici un dezgust. Cu oricine altcineva asta ar fi simţit şi fu surprinsă să constate că lui îi acorda permisiunea.

— Poţi să te opreşti din holbat, bombăni ea. N-o să descoperi nimic neobişnuit în ce priveşte americanismul meu.

— E curios, spuse el, în vreme ce se apropia chelnerul. Deşi eşti foarte bronzată, nu pari să fii americancă.

Luc apucă paharele de pe tava din mâna chelnerului şi plasă unul în faţa lui April, iar pe celălalt lângă el. Putea să pară nerăbdător sau arogant, făcând serviciul în locul chelnerului fără să ceară voie. Dar April se simţi flatată, deşi asta o irita. De parcă Luc nu avea încredere în nimeni pentru treaba asta şi dorea să-i pună chiar el la dispoziţie paharul.

Avea să-i răspundă numai după ce îşi recăpătă calmul.

— Am pielea măslinie. Nu sunt bronzată.

— Nu pari să fii americancă.

— Da, ai mai spus asta şi mai înainte, când îmi inspectai hainele.

— Era numai un compliment, spuse el.

— Aha, mi-am lăsat pantalonii de trening şi tenişii acasă, aşa că îţi înţeleg nedumerirea. Desigur, mare păcat. N-aş vrea să creadă lumea că vin din altă parte decât din bine-cunoscutele State Unite ale Americii.

Luc râse şi strivi ţigara în scrumieră.

— Cred că ne vom distra pe cinste.

— Sunt aici pentru muncă, nu pentru divertisment, spuse iute April, încercând să nu se gândească prea mult la ce i se spusese. Mai ştii şi altceva despre Marthe de Florian? Despre tablou?

— Bine, zise Luc şi scutură din cap zâmbind, sorbind vin printre dinţi. Înapoi la treabă. După o cercetare rapidă a câteva dintre jurnalele ei, ştim câte ceva despre Marthe de Florian. Desigur, presupunând că ce am citit eu până acum e corect.

— De ce n-ar fi corect? Doar ea le-a scris!

— Femeia asta era cunoscută pentru exagerările ei. Sau cel puţin aşa mi s-a spus. Dar dacă Boldini a pictat-o într-adevăr în 1898, avea douăzeci şi patru de ani atunci.

— Avea douăzeci şi patru de ani şi de asemenea purta în pântec un copil.

— Aşa se pare. Mama doamnei Lisette Quatremer s-a născut în 1899, se potriveşte.

— Ce s-a întâmplat cu mama lui Lisette?

El dădu din umeri.

— Nu ştiu. Dar am înţeles că *sa maman* a murit de tânără.

— De ce a părăsit Lisette Parisul?

— *Je ne sais pas*. Dar pentru că a plecat în 1940, are probabil legătură cu războiul.

— Însă n-a revenit niciodată. Cum de-a putut să părăsească toate lucrurile familiei? Cum de-a părăsit Parisul şi n-a mai venit înapoi?

— Da’ ştiu că tot întrebi.

— Şi cum se face că moştenitorii lui Lisette vând *totul* înainte de a se uita măcar la un singur lucru?

Luc dădu iar din umeri.

— Există un singur moştenitor. Iar răspunsul nu-l cunosc.

April încerca să nu-şi arate iritarea. Luc îi promisese răspunsuri, dar tot ce spusese se limita la un nume, la o ocupaţie, la anul naşterii, lucruri pe care April le-ar fi aflat şi singură. Nu-şi dădea seama dacă se silea să se poarte ca un ticălos sau ce făcea era doar un sub-produs al personalităţii sale. În definitiv era avocat, şi parizian, şi… Luc.

— Mai ai şi alte informaţii despre tablou? întrebă April, cu o voce aproape disperată. Sau despre Marthe de Florian? Poate clientul tău ne va permite să citim jurnalele?

— Te preocupă mult jurnalele, *non?*

— Nu-i cuvântul potrivit. Totuşi, eu cred că…

— Voi, ăştia, care vă ocupaţi de licitaţii, spuse el şi se întinse după o servietă de piele pe care o pusese ceva mai înainte pe masă. Ce specie grăbită!

— De fapt, eu sunt expert pe lângă o casă de licitaţii, spuse April, şi bătu în retragere.

Nu-şi prezentase titlul cu îngâmfare. Când îl pomeneai la birou, nu însemna mai mult decât dac-ai fi zis specialist în resurse umane sau fiscalist, numele de „expert“ devenise la fel de banal ca numele de mărfuri. Dar când era pronunţat în afara sferei licitaţiilor părea de-a dreptul arogant.

— Sau „adjudecător“, spuse April. Cum vrei. Oricum, nu fac decât să-ncerc să-mi văd de meserie. Toate acestea vor fi de folos pentru vânzarea averii clientului.

— Da, cunosc. Provenienţa.

Luc era atât de sastisit de pretextul acesta, încât April nu mai încercă să-i răspundă sau să-l privească în ochi. Iar ea se plictisise să fie ţinta glumelor lui. Oricum, dacă s-ar fi ostenit să ridice ochii în loc să se uite morocănoasă în pahar, ar fi văzut în ochii lui acea scânteie jucăuşă despre care înţelesese că e felul lui de a manifesta… ceva. Şi n-ar fi tresărit când a auzit zgomotul făcut de un obiect trântit pe masă.

— Ce naiba? April îşi apucă repede paharul ca să nu se verse vinul.

Remarcă apariţia pe masă, între ei, a patru teancuri de hârtii legate cu panglici albastre.

— Sunt chiar…?

— Jurnalele ei? Da, câteva dintre ele, spuse Luc. Le-am frunzărit un pic de când nu ne-am văzut.

— Frunzărit? căscă gura April.

— Le-am citit în diagonală. Am parcurs doar câteva, dar cred că primul e datat din 1891. De acolo ar trebui să începi. Dacă eşti cuminte, poate te las să le citeşti şi pe celelalte.

Dacă e cuminte.

Lui April parcă-i cânta inima de bucurie. Se întinse după jurnale şi-i mulţumi, de data aceasta privindu-l drept în ochi. Poate că nu-l judecase bine, poate că îl considerase doar o barieră în calea ei, când de fapt se dovedea un aliat. Sigur, era încă îndărătnic şi iritabil, dar era un început. Poate că avea să-i dea lui April ce dorea. Îşi zise că oricât de nesuferit ar fi devenit, şi simţea că aşa avea să se arate, ea avea să-i acorde cel puţin o şansă ca să-i poată dovedi contrariul.

Capitolul XI
Paris, 24 aprilie 1891

Ei bine, azi a fost ziua cea mare. Fantastica zi în care Jeanne Hugo s-a căsătorit cu Léon Daudet, chipurile îmbinând două faimoase dinastii republicane. Ce nebunie uriaşă! Mulţimea! Trompetele! Speculaţiile nesfârşite cu privire la dotă! Toţi pentru Jeanne *au pain sec* a Franţei: Jeanne de mâncat cu pâine uscată! Asta era porecla dată de Victor Hugo iubitei lui nepoate, ea spune ceva despre fetiţa aceasta! El era celebru pentru mânuirea vorbelor, să fie asta oare descrierea aleasă de el? Jeanne cu pâine uscată? Eu aş prefera Jeanne *sau* pâine uscată, în care caz aş alege pâinea.

Cine n-o cunoaşte în această ţară pe Jeanne Hugo, acum Daudet? Dar ce ştie de fapt lumea? Că e frumoasă. Asta e pentru ea *la raison d'être*, dar la urma urmelor nu-i un compliment. În schimb, este poate singurul lucru pozitiv pe care-l poate spune cineva despre ea, chiar dacă trebuie judecat

dacă aplicat astfel cuvântul se potriveşte. Am văzut odată la circ o femeie goală care semăna destul de mult cu frumoasa noastră *Jeanne au pain sec.* De fapt, calul pe care-l călărea femeia amintea de structura osoasă a doamnei Daudet. Ca să fim corecţi cu calul, el nu purta aceeaşi neplăcută mustăcioară fină şi neagră. Ca să fim corecţi cu călăreaţa goală, ea avea o personalitate mult mai plăcută!

Deoarece am fost crescută la mânăstire, ar trebui să fiu mai înţelegătoare. Sigur că maicile m-au învăţat cum să mă port frumos. Dar urâţenia fizică a lui Jeanne este indiscutabilă. Nu vă lăsaţi înduioşaţi de ea. Noua *madame* Daudet nu este o persoană care să-ţi inspire milă, n-are o faţă strâmbă, un nas coroiat şi dinţii proiectaţi în afară. Urâţenia îi vine din ce are pe dinăuntru, din cauza lucrurilor pe care le-a făcut. Jeanne a permis înnegrirea treptată a persoanei ei, dinăuntru spre în afară. Mulţi nu înţeleg asta. Pentru cei din jur e o fetiţă prostuţă care îşi soarbe Pernod-ul şi cumpără rochiile cele mai scumpe pentru că îşi permite. Desigur că eu o cunosc mai bine. Legăturile mele cu ea vin de mult mai departe.

Cu toate acestea simt o anume remuşcare pentru gândurile mele lipsite de mărinimie. Mă gândesc la *sœur* Marie şi ştiu că nu i-ar plăcea. Dar sigur că n-ar fi singurul punct de dezacord între maică şi mine. Dacă sunt la Paris e pentru că am furat-o. Din păcate, *nous sommes qui nous sommes.*

Suntem cine suntem. E ironic cu privire la Jeanne Hugo. Ironic în ce mă priveşte.

Faptul că nu-mi place mireasa nu m-a împiedicat totuşi să asist la căsătoria cea mai fastuoasă pe care am văzut-o în viaţa mea. La fel ca miile de gură-cască (cineva zicea că erau aproape un milion de persoane acolo!) m-am strecurat şi eu pe rue de la Pompe ca să văd cortegiul nupţial. Aveam nevoie să văd spectacolul de aproape. Voiam să-i văd pe Jeanne şi pe acest nou soţ, un bărbat atât de lăudat, încât nici meteorismul lui bine-cunoscut nu-l putuse alunga din înalta societate. Dar mulţimea era prea densă şi singura persoană pe care am văzut-o din presupusa dinastie a fost fratele palid şi corpolent al lui Jeanne. Georges de-abia se ţinea pe picioare, ca de obicei. Mă mir că s-a aventurat să iasă în public ţinând cont de datoriile lui de joc. Are noroc că nu l-a înjunghiat nimeni.

Atmosfera era sărbătorească, atât pot să recunosc în favoarea lui Jeanne. Oameni necunoscuţi îşi vorbeau, se îmbrăţişau şi îşi zâmbeau când a trecut trăsura lui Daudet. Pentru un moment am fost toţi o atotcuprinzătoare familie pariziană cu inimile bătând la unison.

Pe lângă mine erau doi bătrânei cu copii şi o vagaboandă slăbuţă care se cam clătina pe picioare. Mi-a spus c-o cheamă Marguérite şi, cu toate că a zis c-ar avea cincisprezece ani, eu o văd mai spre doisprezece. Nu sunt sigură unde stă şi era limpede că nu era acolo ca să vadă cortegiul, ci ca să fure. Cu toate acestea mi-a plăcut de ea pe loc, fără îndoială pentru că primul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Oare e cineva mai scârbos decât Jeanne Hugo?“

Am râs şi am zis că şi eu gândesc la fel.

Deşi mica hoaţă începătoare o detestă probabil pe Jeanne pentru bogăţia ei, pe mine asta nu mă deranjează. Nu mi se pare dezagreabil ce *posedă* Jeanne, ci cine *este*. Nu cine e chiar acum, ci cine era înainte. Nu pot să simt altceva decât că mi-a furat o parte din mine, deşi ea refuză să o recunoască.

Capitolul XII

— *Ça va, Avril?*

April scutură din cap.

— Da? Pardon? Ce e?

— Nu mi-ai răspuns la întrebare.

Lăsă jurnalele pe masă şi îşi puse mâinile pe ele, ca şi cum le-ar fi protejat.

— Care era întrebarea? zise ea. Îmi pare rău. N-am auzit. Eram cufundată în lectură.

— Da, ştiu. E palpitant, nu-i aşa?

— Incredibil de palpitant. Crezi c-aş putea să-l cunosc pe client? Cu jurnalele şi cu o scurtă întrevedere aş putea să am rapid tot ce-mi trebuie ca să-mi termin treaba.

— Aha, *la jolie fille* e prea gurmandă şi de-abia a mâncat.

Arătă cu capul înspre jurnale, aruncându-şi ochii şi spre bucata de pâine începută.

— Desigur, pentru a stabili provenienţa ar fi foarte util…

— Of, tu… cu provenienţa ta. M-am săturat de cuvântul ăsta.

— Să spun mai degrabă „bani în plus“? Pentru că despre asta vorbim de fapt.

— Bani în plus, necazuri în plus.

— Pardon?

April a râs, surprinsă de vorbele neaşteptate. Nu era în stare să decidă dacă Luc încerca să o amuze sau dacă era amuzant de felul lui.

— Nu se zice aşa în Statele Unite?

— Presupun că da, dacă faci rap, spuse April, încă râzând. Deşi accentul adaugă o nuanţă specială.

— Întotdeauna e-aşa, *madame* Vogt, replică Luc, suficient de sigur pe sine ca s-o facă pe April să roşească. Oricât de fermecător mi-ai cere jurnalele şi întrevederea pentru a aduna material care să te-ajute în stabilirea provenienţei, din nefericire răspunsul meu trebuie să rămână nu.

— Nu la ce? Căci dac-aş avea doar un moment cu…

— Moştenitorul nu doreşte să cunoască nici un adjudecător curios. Vai, scuzele mele, nu acesta e termenul corect. Cum ai zis? Expert pe lângă casa de licitaţii? Luc îşi încreţi fruntea.

— Adjudecător e-n regulă, spuse iute April. Şi înţeleg foarte bine. Nu e momentul să dau buzna. E limpede că acum ea e într-o perioadă de doliu, dar dacă cumva se răzgândeşte…

— N-am spus că moştenitorul ar fi o femeie. Şi nu e de aşteptat să se răzgândească.

— Foarte bine, atunci, spuse April. Jurnalele îmi vor fi suficiente.

Se uită la teancul de documente, citind printre rânduri, încercând să mai prindă vreun cuvânt, vreo frază, vreo altă referinţă la familia Hugo sau la oricine altcineva.

— Văd că nu te poţi abţine de la citit, spuse Luc făcându-i cu ochiul. În viaţa mea n-am intrat în competiţie cu un teanc de hârtii mucegăite pentru a capta atenţia unei femei.

April se zbârli. Realmente „necaz în plus“. Ce încerca Luc să dovedească? Că putea să tulbure sexul slab graţie farmecului său înnăscut şi înfăţişării lui agreabile? Ei bine, reuşise. Acest Luc Thébault dovedea că francezii meritau un nume şi mai rău decât li se dădea de obicei. Poate fusese prea magnanimă. Înclinarea lui de a o sâcâi nu putea fi trecută uşor cu vederea.

— Întâi şi întâi pare ciudat că ai vrut să-mi captezi atenţia, spuse ea.

— Ah, ce amuzantă e Avril. Nu fac decât să… cum se zice în America?… Să te tachinez.

— Să mă tachinezi? Nu se zice aşa. Nu se zice deloc aşa.

El se puse pe râs. Iarăşi. Parcă râdea tot timpul (cu cineva, la cineva, de cineva). Şi zâmbetul acela zeflemitor veşnic pe buze, de parcă-l surprindea tocmai când se pregătea să zâmbească sau când înceta. O făcea pe April să-şi piardă răbdarea, dorind să surprindă gluma şi-n acelaşi timp să-l surprindă fără zâmbet.

— Eşti o femeie interesantă, *madame* Vogt.

— Cu tot respectul, nu sunt de acord, spuse April. Oricum, mulţumesc pentru jurnale.

April se ridică pe jumătate şi întinse o mână peste masă.

— Celelalte unde sunt? spuse ea, întinzându-se, apucându-le. Erau mult mai multe în apartament.

— Nu o lua aşa iute, Avril.

Luc se ridică şi el şi o împinse blând pe April la loc pe scaun. Ea îşi puse mâinile în poală, întristată.

— Clientul meu vrea să le vadă primul; e firesc că descoperirea asta este o noutate şi pentru el. Vei primi documentele unul câte unul, când le termină clientul. Ţi se pare rezonabil? Sau asta o să te împiedice să evaluezi corect mobilele?

— Nu, nu cred c-o să mă împiedice, spuse April cu glas scăzut, mulţumindu-i. Mulţumeşte-i din partea mea persoanei aceleia, oricine-o fi. Apreciem mult cooperarea domniei sale.

Deodată se opri lângă masa lor, pe trotuar, un bărbăt cu un câine. În timp ce bărbatul era cu nasul în telefonul mobil, câinele se aşează în poziţie şi îşi dădu drumul privind-o provocator pe April. Proprietarul strigă ceva în telefon, trase de lesă şi plecă mai departe fără să mai întârzie.

— *Merde*, spuse April cu jumătate de glas.

— Nu-ţi place rahatul de câine, *madame* Vogt? Atunci Parisul poate că nu-i oraşul potrivit pentru tine.

— Unele străzi de pe aici au mai mult rahat decât trotuar, bolborosi April. Dacă tipul ăla ar fi fost la New York şi n-ar fi strâns ce-a făcut câinele, ar fi fost urmărit de o grămadă de trecători. Parisul e un oraş uimitor, dar e greu să te bucuri de privelişte. Trebuie să fii întruna cu ochii în patru şi să supraveghezi rahaţii de câine, altfel calci în ei cu pantofii tăi mari de american.

— Hmm. Mie unul nu nu mi se pare deloc ciudat să nu-ţi doreşti să ţii în mână într-o pungă de plastic o grămăjoară aburindă de *merde*.

— Dacă vrei câine, ăsta-i preţul, spuse April.

— Apropo de preţ de *merde*, ai un *mari*, povesteşte-mi ceva despre el.

— Despre soţul meu? lui April nu-i scăpase ironia, o discuţie despre *merde* care deviază rapid într-una despre căsătorie. Ce-are asta de-a face cu vreun preţ?

Întrebarea era retorică; April cunoştea răspunsul.

— Glumesc, spuse Luc, străduindu-se să nu-şi mişte nici un muşchi al feţei. Povesteşte-mi despre soţul dumitale.

— Nu prea ştiu ce să spun.

— Nu prea ştii? Doar e o întrebare normală, *non*? Trăncăneală ca între colegi…

— Bine, îl cheamă Troy. April trase aer în piept. Doar faptele. Suntem căsătoriţi de şapte ani. E un om inteligent şi un tată fantastic.

— Tată? Aveţi copii? Sprâncenele îi săriseră atât de sus, încât aproape se făcuseră nevăzute.

— Nu, tehnic sunt doar ai *lllll*ui, se bâlbâi ea. Dar sunt şi ai mei. Fiice vitrege. Adolescente.

— Aha, tu eşti cotoroanţa de mamă vitregă, spuse Luc. Îmi place. Îmi place foarte mult. Mi-ai spus că soţul se ocupă de finanţe. Ce anume face?

— E directorul unui fond LBO. April se uită la coşul de pâine şi luă ultima bucăţică. Face operaţii importante.

— Wall Street?

— *Oui*.

April roşi. Wall Street nu mai era strada de altădată. În loc să semnifice bani şi putere, însemna acum mai degrabă practicieni lipsiţi de scrupule şi rău-platnici. April simţea nevoia să explice că, deşi Troy lucra pe Wall Street, nu se ocupa de scheme Ponzi, nici de operaţii secrete şi nu făcea în nici un fel parte din paria financiară. Se ocupa doar de cumpărare şi vânzare de întreprinderi prin investiţii pe bază de împrumut şi de lichidităţi.

— Şi fratele meu e avocat, spuse Luc. Lucrează cu corporaţii care fac operaţii importante, cum ai zis. Poate că mi-ar fi cunoscută firma soţului dumitale.

— S-ar putea. Au ceva tranzacţii în Franţa şi prin Europa, spuse April încercând să nu se lanseze într-o descriere completă a Grupului Stanhope. N-ar fi surprins-o să descopere vreo legătură, două între Luc şi Troy, dar nu era o legătură pe care să vrea s-o descopere. Fratele dumitale, a continuat ea, ar putea să cunoască numele, sunt destul de cunoscuţi.

— Notorii?

— Nu. Cunoscuţi. Respectaţi.

— E bine e să fii cunoscut, zise Luc şi aruncă pe masă un pumn de euro. Vrei să plecăm? De data asta plătesc eu. Dumneata, data viitoare.

— E-n regulă. OK, zise April clipind.

— Ai de gând să-mi dai… arătă cu capul spre teancul de hârtii pitite sub şerveţelul lui April. Jurnalele?

— Bun. Presupun că familia n-a avut încă ocazia să le citească, spuse April, dându-şi seama că trebuie să renunţe la ele.

— De fapt, spuse Luc şi făcu o pauză. De ce nu le-ai lua? Nu trebuie să mă întorc la Sarlat decât peste câteva zile. E perfect dacă le iei pe timpul ăsta. O să-i comunic clientului. Pari foarte conştiincioasă. Fără îndoială că vor fi pe mâini bune.

— *Oui!* O să am foarte mare grijă de ele. Toată cariera mea e bazată pe grija pentru lucruri. Mulţumesc, spuse April şi-ntinse mâna ca să i-o strângă pe a lui la plecare. Încă o dată!

Luc îi apucă braţul şi, ca atunci când făcuseră cunoştinţă, o trase spre el.

— Mulţumesc pentru această ocazie minunată, Avril, spuse el şi o pupă politicos pe fiecare obraz, de data aceasta însă întârziind un moment mai mult decât o făcuse de dimineaţă. Mirosea a ţigări şi a parfum, dar acum se adăuga şi vinul băut împreună. O să ţin legătura, a mai spus.

April îl privi cum se îndepărta. Dacă ar fi privit-o cineva, şi-ar fi dat seama că se uita după el cu gura căscată. April ştia că aşa e, dar nu se putu stăpâni, cum nu şi-a stăpânit nici senzaţia pe care o simţea în stomac, precis rezultatul vinului şi al accesului la jurnale. Da, asta trebuie că era cauza. Nu exista altă explicaţie acceptabilă sau vreuna pe care April să şi-o poată permite.

Capitolul XIII

Apartamentul închiriat de April nu semăna nici pe departe cu cel al Marthei de Florian.

Clădirile aveau aceleaşi faţade haussmanniene, înfăţişarea întru totul pariziană, cu înălţimea şi liniile lor orizontale şi cu balustradele din fier forjat al balcoanelor. Dar aici se terminau asemănările. Pe când Marthe avea şapte camere, April avea doar trei. Apartamentul lui Marthe era plin ochi cu mobile de expus într-un muzeu, încât abia se putea merge printre ele fără să te împiedici. Apartamentul lui April era atât de strâmt, încât se întreba dacă exista destul loc ca să stea undeva cu calculatorul aşezat şi el pe ceva. Era păcat, se gândea ea, să arunci o amestecătură de mobile ieftine, de asamblat la faţa locului, într-un apartament haussmannian prin definiţie, chiar dacă era de închiriat.

În ciuda lipsei lui de farmec, lui April îi plăcuse apartamentul de la prima vedere. Îi plăcea locul unde se găsea, podeaua de scândură, precum şi faptul că o latură întreagă a salonului era mai degrabă fereastră decât perete. April se imagina sprijinindu-se seara de fereastră, cu un pahar de vin în mână şi

cu tot oraşul sclipind în faţa ei. Apartamentul nu era cine ştie ce pe dinăuntru, totuşi îi dezvăluia Parisul.

După ce îşi verifică e-mailul (încă nu era semnalată vreo situaţie critică), April îşi trânti geanta şi telefonul mobil pe masa de sufragerie lăcuită în alb, deşi numele nu se potrivea unei mobile pe care, în cel mai bun caz, puteau să încapă două farfurii, sau care, în ce o privea pe April, trebuia să servească atât pentru instalarea calculatorului, cât şi a trusei de machiaj. Pentru că nu-şi imagina nici o clipă că avea să aşeze mai multe tacâmuri.

Tot contemplând platoul mesei, stomacul lui April începu să chiorăie, deşi nu mâncare voia ea mai întâi. Îi era din nou foame, deşi mâncase ceva pâine la întâlnirea cu Luc, dar, în loc să încerce să găsească ceva de mâncare, căută mănuşile de protecţie în geantă.

— Hei, linişte! îi zise stomacului zgomotos, scoţând cu grijă din geantă jurnalele Marthei. Foamea era aprigă, dar atracţia pentru jurnale era şi mai şi.

Se gândise să întindă foile pe blatul din bucătărie şi să citească stând în picioare, încălţată, ca la un fast-food. Dar scrisul i se păru dintr-odată nu prea clar, uşor mânjit, indescifrabil. Ca şi cum ar fi uitat în întregime limba franceză în timpul orei care trecuse de când o vorbise. Putea să fie decalajul orar sau poate de vină erau cele două zile în care nu înghiţise decât vin, pâine şi enorme cantităţi de unt.

— Mâncare, spuse April cu glas tare, simţind cum o cuprinde o durere rea de cap. Am nevoie de mâncare.

Ameţită şi obosită într-atât încât îi era imposibil să iasă din apartament, cotrobăi prin geanta ei uriaşă după pachetul cu caju pe care-l luase din avion. De sub geantă se auzi telefonul sunând.

— Fir-ar să fie! se zbârli ea. Ca şi cum cineva ar ţine să fiu tot la muncă sau mai ştiu eu ce! Alo, April Vogt la telefon.

Îşi aruncă pantofii din picioare şi vârî braţul şi mai adânc în geantă.

— Eu sunt. De ce nu te uiţi niciodată cine te sună înainte să răspunzi? Chiar niciodată! Măcar o dată în viaţă!

— Ah, Birdie, salut! Scuze. Sunt în mijlocul unor cercetări importante. În geantă erau două pătrăţele de ciocolată din avion lipite de coada unei perii de păr. S-a întâmplat ceva?

— Tocmai ţi-am trimis să revezi cât se poate de repede câteva dosare, spuse Birdie. Trebuie să trimitem douăzeci şi cinci de dosare complete pe zi din biroul ăsta. Iar noi, cum să zic, suntem în mare întârziere.

— Da, bine. O să le recitesc imediat ce pot. Mai întâi trebuie să mă îngrijesc de câteva lucruri. Apoi mă ocup imediat de ele.

April dezlipi o bucată de ciocolată de pe mânerul periei şi-o aruncă în gură, prea flămândă ca să-şi facă griji de starea lucrurilor pe care le ciugulea atunci la Paris.

— Am terminat prima variantă a descrierilor, spuse Birdie. Cred că arată destul de bine, dacă zic asta chiar eu. Dar Peter are nevoie să le aprobi tu. Trebuie să fii atentă la numerele trei, patruzeci şi şase şi două sute doisprezece. Notiţele tale originale erau cam greu de descifrat, iar unele dintre descrieri nu prea par să meargă cu epoca. Ai un scris oribil, apropo.

— Aşa umblă vorba. O să mă uit. Mulţumesc pentru tot. Sunt convinsă că-i o treabă excelentă.

Birdie făcea întotdeauna o treabă excelentă. Uneori April se întreba dacă n-ar trebui să lucreze ea pentru Birdie. Doar că cineva care punea pe hârtie note aproape ilizibile şi uita să mănânce ar fi fost o asistentă jalnică.

— Pot oricând să i le trimit direct lui Peter, spuse Birdie. Dacă eşti prea ocupată cu apartamentul.

— Nu, e perfect. Nu mă deranjează să le recitesc.

N-o deranja deloc să le recitească, era chiar adevărat, mulţumită veşnicei calităţi impresionante a muncii lui Birdie. În mod normal, cu decalajul orar, cu lipsa de hrană şi după două pahare de vin April n-ar fi fost în stare să băiţuiască poetic nici măcar o mobilă. Dar dacă Birdie se ocupase de partea cea mai grea, putea să corecteze cu uşurinţă gramatica şi să revizuiască amănuntele. Putea, de pildă, să schimbe numărul opt cu nouă.

— Crezi că poţi să mi le trimiţi azi înainte de sfârşitul zilei de lucru? întrebă Birdie. Ora New Yorkului?

— Cred că da.

— Perfect. Mulţumesc.

April auzi apoi zgomote de hârtii mutate şi trântite, urmate de inevitabilul şir de înjurături.

— Mama mă-sii!

— S-a întâmplat ceva, Birdie?

— Fir-ar să fie! Mi-am strivit un deget de la picior!

— Zău c-ar trebui să fii mai atentă, îi spuse April căscând. M-ai speriat.

Nici unui om al muncii nu i se puteau întâmpla mai multe decât lui Birdie. Se lovea întruna la genunchi, îşi strivea degetele de la picioare şi îşi agăţa eşarfele pe planşele de fotografii. Deşi, cum presupunea April, când n-ai mai mult de un metru şi jumătate şi te mişti ca un colibri (porecla nu-i venise din nimic!) marja de eroare e foarte redusă. E uşor să te loveşti de geamuri sau să te încurci printre crenguţe.

— De vină e aranjamentul din biroul ăsta, spuse Birdie. La orice colţ te pândeşte un accident.

— Aşa e. Da.

Fără să se fi săturat cu ciocolata din geantă, April se duse la bucătărie. Spera că cei care locuiseră acolo înaintea ei vor fi lăsat ceva în urmă. Nişte pâine uscată, un borcan cu măsline, orice, ar fi mâncat orice.

— Dacă te-ai mişca şi tu mai ca lumea, zise şi deschise dulapul. N-ar mai trebui să plăteşti nu ştiu cât la spălătorie, n-ai mai consuma atâtea bandaje, n-ai mai arăta ca o femeie bătută când îţi pui o bluză fără mâneci.

— E preţul pe care-l plătesc pentru a fi eficientă, *madame*.

— Nu-i sigur c-ar fi un motiv acceptabil la casa noastră de asigurări, zise April. Mai e ceva?

— Nu.

— Atunci, vorbim mai…

— Stai aşa. April! Rapid. Birdie trase aer în piept. Deci o ştii pe mama lui Daniel? Cea care-i în consiliul Centrului de Oncologie Columbia?

— Ce bine de socra ta. Birdie…

— Nu mi-e soacră. Nu încă, oricum! Deci Daniel şi cu mine am mers cu ei la dineul de gală de acum două seri.

April închise ochii. N-ar fi fost imposibil să leşine. Şi cine ar fi găsit-o? Ar putea să zacă pe podea câteva zile înainte să-şi dea seama cineva că lipsea.

— Şi l-ai văzut pe Troy, încheie ea fraza, ca să n-o spună Birdie. Nu mi-a spus că te-a văzut, dar mi-a povestit totul despre seara aia. Vreau să zic,

totul. Ştiu că Susannah dădea din gură şi că oamenii au comentat. Ştiu şi că *ea* a fost acolo. Aşa că mi-e de-ajuns.

— Grozav. E-n regulă. Birdie avea aerul că i s-a tăiat vorba, că i s-au smuls nişte pene. Nu încerc să te înfurii.

— Ştiu. Şi nici măcar nu m-am înfuriat. Zău, m-am săturat de discutat despre asta. Şi de gândit la asta. Tu încerci să mă ajuţi, să mă susţii, să ştii că apreciez ce faci. April era tot cu ochii închişi. Cred că, poate, măcar cât sunt la Paris… dacă nu e ceva pentru care crezi că mi-aş pune în balanţă căsnicia…mai bine să nu ştiu nimic în plus. Oricum, ce s-a întâmplat nu poate fi schimbat. Eu una trebuie să mă gândesc cum să depăşesc faza asta.

April n-ar fi trebuit să-i spună. Dar era uşor să i te spovedeşti lui Birdie.Te invita parcă să intri în contact emoţional cu ea. April nu avusese niciodată de gând să devină atât de intimă cu asistenta ei, nici nu-şi închipuise că până la urmă s-ar fi pus pe plâns şi smiorcăit într-o sală de conferinţă de la etajul patru povestindu-i amănunţit asistentei cum o înşelase bărbatul.

— În regulă, zise Birdie. Am înţeles. Şi iartă-mă!

— Nu-i nevoie să te scuzi, zău.

— OK. Bine.

April deschise ochii. Se întoarse spre bucătărie. Atunci o văzu, aşezată pe plăcuţele de ceramică bleu de lângă cafetieră: o sticlă de vin cu un plic sprijinit de ea.

— Vai, Doamne! April apucă sticla şi o lipi de piept. Proprietarii mi-au lăsat vin. Şi o scrisoare. O scrisoare pe hârtie mătăsoasă!

— Aha, mătăsoasă. De ce nu mi-ai spus? Pare să fie formidabil.

Sarcasmul lui Birdie era a doua dintre calităţile ei, după stângăcie.

April rupse plicul. Scrisul caraghios al proprietarului, cu litere răsucite ciudat, sărea în ochi. *Bonjour. Opéra. Métro. Fermez la porte*. Şi apoi propoziţia cea mai interesantă dintre toate: *Fromage dans le frigo.* Aşadar era brânză în frigider.

— Trebuie să te las, spuse April. E o urgenţă.

— Capăt catalogul revăzut în seara asta, da?

— *Oui*. La revedere, Birdie. Te sun mai târziu. Şi închise telefonul.

Traversă bucătăria cu grijă şi cu sticla de vin lipită de piept în continuare. Apoi deschise uşa frigiderului de inox. Deşi nu avea decât jumătate din capacitatea celui mai banal model Costco, conţinea tot ce-i trebuia, adică o selecţie formidabilă de *fromages*, alături de care mai era şi un *paté de fois gras* cu trufe şi alte câteva delicatese pe care nu le mai văzuse de când plecase din oraşul ăsta. Generozitatea acestor străini aproape o făcu pe April să izbucnească în lacrimi. Sau poate că responsabil era doar nivelul ei scăzut de zahăr din sânge.

Cu un comportament similar unui urs grizzly, rupse o bucată de brânză Ossau-Iraty, îşi puse sticla sub braţ şi se întoarse în salon. Punându-şi iar mănuşile apucă jurnalele de pe masă. Ca şi cum atunci îi venea ideea, reuşi să descopere un tirbuşon şi un pahar, deşi nu era strict necesar.

Făcându-şi greoi drum spre dormitor, aproape că se împiedică de valiză. Ar fi trebuit să despacheteze. Era genul de persoană care mai întâi se ocupa de aranjat lucrurile. Dar pe de o parte trebuia să descarce valiza, pe de alta erau vinul, brânza şi Marthe. Aranjatul lucrurilor avea să mai aştepte.

Fără să-şi scoată pantalonii negri şi bluza pe care o suspecta că e mai mult din poliester decât din mătasea promisă pe etichetă, se strecură în patul făcut ca la hotel, deschise sticla de vin şi începu să citească.

Capitolul XIV
Paris, 5 mai 1891

Sunt două săptămâni de la superba nuntă a lui Jeanne *au pain sec,* însă discuţiile despre eveniment tot nu încetează.

Ziarele sunt depuse în fiecare dimineaţă la colţurile străzilor şi eu nu sunt în stare să trec de ele. Mă opresc şi scot un cuţitaş din tivul rochiei. Când constat că nu se uită nimeni sau că nu-mi dă nimeni atenţie, tai sfoara şi iau primul ziar din teanc. Cu ziarul ascuns sub haină, mă întorc la *hôtel* să citesc care sunt ultimele comori primite de Jeanne.

Ar fi trebuit să se liniştească lucrurile până acum, au trecut două săptămâni. În fiecare dimineaţă apare totuşi o nouă enumerare a cadourilor de nuntă primite de Jeanne Daudet, *née* Hugo. De parcă fiecare francez şi-a pus la bătaie economiile de o viaţă ca să poată cumpăra un cadou scump şi de nici un folos. Umblă zvonul că ar fi angajat patru persoane doar ca să deschidă pachetele. Într-adevăr, nu sunt suficiente minute în viaţa unui om ca să le vadă pe toate.

Ce bine-ar fi să mi se arunce şi mie cadouri! Mi-ar rezolva toate problemele. Suma neînsemnată pe care am furat-o de la *sœur* Marie s-a dus aproape cu totul. Am fost foarte atentă cu banii, deşi asta înseamnă să stau în acest penibil *hôtel des femmes* unde scriu. Montmartre nu e locul ideal pentru tinerele fete crescute la mânăstire. Ce cabarete! Ce orgii! Ce nelegiuiri! Eu n-am participat la aşa ceva decât o dată sau de două ori.

Cum fondurile mi se duc pe zi ce trece, acest *hôtel* nu mai pare un sacrificiu, ci un lux. Tot e bine că vremea se încălzeşte, iar păducherniţa asta nu-i chiar plină de păduchi. Apa nu mai îngheaţă în lighean. Nu mai dorm cu tot ce am pe mine. Căminul ăsta e tot ce mi-am putut oferi când am ajuns pe ascuns în oraş acum trei luni. Dar nu pot să mi-l mai ofer.

Câteva dintre vecinele mele lucrează la fabricile de textile din împrejurimi. Încearcă toate să-mi facă şi mie rost de o slujbă. Din păcate salariile sunt mici, iar consecinţele teribile. Fetele au mâinile sângerânde, feţele asprite. Cele de douăzeci de ani parcă au patruzeci. Cele de treizeci de ani par să fie cu un picior în groapă.

Una dintre ele îşi câştigă salariul transportând materiale de la moară la fabrică. Deşi e o slujbă mai bună decât munca din fabrică, cum e încărcată ca un măgar, a început chiar să arate ca un măgar. De câte ori sunt tentată să-mi iau şi eu o slujbă ca asta mă întreb ce altceva avem noi femeile mai mult decât frumuseţe? Farmec, desigur, dar e dificil să mai ai vreun farmec după un schimb de douăsprezece ore.

În *hôtel* mai sunt şi alte fete, *les filles soumises*, care lucrează pe rue Le Peletier. Ele spun că banii se capătă uşor cu comerţul ăsta de carne contra câteva monede. Cred şi eu că-i uşor să le dai nişte monede! Că-s plătite ca nişte cerşetoare. Bărbaţii cheltuie mai mult pe băutură!

Cu toate că asemenea alegere nu mă tentează, aş minţi dac-aş spune că n-am cântărit-o cu atenţie. În cele din urmă capeţi prea puţini bani pentru prea multă suferinţă. Deşi va trebui şi eu să sufăr cât de curând. Dacă m-aş hotărî, ori să lucrez la fabrică, ori într-o *maison de tolérance*, n-aş mai avea necazurile financiare de azi.

Mai am o săptămână să mă hotărăsc, o săptămână dacă mănânc cu zgârcenie şi sunt drăguţă cu patronul hotelului. E mai degrabă un pitic decât un bărbat, dar pot să mă fac că nu văd. Poate întârzii cu câteva zile plata chiriei dacă spun ce trebuie. Patronul e îngăduitor dacă-l faci să se simtă important, probabil ca toată lumea.

Acum o să închid jurnalul şi o să găsesc mai multe căi de economisire a francilor până se întâmplă ceva care să mă scoată din rahatul ăsta. Am venit la Paris pentru o viaţă mai bună şi-o să am o viaţă mai bună!

Capitolul XV
Paris, 12 mai 1891

Ah, Jeanne *au pain sec! Ma chérie*, până la urmă tot tu m-ai ajutat!

Aceste ultime zile au fost criminale, de-a dreptul criminale! Norii, cerul, aerul, totul mă apăsa atât de îngrozitor, că nu puteam respira. Ziua socotelilor se apropia, la fel şi ultimele mele zile pariziene.

Şi, ca să se înrăutăţească lucrurile, patronul hotelului a părăsit oraşul dintr-o cauză neştiută, dar scandaloasă, după cât s-a auzit. Lăsase treburile pe mâna bătrânei sale mame. Sau poate că e soţia lui. Oricine-ar fi, spre deosebire de predecesorul ei, ea refuză să accepte bani mai puţini doar pentru că ştii să baţi din gene şi să faci avansuri.

— Dacă nu primesc plata săptămânală în următoarele opt ore, mi-a spus, ajungi în stradă. Sunt şi altele care abia aşteaptă să ia camera.

Nu vorbea în gol. Deşi e o magherniţă împuţită, erau destule fete gata să ocupe camera. Când Blanche a murit de tuberculoză, s-au bătut două pentru

camera ei chiar înainte să-i fi fost dus corpul la morgă.

— Opt ore? am zis eu, cu o voce de broscuţă. Dar n-aş putea totuşi…

— Opt ore! a ţipat ea la mine, cu gura aia cu dinţi de culoarea cenuşei.

Dând din cap, m-am întors şi am coborât clătinându-mă treptele de la intrare.

Odată ajunsă pe bulevard mi-am reţinut lacrimile. *Sœur* Marie îmi spusese să nu plâng niciodată. Că asta arată slăbiciune. Că nu era nimic mai rău decât slăbiciunea. Aşa că am mers. Şi-am tot mers. Mă bătea soarele. N-am îmbrăcăminte potrivită pentru vremea asta, sau pentru oraşul ăsta. Toate hainele mele sunt mai bune pentru mânăstire, oricum nu pentru străzile Parisului primăvara.

Cum soarele bătea din ce în ce mai tare, iar terasele cafenelelor se umpleau de fum şi de fericirea oamenilor, mie îmi curgea transpiraţia pe frunte şi pe ceafă. Dacă m-aş fi uitat într-o vitrină, lucru pe care nu îndrăzneam să-l fac, fără îndoială că mi-aş fi văzut faţa roşie şi lucioasă. Oamenii se uitau strâmb la mine. Se dădeau la o parte din calea mea. Un biciclist aproape că m-a pus la pământ, probabil dinadins. La colţ m-am oprit să-mi vin în fire.

Uneori cel mai bun lucru e să respiri adânc.

M-am sprijinit de gărduleţul unei terase de cafenea şi mi-am lăsat bărbia în piept. Terasa era plină de bărbaţi care fumau, beau şi-şi povesteau istorii despre cabarete, fete care dansau cancan, spectacole de pantomimă. Cabarete, m-am gândit eu. Puteam şi eu să învăţ cancan. Într-adevăr, era mai bine decât să muncesc într-o fabrică sau să primesc praful de pe tobă ca să-mi desfac picioarele.

Imediat valul de panică şi de milă de mine însămi a început să se retragă. Am ridicat capul şi am văzut, lipit de o fereastră a cafenelei, afişul, de culoarea unui asfinţit. Femeia din afiş îmi zâmbea. Îşi ridicase fustele galbene şi-şi arăta pulpele rotunde, netede. În păr avea o pană care ţâşnea în sus. Era frumoasă, chiar splendidă.

„Folies Bergère“ scria pe afiş. Cabaretul cel mai cunoscut din oraş. Până şi eu, venită de la mânăstire, auzisem de el. M-am gândit că erau căi şi mai rele de câştigat un ban. Mult mai rele.

Rupând afişul de pe geam, am pornit imediat spre localul cabaretului, care se găsea ceva mai jos de colina Montmartre, în al nouălea arondisment. Când am ajuns la nr. 32 pe strada Richet mă dureau picioarele, dar n-am pierdut nici măcar un moment ca să-mi recapăt calmul. Dacă aş fi stat prea mult pe gânduri, m-aş fi răzgândit, fără nici o îndoială.

Am intrat în holul plin de rumoarea a zeci de persoane care se pregăteau pentru începerea spectacolului de seară. O femeiuşcă atârna de tavan încercând să schimbe becul la un candelabru. Un bărbat scund cu un nas lung conducea un elefant pe o uşă. Am văzut trei femei îmbrăcate bărbăteşte, doi acrobaţi şi şapte papagali care se ţineau după plasatori, ca într-o expediţie. Era un circ, iar spectacolul nici nu începuse.

— Scuzaţi-mă, i-am zis primei persoane care m-a observat. Aş putea vorbi cu directorul?

Mi-a arătat barul cu bărbia, apoi s-a întors la treaba lui.

Lângă bar stătea un gentleman de vreun metru optzeci, cu părul şi cu barba negre şi ondulate. Purta inele pe fiecare deget şi o haină lungă până la pământ, din catifea roşie, căptuşită cu blană. Nu prea subtil, mi-a trecut prin cap.

I-am zis Bonjour şi m-am apropiat. Încă mai transpiram, mi-era prea cald. Vederea acelei haine îmi făcea rău. Aveam senzaţia că eram şi eu acoperită cu o blană.

— Aş dori un post de dansatoare de cancan la dumneavoastră.

Mă aşteptam să-mi analizeze înfăţişarea, să-mi ceară poate să-mi ridic poala rochiei. Eram gata să o fac. Numai că el a răspuns la cererea mea cu un hohot de râs. Mi s-au aprins obrajii. Nu ştiam că poţi să te porţi atât de mitocăneşte într-un cabaret.

— Îmi cer scuze, *mademoiselle*, a spus el. Aceasta e o companie profesionistă. Nu acceptăm *filles soumises* la Folies Bergère.

— *Filles soumises?*

Parcă auzeam glasul lui *Sœur* Marie. „Marthe, gândeşte-te înainte de a deschide gura. Să-ţi pui întotdeauna întrebarea dacă nu există un mod mai blând de a-ţi exprima sentimentele.“ Din păcate, nu mai eram pe lângă *Sœur* Marie, iar Folies Bergère nu era o mânăstire.

— *Félicitations, monsieur!* i-am răspuns eu cu un larg zâmbet şiret. Sunteţi prima persoană care mă ia de prostituată. Cel puţin în faţă.

— Nu eu caut de lucru, a răspuns el rânjind.

— Dacă vreţi să cunoaşteţi adevărul, am crescut la maici, aşa că sunt exact opusul unei astfel de fete. Dar înţeleg de ce confundaţi una cu alta. Pentru că sunteţi obişnuit numai cu târfe, vă vine greu să distingeţi o femeie respectabilă de nişte *filles soumises*. Îmi pare rău pentru dumneavoastră!

— *Mademoiselle*, dacă veniţi să cereţi o slujbă, nu trebuie să fiţi obraznică, a zis el, încruntându-se, dar zâmbind cu colţul gurii. Cum aţi spus că vă numiţi?

— N-am spus. Mă cheamă Marthe, i-am zis.

— Marthe? Doar Marthe? Aveţi şi un nume de familie?

Ca orice orfan, n-aveam. Ştiam că trebuie să inventez ceva interesant, un nume care să facă efect. M-am gândit la *grisettes*, fetele de la hotel, şi la pseudonimele lor. Ele puneau întotdeauna un „de“ înainte de orice nume excentric inventat. Particula îi dădea unei femei o statură, ziceau ele, îi ofereau o istorie, *de* însemna că vii de undeva, pe când toţi ceilalţi nu veneau de nicăieri.

— De Florian, i-am spus. Marthe de Florian.

— Încântat de cunoştinţă, *mademoiselle* de Florian. Deşi apreciez că aţi venit la noi, aceasta e o instituţie prestigioasă, nu un loc unde să dea buzna ţărăncuţele cu ochi mari care abia au sosit din satul lor.

— Am mai multă experienţă decât credeţi, i-am răspuns.

— Nu mă îndoiesc. Chestia este, *mademoiselle* de Florian, că fetele mele sunt dansatoare şi interprete profesioniste. A arătat cu degetul un afiş de pe perete, exact cel pe care-l strângeam în palmă. Fetele astea au o carieră. Aduc cu ele nume pe care le putem utiliza în reclame, nume care atrag mulţimile. Dumneata, draga mea, ai frumuseţe, dar n-ai nume.

— Dacă mă lăsaţi să dansez, i-am spus eu, mulţimea o să vină.

A dat din cap.

— Îmi pare rău, dar nu pot. N-ar fi cinstit.

— Cinstit? am început eu. Vă spun eu ce-nseamnă cinstit.

Brusc am văzut un mare ceas de bronz atârnat pe peretele din fund. Minutele rămase se scurgeau. La căderea serii o să fiu dată afară din *hôtel*.

— Vă rog să mă ajutaţi, am spus cu buzele tremurând. Nu ştiu cui să mă mai adresez.

Chiar atunci a sosit o femeie. Una înaltă, cu părul de culoarea cireşelor şi cu cea mai splendidă rochie pe care o văzusem vreodată de aproape. Pieptarul era făcut din cel mai gros şi mai fin satin negru, cu vreo duzină dacă nu mai mulţi năsturei mergând până sus. Îşi înfipsese boboci de bujor în decolteu. Fusta largă, gri, se aşternea în spatele ei.

— *Bonjour*, Gérard, a spus ea şi şi-a pus gentuţa pe tejghea. A scos o ţigară şi şi-a aprins-o de la una din lumânările care mai pâlpâiau. A ieşit bine aseară?

— Splendid, da.

— Văd că *monsieur l'Eléphant* încă nu s-a dat pe brazdă.

A trimis un lung şuvoi de fum în direcţia mea. Am încercat să nu clipesc.

— Şi dumneaei cine e?

— Émilie, ţi-o prezint pe Marthe de Florian. *Mademoiselle* de Florian, aceasta e Émilie.

— E noua fată de la bar? a întrebat Émilie. În sfârşit m-ai ascultat! Nu administrezi un cabaret doar cu dansatoare.

— Aaa, nu, a spus el. Este doar…

— Da, am sărit eu fără să mă gândesc prea mult. Eu sunt fata cea nouă!

— Pardon? a exclamat Gérard, cu ochii cât cepele.

— Încântată să vă cunosc. I-am întins o mână lui Émilie, în vreme ce Gérard privea furios undeva peste umărul meu stâng.

— Slavă Domnului, a spus Émilie şi a strivit ţigara de un taburet. Avem nevoie de mult ajutor pe-aici. În plus dumneata eşti şi frumoasă. Când poţi să începi?

— Imediat, de bună seamă! Şi mi-am pus şi eu geanta pe tejghea, lângă a lui Émilie. Şi aş dori să vă cer un mic avans.

— Un avans? *Mademoiselle*, dacă vrei să lucrezi la bar trebuie să porţi uniforma. Şi dacă vrei să porţi uniforma trebuie să plăteşti cincizeci de franci.

— Cincizeci de franci? am simţit eu că mă sufoc. Nu-mi rămăseseră nici măcar cei cinci franci pe care trebuia să-i plătesc cotoroanţei de la cămin. Nu putem cădea la o înţelegere?

Émilie a chicotit.

— Nici gând, a mârâit Gérard.

— Atunci nu se poate, am zis. Eram terminată. Nu-mi mai rămânea decât bordelul sau minele de ghips.

Brusc, la câteva mese mai încolo a izbucnit un scandal. Un om încerca să se ocupe de curăţenie, iar clientul îl împingea cu un baston. L-am recunoscut imediat pe bătăuş. Era acelaşi bărbat gras şi mirosind a transpiraţie, pe care îl ştia tot oraşul.

— Nu cumva e chiar… am început eu să zic.

— Ba da. E Georges Hugo, a zis Émilie. Îi permitem să stea aici toată ziua. N-are de fapt unde să se ducă. E mai în siguranţă aici.

— Parisul e şi el mai în siguranţă, bombăni Gérard. I se pare că n-a încheiat bine ziua dacă n-a provocat măcar trei persoane diferite la duel.

Monsieur Hugo avea câteva pachete la picioare, şapte sau opt cel puţin. Nu puteam să-mi iau ochii de la ele. Mă holbam la ele. Rămăsesem cu ochii cât nişte farfurioare.

Émilie a băgat imediat de seamă.

— Cu siguranţă cadouri pentru soră-sa. *La princesse*. Şi îşi roti ochii spre tavan. Nu face nici un pas fără să-i arunce careva în braţe vreun pachet.

— Cadouri de nuntă, am bâiguit eu. Pentru Jeanne.

M-am revăzut stând în stradă pe când trecea cortegiul nupţial al doamnei Daudet, cu fătuca aceea lângă mine, în vreme ce eram împinsă de mulţime. Atunci mă gândeam că dacă aş pune mâna pe vreun cadou, două, mi s-ar rezolva toate problemele.

— Gérard vă numiţi, nu? am zis întorcându-mă spre bărbatul cu haina roşie. O să plătesc pentru uniforma aia preţul exorbitant pe care-l cereţi, dar, vă rog, daţi-mi voie să muncesc mai întâi. Locuiesc departe şi aş vrea să încep lucrul imediat.

Nu s-a arătat prea dispus să accepte. Nu era de mirare, de vreme ce dădusem cărţile pe faţă, prin urmare ştia că n-am nimic.

— Hai, fii mai drăguţ, Gérard, a spus Émilie. Îi arăt eu fetei cum e pe-aici. Iar ultima a lăsat o uniformă. Cam de aceeaşi măsură. Marthe, vino cu mine în spate. Punem noi treaba pe roate. Sunt încântată că eşti aici.

Émilie nu i-a dat şefului ei ocazia să spună nu. O să-mi aduc aminte de asta: nu trebuie să-i laşi ocazia să te refuze.

Şi uite aşa, dragul meu jurnal, am început prima zi de muncă la Folies Bergère. Nu printre dansatoarele de cancan, ci la bar. Din păcate ziua nu s-a terminat când am plecat eu de la nr. 32, rue Richer. De fapt ea continuă! Iată-mă aici, în pat, în hotelul pe care acum pot să mi-l permit, cu fratele lui Jeanne Hugo sforăind lângă mine.

Nu e deloc ceea ce credeţi!

Începe să se mişte. Povestea, cum se zice, va fi continuată!

Capitolul XVI

Dacă soarele n-ar fi răsărit devreme şi ferestrele ar fi fost mate, April ar fi pierdut ziua de muncă.

Când soarele i-a căzut pe faţă, a şi sărit în sus. Era dezorientată, avea capul plin de cancan şi de elefanţi. Nu s-ar fi mirat foarte tare să dea peste un grăsan transpirat care sforăia alături de ea. I-au trebuit câteva minute bune ca să îşi aducă aminte cum o cheamă şi în ce ţară e. Ar fi dat vina pe decalajul orar, dar de vină era mai degrabă vinul franţuzesc de Burgundia, plus o doză sănătoasă de Marthe.

Gemând, îşi coborî picioarele din pat, doar cât să le retragă repede la atingerea podelei reci de lemn. Îi chiorăiau maţele sau poate că asta făcuseră tot timpul. Oglinda i-a atras atenţia asupra înfăţişării ei de-a dreptul sălbatice, era ciufulită, cu dinţii de culoarea vinului şi cu hainele mototolite, îmbrăcate cu două zile înainte pe alt continent.

„Lucrez câte ceva acasă“, îi trimise un mesaj lui Olivier şi încercă să se dezbrace. „Acasă“. Era un cuvânt curios pentru un loc în care intrase doar de câteva ore. Era totuşi mai acasă aici decât în locuinţa din Manhattan. „Vin la apartament ceva mai târziu, între nouă şi zece.“

Aruncă mobilul pe măsuţă şi se strecură sub duş, dacă se putea numi astfel. Avusese parte de mai mult spaţiu şi de mai multă presiune a apei când locuia la cămin în primul an de facultate. Cabina duşului era îngustă. Ca să răsuceşti robinetele aveai nevoie de forţă. Deasupra capului era un fel de sită de metal care abia lăsa să cadă nişte stropi călâi. Se răsucea, încercând în zadar să îşi ude tot corpul. Pentru clădirile cu trecut istoric era de aşteptat să aibă săli de baie ciudate, dar aceasta era de-a dreptul ridicolă. Cu o sută de ani mai înainte, Jeanne Hugo avea cu siguranţă o baie mai de doamne-ajută. Dar, de bună seamă, ea era Jeanne Hugo. *Jeanne au pain sec* ar fi putut să ceară să facă duş stropită de elefanţi, iar oraşul s-ar fi grăbit să aducă vreo douăzeci şi cinci să-i intre pe uşă.

Jeanne Hugo, se gândea April. Care era adevărata ei poveste? Sau, mai de grabă, ce poveste fusese între ea şi Marthe?

Ce amuzant că lumea era de secole obsedată de celebrităţi şi de copiii acestora! Hugo, Kennedy, Windsor, nu se schimbase nimic prea mult, cu excepţia mijloacelor de comunicare. Tatăl lui April îi numea „clubul spermei norocoase“ şi, într-adevăr, se părea că Jeanne nu făcuse mai nimic în afara naşterii într-o familie bună. În ciuda bombănelilor lui Marthe, nu era o mare noutate. Până şi Isus Cristos fusese urmat de oamenii umili pentru povestea cu „fiul lui Dumnezeu“.

April nu era tocmai la curent cu cultura pop. Referinţele la celebrităţi n-o atingeau. Dar Victor Hugo? April ar fi stat şi ea alături de Marthe şi de copiii străzii ca să întrezărească alaiul nupţial Hugo Daudet. N-avea educaţie teatrală, oricum, aşa zicea Troy, dar Victor Hugo însemna ceva pentru ea. Fără să fi avut habar Hugo, ori familia lui, ori cei care îl cunoscuseră, April putea să pretindă că el făcea parte din obârşia, din „proveniența“ ei personală (chiar dacă mai puţin importantă).

Adaptarea muzicală a strălucitului roman *Les Misérables* de Hugo fusese primul musical de pe Broadway pe care-l văzuse April împreună cu tatăl ei, cu toate că de fapt asta s-a petrecut la Los Angeles, într-o duminică, la două săptămâni după ce împlinise cincisprezece ani. Două femei aşezate lângă ei zâmbeau şi şopteau între ele: ce tată simpatic, ce domnişoară fermecătoare! Tatăl ei era într-adevăr *simpatic*. Iar April, dacă nu fermecătoare, cel puţin nu era oribilă, ca toate adolescentele.

Ceea ce nu aveau cum să ştie vecinele lor de scaun, „Frick şi Frack“ (aşa le zisese tatăl ei), era că doar cu patru ore mai înainte, blândul şi burtosul tată care zâmbea lângă ele, abandonase totul. Într-o clipă, sau măcar aşa crezuse April, tatăl ei nu mai fusese în stare să îşi îngrijească soţia bolnavă. În primele ore ale dimineţii, Sandra Potter fusese transferată într-un centru de îngrijiri medicale din apropierea casei lor. Când se trezise April, mama ei nu mai era acasă. În locul ei erau două bilete de spectacol. *Mizerabilii* era piesa favorită a mamei ei.

„Mama e foarte bolnavă“, îi spusese taică-său. Fusese prima şi ultima dată când vorbise despre boala ei. Ceva mai târziu avea să spună „confortabil“, „mai uşor“ şi „pentru binele ei“, însă niciodată „bolnavă“. April a aflat adevărata istorie de la fratele ei. Iar el o aflase bătându-i la cap pe doctori.

Însă în ziua aceea totuşi April nu întrebase nimic. Nici nu încercase să afle ceva. Se resemnase să dea din umeri, căutase în fundul dulapului mamei ei o pereche de pantofi albi cu toc mic şi se concentrase asupra modelului de maiou cu *Les Misérables* imprimat pe el pe care voia să-l cumpere. Unul mai larg sau unul strâns pe corp? Părul lung al lui Cosette avea să atragă privirile spre pieptul plat al lui April, oare? Până la urmă alesese unul gri, foarte mare, deşi purta măsuri cât se poate de mici.

Până la urmă lăsase punga cu maioul ăla pe jos, sub fotoliu. Nu se aştepta să-i placă spectacolul şi socotea că ea îi făcuse o favoare tatălui ei, şi nu invers. Dar când reflectoarele au iluminat scena unde începea revoluţia, iar Valjean şi Fantine îşi cântau ariile, April a fost vrăjită. Nu se considera o prostuţă plângăreaţă, dar aproape tot timpul spectacolului avusese ochii umezi. Mult mai târziu îşi dăduse seama că lacrimile de atunci aveau mai puţin de-a face cu piesa şi mai mult cu întâmplarea din acea dimineaţă.

A doua zi tatăl ei se întorsese la Los Angeles ca să caute maioul abandonat. Fusese ultima oară când a făcut ceva pentru copiii lui, altceva decât să-i ducă la spital sau la biserică. Odată ce mama lor a dispărut din casă, toate atenţiile lui au fost doar pentru ea. Nu se mai putea concentra decât asupra declinului trist, lent, al soţiei lui.

Ceva mai târziu, ei i se păruse admirabil comportamentul lui. Dar în momentele acelea totul părea să fie teribil de nedrept. Aşa că în timp ce

taică-său era la spital ori la biserică ori se ocupa cu ce era necesar ca să poată plăti facturile, April asculta la nesfârşit banda sonoră din *Mizerabilii,* cât se putea de tare şi la toate orele. Dacă pe fratele ei îl enerva, pe ea o extazia şi, mult mai important, o făcea să nu mai bage de seamă tăcerea asurzitoare lăsată în urmă de maică-sa. După o săptămână, până şi câinele vecinilor ar fi putut lătra *Auzi cum cântă poporul?*

În timp ce-şi clătea părul, April fredonă câteva versuri din *Stăpânul casei*. Doar când ajunse la „un rinichi de cal, un ficat de pisică, drept umplutură de cârnat“ îşi dădu seama că plângea. Cum se făcea că plecase atât de departe, dar se simţea mai aproape de casă ca niciodată? Ca şi Marthe, dădu vina pe Jeanne Hugo.

După ce se spălă de urmele călătoriei cu avionul şi de duhoarea apartamentului închis, luă de pe bară un prosop de mărimea unei mănuşi de baie. Îşi cercetă mobilul şi se încruntă. Nici măcar un mesaj. Troy nu era obligat să o sune, dar ei nu i-ar fi displăcut.

Tot ştergându-se şi plănuind cu ce să se îmbrace ca să nu mai aibă înfăţişarea tipic americană, mai controlă mobilul de vreo treizeci şi şapte sau treizeci şi opt de ori. Dar el rămânea atât de tăcut, încât liniştea îi răsuna urechea.

Trase pe ea nişte blugi, un pulover nu prea gros şi îşi puse la gât o eşarfă Hermès cumpărată pe vremea când de-abia supravieţuia ca directoare de muzeu. O investiţie, îşi spusese ea pe atunci. Cam ca rochia de barmaniţă a Marthei. Desigur, niciodată nu fusese în primejdie să rămână fără locuinţă, cel puţin nu atunci când îşi luase eşarfa.

Afară era răcoare. O ceaţă joasă îi dădea cerului o nuanţă de bleumarin. Pentru că era relativ devreme, străzile erau mai degrabă pustii, doar ici-colo câţiva muncitori care livrau mărfuri, gunoieri şi nişte cheflii care se îndreptau spre casă după o noapte petrecută în oraş. Nu era un cartier unde întâlneşti funcţionari plini de ei înşişi, asta îi oferi lui April un motiv în plus să-i fie pe plac.

După ce salută câţiva gunoieri cu o vervă pe care Luc Thébault ar fi descris-o cu siguranţă drept tipic americană, April traversă strada şi intră într-o *boulangerie*. Un clopoţel îi anunţă intrarea. Deşi mirosurile erau atât de ademenitoare, încât până şi cel mai greu de mulţumit dintre parizieni n-

ar fi ştiut ce să aleagă, ea ştia exact ce dorea. Se îndreptă cu hotărâre spre vitrina de sticlă.

Bonjour, les chouquettes, mi-aţi lipsit!

Chouquettes. Perfecţiunea patiseriei. Gogoşele pufoase. Uşoare. Erau de două feluri, unele garnisite cu cristale de zahăr, altele cu bucăţele de ciocolată. April alese nişte *sucre perlé*. Dacă eşti la Paris, ceea ce mănânci poate să şi sclipească.

După ce a cumpărat exact o duzină şi a dat de câteva ori explicaţii amuzate, cum că ar avea o familie mare, a cerut şi o cafea pentru acasă. Când a deschis geanta ca să plătească, n-a rezistat şi s-a uitat din nou la mobil. Nici un mesaj nou.

Cu zahăr şi cafeină drept consolare, se grăbi să se întoarcă în apartament. Socoti că are timp berechet să se îndoape cu cel puţin şase-şapte *chouquettes* şi totodată să continue aşa-zisa cercetare.

Îi spusese lui Olivier că avea de gând să lucreze de-acasă, iar lectura jurnalelor lui Marthe era pe bună dreptate un lucru care se cerea făcut. Pe de altă parte, nu se grăbea să le poarte cu ea, sub privirile curioase ale parizienienilor. Documentele acestea erau o descoperire, iar April n-avea nici un chef să dea explicaţii, nici despre cum le căpătase, nici când le căpătase sau cum se făcea că ea devenise legătura principală cu avocatul clientului. Totul i se părea primejdios, delicat, de parcă un singur pas greşit ar fi putut strica totul.

Capitolul XVII
Paris, 13 mai 1891

L-am adus în camera mea pe Georges Hugo cu pachetele lui cu tot, ah, da, l-am adus! Nici o grijă, nu m-am atins de nimic altceva decât de ce era înfăşurat în hârtie. *Mon Dieu!*

De multe ori am auzit-o pe Aimée, drăguţa mea vecină de la *hôtel*, plângându-se de efectul băuturii asupra bărbaţilor. Deşi propria mea experienţă nu-mi permite să-mi dau cu părerea, după ea aceasta e cauza care îi înmoaie de tot. Fireşte, câte unul se întâmplă să fie într-atât de beat, încât n-ar fi în stare să facă nimic decât dacă i-ai lega membrul de încălţător şi i l-ai strecura înăuntru ca piciorul în pantof. Aimée îl compara cu un ciorap ud. Povestea aceasta sună de-a dreptul scârbos. Îmbrăcatul n-o să mi se mai pară niciodată ca înainte.

Ceea ce nu mi-a spus însă tânăra Aimée, dar eu aflasem, e că băutura îi face pe oameni să uite. Cu toate că eu n-am avut de pătimit vreodată cu vreun bărbat beat şi cu membrul flasc, mânăstirea noastră era celebră pentru producţia ei de vin, iar *sœur* Marie nu ezita să se împărtăşească. Vorbeam cu ea ceasuri întregi despre lucruri pe care apoi le uita cu desăvârşire.

„Ce-ai făcut aseară, Marthe?“ mă întreba. „Nu te-am văzut deloc!“

Habar n-avea că stătuse cu mine trei ore povestindu-mi din tinereţile ei (nu fusese dintotdeauna o soţie a Domnului!) şi că adesea o ajutam să se schimbe şi să se suie în pat. O dată sau de două ori am ajutat-o şi la closet!

Aşa că în momentul în care Georges Hugo m-a însoţit în camera mea aşteptându-se la nespuse desfătări, ştiam că n-aveam altceva de făcut decât să-i *povestesc* ce s-ar fi întâmplat între noi. Nu era *necesar* chiar să se şi întâmple ceva. Când am ajuns la *hôtel*, era prostit de băutură, gata să îşi piardă cunoştinţa. Ca să-l adorm mai repede, i-am dat lui Aimée ultimii mei trei franci şi ea i-a tras la ceafă cu vătraiul. Nici o grijă, a fost atentă să nu-l schilodească pe viaţă! O mai făcuse şi cu alte ocazii!

Georges s-a trezit dimineaţa ameţit, cu un început de migrenă. Aimée m-a înlocuit şi i-a povestit cu multe detalii cum decursese seara. Mi-am zis că-i mai bine să-mi joace ea rolul. Nici măcar n-auzisem despre lucrurile povestite de ea! Se pare că bărbaţilor le place să pătrundă o femeie prin mai multe puncte de intrare.

Aimée i-a ţesut o poveste bună (şi suficient de obscenă), iar Georges nu şi-a dat seama de nimic. Chiar dacă nu-şi amintea să fi făcut *aşa ceva* cu femeia *aia*, un bărbat din clasa lui n-ar fi negat-o niciodată! Satisfăcut de raportul cu privire la vigoarea lui sexuală, a tot aprobat din cap şi la sfârşit a

plesnit-o peste fese înainte de a se fi întins după portofel. I-a înmânat o sumă bunicică şi a plecat târşâindu-şi picioarele şi fluierând.

Am împărţit banii cu Aimée, care a fost mulţumită să câştige ceva de pe urma unei simple plăsmuiri. A fost chiar recunoscătoare să primească jumătate, dat fiind că nu fusese obligată să şi execute acel implicit contract sexual. Cât despre mine, nu mi-a păsat că împart banii, pentru că nu pentru asta îl adusesem cu mine pe Georges.

Mă interesau cadourile, desigur! Cadourile de nuntă pentru *madame* Daudet, *née* Hugo. În cele din urmă încărcătura bietului om fusese mai mare la sosire decât la plecare. Din nefericire, aveau să fie cel puţin câteva cadouri pentru Jeanne care nu vor fi anunţate în ziare. Aveau să fie totuşi câteva cadouri de nuntă de cea mai bună calitate în vitrinele caselor de amanet din Montmartre! Avea să fie, de asemenea, printre altele, o nouă rochie cu care să mă prezint la bar.

Merci, ma chérie! Merci!

În cele din urmă, lucrurile se aranjează întotdeauna!

Capitolul XVIII
Paris, 18 iunie 1891

Folies Bergère e ceva de necrezut! Nici după o lună nu-mi revin. Spectacolul ia cu asalt toate simţurile. Pretutindeni sunt lumini, oglinzi şi ţesături luxoase, ca să nu mai vorbim de femei luxoase! Cuvântul potrivit ar fi debordant. Totul debordează. Până şi fântânile din grădină. Nu poţi să treci pe lângă ele fără să-ţi uzi poalele rochiei.

Fiecare seară aduce un val neîntrerupt de lume, atât bărbaţi, cât şi femei. Spectatorii intră şi se aşază unde le place. Unii se plimbă prin galerii în vreme ce spectacolul continuă. Pe scenă sunt şi oameni, şi animale. Despre elefant am mai scris. Gérard încă nu reuşeşte să-l stăpânească, ba chiar şi mai rău, animalul şi-a găsit să se aşeze peste clienţii *habitués*.

Mai sunt şi alte animale. Unele ceva mai ascultătoare! Sunt maimuţe, cai, ba chiar şi un tigru. Însă nu e aşa de primejdios pe cât pare. Deşi Gérard neagă, sunt sigură că-l droghează. În loc să ragă feroce, bietul animal se târăşte pe scenă şi, din zece ocazii, în nouă cade în fosa orchestrei.

În afară de programele cu animale, în fiece seară clienţii pot să vadă balet, operetă sau diverse acrobaţii cu efecte speciale. Nu o dată s-a întâmplat să ia cineva foc. Iar aseară, chiar ieri seară, pe scenă se petreceau lucruri aproape imposibil de descris.

Imaginaţi-vă! Deasupra publicului atârnă un candelabru. E enorm, are trei rânduri de becuri şi e mai voluminos decât majoritatea trăsurilor. Acum gândiţi-vă că staţi sub acest magnific candelabru şi că lumina lui dansează pe mănuşi şi pe faldurile rochiei. E un simbol pentru Folies, toată lumea a auzit de acest candelabru. Clienţii se aşteaptă să se bucure de cristalul bine lustruit, de luminile sclipitoare, de reflexele care joacă de jur-împrejur. E magic, dincolo de orice închipuire. În funcţie de măiestria dansatorului, candelabrul poate fi cea mai frumoasă parte a spectacolului.

Să presupunem că eraţi una dintre vizitatoarele fidele de ieri seară. Vă aşezaţi şi băgaţi de seamă că poalele rochiei arată oarecum neobişnuit. Par, nu ştiu cum, mai puţin luminoase. Ţesătura nu mai face ape. Brusc vă trece prin minte: candelabrul! *Mon Dieu!* Au uitat să-l aprindă! Vă uitaţi în sus. Şi rămâneţi cu gura căscată! Pentru că, în locul şiragurilor de cristale şi al luminilor, vedeţi şiruri de femei goale. Candelabrul e garnisit cu sfârcuri şi pulpe!

Fetele au stat aşa timp de trei ore, cu sfârcurile brune şi umflate, cu zâmbetul lipit pe faţă. Unele dintre cele mai cunoscute dansatoare de cancan erau acolo sus. Ce fericită că sunt la bar! Mi-a plăcut priveliştea, dar n-aş fi rezistat. Ca să nu mai vorbim de lipsa de pudoare!

În afară de femei goale săltate în cer, la bar am avut ocazia să întâlnesc mai multe persoane interesante decât dacă aş fi fost atârnată goală de candelabru. Desigur, diversele persoane din familia Hugo. Din fericire, Georges nu dă nici un semn că m-ar recunoaşte. Am cunoscut pictori şi poeţi şi scriitori, chiar şi pseudo-scriitori, cum e fiinţa aia flecară, Marcel Proust. Se dă mare maestru cu vorbele, dar nu face nimic altceva decât să publice o cronică de societate. Şi ce plicticos poate să fie!

Îmi dă destul de multă atenţie un tip care se numeşte Robert de Montesquiou. Se zice c-ar fi un soi de poet, dar până acum n-am auzit de el. E sigur că se îmbracă destul de poetic: costumul lui preferat e de culoarea fisticului, şi poartă o vestă albă de catifea. Adesea poartă la gât flori în loc de cravată, iar pe deget are un inel cât un ou, în care pretinde că păstrează lacrimi. Îi plac grozav băieţii, dar odată a încercat s-o cucerească pe Emily cu o ploscă de încălzit patul. Îi aparţinuse lui Napoleon, de pe vremea bătăliei de la Waterloo, dar tot o ploscă rămâne. E arătos primejdie mare, dar tot nu ştiu ce să cred despre el.

În ciuda distracţiilor de care nu duc lipsă, slujba mea e destul de plicticoasă uneori. E o slujbă ingrată, la sfârşitul zilei mă dor mâinile şi am picioarele umflate. Să nu fiu înţeleasă greşit! Nu vreau să mă plâng. În mare parte îmi place. Îmi place să privesc rochiile care intră, rochiile care ies, rochiile care sunt scoase. Da, da, e-adevărat, sunt scoase!

Deşi dădusem cam mult din gură, părerea mea din prima zi nu era prea departe de realitate. Cu toate că fetele de la Folies Bergère nu seamănă cu bietele făpturi care se târâie în fiecare noapte din bordelurile de pe rue Peletier (să te ţină Dumnezeu, Aimée, *je t'adore*!), nici ele nu sunt tocmai nişte fecioare. Pe-aici sunt încăperi mai aparte. Sunt şi femei mai aparte. Şi sunt unii bărbaţi nu chiar aşa de aparte care se duc în acele încăperi cu acele femei, iar când ies de acolo arată cât se poate de mulţumiţi.

Odată am întrebat-o pe Émilie despre lucrurile acestea. A ezitat şi apoi a pretins că ea nu ştie nimic. După ce-am încercat de mai multe ori să o prind în cursă (rochiile, doar nu-şi pot permite rochiile alea doar pe salariul lor, apoi bijuteriile, ce să mai zicem de bijuterii? Rubine, perle, diamante!), mi-a spus în cele din urmă că ele nu erau prostituate, ci demimondene. *Les demi-mondaines.* Nu prea ştiu bine ce înseamnă cuvântul ăsta, dar am de gând să aflu. E un cuvânt formidabil, nu-i aşa? *Demi-mondaine*. Are o rezonanţă aproape regală.

PARTEA A DOUA

Capitolul XIX

Deşi ştia că era târziu, April tot a fost surprinsă că îl găsise pe Olivier în apartament. La Paris, New York City ori în alte locuri mai puţin faimoase, April era întotdeauna prima la birou. E drept că apartamentul lui Marthe nu era neapărat un loc unde *se lucra* efectiv, dar April era genul de persoană prima ajunsă, ultima plecată. În plus, rar i se întâmpla să sufere din cauza decalajului orar, de dureri de cap, sau să i se fi împrumutat un jurnal vechi de-un secol, aşa că toate acelea erau circumstanţe atenuante.

— *Bonjour*, zise April clătinându-se pe tocurile prea înalte ale pantofilor. Dată fiind starea ei fizică destul de precară şi tremurul nervos provocat de glucidele îngurgitate, ar fi făcut mai bine să rămână cu pantofii ei credincioşi cu talpa plată. Toată lumea e bine în dimineaţa asta?

Scoase un şerveţel din geantă şi îl aşează împreună cu o a treia cafea pe o masă din mijloc.

— *Bonjour, madame* Vogt, răspunse Olivier. *Comment allez-vous?*

— *Bien, et vous?*

— *Bien.*

April se uită în jur şi, în lumina unei alte zile, după ce dormise o noapte întreagă, apartamentul îi păru şi mai greu de evaluat. Ieri April văzuse doar comori peste comori. Încă mai vedea comorile, dar erau împotmolite într-un imposibil vălmăşag care aştepta intervenţia ei. Probabil că Marthe învăţase grabnic ce înseamnă demimondenă şi îşi folosise cu mare succes noile cunoştinţe. Acela nu era apartamentul unei fete care servea la bar.

— Păreţi neliniştită, *madame* Vogt.

— April, vă rog. Neliniştită? Nu. E totuşi o treabă copleşitoare.

— Da, zise Olivier, avem cam multe de făcut.

— Puţin spus. Când aveţi de gând să transferaţi obiectele la birou? April îşi deschise blocnotesul. Şi ce serviciu de transport o să folosiţi? Cu ani în urmă eu foloseam o firmă foarte bună. O să mă uit dacă mai există.

Olivier scutură din cap.

— Nu mişcăm nimic din loc până cu ceva vreme înainte de expunere. N-avem loc. De câteva luni avem în custodie un număr astronomic de obiecte, aşa că nu e loc şi pentru lucrurile doamnei Quatremer.

Lucrurile lui Marthe, voia April să-i zică. Aceastea erau lucrurile lui Marthe de şaptezeci de ani. *Madame* Quatremer nu le-a vrut niciodată, nici măcar un singur moment.

— Bine, spuse April, nesigură dacă era o noutate bună sau rea. Deci vom lucra aici.

Apartamentul era frumos, dar parcă bântuit de stafii, o inspira, dar o şi dezorienta. April se simţea probabil mai bine la subsolul unei case de licitaţii, un loc unde nu erau candelabre asupra cărora creierul ei să proiecteze sfârcuri. Cu toate acestea, dacă nu ţinea cont de dificultăţi, ea ar fi dorit să rămână acolo oricât de mult se putea.

— Dacă nu v-am spus încă, zise Olivier, să ştiţi că suntem recunoscători că aţi venit. Punem mare preţ pe ajutorul dumneavoastră. Suntem convinşi că vă pricepeţi la mobila continentală mai bine decât oricine din biroul nostru.

— *Merci beaucoup,* răspunse April. Sunt încântată că mă aflu aici.

Cu toate că i se făcuse un compliment, April se încruntă. Era dezorientată, de parcă o asaltau o mie de greieri. Ceva nu era în regulă. Avea creierul învăluit în ceaţă, greoi şi confuz.

— E ceva cu mine, începu ea. Sau e ceva ciudat aici…

April privi peste umăr, pricepu şi tresări violent. Boldini. Nu mai era acolo.

— Unde e tabloul? spuse cu greutate. Ce s-a întâmplat?

— *Pe acela* l-am dus la birou pentru evaluare. Olivier dădu din umeri.

April îşi strânse cu mâna pântecul, se clătina toată. Gândul că n-o să mai vadă tabloul îi făcea de-a dreptul rău. De vină erau doar *les chouquettes*, îşi zise. Nu era deloc recomandat să mănânci zece gogoşele într-o oră, chiar dacă aveai un stomac zdravăn.

— Dar n-a fost încă autentificat, spuse April, cu răsuflarea tăiată, de parcă tot praful din apartament era acum în plămânii ei. Avem nevoie de un plan pentru a stabili provenienţa înainte de a-l expune. Mi s-au încredinţat nişte documente cu împrumut din partea moştenitorului, care ne pot ajuta în această privinţă.

Aduceţi-l înapoi. Aduceţi naibii tabloul înapoi.

— *Ne vous inquiétez pas*, spuse Olivier. Ne ocupăm de tot. Am descoperit că soţia lui Boldini a scris o biografie care n-a fost publicată niciodată. În ea e menţionat tabloul. S-ar părea că avem provenienţa destul de bine stabilită.

— Aha! exclamă April. OK. Superbă ştire. Cu privire la verificare. Grozav! Ce noroc!

Era într-adevăr aşa, superb, teribil, un noroc. Dar April avea totuşi impresia că-l minte. Asta-i tot, deci? Nu mai era nevoie de Folies Bergère sau de demimondene sau de candelabre din sfârcuri? Ştiri bune pentru casa de licitaţii, dar nu chiar aşa de bune pentru curioasa aşa-zisă expertă a lui Luc.

— *Madame* Vogt, spuse Olivier. Nu vă simţiţi bine? *Vous êtes stressée*.

— Nu. Nu stresată.

Doar *foarte* stresată. Voia portretul. April voia ca încăperea să arate cum fusese cu o zi înainte.

— *Madame* Vogt?

— Mă gândesc… hmm… mă gândesc la licitaţia în sine. Aţi stabilit un calendar preliminar? Trebuie făcut cât de curând.

Orare. Calendare. Astea erau lucrurile cu privire la care trebuia să se îngrijoreze April, nu curtezane, rochii vaporoase sau tragerea pe sfoară a unor proeminente personalităţi din familia republicană. Dar Marthe merita să fie în calendar şi ea. *Ea* stabilea orarele. Acela era un Boldini şi asta însemna că mii de oameni vor vedea chipul lui Marthe. April dorea ca aceştia să vadă şi restul despre Marthe.

— Licitaţia aceasta se bucură de o rară ocazie care o face foarte specială, continuă April. Ideile i se legau pe măsură ce vorbea.

Ar trebui probabil să se construiască ceva în jurul lui Marthe de Florian, să i se ofere un fel de celebritate postumă, o notorietate comparabilă cu cea a lui Jeanne Hugo, de preferinţă mai mare decât a lui Jeanne, se gândi ea şi zâmbi cu aroganţă.

— Eu îmi închipui o expoziţie de mai multe zile, spuse ea. Istoria e destul de bogată. Deşi femeia nu e cunoscută, nici măcar nouă, caselor de licitaţie. Ea a fost în contact cu Proust şi cu Montesquiou, şi chiar cu familia Hugo. Şi de bună seamă cu Boldini! Ce de poveşti ar putea spune lucrurile astea!

— Aha, foarte deşteaptă idee, spuse Olivier.

April începu să zâmbească.

— Din păcate. *Non*, spuse el. Totul a fost deja decis.

— Decis?

— Cea mai mare parte din bunuri intră în septembrie într-o vânzare cu titlul „Mobilă franceză importantă, sculpturi şi alte opere de artă“. Restul se potriveşte cu alta, „Obiecte importante din argint, cutii de aur şi alte curiozităţi“, care o să aibă loc, îşi privi mobilul, în octombrie.

— Cum? Nu se poate una ca asta! spuse April confuză. Piese de umplutură? Nu are nici un sens.

— La drept vorbind ne cam lipsea aşa ceva pentru toamna care vine. Obiectele acestea o să se potrivească de minune.

Brusc, tot ce sperase April cu privire la licitaţie se prăbuşi. Marthe fusese încuiată şi ţinută deoparte timp de şaptezeci de ani. Făcuseră descoperirea asta nemaipomenită, dar dacă lucrurile ei erau despărţite unele de altele şi răspândite printre alte loturi cu care se asortau doar pe jumătate, era ca şi cum nici n-ar fi descoperit-o.

— Nu arătaţi prea bine, notă Olivier. Poate ar trebui să vă aşezaţi. E un aer cam îmbâcsit aici, ce-i drept.

— Olivier, respiră adânc April. Vă implor să vă mai gândiţi. M-aţi făcut să vin aici pentru o expertiză şi…

— Într-adevăr, aşa e, spuse el. Din păcate, aşa s-a hotărât. Cred că-i cel mai bine. Deci ne apucăm de lucru?

Fără să aştepte, Olivier se răsuci pe călcâie şi se duse spre bucătărie. April rămase în hol descumpănită şi cu faţa căzută. Nu puteau să-i facă lui Marthe aşa ceva. Dacă-i arăta lui Olivier jurnalele poate că se răzgândea. Sau poate că nici nu putea fi vorba de asta.

— Nu pot să cred că se întâmplă aşa ceva, îşi zise April strângând la piept geanta în care atârnau greu jurnalele lui Marthe. O să ai propria ta licitaţie. Mobilă franceză importantă? *C'est merdique*.

Cuvinte grele, dar cele mai potrivite. *C'est merdique*; era într-adevăr o treabă căcăcioasă.

Capitolul XX

O oră mai târziu April se duse după Olivier, socotea că e un minimum de timp necesar înainte de a reveni în mod rezonabil. Din nou. În cele cincizeci şi şapte de minute (cincizeci şi opt, cincizeci şi nouă) de când Olivier îi refuzase ideea de licitaţie, April nu realizase mare lucru. Avea creierul congestionat de frustrare, de blestematele de mobile şi curiozităţi.

„Importantă piesă de argint european". Aşa numeai o piesă oarecare dintr-o casă oarecare, cu care nu ştiai ce să faci, o piesă descrisă în catalog fără inspiraţie, nefiind legată de nimic mai important. Sau, cum zisese în glumă cândva Birdie încercând să descrie o furculiţă strâmbă dintr-un castel care cădea în ruină în Anglia: „E de argint, surioară, şi vine dintr-un castel. Nu e suficient?"

— Olivier, spuse April. Putem sta de vorbă?

Se apropiase de bucătărie, unde el, în picioare, cu spatele spre uşă, se uita într-o ladă cu sticle de vin sigilate.

— *Bonjour*, April, spuse el fără să se întoarcă. Cum merge cu mobila? Eu unul nu sunt sigur c-am putea pune vinul ăsta la licitaţie…

— Trebuie să discutăm despre apartament.

— *L’appartement?* Se întoarse spre ea. Ce-i de discutat? E închiriat, *non?* Nu intră în moştenire.

— Nu mă refer la apartament în sine, spuse April, încercând să-şi controleze tonul. Ce-avem aici nu sunt piese de umplutură, Olivier. Nu le putem înghesui printre obiectele incluse în alte licitaţii.

El dădu din umeri.

— Nu sunt de acord.

— Şi cu Boldini cum rămâne? Nu poate fi…

— Licitaţia „Artă impresionistă şi modernă“. Se potriveşte perfect.

— Artă impresionistă şi modernă, repetă April uluită. Nu puteţi face una ca asta.

De după colţ apăru capul lui Marc.

— *Ça va?* spuse el. Avem o problemă?

— Da, avem o problemă, spuse April chinuită.

Dintr-odată îşi imagină cum cei doi alergau la sediul casei de licitaţie din Paris ca să umple cu lucrurile de la Marthe găurile jenante ale altor averi risipite. Împreună, obiectele doamnei de Florian spuneau o poveste, cu poleiala de aur de pe ele, cu penele de struţ, cu toate celelalte.

— Nu sunt obiecte de umplutură, repetă ea şi îşi vântură mâinile de jur-împrejur, de parcă ar fi cunoscut toate lucrurile acelea de zeci de ani, nu doar de câteva ore. Nu se poate să faceţi aşa ceva.

Poate că, dacă repeta asta suficient, aveau să fie de acord.

— Nu vedem nici un motiv ca să fie organizată o licitaţie cu totul diferită, spuse Olivier. Ar costa enorm. Gândiţi-vă la cataloage şi la dineuri! N-am realiza nici un profit dacă fiecare descoperire ar fi vândută separat la o licitaţie personalizată. Ştiţi toate acestea, April. Lucraţi în domeniul ăsta de ani de zile. Asta nu-i artă contemporană. Se strâmbă. E mult mai economic să plasăm aceste bunuri împreună cu alte proprietăţi.

Proprietăţi, bunuri, asta-i tot ce reprezentau lucrurile acelea pentru ei, mărfuri de colectat şi de transformat în bani. Desigur, asta stătea la baza casei Sotheby’s, dar nu era la fel şi pentru April, cel puţin nu în cazul de faţă.

— Olivier, Marc, apreciez şi eu pe de-a întregul nevoia de rigoare, spuse ea. Dar ascultaţi-mă până la capăt. Sunt puţin surprinsă că pe mine nu m-aţi

consultat, e însă biroul vostru şi îi înţeleg dinamica. Cum spuneaţi, sunt în meseria asta suficient de mult timp şi vă spun drept că am impresia că suntem miopi. Există intangibile de pus în valoare. Împreună, piesele acestea prezintă ceva în plus, provenienţa, cea care a făcut ca tabloul de Rothko, proprietatea lui Rockefeller, să aducă 73 de milioane de dolari în loc de 30. Au acel *je ne sais quoi* care a adus câteva sute de mii de dolari în cazul perlelor false ale lui Jackie O.

— Elisabetta Quatremer nu e Jacqueline Onassis, râse Olivier. Dar poate aveţi o fotografie a lui Sean-Sean înfăşurându-şi până la bărbie şiragul acela al ei.

— John-John, spuse April dând din cap agasată. Nu Sean-Sean.

— Asta am zis şi eu, *non*? Oricum, dacă *madame* Quatremer n-are vreo progenitură dintr-o aşa-zisă familie regală americană, sau nu e ea însăşi vreo Rockefeller de care n-a aflat nimeni, numele ei n-are să atragă pe nimeni la o licitaţie personalizată. Ar fi încă un aşa-zis eveniment, nimic altceva, zeci de mii de euro aruncaţi în vânt. E mult mai uşor s-o cazăm cu licitaţiile programate în mod regulat.

— Intriga e furnizată de Marthe de Florian, spuse April. Îşi imagina cum avea să se intituleze cu siguranţă catalogul – „Colecţie privată, Paris“ – nu cum ar trebui, „Marthe de Florian“. Femeia din tabloul lui Boldini e cea care poate să conteze pentru public, nu *madame* Quatremer.

Doamne, trebuia să le arate jurnalele mai curând, nu mai târziu, nu-i aşa? April se enerva la gândul acesta.

— Cercetările mele sunt doar la început, continuă ea. Dar bazându-mă pe ce am citit, cred din toată inima că dacă organizăm licitaţia asta cum trebuie, o să depăşim dublul cheltuielilor. Dacă publicul află cine e femeia din tablou, toate loturile vor beneficia de aura lui Boldini şi de faptul că ea a fost iubita lui, o femeie cu un trecut fascinant. S-ar întinde peste toate obiectele această aură, le-ar ridica la toate şi în total valoarea.

— April!

Mersese prea departe acum ca să se poată opri.

— Tot ce e de făcut este să-i convingem pe cei care vor licita să vadă valoarea pieselor în afara descrierii lor fizice. Povestea din jurul lui Marthe ne-ar aduce cel puţin dublul sumei aşteptate. Sunt absolut convinsă.

— Marthe, aşa-i ziceţi? se strâmbă Olivier. Îi ziceţi pe nume?

— Da, chiar aşa, iar dacă ne jucăm cartea cum trebuie, toţi cei din lumea artei o să-i zică tot pe nume.

— Argumentul e convingător, dar prea riscant. Nu ştiu dacă pot să aduc în sală destui cumpărători pentru un asemenea fel de vânzare.

— Dar priviţi fie şi numai piesele! Lăsaţi la o parte istoria ei. Fiecare obiect e nou pe piaţă! De la asta porneşte preţul de vânzare.

— Aha, poate. Daţi vina pe economie. Pe departamentul nostru. Asta e ceea ce a decis echipa noastră. *Je suis désolé*. Îmi cer scuze că nu v-am invitat la discuţii.

— O, nu era… necesar, bombăni April.

La urma urmelor, ea nu era decât americanca plătită să se uite pe sub mese şi pe dosul covoarelor.

April se întreba dacă s-ar fi putut adresa cuiva plasat mai sus. Marthe merita să se pună reflectorul pe ea, chiar dacă, la fel ca toate celelalte, lucrurile depindeau de economie. Nu se schimbase mai nimic. Cu o sută de ani în urmă Marthe nu avusese un nume suficient de cunoscut ca să poată apărea într-un spectacol la Folies. În schimb, Gérard o instalase la bar, ca să o înlocuiască pe Émilie la nevoie. April o spusese şi ar fi repetat-o: Marthe nu era de umplutură.

— Nu vreau să vă dezamăgesc, spuse Olivier. Se încruntase aproape imperceptibil, iar pentru o clipă April chiar îl crezu. Dar mă bucur că înţelegeţi. Oricum, eu unul trebuie să plec acum. Am o şedinţă la birou. Aveţi nevoie de ceva?

— Cred că nu, e perfect. O să lucrez în dormitorul principal azi. Vă sun mai târziu pe mobil ca să vă ţin la curent.

— Foarte bine. Vorbim după-amiază. *Au’voir*, April.

— *Au’ revoir*.

April se întoarse pe călcâie şi se duse spre fundul apartamentului, cu ochii fierbinţi care anunţau venirea lacrimilor. Marthe de Florian. Era aproape dispărută.

Mobile, îşi spuse ea din nou. Eşti aici pentru mobile.

Olivier avea dreptate. Erau afaceri, iar ea ar fi făcut bine să trateze totul drept un şir de tranzacţii, exact ceea ce urma să fie. Nu era de nici un folos

să se ataşeze de o femeie dintr-un tablou. Ce-i păsa ei de o prostituată din *Belle Époque*? Asta n-avea nimic de-a face cu bibliotecile de nuc sau cu canapelele mov.

Din nefericire era imposibil să umbli prin budoarul lui Marthe fără să o vezi pe ea însăşi. Deşi camera era la fel de ticsită ca şi restul apartamentului, în centrul ei era un impozant pat *aux nénuphars* din mahon, cu garnituri din bronz aurit. Avea o tăblie enormă, cu cobre aurite. Alături erau măsuţe asortate cu picioare tot în formă de cobră şi cu motivul nufărului. Nu era suficient să spui că piesele erau extravagante. Un set similar se găsea la Musée d'Orsay.

Deşi April era acolo pentru mobile, cum se silise să-şi repete de cinci, de şase, de douăsprezece ori, ceea voia cu adevărat erau jurnalele. Integra şi erudita expertă în mobile continentale, April Vogt, era mult mai interesată de ce se petrecuse în patul acela, decât de cine îl făcuse şi când. I se întâmpla pentru prima oară aşa ceva.

Îşi puse mănuşile şi scoase jurnalele din dosar. Aruncă un ochi înspre locul unde Olivier şi Marc stăteau şi discutau în franţuzeşte despre locul de unde aveau să comande sendvişurile pentru şedinţa de după-amiază. Avea timp să citească vreo câteva pagini. Măcar atât putea să facă pentru femeia care trăise cândva aici, o femeie a cărei viaţă avea să fie în curând făcută bucăţele şi vândută celui care oferea mai mult.

Capitolul XXI
Paris, 22 septembrie 1891

Am descoperit că se pot obţine lucruri de la specia masculină, lucruri valoroase.

Flirtezi un pic cu ei şi se excită ca naiba, se dau peste cap să-ţi facă complimente şi să-ţi ofere comori. *Vous êtes plus belle que les étoiles!* Mai

frumoasă decât stelele? Greu de spus, dar accept sfeşnicele dumitale şi cutiile de lemn lăcuit. *Merci, Georges Hugo*.

Până acum am căpătat: patru rochii, două coliere, un tablou şi o mulţime de franci vârâţi în buzunare şi-n mâneci. Nu mai am loc în garsoniera mea, trei perechi de sfeşnice sunt la Aimée. Probabil o să le vândă şi o să spună că i s-au furat. Nu-i nimic. E o scuză pentru mine ca să capăt lucruri noi!

Am renunţat eu la ceva pentru a fi astfel răsfăţată? Ei bine, da, dar nu la *ceea ce contează*, şi nu pentru că aceşti aşa-zişi gentlemeni n-ar fi încercat! Ceea ce Aimée, Louise şi celelalte fete din *hôtel* nu realizează e că nici măcar nu trebuie să treci prin *asta*. De ce să-ţi dai chiloţii jos pentru orice tip care-ţi oferă câţiva franci, când poţi în schimb să-i oferi o poveste dulce şi curată de dragoste? Mă lipesc de el într-un anume fel, protestez doar de formă când îşi rătăceşte o mână sub pieptarul rochiei. Sunt doar nişte sfârcuri, dar ele pot stârni atâta excitaţie şi atâta generozitate!

Uneori îmi alunecă şi mie mâinile spre pantalonii *lui*. *Sœur* Marie ar cădea pe jos la mânăstire dacă ar auzi de aşa ceva! *C'est pas si mal*. Nu e ceva chiar atât de rău. Zău că e mai degrabă o experienţă ştiinţifică decât altceva. Într-adevăr, după ce i-am făcut-o prima dată unui bărbat am fost chiar mai uimită decât când am pus prima oară piciorul la Folies. Iar obiectul respectiv la fel de arătos!

Nu-i nevoie să spun că *sœur* Marie nu m-a învăţat nimic despre agresivitatea cu care partea aceea de jos a unui bărbat poate să învie după câteva atingeri. Doamne, ar trebui să nu mai râd atâta. E aproape ridicolă creatura asta, parcă vine din fundul oceanului. Nici nu mai pot ţine creionul în mână de râs. În plus, creionul în sine mi-aduce aminte de unii bărbaţi mai lipsiţi de noroc. *Mon dieu!*

Mulţumesc cerului că sunt femeie.

Acum că m-am potolit din râs trebuie s-o spun. Dragul meu jurnal, ca să nu crezi că sunt o femeiuşcă pricepută, cam cum e scumpa noastră Aimée, trebuie să te lămuresc imediat. Diferenţa dintre mine şi ea, alta decât cea evidentă, *le grand acte*, este că negoţul meu este aventura romantică. Ceea ce ofer eu durează mai mult de-o noapte! E rău să fii îndrăgostit? Sau să pretinzi măcar c-ai fi? Dacă nu ţii cont cât de mare e averea cuiva (sau

membrul!), este şi el ca orice alt om, ca orice altă fiinţă umană, de fapt. Cu toţii, până la ultimul om, nu dorim decât să fim iubiţi.

Un nou gentleman a apărut în faţa mea aseară. Ca şi cum ar fi ştiut că de curând am rămas singură, ultimul meu curtezan plecând recent din ţară din cauza unei obligaţii de ordin politic în străinătate („politica“ era soţia lui, iar „obligaţia“ faptul că era însărcinată). Nou-venitul are o înfăţişare destul de aparte, mic de statură şi cu multe bucle între brun şi alb îngrămădite în jurul urechilor. Cam rotunjor, dar asta sugerează că-i place mâncarea bună, şi nu că bea sau că ar fi leneş. Cu alte cuvinte, un gras fericit. Şi, spre deosebire de cei mai mulţi parizieni, nu şi-a lăsat barbă. O piele atât de netedă te tulbură.

— Ce să vă ofer astă-seară? l-am întrebat.

A cerut un scotch, apoi s-a mirat că sunt la bar şi nu pe scenă. Am pus pe tejghea un pahar gol şi l-am certat (zâmbind, făcându-i cu ochiul) pentru lipsa de originalitate. „Am mai auzit comentariul ăsta de trei ori azi. Şi nici n-a fost lume multă.“

A roşit, iar asta m-a făcut să zâmbesc. Pentru el nu era o vorbă de-a gata, ci singurul lucru care-i trecuse prin cap. Se părea că nu mai fusese la Folies. Mi-a plăcut pe loc.

— Ca să vă spun adevărul, m-am aplecat eu peste tejghea cu pieptul înclinat într-un gest teatral, locul cel mai bun e la bar.

O minciună, desigur. Le-o spun bărbaţilor, mi-o spun şi mie. Fiecare îşi doreşte propriul spectacol.

— E un loc mult mai sigur, am continuat. Şi pot să stau la taclale cu toţi clienţii simpatici, ca dumneata. Mai degrabă o conversaţie bună decât ore întregi în care se holbează toţi la tine.

— Da, spuse el, roşind în continuare. Am înţeles.

— Cum vă numiţi? l-am întrebat în timp ce lustruiam paharul.

— Burée. Pierre Burée.

— Şi ce vă aduce la Folies Bergère, *monsieur* Burée? Am început să torn în pahar. Sunteţi parizian sau doar în trecere?

— Aici m-am născut, dar am lipsit mulţi ani. Trăiesc în America de Sud.

Am ridicat dintr-o sprânceană. Mulţi se laudă în felul ăsta, dar mai niciodată nu-i adevărat.

— America de Sud aţi spus? Cam pe unde?

— În Argentina, a răspuns fără ezitare.

— Unde în Argentina?

— În partea cea mai sudică. Lângă Santa Cruz. Cunoaşteţi partea asta a lumii, *mademoiselle*…?

— De Florian. Marthe de Florian.

— Aţi fost în America de Sud, *mademoiselle* de Florian? Aveţi un aer latin, părul negru, ochii negri, pielea măslinie.

Deşi *monsieur* Burée avea să spună mai târziu că fusese un compliment, cuvintele lui m-au ofensat. Sunt eu destul de conştientă de aşa-zisa piele măslinie a mea. Pierre considera că semăn cu femeile din America Latină, dar după părerea lui Gérard şi a lui Émilie, culoarea mea e mai aproape de a ţiganilor. Émilie nu-ncetează să-mi recomande reţeta ei pentru obţinerea unui ten alb, căci pielea albă ca alabastrul e de rigoare, iar paloarea particulară a lui Émilie e obiect de invidie al multora dintre dansatoare. Şi eu aş putea să am pielea albă ca laptele dacă m-aş unge pe faţă de trei ori pe zi cu pasta aia groasă. Aşa că am început tratamentul. Cam arde produsul ăsta, dar nu prea tare.

— Nu, sunt din Paris, i-am răspus, încercând să-mi ascund iritarea. N-am pus niciodată piciorul în America de Sud, dar nu mi-e cu totul necunoscută. Mulţi bărbaţi spun că lucrează acolo.

I-am trântit paharul pe tejghea.

— E drept, acolo se pot face bani buni, a spus Burée cu cea mai mare inocenţă.

— Şi dumneata cum ţi-i câştigi? l-am întrebat. Din cafea?

De fiecare dată se vorbeşte de cafea.

Pierre a dat din cap şi a sorbit din pahar pe-ndelete.

— Din guano de liliac, a spus el.

Căcăreze de liliac? Poate nu auzisem bine.

— Pardon? am spus eu, înecându-mă cu vorba asta.

— Da, a zis el şi a mai luat o înghiţitură. E o industrie destul de rentabilă.

Atunci mi-am dat seama că *monsieur* Burée era sincer. Nu se dădea drept împărat al cafelei, ci al căcărezelor de liliac, în toată splendoarea lor.

Aşa că i-am permis lui Pierre să stea tot restul serii pe taburetul meu favorit, cel mai apropiat de mine. Ni se cere să încurajăm bărbaţii să circule, să-i trimitem cât mai repede în sală. Cu cât mai multe fotolii ocupate, cu atât mai mulţi bani câştigă toată lumea. Dar mi-a făcut plăcere să-l ţin lângă mine, deşi era un băutor timid şi era încă şi mai timid ca partener de discuţie.

Pe la sfârşitul serii am început să mă gândesc serios să-l aleg pentru următoarea mea aventură romantică. Pierre are o blândeţe cuceritoare. Vedeţi? Îi zic deja pe nume! M-am gândit chiar să-i permit să mă conducă acasă, dar am decis că-i mai bine să fiu deocamdată prudentă. Promit însă că nu-i ultima oară când îl văd pe *monsieur* Burée!

În drum spre casă, din nefericire singură, am remarcat că se făcuse frig. Mi-e greu să-mi imaginez că sunt de atâta vreme la Paris, că am trecut de la frig la cald şi iar la frig. Sunt la acelaşi *hôtel* ca acum un an, dar am ajuns departe. Am şi acum tot timpul de plătit câte ceva, dar încasez de câteva ori mai mult. Bani câştigaţi, nu furaţi dintr-o prăpădită de mânăstire.

Aşa că m-am hotărât. E vremea să-mi caut o locuinţă mai ca lumea. O să-mi lipsească fetele, mai cu seamă draga de Aimée, dar nu mai rezist încă o iarnă aici. E drept că acum posed mai multe rochii pe care să le pun una peste alta când dorm, dar aspir spre ceva mai mult decât să sufăr din nou o iarnă întreagă. M-am născut pentru mai mult.

Jeanne Hugo e poate invidiată de tot Parisul, dar n-o să mai ţină mult asta. Într-o bună zi va trebui să mă recunoască, să-mi recunoască rangul. Va veni o furtună de schimbări. Când vor urla realmente vânturile, Jeanne o să mă roage să-i dau atenţie, să o invit acasă *la mine*. Va înţelege în fine ce înseamnă să te simţi respinsă, singură, în ghearele tristeţii. *Madame* Daudet va înceta să mai fie răsfăţata acestui oraş, pentru că, în cele din urmă, tot Parisul mă va invidia pe mine.

Capitolul XXII

Nu-şi dăduse seama că era un bărbat în spatele ei.

— Poţi obţine lucruri de la specia masculină. I-adevărat, *ma chérie?*

April tresări, apoi se ghemui ca şi cum era vizată de o minge de baseball, şi nu de privirea curioasă şi amuzată a lui Luc Thébault.

— *Madame* Vogt? Alo? *Avril*? Ştii că tot te văd? Dar poziţia e nostimă. Ca un gândac.

— Ah, da, salut! spuse April, îndreptându-se. Sunt surprinsă că m-ai găsit.

April se strecurase în colţul cel mai îndepărtat al camerei din fund, unde se întinsese de câteva ceasuri pe o banchetă îmbrăcată într-o catifea verzuie decolorată de soare. Cu spatele la uşă şi cu picioarele proptite de pervazul ferestrei, era concentrată asupra jurnalului lui Marthe. Se ascunsese o vreme de lumea modernă şi nu se aştepta să vină cineva în vizită, cu atât mai puţin Luc.

— Ar fi greu să nu te văd, spuse Luc.

April se întoarse şi îşi întinse pe braţele fotoliului mâinile în care ţinea caietele.

— Nu sunt decât eu pe-aici, spuse ea.

— Da. Văd. S-o iau ca pe o invitaţie sau ca pe o punere în gardă?

April îşi rostogoli ochii spre tavan. Nu dorea să-i dea lui Luc un răspuns pe care să-l interpreteze greşit sau de care să poată profita. Oftând, puse caietele pe canapeaua îmbrăcată în blană de jaguar de alături. Luc o privea de la înălţime, cu braţele încrucişate pe piept. Părul lui ondulat era încă ud de la duş, iar barba i se îndesise faţă de ziua dinainte.

— Pot să te ajut cu ceva? întrebă ea.

— Cred că n-am văzut niciodată pe cineva atât de captivat de lectură.

Zâmbea cu toată gura, poate afectuos, oferindu-i lui April imaginea completă a incisivilor lui nu prea arătoşi. Luc Thébault nu ţinea la ortodonţie, era clar, dar cumva, dinţii lui înghesuiţi ca un gard făcut din ţăruşi îi dădeau un aer atrăgător.

— Dar este o poveste captivantă, spuse ea.

April îşi scutură capul spre stânga ca să-şi îndrepte şuviţele de păr care-i cădeau pe frunte şi obraji. Părul ei era lung, drept, fin şi pe deasupra veşnic

zburlit de electricitatea statică. După cinci minute petrecute în prăfăria de acolo, părul lui April arăta de parc-ar fi stat cinci ani sub un fes de lână.

— Aş putea sta să citesc jurnalul ăsta toată ziua.

Îşi scutură iar capul, dar nu reuşi decât să îşi provoace o durere undeva în ceafă.

— Fir’ar să fie, aaau!

— Ce s-a întâmplat, *madame* Vogt? Mi se pare că treci printr-o criză fizică. Sau, cum se spune în engleză? *Saisie?*

— Nu, n-am un atac de apoplexie.

April îşi înfăşură părul în jurul stiloului pe care îl luase cu câţiva ani în urmă dintr-un hotel Hilton din Dallas. Ce licitaţie enormă fusese aia. Loturi peste loturi, cu toată grandoarea texană în jur. Cel care vindea terminase în proporţie de nouăzeci la sută mobilarea vilei care era o copie jalnică, de mai bine de 650 de metri pătraţi, a palatului Versailles, când bilanţul lui intrase pe roşu şi rămăsese fără bani.

Casa de licitaţii intrase atunci în scenă. April era acolo pentru că nevasta tipului îşi făcuse o meserie din importul de piese originare din Franţa, nu pentru că ar fi avut vreo pasiune pentru mobila franceză, ci doar pentru că piesele asta erau: mobile continentale din Franţa. Şi scumpe. Şi pentru că se putea lăuda cu sutele de mii de dolari plătiţi pentru transport. Femeia habar n-avea ce poseda. Dar avusese parte de o licitaţie strict personalizată.

— Luc, am ştiri proaste, spuse April.

— Vai, nu! Sună groaznic.

— Eu aşa văd lucrurile. Nu se va face o licitaţie separată. Bunurile din moştenirea lui Marthe de Florian vor fi amestecate cu alte piese. Eu am în continuare sarcina de a stabili datele şi stilurile şi creatorii, dar istoria e acum mult mai puţin importantă. Nici măcar nu sunt sigură că mai am nevoie de restul jurnalului. Mi-ar *face plăcere* să îl citesc, dar nu mai e absolut necesar.

— E interesant ce-mi spui.

— Despre licitaţie? Ştiu. E o imensă dezamăgire. Marc şi Olivier nici măcar nu m-au consultat cu privire la decizie. De fapt, nici n-aveau o asemenea obligaţie.

— Nu. Nu despre licitaţie. „Moştenirea lui Marthe de Florian“. Voiai să zici, a doamnei Quatremer, *non?*

— Da. Sigur că da, spuse April, deşi spusese exact ce voise să spună de prima dată.

— Eşti contrariată, constată Luc. Se aşează şi el pe canapeaua acoperită cu blană de jaguar şi îşi încrucişă picioarele cum numai un francez zvelt ştie s-o facă.

— E sediul lor, ei o să aibă comisioanele şi onorariile, spuse April. Ei au hotărât că ar fi cea mai economică soluţie, aşa că opinia mea nu mai contează. Dar, într-adevăr, sunt contrariată. Consider că ar merita ceva numai pentru ea.

— Dar tabloul? întrebă Luc. Cel care v-a trezit teribil interesul tuturor, Bolini?

— Boldini. O să-l prezinte într-o licitaţie de tablouri impresioniste cu care se deschide sezonul de toamnă. April oftă. Cât se poate de tare.

— Spune-mi, o întrebă Luc, te gândeai cumva la o licitaţie personalizată înainte de citirea jurnalului?

— Ce importanţă mai are? dădu din umeri April. Oricum, am început să îl citesc. Mi-e greu să separ lectura de vederea pieselor. Este necesară prezentarea lor în ansamblu din punctul meu de vedere profesional.

Muşcându-şi buzele de frustrare, se apucă să cerceteze un joc de domino de voiaj de pe o masă alăturată. Mâzgăli „cutie de jocuri din fildeş sculptat“ în caietul ei. Îşi dorea să fie lăsată singură, într-un fel însă ar fi fost mulţumită dacă Luc putea să mai rămână.

— Olivier şi Marc au noroc să te aibă în echipa lor, spuse Luc, aplecându-se spre ea.

— Voi, francezii, ştiţi să flataţi. Oricum, nu te simţi obligat să rămâi. M-ai ajutat enorm, dar se pare că nu mai am nevoie de restul jurnalului. O să pot descrie destul de uşor piesele şi fără ajutorul lui.

April se ridică, îşi puse iar pantofii şi se prefăcu interesată de un suport din sârmă împletită pentru plante. Gata cu visurile cu ochii deschişi, îşi zise. Gata cu imaginile de dansatoare de cancan şi elefanţi sau candelabre garnisite cu sâni. April era acolo pentru lemn sud-american stacojiu şi

mahon şi pentru toate piesele acelea masive, grandioase, pe care putea să le vândă fără să le lege de viaţa cuiva.

— *Avril*, spuse Luc.

Fără să-l privească, ea continuă:

— Aş putea să inventez vrute şi nevrute, cum că trebuie totuşi să citesc în continuare jurnalul, bombăni ea. Şi o parte din mine chiar asta ar vrea. Dar ţi-ai da seama imediat de jocul ăsta, *non?* Ai fi imediat conştient de ce urmăresc.

— *Avril*, zise Luc din nou.

— Aşa că ai scăpat! Nu te mai bate la cap cu jurnalul pisăloaga asta de expertă în mobilă. *Quel soulagement!* Oricum, clienta dumitale va fi mulţumită până la sfârşit, vreau să zic financiar. Am văzut sute de colecţii de mobilă de-a lungul anilor, dar nimic de genul ăsta. Sper să capeţi o parte din plăcintă, sau din *croissant* sau din *mousse*, am uitat expresia franceză. În tot apartamentul nu e nimic de aruncat.

— *Avril*, zise a treia oară Luc, dar ceva mai tare. Mai hotărât. Ca un ordin. Stop! Ascultă-mă o clipă!

Întinse mâna şi o apucă de tivul rochiei. Deşi de-abia o atingea, April se simţi parcă obligată să nu se mişte.

— Am zis eu că-ţi împrumut jurnalele în funcţie de felul în care plănuiţi să faceţi licitaţia? întrebă el.

— Sunt convinsă că nu te-ai gândit la aşa ceva.

— Ţi-a spus cineva vreodată că vorbeşti într-un ritm imposibil?

— Nu, niciodată. Nu îndrăznea să i se uite în ochi.

— Poţi păstra caietele dacă-ţi face plăcere, îi spuse Luc. Poţi să citeşti şi restul.

— Adevărat? zise April, cu ochii larg deschişi acum, apropiindu-se de el. Vreau să zic… nu am cu adevărat *nevoie* de ele.

— Da, dar nu ziceai că poţi să găseşti o explicaţie? În cazul în care ţii morţiş? Sunt convins că o să descoperi în ele un amănunt, două care să te ajute la stabilirea provenienţei.

— Ai dreptate, spuse April. Nu pot decât… decât să ajute.

— *Oui*.

April puse o mână pe umărul lui Luc. Era gradul cel mai înalt de familiaritate pe care îşi permitea să-l manifeste. Se simţea însă din nou instabilă pe tocurile ei înalte, gata să cadă a doua oară în dimineaţa aceea.

— Îţi sunt sincer recunoscătoare, îi spuse. Promit că n-am să pierd ocazia asta.

Poate că mai avea o şansă. Trebuia făcută parcelarea, iar când era vorba de mobilă, April era neîntrecută.

— Îţi dai foarte multă osteneală pentru mobile, spuse Luc, parcă citindu-i gândurile.

Se rezemă pe coate, aşezându-se mai comod pe canapea. Jaguarul. April se cutremură. Te rog fii atent cu jaguarul.

— Pari foarte… cum să spun, uimită la culme când priveşti mobilele astea, spuse el. Dar nu acum. Acum mi se pare că eşti nervoasă.

— Da… cum să zic… canapeaua… nu te superi? Se cutremură din nou. Avea impresia că Luc făcea numai ce-i plăcea.

— Ştii, camera asta, apartamentul ăsta… se strâmbă Luc. Mie mi se pare totul cam ţipător. Lipsit de stil.

— Ţipător? Lipsit de stil? Glumeşti?

— Nu glumesc niciodată, *Avril*.

— Bun, gusturile nu se discută, cum se spune. Doamne sfinte, Thébault, nu e nimic ţipător în casa asta. Priveşte. Aici. Sau aici. Şi colo. Numai în camera asta sunt patru piese de François Linke. Şi astea sunt doar cele pe care le pot arăta cu degetul.

— Linke? N-am auzit în viaţa mea de el. E drept că nu-i treaba mea să fiu la curent cu moda în materie de mobilă.

— François Linke nu e o modă. Piesele lui definesc *La Belle Époque!* Sunt aurite, fanteziste, complicate şi întru totul agresive prin optimismul lor.

— Mobile optimiste?

— Uită-te la acest *armoire*. April se întinse şi atinse dulapul cu palma pe o latură. Marchetăria, detaliile trandafirilor. Nu pare asta să arate că banii nu se vor termina niciodată? Că n-o să fie războaie? Că timpurile fericite o să ţină o veşnicie? Reflectă tot ce însemna perioada asta.

— Din nefericire, mie nu-mi spune nimic din toate astea.

— Permite-mi să o spun din nou în termeni pe care să-i apreciezi: o piesă comparabilă s-a vândut cu aproape două milioane la o licitaţie acum câţiva ani. Iar acesta e într-o stare similară, dacă nu mai bună.

— Două milioane? De ce-ar cheltui cineva două milioane pentru un *armoire?*

— Cred că dacă cineva are destule case şi *jet*-uri, are nevoie şi de alte domenii în care să-şi plaseze banii.

— Pare să fi pictat cineva pe el.

— Da, asta-i marchetăria. Oftatul ei zgomotos putea să fie socotit pe bună dreptate bătaie de joc.

— Văd că e un nud aurit pe dulap, spuse Luc. Asta mă pune pe gânduri.

— *Armoire*. E un *armoire*. Şi acolo sus nu e un „nud aurit“. E Minerva, zeiţa înţelepciunii.

— Zeiţa înţelepciunii într-un dormitor? Stupid.

— Stai aşa, pun pariu că o să găsesc o piesă pe placul cuiva lipsit de o doză firească de optimism, ceea ce pare să fie boala ta. April trecu peste nişte teancuri de ziare vechi. Da. Iată. Până şi un avocat ţâfnos poate să aprecieze o pendulă *vintage*. Nu-i aşa că e perfectă? Ce vrea să zică privirea asta? Cui nu-i place o pendulă *vintage*?

April sări înapoi peste ziare şi se precipită spre colţul opus al camerei. Îi arătă patru cuţite şi un pistol, dar Luc nu se arătă impresionat. Asta o surprinse. Îşi închipuia că oricărui bărbat îi plăceau armele.

Începând să ghicească încercarea la care era pusă, scoase un zâmbet şi se repezi în alt colţ. Îi arătă o pereche de oglinzi asortate, cu rame aurite (oglinzile nu prea sunt convingătoare) şi un *bureau de dame*. L-ar fi convins pe Troy să i-l cumpere ei, dacă ar fi fost sigură că vor continua să coabiteze. Cu acest birou obţinu totuşi o reacţie de la Luc, care, imaginându-şi că biroul era o femeie în patru labe şi că un bărbat scria pe spatele ei, găsi că imaginea era de tot hazul.

Luc rămase până la sfârşitul zilei şi o ascultă pe April ţinându-i prelegeri despre calităţile remarcabile ale mobilelor doamnei de Florian. Îi făcea bine să aibă pe cineva cu care să discute amănunte despre lucrurile din acel apartament. Desigur că Luc se uita din când în când dacă n-are mesaje pe mobil şi ridica ochii în tavan când April folosea pentru a mia oară cuvântul

„excelent“, dar ei nu-i păsa. Cineva asculta. Uneori nici nu era nevoie de mai mult.

Capitolul XXIII

Parcă trecuseră doar câteva minute, însă orele fugiseră una după alta. Luc rămăsese bine instalat pe canapeaua acoperită cu blană de jaguar şi doar din când în când (dacă nu se încrunta April la el), se întindea pe patul lui Marthe. Între timp, April dansase prin dormitorul principal şi prin camerele alăturate. Lăuda lucrurile din jur şi nota amănuntele tehnice.

April încerca să insufle viaţă în fiecare obiect. Găsea la repezeală o istorie pentru fiecare gravură, pentru orice trăsătură de penel, aurituri sau pentru pietrele încrustate. Luc îi prindea privirea din când în când, iar ei îi sclipeau acum ochii. El părea fericit să înregistreze tot ce i se spunea.

Când i-a sunat telefonul la cinci fără zece, April aproape că uitase de el. Cu o mişcare vioaie (April nu se manifesta aproape niciodată aşa), traversă dintr-un salt camera şi-şi căuta mobilul în fundul genţii.

„TV3“ o anunţa ecranul. Era bărbatul ei, Troy Vogt III.

— Cred… ăăăă… Privea ţintă la telefon. Cred că nu răspund la apelul ăsta.

— Te rog să nu refuzi apelul din cauza mea. Luc se ridică de pe canapea, blana de jaguar se lustruise şi se mototolise în locul în care stătuse aşezat mai toată ziua. N-ai atins nici măcar o singură dată telefonul de când am venit eu. Fără îndoială că lumea încearcă să te contacteze.

— Prea târziu, spuse April făcându-se că apasă pe butonul „răspunde“. S-a oprit. O să mă sune el mai târziu.

— Aha, zâmbi Luc. El. Soţul, presupun?

April îşi drese glasul.

— Da, zise ea. Cred că el era.

— Celebrul soţ. Troy Vogt.

— Stai aşa. Ai auzit de el?

— Sigur. *Le grand m'sieur*.

— El, o persoană importantă? Nu ştiu să fie aşa ceva.

— Aşa se zice pe Google.

— Sunt convinsă i-ar plăcea lui să fie considerat aşa, bombăni April.

— Aş fi curios să ştiu, zise Luc cu zâmbetul lui ironic, întotdeauna ironic. Cum de s-a întâlnit o drăguţă expertă în mobilă cu acest *grand m'sieur*? V-aţi încrucişat prin aceleaşi cercuri?

— Nici gând. Ne-am cunoscut de fapt la Paris.

— La Paris? *Quel choc!* Doi americani să se descopere în acest imens oraş? Câte şanse erau?

— Destul de multe când iau amândoi acelaşi avion spre State. Bun, atunci cred că ne vedem mâine? Sau mai târziu, în cursul săptămânii?

— Prea o iei iute, spuse el. Sunt în culmea curiozităţii. Cine a cucerit inima unei fermecătoare experte în mobilier continental? Cum s-a întâmplat? El te-a abordat? Sau a fost invers? Ce tot zic eu aici? Sigur că el a fost cel care a făcut primul pas. Ce ţi-a spus?

— A întrebat cum mi se pare vinul. Bun, ai terminat cu întrebările, *monsieur* Thébault? Pot să aranjez să stai de vorbă cu el la telefon dacă vrei să-l cunoşti mai bine.

— Aha, înţeleg. Doamna are treabă până peste cap cu atâtea întrebări. *Okey-dokey*.

— *Okey-dokey?* Sună caraghios cu accentul dumitale.

— *Non*. Greşeşti. Totul sună mult mai bine cu accent franţuzesc. Luc îi întinse o mână. Fii fără grijă. Am terminat cu tortura pe ziua de azi. Putem lăsa discuţia despre *le grand m'sieur* pentru altă dată. Pentru moment, mulţumesc pentru minunata instruire. A fost un adevărat cadou.

— Oricând doreşti, *monsieur* Thébault, spuse April întinzându-se spre mâna lui întinsă. Era însă dezamăgită că nu-i propune cele două pupături pe obraji. Probabil că tot mişcând mobilele de colo-colo transpirase şi nu putea să pretindă mai mult. Îşi mirosi discret subsuoara stângă şi primi strângerea de mână a lui Luc.

— Iar acum, zise el, păstrându-i palma într-a lui, mergem să mâncăm?

— Pardon? spuse April trăgându-şi mâna şi lăsând-o să atârne. Se înroşise toată.

— Ai planuri pentru masă? întrebă el.

— Masă?

Oare… O invita să iasă impreună? Nu, imposibil. Omul se arăta pur şi simplu prietenos, hotărî ea, deşi asta nu părea să fi fost purtarea lui caracteristică de până acum.

— Da, masă, spuse el.

— Masă? repetă ea. Masă ca să *mâncăm?*

— Da, cred că am ajuns amândoi la concluzia că vorbesc de masă. Doar trebuie să şi mănânci, *non?*

April izbucni în râs.

— Bine, *merci beaucoup*. E o invitaţie simpatică, dar am prea mult de lucru. Pot să păstrez invitaţia?

— S-o păstrezi?

— Înseamnă că nu pentru astă-seară, ci pentru altă dată.

Zâmbi şi el, amuzat.

— Bine, am înţeles. Atunci o lăsăm pe altă dată?

— Da, da, neapărat!

— Poate că ar trebui oricum să-ţi suni bărbatul, spuse el, cu un ton brusc mai rece. Doar nu vrei să se îngrijoreze.

— Ha! râse April. Aşa e, ai dreptate. Nu se îngrijorează el niciodată, dar cu siguranţă că moare de curiozitate să-i povestesc despre dormitorul principal. Data viitoare, Luc. O să mergem la masă data viitoare.

Se întoarse spre interiorul apartamentului, unde o aşteptau, într-adevăr, ore întregi de muncă. Înainte să poată gândi măcar cuvântul „birou“, April simţi cum o cuprind de umeri două mâini care o întorc în cealaltă direcţie. Se trezi cu cămaşa de in a lui Luc la nivelul ochilor.

— Nu se spune aşa la revedere, zise el, dându-i drumul. Dacă *madame* nu se supără, şi aici Luc făcu o plecăciune amuzantă, e necesară o despărţire mai puţin oficială de avocatul ăsta neglijent care ţi-a mâncat ziua.

— Vai, cum aşa, nici gând, spuse iute April, înroşindu-se şi mai mult cu fiece secundă. Eşti, cum să zic, cea mai puţin neglijentă persoană pe care o cunosc.

— Cauţi să mă flatezi.

Luc se îndreptă, apoi se aplecă să o sărute pe fiecare obraz.

— Pe curând, *Avril*, spuse el şi îi făcu cu ochiul.

Pe când Luc se îndepărta, April se surprinse zâmbind, ba chiar având un regret în suflet. De ce nu acceptase invitaţia lui la masă? E adevărat că încrederea ei în Troy se ştirbise, dar în ea însăşi avea toată încrederea. Să iei masa cu un coleg se întâmpla tuturor celor care munceau împreună. Aşa că de ce oare simţise cum o cuprinde brusc o emoţie? De ce îi era oare frică?

Capitolul XXIV

Cu totul surprinzător, refuzul invitaţiei lui Luc o făcuse să se simtă părăsită şi fără nici un rost. De ce spusese nu? Ce altceva avea de făcut? Încă o noapte jalnică în pat, ameţindu-se cu vin de Burgundia şi mâncând brânză Vacherin Mont d'Or?

Fusese întru totul satisfăcută seara trecută, capul greu de dimineaţă şi ghiftuiala cu brânză arătau limpede că nu era totul pierdut. Totuşi, era la Paris. Nu mănânci în pat când eşti la Paris. Ieşi din casă, explorezi, vii acasă cu maşina la ora la care de obicei se doarme. De obicei faci aşa ceva împreună cu altă persoană, iar April chiar asta ar fi putut face dacă n-ar fi reacţionat atât de iute, atât de negativ, împotriva primului impuls.

De la scara de intrare se vedeau cinci cafenele. Ea o alese pe cea cu copertină portocalie. Numele nu i se vedea, iar meniul era înscris afară pe o tăbliţă, acesta ar fi fost ansamblul detaliilor pe care le-ar fi putut da cuiva care căuta locul acela. April intră pe uşă cam pe la şapte şi jumătate, şocant de devreme pentru un parizian care ia masa de seară. Îi era foame, iar oboseala era o scuză bună ca să treacă peste orice obiceiuri.

Cafeneaua era micuţă, un local drăguţ, tipic, cu vreo zece mese, cum se găseau prin toate cartierele. April se apropie de chelneriţă şi-i spuse că dorea o masă pentru o persoană. Aceasta se uită peste umărul stâng şi oftă

din greu, deşi nouă din zece mese erau libere. April mormăi ceva despre o gustare rapidă, iar ea oftă din nou, apucă un meniu şi se îndreptă spre mese. April o urmă, dar parcă nu era reacţia pe care ar fi trebuit să o aibă.

Femeia o instală lângă alţi doi clienţi, un cuplu în vârstă, care, deşi nu arătau neapărat a turişti, după o privire scurtă la felul în care erau îmbrăcaţi, i se părură americani. Fără să-şi dea osteneala să tragă cu urechea, află că veniseră pe jos de la operă şi aleseseră cafeneaua bazându-se pe o recomandare a unei prietene acum moarte, care trecuse pe-acolo cu vreo doisprezece ani în urmă. Cuplul nu se gândise să verifice dacă era acelaşi local sau altul, situat la aceeaşi adresă. Oricum, lui Petty Perkins îi plăcuse locul.

Chelnerul a avut nevoie de vreo zece minute ca să-i remarce prezenţa. În aşteptare, April se tot fâţâise pe scaun neştiind ce să facă şi se străduise să nu le ceară vecinilor să guste din viţelul lor. Nici măcar nu aveau de gând să-l termine?

April îşi consultă telefonul, rulând pe ecran notele din ziua respectivă. Apoi revăzu apelurile ratate. Unul dintre ele era cel de la Troy, însă April nu se simţea pregătită să-l sune. Scoase în schimb un teanc de foi din geantă şi se apucă de lucru.

— *Bonjour, mademoiselle*, îi spuse chelnerul şi căscă. *Que voulez-vous*?

— *Bonjour*, răspunse April, zâmbind cu gura până la urechi.

— *Que voudriez-vous?* o întrebă el din nou.

— *Le filet de boeuf.* Muşchi de vacă. Da. Cea mai corectă alegere. April savura deja gustul cărnii pe limbă. *A point, s'il vous plaît*.

— *Pour commencer?*

— A… da. *Une cassolette d'escargots*.

— *Cassolette d'escargots*? spuse el şi râse zgomotos. Caraghioasa asta de americancă comanda melci? April nu era timidă într-ale gastronomiei. Da, ea mânca melci. Şi mai mânca şi ficat, şi măruntaie, şi orice s-ar fi îndurat francezii să-i arunce în cale.

— *Oui*, răspunse April cu un zâmbet şi mai larg. *Une cassolette d'escargots, s'il vous plaît.* De asemenea… hmm… Vittel sau Evian. Se mai gândi un moment. *Et du vin*, o sticlă de…Georges Duboeuf Côtes du Rhône, 2007. *Merci beaucoup.*

— *Très bien*. Chelnerul se holbă o clipă la ea. *Merci*.

Luă meniul şi îşi târşâi paşii spre bucătărie. April oftă şi se uită la teancul de descrieri de obiecte care erau mai puţin atrăgătoare decât cu puţin timp în urmă, când n-o cunoştea încă pe Marthe. Din păcate, mai erau şi alte licitaţii decât cea a lui Marthe, iar Birdie o bătea la cap să termine chestiile referitoare la State. Paris sau nu, April avea anumite obligaţii, şi dacă voia să-şi păstreze felul în care era apreciată, trebuia să citească toate astea înainte de terminarea zilei de lucru la New York. Putea să-l sune pe Troy mai târziu.

În vreme ce chelnerul deschidea o sticlă de Georges Duboeuf pe măsuţa pusă alături, April îşi revizui descrierile. Mâzgăli pe margine câteva comentarii şi îi trimise lui Birdie diverse cereri de aprofundare a cercetărilor. Birdie îi înapoie răspunsurile, ba chiar şi câteva detalii pe care April nu se gândise să le ceară. Când Peter spusese că biroul ei trebuie să furnizeze o duzină de cataloage, întregul birou era în joc. Birdie muncea mult mai mult decât ar fi fost cazul pentru salariul şi postul ei.

„Te-ai descurcat perfect“, i-a scris April. „Ca întotdeauna. Meriţi o promovare“.

„Nu-mi trebuie nici o promovare. Prefer să rămân în culise. Iar dacă facem o treabă căcăcioasă, numai TU eşti dată afară.“

April zâmbi. Încerca să scrie ceva cu haz, când primi un nou mesaj. De data asta nu era de la Birdie.

„Hei“, citi ea. „Ai un minut?“

„Hei?“ spuse April cu glas tare. *Hei??*

Vecinii de masă tocmai încercau să iasă din locul acela strâmt. Rămăseseră în aşteptare, se întrebau dacă femeia asta părăsită, singură, încerca să intre în vorbă cu ei. Se întrebau dacă să plece încetişor sau să urmeze o linie în zigzag, ca atunci când încerci să scapi de atacul unui aligator. Erau din Florida, îi auzise April zicând, probabil că erau obişnuiţi să se ferească de creaturi potenţial primejdioase.

— Nu vorbesc cu dumneavoastră, le spuse April celor doi şi arătă spre BlackBerry. Eram la telefon.

Cei doi din Florida zâmbiră cam strâmb şi ieşiră glonţ din restaurant.

Hei.

Idiotul de Troy.

Cui îi zicea el „hei“? Doar nu soţiei lui, că era ea pe jumătate despărţită de el. Sau nu. Nu era un salut adresat cuiva pe care juraseşi să-l iubeşti până moartea te va despărţi de el (sau cei care se ocupau de mediul înconjurător). *Hei*. Putea să-şi înfigă hei-ul lui drept undeva.

„Hei şi ţie“, scrise ea furioasă.

„Bine. Înseamnă că eşti acolo“, scrise el rapid, cu toate literele la locul lor, aşa cum trebuie, fără abrevieri, totuşi cumva impertinent. „Ai un minut?“

„Sunt la masă“, scrise ea, apoi se opri.

Ridică ochii şi-l văzu pe chelner venind spre ea, cu o farfurie în mână. Deşi *boeuf*-ul era mic, nu mai mare decât o cutiuţă de agrafe, April simţea mirosul cărnii de la distanţă de câteva mese. Telefonul mai vibră de câteva ori dar ea nu se mai uită la el. Chelnerul îi puse farfuria în faţă şi adăugă rânjind: „*Bon appétit!*“

„Nu pot vorbi acum“, scrise, „sună mai târziu“.

April aruncă telefonul în geantă şi începu să muncească de zor la felia de *boeuf*. Brânza din seara trecută nu fusese rea, dar pentru asta, pentru asta merita să te deplasezi la Paris. Bine fript pe dinafară şi crud pe dinăuntru, n-avea nevoie de cuţit să fie tăiat. Nici de mestecat nu prea era mare nevoie. Carnea era aşa de bună, încât putea s-o considere desert. Cum se făcea oare că muşchiul de vacă şi ciocolata nu făceau parte din aceeaşi familie? Păreau să fie cel puţin veri primari!

Pierdută în mica ei lume plină de carne bună, April nici nu observă că orele înaintau, întâi spre 9.00, apoi spre 9.30. Între timp apăruseră mulţi clienţi, oameni care o cunoşteau pe chelneriţă sau pe proprietar. La 9.37 chelnerul îi aruncă nota de plată fără s-o mai întrebe dacă vrea un desert. Fusese bine-venită, dar acum, în mod oficial, nu mai era.

După ce semnă bonul, încurcată cu privire la maniera continentală de a lăsa bacşiş, April îşi adună lucrurile şi ieşi afară în noaptea răcoroasă de primăvară. Trase adânc aer în piept şi se simţi pe loc copleşită de emoţie. Era ora magică a oraşului. Lampadarele sclipeau. Cerul era violet. Perechile treceau braţ la braţ.

Deşi pe ea n-o ţinea nimeni de braţ, îşi dădu seama că zâmbea. Şi asta în ciuda faptului că îi era în primejdie căsnicia. În ciuda faptului că slujba ei părea dintotdeauna să fie cumva sub semnul întrebării, chiar dacă de fapt nu era. Se mai gândea şi la familia ei din California, care trecea atât de des prin greutăţi, încât nici n-avea rost să se mai îngrijoreze. Cu toate astea în cârcă, April dorea să strige în gura mare că avea mare noroc. Era acolo. Era din nou la Paris. O clipă ar fi putut chiar să pretindă că nici nu-l părăsise vreodată.

Capitolul XXV

În vreme ce urca apăsat scara până la apartamentul ei de la etajul trei, încă beată de parfumul oraşului şi probabil că şi din cauza mâncării şi a vinului, i-a sunat telefonul. Troy, mai mult ca sigur. Promisese să-l sune după masă, dar de fapt nu planificase deloc când şi cum, sau ce să-i răspundă la mesaj.

Hei. Nu era chiar felul cel mai dezagreabil în care un bărbat se adresează soţiei sale. Totuşi o înfuriase. Oare rămăsese atât de puţin între ei? Sau poate atât de mult, atât de multe cât să-l facă pe celălalt s-o ia la goană? Terenul de mijloc era acum doar un „hei“? Înviorată de vinul băut şi de furie, April răspunse.

— Alo, zise ea, strângând uşor din dinţi. Troy, ascultă, îmi pare rău că…

— Nu e Troy! răspunse o voce melodioasă. E cineva mai bine decât soţul tău plicticos! Sunt eu!

— Aaa, salut!

April zâmbi şi descuie uşa. Era Chelsea, cea mai mare dintre fetele ei vitrege, cea cu păr blond, ochi albaştri şi nas pistruiat. Deşi Chelsea avea acum şaisprezece ani şi îşi machia pistruii cu o tonă de fard, April o vedea tot ca la şapte ani, când o cunoscuse. În afară de câteva motive întemeiate pentru care nu voia să aibă copiii ei, April se mai întrebase şi dacă o a doua

serie de odrasle de-ale lui Troy ar putea măcar să intre în competiţie cu prima. În definitiv, s-ar angaja fiecare cu jumătate din gene, iar lui April i se părea că genele ei n-ar putea produce decât nişte versiuni spălăcite ale fetelor lui, Chloe şi Chelsea.

— Nu m-am uitat cine sună, spuse April închizând uşa în spatele ei. Ce mai faci? Ce mai e pe la New York?

— Tu nu verifici niciodată cine te sună. Oricum… La New York? Te rog frumos! De ce să vorbim de aşezări provinciale pierdute la capătul lumii când tu eşti în Franţa? Doar ca să mă necăjeşti!

— Pentru că tu ai fost făcută să trăieşti la Paris, nu-i aşa? Auzi, aşezări provinciale, pufni ea. Nu sunt de acord, dar, cum i-am spus lui taică-tău, dacă mai sunt aici când iei vacanţă, eşti bine-venită. Poţi să-ţi părăseşti provincia îndepărtată şi să vii încoace. Mi-ar face o mare plăcere să te primesc.

— Poţi să mă crezi că de când mi-a spus tata, nu încetez să mă bat în direcţia asta. Dar trebuie convinsă *Su-s-a-a-a-nn-ah*, spuse Chelsea lungind numele mamei ei. Iar ea nici nu vrea s-audă. Zice: Nu te duci la Paris neînsoţită, *Missy!*

April scutură din cap, aruncă din picioare pantofii cu toc şi îşi puse geanta pe canapea.

— Sunt convinsă că aş putea să joc eu rolul de însoţitoare, spuse ea, mergând prin apartament. April întinse mâna spre întrerupător, dar şi-o retrase imediat. Se vedea bine în casă de la felinarele din stradă care sclipeau prin fereastra mare cât peretele. Deşi dacă maică-ta nu acceptă aranjamentul, nu prea am ce face.

April înţelegea care era motivul: femeia asta n-a avut niciodată copii! De câte ori spusese asta Susannah, atât pe la spatele ei, cât şi în faţă? Cu o contribuţie genetică cu rezultate mai puţin arătoase sau nu, April avea câteodată chef să procreeze doar ca să demonstreze că nimic n-o făcea pe Susannah atât de specială. Femeile fac copii în fiecare zi, fie că sunt sfinte, fie că se droghează. Desigur că doar ca să le închizi gura fostelor neveste nu era un motiv de adus pe lume o altă fiinţă umană, dar uneori era tentant.

— Ai putea tu să vorbeşti cu ea? o rugă Chelsea. Sau cu tata?

— Încerc, dar…

— Nu înţelegi! E chiar mai rău decât să-mi interzică Parisul. Ne duce să stăm în jalnica aia ţară din deşert a lui Armand cam toată vara. Bătrâna vrea probabil să ne împingă într-un măritiş aranjat sau în cine ştie ce alt rahat. Iar Armand o să ne pună să purtăm *burka*.

— Zău? O să facă una ca asta?

— Presupun. Chelsea a oftat adânc. Hai s-o lăsăm baltă. Uită ce ţi-am spus. Cred că Susannah n-are să cedeze în nici un caz.

— Bun, dar cu taică-tău mai vorbesc o dată, spuse April. Efortul din ultimul tranşeu.

— Baftă! Ştii, el e ultimul care s-o convingă să facă ceva.

— Poate am formula altfel cererea. Nu drept o vacanţă. Ceva cu mai mult sens. Cu nota pe care o ai tu la istoria artelor… tot un zece ai, nu?

— Sigur că da, mă mir că mă mai întrebi!

— Cu nota asta şi cu un stagiu la mine la birou în vacanţa de primăvară, poate o convingem pe maică-ta că e vorba de o experienţă educativă. Mi se pare că susţine acest interes. Şocant, dar April nu adăugase „aş putea să aranjez să participi la vreun curs, două la Sorbona“.

— Vai, Doamne, urlă Chelsea. Eşti răutăcioasă! O să mă faci să plâng! Hai, încearcă să vorbeşti cu ea, dar o cunoşti. Susannah nu se răzgândeşte. Niciodată.

— Nu, încuviinţă April. Ai dreptate.

April dorea ca Chelsea să vină, dar nu într-atât încât să se războiască cu Susannah, nu într-atât încât să o audă plângându-se în următorii zece ani că o tipă rea şi fără copii a încercat să distrugă planurile familiei ei de a face o excursie în Orientul Apropiat.

— Aşadar, ce-i nou? întrebă April, grăbită să încheie discuţia despre Susannah. Cum Chelsea şi Chloe intrau în adolescenţă, scopul ei era să menţină un contact apropiat cu ele fără să facă apel la resentimentele comune împotriva lui Susannah drept forţă unificatoare. Ca orice scop adevărat, şi acesta părea imposibil de atins.

— Ce e nou? repetă Chelsea. Nu mare lucru. Oftă iar, de data asta cu lehamite, nu cu exasperare.

„Tu m-ai sunat, drăguţo“, îi venea lui April să-i spună.

— Hmm, bine. M-ai sunat cu un scop precis sau doar ca să stăm de vorbă?

April se opri în uşa dormitorului şi se dezbrăcă. Camera asta nu avea un perete din sticlă, dar tot avea o fereastră, iar ea era goală şi luminată din spate. În picioare în uşă, April se gândi la spectacolul pe care-l puteau vedea cei din stradă şi constată că nu-i păsa. Era în regulă să fii un pic mai goală aici, în al nouălea arondisment.

— Cred că şi una, şi alta, răspunse Chelsea. Dar mai cu seamă am un motiv. De fapt trei, dacă vrei să mă asculţi.

— *Bien sûr!* zise April fericită. Începea să se simtă ca pe un vapor în tangaj din cauza stărilor sufleteşti ale lui Chelsea. Spune tot!

— Bine, mai întâi am primit pozele trimise. Şi, Doamne sfinte, ce nemaipomenit e portretul ăla! Cât de frumoasă era Marthe de Florian!

Chelsea iuţise iar vorba. Doamne sfinte, în ce hal pendula personalitatea dramatică la fetele astea! April încercă să-şi amintească dacă aşa era şi ea la şaisprezece ani.

— Ştiu, spuse April, zâmbea şi pe dinăuntru, şi pe dinafară. Se pronunţă însă „mart“.

— *Mart*. Interesant. Ei bine, tabloul ăla e ceva extraordinar.

— E vorba de un maestru, încuviinţă April.

— Auzisem de Boldini, dar vag. Mi-am propus să mă duc la Metropolitan când o să fiu liberă, dar nu au nimic de el. Ce porcărie!

— Mai tot ce-a pictat e în colecţii particulare.

— Aşa am înţeles şi eu. Aoleu! Trebuie să plec într-o secundă. Sunt chemată. Bun. A doua întrebare. Trebuie să ştiu la ce muzeu te-ai dus prima oară când ai ajuns la Paris? Să-mi povesteşti tot ce e mai interesant. Dar în sistemul SparkNotes, că zău trebuie să plec…

— N-o să fie greu, îi spuse April. Pentru că n-am fost decât în apartamentul lui Marthe de Florian, dar, de fapt, e aproape cel mai bun muzeu în care am pus vreodată piciorul.

— Vai, nu-mi vine să cred că eşti la Paris şi priveşti lucrurile alea uimitoare toată ziua, zi de zi, în vreme ce eu trebuie să-mi petrec vacanţa de vară tocmai la naiba-n praznic, în Gaza.

April lăsă să-i scape un chicot.

— Vai, spuse iar Chelsea. OK, al treilea şi ultimul motiv pentru care te-am sunat e că vreau să te rog să te vezi cu un tip pentru o geantă.

— Ah, exclamă April. Râdea de-a binelea. Ştiam eu. Mă întreb chiar dacă îţi pasă cu adevărat de muzee.

— Cum să nu, sigur că-mi pasă! ciripi Chelsea. Îţi jur!

— Aha. Ia spune, ce tip şi ce geantă?

— Bun, poate că mai mulţi tipi şi mai multe genţi. Mai întâi Goyard.

— Ce-i asta? spuse April. Cum se scrie?

— N-ai auzit de Goyard? Hmm, trebuie să mai ieşi şi tu din casă! Dar stai liniştită, am căutat eu adresa. E la numărul 233, pe rue Saint Honoré. Cunoşti?

— Da.

April se întoarse spre birou. Luă un creion. Goy-yar. Sau era de fapt „Goyard“ şi dicta Chelsea prost? April le ajutase pe amândouă fetele la franceză, dar ca tot ce le spui adolescenţilor, habar n-ai ce vor reţine.

— Ai zis G, O, Y… începu ea.

— Aşa. Mai întâi vreau poşeta pentru weekend *Croisière*. Într-o culoare, ştii, ceva frumos, dar nu prea ţicnit. Nu ce se vede la New York. Şi, zău, în nici un caz ceva ce-ai văzut deja copiat.

— Nu cred să fiu persoana cea mai potrivită care să-şi dea cu părerea despre ce se vede la New York. N-aş dori să te pun în vreo încurcătură cumpărând o poşetă de vreo mie de dolari pe care s-o mai aibă cineva sau una care, Doamne fereşte, a fost deja copiată.

— O mie de dolari? râse Chelsea. M-ai omorât! Nu costă o mie de dolari!

Râsul ei, îşi zise April, nu era probabil provocat de faptul că alesese drept exemplu un preţ prea ridicat.

— După asta vreau trusa de toaletă *Sardaigne* din piele aurită. E cu pânza creată de Goyard, ştii?

— Nu.

— Te descurci tu. Şi vreau iniţialele mele pe amândouă. Culoarea care arată cel mai bine. Tu decizi. Şi dacă ai nişte timp, trebuie să intri şi la Moreau, mor, mor, mor să am o *Diligence Pochette*. Într-o culoare vie, cum ar fi turcoaz? Vreau să zic, e ca un portofel. Se presupune că te amuzi când o porţi, înţelegi ce vreau să zic?

Deşi suna ca ceva foarte puţin dăunător, April ştia din experienţă că o *pochette* de genul cerut de Chelsea putea să coste până la trei mii de dolari.

— Cred că am pierdut şirul, zise April, care nu mai ţinuse ritmul notiţelor şi se împotmolise pe undeva pe la geanta pentru weekend.

— O să-ţi trimit un mesaj cu toate detaliile.

— Nu te-ai putea mulţumi doar cu ceva de la Louis Vuitton sau în genul ăsta?

— Louis Vuitton? Chelsea dădea impresia că se îneacă. E atât de banal, April.

— Vezi, n-ai cum să te bizui pe mine să-ţi aleg geanta potrivită.

— Hmm, făcu Chelsea. E-adevărat că tu ai un stil clasic. Dar gustul tău merge un pic spre utilitar.

— Vai, mulţumesc! Vezi, de-aia am nevoie să fii cu mine. Am putea petrece tot weekendul la Galeries Lafayette. Sunt convinsă că ţi-ar plăcea.

— La galerii? Capcană pentru turişti. În primul rând m-aş duce la L'Eclaireur.

April râse.

— Ştii prea multe despre shopping la Paris pentru cineva care n-a fost pe-aici niciodată.

— Ştiu, nu-i aşa? Numai că toate talentele mele sunt inutile. Fir'ar Susannah să fie! Apropo de ea, Chloe a avut prima ei întâlnire. Să nu cumva să-i spui ei ceva, pentru că o să sară în sus.

— Nu, zău? Nu ştiu de ce sunt aşa de surprinsă.

În mintea lui April, Chloe era o fetiţă de şase ani, nu de cincisprezece. Cu genunchii juliţi şi plini de coji. Cu părul ca firele de pai. Ce soi de bolnav mintal putea să fie interesat de o fetiţă? Răspunsul e, desigur, evident: orice adolescent. Frumuseţea lui Chelsea sărea în ochi, însă amândouă fetele erau la fel de frumoase cum erau părinţii lor.

— Poate că eşti surprinsă pentru că, la fel ca mine, credeai că e lesbiană.

— Chelsea! Nici nu mi-a trecut prin cap!

— Oricum, ca o fantastică soră mai mare ce sunt, am zis c-a fost cu mine, pentru că Susannah zice *fără întâlniri înainte de şaisprezece ani*. Şi adaugă degetul arătător care se mişcă de la dreapta la stânga. Dar nu te speria. A

fost o chestie total inocentă. Să ştii că n-aş lăsa-o pe Chloe să intre în cine ştie ce combinaţie. Am grijă de ea.

— Sunt convinsă că ai, spuse April, gândindu-se la toate ocaziile în care Chelsea se folosise de sora mai mică drept alibi de câte ori o lua ea razna (sau era doar suspectată).

— L-am cunoscut şi eu, continuă Chelsea. E-n regulă… Un puţoi drăguţ. E la Poly Prep. În Brooklyn. Şi face arte interpretative. Nu ştiu, ceva de genul ăsta. E destul de simpatic. Dar face şi boacăne. Şi… Au, am încurcat-o. Stai o clipă.

April aşteptă, auzi paşi, apoi o mână pusă peste receptor care însă nu estompa decât prea puţin sunetul.

— Saluut, zise Chelsea. De ce dai buzna în camera mea neinvitat? N-ai voie să faci asta! Trebuie să-mi laşi posibilitatea să fiu singură, pentru că sunt o adolescentă nesigură pe mine. Şi încerc să-mi găsesc drumul în lume. S-ar fi putut să am în mână o cutie de tampoane sau cine ştie ce altceva. N-ai auzit nimic din ce-a zis Susannah? *No bueno, padre. No bueno.*

Padre? Stomacul I se crispă nervos. April nu se aşteptase ca Chelsea să fi fost la Troy. Nu îşi dădea bine seama ce zi e şi ce se putea întâmpla acasă, la New York, în absenţa ei. Cum tatăl şi fiica se ciorovăiau, degetul i se apropie de butonul de întrerupere. Poate că trebuia să închidă. Poate că era mai bine pentru toţi dacă întrerupea conversaţia, înainte să fi fost cineva rănit, să dea de vreun necaz sau să înceapă Troy să ţipe.

Cu pleoapele strânse, îşi mişcă degetul şi mai aproape de butonul de închidere. Ce uşurată s-ar simţi dacă ar închide! Să-l lase acolo, în aşteptare, să se mire că tot nu l-a sunat.

Capitolul XXVI

— Cu cine vorbeşti? voia Troy să ştie.

Ea tot nu închisese. Pendulând între agonie şi frică, April rămăsese pe fir. Poate pentru că se gândea la Susannah şi o fărâmă din inima ei se înmuiase la gândul acestei femei educate, frumoase, cu limba ascuţită. Fusese şi ea în locul lui April cândva, poate că nu în acelaşi fel, dar probabil tot aşteptând să se întâmple ceva, întrebându-se câtă vreme o să mai reziste alături de Troy.

— Nu-i deloc treaba ta, sări Chelsea cu gura.

— E momentul să-nchizi. Te tot aud chicotind şi înjurând. Trebuia să-ţi faci temele. Pentru numele lui Dumnezeu, Chelsea, cum crezi c-o să intri la facultate? Graţie farmecului şi frumuseţii? Nu aşa merg lucrurile. Iar eu n-am să-ţi pun nici o pilă. Nici nu mă gândesc!

— Vai, tată. Las-o mai moale. Vorbeam cu April. Apreciez încrederea pe care o ai în mine.

— April? E-n regulă. Tu du-te şi fă-ţi temele la fizică.

Ei i se făcu pielea de găină. Îşi imaginase o clipă că el o să închidă pur şi simplu telefonul şi se blestema că n-o făcuse ea mai întâi.

Se auzi fâşâitul telefonului trecut dintr-o mână în alta.

— Mda. Am auzit. Pa, April! strigă ea. O să-ţi trimit un mesaj cu privire la genţi!

— Pa, Chels, şopti April.

Stomacul i se crispă din nou. Dacă ar fi fost să divorţeze, care erau drepturile ei cu privire la fete? O să poată să ceară un drept de vizită fără să pară nerezonabilă? Se întrebă când avea să le mai vadă, dacă era să le mai vadă.

— April, repetă el, cu glasul tulburat. Erai la un dineu? întrebă Troy direct, fără vreun salut, fară măcar un „hei“. De-aia n-ai răspuns?

— Mda, da, spuse April şi râgâi uşor, gustul de carne şi de Côtes du Rhône îi rămăsese undeva în gât.

— Lung dineu. Data viitoare poate-mi dai şi mie un telefon scurt?

— Îmi pare rău. Nu m-am gândit că era ceva important.

— Nu m-am gândit că eu nu sunt important.

— Nu asta am vrut să spun.

— Bun, cum a fost dineul? Credeam că marile dineuri nu se ţin decât când se apropie licitaţia. Avea o voce ciudată, un pic prea înaltă, vorbea cu

pauze, inegal.

— Nu era un *dineu* adevărat. Doar o masă. La bistroul de peste drum.

— Aha. Cu cine?

Se auzi cum trage un fermoar. Pleca undeva? Şi, în definitiv, ia stai! La urma urmelor ce căuta el acasă? La New York era doar după-amiază târzie. Iar el nu se întoarce acasă decât după ora nouă, mai ales dacă trebuie să se mai şi ducă în altă parte.

— Stai niţel, spuse April. Ce faci tu acasă la ora asta? Şi mi se pare mie, sau îţi faci bagajele? Pleci undeva?

— Da! De-asta am tot încercat să te sun. Trebuie să închei o afacere la Londra. Ieri credeam că totu-i mort, dar acum s-a-ntors povestea. Nu credeam că tâmpitul ăla o să bată palma, dar asta e! Nu-l supăraţi pe Troy Vogt, imbecililor! Aş putea să aştept toată ziua!

— La Londra? Un contract de încheiat?

Era un anunţ neaşteptat, sau poate că nu tocmai. Dacă o afacere era încheiată undeva în lume, Troy mergea să semneze documentele şi să participe la obligatoriul dineu de la final. Firma Stanhope nu mai încheiase o afacere de câtăva vreme încoace, de fapt de mai bine de trei luni. Aşa că veştile erau bune. Oarecum.

April nu-şi mai amintea câte afaceri fuseseră încheiate în cei şapte ani de căsătorie sau în cei nouă ani de când erau împreună. Nu-şi mai amintea nici câte dintre ele necesitaseră o deplasare în străinătate. Tot ce îşi amintea era că ultima oară Troy plecase în Singapore. Iar în Singapore se culcase cu altă femeie.

— Da, răspunse Troy. Un contract de încheiat. Cumpărăm nouăzeci la sută dintr-o fabrică de rulmenţi. Cred că ţi-am povestit.

— Bine! April făcu o pauză. Îmi povesteşti asta pentru că…

— Îţi povestesc pentru că mă gândeam că e indispensabil să-i spui soţiei că pleci din ţară. Majoritatea soţiilor adoră asta.

Încerca să fie grosolan sau doar să aibă haz? Uneori era greu de distins între una şi alta.

— Numai la Londra, sau acolo e doar o escală? întrebă ea.

A lăsat pe masă notiţele mâzgălite despre un oarecare Goy sau cam aşa ceva şi despre tot felul de genţi, apoi s-a înapoiat la fereastră. În picioare,

într-un şort mov de dantelă şi o camizolă, se uită la oamenii de pe stradă. Prietenii, perechile, îndrăgostiţii, doar doi câte doi. April se gândi la bărbatul ei, a doua zi avea să fie la Londra, la doi paşi cu trenul. „De ce nu ne-am întâlni mâine-seară să luăm masa împreună?“ ar putea s-o întrebe el. Un rendez-vous romantic pe continent. Dar astă seară n-o să-i spună aşa ceva. Şi nici ea n-are să i-o propună.

— Londra e aproape de Paris, spuse April cu un ton plat, atât cât să i se şteargă din glas dramul de speranţă.

El trebuia să facă primul gest. Nu era un test sau un joc, dar ea nu putea să-şi salveze căsnicia fără să simtă din partea lui măcar un strop de dorinţă ori de demodată tandreţe. Dacă era ea cea care sugera întâlnirea, n-avea să ştie niciodată dacă el accepta din milă sau din remuşcare. Troy trebuia să-i arate ce însemna ea pentru el.

La drept vorbind, April nu îşi amintea prea bine dacă Troy cel de odinioară ar fi venit să o întâlnească în Franţa sau ar fi aşteptat să se întoarcă amândoi la New York. În ultimele luni nu-i fusese uşor să rupă persoana de care se îndrăgostise de persoana pe care şi-o dorea, şi una, şi alta, nişte idealuri de neatins. Din nefericire, şi probabil că pe nedrept, îi era încă prea uşor să-l considere pe Troy un individ mârşav, lipsit de inimă, nu doar o persoană obişnuită, imperfectă şi capabilă să comită erori.

— Aşa-i, spuse el, cred că ai dreptate. N-o să mai avem probleme cu fusul orar.

— Aha! Beneficiul fusului orar, oftă April. Prin urmare, amuză-te în continuare.

— Ai vrea să nu mă duc? Asta e problema?

— De ce n-aş vrea eu să te duci? E perfect!

— N-am mai fost plecat de acasă de când…

— Da, ştiu, îl întrerupse April. Şi nu mă deranjează.

Oare chiar n-o deranja? Da, nu, nu prea. Care erau posibilităţile? April nu putea să-i spună să nu se ducă. Aveau un pact, nu era pus în vorbe, dar cu toate acestea exista. Nu se putea să pedepseşti pe cineva la nesfârşit pentru aceeaşi crimă, oricât de mult ai fi vrut. Ori scoţi peştele din apă, ori îi dai drumul. April era pe ponton, dar încă nu ştia dacă se ducea sau se întorcea de la pescuit.

— Ca să fie lucrurile clare, spuse el ca un excelent negociator, sau poate ca unul execrabil, asta depinzând de ce loc ocupi la masă, trebuie să ştii că o să fac drumul împreună cu Willow Weintraub. A muncit şi ea la tranzacţie.

April nu spuse nimic. Troy suspină.

— Nici o reacţie? Nu ai nimic de spus?

— Nu. Zău că nu. Poate doar să nu te culci cu ea şi de data asta.

— April, nu-i cinstit.

— Ai dreptate. Dar, ce naiba, mă bucur că vine cu tine. Sunt convinsă că prezenţa ei e absolut necesară la dineu.

— E la mijlocul perioadei pentru care a fost angajată. Că-mi place mie sau nu, face parte din echipă. Aş fi sugerat să nu vină, să-şi caute de lucru în altă parte, dar aş fi fost obligat să-i reziliez contractul. Asta m-ar fi obligat să dau o grămadă de explicaţii partenerilor mei şi companiilor cu care a lucrat. În plus, m-ar putea da în judecată. Aşa că asta e.

— Las-o baltă, zise April. E foarte bine.

— N-o să te mai înşel niciodată. Nu ştiu de câte ori trebuie să ţi-o mai spun.

— De fapt, aş vrea să nu te mai aud niciodată spunând niciodată.

April se îndepărtă de fereastră şi porni spre baie, perfect conştientă că cei din stradă puteau să-i vadă tot spatele. Îi făcea plăcere, de parcă l-ar fi pedepsit pe Troy. Şi alţi oameni pot să mă vadă goală! Desigur că lui Troy nu i-ar fi păsat.

— Fapte, nu vorbe, spuse el.

— Cam aşa ceva. April îşi trecu peria de dinţi pe sub jetul de apă. Oamenii merg la dineuri în interes de serviciu. Cu membri ai sexului opus. Atractivi, de ce nu? Înţeleg.

Dacă avea de gând să-i povestească de paharul băut în compania lui Luc, acum era momentul. O secundă se gândi s-o facă. Dar ce era de spus? Nu voia să-i facă rău şi, sincer, îi făcea oarecum plăcere faptul că ţine povestea asta doar pentru ea. Desigur, poate chiar aşa gândise şi Troy cândva despre Willow.

— O, spuse Troy, cu un glas ezitant. Bine, foarte bine.

— Bine.

— Bine.

April nu ştia prea bine ce ar fi dorit să-l audă spunând, dar oricum nu „bine“ (sfârşit de propoziţie, punct).

— Mă gândeam…

Vocea lui Troy era distantă, şoptea. Fără să lase telefonul din mână, April începu să se spele pe dinţi.

— …poate când te întorci ar trebui să începem terapia.

April scuipă în chiuvetă.

— Ştii bine ce cred despre terapie, spuse ea.

— Dar n-are ce să ne strice, nu crezi?

— Crezi că nu?

— Nu pricep de ce eşti tu aşa convinsă că lui taică-tău nu-i face bine să se vadă cu persoana cu care se vede. A durat mult…

— Mult nu-i suficient spus!

— …însă are acum o cu totul altă perspectivă asupra raporturilor cu mama ta.

— În primul rând, nici măcar n-am să te întreb cum de ai aflat tu ce perspective are tata, c-or fi ele noi sau vechi, spuse April. În al doilea rând, nu aduce vorba de mama când suntem în plină *discuţie*, de acord? Se va termina prost pentru tine.

— De ce oare îţi e atât de frică? continuă Troy să zgândărească rana care doare. Ai trecut prin atâtea în viaţa ta. Povestea asta cu maică-ta ta e foarte serioasă. Oamenii au nevoie de terapie pentru motive mult mai simple. De ce eşti atât de pornită împotriva ideii ăsteia?

— Pentru că terapia nu merge, iar eu n-am nevoie de aşa ceva. O să trecem şi de asta. Într-un fel sau altul, o să trecem.

Cu alte cuvinte, viaţa ei putea să fie într-o stare deplorabilă, dar n-avea să i se rupă inima. Nu era posibil. Taică-său era dovada vie.

April se întoarse în dormitor. Trase de pătură şi se strecură între cearşafuri. Tremurând, s-a uitat la ceas, la lampă, la micile ghemotoace ale ţesăturii de lână. Troy nu spunea nimic. Nu-i auzea nici măcar respiraţia.

— S-ar părea că ieşi pe uşă, spuse April auzind închiderea unei imprimante.

Auzi şi clinchetul calculatorului şi un zgomot înfundat la contactul servietei sale cu biroul.

— Da. Vine imediat maşina să mă ia de jos. Te iubesc, April.

— Şi eu.

— Şi mi-e dor de tine. Încă de pe-acum.

— Atunci vino, îi scăpă, spre propria ei surprindere. Al naibii, vinul ăla. Vino la Paris. E atât de aproape! O să fim atât de aproape! Chiar dacă vii doar să mâncăm împreună într-o seară. Un rendez-vous romantic. De fapt sună chiar sexy.

— Sună minunat, spuse el imediat. Dar n-o să fie timp. E o călătorie strict dus-întors.

Dus-întors. Era exact genul de tranzacţie de care se temea April, în mai multe privinţe. Troy ştia că e întoarsă pe dos, încă nedumerită care era poziţia lor unul faţă de altul, dar nici nu *încerca* măcar să ia în considerare o posibilă călătorie Londra–Paris. April se strădui să privească în viitor, să-şi imagineze cum avea să i se pară retrospectiv momentul ăsta. Oare ăsta era momentul când trebuia să îşi dea seama că s-a terminat între ei?

— Ah! A sosit maşina. Bun, trebuie să plec. Te sun de pe drum. Te iubesc.

— Poate-aş da eu o fugă până la Londra, vru April să zică. Însă el închisese telefonul.

April oftă, se întinse şi stinse lampa. Era prea multă linişte. Era aproape trist. Aruncă cearşaful şi plecă în picioarele goale spre fereastră. Rămase aproape goală în lumina lunii a treia oară în seara aia. Se aplecă să deschidă una din ferestre, să lase să intre aerul nopţii.

Înapoi în pat, şi le închipui pe Marthe şi pe Jeanne şi se gândi la magnaţii îmbogăţiţi din guano de liliac, aşteptând să o ia somnul, în vreme ce zgomotul Parisului ajungea la ea prin fereastra deschisă. Încercă să-şi şteargă din minte cuvintele lui Troy. N-o să fie timp. Era prima oară când o refuza fără ocoliş. Dar, la urma urmei, era de asemenea prima oară când ea îi dăduse prilejul s-o facă.

Capitolul XXVII

Era vineri.

Era şi a cincea zi de când April era la Paris şi a doua de când Troy era la Londra.

El trebuia să se întoarcă acasă luni. Cum spusese, nu era mult timp. Totuşi, când se gândea la Willow Weintraub şi la tot ce se putea întâmpla între acum şi atunci, timpul părea o veşnicie.

Îşi petrecuse dimineaţa făcând inventarul pieselor transportate din apartamentul lui Marthe în subsolul casei de licitaţii. În ciuda pesimismului iniţial al lui Olivier, reuşiseră să le facă loc. April arunca un ochi printre lucruri, inspectând ştampilele şi semnăturile meşterilor, plimbându-şi degetele pe suprafeţele lăcuite, bine finisate, şi întrebându-se ce mobile fuseseră relăcuite. Însă avea tot timpul senzaţia că Troy ar fi pe-aproape.

Conversaţia lor îi furase liniştea două nopţi de-a rândul. Invitaţia refuzată o umpluse de o dorinţă pe care n-o mai simţise de nouăzeci de zile. Îl dorea, fir’ar el să fie! De fiecare dată când se întorcea în pat de pe-o parte pe alta se aştepta să fie lângă ea. Ar fi jurat că-i simte mirosul, că-l aude râzând pe aproape.

Pleacă de-aici, Troy, îşi spunea. Sau, mai bine, vino.

Muncind la subsol ar fi trebuit să aibă mai mult randament decât la apartament. Marthe nu mai era atât de prezentă. Astfel lipsea un motiv de distragere mare cât America de Sud. (Doreşte cineva nişte guano de liliac?) Era cu neputinţă să ţi-o imaginezi pe Marthe în subsolul ăla de beton cu podeaua acoperită cu mochetă industrială şi cu iz de umezeală. Din păcate şi la subsol tot muncă era, iar April se gândi că prezenţa lui Marthe era poate estompată doar de cea a lui Troy. Până la jumătatea după-amiezii nu realizase mare lucru, astfel încât se hotărî să se oprească. Se simţea dezorientată şi o durea spatele din pricina lipsei de somn şi de soare.

Urcă scara şi odată ajunsă în holul clădirii se gândi că, dacă tot nu putea să scape de fantoma lui Troy, era mai bine să-l caute pe adevăratul Troy. Îi spuse portarului *au revoir*, scoase telefonul şi trase o gură bună de aer. „Vino la Paris“, îi scrise soţului ei. „Te rog. Îmi lipseşti.“ Trimis. Ca să nu aibă timp să se răzgândească.

Vremea era neobişnuit de vântoasă şi de mohorâtă pentru acea zi de iunie. Cum vântul îi biciuia faţa, April îşi înfipse pumnii adânc în

buzunarele trenciului. La jumătatea drumului spre casă i-a sunat telefonul. Bâzâia iar şi iar, interminabil. Nu se aşteptase ca el să reacţioneze atât de iute, şi mai cu seamă să o sune. Poate că totul se aranja până la urmă. April se refugie într-o cofetărie şi îşi trase eşarfa peste gură.

— Vii? spuse ea, retrăgându-se în colţul cel mai îndepărtat ca să nu fie luată drept client. Deci vii la Paris. O să fie bine. Avem nevoie de asta.

— Într-adevăr avem nevoie. Dar nu ştiam că sunt invitată. Când plec?

Birdie. April ar fi trebuit să-şi dea seama. Sau mai degrabă ar fi trebuit să se uite cine o sună, ca orice persoană normală. Unde naiba îi era capul? Era o prostie să îşi închipuie că Troy îi răspunde la telefon în mijlocul unei zile de muncă în Europa. Cum făcea oare de o nimerea greşit de atâtea ori la rând?

— O, salut, Birds, spuse ea. Am crezut că e Troy.

— Troy? Se auzi un fâşâit, urmat de o ploaie de înjurături. Fir-ar să fie! Mi-am vărsat iaurtul grecesc în sutien.

— O să miroasă frumos mai târziu.

— Ce tot spui, exclamă Birdie. Aici sunt cel puţin şaizeci şi cinci de grade. Cu o umiditate de miliarde de miliarde la sută.

— Mă bucur că nu exagerezi niciodată.

— Ce-i povestea asta cu Troy la Paris? întrebă Birdie. Vine să te vadă?

— Am discutat despre asta, răspunse April. Nici nu era complet fals. El e de fapt pe partea cealaltă a Canalului, la Londra. Pentru o semnătură.

De-abia îi *scrisese* un mesaj. Se putea ca planul ei să se realizeze în mai puţin de o oră. Troy nu putea să mai spună nu încă o dată. Nu se putea.

— Uau! strigă Birdie. M-aş mira să se rupă de la petrecere.

— Pardon?

April se ascunse şi mai bine în colţ, puţin îi păsa că e singura persoană care sporovăieşte nepoliticoasă la telefon.

— Şi prietena mea cea mai bună e acum la Londra, spuse Birdie. O ştii pe Hailey… Cred că ai cunoscut-o…

— Sigur.

De fapt nu-şi amintea deloc de ea.

— Hailey este asistenta executivă a unui mare şef de la Carlyle. Şi ei încheie o afacere la Londra săptămâna asta. Cum se cunosc bine, ce naiba,

jumătate dintre ei au lucrat la amândouă firmele, ei bine, fac petrecerile împreună. Ea l-a şi văzut pe Troy! Deşi se presupunea ca eu să nu dau din gură…

— L-a văzut pe Troy făcând ce?

Brusc i s-a părut că e prea cald în cofetărie. Îşi desfăcu eşarfa şi se apucă să-şi facă vânt cu un şerveţel.

— L-a văzut la petrecere, spuse Birdie. La Clubul Beauchamp. Era toată banda, cei de la Stanhope, de la Carlyle, plus toţi intermediarii.

— Toţi intermediarii, repetă April. Intermediarii erau avocaţii, consultanţii specializaţi în problemele mediului înconjurător.

— Da. Se pare că se bea serios. Stau treji toată noaptea, iar dimineaţa merg direct la întâlnirile de afaceri. Hailey a devenit expertă în mersul direct la lucru, încă beată, dar până şi pentru ea e prea mult.

Şi mult prea mult pentru April. Se bea serios, şi ce-i cu asta? Asta fac tipii din finanţe când e să petreacă. Sticle de vin de cinci mii de dolari bucata, note de bar care devin ştiri internaţionale şi care provoacă dezgustul americanilor cinstiţi şi muncitori. Pentru April nu excesele contau. Conta unde te conduceau excesele.

April ştia cum e Troy când se despărţea de imaginea lui lustruită, cu părul lins. O ştia şi Willow, după cum se văzuse cu *incidentul de la Singapore*, dar experienţa lui April mergea şi mai departe în trecut.

La început o intimidase bărbatul acesta care mai târziu avea să-i devină soţ. Avuseseră patru întâlniri, cinci dacă iei în considerare şi întâlnirea din sala de aşteptare pentru business class şi întârzierea zborului. Dar după acele patru întâlniri şi jumătate, April habar n-avea cât o să mai dureze.

Se înţelegeau bine. Se înţelegeau chiar de minune. Asta nu fusese niciodată o problemă. Troy era simpatic, atent şi spunea exact ce trebuie tot timpul. Intimida cu personalitatea, cu înfăţişarea lui, haine impecabil călcate, maxilare incredibile, părul de culoarea nisipului, întotdeauna impecabil pieptănat, câteva fire albe pe la tâmple. La început, ea stătea la pândă şi aştepta să-l prindă facând un pas greşit.

Fusese şi atunci, la New York, un dineu după o semnătură. April nu mersese, de bună seamă, n-avea nimic în comun cu afacerea aceea şi foarte puţin de-a face cu Troy. Dar el se dusese la dineu, apoi venise fără să se

anunţe la ea acasă. Când deschise uşa, îl văzu sprijinit de perete, cu părul ciufulit şi zâmbind uşor. Drace, îşi zise atunci April. Arăta mult mai bine când avea aerul un pic neglijent.

Troy rămăsese peste noapte, iar ce se petrecuse între ei fusese mai puternic decât tot ce cunoscuse ea vreodată, deşi trecuse printr-un număr rezonabil de experienţe cu care să facă o comparaţie. Nu numai faptul în sine. Desigur că asta îi luase multă vreme, dar au râs şi au pălăvrăgit şi s-au bucurat unul de altul până când a răsărit soarele. Ei însă nu puteau să vadă răsăritul. Locuinţa ei de atunci nu dădea spre o privelişte remarcabilă. Cu toate astea simţiseră împreună cum se revarsă lumina peste ei. April a ştiut atunci că asta fusese, nu putea să se mai întoarcă la o viaţă din care el să lipsească, cel puţin pentru o vreme.

Chestia cu Singapore era că April nu putea s-o condamne pe Willow, nu întru totul. Înţelegea bine cum se petrecuseră lucrurile. Şi îi era teamă că aşa ceva avea să se întâmple şi la Londra.

— April, zise Birdie, mai eşti pe fir?

— Da, iertare. Sunt într-un magazin… E cam aglomeraţie…

Îşi înghesui eşarfa în geantă, dar continua să se simte sufocată, ca şi cum ar fi avut-o încă strânsă în jurul gâtului. Parfumul şi culorile (ah, *les macarons* roz, portocalii, galbene, albe) începuseră să i se învârtă în jur, de parcă o drogau cu zahărul lor. Vocile răsunau ca prin ceaţă, oamenii, ca nişte acrobaţi de circ, treceau pe lângă ea grăbiţi.

— Birdie, trebuie să te las, spuse ea. Nu e îngăduit să telefonezi înăuntru. Te sun eu mai târziu.

April se întoarse, dezorientată. Îi trebui un minut să găsească uşa.

— Pardon, spuse April strecurându-se printre cei din jur. *Pardonnez-moi.*

Cineva i-a rostit numele. April a ţâşnit afară. Clopoţelul tot mai suna deasupra uşii în vreme ce înainta pe trotuar. A dispărut după colţul cofetăriei cu vitrina de sticlă, tot încercând să îşi regăsească suflul. A continuat să meargă pe lângă clădirea veche de piatră. Respira prost, trăgea aer pe gură, dar era incapabilă să îşi regleze respiraţia, aerul îi scăpa din piept ca apa printr-o sită.

Capitolul XXVIII

— April, spuse o voce.

Scutură din cap.

— April!

O mână o strângea de umăr. April deschise gura să ţipe şi ridică geanta în aer, gata să se apere de cel care o ataca.

— *Avril!*

Se opri brusc, dar geanta îşi urmă mişcarea şi o lovi pe ea însăşi în cap.

April căzu în fund şi ridică ochii la bărbatul ciufulit din faţa ei, care zâmbea amuzat. Abia îl distingea prin părul care-i intra în ochi, dar şi din cauza loviturii pe care şi-o dăduse singură.

— Ah, rosti ea. Luc. Salut.

— Pari foarte nervoasă. Pe deasupra, stai pe jos. Nu-mi face plăcere să te întreb ce e evident, dar te simţi bine?

Se simţea bine? Întrebare fără răspuns.

— *Bonjour*, spuse ea şi se şterse la nas cu dosul palmei. Îmi pare rău. Nu te-am văzut. M-ai speriat.

— S-ar părea că fac asta cam des. E totul în regulă? Mi se pare că eşti tare tulburată.

— Nuuu! răspunse ea, cu o voce frântă. Tulburată? N-am nimic! Absolut nimic!

Încercă să se ridice cât putea de graţios de unde căzuse, lângă zidul cofetăriei, în vreme ce folosea o enormă geantă Chanel matlasată drept armă de apărare.

— Dacă eşti sigură…

— Întru totul. Ce mai faci?

— Fac bine, răspunse el şi iar zâmbi ironic. Fireşte că zâmbi! În orice caz, trebuie să-ţi spun că mă bucur c-am dat de tine. Am o grămadă de veşti bune, chiar aici în servietă. Veneam să-ţi comunic asta, când am văzut o ciudată, dar fermecătoare persoană ieşind în goana mare dintr-o cofetărie.

— Nu eram în goana mare. Era mai degrabă o plecare grăbită.

— Ciudat cum vezi tu lucrurile. În orice caz, viaţa lui Marthe ia o turnură fericită.

Luc scoase un teanc de foi din servieta de pe umăr.

— Are un apartament nou! Nu mai îngheaţă apa în lighean! Astea sunt legate cu o panglică galbenă, cred că asta arată o întorsătură pozitivă pentru *madame* de Florian a noastră. Sau poate am interpretat eu aiurea culoarea.

— Sunt din jurnal? râse April. Era mai uşor să râdă decât să plângă. Sunt pentru mine?

— Sigur. Doar ţi-am spus că poţi să le citeşti. N-a fost suficient de clar?

Luc îi înmână pachetul de hârtii. Ea îl luă fără nici o vorbă.

— Îl întâlnim acum şi pe Boldini, spuse el cu un zâmbet şi mai larg.

April le ţinea strâns lângă corp, nedumerită de ce se petrecuse în ultimele şapte minute, sau de ce s-ar fi putut petrece dincolo de Canalul Mânecii. Îşi scutură capul, încercând să se dumirească.

— Te simţi bine? întrebă Luc a treia oară. Ceva pare să te supere.

— Nu ştiu. April oftă. Habar n-am.

Căsnicia ei, bărbatul ăsta care apăruse din senin, tensiunea încercării de a o trata pe Marthe cum se cuvine… nu era de mirare că simţea nevoia să se sprijine de zid. Într-un fel ar fi dorit să alunce din nou jos lângă el.

— Mersi pentru jurnal. Mă bucur că ne-am întâlnit din întâmplare. Te-a scutit de un drum. Pe curând.

Se întoarse şi o luă la goană în sens opus. Era convinsă că Luc o urmăreşte şi înainta imprudent, în mare viteză, călcând pe carosabil. Dacă îi bara cineva drumul putea să nimerească drept în calea nebunilor de pe motociclete.

— O să fii strivită ca o clătită, îi strigă Luc din urmă. Nu făcuse mare efort să ţină pasul cu ea. Salut! Aşteaptă! Trebuie să vorbim!

Apucând-o de braţ, o trase pe trotuar şi o conduse printre două porţi verzi de fier. Ea clipi. Brusc nu mai era vânt, nu se mai auzeau motociclete, nu mai erau oameni în jur.

— Unde suntem? întrebă ea, lăsându-şi braţul moale în mâna lui Luc.

Se uită în sus la ferestre, unde jardinierele explodau de culori: roz, roşu şi portocaliu. Erau înconjuraţi de pereţi acoperiţi cu iederă. La picioarele lor, o

potecă pietruită. La capătul potecii, o bancă. April se îndreptă spre ea călcând pe iarba din jur.

— Într-o curte, răspunse Luc. Un loc de odihnă.

— Ce frumos! spuse April şi se aşeză pe bancă. Printre alte lucruri pe care le iubea la Paris erau numeroasele locuri unde puteai găsi singurătatea, nenumăratele spaţii lăturalnice unde să evadezi. Parisul era o destinaţie, desigur, dar unde puteai să faci o mie de călătorii.

— E-adevărat, spuse Luc. Tare frumos.

El rămase în picioare, aproape provocator, o aştepta să se ridice şi să refuze răgazul pe care i-l sugera. S-ar fi potrivit cu felul ei de a fi, *non?* Dar glasul îi era atât de blând, încât April fu bucuroasă de odihnă şi fericită să profite de momentul acela de confort.

Acest moment. Parcă devenea prea plăcut.

— Bine, zise April de pe bancă, străduindu-se să aibă un ton mustrător. Sper că n-am intrat pe proprietatea privată a cuiva. Nu vreau să fiu arestată.

— Nici o grijă. Dacă ne întreabă cineva, am venit la un dentist care are cabinet în clădirea aceea.

April se gândi atunci la dentistul ei, cu cabinetul plin de mobile de prost gust, cu un acvariu şi un ghişeu din imitaţie de lemn. Revedea coridorul îngust şi liftul mic de metal care funcţionează doar marţea.

— Până şi mersul la dentist e formidabil în oraşul ăsta, spuse April în glumă.

— Ai avut o zi lungă, *madame* Vogt? Pari hărţuită.

— Mersi. Hărţuită. Eşti prea drăguţ. Da, o zi lungă, o săptămână lungă, o lună lungă. Chiar şi mai lungă.

Luc tăcu. April îşi scărpină braţul stâng.

— Nu-i nevoie să te ocupi de mine ca de un copil, ştii?

April se aştepta să se aşeze lângă ea, de fapt o părticică din ea chiar îşi dorea asta. Dar Luc rămânea în picioare, pe poteca de piatră lustruită, cu mâinile în şold, cu razele soarelui strecurate prin părul lui negru.

— Ce-a fost atât de neplăcut astăzi? întrebă Luc.

— Doar asistenta mea. April scutură din cap. M-a sunat. Şi… E grozavă. Mi-e foarte dragă. Dar câteodată mă cam calcă pe nervi.

— Înseamnă că-i franţuzoaică.

Pe April o pufni râsul.

— Nu, nu-i franţuzoaică. Nu sunt dreaptă cu ea. E o asistentă fantastică. Poveste lungă. Şi, de fapt, nici nu-i vorba de ea. N-are rost, e ceva stupid. Vreau să zic, toată povestea asta.

Luc încuviinţă. N-avea să împingă lucrurile mai departe.

— Vrei să te las o clipă singură? o întrebă el.

— Nu cred. Dar nu te simţi obligat să rămâi cu mine.

El făcu un gest spre jurnale.

— Descopăr că, dacă sunt agitat, cititul îmi face foarte bine.

— Aha, foarte înţelept! Din partea unui francez! zise April şi încercă să nu zâmbească. Acum pentru că vorbeşti despre asta, recunosc că e o soluţie excelentă.

Brusc se stârni din nou vântul. Lui Luc îi flutura părul pe frunte, iar pe ea începură să o înţepe urechile. Îşi înfăşură din nou eşarfa în jurul gâtului.

— Bine, atunci ne vedem curând, spuse Luc. Distracţie plăcută cu jurnalele!

— Mulţumesc, Luc. Din nou. Pentru tot.

— Toată plăcerea e de partea mea! Aş face orice pentru zâmbetul unei fete frumoase.

Cu un mic gest, Luc o salută, îi aruncă o ocheadă, se întoarse şi porni să iasă din curte, fără griji, cu mersul lui obişnuit, fără să se întoarcă măcar o dată.

April îl observa; la poartă s-a oprit şi şi-a aprins o ţigară. Vântul aduse înapoi spre April fumul şi un iz de parfum. Deşi filtrat de distanţă şi de parfumul ultimelor flori din copacii din jur, acest iz îi dădu impresia că Luc e tot lângă ea. April îşi schimbă poziţia pe banca crăpată, de piatră, şi aşteptă să se potolească vântul. În vreme ce nişte porumbei ciuguleau pe lângă picioarele ei, desfăcu panglica primului teanc. Nu citise încă nici un cuvânt, dar îi şi revenise zâmbetul pe buze.

Capitolul XXIX
Paris, 15 octombrie 1891

Ei bine, s-a făcut! Am trecut şi de asta. Am făcut un progres! Un apartament nou! *Je l'adore!*

Dacă trebuie s-o spun, uite, e micuţ şi nu prea departe de locul unde stăteam, iar asta nu numai într-un sens. Totuşi, e al meu şi e călduros şi e loc pentru (aproape) toate rochiile mele. Mai grozav decât orice, e pe gratis. Pierre nici nu vrea să audă să-l plătesc eu din salariu.

Pierre, ah, Pierre! Am petrecut câteva săptămâni superbe la plimbare prin Paris, cumpărând cadouri şi bijuterii, cinând la cele mai bune restaurante. Dar acum a plecat în Argentina să se ocupe de guano şi de chestii de mai mică importanţă. Când se întoarce o să ne căsătorim, aşa a decretat el. Nimic nu-l poate ţine departe de mine, spune el, cu excepţia morţii. Nu i-aş dori nicicând moartea bietului om, dar sper să-şi petreacă restul vieţii ocupându-se de guano.

Să nu fiu înţeleasă greşit. Pierre e o persoană simpatică, dar nu e bărbatul lângă care să mă trezesc în fiecare dimineaţă. Nu vreau să sărut nasul ăla mare şi borcănat sau să-i ating urechile alea mici şi păroase în fiecare seară la culcare. E un tip agreabil, dar eu n-am nici optsprezece ani încă, aşa că nu sunt pregătită să trag oblonul şi să renunţ la tot restul vieţii mele, mai cu seamă dacă el e cel care o propune.

Din păcate am făcut multe promisiuni şi o să iasă chiar scandal când se întoarce. Pot doar să sper că nu revine. Pe baza celor spuse de fetele de la căminul de dinainte, bărbaţii din America de Sud nu se mai întorc niciodată. Desigur, spre deosebire de bărbaţii cu care aveau ele de-a face, al meu chiar venea din America de Sud.

Fetele de la *hôtel des femmes*… Louise şi Gabrielle şi Aimée. Credeam că o să fiu tristă dacă plec. Mă aşteptam să contemplu timpul petrecut cândva împreună cu un amestec de zâmbet şi lacrimi. Dar în vreme ce încărcam ultimul cufăr şi îmi puneam pălăria, m-am simţit de-a dreptul uşurată că plec din locul ăla uitat de Dumnezeu. Când fetele s-au adunat să-

mi spună *adieu,* am observat cât de îmbătrânite păreau, cât erau de uzate de oraşul ăsta şi de ocupaţiile lor. Mai cu seamă Aimée mi s-a părut întotdeauna frumoasă. Dar când a păşit în hol, în lumină, pentru un ultim la revedere, felul în care arăta a făcut să mi se strângă inima. Părea bătrână, mototolită. Machiajul i se înfundase în riduri ca noroiul crăpat pe fundul uscat al unui râu.

Bătrâna avusese dreptate când prezisese că o să fie la mare căutare camera mea. În ultimele zile înainte de plecarea mea a avut tot timpul discuţii cu potenţiale locatare care se certau şi cotcodăceau ca nişte găini bete. Eram prima persoană care pleca din proprie iniţiativă, în loc să fie aruncată afară sau să moară de un sifilis oribil. Din pricina asta bătrâna a fost teribil de nesuferită. Mi-a făcut foarte mare plăcere să trec pe lângă ea aruncându-i un scurt *au'voir* şi făcându-i cu ochiul aşa cum face Émilie.

Coborâsem toate treptele, aproape că plecasem definitiv, când s-a auzit o voce mititică de lângă un lampadar.

— Jeanne Hugo? a zis şoricuţa aia de femeie.

Aproape că nu m-am întors, mi se părea că urechile îmi joacă o festă.

— Jeanne Hugo, a zis iarăşi vocea, Daudet?

M-am răsucit brusc, aveam cuvintele în guşă, gata să iasă sub formă de înjurături. Apoi am recunoscut-o. Era Marguérite, mititica de lângă mine de la procesiunea de nuntă a lui Jeanne, cu nu ştiu câte luni în urmă. Valiza ei uzată a fost dovada că ea era corpul fierbinte care avea să-mi ia locul în camera aia rece.

— *Bonjour,* i-am spus şi i-am reamintit cum mă cheamă. Ce plăcere să te revăd.

Marguérite mi-a făcut o reverenţă, ce i-o fi venit! Apoi am văzut-o radioasă, cu feţişoara aia a ei, cu obraji roz, cu dinţi albi şi micuţi, cu ochi căprui, mari şi umezi. Aveam în faţa mea o femeie în miniatură, cu braţe mici, talie subţire, micuţă întru totul, poate cu excepţia pieptului, care sfida natura. S-ar fi spus că e copilul cuiva. Restul fetelor păreau să fi ieşit din pământul rece, maroniu, sau să fie făcute într-o fabrică, în condiţiile cele mai rudimentare. Marguérite era altfel. În acel moment am simţit nevoia să o salvez. Nu ştiam că posed o astfel de înclinaţie.

— Eşti aici pentru camera mea? am întrebat-o.

— Da. Am fost foarte bucuroasă să găsesc un loc, mi-a spus, de parcă era o mică regină, şi nu un prunc într-o stare deplorabilă. Acum trebuie să-mi găsesc şi de lucru.

A ridicat ochii spre clădire. I-am urmat privirea şi am întrezărit-o pe Louise care privea pe fereastră. Mi-a stat inima în loc.

— Draga mea fetiţă, i-am spus de parcă eram maică-sa, deşi n-am decât un an sau doi mai mult decât ea. Eşti sigură că asta vrei? Acest *hôtel?* Oamenii de-aici? Tu vezi că eu plec. Şi n-o fac fără motiv.

— Dacă sunt sigură? i se strâmbase toată faţa. Cum să zic, nu prea am o mie de soluţii.

— Soluţiile ni le găsim singure, i-am spus şi am şi băgat mâna în geantă. Aş vrea să-ţi dau ceva.

I-am împins în mână nişte bani.

— Dar nu pot…

— Sigur că poţi. Te rog, înainte de a-ţi lua o slujbă sau de a te împotmoli călcând pe urmele fetelor astea, gândeşte-te ce fel de viaţă îţi doreşti. Sper ca banii ăştia să-ţi ofere un răgaz de gândire.

— Şi tu ce faci de-ţi permiţi să dai bani unei străine? m-a întrebat. Las-o baltă, ştiu de fapt ce faci!

— Nu, am sărit eu. Nici gând. Ai auzit de Folies Bergère?

— Cabaretul? m-a întrebat, şi iarăşi i s-a înviorat faţa. Am văzut afişele. Chiar există? Şi fetele alea frumoase chiar sunt înăuntru?

— Sunt, i-am spus. Şi fetele alea, şi multe alte lucruri. Ştiu pentru că eu lucrez acolo.

— Dansezi cancan? Aproape că îi săriseră ochii din orbite. Ce nemaipomenit!

— Nu, nimic de genul ăsta. Eu lucrez la bar! Vocea mi se ridicase până la cer. E o slujbă extraordinară!

— Aha! Era în mod clar dezamăgită. Până şi pieptul parcă i-a căzut. Bine, mulţumesc c-ai stat de vorbă cu mine.

— Înainte de a respinge ideea, dă-mi voie să îţi spun câte ceva. În primul rând, uniforma e superbă. Slujba e bine plătită şi cunosc oameni foarte interesanţi. Şi, mai important, asta îmi permite să-mi închiriez un apartament cu mult mai bun decât acesta.

E adevărat că nu datorită slujbei îmi plăteam noul apartament, dar fără Folies Bergère n-ar fi existat nici un Pierre şi nici un nou apartament, aşa că tot la asta revenea.

— De ce-mi spui toate astea? m-a întrebat Marguérite.

— Poate s-ar găsi şi pentru tine o slujbă.

Vorbele astea au ţâşnit din gura mea aşa cum vedeam adesea ţâşnind muci din nasul lui Pierre când râdea. Nu aveam nici un fel de autoritate să-i ofer o slujbă. De-abia obţinusem o slujbă! Dacă intra pe uşă Marguérite, Émilie ar fi putut ori să moară de râs, ori să-mi tragă un şut în…

— Zău? a zis Marguérite. Crezi că s-ar găsi?

— Sigur că da.

Minciună. O prostie totală. De fapt, aş fi putut pune pariu pe salariul pe-o lună că nu s-ar dovedi niciodată posibil. Sau că s-ar dovedi valabil în pofida mea. *Bien sûr, mademoiselle!* Sigur că putem să-ţi oferim ceva. De fapt, tocmai ne-a părăsit fata de la bar!

— Sunt acolo aproape în fiecare seară i-am spus lui Marguérite, înfundându-mă şi mai mult, dar incapabilă să mă opresc. Te rog să vii să mă cauţi. O să văd ce pot să fac.

Dacă nu pe Émilie, o să pot conta pe Gérard, m-am gândit eu. Deşi părea dur pe dinafară, era mai uşor de mişcat din loc decât pisica bolnavă care-mi miorlăise noapte de noapte la fereastră.

— Mulţumesc, mi-a spus Marguérite, cu nişte ochi mai rotunzi şi mai umezi ca niciodată, atât de adânci, că parcă o înghiţeau chiar pe ea cu totul. Apreciez gestul tău.

— Te rog să vii să mă cauţi, am repetat. O să te aştept!

Asta s-a întâmplat acum trei zile. În fiecare seară mă mişc între tejgheaua barului şi sticle. Zâmbesc şi farmec lumea. Spun ce trebuie şi o-ntorc unde trebuie, asigurându-mă tot timpul că sunt în lumina ideală. În vreme ce flirtez şi pretind că totul e minunat, posibilitatea să apară Marguérite îmi stăruie în minte.

N-ar fi trebuit să-i spun să mă caute. E o idee frumoasă care foarte iute se poate transforma într-un necaz. Deja i-am luat lui Émilie locul de cea mai frumoasă servantă de la Folies. Eu nu dansez cancan, dar am deja un nume, ca să nu mai vorbesc de dreptul de a hotărî cine poate să-mi ridice fustele.

Marguérite e necioplită şi zdrenţăroasă, dar sub mizeria corporală are o strălucire a ei. O vizită la un bun coafor plus o doză bună de spălat şi albit, şi mica Marguérite ar putea să mă depăşească. Am progresat mult, dar picioarele pe care stau sunt încă nesigure. Urc scara, dar încă nu-i văd capătul. Émilie bombăne că atrag toată atenţia asupra mea şi că i-a scăzut teribil câştigul de la sosirea mea. În câteva luni mi-ar veni mie rândul să spun acelaşi lucru despre Marguérite.

Dar trebuia s-o chem. Trebuia să-ncerc s-o iau cu mine spre acest loc necunoscut pe care încerc să-l ating. Mi se făcea rău gândindu-mă la mutriţa ei de şoricel intrând în rândurile acelor *filles soumises*. Ah, halul în care profesia aia decimează femeile zilnic, puţin câte puţin! Marguérite e aşa de mică, dureros de fragilă, de slăbuţă. Bărbaţii ar transforma-o rapid în nimic.

Adevărul e că, din clipa în care am văzut-o, am simţit o legătură între Marguérite şi mine, am avut de îndată un sentiment matern faţă de ea, lucru care, doar bunul Dumnezeu o ştie, e cu adevărat neaşteptat la mine. Nu ne despart decât câţiva ani, dar parcă cineva mi-a trimis-o mie să o protejez. Şi chiar dacă se va dovedi că Marguérite îmi face concurenţă, o femeie nu poate trăi numai printre bărbaţi. O vreau pe lângă mine.

Cred că şi ea simte acelaşi lucru, nu cu privire la bărbaţi, ci cu privire la legătura asta invizibilă dintre noi. Există un sens în faptul că a venit să se mute în camera mea. Există un sens în faptul că a ascultat ce i-am spus să facă şi ce nu. O să vină, sunt sigură. Încă nu l-am avertizat pe Gérard. Sper doar să avem loc amândouă sub aripa lui.

Capitolul XXX
Paris, 2 februarie 1892

Nici nu-mi amintesc când am văzut soarele ultima dată. E frig ca naiba, până şi zăpada e mai îngheţată decât ar trebui să fie. Fie şi doar să te dai jos din pat dimineaţa şi e nevoie de multă voinţă. De mai multe ori m-am

gândit chiar să-mi pun nişte cărbuni fierbinţi în buzunare când mă duc la slujbă. Chiar şi Marguérite îşi ţine pieptarul rochiei încheiat până sus!

E teribil târşâitul ăsta de acasă la muncă şi înapoi. Mi se lipeşte zăpada pe botine şi mă udă până la degete. Nu ştiu cum, dar am mai multă zăpadă în botine decât pe dinafară. Apartamentul meu e cald, măcar în comparaţie cu cel de dinainte, dar în ciuda faptului că pun tot timpul cărbune în sobă, rămâne suficient de umed ca să nu pot zice că e confortabil.

Marguérite şi cu mine ne lipim una de alta noaptea. E singurul mod de a ne încălzi. Adesea totuşi trebuie să dorm singură. Orele ei de lucru diferă de ale mele, dat fiind că ea participă la spectacol, în vreme ce eu sunt doar fata de la bar. Zâmbesc scriind despre asta. Când Marguérite m-a anunţat că avansase şi că avea de-acum propriul ei număr în spectacolul de la Folies Bergère, n-am simţit gelozia pe care o anticipasem.

Cu fiece zi care trece sunt tot mai fericită să fiu servantă, şi nu dansatoare de cancan ori contorsionistă. Marguérite face parte dintre contorsionişti. E angajată pentru pieptul ei care arată nemaipomenit când e răsucită şi i se văd sânii pe sub subţioară. Pot să jur că-ntr-o zi o să rămână înţepenită în poziţia aia! Din păcate, eu n-am nici un talent special şi nici cine ştie ce sâni, aşa că rămân la bar. *Eh bien! Je suis heureuse!*

Pierre continuă să mă ameninţe cu iminenta lui reîntoarcere din America de Sud, iar eu continui să-l descurajez. Cine vrea să fie la Paris în plină iarnă? Mocirla cea mai pură! Nu-l mint deloc. Îmi exprim de asemenea convingerea că un bărbat trebuie să-şi caute plăcerea şi când nu e lângă iubita lui. Sunt zvonuri că doamnele din America de Sud, pentru bani, le întrec chiar şi pe parizience. Eu tot aştept să mă întreacă vreuna! De-abia aştept!

Vorbind de ruşine (sau de lipsa ei!), Joseph Pujol mi-a devenit foarte bun amic. Obişnuiţii de la Folies Bergère îl ştiu cu porecla de *Pétomane*, cel mai mare specialist în băşini din lume. Pe afişul lui scrie că e unicul interpret care nu plăteşte drepturi de autor compozitorilor! Când s-a apropiat prima oară de bar şi mi-a spus cum îşi câştigă el existenţa, nu l-am crezut. Cine l-ar crede? Apoi l-am văzut pe scenă şi, într-adevăr, n-am mai avut dubii. Şi nici simţul olfactiv.

Joseph e autorul unuia dintre numerele cele mai reuşite. Oamenii vin cu două ore înainte ca să nu rateze numărul lui şi nici nu mai găsesc locuri (sau trebuie să ia loc în rândul întâi, cea mai primejdioasă poziţie!). N-aţi auzit niciodată atâta râs şi atâtea aplauze ca atunci când e el pe scenă. Nici măcar când se produce Marguérite, cu răsucelile şi cu limbajul ei colorat! Bănuiesc că suntem toţi încă la vârsta copilăriei!

Ce îmi place cel mai mult la iubitul nostru specialist francez în pârţuri este grupul lui de prieteni. N-am văzut în viaţa mea o colecţie mai impresionantă de artişti şi de oameni luminaţi prezenţi când Pétomane se apleacă şi-şi expune bucile: Émile Zola şi Edgar Degas, şi micuţul prieten italian al lui Degas, pictorul Giovanni Boldini. Cu toţii îl adoră. Aşa se face că el e la curent cu cele mai bune bârfe.

Joseph zice că mai cu seamă Boldini mă place. Vrea chiar să mă picteze! Deşi Marguérite se îndoieşte că ar fi adevărat. Ea zice că: „*Pétomane* scoate vânturi pe la amândouă capetele, ca de obicei“. Eu nu pot să spun că nu m-aş bucura să mă placă, sau să-mi facă portretul, sau şi una, şi alta. E un bărbat atrăgător şi un portretist reputat, cel puţin aşa mi se spune.

După vorbele lui Proust (cel mai mare colportor de bârfe din lume), Boldini a devenit cunoscut în timpul Expoziţiei Universale din 1889, când era comisarul secţiei italiene. Pe vremea aia n-aveam decât cincisprezece ani. Cu toate că *Sœur* Marie m-a dus la expoziţie, n-am avut ochi decât pentru noul turn Eiffel, care era înjurat de toată lumea. Ce copil crescut la mânăstire n-ar vrea să vadă direct cu ochii lui Turnul Babel? Se spuneau atâtea lucruri contradictorii despre structura aia nenorocită, că sunt surprinsă că Boldini, italianul, a mai avut parte de măcar un pic de atenţie!

După câte se povesteşte, Boldini era de ceva vreme la Paris în momentul expoziţiei. Preluase de la *monsieur* Sargent un atelier cu câţiva ani înainte. Se pare că Boldini fusese celebru la Londra înainte de a veni în minunatul nostru oraş. N-am avut nici o confirmare a acestor poveşti, dar, ca să se ştie, asocierea lui cu cel mai admirat băşinos e reclama cea mai bună!

Monsieur Boldini e un omuleţ caraghios, nervos şi arţăgos. Totuşi are ceva fermecător, pometii aceia proeminenţi şi fruntea, trăsăturile fine şi ochii lui albaştri nemaipomeniţi. E ceva mai în vârstă decât mine, chiar şi decât Pierre, dar e cumva plin de tinereţe. Poate pentru că se înfurie aşa de

uşor! Ce de fiţe face! Jur că se apucă să urle până şi când nu-i place cum bate vântul!

Boldini vine la bar de cel puţin trei ori pe săptămână. Dacă te iei după Émilie, apare adesea când nu sunt eu acolo şi nu-i lasă fetei nici un franc. *C'est la vie!* În loc să rămână pe lângă Émilie, stă doar cinci-zece minute acolo şi pleacă fără să ia nici o gură de alcool şi nici o îmbucătură. „Pârţâie pe la ambele capete", Marguérite? N-aş crede.

Trebuie să fiu prudentă totuşi, pentru că *monsieur Merde* e un client fervent şi destul de iubit la Folies. Nu pot fi sigură dacă schimbă scrisori cu Gérard sau cu alţi tipi care mă întreabă adesea de el. Mi s-a spus să flirtez cu clienţii, dar Gérard nu ar tolera să-l înşel pe Pierre. Nu-mi pot permite să-mi pierd apartamentul, sau alocaţia mea lunară, mai cu seamă când profilul financiar al lui Boldini nu e deloc limpede. Nu sunt niciodată sigură dacă se scaldă în bani sau e fără resurse. E o persoană greu de descifrat, lucru care, desigur, mă împinge cu atât mai mult să aflu ce-i cu el.

Capitolul XXXI

April nu plănuise să se întoarcă la lucru. Dar Boldini? Şi marele băşinos? Şi *monsieur Merde?* April nu putea să-i vâre înapoi în geantă şi să nu mai ştie de ei până mâine.

Apartamentul lui Marthe era la două străzi de al ei. Ar putea să treacă pe acolo. Să găsească poate ceva ce nu observase mai înainte. Poate că vedea vreun obiect într-o nouă lumină. Poate ar fi făcut în cele din urmă şi altceva decât să aştepte să n-o sune Troy. La aproape treizeci şi cinci de ani se presupune că s-a terminat cu aşteptatul soneriei telefonului.

Astfel, cu jurnalul bine băgat în sacoşă, se întoarse la apartament. Urcând scara, se pregătea să dea ochii cu harababura de lucruri înghesuite care o surprinsese de fiecare dată. Era hotărâtă să înceapă din sufragerie. Se

găseau acolo multe scaune desperecheate care meritau să se spună ceva despre ele.

Uşa de la intrare nu era încuiată. Când a păşit pragul, April s-a întrebat o clipă dacă nu cumva intrase în alt loc. Scaunele neasortate dispăruseră. La fel ca şi nouăzeci şi cinci la sută din piesele din sufragerie şi de peste tot, din anticameră şi din hol. Primul gând al lui April a fost să cheme poliţia, că totul se furase.

— Olivier? strigă ea, iar vocea i se pierdu într-un ecou în spaţiul golit de lucruri. Marc? Unde sunteţi?

— În capăt! răspunse Olivier. În dormitorul principal!

Botinele lui April răsunau pe podele. Aşa cum i se spusese, îl găsi în camera lui Marthe. Încerca să scoată cât mai cu grijă tapetul de pe perete.

— *Bonjour*, April, o salută el. Cum te simţi azi? Din păcate nu sunt decât eu. Marc e la o şedinţă. Ai o privire stranie. Ai văzut tapetul ăsta? E făcut de Dufour. Putem obţine până la o mie de euro pe fiecare fâşie, dacă le desprindem cum trebuie.

— Apartamentul! scânci ea. E gol!

— E mai uşoară deplasarea, *non?* Tocmai a plecat spre depozit încă un camion plin. A trebuit să dăm la o parte o mie de chestii ca să le facem loc ăstora. În curând vom putea aranja o scenă ca să le fotografiem. Nici nu-ţi dai seama când s-a făcut deja septembrie!

April încerca să nu intre în panică. Le comunicase deja ce gândea ea. Cum era aici doar ca să-şi facă treaba, April nu putea dispune de felul în care urma să aibă loc licitaţia. Dar se mergea prea repede. Totul se desfăşura prea repede.

— Înainte să se finalizeze catalogul, cred că echipa ar trebui să citească jurnalul doamnei de Florian, spuse April şi îşi atinse geanta. Nu era pregătită să îl scoată din cercul cald creat de faptul că numai ea şi Luc îl cunoştea. Din păcate, timpul nu era de partea lui Marthe. Cum Marthe însăşi ar fi spus, şi chiar o făcuse: *J’ai d’autres chats à fouetter*. Avea alte pisici de biciuit. Lectura clandestină nu era trecută în agendă.

— Ah, jurnalul! Nu l-am trecut noi deja în revistă? întrebă Olivier.

— Doar câteva pagini. Dar sunt mult mai multe, iar moştenitorii ne-au permis să folosim informaţiile pentru catalog. Luc a convins familia că ne-

ar ajuta cu stabilirea provenienţei obiectelor.

— Luc? zise Olivier ridicând ochii de la ce făcea. Cine e Luc?

— *Monsieur* Thébault. Avocatul.

— A, da. El. Bun, e ceva cu semnificaţie culturală în jurnale? Sau doar bodogănelile unei bătrâne?

— Bodogăneli? spuse April. N-a fost bătrână toată viaţa, ştiţi? Şi, da, au o mare semnificaţie culturală. Vorbeşte despre Boldini! Vorbeşte de Zola şi de Proust!

April se opri, căci Olivier căuta ceva în husa laptopului.

— Deci aţi vrea să-l vedeţi? întrebă ea.

— Jurnalul? Olivier scoase tableta. Dădu din umeri pe jumătate convins. Nu în mod special. Nu prea am timp să mă împiedic în detalii de genul ăsta.

— Detalii… Olivier, cred că ne scapă informaţii foarte preţioase. April bătu din nou geanta cu mâna. Deşi apreciez nevoia de prudenţă fiscală, cred că lăsăm deoparte prea mult din valoare. Cred cu tărie ce spun. Dacă nu adăugăm ceva mai multă carne acestei vânzări o să se dovedească o decizie economică nevalabilă până la urmă.

Până şi Troy, bărbatul ei, înarmat cu toate planşele lui şi modelele lui financiare şi concentrarea asupra valorii de vânzare a bunurilor, până şi *el* ar fi luat în considerare caietele jurnalului. De câte ori cumpără o întreprindere, lucru care implică o reală *tranzacţie*, în care îşi pune pielea proprie la bătaie (adică sunt implicate fondurile lui proprii), Troy doreşte să cunoască tot fondul afacerii. Zice că sunt eforturi necesare. În realitate, e un alt fel de a defini provenienţa.

— Hmm, spuse Olivier, ridicând iar din umeri. Continuaţi să citiţi jurnalul. Cred că am putea reveni când o să terminaţi. Din păcate, mi se pare că este o grămadă de muncă pentru nimic.

Încerca să o împace, şi orice promisiune de revenire la ele era făcută doar ca să scape de ea. Iar ea n-avea să mai discute acum, dar nici să renunţe complet la ideea ei.

— *Merci beaucoup*, bombăni ea. Scuzaţi-mă, o să mă ocup de lucrurile rămase în sufragerie.

Cu ochii plini de lacrimi (Doamne sfinte, chiar că avea o zi proastă!), April se întoarse în sufragerie. Numai câteva obiecte de mâna a doua o

întâmpinară, mai cu seamă o serie de oglinzi de mică valoare, câteva pălării cu pene şi un suport de umbrele.

April trase o oglindă din teanc. N-arăta rău, aducea poate câteva sute, dacă nu chiar o mie în cazul în care s-ar fi adăugat ceva despre provenienţa asta afurisită. Întoarse pe dos oglinda şi o pipăi. Nu era nimic acolo care să implice şi o oarecare însemnătate istorică. Valora doar câteva sute, iar asta dacă se făcea o licitaţie purtând numele lui Marthe. Altfel, zero. Nimic din ce era aici nu era bun nici măcar ca umplutură. Nu puteau să fie prezentate separat.

În vreme ce încerca să o sprijine de perete, un colţ alb alunecă din spatele oglinzii. Cu o unghie reuşi să scoată cartonaşul din locul unde era pitit. Era mic, de forma cărţii de vizită a unui om de afaceri. Lui April i se tăie respiraţia când văzu numele.

Georges Clemenceau.

Nu era cartea de vizită a unui om de afaceri, ci doar una cu numele lui pe ea, lăsată acolo de fostul prim-ministru francez.

Simţindu-se brusc ameţită, April controlă şi celelalte oglinzi şi găsi multe alte cartonaşe. De la Marcel Proust, de la Robert de Montesquiou (dandy-ul care purta costume de culoarea fisticului), şi cel puţin vreo şase de la Georges Clemenceau. Se repezi în camera de alături, apoi prin celelalte camere, una după alta. April inspectă fundul meselor, spătarele scaunelor. Curând avea mâinile pline, cu degetele întinse, ţepene, încercând să le ţină pe toate.

— Olivier, strigă ea, alergând spre bucătăria unde era el acum. Aţi văzut cartonaşele astea? Le-am găsit pitite în diverse locuri.

Întinse cartonaşele pe tableta lui.

— Ah, cărţile de vizită, spuse el şi le dădu la o parte. Am găsit sute.

— Aţi găsit?

— Da. Când am început să luăm mobilele, literalmente a plouat cu cartoane, şi din mobile, şi chiar din obiectele de artă.

— Nu-mi vine să cred că eu nu le-am văzut.

— Nimeni nu le-a văzut. Doar când transportorul a întors un birou cu susul în jos…

— L-a întors cu susul în jos?

— *Oui*, chiar aşa. Când a picat primul cartonaş, Marc s-a apucat să cerceteze celelalte piese. A tras de părţile laterale ale mobilelor şi de fundurile lor duble şi a descoperit câteva sute.

— Marc a tras de părţile laterale ale mobilelor? April simţi că i se face rău.

Olivier zâmbi şi scutură din cap.

— Am impresia că scorpia asta bătrână avea ceva popularitate!

— Scorpie bătrână, nici gând. A fost cândva tânără, spuse April, puţin confuză, de parcă ea ar fi fost întoarsă cu susu-n jos, nu birourile şi scaunele lui Marthe. Şi ce aveţi de gând să faceţi cu cartonaşele astea?

— Să le punem la dosar, îmi imaginez. Deşi sunt pline de haz, nu cred să aibă vreo importanţă particulară.

— Dar ai văzut numele? Georges Clemenceau, de pildă.

— Da, am văzut numele. Ridică ochii din tableta lui şi chicoti. Nu mă aşteptam să te intereseze atât de mult cărţile de vizită. Se pare că *monsieur* Thébault avea dreptate.

— *Monsieur* Thébault?

— Scuzele mele, *Luc*, cum îi spuneţi. I-am zis că o să facem un dosar cu ele. Dar el a spus că veţi fi împotrivă, că o să vreţi să le vedeţi mai întâi. Iar noi ne gândeam, nu, desigur că nu, ce să vrea April de la cartonaşele astea? E expertă în mobile. Dar el avea dreptate. N-o să fie de acord, a zis. O să protesteze sus şi tare.

— Aşa a zis?

— Da. Cărţile de vizită sunt aici. A deschis o cutie. În cazul în care vreţi să vedeţi restul. A fost monstruos de greu să le adunăm. Olivier îşi închise tableta. O să mă întorc la birou. V-ar deranja să încuiaţi dumneavoastră?

— Nu, desigur că nu.

— *Merci beaucoup, madame* Vogt. Îi strânse mâna, n-o îmbrăţişă după moda continentală. Pe mâine.

Olivier se-ntoarse pe călcâie, cu pardesiul fluturându-i în jur. April aşteptă, ascultă zgomotul paşilor lui care se stingea treptat. O cuprinse un fior rece.

Încăperea pulsa încă, deşi nu se mişca nimic. Într-un colţ fluturau penele struţului împăiat. În altă cameră, dintr-un alt apartament, cineva cânta la

pian. Trecând din cameră în cameră, tremura în continuare. Prin pereţi se auzea vuietul vântului.

— Îmi pare rău, Marthe, spuse ea, deşi nu ştia bine de ce.

Până la urmă ajunse în cel de-al doilea dormitor, încă neatins. Cam douăsprezece piese, decise ea. O să se ocupe de ele. Dacă nu se lăsa distrasă de nimic, ar fi avut o versiune a descrierilor înainte de plecare. Lucrează mai repede, nu mai îndelung. Acesta era mottoul lui April, cartea ei personală de vizită. Dar iarăşi, fiind vorba de Paris, mai îndelung nu însemna în mod necesar ceva rău.

Capitolul XXXII

— Alo? răspunse April, cu telefonul strâns între ureche şi umăr, în vreme ce cobora scara la plecarea din apartamentul lui Marthe.

Nu era Troy, o ştia. Nu era nici Birdie, care ar fi putut s-o sune oricând ca să-i dea un răspuns la o anume cerere („Găseşte-mi două piese similare vândute la preţuri foarte diferite din cauza provenienţei“). Nu, persoana care suna nu era de la New York. Apelul era local.

— *April Vogt à l’appareil*.

Era cineva de la biroul din Paris? Sau întreprinderea care-i închiriase apartamentul? Poate îi găsiseră ochelarii la bistrou?

— *Avril*, spuse vocea, tulbure, gravă, fără să mai lase loc întrebărilor.

April se opri la etajul doi, cu inima bătându-i nebuneşte, deşi cobora scările, nu le urca.

— Mă bucur că te găsesc.

Luc. Cum de avea Luc numărul ei? Nu era imposibil să-i fi dat ea o carte de vizită la un moment dat, dar nu-şi amintea. Era mai probabil că intervenise Olivier, sau că asistenta lui cedase farmecului fin al lui Luc. Era totuşi o necuviinţă, deşi nu neapărat una neplăcută.

— *Bonjour*, *monsieur* Thébault. Sunt surprinsă că m-ai chemat. Muţumesc încă o dată pentru caiete. De fapt, azi sunt câteva noutăţi interesante în legătură cu apartamentul. Cel puţin aşa consider eu. April a tăcut, cu gândul la cărţile de vizită, şi i-a trecut prin minte rapid imaginea lui Olivier dând din umeri cu nepăsare.

— Grozav! Mi-ar face plăcere să-mi spui mai multe. Când pleci de la treabă?

— De fapt, chiar acum, spuse ea. Am terminat pe ziua de azi, mai mult sau mai puţin.

— Ai şi terminat? Ce surpriză! Mi se pare că abia ne-am despărţit.

— Îţi pui întrebări cu privire la etica mea de muncă, domnule avocat? Căci de obicei spui că muncesc prea mult.

— Nu-mi pun întrebări, sunt doar îngrijorat că o să înlocuieşti hărnicia americană cu lenea pariziană. S-ar părea că persoana despre care vorbesc lucrează douăsprezece ore pe zi, în loc de… aproximativ două? Aici April şi-l imaginã consultându-şi ceasul, un mare Cartier din titan. Poate că *într-adevăr* eşti altfel decât concetăţenii tăi, zise el.

— Nu, nu sunt, replică April. Vreau să zic, nu sunt mai aşa sau mai pe dincolo… Am lucrat la birou în dimineaţa asta şi mi-am mai şi luat cu mine de lucru acasă. Mă acuzi că am lăsat-o mai moale, *monsieur* Thébault?

Între pereţii aceia vechi de piatră vocea ei era urmată de ecou. Lejeritatea sunetului o surprinse, la cât de greu îi picase ziua aceea.

— *Non!* zise Luc. Nu te-aş acuza nicicând că ai lăsat-o mai moale! Şi faptul că îţi mai iei şi de lucru acasă… Asta sună absolut a american get-beget, pur sânge albastru.

— Sânge roşu.

— Scuzele mele. American cu sânge roşu. Cei bogaţi îl au albastru. Voi faceţi parte dintre cei cu sânge roşu.

— Eu una nu fac parte nici dintre unii, nici dintre ceilalţi. Dădu din cap. Vreau să zic, sunt americancă, dar asta n-are nimic de-a face cu sângele… şi … în orice caz… Ziceai că ai încercat să dai de mine?

— Da. Eşti la apartament acum?

— Da. April se uită pe fereastra de pe culoar de parcă voia să fie sigură. Dar tocmai plec.

— Excelent, spuse el. Eu sunt jos. Eşti disponibilă?

— Disponibilă? Ce vrei să spui cu asta?

— Ah, *ma chérie*. Nu te enerva. *Tu viens boire une coupe avec moi?*

— Un pahar…

— *Oui. À La Terrasse,* mă gândesc. E ultimul etaj la Galeries Lafayette. O privelişte minunată.

— Nu ştiu, începu April. Am o groază de lucru astă-seară.

— O groază? Voi, americanii, adoraţi exagerările. Vino. E aproape şi oricum se închide devreme. În orice caz nu vei fi obligată să mă suporţi prea mult.

— Bine, spuse April şi coborî ultimele trepte. Presupun că am timp pentru un pahar.

— Sau trei. Aha, îţi văd creştetul capului.

April ieşi în stradă, într-adevăr el era acolo, cu o cămaşă bine călcată, cu jumătate din nasturi deschişi, cu pantaloni kaki, pe şold, cu pantofi bine lustruiţi. Nu se putu abţine să nu zâmbească, mai cu seamă pentru că Luc zâmbea deja.

— *Bonjour*, spuse ea cu tot trupul cuprins de un tremur în ciuda voinţei ei.

— De două ori într-o singură zi. Ce plăcere!

Luc o conduse printre cei care ieşeau de la slujbă şi cei care îşi plimbau de-acum câinii. Era un adevărat carnaval al funcţionarilor, al celor care-şi plimbau câinii sau ieşiseră la cumpărături. Strada aducea mai mult cu Calcutta decât cu Parisul, dar lui April nu-i displăcea complet agitaţia. Însemna că nu prea era cu putinţă să fie angajată într-o discuţie cu Luc. Deja să socializeze cu o băutură în faţă i se părea un motiv suficient de încordare, iar ea nu voia să-şi consume de pe-acum bruma de subiecte de conversaţie în timp ce trebuia să păşească peste grămăjoarele proaspete de rahat de câine.

Mai fusese de multe ori la Galeries Lafayette. La câţiva paşi de opera din Paris, *Les Galléries* sunt un mare magazin, probabil că asta era şi pricina pentru care Chelsea se strâmba la ideea de a călca pe acolo. Dar sunt un mare magazin doar prin faptul că găzduiesc o mulţime de firme sub un

singur acoperiş. Nu sunt un mall de la marginea oraşului, nici Westfield Shopping Town. *Les Galléries* ţin cu uşurinţă tovărăşie splendorii operei.

Inaugurat în 1893, urmând o linie estetică plină de dramatism şi de poleială de aur, behemotul de zece etaje are în centru o cupolă de oţel şi vitralii, a căror cascadă de culori se revarsă întruna peste clienţi, ca şi candelabrul de la Folies, se gândi April. *Les Galléries Lafayette* erau, cum zisese Chelsea, o capcană pentru turişti, dar asta nu le făcea mai puţin uimitoare. Pentru April erau o permanentă ilustrare a epocii lui Marthe, *La Belle Époque*. Dat fiind că fusese construită în aşa-zisa epocă a frumuseţii, clădirea era mai mult decât un loc de unde cumperi o geantă Louis Vuitton sau unde te simţi privit cu condescendenţă de vânzători.

Cu toată splendoarea clădirii, terasa de pe acoperiş era surprinzător de banală. *La Terrasse* era un restaurant destul de simplu, cu câteva mese înalte de metal şi cu umbrele albe pătrate. Dar perspectiva întrecea cu mult auriul şi culorile etajelor inferioare. De unde stăteau ea şi Luc, se vedea cea mai mare parte a Parisului, inclusiv o imagine a Turnului Eiffel şi alta a bisericii Sacré Coeur, cu domurile şi spiralele ei albe impozante. Acolo se găsea cel mai mare clopot din Franţa, iar mozaicul de pe tavan era cel mai somptuos din ţară.

— Ai mai fost aici? întrebă Luc, bine instalat pe scaunul lui. Vreau să spun pe acoperiş. Pentru că ai mai fost desigur înăuntru.

— Da, spuse April aruncând pe furiş o privire în meniu. Am urcat la punctul de observaţie de câteva ori când locuiam aici. Nu cred să existe o vedere mai minunată pe întreaga planetă.

April consultă meniul a doua oară, încercând să dea impresia că n-ar interesa-o, poate că ar mânca ceva, dar nu neapărat, când adevărul era că voia neapărat să mănânce. Era prea târziu pentru o masă de prânz şi prea devreme pentru una de seară. Reuşise din nou să rateze pe ziua aia ocazia de a mânca şi nu credea să mai reziste până la o oră potrivită pentru o cină pariziană.

Luc făcu semn chelnerului. Ceru două pahare de şampanie. April adăugă repede *macaroni au fromage* pentru ea. Era doar un fel amuzant de a numi macaroanele cu brânză, dar April se gândea că, dacă faci aşa ceva pe un acoperiş la Paris, nu erai socotit burghez.

— Eşti obligată? o întrebă Luc.

— *Macaroni?* spuse April înroşindu-se din nou – se înroşea mereu la faţă când era cu omul ăsta. Ei bine, mi-e cam foame. Îmi pare rău că nu mă potrivesc cu sensibilitatea franţuzească. Ştii cum suntem noi, americanii, ne ghiftuim toată ziua, la toate orele.

— Nu. Luc râse. Trebuie să mănânci. Eşti cam subţirică. Mă refeream la geantă. Arătă spre scaunul dintre ei. Cred că te sună cineva.

— O. O! April apucă geanta şi căută telefonul.

— E amuzant că ai un BlackBerry. Toată lumea are un smartphone azi, nu?

— Presupun că eu fac parte din preistorie.

Telefonul afişa „TV3“. April tăie sonorul.

— O să mă ocup de asta mai târziu, spuse ea, puţin surprinsă de propria ei reacţie.

— E-n regulă, zise Luc ridicând indiferent din umeri.

April se întinse după pahar, dar şampania nu sosise încă. Când îşi retrase mâna băgă de seamă că-i tremură.

— Aşadar aveai ceva de discutat cu mine? întrebă ea cu o voce la fel de tremurătoare ca şi mâna.

— Da. Am vorbit cu moştenitorul doamnei Quatremer astăzi, răspunse Luc. Despre ce scrie în jurnal, despre lucrurile din apartament, despre toate întrebările tale. Şi am ceva noutăţi.

— Noutăţi? April încercă să nu se arate alarmată. Despre ce e vorba? Vrea caietele înapoi?

— N-are nimic de-a face cu jurnalul, spuse Luc. Răbdare, *madame* Vogt. S-o luăm pe rând. Cât aşteptăm să ne aducă şampania, cred c-ar trebui să citeşti asta.

Capitolul XXXIII
Paris, 12 aprilie 1892

M-am dus la atelierul lui Boldini astăzi, şi, culmea scandalului, nu între patru şi cinci!

Orice matroană (sau tânără) din societatea bună ştie că nu se cuvine să vizitezi un bărbat decât în acest interval. Dacă ajungi la trei şi jumătate e necivilizat, ba chiar neruşinat. Societatea te va respinge şi la trei şi patruzeci şi cinci de minute. Dar la patru, cum să nu, sari pragul direct în casă! Apoi pleci la patru şi jumătate, cu coafura deranjată şi cu rochia mototolită. Asta e acceptabil.

Adevărul e că nu înţeleg fereastra asta de şaizeci de minute, dar probabil că lăsarea serii acoperă orice lucru indecent. Dar mai degrabă nu se vede pentru că toată lumea a căzut de acord să-şi vadă de aventuri la aceeaşi oră. Astfel nu e nimeni prins asupra faptului!

Am sosit la Boldini la prânz, nici măcar pe-aproape de ora prescrisă. Émilie mă prevenise că, dacă mă vede cineva, s-a terminat, puţina mea reputaţie, câtă era, s-ar fi dus naibii. Şi aici e vorba într-adevăr de puţină reputaţie. Am ajuns eu departe, dar puţin peste zero se rotunjeşte tot la zero. Am băgat la cap ce mi-a spus, desigur: la prânz nu era o oră potrivită pentru o vizită la un bărbat. Chiar dacă nu era însurat, chiar dacă scopul vizitei mele nu avea de-a face cu desfacerea corsetului. Din păcate, la sfârşitul schimbului de la Folies, n-aveam unde să mă duc.

Deşi sunt atentă la cutumele sociale şi la corectitudine, nu toată lumea are aceeaşi părere. Mai ales când e vorba de o păsăruică contorsionistă cu numele de Marguérite, care s-a încurcat cu o dansatoare de cancan. Prima dată când dansatoarea ne-a vizitat, nici n-am apucat să zic *bonjour* că cele două şi-au început mângâierile safice. Nu le-a păsat de prezenţa mea, dar mie mi-a păsat de-a lor. Am văzut prea mult. E teribil cum nu poţi să nu vezi lucrurile astea, nu-i aşa?

Azi am ajuns acasă de la lucru mai târziu decât de obicei, din cauza unui duel care a avut loc dis-de-dimineaţă şi care a lăsat în urmă sticlă spartă şi câţiva papagali decapitaţi pe podele. Émilie şi cu mine ne-am petrecut restul dimineţii măturând fulgi şi spălând de pe jos urmele de sânge. De-abia aşteptam să fac o baie şi să mă culc niţel, dar Marguérite avea alte planuri. Nici nu intrasem bine pe uşă, când *mademoiselle* Cancan a dat din coada de pene şi a intrat şi ea pe uşă. Nu prea aveam cum s-o dau afară. Nu-mi face

nici o plăcere s-o dezamăgesc pe Marguérite. Cele două m-au invitat să particip şi eu la festivităţi. Am refuzat politicos şi am spus că trebuie să mă duc undeva, deşi habar n-aveam unde aş fi putut să mă duc.

Cum mă învârteam prin Pigalle, ferindu-mă din calea fetelor care se întorceau de la lucru, mi-a venit în minte mutra caraghioasă şi arţăgoasă a lui Boldini. El îşi exprimă întotdeauna tot felul de opinii după orice duel; cu siguranţă că era cel mai indicat să zică ceva după unul ca ăsta, cu atâtea victime cu pene.

Am dat pe la Folies să văd dacă nu era acolo. Émilie nu-l văzuse de două săptămâni, pentru că noi două lucram în schimburi diferite, dar n-aveam decât să aştept să văd dacă soseşte. Cum nu mi-a plăcut niciodată să aştept, am luat decizia îndrăzneaţă de a-l vizita pe Boldini direct la atelier. Ştiam unde locuieşte, de vreme ce se lăuda adesea şi cu glas tare că-i luase locul lui John Singer Sargent. Émilie m-a sfătuit să n-o fac, dar m-am făcut că n-aud.

Era mult de mers, aşa încât cam la jumătatea drumului, traversând Sena, nu mai era posibil să mă întorc. Fără exagerare. Speram să mă trimită înapoi acasă în trăsura lui.

După o plimbare prin Grădina Luxembourg, vremea pariziană fiind de data asta de partea mea, am ajuns în pragul lui cu un zâmbet pe buze (nu cu pene în fund, ah, fata asta!). Boldini m-a primit cu o agitaţie veselă. Vreau să spun că vocea îi părea fericită, dar privirea arăta că era speriat. Poate că e mai bine că n-am ajuns între patru şi cinci. Cine ştie în ce încurcătură l-aş fi găsit!

— Marguérite avea nevoie de apartament, i-am spus. Aşa că am pornit la plimbare şi, fără să-mi dau seama cum, am ajuns la uşa dumitale!

— Vrei *să intri?*

Lui Boldini nu-i venea să creadă, de parcă i-aş fi împins un revolver în coaste şi i-aş fi cerut ceasul de buzunar.

— Da, cam aşa ceva, am zis eu. De obicei la asta se aşteaptă cineva când merge în vizită la un prieten. Vin de departe şi o să am nevoie să plec cu trăsura acasă, apropo.

Boldini a oftat şi m-a poftit să intru în atelier cam fără entuziasm.

Ce să zic despre atelier? E la fel de dezordonat pe cât e însuşi Boldini. Cum spusesem, îi aparţinuse lui Sargent, care fusese obligat să renunţe la el după scandalul cu *madame* Gautreau, sau *madame* X, cum i se zice acum, de parcă poate cineva să uite că ce e acum un X era înainte Gautreau.

În vreme ce el pregătea în bucătărie o ceaşcă de ceai (n-a găsit de fapt nici un fel de ceai), eu am profitat de moment ca să arunc o privire prin atelier să văd dacă simt ceva din intensitatea scandalului care se petrecuse aici. N-aveam decât unsprezece ani pe atunci, dar îmi ajungeau destule lucruri la urechi, spre neplăcerea maicilor.

Acum eram chiar în locul unde superba *madame* Gautreau lăsase să-i cadă de pe umăr o bretea de la rochie, o mică acţiune care parcă dăduse foc Europei. O parte din mine se aştepta să vadă chiar tabloul infam dacă mă răsuceam.

Atelierul în sine nu e deloc oribil. E chiar foarte frumos dacă treci cu vederea toate vopselele şi pânzele şi dezordinea artistică. Încăperea e plină de stucaturi în formă de coroană, de lambriuri decorative, iar podelele sunt din stejarul cel mai fin. Tavanul e atât de înalt, încât până şi răsuflarea are ecou. Din atelierul principal ai acces la trei camere ascunse de perdele groase. Când m-am oprit lângă una din ele, cu mâna pe catifeaua perdelei, Boldini m-a repezit.

— Nu-i pentru musafiri, a zis.

A trebuit să mă întreb ce fel de activităţi neruşinate se petreceau dincolo de perdea!

Un soi de consolă lungă se întinde pe tot peretele dinspre nord. Pe ea e instalată o colecţie de păpuşi moi, murdare şi mai scârboase decât un anume dansator de la Folies, cu un ochi de sticlă şi dinţi galbeni. După câte zice Boldini, îi aparţinuseră lui Sargent, care nu mai venise niciodată să şi le ia după mutare. Boldini n-are inimă să le arunce, iar Sargent s-ar putea să vină totuşi să le ia. Ce idiot! Aşa stau lucrurile de şapte ani, oricât timp s-ar mai acorda ar fi degeaba. Oricum, păpuşile alea fantomatice o să dispară de-aici într-o lună. Promit!

Ca să-mi alunge orice dubii aş fi avut cu privire la natura prolifică a vocaţiei lui de portretist, apartamentul lui Boldini e plin ochi de pânze, iar cea care-mi place cel mai mult este un autoportret pe jumătate terminat.

Poartă o cravată lată, neagră şi o haină de culoare închisă. Îşi arată obişnuita mutră ursuză, cu mustăţile bine răsucite în sus, zâmbind, când de fapt nu o face. Doar dacă mă uit la tablou şi mă apucă tremuriciul. S-ar părea că mă atrage mai degrabă ce e amar decât ce e dulce.

Lângă tablou am găsit alte două pânze, amândouă portrete aproape terminate. O mamă cu fiica ei, mi-a spus Boldini când a văzut că stau şi privesc. Ceva din felul în care a rostit cuvântul „fiică“ a făcut să mi se strângă inima. Sau poate cuvântul „mamă“.

— Este Josephina de Alvear de Errazuriz, a spus el când am refuzat să mă mişc din locul ăla. Iar portretul de-acolo e al fiicei ei, Giovinetta, o adevărată mică veveriţă.

— N-am auzit niciodată de ea, i-am spus.

— N-ai auzit de Josephina? Bogata expatriată din Chile?

Am chicotit. Expatriată chiliană? Poate că-l cunoştea pe magnatul guanoului din emisfera de sud.

— Regret, am zis. Singurul sud-american pe care-l cunosc este Pierre.

— Da, ştim cu toţii cât de bine vă cunoaşteţi voi doi. Dacă e să cunoşti un sud-american, atunci acela e sir Pierre!

Mi se părea mie sau îl irita legătura noastră? Da, mi-am spus, aşa era! Ce lucru minunat!

— Bine, am continuat. Oricine ar fi femeia asta, e foarte frumoasă. Tabloul e nemaipomenit.

— Mulţumesc, a bodogănit el, înroşindu-se până la urechi.

Nu am adăugat şi că *madame* de Errazuriz era atât de frumoasă că, uitându-mă la portretul ei, aveam impresia că mi se uita în ochi provocându-mă cu frumuseţea ei. Femeia aia, Josephina, se holba la mine direct din pânză, cu sprâncenele ridicate, cu gura ţuguiată de un surâs satisfăcut. Chiar şi aici, la mine acasă, tot îi văd rochia, dintr-un satin auriu cu dungi de un verde închis şi cu o fundă verde asortată în jurul taliei. Şi mai mult, femeia aurie era aşezată pe un scaun auriu. *Madame* de Errazuriz era însăşi definiţia luminozităţii. Mi-a displăcut pe loc.

— Ce noroc au ele să aibă un portretist atât de stimat în serviciul lor, i-am spus, căci un Boldini niţel periat e mai uşor de suportat decât cel obişnuit. Dar ce-i cu fetiţa?

La fel de frumoasă ca maică-sa, rezemată de o canapea de catifea violetă, veveriţa de Giovinetta părea de-a dreptul insolentă. Ce să mai zic de felul în care era îmbrăcată? Nu am înţeles nimic din îmbrăcămintea ei. Nu era potrivită pentru un copil de zece ani, dar nu s-ar fi potrivit nimănui, la nici o vârstă! Giovinetta purta o boneţică de copil de patru ani, o capă care parcă ieşea din şifonierul unei *grand-mère* şi o umbrelă de dandy proptită de coapsă.

Coapsa ei! Doamne! Roşesc doar când încerc să vorbesc despre asta! În portret poartă ciorapi lungi, negri, ciorapi mai potriviţi unei femei de optsprezece ani decât unei fete de zece. Dar asta nu-i nimic! Unde se termină un ciorap se vede o bucată de piele. *Mon Dieu!* Boldini o s-o păţească mai rău decât Sargent!

— Ce vrei să zici? a întrebat Boldini. Nu-ţi place portretul?

— Din punct de vedere tehnic e bine făcut. Dar ai observat… I-am arătat piciorul fetei. Se vede pielea!

— Sigur că da. Zâmbi. Eu am pictat-o, aşa că sigur că am văzut-o. Ai ceva împotrivă?

— N-am nimic împotrivă, dar mi-e frică să nu te pui singur în primejdia unui scandal… să nu-ţi faci singur o *madame* Gautreau, o *madame* X proprie! Ce alt pictor ar mai prelua atelierul Sargent/Boldini când vei deveni un paria şi n-o să-ţi mai poţi plăti chiria?

— Vai, Marthe, a zis el. Nu te credeam atât de delicată! În cincisprezece minute, de la barul tău, tu vezi mult mai multă piele goală!

— Nimeni nu vrea să vadă pulpele unei copile, Giovanni. E ceva cu totul diferit.

Eram de-a dreptul revoltată, şi-mi era într-adevăr frică de un asemenea scandal, care l-ar fi obligat pe dragul meu Boldini să plece de la Paris. De lângă mine!

Boldini s-a mulţumit să râdă.

Incapabilă să mai suport, fie şi pentru o clipă, să văd pielea acelei fetiţe, am început să mă plimb prin atelier admirând tablourile în lucru. Îmi era imposibil să mă hotărăsc dacă eram în apartamentul unui om de succes sau al unuia care se zbătea să se ţină pe linia de plutire. Presupun că asta-i problema cu artiştii. Nu poţi să-ţi dai seama niciodată dacă au sau nu bani!

Cu cât studiam mai atent atelierul, cu atât stinghereala lui Boldini devenea mai evidentă. Părea interesat de opiniile mele, chiar avansa scuze pentru vreun tablou sau altul, tot insistând că vrea să mă picteze şi că acela va fi tabloul lui cel mai grozav. Deşi declaraţia lui m-a impresionat, eram conştientă că Boldini nu lua asta în serios. Pur şi simplu n-avea ce să zică altceva.

— Nu trebuie să-mi pictezi portretul ca să mă faci fericită, i-am spus şi l-am luat de mână. Mi-am împletit degetele cu ale lui.

Boldini a sărit cât colo.

— Eu sunt un gentleman… a mormăit el. Nu sunt sigur ce…

L-am privit cu subînţeles. Adică, ştiam că-i gentleman, dar nu era obligat să se poarte chiar atunci ca un gentleman. Nu-mi făcusem planul să-l seduc, dar în ziua aia intenţiile mele se luau după alte idei!

Înainte ca vreunul din noi să-şi revină, am condus un Boldini tremurând într-una dintre camere, sperând că voi găsi acolo un loc unde să ne aşezăm ca să ne odihnim picioarele. Am avut noroc. Împins la perete, era acolo scaunul galben al doamnei de Errazuriz.

Cum Boldini tot ezita şi se împiedica, l-am tras de mână şi am poposit amândoi pe acel scaun. Ceva s-a aprins în el. În câteva secunde îmi deschisese rochia şi corsetul. Doar am clipit şi degetele lui îmi mângâiau sfârcurile. Am mai clipit o dată şi el a înlocuit degetele cu buzele, mâinile ocupându-se cu dexteritate de altceva pe sub fusta mea.

E mai bine să mă opresc aici şi să spun doar că Giovanni Boldini nu e numai un artist talentat, ci şi un expert în cel puţin câteva alte domenii. Bărbatul ăsta e cunoscut pentru geniul pe care îl are în mâini, dar eu simt că acelor două membre li s-a atribuit o cantitate nemeritat de mică de glorie faţă de ce merită. Mare artist rămâne, orice ar face cu mâinile!

Capitolul XXXIV

— Pornografie din *Belle Époque*. April puse caietul pe masă. Numai la asta nu mă aşteptam!

— Of, Doamne, spuse Luc când au ciocnit paharele în cinstea Parisului, dacă tu crezi că asta-i pornografie, atunci probabil că jurnalul n-ar trebui să fie singurul periodic pe care să-l împărţim.

— Şi uite-aşa începe iar hărţuirea sexuală. April sorbi din pahar ca să nu zâmbească cu gura până la urechi. Şampania o gâdila în gât, rece, înţepătoare. Nu ştiam că Boldini a trăit în atelierul lui Sargent. Ar fi trebuit să ştiu, dar nu ştiam. Jurnalul, atelierul lui Sargent, mi se pare că totul e un şir de întâmplări norocoase, de parcă eu eram cea menită să le citesc.

Mai mult ca oricând, trebuia să facă în aşa fel încât licitaţia să aibă loc. O adevărată licitaţie. Doar pentru Marthe. Respecta opinia lui Olivier în această privinţă, dar asta nu însemna că el avea dreptate.

— Îmi dau seama că ce spun sună de parcă îmi dau importanţă şi că îmi fac iluzii, continuă ea când Luc nu făcuse altceva decât să ridice ironic dintr-o sprânceană. Dar Sargent e pentru mine, e, cum s-ar zice, genul meu.

— Genul tău?

— Soţul… Prietenii şi familia mea mă acuză că sunt oarecum obsedată de artistul ăsta. În fine, mai cu seamă de *Madame X*. E la Metropolitan.

— *Madame* X? E vorba de vreo starletă porno?

— La Metropolitan? Dar ce-i cu dumneata? spuse April aproape râzând, când de fapt voia să-l certe. Tabloul intitulat *Madame X* se numea înainte ca modelul, *madame Gautreau*. Bătu cu degetele în hârtii. I-a fost schimbat numele pentru a proteja o persoană inocentă. Nu ţi-am spus asta? Ţi-am spus-o. Uneori am impresia că nu mă asculţi deloc.

April îl bătu pe mână în joacă. Nu voia ca Luc să creadă că-i mereu serioasă, că-i o scorpie de vârstă mijlocie, care contabilizează cu grijă toate afronturile şi scăpările celorlalţi.

— *Avril*, spuse el cu o voce serioasă şi fără nici o inflexiune. Ţin minte fiecare cuvânt pe care mi l-ai spus. Fiecare cuvinţel.

Luc nu îşi schimbă expresia, de data aceasta nu zâmbea ironic. April simţi cum îi ard obrajii când îşi fixă privirea asupra ei.

— Serios, totuşi, zise ea, jucându-se cu tot ce ar fi putut fi folosit la mâncat sau la scris pe masă. Am văzut tabloul *Madame X* de o sută, de o

mie de ori. E tabloul meu preferat din întregul muzeu. Soţul meu… April simţi cum se înroşeşte în mod inexplicabil la rostirea cuvântului… Troy nu înţelege cum de pot să mă uit la acelaşi tablou săptămână de săptămână, lună după lună, an după an. Ne ducem la Metropolitan. Des. Bunica lui e mare pe-acolo. În plus, e vorba de Muzeul Metropolitan. El vrea întotdeauna să vadă ultimele colecţii: „Klee“, „Argintărie britanică“, „Covoare şi ritualuri în budismul tibetan“, orice. Dar eu încep întotdeauna cu *Madame X*.

— Aha, spuse Luc. Există un lucru care-ţi place mai mult decât mesele şi birourile.

— Mobilele continentale sunt categoric pe gustul meu, dar când eram încă elevă, *Madame X* aproape că m-a făcut să-mi schimb ideile. Din păcate, doar cu John Singer Sargent ar însemna să mă limitez la extrem de puţin. Şi Domnul ştie că n-am acceptat să-mi petrec o mare parte din carieră uitându-mă la François Boucher. April se strâmbă. Sau la Jean-Honoré Fragonard. Ptiu.

— Da. Ar fi fost îngrozitor. Tipii ăştia sunt de neiertat.

— Îngeri şi cupidoni şi cherubini. Deloc pe gustul meu.

— Ce romantică delicioasă eşti! În orice caz, având recomandarea ta şi pe cea a lui Marthe de Florian, o să trebuiască să mă uit pe Internet să văd şi eu de ce s-a vorbit atâta de femeia aia.

— Nu-mi vine să cred că nu cunoşti tabloul. April îşi trânti paharul pe masă. Cum e oare cu putinţă?

— Ei, nu trăim cu toţii doar între tablouri şi mobile. Luc îşi termină paharul şi-i făcu semn chelnerului că ar mai vrea unul. Spune, vrei să auzi noutăţile? Sau preferi să continui cu lauda asta poetică a unei alte doamne, din alt tablou, şi nu a dragei noastre Marthe de Florian?

— Nu, sigur că nu! Suntem aici pentru Marthe. Spune-mi… Dar mai întâi spune-mi că nu sunt veşti rele.

— Stai liniştită, *Avril*. Veştile sunt bune. Ce mult te agiţi! Ca o veveriţă! Fără îndoială ca mica veveriţă Giovinetta Errazuriz din tabloul lui Boldini.

— Apropo, cunosc aceste două tablouri, cele despre care scrie Marthe. Boldini le-a vândut direct baronului de Rothschild, care le-a vândut unui colecţionar particular, probabil acum vreo douăzeci de ani, cu mult înainte

ca eu să-mi încep cariera. Dar studiam la şcoală toate marile vânzări. Tranzacţia a fost realizată de o casă de licitaţii, să-i zicem, concurentă. E clar că baronul de Rothschild avea gusturi discutabile.

— Fascinant, spuse Luc, ridicând ochii spre cer. Câte poţi să afli despre întâmplările neobişnuite de la licitaţii! Bun, uite, i-ar face plăcere să te cunoască.

— Cui? Lui Giovinneta de Alvear de Errazuriz? Sunt aproape sigură că a murit.

— Nu. Nu fetiţei care arată ca o rozătoare. Lui Agnès Vannier. Moştenitoarea doamnei Quatremer.

April rămase tăcută. Moştenitoarea. În fine îi spusese pe nume beneficiarei averii lui Lisette Quatremer.

— Luc! exclamă ea. I se tăiase respiraţia.

Numele de Agnès Vannier nu-i spunea nimic, în orice caz nu avea nimic de-a face cu provenienţa mobilelor. După reacţia ei, s-ar fi zis că Luc îi făcuse un cadou ales dintre lucrurile din apartament. Se uita cu nişte ochi la el, de parcă ar fi primit un cadou nemeritat şi extrem de scump, nu departe de felul în care îl privise pe Troy prima dată când acesta îi pusese în mână o cutioară delicat împachetată.

Pe atunci i se părea drăguţ din partea lui că-i oferă bijuterii la doar două luni de când se întâlniseră, dar April îşi dăduse seama că, pentru cineva ca Troy, aşa ceva nu era ieşit din comun. Doar că deschisese cutia şi găsise înăuntru o pereche de cercei cu perle şi diamante vânduţi recent la o licitaţie de la Paris, intitulată „Proprietatea unei doamne“. Sotheby’s fusese casa de licitaţii, aşa că April văzuse catalogul. Doamna în chestiune avusese o seamă de bijuterii mult mai bătătoare la ochi, cu diamante, cu rubine, dar Troy alesese exact ce şi-ar fi ales chiar April. Cerceii erau simpli, deşi nu lipsiţi de frumuseţe, cel puţin în comparaţie cu celelalte piese. Totuşi erau fără îndoială de mare valoare. April a evitat în mod intenţionat să afle la ce preţ se vânduseră, dar bănuia că preţul iniţial era mai mare decât ce câştiga ea într-un an, doi, poate chiar în trei.

Atunci rămăsese fără glas, simţise că nu-i merită. I-ar fi cerut chiar să-i dea înapoi dacă s-ar fi putut. În loc de asta, fusese obligată să accepte cerceii, deşi îi spusese de mai multe ori că i-ar face plăcere să-i dea înapoi

mai târziu. Poate că-i putea pune deoparte pentru fetele lui când aveau să se mărite.

Asta era de-acum o istorie veche. Între timp April se obişnuise să primească tot felul de cadouri. Nu trebuie să cauţi mereu o apropiere între valoare şi preţ, nu ai decât să spui mulţumesc. Dar în vreme ce asta se aplica fără îndoială la diamante şi la perle, cadoul lui Luc valora în ochii ei atât de mult, încât April se simţi copleşită. Tot ce a putut să îngaime a fost un simplu mulţumesc. Apoi a scos şerveţelul de sub farfuria ei cu macaroane cu brânză.

— Plângi? o întrebă el după scâncetul ei de mulţumire.

— *Bien sûr que non!* Avea o voce prea înaltă, ţipătoare, subţire. Ar fi caraghios din partea mea. Dar sunt oarecum uluită. Mă gândisem că pe *madame* Vannier (numele, acum cunoştea numele), mă gândisem că pe *madame* Vannier n-o interesează o persoană curioasă de la casa de licitaţii.

— S-a răzgândit, presupun. Iar tu nu eşti oricine. Eu i-am dat toate asigurările.

— Dar cine e? întrebă April, tamponându-şi colţurile ochilor. E cumva fiica lui Lisette?

— Nu, *madame* Quatremer n-a avut niciodată copii.

— Atunci îi e soră? întrebă April. Verişoară, poate? Sau ce?

Din geanta ei voluminoasă se simţi o vibraţie. Nu se mai osteni să se uite cine o căuta. Troy n-avea decât să şi-o pună unde vrea, îşi zise. Gândul la Willow nu-i dădea pace.

— Nu-i treaba mea să dau explicaţii. Vrea să-ţi povestească ea însăşi totul. Nu e mai bine să cunoşti provenienţa direct de la sursă? îi făcu Luc cu ochiul.

— Da, desigur. Pot s-o întreb despre detaliile importante când ne întâlnim.

— Să fie clar. Dacă vă întâlniţi, spuse Luc. *Dacă*. Nimic nu e garantat.

— Ce vrei să spui cu „nimic nu e garantat“? Doar ai spus că o doreşte!

— *Avril*…

— *C’est merdique*, Luc. April dădu pe gât restul de şampanie. Ultra-căcăcios, de fapt. Nu mă interesează genul ăsta de joacă. Ori vrea să mă

cunoască, ori nu. Nu înţeleg de ce-mi faci propunerea asta, doar ca s-o retragi imediat. Da sau nu, Thébault. Alege. Zău că-i doar alb sau negru.

— Nimic nu-i vreodată doar alb sau negru, spuse el. Ea vrea să te cunoască, dar s-ar putea să nu iasă cum vrea ea. Deşi apreciez reacţia ta, super-căcăcios, de-a dreptul. *Madame* Vannier e mai tânără decât era Lisette Quatremer când a murit, e totuşi în vârstă. Mai exact, are optzeci de ani. Nu se bucură de cea mai bună sănătate şi întreg organismul ei e într-o stare foarte delicată.

— Îmi pare rău să aflu asta.

Luc dădu din umeri.

— Aşa e viaţa. Suntem tineri, suntem bătrâni, nu ne mai ţin puterile, murim.

— Dacă avem noroc, bombăni April.

— *Madame* Vannier a fost dusă la spital ieri-seară, spuse Luc, turnând jumătate din şampania lui în paharul lui April. Când se întoarce acasă, *dacă* se întoarce…

— Ce spui e cam dur.

— Ăsta-i adevărul. Nu e nici dur, nici nedur, e doar adevărul. Nimic mai mult. Dacă se întoarce acasă, *madame* Vannier va fi încântată să te cunoască. După ce-şi recapătă puterile, se înţelege. Doar atunci.

— De ce n-ai spus aşa din capul locului? Sigur că putem aştepta până se simte mai bine. Nici nu visez să facem altcumva. Nu mă interesează să pun piciorul într-un spital. Am trecut prin aşa ceva, am avut de-a face cu asta de mai multe ori decât aş vrea să-mi amintesc.

April se întinse după o bucăţică de pâine.

— Între timp o să-mi termin cercetările cu ajutorul jurnalului. Împreună cu asistenta mea am conceput un plan şi cred că e genial, nu mi-o lua în nume de rău. E vorba de ceea ce în finanţe se cheamă să faci liste de comparaţii – de ce n-am face-o şi cu privire la averea lăsată de Marthe, dat fiind că avem jurnalul ei, informaţii interne, ca să zic aşa.

— Caietele care constituie jurnalul.

Luc se fâţâi pe scaun. Se strâmbă de parcă-l durea ceva. Era prima dată când April îl vedea stânjenit. Era prima dată când dădea impresia că nu controlează toate aspectele situaţiei.

— Vai, Doamne, ce-i? spuse ea.

— Păi, jurnalul. Trebuie să discutăm despre asta. Cred că e şi o veste proastă odată cu cea bună. O să încerc să obţin ceea ce vrei, dar pentru moment trebuie să…

— Nu! i-o trânti April. Ştiu ce ai de gând să spui, şi răspunsul e nu.

Nu putea să-i facă asta. Nu putea să-i dea ceva doar ca să-i ia altceva în loc.

Femeia voia caietele înapoi. April nu se îndoia că Agnès Vannier ar fi o persoană minunată şi că, pe deasupra, ar putea avea o conversaţie încântătoare. Însă ea nu dorea deloc să facă târgul ăsta.

— *Je suis sincèrement désolé, Avril.*

— Nu, spuse April din nou. Absolut nu.

— Dulcea mea *Avril, ma chérie*. Mi-e greu să ţi-o cer. După cum se pare că ai ghicit, *madame* Vannier doreşte să-şi recapete caietele. Iar eu trebuie să le recuperez. Singura mea speranţă e că ai să mă ierţi.

Capitolul XXXV

Informaţia o lovise drept în moalele capului, cu toate că bănuise de dinainte. Să-l ierte pe Luc? Nici o şansă!

— *Avril*? zise el. *Ça va*? Nu te-apuci iar să plângi, nu-i aşa?

Trebuia să existe o soluţie. Obligatoriu. Îi veneau în cap tot felul de fragmente de idei.

— Bun. Îşi drese glasul. Poate să le ia.

— Zău? Aşa de uşor? Luc ridică fruntea spre cer. Asta nu seamănă cu *Avril* pe care o cunosc eu.

— Dintotdeauna am socotit că trebuie să le dau înapoi, *bien sûr*. O să le capete în câteva zile. Nu te îngrijora, eu citesc foarte repede.

Luc clătină trist din cap.

— Sunt sigur că citeşti iute ca gândul. Din păcate, *madame* Vannier se apropie de sfârşitul vieţii. Vrea să le aibă înainte să moară.

— Înţeleg. Dar ne rămâne încă puţin timp, nu?

— Toţi avem timp, spuse Luc. Dar *madame* Vannier, tu, eu, nici unul dintre noi nu ştie cât.

— Da, da, ne poate răsturna o motocicletă chiar mâine. Dar, fii cinstit cu mine, cât de aproape de moarte e *madame* Vannier? Ea cel puţin poate vedea cât de cât când îi va veni ceasul. Doctorii trebuie că şi-au spus părerea.

— Părerea? Cât de aproape e de moarte? *Mon Dieu, madame* Vogt.

— Nu m-ai înţeles bine.

— Ba cred că am înţeles foarte bine.

— Haide, haide, Luc, poţi să-mi mai laşi un pic jurnalul, *s'il vous plaît?*

Încă o lovitură de la el. Era plătit să fie aici, ca Marthe cu Pierre, deşi, în momentul de faţă, persoana în rahat până la gât era April. Cineva îl plătea pe Luc pentru timpul petrecut cu ea. El n-o spunea direct, dar ea oricum asta auzea.

— Luc…

— *Avril*.

— Perfect. Putem măcar să îl copiem? Trebuie să-mi îngădui măcar asta!

— Bine, văd câtă înţelegere ai pentru starea doamnei Vannier! Pentru dorinţa unei femei pe moarte! Pocni din limbă. Doamne sfinte!

— Regret, spuse prompt April, încasând afrontul, dar fără să renunţe la hotărârea ei.

Respiră şi îşi fixă privirea pe linia orizontului, pe cerul înroşit din jurul Turnului Eiffel. Cum să dai impresia că eşti o persoană rezonabilă? se minuna ea. Că dai mai multă importanţă vieţii umane decât mobilelor, decât jurnalelor unei năluci?

— Par să fiu complet insensibilă, admise ea. Regret din suflet. Mă întristează starea proastă a clientei tale.

— Gogoşi, zâmbi Luc sarcastic. Nu te întristează nimic. În nici un caz nu starea sănătăţii ei.

April avea să copieze jurnalele. Asta era soluţia pentru a răspunde cererii unei femei pe moarte. Biroul din Paris era echipat cu tot ce trebuia pentru a

scana documente vechi. April n-avea decât să facă în aşa fel încât să fie justificată această acţiune.

— Poate îmi poţi permite să le păstrez azi după-masă…

— Destul, suspină Luc din rărunchi. Nu vrei să cedezi în nici un fel. Nu mai suport. Poţi să ţii jurnalele încă trei zile. Mai există şi altele, o să ţi le aduc până diseară. Apoi le iau pe toate înapoi de-aici în 72 de ore. Se uită la ceas. Să ne înţelegem însă: dacă cumva doamnei Vannier i se înrăutăţeşte situaţia, ţi le voi cere mai curând.

April încuviinţă ţinându-şi respiraţa.

— Între timp, copiază-le, citeşte-le, fă ce vrei!

— Mulţumesc, spuse ea încuviinţând din nou. Regret că m-am purtat ca o nebună.

— Ah, asta nu-i nimic nou, spuse Luc şi o strânse de un genunchi. M-am obişnuit. Deşi, trebuie s-o spun, adevărata ta vocaţie ar fi fost să le ridici moralul celor îndoliaţi. Nu înţeleg de ce-ţi pierzi vremea ocupându-te de mobilă.

— Foarte amuzant, spuse April şi încercă să zâmbească. Vorba „mobilă“ o înţepase ca un pumnal în coaste. Se gândi cum arăta acum apartamentul lui Marthe, gol-goluţ, scheletul care susţinuse viaţa lui Marthe dispăruse aproape complet.

— *Ça va?* o întrebă Luc, atingându-i a doua oară genunchiul.

— Da, totul e perfect, minţi April. Mă gândeam la apartament. Nici nu l-ai mai recunoaşte. E aproape gol. Au început să jupoaie şi pereţii. Totul se mişcă atât de iute, prea iute. În curând o să fiu înapoi la New York, licitaţia se va fi terminat, iar eu am să mă ocup de următoarea afacere.

Ca şi cum următoarea afacere ar fi putut să fie cât de cât comparabilă cu asta. Orice licitaţie ar fi aşteptat-o, oricât de cuprinzătoare ar fi fost averea scoasă la licitaţie, n-avea cum să fie altfel decât inferioară.

— Nu-nţeleg. Treaba pe care o faci tu nu implică dispariţia mobilelor în schimbul unor sume de bani? întrebă Luc. Sunt perplex.

— Da, desigur că e vorba de bani pentru cel care vinde şi pentru casa de licitaţii. În realitate e vorba de artă. Arta contează. E mai presus de bani, la urma urmelor. Se putea găsi pe pereţii peşterilor. Arta rămâne. Dar posesiunile lui Marthe… Ne grăbim atât de tare cu pregătirile, de parc-am

avea de-a face cu rotiţe şi şuruburi, sau cam aşa ceva. Îi tremura vocea. Regret, nu am intenţia să mă implic emoţional, dar piesele astea sunt importante.

Luc încuviinţă din cap.

— Aşa s-ar părea. Spune-mi, întrebă el în vreme ce chelnerul le mai aducea nişte şampanie, de data aceasta fără să i se fi cerut. De ce eşti atât de pornită ca licitaţia să se facă aşa cum o vezi tu? De ce au atât de mare importanţă lucrurile lui Marthe pentru tine?

Înainte de a răspunde, April luă trei înghiţituri. Creierul începuse să i se învăluie în ceaţă. Dintotdeauna de categorie uşoară, era surprinsă că băutul aproape excesiv de vin la Paris nu-i îmbunătăţise aproape deloc toleranţa la băutură. Ce rost avea să bei serios, dacă asta nu-ţi permite să bei şi mai serios mai târziu?

— Ei bine, răspunse ea, silindu-se să nu i se împleticească limba, avem ocazia să facem o treabă foarte bună aici. De obicei sumele mari sunt aduse de tablouri şi de bijuterii. Iar arta contemporană… ea lasă totul în urmă, pentru motive pe care eu nu le înţeleg. Oricum, departamentul meu nu este, cum se zice la noi, cel din vârful piramidei. Comisioanele pentru vânzare şi onorariile din partea cumpărătorilor aduse de mobilele vechi şi de obiectele decorative de-abia acoperă salariile asistenţilor. Abia ajung pentru călătoriile mele şi pentru cataloagele de lux. De data asta poate fi totuşi altfel. Aceste piese, proiectate pe fundalul vieţii doamnei de Florian, ar putea stabili recorduri.

— Deşi eşti un intermediar de la casa de licitaţii…

— Expert în mobilă continentală.

— Deşi faci parte dintre intermediari, nu cred că onorariile contează cu adevărat pentru tine.

— De ce nu crezi? Din cauza lui Troy? Dă-mi voie să corectez asta. Am propriul meu cont în bancă, iar contractul nostru prenupţial e complet oneros din punctul meu de vedere. De fapt, mai oneros decât credeam eu…

Înaintea căsătoriei i se păruse o bună idee să pună pe hârtie la ce se angaja. Era o declaraţie către avocaţi şi familie, persoane pe care n-avea să le mai vadă după nuntă, dar tot declaraţie rămânea. La cina dinaintea nunţii, numită cina de repetiţie generală, April redactase un document care atesta

situaţia ei financiară şi semnase o declaraţie în care se stipula că, în caz de desfacere a contractului de căsătorie, ea avea dreptul doar la ce descrisese în acel document, plus tot ce ar fi reuşit să acumuleze în contul ei curent cu numărul 99844201 şi pe contul ei de comisioane, 5601-4324. Privind în urmă, fusese o declaraţie temerară, dar putea cel puţin să fie sigură că o a treia soţie a lui Troy n-ar fi putut să o acuze că l-a lăsat fără nici o leţcaie în pungă.

— Am zis eu ceva despre *le grand m'sieu?* spuse Luc strâmbându-se. Poţi să fii sigură că nu mă interesează. Cum nu mă interesează nici situaţia ta financiară sau onorariile pentru mobile sau cât costă fabricarea unui catalog. *Non*. N-am întrebat nimic de genul ăsta. Nu-mi pasă de ce mobilele au o anumită importanţă pentru casa de licitaţii sau pentru contul în bancă al vreunei persoane. Am întrebat de ce aceste obiecte au atâta semnificaţie pentru tine.

O privi cu multă atenţie, într-un fel atât de intim, încât April simţi nevoia să se mişte pe scaun. O parte din ea voia s-o ia la goană. Alta îşi dorea ca el să o atingă din nou.

— Pentru mine? întrebă ea după ce îşi drese glasul.

— Pentru tine.

El nici nu clipise.

April se gândi o clipă. Existau sute de răspunsuri posibile, dar toate implicaţiile puteau fi reduse la doar câteva cuvinte. Cât să-i spună, se gândi ea, fără să se trădeze?

— Cred că adevărata întrebare, răspunse ea reţinându-şi un râgâit, nu e de ce înseamnă atât de mult pentru mine, cât de ce au însemnat atât de puţin pentru Lisette Quatremer? De ce nu contează pentru *madame* Vannier? Toate aceste piese alcătuiesc o moştenire, sunt mărturia unei vieţi. E de neînţeles că Lisette a încuiat uşa şi a lăsat totul în urmă şi că *madame* Vannier vrea să vândă totul fără să mai arunce măcar o privire. Nu intenţionez să o insult pe clienta ta. Sunt convinsă că are motivele ei. Dar mie mi-e greu să mă gândesc la vreun motiv.

— Poate că nu au ţinut niciodată la trecut, spuse Luc. Poate nu au nevoie de nici o mărturie. Nu cunoşti expresia „trăieşte clipa“?

— Prostii. Fiecăruia îi pasă de trecut, zise ea. Fiecăruia. Mai vrei un pahar? Eu aproape că l-am terminat. Cât o fi ceasul? Nu trebuie să închidă? Şi-atunci n-ar trebui să mai comandăm ceva?

— Poate că ar trebui să te abţii. Eşti tu slăbuţă, dar eşti şi înaltă, nu sunt sigur c-o să te pot purta în braţe până acasă.

Luc îi făcu din nou cu ochiul şmechereşte, cum îi era obiceiul. April simţi iar că se înroşeşte la faţă.

Omul ăsta era al naibii de atrăgător, cu toată alura lui costelivă de european. E adevărat, voia să-ţi intre pe sub piele, iar pieptul păros, vizibil prin cămaşa întredeschisă, indica nevoia de exhibare a virilităţii. Mai era şi fumător, tabloul era complet, cu unghii pătate de tutun şi precis cu o pereche de plămâni negri.

Nu înţeleg ce anume îl face atrăgător, îşi zicea April. Chipul s-ar potrivi pe un afiş în alb şi negru, cu umbre, poate o reclamă la parfum, prezervative sau băuturi scumpe. Însă Luc nu era deloc genul ei, dacă ar fi fost celibatară şi ar fi avut un gen. Lui April îi plăcea un singur fel de bărbat, voinic, cu părul de culoarea nisipului şi american. Cu unghii curate. Cu dinţi drepţi şi cu părul bine pieptănat.

Dar dacă nu-i plăceau francezii semineglijenţi, de ce oare îi bătea inima ca naiba de fiecare dată când îl vedea? De ce bea ea şampanie (cam multă) pe un acoperiş din Paris cu cineva care-i era aproape străin, primejdios de aproape de-a spune lucruri pe care nu i le povestise decât lui Troy?

— Te gândeşti că nu rezist la băutură? întrebă April, încercând să evite un alt râgâit pe care îl simţea venindu-i pe gât. O să fii surprins.

— Sunt deja. Luc se aplecă şi vărsă un pic din paharul lui într-al ei. Ia spune, *madame* Vogt, ce-ai păstrat din trecut? O casă plină de obiecte care au aparţinut altor generaţii?

— Nici gând, zise ea pufnind. După ce s-a îmbolnăvit mama, tata s-a debarasat de tot.

— De ce s-a îmbolnăvit?

— Degeaba întrebi. Noi, aici April făcu semnul ghilimelelor în aer, nu vorbim despre asta. Şi, de fapt, nici nu contează. Doamne, ce gogoaşă! Conta, de bună seamă. Conta într-un milion de feluri de mică importanţă şi-n cel puţin câteva de mare importanţă. S-a petrecut cam aşa: într-o zi era

acasă, au luat-o la spital, apoi a dispărut. Pur şi simplu n-a mai rămas nimic. Dacă aş fi fost mai mică în momentul acela, aş fi putut să cred că tot ce-i aparţine unei persoane e atât de tare lipit de ea, încât dispare cu desăvârşire dacă persoana respectivă pleacă.

— Ce s-a întâmplat cu lucrurile ei?

— Tata le-a vândut. Ca să plătească cheltuielile de spitalizare sau ca să scape de amintiri, sau poate că şi una, şi alta. Aş fi dorit să păstrez ceva. Dar totul a dispărut înainte să pot cere ceva.

— Deci n-ai nici o amintire de familie.

— Nici o amintire, nici un bibelou, nici măcar bijuterii fără valoare. Iar tata, ca să zic aşa, a dispărut şi el. Cu riscul de a părea melodramatică, m-am trezit orfană de pe o zi pe alta. Ca Marthe de Florian, eram o adolescentă pe marginea trotuarului, privind cum trec familiile altora, întrebându-mă cum aş face să am şi eu aşa ceva.

— Îmi pare rău, *Avril*, spuse Luc cu accentul lui mieros, franţuzesc. Se încruntă, nu dădu nici un semn că ar fi gata să afişeze vreun zâmbet ironic sau să scoată vreo observaţie neplăcută. Trebuie că ţi-a fost tare greu.

— Eram într-o situaţie de rahat, zise April, apoi îşi acoperi gura. Iertare pentru limbaj.

— *Ça fait rien*. Am auzit de toate culorile astă-seară.

— Cred că ai dreptate. April înfipse furculiţa în ultimele macaroane. Se răciseră şi erau lipicioase, dar avea nevoie să se hrănească. Cum să-ţi spun… Când a făcut asta, când a transportat totul de-acasă, ori a vândut obiectele la un târg de stradă, ori ce naiba o fi făcut cu toate lucrurile, n-a mai rămas nimic. Doar coaja unei vieţi care fusese. Mi-aş dori să fi păstrat ceva. Ceva substanţial de pus în casa mea, o piesă la care să mă uit şi să-mi zic: Da, uite-o pe mama. Mobila e mobilă. Aşa e. Dar are o memorie intrinsecă. Nu mă înţelege greşit. Am un apartament, un apartament frumos, plin cu piese scumpe. Troy a fost foarte generos.

— *A fost?*

— Este. Dacă mă interesează ceva la vreo licitaţie, de obicei nu zice nu. Dar majoritatea lucrurilor noastre? Superbe. Îngrozitor de scumpe. Însă fabricate în ultimii cinci ani şi cumpărate de soţul meu. Alese de cineva pe care nici nu-l cunosc.

— Ăsta-i sentimentul pe care-l ai pentru soţul tău? Că nu-l cunoşti?

— Nu asta am vrut să spun! protestă April, dar asta o puse pe gânduri. A fost mai simplu pentru noi să angajăm un decorator şi să aprobăm pur şi simplu ce alesese el. Domeniul meu de expertiză nu era de nici un folos pentru apartamentul nostru sau pentru gusturile noastre combinate. Pentru Troy era o nouă căsnicie, iar pentru mine o nouă viaţă după Paris. Amândoi o luam de la zero.

— Prin urmare, lucrurile de când erai mică, de-acasă…? spuse Luc. Amintirile de familie, de la mama ta? Mă întreb. Ar fi fost ele vreodată cu-adevărat suficiente? Pentru că ele nu sunt ea.

— Sigur că nu sunt ea. Dar ar fi fost de-o mie de ori mai mult decât ce am eu acum, adică un mare zero. Aşa că le-aş fi preferat. Fără să clipesc.

April adună ultimele resturi de brânză rece şi lipicioasă de pe marginea castronelului şi puse jos furculiţa. Era tot flămândă şi avea o senzaţie de gol în suflet. Aşa se întâmpla întotdeauna când se gândea la mama ei. Stomacul i se transforma într-o groapă fără fund, care nu se putea umple niciodată.

— Dar tatăl tău? El mai e printre noi?

— Vrei să zici dacă mai e în viaţă? Da, da, este. Dar printre noi… E discutabil.

— Deci nu sunteţi mai apropiaţi acum, când tragedia e de domeniul trecutului?

— Nu ştiu dacă tragedia e de domeniul trecutului, spuse April. Dar vorbim frecvent. E campion la scris e-mailuri, deşi mă ţine la distanţă. Aşa face de douăzeci de ani. În plus, ei sunt în California şi eu la New York. Încerc să mă duc acolo o dată la câteva luni, dar fratele meu e mult mai implicat decât mine. Pe de o parte, asta mă face să mă simt prost. Pe de altă parte, cine-ar fi mai bun? Brian se descurcă cu mult mai bine decât mine. Sunt bucuroasă că el a rămas în California, nu eu.

— Ai un frate?

April încuviinţă.

— Brian e nemaipomenit. Are cu patru ani mai puţin decât mine. Trăieşte în San Francisco şi e căsătorit cu o infirmieră.

— Şi el se ocupă de mobile?

— Ha, ha, nu! E programator la Google. April imită bătutul la maşină. E de fapt o slujbă foarte mişto, fiind vorba de calculatoare. Ştii cum e când cauţi ceva inofensiv şi brusc îţi apare pe ecran o sugestie complet nebună? Să zicem că vrei să afli mai multe despre dinozauri şi de-abia ai scris „dino“, când Google îţi sugerează „dinozaurii erau poneii lui Isus“?

— „Dinozaurii erau poneii lui Isus“. Luc îşi încreţi nasul. Nu înţeleg. De ce erau poneii lui Isus?

— Nu erau. OK, poate că anecdota nu se poate traduce cum trebuie. Vreau să zic, asta face el. Mă rog, o parte din ce face. E programator şi creează fraze bizare care-i fac pe oameni să râdă când caută ceva pe Internet.

— Adică e plin de umor. E umorist.

— Da. Foarte plin de umor. Şi un pic cam ciudat. Dar te face să mori de râs.

— Ca tine, rânji Luc.

— Eu n-am pic de umor.

— Poate că mă referam la ciudăţenie.

— Asta sună atât de grotesc, încât nici măcar nu pot să mă simt ofensată. Eu sunt atât de puţin ciudată, că nu găseşti mulţi pe lume ca mine. Probabil că sunt fiinţa cea mai mediocră pe care-ai întâlnit-o vreodată.

— Ba nu, tu eşti plină de umor, spuse Luc şi-o bătu pe mână. Aşa cum am presupus tot timpul.

April zâmbi şi scutură din cap. Momentul penibil trecuse. Îi povestise despre mama ei mai multe decât ar fi trebuit, din cauza şampaniei, dar nu se alesese cu nici o rană dureroasă. Acum vorbeau despre poneii lui Isus şi despre cât de puţin haz avea ea. April se simţi din nou sigură pe sine. Luc auzise versiunea prescurtată, dar nu îşi putuse da seama cât de adâncă era rana.

— Ei, atunci cerem nota de plată? spuse April şi se aplecă să-şi ia geanta.

— Din nou, îmi pare rău pentru mama ta. Trebuie că a fost tare greu.

— Este în continuare, admise ea.

Luc se rezemă de spătar şi îi făcu semn chelnerului, cerându-i un espresso şi nota. Când April aruncă o privire în jur, văzu că nu mai erau decât ei doi în restaurant.

— Îţi mulţumesc că mi-ai povestit despre ea, spuse Luc. Despre mama ta. Eşti o excelentă povestitoare când nu ocoleşti răspunsul la întrebări.

— Eu ocolesc? Nu sunt sigură că am priceput ce vrei să spui, după cum nu sunt sigură că aş fi excelentă. Cred că sunt normală, în nici un caz nu sunt o Marthe de Florian.

April îi spusese lui Luc o nimica toată despre mama ei, nici pe departe întreaga poveste. Marthe ar fi dat probabil pe faţă toate amănuntele sordide, adăugând pe margini lucruri interesante despre contorsionişti sau clisme.

— Nu mulţi ar avea curajul lui Marthe, adăugă April.

— Poate că ar trebui doar să încerci. Luc îşi recuperă cardul din mâna chelnerului.

— Apropo, ai zis că de data asta e rândul meu.

— Data viitoare. Mergem? A trecut de ora închiderii.

— Mergem. Mersi pentru masă. Şi pentru şampanie. Delicioase amândouă.

April se ridică rapid de pe scaun şi îşi atârnă geanta voluminoasă pe umăr, dar fu obligată să îşi aranjeze părul care i se strecurase sub bareta genţii. Îi crescuse prea mult, necontrolat. Acum îi ajungea aproape la nivelul cupei de la sutien. În Franţa îi creştea întotdeauna mai repede.

— Te conduc acasă? întrebă Luc. Zona asta a oraşului nu e primejdioasă, dar ce fel de gentleman aş fi eu dacă nu te-aş conduce?

— De fapt, zise April iute, am să mă plimb un pic prin *Galeries*. Încerc să găsesc nişte cadouri pentru fiicele mele vitrege…

Deşi Chelsea îi ceruse mai cu seamă să ocolească Galeriile, April descoperi că de-abia aşteaptă să se despartă de Luc, să iasă din cercul privirii lui cercetătoare. Băuse un pic cam mult şi spunea prea multe, vorbele (şi altele) îi ieşeau prea uşor pe gură. Ce zicea Troy întotdeauna când era vorba de negocierile pentru o afacere? Îşi deschisese prea de tot halatul, îi permisese lui Luc să o privească prea îndelung. În plus, April îşi dădu seama că i se înceţoşează creierul, că bunul ei simţ se duce naibii. O voce îi ciripea în cap întrebându-se dacă oferta lui Luc de a o conduce acasă mai avea şi vreun alt motiv. Altceva, nu o voce, ci ceva mai adânc, mai instinctiv, purta speranţa că motivul nu era chiar pur. Puterea acestei dorinţe o înfricoşă.

— Nu mă grăbesc, zise Luc dând din umeri. Pot să te aştept până îţi faci cumpărăturile.

— Nu, nu, e-n regulă. S-ar putea să-mi ia ceva mai mult timp, spuse April, apoi adăugă repede: Totuşi îţi mulţumesc. E foarte drăguţ din partea ta.

— Perfect atunci.

Luc se înclină spre ea şi o sărută pe amândoi obrajii, în stilul parizian, fără să aibă acum nevoie de nici un subterfugiu pentru asta.

— *Au'voir,* Luc, spuse April, muşcându-şi interiorul buzei de jos ca să nu zică ceva ce-ar fi putut regreta. Bine. Pa.

O luă cu paşi apăsaţi în direcţia opusă, cu obrajii încă fierbinţi de la atingerea cu obrajii lui neraşi. Se îndepărtă înainte ca el să-i zică la revedere.

Capitolul XXXVI
Paris, 20 iulie 1892

Ce căldură vine odată cu vara la Paris! Uneori chiar îmi lipseşte umezeala de la mânăstire, deşi aceea se instala sub formă de tuse adâncă, puternică, în fundul plămânilor mei, în mai toate lunile anului. Cel puţin vara acolo era răcoare.

Deşi străzile Parisului s-au golit, cei privilegiaţi ascunzându-se în casele lor ancestrale, la Folies suntem la fel de ocupaţi ca întotdeauna, un lucru bun pentru mine. Am nevoie de bani. Pierre e în America de Sud şi-mi trimite din ce în ce mai puţini bani, tot amenințând că vine acasă definitiv. Pentru mine asta chiar sună a amenințare. A auzit el dintr-o sursă nedezvăluită (Salut, Émilie!) că Robert de Montesquiou ocupă scaunul din faţa mea de la bar în cele mai multe seri ale săptămânii. Lui Pierre nu-i place asta. Iar sursa lui de informaţii nu se înşală.

Ah, *Le Comte de Montesquiou*, cel mai dandy dintre dandy, cu chicotitul lui şi cu florile lui la butonieră. Frumuşelul de el pretinde că-i poet, dar principala lui ocupaţie este că s-a născut cu bani. E adevărat că îşi petrece mult timp pe lângă mine, dar *monsieur Le Comte* nu mă priveşte ca pe o parteneră de aventuri romantice. Eu sunt o placă de rezonanţă unde se fuduleşte cu cele mai stranii isprăvi. Chiar dacă-mi pică falca pe jos, tot nu se abţine. Dimpotrivă, e chiar invers. Cu cât mă mir eu mai tare, cu atât povestea respectivă se dovedeşte mai bună pentru a fi spusă în public.

Ca să spun adevărul, eu sunt cea care-l priveşte pe el drept partener de aventură romantică. Se poartă complet aiurea când e vorba de bani. Piesele de aur îi pică pur şi simplu din buzunare când merge. Doar că în vreme ce ar putea să-i ofere unei doamne cele mai minunate podoabe şi cel mai grozav apartament, mă deprimă să-l văd atât de neselectiv. E în stare să facă amor cu oricine şi orice. Şi asta şi face.

E caraghios că Pierre are suspiciuni cu privire la Robert de Montesquiou şi nu zice nimic de Boldini, singura persoană care ar trebui să-l îngrijoreze. Dacă aş avea o posibilitate să mă dumiresc ce potenţial financiar are Giovanni, l-aş trimite imediat pe *monsieur Merde* la plimbare! Deşi presupun că nu-i chiar aşa de simplu. Ca şi în privinţa banilor, dispoziţiile lui Boldini sunt teribil de greu de prevăzut.

E o mică furtună omul ăsta. Uneori Boldini e un adevărat uragan. Alteori e calmul dinaintea furtunii. Nu sunt senină în prezenţa lui. Mă ia pe nepregătite. E imposibil! Nu o dată am jurat să-l las baltă, atât de tare mă înfurie. Totuşi, dacă nu-i lângă mine, nu mă gândesc decât la următoarea întâlnire, la următoarea masă împreună.

Restaurantul nostru preferat este Tortoni, unde se adună lumea elegantă şi cultivată. Adesea stă cu noi Émile Zola. Alteori ni se alătură Dumas fiul. Sunt prezenţi toţi *bulevardierii* valoroşi, gata să facă un comentariu inteligent, să pronunţe *le mot juste*.

Bem bere sau lichior de *cassis* cu apă minerală sau absint. Vorbim despre poezie, despre literatură. Ne batem joc de diverşi republicani cu funcţii oficiale, asta în cazul în care nu sunt cu noi, pentru că, dacă sunt, îi lăudăm pentru eforturile lor. Când se termină masa am impresia că sunt mai cultă decât la venire, că nu mai semăn cu fata de la mânăstire, care a sosit la Paris

cu optsprezece luni în urmă. De câte ori cad pe gânduri crezând că nu mi s-a întâmplat mare lucru, mă opresc şi îmi amintesc de femeia-copil care privea cortegiul nupţial al lui Jeanne Hugo. Cât de departe am ajuns de atunci! Din păcate, pentru fiecare masă importantă şi preţioasă cu Boldini sunt măcar alte trei care se termină prost, iar eu jur să nu-l mai văd niciodată!

Acum două zile m-am dus neanunţată la atelier. Nu ştiu niciodată ce dispoziţie poate să aibă când sosesc. În acea după-amiază Boldini mi-a deschis uşa purtând pe el doar o cămaşă de noapte, şi cu cel puţin şapte culori de vopsele prin părul lui subţire şi sârmos.

— Salut, Giovanni, am zis şi am dat să intru.

Mi-a blocat intrarea fără să clipească măcar din ochi, privindu-mă de parcă nu mă mai văzuse niciodată.

— Hei, ai de gând să mă laşi să intru? am întrebat. Am venit pe jos.

— Nu poţi să intri, mi-a răspuns mohorât.

Mi-a dat prin cap că poate am nimerit prost, în intervalul de la patru la cinci. Era cu altă femeie în atelier. Nu ştiam că s-ar mai vedea cu alta, mă convinsesem cumva că eram singura care putea să-i suporte toanele. Dar e bărbat, iar bărbaţii au nevoi, mai cu seamă de-astea.

— O, am zis muşcându-mi limba ca să nu suspin. Presupun că eşti ocupat. Bine, atunci spune-i salut din partea mea persoanei, oricine o fi.

M-am întors să plec, trăgându-mi nasul.

— Se termină lumea! a strigat el. Sunt un impostor!

M-am oprit din mers, dar nu m-am întors cu faţa la el.

— Ce vrei să spui cu asta? Un *impostor?*

Avea o nevastă? O familie? Un staul plin de bărbaţi tineri? Doamne, ce gânduri mi-au trecut prin cap în clipele acelea! Ar fi trebuit să-mi dau seama. Ar fi trebuit să ştiu că problema lui era chiar el însuşi.

— Nu-mi vine să cred că vrea careva să mă plătească să-i fac portretul, ţipa el. Sunt un amator, un fals artist, un pictor de noutăţi. Nu merit să lucrez în atelierul sfânt al lui Sargent! E prea mult! E vreun post liber la bar la Folies? Trebuie să pui o vorbă să mă angajeze!

Oftând, m-am întors cu faţa la el.

— Ce ţi s-a mai năzărit de data asta? l-am întrebat.

— Contele. Vrea să încerc din nou să-l pictez. Nu sunt în stare! Nu-mi iese! Nu-i place nimic din ce-i prezint!

— *Le Comte?* Montesquiou? Doamne sfinte, Boldini, omul ăla n-o să fie niciodată mulţumit de vreun portret, pentru că nici unul n-o să fie la înălţimea ideii de frumuseţe pe care şi-o face despre sine!

— Nu, nu e vina contelui. E a mea, se văicări el din nou şi refuză, ca de obicei, să dea ascultare unui argument onorabil. S-a terminat cu nebunia asta cu pictatul. Mă fac şi eu un poet de rahat! M-apuc să beau! Sau şi una, şi alta!

— Bine, atunci, i-am spus eu, ferindu-mă să mă amestec în furtuni de-astea în care se îndoieşte de sine. Ţine-mă la curent dacă vrei să scapi de vopsele şi de pânzele goale. Mi-ar plăcea să mă apuc şi eu să fac portrete. Pare să fie un hobby destul de plăcut.

Boldini a scos un urlet lung, pe un ton scăzut, şi-a luat haina şi pălăria şi m-a anunţat că el pleacă la morgă ca să-şi vină în fire. E-adevărat că era unicul loc care-l putea înveseli. M-am gândit să-i spun că-i în cămaşă de noapte, dar am decis că nici unui cadavru n-o să-i pese de asta. Şi-apoi, în ultima vreme fusese o avalanşă de decese sinistre. Uneori la intrarea la morgă este o coadă care se întinde pe două-trei străzi. Uneori mă întreb dacă nu-s mai mulţi vizitatori acolo decât la Folies.

Giovanni Boldini. Acest om caraghios şi zănatic. Doar ce-i scriu numele şi mi se face dor să-l văd, să am parte de o seară mai bună decât precedenta întâlnire. Poate că trece pe la Folies astă-seară. Poate că o să sară vesel pe taburetul de la bar, cu o dispoziţie mai bună după vizita la cadavre, şi-o să mă anunţe că ne adunăm la Tortoni. Cadavrele şi-un pahar de absint, astea îl vindecă perfect pe omuleţul ăsta nebun.

Capitolul XXXVII

April o luă cam împleticit în sus, pe rue de Clichy. Mersul îi era împiedicat şi din pricina jurnalului lui Marthe. În mod normal, ţinea documentele dovedind provenienţa (se părea că nu renunţa la povestea asta) la birou, sau în locul unde îşi exersa profesia în acel moment. Dar era la Paris. Dădeai de istorie şi mergeai pe lângă „provenienţe“ tot timpul. În plus, era un pic cam ameţită.

A fost un miracol că a auzit telefonul, deoarece era cu mintea la Marthe, dacă nu pe jumătate adormită. Miracol şi mai mare era că s-a uitat să vadă cine sună. Troy? se uita ea încremenită la ecran.

Uitase că era o posibilitate, că Troy urma să o sune şi că n-o făcuse. Hai să ne întâlnim la Paris! O sugestie la care el nu răspunsese. April simţi din nou toată furia adunându-se în ea şi îşi aminti cât fusese de rănită.

— Ia te uită, Troy Edward Vogt al Treilea! zise ea în telefon. Măi, măi, măi, chiar el în persoană! Ce plăcere să te aud!

— Alo, încerc să dau de April Vogt.

Dacă alesese să fie serios sau să facă pe nebunul, April n-avea cum să ştie, deşi Troy nu prea era cunoscut pentru umorul său sau farsele pe care le făcea. Birdie îl numise odată „persoană anti-orice-intimitate“, iar soacra lui April declara că la începutul pubertăţii el se transformase subit într-un bărbat de patruzeci şi trei de ani.

— Să mori de râs! ciripi April. Soţul meu mă face să mor de râs. Eşti soţul meu, nu? Parcă nu prea sunt sigură.

April o luă după un colţ şi se strecură pe lângă trei cupluri care dădeau impresia că nu se certaseră nici măcar o clipă în viaţa lor. Poate că nu avuseseră de ce. Poate că erau de acord să-şi acorde libertate de la patru la cinci, având astfel posibilitatea să se culce cu cine voiau, dar numai la orele prescrise. Dacă exista un acord cu privire la înşelat, cel puţin erau cu toţii la egalitate.

— April, tu eşti? Vocea soţului ei dădea impresia că e într-adevăr îngrijorat, deloc pus pe glume. Asta o puse pe gânduri, până ce îşi dădu seama cu cine avea de-a face: cu Troy, nu cu Luc.

— Cum? Te aşteptai să vorbeşti cu vreo *aaaaltă* nevastă? întrebă ea, lungind vocalele ca să dea impresia unui accent mai elegant, dar nereuşind

să semene cu ceva demn de Teatrul Capodoperelor, din cauza celor câteva pahare de şampanie.

— Ce-i cu tine? spuse Troy. Te-am sunat de şapte ori în ultimele cinci ore. Dai impresia că eşti iritată, dar eu sunt cel căruia nu i s-a răspuns la telefon.

— Vezi tu, am fost ocupată, spuse April. Se izbi de un felinar, îl ocoli şi se lovi de următorul. În spatele ei se auziră râsetele unui grup de bărbaţi.

— Ocupată cu ce?

— Vai, îmi cer iertare, poate că munca mea nu-i suficient de importantă pentru *le grand m'sieu?*

— Te rog să vorbeşti aceeaşi limbă cu mine, spuse Troy.

— M-ai prins! Am fost la morgă. Să mă uit la cadavre. Unii găsesc că asta relaxează.

— *Cadavre?* Ce faci? Mă ameninţi?

— E un hobby destul de obişnuit la Paris. Vezi tu, „în ultima vreme a fost o avalanşă de decese sinistre", cită ea vorbele lui Marthe. Privitul cadavrelor e mai la modă ca niciodată!

— Eşti beată?

— *Non*, răspunse April. Tocmai constata că trecuse de casa ei şi se întoarse pe călcâie.

— Să te sun mai târziu când ţi-o trece beţia după un somn bun? Pentru că nu înţeleg nimic din ce spui.

— *Mais que tu es bête!* April se strecură pe uşa principală a clădirii unde locuia exact când ieşea un cârd de tineri cam de douăzeci de ani. Fata asta n-are nevoie de somn. Spune-mi, tu ce-ai făcut toată ziua asta minunată? Ai tras din greu. N-ai făcut prostii, sper!

— Nu, nu. Cred că nici una, nici alta. Mi-am petrecut ziua pe un şantier de reconstrucţie de teren, zise el şi râse. Se poate zice că era muncă, tehnic vorbind, deşi era vorba de o groapă de gunoi…

— Îmi dau seama de ce ţi se pare amuzantă treaba asta. April nu reuşea să bage cheia în uşă. Nu cumva nu era apartamentul ei? Se uită la număr, încercă a cincea, apoi a şasea oară. Nimic mai potrivit decât o vizită pe un şantier, un loc perfect pentru genul vostru de vizitatori. Ha, ha! Bancherii,

avocaţii… şi Willow. Toţi aliniaţi lângă o groapă de umplut cu gunoi drept reconstrucţie de teren. Perfect. Pare chiar prea frumos. Cred că inventezi.

— Nu sunt sigur că m-aş osteni să inventez reconstrucţia de teren, dar cum văd că te interesează subiectul, află că noua noastră achiziţie poate să-şi micşoreze numărul de puncte de poluare cu carbon dacă face reconstrucţii de teren. Aşa că am fost obligaţi să verificăm asta la faţa locului.

— Sunt sigură c-aţi fost. April reuşi în cele din urmă să bage cheia în broască. O răsuci atât de puternic, încât i se făcu frică să n-o rupă. Apropo, am auzit de marea petrecere de la Clubul Beauchamp. A avut loc înainte sau după vizita la şantier? Habar n-am cum de le faci pe toate. Eşti o forţă a naturii, Troy Vogt.

— A fost… hm… înainte, de fapt. Cine ţi-a povestit de petrecere?

— Un spion de-al meu.

— Să-ncerc să ghicesc. Birdie, nu-i aşa?

— Întotdeauna ai avut un dinte împotriva ei. April se sprijini de uşa descuiată şi se trezi grămadă pe jos pe mijlocul podelei.

— Ai căzut, nu-i aşa?

— *Niet*. A căzut o mobilă continentală. Din secolul XX. Se ridică şi îşi scutură fusta. Dar înţeleg de ce. Nu-ţi place Birdie pentru că te-a citit de la prima vedere. Te cunoaşte pe dinafară.

— Nu mă cunoaşte deloc. Şi, dacă vrei să ştii, Birdie nu-mi displace. Nu zic nici că-mi place. De fapt, am exact zero sentimente sau opinii despre Birdie. Deşi mă tulbură întru câtva faptul că pui mai mult temei pe ce spune asistenta ta decât pe ce spun eu.

— Bine, cum vrei.

— Şi ce amănunte ţi-a oferit?

— Că a fost o petrecere, o petrecere care a durat toată noaptea. Şi că tu erai acolo.

— Un punct pentru câinele tău păzitor, spuse Troy. Da, a fost o petrecere şi am fost prezent. E adevărat. Şi posed acum un costum Brioni care nu va mai fi salvat din pricina mirosului.

— Ce nenorocire pentru tine! Aşa deci. Curios. A fost şi Willow la petrecere?

— E ciudat. Îmi ceri să nu-i mai pronunţ numele, iar tu faci asta tot timpul…

— Răspunde la întrebare, Vogt.

— Îhâm, a fost. Şi a fost şi înainte, la masa de după semnarea contractului. Am fost şi în acelaşi avion. Vrei să-ţi recit tot itinerariul?

— De ce? întrebă April. De ce a fost acolo? Mi-ai spus întotdeauna că partea ei de muncă se petrece înaintea semnării documentelor.

— O semnătură e unu la sută muncă şi nouăzeci şi nouă la sută petrecere, spuse Troy. Doar ştii asta. Toţi cei care au contribuit la contract şi toţi acţionarii erau acolo. Scopul absolut e ca fiecare dintre cei implicaţi să se simtă cât se poate de bine. Avocaţi. Bancheri. Toată lumea. De ce mi se pare mie că sunt supus unui interogatoriu când n-am făcut nimic?

— Deci plimbarea la Londra a avut de fapt ca scop un dineu.

— În mare parte. Da.

— Şi o petrecere.

— Aşa e. Sigur.

— Şi după aia aţi fost la şantier toată ziua? spuse April. Chiar toată ziua?

— Da. Câţiva dintre noi. Willow era doar una dintre mulţi…

— Te rog încetează să rosteşti numele ăsta nenorocit.

— Colega mea, spuse el, cu un mic oftat.

— Nu ştiu dacă aşa e mai bine.

— Zău? Acum şi „colegă“ te deranjează? Şi tu ai colegi, cu siguranţă. Marc, Olivier…

— Luc. Nu se poate să-l uiţi tocmai pe Luc, *mon Dieu!*

— Cine dracu’ mai e şi Luc?

— Uite ce mă deranjează, zise April, deviind discuţia. Dacă trebuie să ţi-o spun pe şleau. Ai fost toată noaptea la o petrecere. Ţi-ai petrecut toată ziua lângă o groapă. Dar n-ai putut să-ţi rezervi şase ore să vii să mă vezi pe mine la Paris. Nici şase minute ca să-mi explici de ce. Sau doar şase secunde ca să-mi răspunzi la mesaj, să-mi scrii că nu poţi veni.

— Îmi pare rău, dar nu cumva trebuie să-ţi controlezi auzul? Tocmai ţi-am spus că toate astea fac parte din încheierea unei afaceri. Sunt obligatorii.

— Îmi pare rău, dar nu cumva eu sunt soţia ta?

— Aş putea să pun şi eu întrebarea, April, zise el. Tu de ce n-ai putut să-ţi iei şase ore din… cât, de fapt… din luna ta întreagă la Paris ca să vii să mă vezi pe mine la Londra?

— Am de lucru, spuse ea.

— Exact.

April se împletici spre pat. Dăduse de un zid, de un obstacol atât de mare, încât nu putea să fie ocolit. Avea dreptate. Înainte marcase ea o grămadă de puncte. Fiecare din ei marcase foarte multe puncte. Dar dacă nu erai pe teren la Wimbledon, punctele păreau să fie un mod tare dureros de a sfârşi sau de a continua o căsnicie.

— Fugi, ca de obicei, spuse el. Aşa faci când ai terminat o chestie şi nu vrei să negociezi. Ai fugit la New York ca să scapi de situaţia ta familială. Ai fugit la Paris când ai dat de greu la New York. Apoi ai fugit înapoi la New York când nu ţi-a mers la Paris.

— Mi-am pierdut slujba! Muzeul s-a închis. Se opri lângă pat. Aş fi rămas dacă puteam. Crede-mă. Dar tipilor de la serviciul pentru imigrări nu le place dacă depăşeşti timpul permis. Nişte caraghioşi!

— Nu pot să continui aşa, April. Trebuie să te hotărăşti ce vrei. Dacă poţi să mă ierţi. Dacă nu poţi… Am impresia că nu poţi. Nu faci parte dintre persoanele care ştiu să ierte.

— Ce vrea să însemne asta?

— Tatăl tău?

— Pe tata l-am iertat. El nu intenţionase să-mi facă rău.

— Aha. Troy râse cu amărăciune. Spre deosebire de mine. Asta-i ce mă omoară când e vorba de relaţia ta cu tatăl tău.

— Asta faci tu acum? Aduci vorba de problemele mele cu tata?

— Nu poţi să treci peste felul oribil în care s-a purtat în legătură cu boala mamei tale, cel puţin aşa spui tu. În acelaşi timp pe mine mă pui să ating idealul imposibil de relaţie pe care l-a atins el. Cât de devotat este acest om! Nimeni nu se poate compara cu nivelul ăla de fidelitate.

— Nici nu-mi trece prin cap să fac una ca asta! Chelsea şi Chloe trebuie să fie pe primul loc întotdeauna, spuse April. Şi era exact ce gândea. Ele. Nu eu. N-am pus niciodată asta sub semnul întrebării, aşa că de ce crezi tu…

— Toată povestea asta, spuse Troy, tăindu-i vorba violent, cum se purta adesea. De câte ori te uiţi la mine, o văd în ochii tăi. Chiar şi în voce. Eu n-o să fiu mereu perfect, n-am să fac veşnic exact ce trebuie, pentru că nu sunt un om perfect. Regret, dar nu sunt. Cel puţin n-am pretins asta niciodată. Trebuie să înţelegi.

— Nu ţi-am cerut niciodată să fii perfect, spuse April. Am cerut doar puţină decenţă.

Pe undeva el avea dreptate. April nu-l iertase. Voia s-o facă, chiar cu disperare. Îl iubea pe Troy, la fel şi pe fete şi viaţa lor frumoasă în New York City. El fusese cinstit de la început, fusese direct, dăduse totul pe faţă într-un stil foarte Troy Edward Vogt III. „Te-am înşelat, nu sunt un om perfect, hai să trecem peste asta.“ Era nevoie de curaj, da! Dar April voia mai mult decât „ori accepţi, ori nu“. Voia gesturi mari şi promisiuni, chiar dacă el n-ar fi fost în stare să şi le ţină sută la sută.

— Pot să te întreb ceva? rosti ea.

De zece ani dăduse la o parte întrebarea asta, o strivise de-a dreptul în ultimele nouăzeci de zile. Acum, din cauza ultimei nopţi, din cauza lui Marthe şi a şampaniei băute, şi, da, şi din cauza lui Luc, April descoperi că era gata să arunce vorbele alea în univers.

— Pe Susannah ai înşelat-o?

O pauză lungă. Două pauze. Încă nişte secunde.

— Aştept, spuse ea.

— Mă surprinzi cu întrebarea asta, spuse Troy, vorbind rar, egal. Asta ar fi fost de discutat în primele stadii ale relaţiei noastre.

— La momentul potrivit. Da. Înţeleg. Să-mi fie ruşine. Răspunde la întrebare.

— Motivul pentru care căsnicia noastră s-a destrămat nu s-a schimbat de când am discutat prima oară despre asta. Susannah s-a încurcat cu cel mai bun prieten al meu şi nici unul din ei nu dădea semne c-ar vrea să înceteze. Pe deasupra, era o adevărată performanţă să o suport zi după zi, după cum ştii.

— N-am întrebat cum s-a terminat căsnicia. Asta ştiu. Te-am întrebat dacă ai înşelat-o.

— Da, spuse el într-un final. Am înşelat-o.

April oftă şi se lăsă să alunece pe jos. Rămase acolo câteva momente, incapabilă să vorbească, iar gâfâiala ei înfundată făcea să trepideze podeaua pariziană seculară. Era o reacţie extremă la ce i se întâmplase altei persoane, dar pentru ea era ca o altă trădare a propriei căsătorii, nu a lui Susannah.

— Îţi baţi joc de mine? mârâi Troy. Suferi pentru Susannah? Dă-mi voie să-ţi amintesc că ea mă înşela.

— Ştiai asta pe atunci? întrebă April. Oricum, n-ar fi fost o scuză. Să te culci cu altcineva drept represalii nu e ceva de dorit în nici o împrejurare. Dar era mai bine să se fi purtat toţi rău, în afară de bărbatul pe care te străduieşti să-l crezi.

— O suspectam, dar nu eram sigur. Era un moment dificil. N-ar fi trebuit s-o fac, dar, dacă tu mă întrebi, nu vreau să mint. Asta n-are nimic de-a face cu noi doi. Împrejurările erau diferite. Toată căsnicia cu ea a fost diferită de la început. Am ştiut că n-o să meargă din clipa în care am pus piciorul în biserică. Eram imatur şi idiot şi făceam tot timpul ceva care ne sabota relaţia.

— Poate că era diferită, dar tu nu prea inspiri mare încredere, dat fiind că s-a întâmplat din nou, şi de data asta se presupunea că era o căsnicie fericită. Totul e doar interpretare. Vreau să zic că, dacă furi de la un sindicat de credit sau de la o bancă de economii şi consemnaţiuni nu contează, tot hoţ eşti şi trebuie să fii dus la închisoare.

— Ehei, asta-i ceva nou. Nu-mi dădusem seama că infracţiunile maritale se pot pedepsi cu închisoarea. Troy hohoti sec şi scoase un oftat lung, adânc, obosit. Ce-am făcut eu a fost oribil, dar recunoaşte că nu eşti onestă. Tu poţi să alegi. Ori treci peste asta, ori nu. Ce alegi? E hotărârea ta.

April închise ochii şi se ridică ţinându-se de marginea patului. Înţelesese brusc că Troy n-avea să-i ofere ce căuta ea. Nu putea să-i ofere cuvintele sau gesturile sau marile declaraţii care să aranjeze totul, care să-l absolve de toate crimele trecute. Declaraţiile lui mai degrabă înrăutăţeau lucrurile.

Nu. April trebuia să caute iertarea, orice formă ar fi luat aceasta, chiar în sinea ei. Iar Troy avea dreptate. Probabil că nu era în stare.

— April? spuse Troy cu o voce răguşită. Mai eşti pe fir?

— Nu ştiu, Troy. Zău că nu ştiu. Trebuie să te las.

April trebuia să-l lase.

Telefonul aruncat din mână atinse salteaua doar cu câteva momente înainte ca ea să se prăbuşească peste el. Cu faţa înfundată în cearşafuri, April îşi scutură picioarele deasupra covorului alb cu albastru. Reuşi să scape de pantoful din piciorul drept, care căzu pe podea. Pantoful din stângul îi atârna încă de picior, suspendat în aer, de unde, după câteva minute, căzu şi el cu zgomot pe podea.

Doborâtă de somn, April tot mai auzea zgomotul pantofului de piele izbind podeaua de lemn, de parcă se răspândise în tot apartamentul şi în tot Parisul, auzea zgomotul ăsta, acest moment final de abandon. Orice femeie ştie că atunci când îi scapă din picior ultimul pantof ziua e terminată, e gata, e cu totul şi cu totul încheiată. Trebuia să se întâmple la un moment dat. Totul trebuia să aibă un sfârşit. Dacă nu-l vedeai venind, înseamnă că nu te uitai suficient de atent.

Capitolul XXXVIII
Paris, 1 iulie 1893

Nu mai există! Tortoni s-a închis, aşa cum se şi auzise. Petrecerea s-a terminat, cum s-ar zice.

Nu-mi vine să cred, chiar dacă de câteva luni ziarele ziceau că o să dispară. Când m-am întors pe o parte în pat azi-dimineaţă, cu Giovanni lângă mine desenându-l pe *le comte de Montesquiou* (dandy-ul favorit al oraşului, de data aceasta cu un papagal), am zis „bună dimineaţa“, iar el a spus „S-a închis Tortoni“.

— Cum poţi să minţi în halul ăsta?! M-am ridicat în capul oaselor şi mi-am aranjat cămaşa de noapte care mi se ridicase pe şolduri.

— N-ai decât să te uiţi în ziar, a zis el, arătând cu capul spre capul patului. E scris negru pe alb.

Giovanni avea şi el dreptate o dată. Citez un fragment din ziarul *Paris Herald* de ieri: „Astăzi dispare de pe harta Parisului Tortoni. Cafeneaua de la colţul dintre Boulevard des Italiens şi rue Taitbout, care de un secol încoace a fost cunoscută ca unul dintre locurile favorite ale literaţilor de renume, ale artiştilor şi aristocraţilor, urmează azi soarta restaurantului Brébant, dispărând de pe faţa pământului. Sâmbătă va începe demolarea şi astfel piere încă un atribut al vechiului Paris“.

— Dispare de pe faţa pământului! Se rupe ceva în mine când mă gândesc.

Cumva treaba asta pare prevestitoare de rele. Mi-a stricat complet buna dispoziţie.

— E doar o cafenea, zice Giovanni din când în când. Ai totuşi Maxim’s. Nu-i nici o pagubă, în ce mă priveşte.

Dar Tortoni este mai mult decât o cafenea oarecare! Pentru o fată ca mine, care n-a intrat în societatea parizianăla un bal al debutantelor, a fost ca şi cum exact acolo am debutat. Chiar dacă asta nu s-a întâmplat dintr-odată, chiar dacă s-a făcut în vreme ce pe lângă masa noastră dansa învârtindu-se *La Belle Otero*, cu sudoarea curgându-i pe picioare şi cu un sân practic ieşit din corsaj. Uneori acolo erau schilodiţi unii, la vreun duel cu săbii sau cu bastoane, locul era totuşi fabulos… şi era al meu! Vai, Tortoni, ce mult ai să-mi lipseşti!

Acum toate cafenelele aveau să încerce să ia locul lui Tortoni. Când au ieşit zvonuri despre dificultăţile de administrare, au apărut în tot oraşul sumedenie de cafenele, toate străduindu-se cu disperare să-i atragă pe cei mai vestiţi bulevardieri. Nu ultima dintre ele e cafeneaua lui Maxime Gaillard, Maxim’s, care de fapt e cea care izbuteşte cel mai bine s-o facă. Şi asta din cauza felului în care îşi face reclamă. Restaurantul are patru mari vitrine spre stradă, şi în fiecare e o poliţă, iar pe fiecare poliţă câte o frumuseţe! O idee genială, realmente, deşi eu sunt aceea care i-am dat-o în orele pe care le petrecea la mine la bar.

Ah, asta am scris? Una dintre frumuseţi sunt eu!

A devenit rapid o poziţie de prestigiu. Câteva dintre dansatoarele noastre cele mai cunoscute de cancan şi-au exprimat dorinţa să se arate în vitrinele de la Maxim’s, dar dintre toate fetele de la Folies eu sunt singura pe care o

plăteşte patronul să stea cocoţată acolo ca o pasăre (cu penajul complet!). Chipul meu îi vrăjeşte pe clienţi să deschidă uşa de la intrare, silueta mea plină de curbe aruncă umbre pe trotuar. De bună seamă nu-i uşor să rămâi pe poliţă. Sunt asaltată de toţi cocoşeii care se îmbulzesc înăuntru!

— Ce păr minunat! spun ei. Culoarea părului tău n-are rival!

— Ce piele! Mai netedă şi mai albă decât funduleţul unui bebeluş!

Da, şi vă mulţumesc amândurora, datorită minunilor făcute cu henna şi de minunata cremă cu care-mi dau pe faţă să-mi albească pielea. N-am neapărat nevoie, desigur. *Mon Dieu!* E doar un mijloc de a îmbunătăţi ce mi-a dat Dumnezeu. Presupun că părinţii mi-au lăsat totuşi ceva moştenire. Mama n-a trăit mult, dar frumuseţea ei era legendară.

Cu toate acestea, trebuie să am grijă să nu rămân prea mult sub ochii admiratori ai bulevardierilor. Uneori, dacă stau prea mult cu crema pe faţă, pielea capătă o nuanţă gălbuie. Desigur, sunt convinsă că există întotdeauna o altă cremă care să ascundă acest defect! Ce nu trebuie să faci ca să rămâi frumoasă! Şiretlicuri, zice Boldini, deşi ar avea şi el nevoie de niţică cremă şi de henna!

Maxim’s nu e singura mea sursă de venit, deşi drăguţul de Maxime îmi dă un salariu dublu faţă de cel de la Folies. De fapt, îmi dă ce crede el că e dublul, e mai de grabă triplul! Şi-n vreme ce Gérard menţine o regulă strictă cu privire la rochia de purtat la Folies, la Maxim’s mă îmbrac aşa cum vreau eu. Singura regulă e să mă îmbrac suficient de atrăgător ca să provoc falimentul a cel puţin trei bărbaţi pe săptămână! E uimitor cât de repede aceşti aşa-zişi gentlemani îşi întorc buzunarele pe dos ca să-mi ofere mie bunătăţi şi cadouri! Absolut toţi bărbaţii sunt nişte *paniers percés*! Coşuri cu găuri, cu toţii!

În mod obişnuit ocup vitrina de la Maxim’s cu o blană de şinşilă pe mine, la o masă pe care e şampanie şi caviar şi tot ce-mi mai trimit admiratorii. Adesea port şi o *aigrette* pe cap. E un ornament nemaipomenit, deşi e incomod de purtat. Biata pană albă e veşnic în primejdie să ia foc de la becul de deasupra. Dar nu-i nimic, ce contează e că arată spectaculos!

Până acum se dovedeşte că Maxim’s a dat cu adevărat lovitura (ce plăcere, domnule Gaillard!). Se poate chiar să-l înlocuiască pe Tortoni. *La grande dame* mai mare decât toate marile doamne, frecventează şi ea

localul. Da, mă refer la Jeanne Hugo Daudet. Ar putea să-şi petreacă mai puţin timp aici de fapt. În multe seri bea până se îmbată criţă. O dată a sărit pe scenă şi s-a apucat să dirijeze orchestra cu un sparanghel.

Proust îmi spune că face asta din cauză că ea şi bărbatul ei sunt destinaţi să divorţeze. Deşi e o ştire delicioasă la culme, mi-e cam greu să o cred. Toată lumea ştie că Proust e plin de *merde* aproape întotdeauna. Pe deasupra… *divorţ?* În familia *aia?* După grandoarea nunţii şi după toate cadourile primite? Cum ar putea să nu mai aibă nici o valoare? Ar fi stupid să arunci la gunoi atâtea lucruri din cauza unor certuri. Boldini şi cu mine ne certăm aproape constant. *C'est la vie!*

Am încercat s-o abordez pe Jeanne în mai multe ocazii. Văzând că evită intenţionat să se uite la mine în vitrină, e clar că mă recunoaşte, am ştiut asta dintotdeauna. Uneori o surprind uitându-se la mine, de parcă m-ar invita să o abordez. Când se întâmplă aşa ceva, mă uit mai întâi unde se găseşte Maxime (lui nu-i place să plec din vitrină), şi, dacă-i ocupat, mă duc spre ea. Iar atunci, inevitabil, se-ntâmplă ceva.

O dată am ajuns chiar să-i zic *bonjour*, dar au dat năvală ruşii, aşa cum fac de obicei. Jeanne a luat-o complet razna, s-a urcat pe bar şi a strigat: „Vin cazacii!“ Exact stilul Jeanne Hugo Daudet! Ca un măscărici. Fără nici o clasă. Se bizuie pe numele ei nefăcând nimic ca să-l merite.

În acea seară anume, pe când Jeanne stătea călare pe bar, m-am retras în colţul meu să-i observ pe ruşi cum iau cu asalt Maxim's, aruncând monede de aur în jur ca să-şi facă loc. Aş fi scăpat de tot felul de bărbaţi, şi de Maxim's, dacă aş fi adunat o porţie zdravănă din acei *louis d'or* pe care-i aruncau pe jos sălbaticii ăia ori de câte ori intrau în sală. Când nu se uită nimeni, chiar adun câţiva. Mi-e teamă că o să am nevoie de ei.

Pentru că, aşa cum Tortoni a închis ca să facă loc unui restaurant, ceva mai mare, viaţa mea cu Pierre a ajuns şi ea la sfârşit. Acum o săptămână am primit o telegramă. Pierre zice că luna asta n-au să fie fonduri. Nu ştiu dacă e din cauză că el nu mai are fonduri de oferit sau dacă, pur şi simplu, nu vrea să-mi mai dea nimic mie. Ajunsesem să mă bizui pe aceste sume lunare care veneau din America de Sud. Deşi ştiam că îşi cam pierduse răbdarea în ce mă priveşte, nu mă aşteptam ca generozitatea lui să se ducă şi ea aşa de repede.

Să fie clar. Maxime şi chiar şi Gérard mă plătesc destul de bine, n-am de ce să mă plâng de salariile mele. Dar trebuie să ai o haină pe tine şi să-ţi încălzeşti casa – sunt lucruri necesare. Şi mai e nevoie şi de o blană de şinşilă şi de pene, tot lucruri necesare, dar pentru alte motive.

Aşa că am făcut un ultim efort să-mi salvez cecul lunar. Astăzi de dimineaţă, după o lungă noapte la Maxim's şi apoi cu Giovanni, am venit acasă şi am scris rapid o ţidulă pe hârtia mea cea mai fină, roz. În ea îi lăudam lui Pierre bărbăţia şi talentul în afaceri. Apoi mi-am înmuiat sânul stâng în nişte pudră albă şi l-am apăsat în josul scrisorii. Nu pot decât să sper că amintirea pielii mele va trece cu bine oceanele şi îmi va mai oferi un răgaz.

Capitolul XXXIX

Apartamentul părea mai gol decât fusese cu zece ore înainte.

April a presupus că ea fusese ultima care plecase, dar între momentul când ea era la restaurantul La Terrasse şi acest moment, cineva mai deplasase cel puţin o duzină de obiecte, inclusiv pe bietul Mr. Mouse. Mickey era acum culcat pe o cutie cu cărţi vechi şi avea lipit pe faţă un bilet pe care scria „De transportat".

Păşind peste grămezi, April înaintă şi ajunse la animal.

— Vai, Mickey, spuse ea şi strânse la piept creatura cu urechi rotunde şi plină de praf. Te trimit de-aici şi pe tine.

Folosindu-se de eşarfa legată la geanta ei voluminoasă, April îl frecă blând pe creştetul capului. De eşarfa albastră cu auriu s-au lipit bucăţele de blană neagră.

— Vai! Regret, micuţule. Eşti şi-aşa destul de prăpădit!

Îl purtă la nas. Mirosea, da, a praf şi a vechi. Dar mai era ceva. Ceva dulceag. Floral. Poate parfumul lui Marthe? Al lui Lisette Quatremer? Îi făcea plăcere să creadă că şi după moarte oamenii pot să mai recunoască

ceva din tine. Presupunând, bineînţeles, că ţi se lăsa un colţ unde să-ţi rămână o urmă.

April puse păpuşa pe consola stil Napoleon al III-lea pe care începuse să o descrie cu o seară înainte.

— Ah, dac-ai putea să vezi ce se întâmplă cu casa ta, Mickey! spuse April şi-şi scoase blocnotesul. S-a transformat complet.

Se apucă să scrie.

Oglindă aurită şi consolă din lemn de abanos. Pe dos scria: „No.2“.

Al treilea trimestru din secolul al nouăsprezecelea?

Oglindă cu rulouri, flori şi ornamente imitând pietrişul.

Cu lună în creştere şi trei stele, cu o pereche de turturele de o parte şi de alta.

Platoul consolei – din marmură în tonuri de roşu-regal, cu serpentine, şi picioare *cabriole* curbate.

April controlă şi pe dos, unde descoperi o inscripţie „*De la grande antichambre / du Kiosque de Gezira / Console or et ébène*“. Zâmbi, uimită. Numai Marthe de Florian putea să posede o piesă care fusese cândva într-un palat din Cairo.

„Marea anticameră, Palatul Gezira“ scrise, apoi sublinie de două ori. Nu se potrivea deloc cu lotul 379 de la licitaţia de „nimicuri europene amestecate“.

Deodată April auzi o cheie care se răsucea în uşa de la intrare. Se ascunse după consolă şi apucă o sabie decorativă. Nu era ascuţită, dar putea să servească la ceva dacă loveai un intrus în moalele capului.

— Alo? zise ea înainte să se deschidă uşa. *Bonjour?*

În hol apăru Luc.

— *Avril?*

— Vai, Doamne! April răsuflă uşurată. Îl privi de unde se ascunsese. M-ai speriat. Iarăşi.

— Scuzele mele eterne, zise Luc şi îşi puse servieta pe podea. Nu mă aşteptam să găsesc pe nimeni sâmbăta. Ce faci aici?

— Îmi continui treaba.

Îmi ocup mintea. Încerc să nu mă gândesc la bărbatul de dincolo de Canal sau la femeia care e cu el.

— Eşti la Paris, în weekend, şi tu munceşti! Cât de jalnic!

— Şi tu eşti aici, zise April şi ocoli un dulap negru. Deci şi tu eşti jalnic!

— Da, sigur. Însă eu am venit doar să caut un anume tablou la dorinţa doamnei Vannier. După asta îmi continui weekendul. Nici un gând la muncă până luni.

— Dacă ai venit după un tablou, n-ai noroc. Tot ce constituia operă de artă se află acum la depozit. Olivier şi Marc pot să-ţi permită accesul la el luni. Mă îndoiesc că ar fi pe aici azi. Îmi pare rău, dar ai venit degeaba.

— Nu-i nimic, zise el dând din umeri şi proptindu-se de o comodă lăcuită, o piesă făcută de Riesener, copie a uneia dintre piesele cele mai celebre din mobilierul regal francez. Cuvântul „copie“ suna prost, dar avea să se vândă cât ai clipi pe cel puţin trei sute de mii de dolari.

— Ai putea să nu te sprijini de obiecte? îl apostrofă April. Uite, am ceva pentru tine. Dat fiind că ai tendinţa să te sprijini de toate cele, am cerut să fie aduse în mod special pentru dumneata nişte scaune pliante. Îi arătă un colţ al camerei. Sper că nu te superi!

— Vai, vai, *Avril* a noastră! Uneltind tot timpul să nu se atingă nimeni de birourile şi de bibelourile ei!

Încercând să facă pe supăratul, Luc apucă un scaun şi-l târî pe podea. Într-o secundă April era în patru labe, încercând să facă să dispară zgârietura.

— Poţi să-ţi iei toate precauţiile cu putinţă, s-ar părea că eu tot stric ceva, orice-aş face, spuse Luc cu un surâs ironic. Aşadar e o Linke, comoda asta? Vezi, te ascult când îmi ţii predici despre mobile.

— Nici măcar pe-aproape, surâse şi ea la fel de ironic. Eşti la distanţă de vreo sută cincizeci de ani. Nu, asta-i o piesă făcută de Jean-Henri Riesener. Era *l’ébéniste du roi,* ebenistul oficial al regelui. Este o copie după o piesă din mobilierul familiei regale. Vezi asta? Monograma Mariei-Antoaneta e chiar în faţă.

Luc se aplecă peste ea cercetând-o cu atenţie. Părea căzut pe gânduri, dacă nu cumva cam obosit.

— Oricum, te scutesc de predicile mele. Dar pe-asta ai văzut-o? întrebă April şi se întinse după sabia pe care o lăsase din mână. O ridică şi o roti în jur, calculând foarte prost greutatea ei, aşa că îl lovi fără să vrea pe Luc în

genunchi. Încă vreo patruzeci de centimetri şi l-ar fi lovit din plin între picioare.

— *Mon Dieu!* ţipă el.

— Aoleu, iartă-mă! Te doare genunchiul?

— Nu de genunchi îmi pasă mie. Era cât pe-aci, *Avril*. Viitorii mei copii îţi mulţumesc.

— Ce bine că nu-s chiar neîndemânatică, spuse April roşind serios. Dar, nu-i aşa că sabia asta e superbă? Ca bărbat cred că-ţi plac armele, nu?

— Sunt într-adevăr un bărbat, deşi, cred eu, nu chiar după cea mai exactă definiţie americană.

— Asta aşa e, spuse April şi îşi plimbă un deget pe tăişul sabiei. Nu ştiu cum o să evaluăm sabia asta. Poate că n-are nici o valoare. Mă întreb dacă Marthe o folosea să se apere de vreun amorez prea îndrăzneţ. Sau de vreo rivală!

April fandă în faţă şi pretinse că-i sfâşie pântecul lui Jeanne Hugo, deşi violenţa ei imaginară nu se oprea doar la acea persoană. Se întreba dacă cineva înjunghiase vreodată o ecoloagă sau o specialistă în fonduri de investiţie.

— Oricum, zise April punând sabia la loc în teacă, să terminăm cu joaca.

— *Avril*, de ce te încrunţi?

— Cum aşa, mă încrunt?

— De când am intrat pe uşă n-am văzut decât priviri mânioase. Luc îşi trecu un deget la rădăcina nasului. Ce s-a întâmplat? Ne pândeşte o nouă criză privitoare la mobilier?

— Nu, nimic de genul ăsta.

April mai desfăcu un scaun pliant şi-l instală în faţa lui Luc. Brusc, i se înmuiaseră picioarele. Nu mai avea douăzeci şi cinci de ani. Nu putea să muncească într-o continuă stare de stres puternic, iar apoi să rotească o sabie grea în jur fără nişte efecte asupra ei.

— M-am tot gândit la Marthe în dimineaţa asta, zise April. Spunea adevărul, dar nu chiar toată povestea.

— În dimineaţa asta? Aveam impresia că te gândeşti la *madame* de Florian în toate momentele zilei. Luc chicoti. Când April nu-i răspunse, o

atinse încet pe genunchi. Te tachinez doar, *ma chérie*. Spune-mi, la ce te-ai gândit?

— La intervalul de la patru la cinci, admise April. Cunoscut lui Marthe şi prietenilor ei drept ora admisă pentru adulter.

— Aha, văd, infidelitatea îţi ofensează sensibilitatea puritană.

— Nu, nici gând! spuse April şi încercă să îşi pună în cuvinte gândurile, fără să dezvăluie prea multe. În realitate se poate spune câte ceva despre aranjamentul ăsta. Toţi sunt de acord, nimeni nu are de comentat. Nimeni nu se supără. Nu e scandalos. Este, pur şi simpu. Cum se permite adolescentului să bea un pic de vin la masa de duminică. Se demistifică totul.

— Ai de gând să propui reluarea practicării intervalului? întrebă Luc. M-aş aventura să spun că ai găsi un sprijin larg pentru această idee, deşi poate doar din partea bărbaţilor.

— Da, probabil că n-ar fi admisă propunerea, zise April. Şi-acum o întrebare la întâmplare. Ai dori să ştii că nevasta ta te înşală?

— N-am avut niciodată nevastă.

— Să zicem că ai. Ţi-ar păsa?

— Ca în toate cele, ar depinde de situaţie, spuse Luc. În general, *non*. Nu mi-ar „păsa“, cum zici dumneata. Nu-i lucrul cel mai grav din lume. De ce am eu impresia că asta nu-i o întrebare la întâmplare?

April trase cu sete aer în piept şi-l privi pe Luc cu coada ochiului.

— Soţul meu, începu ea, ei bine, el…

April scutură din cap.

— El şi cu mine am avut discuţia asta, adăugă ea repede. Despre o prietenă, soţul ei a înşelat-o cu cineva o dată.

— *Prietena* voastră. Luc încuviinţă în semn că înţelege. Desigur că era perfect în stare să interpreteze genul ăsta de subtilitate americană.

— *Oui*. April privi în altă direcţie. N-avea nevoie să confirme măiestria lui la descifrarea subtextului american. Soţul i-a povestit de aventura asta. Ca să fie clar, i-a zis că nu fusese o aventură, ci numai o greşeală de judecată.

April ar fi putut să dea mai multe amănunte despre încurcătura în care se găsea prietena aceea. Ar fi putut să-i spună că soţul femeii se găsea la

Singapore pentru o treabă. Încheia o afacere. Fusese un dineu şi cam multă băutură necunoscută lui. Şi era pe-acolo şi o consultantă. Cei doi terminaseră seara în camera lui la hotel. După întâmplare îşi sunase soţia şi-i mărturisise totul. După o sută de zile, ei încă îi mai răsuna în cap conversaţia aia.

— Cât de mare a fost greşeala? întrebă Luc. După zisele cuplului, căci doar ce cred ei contează, nu după altcineva.

— O noapte de sex. Dar nu-i niciodată numai atât, nu-i aşa?

April îşi imaginã mâinile soţului ei mângâind sânii altcuiva, coapsele, pe sub lenjerie. Troy cu gura pe sfârcurile ei. Încă un lucru pe care April n-avea nevoie să şi-l amintească sau pe care să-l imagineze.

— Ce vrei să spui cu „nu-i niciodată numai atât“? întrebă Luc.

— Hei, sunt multe opriri pe drumul consumării faptului.

— Aha, zise Luc. Deci la ce se referă discuţia voastră? Discuţia dintre tine şi soţul tău? Deşi ar trebui spus că e un pic cam dubios să te-apuci să discuţi problemele căsniciei altora.

Ridică ochii în chip de provocare.

— O, ea nu-i supărată, bombăni April. Discuţia e următoarea: eu cred că el n-ar fi trebuit să-i spună soţiei. Iar Troy crede că-i admirabil din partea tipului că a mărturisit totul.

— Dar *prietena* ce crede?

— Ea îşi doreşte să nu fi ştiut nimic.

April tot întorsese gândul ăsta şi pe faţă, şi pe dos de când se întâmplase, dar era prima oară când ajungea să-l exprime. Deşi nu era mândră de fraza ei, se simţea bine că a spus-o cu glas tare, în loc să se tot gândească la asta. Luc nu era primul care auzea de prietena asta inventată. April îşi spunea chiar şi sieşi minciuna asta.

— Oare de ce? întrebă Luc. De ce doreşte să nu fi ştiut?

— Pentru că o pune pe ea într-o poziţie proastă. Dacă n-avea de gând să continue, de ce să-i spună? Ca să nu se mai simtă vinovat? Ca să-şi ia o piatră de pe inimă şi să i-o paseze ei? Pe cine altcineva în afară de el l-a ajutat cu ceva faptul că a dat totul pe faţă?

— Da, îndeosebi pe el l-a ajutat, cu toate că cineva ar putea să pretindă că adevărul are prioritate. Onestitatea nu e o parte a motivului pentru care l-a

luat de bărbat?

— Sigur că da. Dar acum se frământă, se frământă fără încetare. Iar soţul, el e aproape arogant pentru că a mărturisit. Iertarea, i se pare lui, este, fără discuţie, încheierea normală, este ceea ce e de aşteptat. Ca şi cum ar zice: „Regret c-am făcut-o, dar nu sunt perfect, aşa că…“ Şi-aşa mai departe, citeşte printre rânduri.

— Atunci ea se teme că se va întâmpla din nou.

— Da, spuse April. Şi temerea asta e aproape cel mai rău lucru cu putinţă. Poate că ar trebui să se instaureze intervalul de la patru la cinci al lui Marthe. Să fie inclus cumva printre celelalte înţelegeri sociale nerostite. Cum ar fi să ţii uşa deschisă ca să treacă o doamnă în vârstă. Să arunci gunoiul. Să ţi se permită ocazional o aventură fără importanţă, câtă vreme ea nu distruge programul regulat. Nimeni n-ar fi surprins. Nimeni n-ar avea un aer idiot.

— Nu crezi cu-adevărat ce spui.

— Nu?

— Eu personal cred că-i o idee fantastică, spuse Luc. Dacă vrei să ştii adevărul…

În clipa aia îi sună telefonul. Luc se uită cine sună şi se strâmbă.

— *Merde,* spuse mai mult în şoaptă. Trebuie să plec. Putem să continuăm discuţia mai târziu?

— Nu… Adică sigur că da. Dar nu e necesar.

— Nu sunt deloc de acord. Când se ridică, îi trosniră genunchii. Regret că trebuie să plec în grabă. N-aş face-o dacă n-aş fi absolut obligat. Te superi că te las singură aici?

— Sigur că nu, doar am început de una singură.

Luc îşi puse scaunul pliant în colţ, grijuliu să nu zgârie a doua oară podeaua cu picioarele de metal. Venind înapoi spre ea începu cu zâmbetul obişnuit urmat de *„au’voir, Avril*“, cuvinte pe care aproape că le auzea şi-n vis.

— Ai grijă de tine, spuse el.

April zâmbi vag drept răspuns, însă nu se ridică. Nu era în stare. Picioarele (întregul corp, mintea) nu erau în stare să o susţină. Deşi de-

acum aştepta cu plăcere felul în care îşi luau rămas-bun, nu era în stare să îşi adune forţele.

— Salut, Luc, zise cu un glas asemănător celui al lui Chelsea sau al lui Chloe, sau al oricărui alt adolescent american. Pe mai târziu.

— Asta nu se face! Vino! Îi întinse o mână. *Lève-toi*.

— Luc, du-te, nu te supăra. Sunt obosită. N-ai de ce să glumeşti cu o morocănoasă…

Fără menajamente, el se aplecă, o ridică şi o strânse în braţe. Ea rămase nemişcată, cu mintea tulbure, clipind întruna. Luc se înclină şi o sărută pe obraz, delicat, însă hotărât. Ai grijă de tine, apoi pe celălalt, dulce *Avril*.

PARTEA A TREIA

Capitolul XL

April încerca să ignore avansarea rapidă a foilor calendarului, în vreme ce cantitatea de mobilă din apartamentul lui Marthe continua să se micşoreze. În creştere era doar efortul cerut de evaluarea fiecărei piese rămase faţă de precedenta. April constata diverse anomalii. Avea întrebări care necesitau cercetări suplimentare. Timp. Avea nevoie de mai mult timp.

Incrustată cu fâşii de lemn galben şi de abanos, piesa are un platou de marmură de culoare vişinie, cu partea centrală proeminentă, în formă de semilună, situată deasupra unei frize în casete. Prezintă trei sertare centrale şi două laterale, cu balamale, ornamentate cu frunze de laur, precum şi o tabletă centrală încrustată cu crini. Două sertare lungi în casete sunt încrustate sans traverse*; au în centru un panou în marchetărie (revopsită?) reprezentând un coş cu piersici şi flori, având de fiecare parte câte o uşiţă pe balamale, care simulează două sertare scurte. Comoda e instalată pe picioare de leu, fusul piciorului având forma de acant (refăcute?). Fiecare picior se sprijină pe o poliţă.*

Întrebări peste întrebări, scuze peste scuze care justificau de ce continua să muncească, de ce rămânea la Paris. Cel mai minunat lucru despre cercetare e că nu poate fi nicicând epuizată. Şi, după cum le spusese Avril lui Peter şi lui Marc, şi oricui mai voia s-o asculte, ea aştepta o întrevedere cu Agnès, cu *madame* Vannier, o femeie care putea să se dovedească sursa de informaţii cea mai surprinzătoare în toate privinţele. Din fericire nu era încă moartă.

Era o miercuri după-amiaza şi April stătea pe unul dintre scaunele pliante inspectând o statuetă de bronz de Aimé-Jules Dalou. April văzuse sculpturi de-ale lui înainte, în muzee sau în Grădina Luxembourg, dar nu ţinuse niciodată vreuna în mână. De obicei piesele lui erau mari, erau monumente, nu ornamente domestice. De unde avea Marthe piesa asta? se întreba April. De la Boldini, de la Montesquiou sau de la bogatul negustor de guano? Sau poate o avea chiar de la Dalou? Marthe trebuie că era singura femeie din istorie pentru care toate posibilităţile acestea aveau şanse egale să se adevereasc㠖.

Această statuetă, ca multe altele de Dalou, era un nud, o femeie cu un spate şi un fund rotunde, cu amândoi genunchii aduşi la piept. Stătea pe o stâncă, goală, cu bărbia pe un umăr, contemplând râul de sub stâncă. April se simţea cam ca nudul lui Dalou în momentul acela: ghemuită în sine, perfect expusă, dar nearătând nimic, gata ca în câteva minute să se cufunde inevitabil în apa rece şi iute.

April fotografie statueta cu telefonul. De obicei lucra cu un aparat fotografic, dar imaginea asta voia să i-o trimită pe e-mail lui Troy, împreună cu un mic comentariu în care să-i spună ce bine ar arăta ea în apartamentul lor. Eşti liber s-o cumperi la licitaţie! Glumeam. (Şi nu prea.)

Dar April îşi reaminti că nu putea să-i comunice aşa ceva lui Troy. Bine, ar fi putut, dar el s-ar întreba de ce dracu’ April discută despre decoraţiuni interioare când ar trebui să se hotărască mai întâi dacă vrea să mai rămână în apartament.

De patru zile nu mai vorbiseră, comunicaseră doar prin e-mail sau prin mesaje pe telefon, invocând, şi unul, şi altul, munca şi diferenţele orare pentru lipsa de comunicare telefonică. *Je vais tomber dans les vapes!* Sunt aşa de obosită, că-mi vine să leşin! Amândoi înţelegeau perfect acest subterfugiu, lucru care o făcea pe April să se întrebe de ce naiba se mai oboseau acum cu asta.

„Fir-ar să fie!“ îi spuse April telefonului BlackBerry. „N-o să posed un Dalou!“

Ca un şarpe cu clopoţei, telefonul se puse să zbârnâie în mâna ei. April îl aruncă din mână, de parcă realmente ar fi muşcat-o. BlackBerry-ul continua să sune. April se aplecă să-l ia de pe jos.

— Ah, Birdie, salut!

Se simţea uşurată? Dezamăgită? Ar fi putut să descrie mobile toată ziua, dar nu şi propriile ei sentimente când vedea numărul altcuiva pe ecranul telefonului.

— Ai primit ce ţi-am trimis aseară? întrebă April.

— Am primit, răspunse Birdie. Mulţumesc. E pe masa lui Peter acum. Apropo, e îngrozitor de nerăbdător să te întorci. Mă tot întreabă când o să vii înapoi.

— Ce drăguţ din partea lui. Îi e dor de mine. Din păcate, zborul meu nu e planificat decât pe 11 iulie.

— Ştiu, i-am spus de o mie de ori, dar cumva nu ţine minte mai mult de zece minute. E ca şi cum n-ar putea funcţiona fără tine sau cam aşa ceva. E jalnic. M-a întrebat chiar dacă poţi să vii înapoi mai devreme.

— Mai devreme? se revoltă April. Se gândi la *madame* Vannier. Se gândi la Troy. Nici gând, nu pot.

— Da, eu ştiu, şi-ncerc să-l lămuresc cum pot, dar nu-i uşor. Femeia mai e încă în viaţă, aşa-i? Moştenitoarea.

— Da. E încă în viaţă. Pentru moment.

— Bine. Am câteva comparaţii interesante, cum vorbisem, obiecte vândute în cadrul unei licitaţii purtând numele proprietarului, în comparaţie cu vânzările în cadrul unui grup mai mare de obiecte. Nu există tone de obiecte similare vândute într-una sau în alta, dar e un început. Oricum, îţi trimit ce am.

— Mulţumesc, spuse April şi oftă.

— Capul sus! Peter este cu totul de partea ta.

— Minunat, dar nu cred să aibă prea multă influenţă asupra celor de aici.

— Când o să fie această femeie, citez: „de negăsit“, de găsit din nou? întrebă Birdie. Poate că ea ar putea influenţa biroul parizian?

— Asta mi-e speranţa, dar e o loterie. E bolnavă, e la spital. Iar data de ieşire nu e prea clară.

— Dar dacă nu reuşeşti să vorbeşti cu ea înainte de data plecării? Ai putea s-o suni sau ceva de genul ăsta?

— O, o să-i vorbesc, spuse April. Stau o săptămână în plus. Două săptămâni. O lună. Mă duc la ea chiar dacă-i pe patul de moarte dacă

trebuie.

Se surprindea pe ea însăşi cu vorbele acestea spuse cu glas tare. Cum data zborului ei se apropia (11 iulie, în două săptămâni), April se trezea în fiecare zi ceva mai tulburată, ceva mai îngrijorată. Rezervarea fusese făcută în aşa fel încât să fie acasă de ziua ei. Dacă rămânea la Paris, o sărbătorea de una singură, deşi tot de una singură putea să fie şi la New York. Era limpede că era mult mai bine să fie singură la Paris decât la ea acasă. Da. Îşi va prelungi şederea. Peter îi zisese să stea cât era nevoie. Şi nevoie era, din plin.

— Vrei să-ţi prelungeşti şederea? spuse Birdie şi râse. Îţi baţi joc de mine. Lui Peter o să-i explodeze capul.

— N-ar fi prima oară.

— De ce am eu impresia că vrei să rămâi definitiv acolo? Că ai să ajungi cumva să lucrezi pentru biroul parizian?

— Ar fi minunat, dar am o slujbă şi o viaţă la New York. Chiar dacă acest „la New York“ o înfricoşa. Chiar dacă „la New York“ n-avea să mai arate la fel ca atunci când plecase. La un moment dat trebuie să mă întorc!

— Bine că-ţi dai seama de asta. Căci *va trebui* să vii acasă. Vocea lui Birdie scăzuse de parcă se pregătea să-i dea o veste proastă. Adăugă pe un ton plat: Aici e casa ta.

— Ştiu, spuse April. Bine, să vedem ce mai reuşesc să fac săptămâna viitoare. Adu-i aminte lui Peter de întrevedere. Spune-i că aştept.

Urmă un mic moment de ezitare, ca şi cum Birdie trebuia să-i spună, ca de obicei, „bineînţeles“, dar se hotărâse în ultimul moment să mai aştepte. Poate că ghicise ce avea să urmeze. Poate făcuse o pauză pentru că simţise că îi era necesară lui April. Pe de altă parte, poate că doar se înecase cu brioşa pe care o mânca la micul dejun, cum se mai întâmplase de atâtea ori.

Oricare ar fi fost cauza, Birdie a tăcut un pic cam mult. Suficient pentru ca April să adauge, înainte ca cineva să aibă ceva de zis:

— Ştii ceva? Spune-i lui Peter că n-avem noroc. Prelungeşte-mi şederea. Cu două săptămâni. Pentru moment.

Capitolul XLI
Paris, 30 noiembrie 1893

Sunt luni de zile de când n-am mai scris în jurnalul ăsta. Sunt multe de povestit, dar prea puţine pot să spun!

Ei bine, s-a întâmplat şi asta. Ieri a sosit o ultimă scrisoare de la Pierre. Negustorul meu de guano era la curent cu tot ce-am mai făcut eu şi mi-a declarat că nu îmi mai finanţează aventurile. La ce aventuri *anume* se referă, nu ştiu. Mi-a scris să nu îi mai răspund la scrisoare, să nu-l rog sau să pledez sau să-i mai trimit imprimate pe scrisori diverse părţi ale corpului meu. S-a terminat între noi. A plătit apartamentul până la sfârşitul anului, dar apoi trebuie să-mi găsesc altceva. O să trebuiască să mă mut! Luna viitoare! Dar nu îmi pot permite asta. Unde mi s-au dus toţi banii? Pe rochii şi pantofi şi şampanie, presupun. Credeam că am mai mulţi!

M-am dus la Boldini. Ştiam eu că el o să mă salveze. Relaţia noastră a evoluat mai mult decât preconizasem la început. E ca o relaţie de familie, nu pentru obiecte şi necesităţi. Într-adevăr, el nu mi-a cumpărat nici măcar un lucruşor, şi cel mai adesea *eu* sunt aia care-i plăteşte lui *masa* la Maxim’s!

De-a lungul tuturor acestor luni am construit o bună relaţie. I-am cerut mai puţin decât oricare alta cu care o mai fi avut vreo legătură în viaţa lui. Astfel, ar trebui să nu-i vină greu să mă ajute în momentul ăsta mizerabil pentru mine. Cum să zic, eram de-a dreptul veselă în drum spre atelierul lui, cu tot felul de cifre jucându-mi în cap. Giovanni va fi salvatorul meu, aşa credeam!

Când am ajuns la atelier tocmai se întorsese de la morgă. M-am bucurat, pentru că de obicei cadavrele îl binedispun. Împrejurările erau perfecte. Pe moment mi-a părut chiar bine că Pierre nu mă mai finanţa. Nu mai aveam un laţ în jurul gâtului, chit că fusese de la depărtare. Aveam să pot să stau cu Boldini fără să mă mai simt vinovată! Nu prea simt eu aşa ceva, dar câteodată eşti luat prin surprindere de remuşcări.

— Am nişte veşti grozave! i-am spus lui Giovanni de cum am intrat pe uşă şi m-am învârtit pe călcâie ca să-i fac plăcerea de a-mi admira fusta care se înfoia superb în jurul meu. Sunt îndrăgostită de tine. Am isprăvit cu Pierre ca să putem fi împreună, fără reproşurile nimănui şi fără bârfele fetelor şi băieţilor care dansează la cabaret!

— Eşti îndrăgostită de mine?

S-a schimonosit de parcă gusta o invenţie gastronomică de-a lui Marguérite. Biata copilă, îşi face iluzii că dacă termină cu Folies poate să devină *chef* la cel mai fin restaurant din oraş. (Un *chef* femeie!) Ce prepară ea e groaznic, şi unicul loc unde va ajunge o să fie puşcăria, pentru otrăvirea clienţilor. Acolo, şi pe deasupra prea grasă ca să mai fie contorsionistă, căci gustă prea mult din mâncăruri!

— Eşti îndrăgostită de mine, a repetat el.

Tot cu mutra aia acră.

— Chiar aşa! Dansând, m-am apropiat de el şi mi-am pus braţele în jurul gâtului lui. Putem fi împreună! Pentru totdeauna! Nu ne mai stă în cale nici un Pierre!

Giovanni s-a uitat apoi la mine direct, a strâmbat din nas şi a zis:

— Marthe, te ador. Dar nu sunt suficient de bogat ca să te şi iubesc.

— Cum poţi să spui aşa ceva? am ţipat eu. Vai, ce cuţit am primit în inimă! Parcă mi-a sfâşiat pieptul! Nu poţi să-mi refuzi dragostea! Vreau să ne căsătorim!

— Nu, nu vrei aşa ceva, a zis el. Eşti doar plictisită.

— Boldini, te iubesc, idiotule! Din toată inima!

Mi-am dus o mână la frunte şi m-am făcut că leşin. M-a prins în braţe înainte să cad.

— Am mult de lucru, mi-a spus. Te rog, du-te să joci teatru în altă parte. Vin eu pe la tine mai târziu.

— N-ai timp pentru dragoste?

— Pentru dragoste am timp. Am zis că nu pot să mi-o permit. N-am însă timp pentru variatele tale emoţii, care sunt o cu totul altă poveste. Te rog, ia-ţi tălpăşiţa. Ne vedem mai târziu.

Ce puteam să spun? Cumplit de umilită, am plecat de la atelier. În ciuda vechilor poveţe ale lui *Sœur* Marie, mi-am permis să-mi dau drumul

lacrimilor pe stradă, arătând lumii întregi ce simţeam.

Am făcut singurul lucru pe care puteam să-l fac: am pornit imediat spre noul apartament al lui Marguérite. Nu înţeleg cum de ea are un apartament nou-nouţ când eu mă aflu la asemenea strâmtoare. Marguérite tot avusese aventuri, cu grămada, dar toate doar cu femei!

La început am crezut că înclinarea ei pentru sexul slab era doar un şiretlic, un mod de a atrage un anumit gen de bărbaţi. Totuşi, ea rămâne în mod hotărât aceeaşi. Zice că bărbăţii n-o interesează deloc sexual. Se poate crede aşa ceva? Să contezi pe femei ca să te întreţină? Pe cinstea mea! Ca şi cum ar aştepta să-i pice din cer nişte pudră magică sau să dea de girafe vorbitoare! Presupun că, gândind în felul ăsta legendar, Marguérite a început să creadă şi că ar putea face mâncăruri pentru marii reprezentanţi ai literaturii şi ai artelor şi că ar fi şi plătită pentru asta.

Când am sosit la locuinţa de care Marguérite a făcut rost în chip misterios, era contorsionată, împletită ca cifra opt. Aşa a răspuns la uşă, cu fundul deasupra capului, mergând ca o curcă în căutarea curcanului. Simţindu-mă ceva mai uşurată, am întrebat-o de ce nu-şi întâmpina vizitatorii normal. Apoi am intrat repede pe lângă ea în salonul surprinzător de mare. Marguérite m-a urmat, călcând greoi pe podea, tot înnodată ca un opt.

— Ce-i rău în asta? a zis ea, cu o voce schimbată, guturală, parcă voia să ilustreze expresia „vorbeşte cu fundul, nu cu capul“.

— Sunt moartă! m-am văicărit eu şi m-am prăbuşit pe canapea. Spre deosebire de Boldini, ea nu m-a prins.

Tot scoţând cele mai sfâşietoare suspine, am frecat cu degetele canapeaua. Era dintr-o catifea fină, cu un model mai frumos decât tot ce văzusem în viaţa mea.

— De unde-ai făcut rost de asta? n-am putut să mă abţin să întreb. M-am ridicat în capul oaselor şi am pipăit şi spătarul fixat cu ţinte. E extraordinară!

— Am cumpărat-o. Cum altfel? Spune-mi, Marthe, ai nevoie de bani, de-aia ai venit?

— Ce te face să te gândeşti la asta?

— Pentru că nu te manifeşti aşa decât dacă-i vorba de *francs* şi de *louis!*

— Foarte bine, am zis eu. Nu greşeşti. Am ceva dificultăţi financiare. Pierre nu mă mai finanţează.

— Mă mir că i-a trebuit atâta timp. Dar cu banii câştigaţi ce-ai făcut?

— S-au dus. Viaţa e scumpă. S-ar putea zice că eu nu câştig la fel ca cei care se produc pe scenă.

— Nu câştigi la fel? Ha! a pufnit Marguérite şi a revenit la poziţia verticală. Sânii îi cădeau spre talie. Sfârcurile îi erau maronii, grăsuţe şi drepte. Ţi-am spus mereu să le ceri celor de la Folies să-ţi transfere salariul direct la Maxim’s, ca să nu se mai piardă vremea!

— Marguérite, te rog, te implor, doar sunt prietena ta cea mai veche!

— Bine, a oftat ea. Nu pot să-ţi dau prea mult. Dar îţi dau tot ce pot.

— Mulţumesc, am zis eu şi am încercat să zâmbesc. Îţi rămân datoare.

— Te rog să-i foloseşti pentru mâncare şi alte necesităţi, nu pentru şaluri de şinşilă şi produse dubioase de frumuseţe.

— Dubioase?

— Marthe…

— *Très bien*, m-am smiorcăit eu. Cum vrei tu.

După ce-am intrat în posesia banilor şi am privit-o pe Marguérite executând ultima figură de contorsiune, mi-am luat la revedere şi am ieşit din nou pe stradă. Cerul se întunecase. Erau nori negri peste oraş şi aerul era umed. Tot numărând banii, m-a cuprins un val de panică. Ce-mi dăduse Marguérite nu-mi ajungea decât o lună sau două. Timpul avea să treacă iute.

Fiindu-mi teamă să mă întorc la mine acasă şi să dau peste vreunul dintre proprietari la curent cu cele întâmplate, am luat-o spre Maxim’s pentru un pahar la iuţeală. Din păcate, cum mi se întâmplă adesea, un pahar s-a transformat în trei şi din trei în patru, şi aşa mai departe. În scurt timp dansam cu *La Belle Otero* printre mese, în vreme ce iepuraşii ei roz se răspândeau pe sub scaune. Am călcat cel puţin pe unul.

Seara a fost nemaipomenită. Cel puţin o vreme. Apoi, când după indicaţiile date de *La Belle* îmi înfăşuram o eşarfă în jurul capului şi apoi o treceam printre picioare, am ridicat ochii şi am văzut-o. Jeanne Hugo. Era evident că se uită la mine. Mie mi s-a părut cel mai bun moment să trec la atac.

După ce-am împins-o pe *La Belle Otero* din drumul meu, m-am dus aţă, traversând restaurantul, înspre locul în care era Jeanne, cocoţată pe pian, cu picioarele încrucişate, cu fusta drapată în jurul ei cât se poate de strategic. Trebuie spus că nu mai e pâinica uscată de dinainte. De dragul reputaţiei, îşi permite să fie *şi mai* urâtă.

Maxime zice că am dat la o parte din calea mea spre pian nu unul, ci vreo doi chelneri. Când am ajuns lângă Jeanne, mi-am proptit de o parte şi de alta a ei câte o mână şi m-am întins până ni s-au atins nasurile. Băuse şampanie. Îi mirosea respiraţia.

— Cum ţi se pare? am întrebat-o cu lacrimile curgându-mi pe faţă. Cum e să poţi să te instalezi pe pianul unui biet om, fără grija zilei de mâine? Ştiind ceea ce ştii, ştiind ce le-ai luat altora de la gură?

— De ce crezi că eu n-am grija zilei de mâine? a zis ea şi a sorbit şampanie direct dintr-o sticlă. Poate am o groază de griji. Poate chiar mai multe decât dumneata.

— N-ai grija hranei, nu-i aşa? Sau a locuinţei? Sau a următoarei haine sau pălării la modă? Ai totul!

— Totul nu e totul! a zis ea.

Totul nu era totul? Totul *era* totul, şi însemna extrem de mult. Pentru mine însemna viaţa.

Jeanne n-a fost niciodată obligată să stea cu un bărbat care o dezgustă, care miroase a *merde* cules dintr-o peşteră. N-a trebuit să stea cocoţată într-o vitrină de bar, cu dureri de spate, ca să-şi plătească o croitoreasă sau două, zâmbind fără încetare celor vreo sută de bărbaţi din jur, pe lângă care negustorul de guano părea de-a dreptul un prinţ.

Ea n-a lucrat niciodată la un bar, privind cu jind scena, întrebându-se cum ar putea face să ajungă şi ea sub luminile rampei. N-a fost nici obligată să se împrumute chiar de la prietena pe care zicea c-o protejează, sau să-l convingă pe un bărbat s-o iubească pentru a-şi putea plăti chiria, când ea avea doar sentimente de dragoste pentru el. Şi totuşi! Şi totuşi aici era locul unde puteam să stau în picioare şi să zic pe bună dreptate „am ajuns departe“. *Mon Dieu*! Ce umilinţă.

— Nu e totul? am zis, înnebunită. Căsătoria, cadourile, cele patru case, astea erau pentru ea „nu totul“. Doar pentru că avusese noroc şi se folosise

şi de câteva înşelătorii pe deasupra. Nu ştiu cum poţi să rosteşti vorbele astea când eşti cine eşti. Şi când ştii cine sunt eu!

— Dumneata? Nu eşti decât o nebună! Asta ai fost dintotdeauna!

Ameţită de furie, i-am smuls sticla de şampanie din mână şi am aruncat-o într-un perete, era cât pe-aci să-i lovească pe prietenii pitici ai lui Maxime. În sală s-a făcut linişte. S-a oprit şi pianistul. Până şi respiraţia mea s-a oprit.

— Vin cazacii! a strigat cineva. Toţi şi-au întors privirile de la Jeanne şi de la mine ca să se uite la uşă. Chiar sosiseră, năvăleau pe uşă ca nişte găini ieşind din coteţ. Ruşii.

— Cazacii! a strigat la unison toată sala.

— Păzea! Vin cazacii!

Asta se strigase la Waterloo, dar aici e semnalul că orice alte bătălii în curs se încheie. E momentul să se comande alt rând, să se adune de pe jos monedele de aur.

Exact la acest strigăt pianistul a început să bată în clape, iar cei din sală au izbucnit în urale. Eu una, am fost cumva luată pe sus de o mulţime care se înghesuia spre uşă şi în final am ajuns afară. M-am pomenit în stradă, cu rochia şi cu sufletul făcute praf. Mă uitaseră cu toţii, asta era pe de-o parte o uşurare, dar şi cel mai oribil sentiment posibil.

Am luat-o în jos pe rue Royale, plângeam pe fondul uralelor de la Maxim’s, când m-am ciocnit de un vechi prieten. Era Pujol, iubitul emiţător de băşini al oraşului. Nu mă gândisem niciodată că un astfel de „artist“ ar putea să prezinte o imagine romantică, dar el aşa arăta, era un dandy elegant, fluierând în mers.

— Joseph! l-am strigat eu şi m-am aruncat în braţele lui. Sunt moartă! Nu mai pot continua aşa!

— *Ma chérie*, a răspuns el şi m-a mângâiat pe păr. Ce necaz ai?

Am sughiţat şi apoi i-am turnat toate necazurile mele. A tot dat din cap în timp ce vorbeam, privind în jos, singura persoană sensibilă la nefericirea mea.

— Vai, drăguţa mea Marthe, ce rău îmi pare că eşti în halul ăsta, mi-a spus. Nu te plătesc suficient cei de la Folies?

— Sunt foarte generoşi, i-am spus şi am ridicat ochii spre el, sperând că, deşi plânsesem tot mă va găsi frumoasă, că cremele mele de albit şi vopseaua de păr îşi făceau efectul dorit. Dar sunt într-o situaţie extrem de dificilă!

— Bun, să-ncerc să te ajut.

— Adevărat? am zis eu clipind de zor, încercând să-mi pară ochii mari şi lăcrimoşi ca ai lui Marguérite. Crezi c-ai putea? Ţi-aş fi foarte recunoscătoare! Îţi promit! Orice ai vrea…

S-a dat cu un pas înapoi.

— Te rog. Nu trebuie să-mi promiţi nimic. Sunt fericit să te ajut. Deşi n-am nici eu mare lucru prin buzunare, am să încerc să inventez ceva. S-ar putea să am nevoie de vreo idee nouă, dar o să-mi dau silinţa.

Plângând cu lacrimi mari de uşurare, l-am strâns din nou în braţe. Nu mi-a oferit nici vreo cifră, nici vreo garanţie, doar o promisiune, care mi s-a părut la fel de valoroasă ca aurul cazacilor. Asta e tot ce aveam nevoie: o promisiune de ajutor, nedefinită, dar având posibilitatea să se întindă la nesfârşit.

Capitolul XLII

— April? O voce aspră, iritată mârâi în telefon.

Trecuse mai bine de o săptămână. April crezuse că scăpase de griji, dat fiind că biletul ei de întoarcere fusese prelungit şi nu auzise nici o vorbuliţă de la New York. De obicei Peter prefera să te certe imediat, dar de data asta era mai rău. Îşi lăsase timp să se perpelească.

— Peter? răspunse April cu glas dulce. Ce mai faci?

— E inacceptabil!

Cu telefonul încins la ureche, April se duse la fereastră. De când vremea se încălzise în sfârşit, la ora prânzului în apartamentul lui Marthe era sufocant, aerul era plin de alergeni şi de nori de praf.

— Oricare o fi motivul care te-a supărat, începu ea, în ciuda faptului că ştia precis cauza, nu cred să fie atât de grav.

— Nu face pe proasta cu mine, Vogt. E vorba de e-mailul tău şi de biletul schimbat, imprimat şi pus pe masa mea de Birdie.

— Am aranjat asta cu mai bine de o săptămână în urmă.

— *Am* aranjat asta? Ha! Formidabil. Nu-mi amintesc să fi fost consultat. Despre ce fel de „am aranjat“ vorbim aici?

— Splendid. Eu am aranjat. Birdie a urmat instrucţiunile mele. Dar asta s-a petrecut acum opt sau nouă zile. *Acum* te superi?

— Am avut nevoie de tot timpul ăsta ca să mă calmez! Ar trebui să te concediez în clipa asta. De fapt, cred că asta o să şi fac.

Peter era genul ăsta bombastic, iute la mânie. O ameninţa pe April cu concedierea măcar o dată pe lună, deşi rapoartele cu privire la realizările ei conţineau doar laude şi lungi declaraţii despre enormul talent şi calităţile de expertă ale lui April.

— Trebuie să fii la birou *luni*, continuă el, ridicând vocea cu fiecare cuvânt. Ştii, nici noi nu stăm aici degeaba scărpinându-ne în fund, întrebându-ne cu ce se mai ocupă draga noastră April. Avem de lucru. Avem alte licitaţii. A trebuit să mă deplasez *în persoană* să văd o casă la Long Island.

— Ce teribil! spuse April. Şi îmi pare rău că nu-s acolo să ajut. Dar nu mi-aş fi prelungit şederea dacă nu era absolut necesar. Dacă-ţi aduci aminte, mi-ai zis că se va putea. Când mi-ai spus să plec. Mi-ai spus să stau cât e necesar. Ei bine, e necesar să stau mai mult.

Peter oftă, dorinţa de a se război cu ea începuse să-l părăsească.

— Birdie mi-a spus că eşti de partea noastră, îi reaminti April. Şi că avem deplina ta aprobare. Zău aşa, Pete. Doar ştii că am dreptate.

El oftă din nou, mai tare, să fie sigur că April îl aude.

— Nu-mi zice mie Pete.

— Zău, şefule. Ştii că trebuie să rămân.

— Îţi dai seama cât ne costă, nu? zise el. Şi se apropie sezonul de licitaţii. Am nevoie de tine la New York. Până şi Karen vrea să te întorci. S-ar părea că sunt insuportabil când eşti plecată. S-ar părea că soţiei mele nu-i place să

fie sunată în miezul zilei, cel puţin nu pentru a discuta problemele mele de serviciu. Ne simţim amândoi mizerabil din cauza ta! Ne distrugi căsnicia!

— Te rog să-i transmiţi cele mai sincere scuze din partea mea, spuse April înăbuşindu-şi râsul, căci el părea tare pierdut. Aş vrea să fiu acolo, să ascult eu tot ce ai pe suflet din cauza stresului legat de muncă. Dar această prelungire a şederii mele la Paris o să compenseze toate costurile necesare. Cu cât e mai exact dovedită provenienţa, cu atât urcă preţurile de vânzare, cu atât mai mari sunt onorariile. Tu m-ai învăţat asta, Peter. Este exact ce ai face chiar tu. Vechiul Peter. Cel tânăr şi gata de bătaie.

Peter mormăi ceva în vreme ce April se străduia să audă ce zice.

— Nu-ţi stă bine să te legi de vârsta mea, spuse el. E-n regulă. Ai două săptămâni în plus.

— Ura! strigă April. Şi să fim bine înţeleşi, e vorba despre două săptămâni de azi încolo? Pentru că…

— *Două*. De *azi* înainte.

April ţipă din nou.

— Deci asta-i, spuse el. Să nu mai aud de prelungiri.

— Grozav. Perfect.

— Nu ştiu de ce-ţi trec cu vederea toate manevrele astea, bombăni Peter.

— În final o să merite! spuse April din nou, fericită. Îţi promit! OK, mai bine m-aş întoarce la treabă ca să termin la vreme.

— Da. Mai bine.

Telefonul se închise.

Rămasă fără suflare din cauza entuziasmului produs de glorioasa ei victorie, April se grăbi să-şi adune dosarele şi fişele cu note din apartament. Era vineri, iar Olivier şi Marc plecaseră cu o seară înainte la casele lor din afara oraşului. April nu vedea de ce-ar rămâne să înghită în continuare praful de-acolo. Avea să-şi petreacă restul după-amiezii lucrând în Place des Vosges, la soare.

La ora unu, în oraş era insuportabil de cald. După ce timp de câteva săptămâni temperatura oscilase între zece şi cincisprezece grade, cu ploaie măruntă, vremea se îmbunătăţise brusc, temperatura ajungând la aproape treizeci şi cinci de grade, şi tot Parisul era învăluit într-o pătură groasă şi

umedă de căldură. Dacă te exprimai în grade Celsius, cum o făcea April, pentru un efect cât mai dramatic, temperatura se triplase în doar câteva zile.

Aflându-se la întretăierea arondismentelor trei şi patru, până la Place des Vosges era niţel de mers din al nouălea, mai cu seamă dacă aveai cu tine un laptop şi mai şi transpirai din belşug, dar era unul dintre locurile favorite ale lui April la Paris. Muzeul ei de mobilă fusese situat la câteva străzi mai încolo şi rar trecuse o zi fără să se plimbe pe sub arcadele pieţii sau să meargă pe iarbă.

Trecuseră mulţi ani de când nu mai văzuse Place des Vosges, dar April putea încă să-şi închipuie clădirile din cărămidă roşie şi piatră albă, cu acoperişuri abrupte din ardezie, şi fântâna cu două etaje şi lei din gura cărora ţâşnea apa. Henric al IV-lea crease Place de Vosges ca pavilion regal cu mai bine de patru sute de ani înainte. Acum clădirile adăposteau magazine, restaurante şi apartamente de lux. Dar înainte, timp de secole, fusese piaţa preferată pentru dueluri. April se întreba dacă cei din jurul lui Marthe se duelaseră vreodată pe peluza asta. Era greu să-ţi imaginezi săbii sau pistoale acolo unde totul era acum împestriţat de îndrăgostiţi, de amatori de plajă şi de copii mici.

April găsi o masă sub una din arcade. Îşi scoase laptopul şi se apucă de treabă. Deja aglomerat când sosise ea, parcul se popula din ce în ce cu fiecare minut. Mămici elegante, la modă, soseau cu copiii lor cu perişor moale, căutând terenul de joacă cu nisip aflat la umbră. Cupluri bine îmbrăcate se plimbau ţinându-se de mână, uneori discutând cu pasiune, alteori în totală tăcere. Turiştii şi tinerii care îşi purtaseră rucsacurile în spate erau întinşi pe iarbă.

April ar fi dorit şi ea să se întindă pe iarbă. Peter se arătase nervos, dar în definitiv ce avea ea de terminat chiar atunci? Era aproape weekend. Toţi parizienii veritabili erau deja plecaţi, bucurându-se de odihnă. În timp ce îi treceau toate acestea prin cap, April parcă simţea furia lui Peter traversând oceanul.

Răspunsul era, desigur, că trebuia să termine totul. Trebuia să facă *toată* munca asta, şi cât se poate de repede.

Privindu-i cu oarece invidie pe tineri (*mon Dieu*, ce viaţă, fără nici o responsabilitate!), April luă telefonul. Birdie promisese să-i trimită nişte

fotografii, elemente de bază pentru marele lor plan. Deşi nu avea nici un e-mail de la Birdie, o aştepta un alt mesaj. Lui April îi tresări inima.

„Am nişte veşti cu privire la Marthe“, îi scrisese Luc cu şapte-opt minute înainte. „Unde te-aş putea găsi azi? Eşti în oraş?“

„Da!“ scrise April cu degetele sprintene pe taste. „Sunt la Carette, lângă Place des Vosges. La o masă afară. O să rămân aici vreo oră, două.“

Crezuse că şi Luc era plecat la sfârşitul acesta de săptămână, ca Olivier şi Marc, cine ştie în ce vechi conac de piatră. Că era la Paris, gândindu-se la Marthe (şi, ei bine, poate şi la ea), îi aduse pe faţă un zâmbet mai larg decât era acceptabil social de la o persoană care stătea de una singură. Un observator, ca vreuna din cele două femei în roz aşezate aproape de ea, ar fi putut s-o creadă într-o ureche. Acelea nu-i dădeau de fapt nici o atenţie, nici n-o observaseră, dar dacă ar fi cunoscut-o şi-ar fi zis cu siguranţă: Vai dragă, ce i s-o fi întâmplat dragei noastre April? Am impresia că-şi pierde minţile.

Dar în scurt timp n-o să mai fie singură. Zâmbetul până la urechi putea să rămână, dar apoi ele o să-l vadă pe Luc. Şi într-o clipă aveau să înţeleagă.

Capitolul XLIII

Luc se aşeză în faţa ei cu zâmbetul care îi lăsa la vedere dinţii uşor strâmbi.

— *Bonjour*, *Avril*, spuse el. Am venit cât am putut de repede.

April băgă de seamă că nu se răsese în ziua aia, poate nici cu o zi înainte, sau cu două. Drept rezultat, lui Luc aproape îi crescuse barbă, care îl făcea şi mai seducător, aşa cam neglijent cum părea. Până şi cele două femei în roz de alături, care înainte nu observaseră nimic, acum îl priveau pe furiş.

— N-aveai de ce să te grăbeşti, spuse ea, deşi era bucuroasă c-o făcuse.

Luc dădu din umeri. Băgă mâna în buzunar şi scoase un pachet de ţigări. După ce execută una dintre acele manevre ciudate, de bătut pachetul în

palmă, pe care le iubeau aşa de tare fumătorii, Luc scoase o ţigară şi o aprinse.

— Nu m-a deranjat, zise el. Şi îţi mulţumesc că eşti întotdeauna aşa de uşor de găsit.

Cum April încerca să evite o interpretare a acestui comentariu, Luc înclină capul şi se uită în jos la picioarele ei. Apoi încet, pe furiş, îi studie picioarele. Brusc April îşi aminti că n-avea pe ea decât o banală rochie de plajă şi nimic mai mult. Nu era deloc o ţinută profesională, dar era prea cald şi nici nu era „la birou“. April nu se aşteptase să dea de cineva cunoscut care să se uite la picioarele ei prea descoperite şi, mai cu seamă, care să mai facă şi vreun comentariu.

— Drăguţă rochie, zise Luc cu un zâmbet ironic. Îmi place.

— Sigur că-ţi place, bombăni ea. Regret. Dar e cald. Apartamentul lui Marthe n-are aer condiţionat, şi nici al meu. Nu mi-am imaginat că o să văd pe cineva cunoscut.

— De ce te tot aperi, *ma chérie?* Luc trimise un norişor de fum pe deasupra umărului lui drept. „Drăguţ“ e un compliment şi-n limba ta, *non?*

— Da, uneori este. Deci m-ai căutat ca să vezi cu ce sunt îmbrăcată? Sau mai există şi un alt motiv al prezenţei tale?

— Hainele sunt o scuză destul de bună. Râse încântat, cu ochii sclipindu-i ca furca de aur a diavolului. Dar din păcate nu asta mă aduce aici. Am nişte veşti. I-au dat drumul din spital doamnei Vannier. E pe cale de vindecare.

— Adevărat? April aproape sări în sus de pe scaun. E fantastic! Ce enormă restabilire, într-un timp destul de scurt!

— Fără îndoială mulţumită rugilor tale fierbinţi din ultimele săptămâni. Ştiu cât de mult te-a preocupat asta. Am să-i transmit urările tale de bine.

— Chiar te rog. Şi spre deosebire de ale tale, sentimentele mele nu sunt false. Dar ia spune-mi, când putem s-o vedem?

— Nu sunt false, zici?

— Ce-ai zice de mâine? Am putea să mergem mâine s-o vedem pe *madame* Vannier? S-ar potrivi numai bine, cu Olivier plecat din oraş…

— Mâine? Nu ştiu, *Avril*, de ce să aşteptăm atâta? Poate ar trebui să mergem chiar acum! Poate ajungem acasă la ea chiar înaintea ei! Luc îşi

stinse ţigara şi îi făcu cu ochiul. Un avocat şi o expertă în licitaţii, ce formidabil „bun venit“! Ar putea s-o trimită imediat înapoi la spital.

— Bine, bine, bine, înţeleg. Ridică ochii spre cer. Dar ţine cont, tot nu cred că ar fi nerezonabil s-o vedem chiar în acest weekend, dar o să mă supun judecăţii tale.

— Aha, draga mea *américaine.* Totdeauna grăbită ca un bursuc.

— Tu şi obsesia ta cu bursucii, clătină April din cap. Se zice „grăbit ca un castor“! Nu bursuc.

— Castor. De acord. *Très bien*. Îmi plac castorii.

— Of, Doamne!

April încercă să se încrunte. Se uită la masă, dar îi venea să surâdă.

— Nu te simţi bine, *madame* Vogt?

— Nu, deloc. *Monsieur* Thébault, dacă nu mergem weekendul ăsta, când crezi că am putea să o întâlnim pe clienta ta? spuse April înainte ca el să mai zică ceva. Trebuie să-mi planific timpul.

— Poate peste câteva săptămâni?

— Câteva săptămâni? April ridică privirea.

— Două, poate trei. Eu plec o vreme din Paris…

— Luc, nu se poate peste trei săptămâni. Eu trebuie să fiu înapoi la New York în două. Şi e limita absolută. Dacă încerc să-mi mai prelungesc şederea, cu siguranţă o să fiu concediată.

— Pentru că pleci? sări Luc. Deschise ochii mari, apoi clipi de câteva ori. În două săptămâni? Noua ţigară pe care se pregătise s-o aprindă rămase îngheţată în aer. Lui Luc nu-i păsa de eventuala concediere, dar asta, asta părea că-l perturbă iremediabil pe imperturbabilul *monsieur* Thébault.

— *Oui*, răspunse April. Edictul zice două săptămâni. Sunt convinsă că de-abia aştepţi data asta. N-o să mai fie nici o *américaine* pe-aici să te plictisească cu privire la jurnale şi scrisori, sau la doamne în vârstă spitalizate.

— Da. Luc îşi drese glasul o dată, apoi încă o dată. Strivi ţigara pe care nici n-o fumase. Ce bine de mine! Da, bine. Presupun că trebuie să ne grăbim.

— Ar fi mult apreciat, zise ea cu un glas blând. Era oare cu putinţă? Resimţea şi el un regret, aproape vizibil, la ideea plecării ei?

Pe neaşteptate, Luc se ridică. Părea emoţionat şi mai şifonat decât în mod normal. April făcu la fel, ridicându-se şi ea şi îndreptându-şi rochia. Părea să fie cu treizeci de centimetri mai scurtă decât când o pusese pe ea.

— Cred c-ar trebui să mă duc, spuse April, cu un glas optimist, vesel, tot trăgând de tivul rochiei.

— Să te duci unde? Luc se apropie câţiva paşi. Cracul pantalonului lui îi atinse genunchiul.

— Să mă întind niţel. Arătă către iarbă. O să-mi găsesc un locşor, o să citesc jurnalele, o să mă relaxez. Nu prea mă pricep eu la relaxare, dar ziua asta pare făcută pentru aşa ceva şi nu mai am multe ore să mă întind la soare la Paris.

— Într-adevăr, nu ai, zise Luc trecându-şi mâinile prin păr şi apoi trăgându-şi în sus pantalonii. Dă-mi voie atunci să te conduc pe iarbă.

— *Merci*.

— Hai, draga mea. Să ne bucurăm de lumină!

Luc îi cuprinse prietenos umerii cu un braţ. Cum înaintau pe sub arcade, prima reacţia a lui April a fost aceea de a se face mai mică, ca să scape de braţul lui. Doi paşi la dreapta şi nu mai putea s-o atingă. Dar ceva a făcut-o să rămână unde era.

— Vii des pe-aici? îl întrebă April şi tresări sperând că n-a ales un subiect care să fie înţeles prost.

— Când am ocazia. Îi simţi tot corpul zâmbind lângă ea, se lupta să nu profite de întrebarea ei. Dar tu?

— Veneam aici tot timpul când lucram la muzeu, spuse ea. Era escapada mea obişnuită.

— E un loc minunat, spuse el luând-o la stânga şi ieşind la soare. Victor Hugo avea cândva o casă care dădea pe peluza asta. Dar cred că ştii de mult asta.

— E-adevărat? April se întoarse spre el, cu un mare zâmbet pe faţă. Nu, *nu ştiam*. *Adevăratul* Hugo? Bunicul lui Jeanne, pe care Marthe o considera duşmanca ei cea mai teribilă?

Luc râse şi o mângâie pe cap.

— Mai toată lumea îl cunoaşte drept unul dintre cei mai mari şi vechi scriitori şi umanişti. Dar „bunic al duşmancei“ e un nou punct de vedere,

presupun. Arătă peste peluză. Trăia în clădirea aia. Cândva a fost o reşedinţă particulară, iar acum este un muzeu dedicat lui, pentru a-l onora.

— Deci există un muzeu Victor Hugo?

— Şi voi aveţi un muzeu la Monticello, *non?* E cam acelaşi lucru.

— Fantastic! Am fost aici de cel puţin cinci sute de ori şi habar n-am avut.

April se opri pe o porţiune de peluză aproape de umbra copacilor, în caz că s-ar fi încălzit prea tare. Cu Luc atât de aproape de ea, îi era deja prea cald.

— Uite, zise ea, ăsta pare să fie un loc bun. Cum ţi se pare?

— Cel mai bun de sub soarele parizian, fără îndoială.

April scoase din geantă o eşarfă şi o întinse pe iarbă. Îşi dădu silinţa să se aşeze ca o doamnă, fără să atragă atenţia.

— Eşti invitatul meu să rămâi, spuse April, dar dădu repede înapoi, nu voise să zică chiar asta. Vreau să zic, dacă ai nevoie să-ţi iei liber după-amiaza asta.

— Dacă am nevoie? Am. Dar din păcate am o şedinţă.

— O, sigur, se încruntă April. Cred că unii dintre noi mai trebuie să şi muncească. Chiar şi sâmbăta. Îţi mulţumesc că m-ai ajutat să găsesc cel mai bun loc.

— A fost o mare plăcere pentru mine, *madame* Vogt. Luc îi făcu o scurtă reverenţă. *Au'voir.* Pe curând.

Tăcută şi puţin încruntată, îl privi pe Luc cum se îndepărtează. Nu era în apele lui, ceva nu era în regulă. Luc nu pleca niciodată fără să-şi ia la revedere cum trebuie. April îşi atinse obrazul, întrebându-se dacă a făcut ceva care l-a enervat.

— *Avril?*

Tresări. O surprinsese urmărindu-l cu privirea iar acum se întorcea spre ea. Cum arăta oare? Avea gura deschisă? Ochii înceţoşaţi? Arăta ca o adolescentă suferind din dragoste? Sau ca o ucigaşă în serie?

— *Ça va?* o întrebă el.

— Da, *oui.*

— Uitasem să te întreb, ai vreun plan pentru ziua de *fête nationale*?

— Ziua Căderii Bastiliei? Vrei să zici chiar în ziua aia, sau în seara de dinainte?

Deşi April ştia că ziua naţională era pe 14 iulie şi că de cele mai multe ori festivităţile aveau loc cu o seară înainte, nu-şi dădea seama de ce ceruse precizări. N-avea o mie de planuri nici pentru seara dinainte, nici în ziua următoare, de fapt n-avea nici un plan toată săptămâna. Nu avusese nici cu o săptămână înainte. N-avea nici pentru săptămâna de după. Singurele planuri pentru luna iulie aveau de-a face cu terminarea procesului de stabilire a provenienţei şi luarea unui avion spre un viitor incert.

— Oricare, zise Luc dând din umeri.

— Pe treisprezece e ziua mea, se scăpă April. Stai, nu e.

Se înroşise toată.

— Nu-nţeleg. Este sau nu ziua ta?

— Perfect. Este. Răsuflă. Este ziua mea. O să împlinesc treizeci şi cinci de ani, oficial ajung la mijlocul vieţii, de unde refuzul meu de a o accepta.

— Aha, pentru că n-o să trăieşti decât şaptezeci de ani?

— Dacă am noroc.

— Ei bine, e perfect. Cred că trebuie să ai experienţa unei *fête nationale* ca să sărbătoreşti intrarea în „vârsta medie“. *Le bal des pompiers.* Ce zici? Ochii îi sclipeau din nou.

— *Le bal des pompiers?* Nu ştiu, Luc.

April trăise la Paris câţiva ani, trecuse de câteva astfel de celebrări, dar nu fusese niciodată la balul pompierilor. Se gândise să se ducă o dată, în ultima ei vară la Paris, dar se închisese muzeul şi se grăbise să plece ca să uite de eşec. Îşi propusese să se întoarcă în câteva săptămâni, după ce-şi găsea altă slujbă şi se putea arăta iar în lume. Dar îl cunoscuse pe Troy şi planurile se schimbaseră. Şi, de fapt, când l-a întâlnit pe Troy nu i s-au schimbat doar planurile. Totul s-a schimbat.

— Ce nu ştii? spuse Luc. Ar fi modul ideal de a-ţi petrece aniversarea.

April fu pe punctul să refuze invitaţia dar se răzgândi. Dacă era ceva pe lume de care avea nevoie acum, era un pic de dans şi de râs… plus, evident, şampanie.

— Ştii ce? spuse ea. Mi-ar face mare plăcere. Da. *Le bal des pompiers*. Pare să fie o adevărată explozie.

— O explozie?

— *Oui*. Dar să fii tu atent să nu beau prea multă şampanie, altfel devin revoluţionară şi pot să m-apuc să cânt tot ce-mi trece prin cap. Cânt foarte bine *Lovely Ladies*.

— *Lovely Ladies?*

— Cunoşti *Les Misérables?* După Victor Hugo? Arătă spre clădirea în care trăise cândva bunicul lui Jeanne. Să-ţi cânt câteva note că să fie mai clar?

— Nu ştiam că eşti şi actriţă. Mi-e tare greu să mi te imaginez pe scenă.

— Nu-i nevoie să fii actriţă ca să cânţi o arie.

— *Okey-dokey!* Clătină din cap. Aplecându-se spre locul unde stătea ea pe iarbă, Luc îi luă o mână într-ale lui. Ea privi în jos, observând cât de netedă, fără păr, ca de copil, era pielea ei pe lângă a lui. Atunci, aşa rămâne, *lovely lady*. *Le bal des pompiers* cu avocatul dumneavoastră. Îi sărută mâna, apoi i-o lăsă. Cum ziceţi voi?…. Rămâne cum am stabilit?

— Da, e notat în agendă. April nu era sigură că scoate corect cuvintele pe gură.

Luc încuviinţă din cap, cu veşnicul lui zâmbet ironic pe faţă. Îi căzuse o şuviţă de păr negru pe frunte.

— Perfect, spuse el, plimbându-şi degetele pe braţul ei înainte de a se ridica complet. De-abia aştept. *Au'voir* din nou, *ma chérie*. Ne vedem foarte curând.

Capitolul XLIV
Paris, 10 mai 1894

Chiar şi după atâtea luni, tot n-am curaj să merg la Maxim's, de frică să nu mă întâlnesc cu Joseph Pujol. Vai, ce repede ni s-a stricat relaţia! Cât de iute a încetat oraşul să-l mai trateze drept favorit! Cel mai mare flatulist din

lume, cel care asigura numărul cel mai grozav la Moulin Rouge, astăzi un paria al societăţii pariziene! Dă vina pe mine, dar a fost ideea lui!

Eu n-am făcut altceva decât să îi cer ajutorul. Nu i-am cerut ca acesta să ia o anumită formă. Nu i-am cerut să improvizeze un număr la un preţ pe care nu-l mai ceruse niciodată. Când m-a anunţat ce plănuise, n-a suflat o vorbă despre faptul că numărul ăsta viola contractul lui exclusiv cu Moulin Rouge. N-a zis nici pâs că ar putea să fie dat în judecată pentru daune!

Monsieur Pujol este acum într-o poziţie oribilă. Moulin Rouge i-a luat tot ce-a putut, iar restul i-au luat avocaţii. Eu i-am dat înapoi ce îmi rămăsese din profitul spectacolului, dar n-am putut să-i cer înapoi proprietarului meu ce-i plătisem pentru chirie. Lui puţin îi pasă de unde vin banii, de la bar, de la un bordel sau de la un spectacol ilegal. A primit banii şi îi păstrează. Nici nu mai sunt chiriaşa lui!

Am încercat să repar situaţia. În fiecare zi îl rog pe Gérard să-i aranjeze lui Pujol un spectacol la Folies. A mai lucrat aici. Dar cine vrea să angajeze un om cunoscut pentru că şi-a trădat patronul? Unul care a părăsit cândva firma umblând după un salariu mai mare? Din capul locului a avut cele mai mari drepturi de autor. Totul e mai mult decât dezastruos. Mi-e teamă că Pujol o să recurgă la a-şi trage băşinile la colţul străzii. Ce lipsă de demnitate, ce teribilă cădere în dizgraţie!

Şi situaţia se înrăutăţeşte. Boldini brusc nu mai e sensibil la farmecele mele. Nici nu vrea să mă recunoască! Am bătut la uşa lui. Nici un răspuns. I-am lăsat bilete rugându-l să vină pe la mine, acasă sau la Folies. Nici o reacţie. L-am aşteptat pe aleea din spatele atelierului, ceea ce l-a făcut să cheme un *gendarme* şi să mă acuze că l-am agresat.

„Femeia asta a încercat să mă fure!“ a ţipat. „E opiomană şi hoaţă, ar trebui s-o duceţi imediat la puşcărie!“

Ghici ce barmaniţă a lipsit din schimbul ei de la Folies pentru că era pusă la fermentat într-o puşcărie pariziană? Ar trebui să-i trimit lui Boldini o factură, să-mi plătească salariul pierdut în vremea asta. Cel puţin cineva (Boldini, sper eu) i-a vorbit lui Montesquiou de situaţia mea. *Le Comte* moare după orice fată la ananghie, sau un băiat, sau vreo capră, dacă e să fie, prin urmare, a fost excitat la culme şi a sărit în ajutorul meu. N-aş fi fost mai excitantă pentru el nici dacă m-aş fi scăldat într-o baie de aur şi mi-aş fi

pus diamante pe gene. Dandy-ul favorit al Parisului a plătit să fiu eliberată, afişându-se în haina lui favorită, de culoarea fisticului, *bien sûr*.

Cred că e momentul să accept adevărul, s-a terminat între noi. S-a terminat cu Boldini. S-a terminat cu dimineţile de leneveală din atelierul lui. S-a terminat cu plimbările de seară prin curtea lui şi prin Grădina Luxembourg. Cel puţin vor dispărea din viaţa mea şi durerile de cap de la mirosul vopselelor şi de la toanele artistice, un rezultat dulce-amărui, asta-i sigur. Dragostea dintre noi, construită de-a lungul multor luni, e acum epuizată, ca şi cum nici n-ar fi existat vreodată. Marguérite zice că fac prea mult tam-tam, că până la urmă se aranjează totul. Dar, zău, cum poţi să-ţi închipui vreun alt rezultat când iubitul te dă pe mâna jandarmilor ca să fii dusă la zdup?

Însă chiar de pe-acum îi simt lipsa lui Giovanni. Mi-e dor de felul lui de-a fi, caraghios şi morocănos. Simt că mi s-a furat o relaţie care însemna mult pentru mine. De asemenea, mi s-a furat şi explicaţia. Toată povestea asta cu furatul… poate c-ar trebui să chem şi eu jandarmii, împotriva lui! Boldini nu m-a avertizat în nici un fel c-ar fi sătul, indignat, pe punctul de a se despărţi de mine. Cel puţin Pierre mi-a permis să fiu demnă. L-am întrebat pe Giovanni dacă era supărat din cauza poveştii cu Pujol, sau din cauza lui Montesquiou. A refuzat să-mi dea un răspuns, zicând că nici n-ar trebui să întreb. Nici nu i-a trecut prin cap că el ar fi putut să mă salveze din vreuna sau din ambele situaţii.

Deoarece nu-mi acordă luxul de a primi o explicaţie, nu pot decât să presupun că e vorba de Montesquiou, povestea cu Pujol fiind mai puţin personală şi neimplicând fapte ilicite (cu excepţia spectacolelor). Boldini e gelos pe relaţia noastră, dar nu-mi dau seama de ce. Eu i-am propus să ne căsătorim micului şi idiotului de portretist, dar el nu m-a vrut! După refuzurile lui şi idioţenia cu Pujol, zău că nu am avut ce face. În cea mai mare parte este un aranjament de afaceri, şi, oricum, o femeie ar putea să aibă o soartă mai tristă decât să se afişeze cu *Le Comte!* Nu-i vina mea că Boldini n-a reuşit să-l picteze după atâtea încercări.

„Credeam că respecţi nişte reguli“, a mârâit Giovanni când a auzit prima dată de combinaţia mea cu *monsieur* de Montesquiou. „Ai uitat câte ore am petrecut ponegrindu-l pe omul ăsta?“

„Ponegrindu-l?“ Nu eram noi aşa de răi! Desigur, am spus bancuri pe seama lui *Le Comte*, dar nu erau decât vorbe cu haz despre un om care nu doreşte altceva decât să se vorbească despre el. E-adevărat că Robert poate să fie un pic plicticos şi că n-o să iubească niciodată pe cineva mai mult decât se iubeşte pe sine. Dar el ştie toate astea! Şi a râs şi el la bancuri! Atunci, zău, ce-i rău dacă-l bârfeşti şi apoi îi intri în pat? E vorba de supravieţuirea mea. Ce mult aş vrea ca Giovanni să înţeleagă!

Capitolul XLV
Paris, 2 iunie 1894

Le Comte nu-i chiar aşa de nesatisfăcător.

Boldini: „Dacă tot o ţii că nu-i nesatisfăcător, înseamnă că chiar este“. Cel puţin acum Giovanni îmi vorbeşte, chiar dacă o face doar ca să se lege de hotărârile mele, însă fără să-mi ofere el altă soluţie.

Putem să cădem cu toţii de-acord că Montesquiou nu face o conversaţie strălucită. Nădăjduieşte să se realizeze literar şi artistic, dar contribuţia lui cea mai însemnată de până acum este ceea ce criticii numesc „un volum mătăhălos de poezii imposibil de înţeles“. Dar, slavă Domnului, are alte calităţi. Ştie cum să surprindă plăcut o femeie, ceea ce nu-i de mirare când te gândeşti la toată experienţa lui, ca să nu mai zic că arată perfect la o masă sau în salonul unui om celebru sau nobil. E infinit mai prezentabil decât Giovanni, deşi asta nici nu-i greu, e-adevărat.

Montesquiou este un specimen de o rară frumuseţe, nu se poate contesta. Este zvelt şi graţios, cu un păr negru, molatic, ondulat, şi o mustaţă perfectă (nu zgârie, ca a lui Boldini!). *Le Comte* are şi un nas, un nas pe care Giovanni îl invidiază, fără doar şi poate. Robert e un cintezoi, în timp ce Boldini e un papagal. Pe de altă parte, dinţii lui Robert te fac să te gândeşti tot la păsări, sau mai degrabă la grăunţele care se dau păsărilor, aşa de mici şi de negri sunt. De-aia zâmbeşte doar din buze.

Acest zâmbet studiat de el la perfecţie era foarte vizibil când a semnat actele pentru noul meu apartament, în al nouălea arondisment. E fantastic apartamentul ăsta, cu toate cele şapte camere ale lui. Acum am atât o anticameră, *cât şi* un salon. Uneori mă tem că am spaţiu prea mult. Cu siguranţă însă că nici prea mult nu-i vreodată suficient. Şi ce bine am să mă distrez mobilându-l!

Am şi început să ne ocupăm de asta. În fiecare zi sosesc rochii noi şi bijuterii. Montesquiou îmi trimite opere de artă şi vaze şi porţelanurile cele mai fine, sunt livrate de cei mai de seamă anticari, ba chiar şi de unu sau doi tipi suspectaţi de contrabandă. Am încercat să-i dau lui Pujol câte-un obiect dintre acestea, drept recompensă, dar nu vrea să accepte filantropia mea.

Conform bârfelor, când Boldini a auzit de apartament şi de binefăcătorul meu, şi-a luat toată colecţia de schiţe de portret ale contelui şi le-a înfipt în statuetele din jurul Operei. Aş îndrăzni să zic că distrugerea schiţelor reprezentându-l pe Robert de Montesquiou va fi singurul lucru care să-i aducă vreo satisfacţie lui Giovanni în încercarea de a-l picta. Dar să lăsăm gândurile răutăcioase! Iertare, Robert! Dar ce dificil poţi să fii când ai impresia că nu ţi se apreciază frumuseţea la justa ei valoare!

E amuzant cât de frumoase sunt piesele pe care le trimite chipeşul Montesquiou acasă la mine, când apartamentul lui arată cum arată! Omul ăsta are treizeci şi nouă de ani şi încă locuieşte la părinţi, într-un apartament de la etajul casei tatălui lui, pe Quai d’Orsay. Deşi casa în sine e impresionantă, camerele de la etaj sunt de-a dreptul oribile. Doar ca să ajungi acolo trebuie să urci o scară foarte primejdioasă şi să înaintezi pe un culoar ca un tunel căptuşit cu tapiserii egiptene. Şi ăsta-i doar începutul! La fiecare colţ te pândeşte ceva care-ţi violează toate cele cinci simţuri, şase, dacă includem şi bunul-simţ.

Le Comte are o cameră roşie şi una portocalie, o cameră violet şi alta pe care încă se gândeşte cum s-o facă. Când are o *humeur* proastă (nu tot atât de des ca proastele dispoziţii ale lui Boldini, slavă cerului), Robert se instalează în camera gri, unde stă pe mobile gri şi îşi miroase trandafirii gri, pe care îi cultivă special pentru el un om de la ţară.

Găseşti aici şi blănuri de urs polar, şi o sanie rusească (vin cazacii!). Nu se poate uita animalul de companie al lui Montesquiou, o broască ţestoasă –

una vie! – care se târâie de colo-colo pe covoarele persane. Are pietre preţioase incrustate în carapace şi îşi lasă excrementele pe unde are chef.

Dacă vine la el o femeie cât de cât atrăgătoare, *Le Comte* se oferă să o plimbe prin faţa tuturor acelor *nuances les plus tendres*, colecţia lui blestemată de cravate, şi îşi „distrează“ invitata cu câte o poveste despre fiecare. Ştie cineva că o cravată poate să aibă o poveste? Dacă-i aparţin lui Montesquiou, cravatele au multe de povestit. Oricum, colecţia asta e nimic pe lângă cea de fotografii. Are 199 de fotografii cu un singur subiect, *Le Comte*.

Uneori mi-e teamă că apartamentul meu arată prea mult bun-gust şi că Robert o să înţeleagă ce oribil e la el. În momentul de faţă eu însă nu caut nici un fel de „coleg de cameră“ şi n-am nici un chef să-l găzduiesc pe *Le Comte* noapte de noapte! Din păcate, apartamentul lui Montesquiou îi reflectă perfect personalitatea, aşa că sper ca în continuare să nu mă deranjeze.

Plus că, logistic vorbind, Robert îşi foloseşte camerele pentru a se bucura de plăcerile oferite şi de alte femei decât mine. N-am nici o dovadă, dar ştiu că există: moştenitoare americane, actriţe de la Folies, chiar şi antica Sarah Bernhardt, şi din când în când, drept bonus, şi câte un băiat. Nu vorbim despre asta. Suntem ca un cuplu căsătorit! Uneori e plăcut să ştiu că sarcina de a-l distra le mai revine şi altora.

Deşi Robert poate fi neserios, când suntem împreună nu e chiar neplăcut şi chiar avem multe interese comune. De pildă, amândurora ne place să ne dăm în spectacol prin oraş în noua mea trăsură! Vehiculul e o frumuseţe, un landou pe opt arcuri, tapiţat cu satin albastru şi tras de patru cai negri. Este trăsura cea mai potrivită pentru femeile de felul meu, pe care lumea le numeşte *demi-mondaines*, „model de lux pe opt arcuri“. Sigur că „modele de lux“! Nici nu mi-aş închipui să fie altfel!

Vinerea luăm cu noi în trăsură unul sau doi prieteni, eu îmi pun un mantou cu dublură de jaguar, cu pălăria ornată de trandafiri şi pene. Montesquiou îşi pune unul dintre costumele lui de mătase potrivit cu dispoziţia lui de moment şi uite-aşa ne facem apariţia în cafenele.

Deşi mie îmi place în continuare Maxim’s (chiar după evenimentele cu Pujol, chiar dacă, sau tocmai pentru că l-am putea vedea pe Boldini pe-

acolo), Robert preferă Paillard’s, restaurantul favorit al prinţului de Wales. Acest aşa-zis prinţ face nişte glume jalnice din cauza veşnicului lui plictis. Dacă mă face să-i mai ascult încă o dată refrenul, cred că-mi bag cărbuni aprinşi în urechi.

„Toată lumea mă recunoaşte, dar nimeni nu mă cunoaşte“, se plânge prinţul la nesfârşit.

Da, e-adevărat. Nimănui nu-i pasă să te cunoască, pentru că plictiseşti pe toată lumea! Pe lângă tine, Montesquiou pare să aibă un intelect de cea mai înaltă calitate!

Prefer să rămânem la nord de Sena decât să traversăm pe partea cealaltă. Folies, Maxim’s, Moulin Rouge… ce nevoie are cineva de arondismentele cinci, şase sau şapte, când îl avem pe-al nouălea? Asta-i tot spun eu lui Montesquiou, oricum.

Uneori totuşi, sunt obligată să mă aventurez la sud, căci *Le Comte* e mare amator să meargă la Café Procope. Deşi nu-i genul meu de restaurant (clientela e la fel de uscată ca mâncărurile făcute de Marguérite, *petit poulet en cocotte fermière*), cel puţin are o istorie, un cadru în care au evoluat clienţi din alte vremuri. Voltaire venea aici în mod regulat cam cu un secol şi jumătate înainte şi bea până la patruzeci de ceşti de cafea pe zi, bătându-şi joc în mod public de Biserica Catolică. Victor Hugo însuşi petrecea aici o grămadă de timp. Când sunt şi eu acolo, îmi place să-mi imaginez că-i aşezat pe lângă mine.

După ce ne facem datoria socială la Café Procope şi la mai puţin ilustrele sale vecine, Montesquiou şi cu mine ne întoarcem şi o luăm în sus pe rue Notre-Dame-des-Champs. Nu e drumul cel mai drept, şi, ca să spun adevărul, nu avem nici un motiv real de a ocoli pe-acolo. Îmi imaginez că Robert o face de dragul meu, dar desigur că s-ar putea să fie doar de dragul lui însuşi.

Neţinând cont de asta, oricât de obosită aş fi, sau oricât de fericită că am urcat încă o treaptă, când trăsura o ia pe strada lui Boldini şi văd de departe clădirea înaltă cu cărămizi albe şi porţile negre de fier forjat sclipind sub felinare, mă uit întotdeauna să văd dacă nu cumva e lumină când trecem pe lângă atelier. Rămân cu capul întors spre Notre-Dame-des-Champs până cotim pe Boulevard Raspail, apoi traversăm Sena pe la Pont Royal şi o

luăm spre al nouălea arondisment. Montesquiou nu zice niciodată nimic, nu face nici o observaţie cu privire la neatenţia mea.

Uneori mă trezesc a doua zi de dimineaţă ameţită, cu capul mare de la noaptea de dinainte şi nu mă pot gândi decât la portretistul meu morocănos. Vreau să-l văd. Vreau să râd de vreo întâmplare petrecută la Maxim's cu nouă ore mai înainte. Încerc să discut asta cu Robert, doar ca să-mi dau seama că nici n-a observat ce s-a întâmplat, preocupat cum era să se uite într-o oglindă său să îşi dea cu un pieptene prin barbă.

Oricum, spre lauda lui, când mă înfurii niţel că n-a observat nimic şi că e mereu neatent, Montesquiou ştie cum să mă potolească. Nu are decât să deschidă *Le Figaro* şi să găsească numele meu la rubrica de modă şi, nu ştiu cum, ca prin minune, el e aproape întotdeauna acolo. Acum trei ani intram în oraşul acesta purtând cea mai mizerabilă rochie de pe lume, care atârna pe mine. Acum pariziencele cer cu voce tare să citească cu ce mă îmbrac eu. Încearcă până şi să-mi imite rochia! Coafura! Dacă acum se văd pene peste tot, e pentru că eu le-am lansat ca modă!

După spusele lui Montesquiou, eu sunt acum mai cunoscută decât Jeanne Hugo. Adevărat sau nu, el se pricepe destul de bine să îmi aţâţe dezgustul pentru această femeie. Cred totuşi că doar îmi respectă furia. Ziarele scriu *într-adevăr* mai mult despre rochiile, coafura şi bijuteriile mele decât despre ale ei. Deşi poate că lucrul acesta are de-a face mai puţin cu mine şi mai mult cu ea. De ce să discute rochiile lui Jeanne, când pot să scrie despre divorţul ei?

Ei bine, da, Jeanne l-a părăsit în fine pe diavolul ăla de soţ, pe Léon Daudet. Prea multe jocuri de noroc, prea multă băutură, prea multe aventuri, ca să nu mai vorbim de timpul petrecut criticându-şi căsnicia. Cât de demnă de dispreţuit este o asemenea creatură ca Léon, tot nu mi-aş fi închipuit că aveau să îşi termine astfel căsnicia. După toate excesele şi frumuseţea zilei căsătoriei lor, e greu de crezut că divorţează din cauza aventurilor de pe străduţele cele mai întunecoase, din paturile cele mai mizerabile, din hoteluri dărăpănate şi vechi, în chipurile cele mai oribile de imaginat. O mică parte din mine simpatizează cu Jeanne. Dar când simt aşa ceva, mă lepăd de acest sentiment cât pot de repede.

Dacă tot vorbesc de străduţe întunecate, Robert a plecat în această seară la unul dintre *cluburile* lui. O să-mi petrec seara cu Marguérite. Draga mea Marguérite! Sunt pe punctul de a părăsi postul meu de barmaniţă la Folies graţie generozităţii lui Montesquiou şi ea ar face mai bine să o ia pe urmele mele. Totuşi, prostuţa asta de fată insistă să iubească alte actriţe, nu conţi, şi, oricât ai încerca, nu poţi s-o convingi să facă altfel! Eu nu-ncetez să-i repet că nu-i vorba de sex. Nu-i vorba de sex!

Cu toate acestea Marguérite o duce foarte bine. Numărul ei de contorsionism a câştigat notorietate. A primit chiar şi o ofertă de la competiţie, de la Moulin Rouge! Presupun că şi-a făurit o mică specialitate, o nişă. Şi nu-i Marguérite exact aşa? Face întotdeauna totul după capul ei. Desigur, asta nu le serveşte nicicum prietenilor ei şi anturajului decent. Dacă nu vrea să poarte corset, nu poartă. Dacă vrea să prepare rasol de porumbel, o să încerce să-l prezinte drept fazan!

Mi-a sosit birjarul, caii bat din copite pe caldarâmul din faţa ferestrei mele. Cred că e timpul să mă opresc din scris şi să plec la Marguérite ca să mănînc prost. Sunt tristă astă-seară, n-am chef să discut cu dansatoare de cancan şi cu acrobaţi. Presupun c-ar trebui să adopt punctul de vedere al lui Robert. El nu se duce la un dineu fără să declare „casa cea mai onorabilă e cea în care mă aflu eu“. De vreme ce persoana în prezenţa căreia se simte cel mai bine este el însuşi, Montesquiou e întotdeauna cel mai fericit om din salon. Oricât ar părea de ridicol, cred c-am putea cu toţi să învăţăm ceva de la el.

Capitolul XLVI

Masa de bucătărie era plină de hârtii care aşteptau să fie transcrise în catalogul licitaţiei. April se ridică şi se uită rapid la telefon. Era aproape ora şase, doar cincisprezece minute de când se uitase ultima oară ca să

controleze dacă n-are felicitări de la Troy, şi asta fusese după alte cincisprezece minute de la controlul precedent.

April ar fi trebuit să se fi spălat la ora asta şi să se pregătească pentru a-şi petrece aniversarea cu Luc. Dar ea se uita la cât avea de lucru şi la telefonul mut şi nu găsea nici un motiv să petreacă, chit că era vorba să aibă un însoţitor francez, hirsut, dar atrăgător. Era la Paris ca să muncească, nu ca să se ducă la balul pompierilor cu un avocat. Avea treizeci şi cinci de ani doar de câteva ore, dar i se părea deja că vârsta asta nu aducea nimic bun.

Formă numărul lui Luc.

— *Bonjour!*

— Alo! Sunt eu, April.

— Alo, eu, *Avril*. De-abia aştepţi petrecerea de astă-seară?

— Pentru asta te sun. Ştii, apreciez enorm oferta ta de a mă scoate în oraş. Dar din nefericire trebuie să refuz.

— Să refuzi? Prostii!

— *Je suis désolée*. Ştiu că-i nepoliticos să refuzi în ultima clipă, dar pur şi simplu nu găsesc în mine resursele necesare astă-seară.

S-a instalat o lungă tăcere. De afară se auzeau claxoane, apoi mugetul motocicletelor. Luc n-a scos nici o vorbă.

— Luc? Mai eşti acolo?

— Ce resurse? spuse el. Ce vrea să zică expresia asta?

— Înseamnă că n-am energia necesară. Fornăi. Îmi dau seama că asta echivalează *foarte tare* cu vârsta de treizeci şi cinci de ani. O vârstă geriatrică.

— N-ai energie *acum?* N-are sens ce spui. Dacă rămâi aşezată pe al tău *derrière* toată seara, *atunci* cu siguranţă îţi va lipsi energia. Nu vei mai avea nici un fel de energie.

— E valid punctul ăsta de vedere, acceptă ea. Bine, poate e vorba mai degrabă de dispoziţia în care sunt decât de nivelul scăzut de energie. Sincer, sunt cam mohorâtă, un pic cam tristă.

— Şi te gândeşti să te vindeci de mohoreală de una singură? Acasă? Când împlineşti treizeci şi cinci de ani?

De ce oare felul în care gândea el era mai logic decât al ei?

— Mai am şi o groază de lucru, spuse April, în ciuda faptului că ştia că dreptatea era mai degrabă de partea lui. Când termin, poate beau un pahar, două de vin, mănânc puţină brânză şi mă culc devreme. Totul pare mai proaspăt dimineaţa, inclusiv experţii în licitaţii la vârsta de treizeci şi cinci de ani.

— Ai de gând să lucrezi de ziua ta? întrebă Luc cu mirare. *Avril*, poţi să lucrezi oricând, dar ziua ta şi *la fête nationale* sunt acum. Nu vrei să te amuzi azi şi, pentru variaţie, să nu te mai îngrijorezi pentru ziua de ieri şi cea de mâine?

— Serios, Luc. Nu simt nici un imbold. Îşi dădea silinţa să sune cât mai hotărâtă.

— Serios? Eşti tot timpul prea serioasă. Într-un mod prea serios! Plescăi din buze la contactul cu o ţigară. Din păcate, *non*. Nu vei refuza pentru că, avocat bun cum sunt, eu ştiu ce-i mai bine pentru fiecare. E clar că trebuie să începem festivităţile imediat. Este o urgenţă, nu se poate aştepta începerea balului pompierilor. Trebuie să ne pregătim înainte cu nişte cocktailuri pentru urările de *joyeux anniversaire*.

— Cocktailuri înainte? În America numim asta *pre-party*. Şi zău că nu-i cea mai bună idee când eu sunt uşor deprimată şi am o groază de treabă.

— Nu ai libertatea de a alege în chestiunea asta. În clipa în care terminăm conversaţia, îţi trimit un mesaj cu adresa mea. Vino încoace şi o să ne distrăm luând un aperitiv înainte de a pleca la balul pompierilor.

— Luc…

— Nu te agita, *madame*, nu te bag cu forţa în casa mea, ricană. Putem sta la cafeneaua de la parter. Ne destrăbălăm în public. Fără hărţuială. Promit.

April oftă. Nu voia să se ducă. Părea un efort prea mare pentru o seară care precis avea să fie punctată de momente extrem de penibile, urmate de o mulţime de regrete.

Totuşi, să aştepte felicitările întârziate ale lui Troy părea şi mai neplăcut. Doar nu puteai să stai să te tot chiorăşti la un telefon la nesfârşit. Ideea de a se delecta cu un bun *Côtes-du-Rhône* era mult mai romantică, teoretic vorbind, decât să se trezească singură toată seara, ascultând ecourile petrecerilor de ziua republicii de afară.

— Bine, spuse în cele din urmă April. M-ai convins. Îţi urez noroc. Căci aştept mult de la seara asta.

— Excelent. Am de gând să-ţi întrec toate aşteptările.

April râse în ciuda voinţei ei.

— Când să vin? întrebă ea. La nouă? Nouă şi jumătate?

El chicoti.

— Chiar acum. Vino acum.

April se uită la pantalonii ei de yoga şi la pieptul ei fără sutien, care avea treizeci şi cinci de ani. Era departe de a putea ieşi în oraş ca o pariziancă.

— Să zicem între şase şi jumătate şi şapte, spuse ea, îndreptându-se spre dormitor. Nu sunt prea prezentabilă.

— Eu sunt gata oricând eşti tu gata. Pe curând, *ma petite*.

— *Ma petite?* Nu prea mai sunt o tinerică. *Au'voir*, Luc.

April închise telefonul şi-l aruncă pe pat. Se precipită apoi în birou, întrebându-se dacă mai e timp să se repeadă până la Galeriile Lafayette ca să găsească ceva mai festiv de pus pe ea decât hainele ei americăneşti de la un mare centru comercial. Un bal al pompierilor nu era decât o petrecere de cartier, mult trâmbiţată, totuşi un eveniment care se petrecea la Paris.

După ce-şi aruncă pe ea o fustă înfrumuseţată de materialul care sclipea (*Le Comte* ar fi fost mândru), şi îşi trase peste cap o bustieră neagră, April îşi apucă geanta şi o luă spre stradă. Se hotărî să meargă pe jos până la Luc, deşi ar fi ajuns mai repede cu metroul sau cu un taxi. April voia să vadă ceva şi nu era vorba doar de încă vreun nou loc din Paris.

Capitolul XLVII

April părăsi imobilul şi traversă spre al optulea arondisment îndreptându-se spre Sena.

Urma în mod deliberat un anume drum, către rue Royale, o stradă scurtă între Place de la Madeleine şi Place de la Concorde, nu departe de

magazinul unde se găseau genţile foarte scumpe dorite de Chelsea. Pe măsură ce se apropia, April mărea pasul. Pe buze i se fixase un zâmbet.

Coti şi ajunse: era la Maxim's. Se opri şi privi atent copertina roşie de la intrare, faţada de lemn, literele aurite, bine răsucite. Şi-o imagină pe Marthe cocoţată în vitrină. Intrau cazacii. Apoi plecau. Apoi o văzu pe Marthe cum se clătina pe stradă şi cădea în braţele lui Pujol.

„Ţi-aş fi dat eu banii", şopti ea.

Lângă ea se opri un tânăr parizian cu mutră de hipiot, cu o privire întrebătoare. April roşi şi-i făcu semn s-o lase în pace.

Fără chef să plece din locul pe care Marthe îl descrisese în multe dintre paginile scrise, April mai coti o dată şi îşi continuă drumul prin Place de la Concorde, cea mai mare piaţă din Paris. În mijloc erau instalate tribune temporare, construite pentru defilarea de 14 iulie, împodobite cu copertine cu tricolorul albastru, alb şi roşu. Piaţa era calmă, aproape goală, iar April nu era în stare să îşi imagineze animaţia care avea să se producă aici a doua zi. Aveau să defileze tancuri, maşini de pompieri, elicoptere, avioane şi brigăzi întregi de soldaţi. Urale şi jocuri de artificii aveau să răsune în tot oraşul.

April porni încet de-a lungul Senei, privind şlepurile care avansau lent, împodobite cu steaguri care fluturau în briza uşoară. Trecu pe la *bouquinistes* şi se apucă să frunzărească nişte cărţi şi fotografii pe care n-avea nici o intenţie să le cumpere. Timpul şi grijile se estompau.

Cum ea înainta încet, Luc îi trimisese o serie de mesaje întrebând-o când crede că va sosi. Exista măcar o persoană care încerca să comunice cu ea de ziua ei. April ricană (învăţase de la el) şi ignoră mesajele. Putea să mai aştepte.

Căutând printr-un teanc de ilustrate cu Arcul de Triumf la unul dintre standuri, April se gândea cum are să-l ia în râs pe Luc pentru nerăbdare. Se plângea că ea lua viaţa prea în serios, dar acum nu-i convenea că ea ardea gazul fără rost. Pe când formula în cap tot felul de replici tăioase, degetele ei dădură de o acuarelă de şase pe şase înfiptă printre pozele de opt pe zece. O ridică, aşteptându-se să dea de vreun alt monument din Paris. Dar era un peisaj din New York, cu bine-cunoscuta linie de orizont.

April sări în sus. Acuarela îi căzu din mână.

— *Qu’est-ce que vous faites?* strigă la ea vânzătorul, care avea gâtul brăzdat de vene groase.

— Eu aici trăiesc, spuse April într-o engleză urâtă, fără zorzoane, aplecându-se ca s-o ridice.

El îi mai adresă câteva cuvinte de ocară.

— Eu aici trăiesc, spuse ea din nou, de data asta doar pentru ea. Nu părea real. Oraşul ei iubit, casa ei i se păreau cumplit de departe.

După ce plăti douăzeci de euro, un preţ prea mare, pentru care April nu se simţise în stare să negocieze, făcu sul acuarela şi o vârî în geantă. Îşi continuă drumul spre Luc, cu geanta umflată proptită de şold.

Apartamentul lui Luc n-a fost greu de găsit. Dată fiind meseria lui şi adresa din al şaisprezecelea arondisment, April îşi închipuise un imobil tradiţional, în stilul Haussmann, scump, ornamentat cu gust, cu o tendinţă spre minimalism. Când Luc i-a arătat rapid apartamentul, April nu a avut nici o surpriză, cu excepţia câtorva piese de pe la jumătatea secolului, pe care le-a privit imediat cu ochiul specialistului în licitaţii.

— Eşti gata? spuse Luc după ce o surprinse pe April făcând câteva poze măsuţei lui din salon. Sau preferi să dispari cu câteva mobile de-ale mele?

— Dacă te hotărăşti vreodată să-ţi abandonezi apartamentul timp de şaptezeci de ani, te rog să nu uiţi c-aş vrea să te moştenesc. Sau, cel puţin, să laşi instrucţiuni precise moştenitorilor de drept să contacteze Sotheby’s.

— Voi, ăştia care vă ocupaţi de licitaţii, sunteţi ca nişte păsări de pradă. Luc râse şi îşi luă telefonul. April rezistă tentaţiei de a şi-l controla pe-al ei. *Allons-y!* Plecăm!

După ce îşi luă adio de la superba măsuţă, April coborî scara după Luc şi îl urmă în cafeneaua de la parter. Odată instalaţi la o masă lângă un gărduleţ care separa terasa de stradă, au comandat imediat o sticlă de şampanie şi un platou cu brânzeturi asortate.

Uite că împarţi, se gândea April, privind brânzeturile la lumina asfinţitului. Împarţi toate astea cu cineva.

După vreo douăsprezece bucăţele de brânză şi două pahare de şampanie, milioanele de larve de îngrijorare din creierul lui April începură să dispară. Îl asculta pe Luc povestindu-i despre copilăria lui la Dijon şi la internatul din Lausanne, apoi despre timpul petrecut în America, la Georgetown,

pentru obţinerea celei de-a doua din cele trei diplome ale lui. Rapid, se ciondăneau care dintre ei avea mai multe diplome, iar April îşi dădu seama că trecuseră nouăzeci de minute în care nu-şi consultase nici măcar o dată BlackBerry-ul.

În vreme ce Luc plătea, înfipse mâna în geantă, aşteptându-se să fi ratat vreun apel, două. Sigur că Troy o sunase înainte de ora mesei la New York. Din păcate, telefonul ei nu afişa nimic, nici e-mailuri, nici mesaje vocale.

— Stai aşa, mi se pare mie, sau tocmai ai zis „măgarul“? întrebă Luc, cu sprâncenele ridicate.

— Nu, nici gând. N-am zis nimic.

April îşi cufundă mâna şi mai adânc în geantă. Dădu cu degetele de acuarela cu New Yorkul. Şi le retrase de parcă ar fi atins un şarpe.

— Ai un şarpe în geantă? glumi Luc.

— Ce idee! April îşi roti ochii spre cer. Scoase ruloul. E New York City. Am găsit acuarela asta la un buchinist. Nu pot s-o sufăr. Habar n-am de ce am cumpărat-o.

— Ai cumpărat ceva ce nu-ţi place?

— Pare ciudat, ştiu.

— Da, aşa e, pare.

— Dar cred că eram *menită* s-o cumpăr. Parcă fusese păstrată de vânzător special pentru mine. Avea coşurile pline cu tot felul de imagini cu monumente din Paris, dar după două secunde în faţa standului lui, am dat de asta.

— Pare să fie o coincidenţă, dădu Luc din umeri.

— Nu ştiu. Dintre toate standurile, m-am oprit la acela. Piesele expuse nu erau mai atrăgătoare decât la altele. În plus, eu lucrez pentru o casă de licitaţii. Din nefericire, am pretenţii foarte mari când e vorba de opere de artă. Parcă mă *urmăreşte* New Yorkul!

Luc chicoti.

— Asta şi face. Dar nu sub forma unei acuarele de proastă calitate.

Luă nota de plată şi o rulă în jurul cardului.

— Ar fi trebuit să mă laşi pe mine să plătesc, spuse April. Zici tot timpul „data viitoare“.

— E ziua ta. Cum să plăteşti tu? Iar pentru mine asta-i oricum o cheltuială profesională.

— Cheltuială profesională? Încercă să nu i se audă dezamăgirea în glas. Bine, cum vrei.

April împinse scaunul de trestie şi se ridică, clătinându-se un pic. Se ţinu de un lampion de încălzit terasa ca să-şi recapete echilibrul. Luc îi făcu cu ochiul, observase dificultatea. Ea întinse un deget mijlociu în direcţia lui.

— Vezi, asta nu necesită nici o traducere, spuse el şi o bătu uşor pe spate. Eşti gata, *mademoiselle?*

— *Oui*. Cu năduf. *Oui*.

— Ah, *Avril*, mă faci să râd!

Luc trecu cu uşurinţă peste gărduleţul scund de fier pe trotuar. Înainte ca ea să încerce măcar să facă la fel (lucru care precis l-ar fi amuzat la culme pe Luc), el se aplecă niţel şi o cuprinse pe după talie cu un braţ tare ca piatra. Îi puse celălalt braţ sub genunchi şi o ridică rapid peste obstacol. N-a apucat nici măcar să protesteze.

— Eşti mai puternic decât pari, îi spuse April când el se aplecă s-o lase pe trotuar.

— Iar tu, draga mea, eşti mai uşoară decât pari, spuse, cu mâna încă centrată pe spatele ei. Mult mai uşoară.

— E de mirare că nu eşti căsătorit. April se abţinea cu grijă să privească în ochii care erau doar la câţiva centimetri de ai ei. Te pricepi de minune să faci complimente unei fete.

— *Merci beaucoup!* Fac şi eu ce pot! Întinse o mână şi o ciupi uşor de obrazul colorat de la şampanie.

April nu putu să-şi ascundă zâmbetul. Luc îşi retrase braţul şi îl întinse către trotuarul de vizavi.

— *Allons-y*, spuse el.

Şi au plecat.

Capitolul XLVIII

Străzile erau de pe-acum pline de grupuri care se loveau, se împingeau şi ţipau. Era haotic. Haotic cum ar fi la un bal de absolvire la Las Vegas. Oamenii dădeau peste maşini. Motoretele urcau pe trotuare, cu fete aproape goale pe scaunul din spate, agăţate ca nişte steaguri. Fără să se gândească, să plănuiască sau să şi-o dorească, April se apucă de braţul lui Luc ca de-o ancoră. El mergea cu doi paşi înainte, dar se uita în urmă şi zâmbea, i se încreţea pielea din jurul ochilor.

Sosiră la cazarma aleasă puţin după ora zece. La intrare erau postaţi pompieri care-i întâmpinau pe oaspeţi, lampioanele roşii erau aprinse în spatele acestora, iar maşinile lor din stradă aveau toate farurile aprinse şi stăteau înşirate ca la expoziţie.

În prima curte cânta o orchestră braziliană de alămuri, muzicienii purtau peruci şi muzica lor era atât de asurzitoare, încât se cutremura până şi solul. Deasupra capetelor lor atârnau ghirlande de lumini sclipitoare şi steguleţe. Pe marginile curţii erau înşirate standuri. Deşi era atât de devreme, era multă lume. Perechile dansau. Femeile singure se mutau de la un stand cu mâncare la altul, încercând să-i atragă în discuţie pe pompieri, când nu erau prea ocupaţi cu distribuirea farfuriilor.

— Oho! spuse April, cu sângele gonindu-i prin vene în ritmul muzicii. Am senzaţia că sunt la cel mai select bâlci din lume. Unde-i standul cu bere?

— Există un bar care distribuie şampanie înăuntru, îi spuse Luc.

Din cauza zgomotului, era obligat să se aplece spre ea când îi vorbea, suflarea lui fierbinte o făcea pe April să se înfioare.

— Şampanie, spuse April dându-se un pas înapoi. Mult mai bine decât o berărie. Arată-mi pe unde-o luăm.

Agăţându-se iar de braţul lui, îl urmă pe Luc în încăperea care servea drept bar şi discotecă. Decorul nu semăna cu nici o clădire municipală pe care-o mai văzuse vreodată. Desigur, clădirea aceasta fusese construită cu patru sute de ani în urmă, în cel mai mare oraş din lume, aşa încât nu erau în clădirea vreunui departament municipal american, sau în sala vreunei primării dintr-un mic oraş. April simţi în clipa aia importanţa istorică a locului, chiar dacă pompierii care o înconjurau erau îmbrăcaţi în cămăşi bine mulate pe corp.

Cu şampania în mână, Luc o ghidă spre un grătar lung şi nu prea înalt, pe care sfârâiau şiruri după şiruri de cârnaţi care-ţi lăsau gura apă. Se putea găsi ceva echivalent la orice stadion din Statele Unite, dar clădirea asta, carnea, şampania care parcă curgea dintr-un izvor, totul era ameţitor.

— Ah, cârnaţi! căscă ea gura. E ca şi cum nu mi-am dorit niciodată altceva mai mult.

Luc se întoarse spre ea, cu o sprânceană ridicată.

— Ce-ai spus?

— O, nimic, scutură ea din cap. Arată grozav grătarul.

El o apucă de mână.

— *Allons manger*.

Se apropiară de grătar, unde un alt tânăr musculos, cu un chip cizelat cu fineţe, întorcea de pe-o parte pe alta cârnaţii de porc.

— *Un comme ça, s'il vous plaît*, zise April, dându-şi silinţa să fie politicoasă, să nu fie văzută ca o scorpie de vârstă mijlocie şi flămândă, cum era.

— *Comme vous voulez*, spuse pompierul şi scoase unul de pe grătar. Îl puse pe o farfurie albă din polistiren pe care i-o dădu lui April. Bietul cârnat părea tare singuratic.

— Şi unul de colo, adăugă ea repede.

— Cum se zice în America? ricană Luc, cu dinţii parcă mai ascuţiţi decât de obicei. Ai ochii mai mari decât stomacul?

April era pe punctul de a protesta, când observă că şi el avea tot doi.

— *J'ai faim*, spuse ea, pe un ton defensiv. Poate mi se trage de la toată şampania băută şi de la mersul pe jos.

— Ah, da, de la şampanie. Sigur. Hai pe-aici, spuse el. S-ar părea că în cealaltă curte ne-am putea aşeza undeva.

April încuviinţă din cap. Cu paharul ţinut în îndoitura cotului şi cu farfuria cu cârnaţi în echilibru în mână dreaptă, îl urmă pe Luc în curtea alăturată, gândindu-se în tot acest timp că nici o combinaţie gastronomică nu era mai grozavă decât ce purta ea în mâini.

A doua curte era cam de patru ori mai mare decât prima, înconjurată de clădirile impunătoare de piatră. Scena era înconjurată de steguleţe tricolore. Ringul de dans unde se agita lumea parcă era o cutie plină cu şerpi. La

microfon era o femeie într-o rochie din pene albe, cântând o versiune deformată a unui şlagăr american.

După ce-şi făcură drum prin mulţimea care dansa frenetic, găsiră un loc pe o bancă de metal, undeva mai în fund. Imediat ce-şi puse geanta pe masă, aceasta începu să salte – de la muzică oare, de la un apel? Nu era sigură.

Gândindu-se că poate e ceva important (oare nu se va învăţa minte niciodată?), April scoase telefonul, punându-şi în primejdie băutura şi cârnaţii. Geanta se zgâlţâise poate de la muzică, dar suna şi BlackBerry-ul. April rămase cu ochii la telefonul din mână, în vreme ce femeia în rochia cu pene anunţa o scurtă pauză.

— *Ça va?* întrebă Luc încruntându-se uşor.

— *Oui*, spuse April, tot cu ochii la telefon. E doar tata. În fine, mă sună să-mi facă urări de ziua mea. Începusem să mă întreb ce se întâmplă.

Se uită în continuare la telefonul care emise un ultim ţârâit. Când trecu pe mesagerie, April băgă de seamă că mai ratase un apel, de data aceasta unul de la Troy.

— Era şi vremea, fir’ar să fie! bombăni ea.

— Trebuie să vorbeşti cu el? întrebă Luc.

— Nuu, e cam zgomot aici, zise ea încruntată.

Chiar atunci nu era zgomot. Deşi cineva agăţase un iPod de piciorul unui microfon, cei mai mulţi dansatori se răspândiseră spre altă curte, spre alt loc unde să se învârtă şi să mestece.

— Cum crezi, spuse Luc. Dar nu te abţine din cauza mea.

— O să le telefonez mai târziu tuturor, spuse April în cele din urmă. Închise telefonul. N-am chef să pierd nimic din ce se întâmplă aici! Ridică paharul. *À ta santé!*

— Noroc şi ţie.

Ciocniră paharele de plastic şi luară câte o înghiţitură.

Cu latura furculiţei, April tăie o bucată zdravănă de cârnat şi muşcă din ea. Îi trosnea sub dinţi pielea aceea groasă, arsă, apoi ajunse şi la umplutura divină, uleioasă.

— Ah, Doamne, zise ea, muşcând din nou, vorbind fără jenă cu gura plină. E absolut ridicol. Ridicol!

— E foarte bun. Sunt de acord.

Luc continuă să mănânce cu îmbucături rezonabile, ca orice parizian, în vreme ce April îşi înghiţi rapid amândoi cârnaţii şi începu să se gândească la un al treilea.

— Ia spune, *Avril*, îi spuse Luc începând al doilea cârnat. În clipa aceea ea îl ura de-a dreptul pentru că mai avea ceva în farfurie. Ar fi dorit să fi fost căsătoriţi, doar ca să poată întinde furculiţa şi să termine ea restul. Cum te simţi la treizeci şi cinci de ani?

— Până acum, grozav! răspunse ea, neştiind de fapt dacă se simţea mai bine sau mai rău, deşi lucrurile arătau incomensurabil mai bine acum decât cu câteva ore înainte. Dar e un jalon important. Cu mult mai mult decât vârsta de treizeci de ani.

— Asta pentru că americanii au decis că vârsta de treizeci şi cinci de ani trebuie să sperie, spuse Luc, ştergându-se la gură. April se uită la şerveţelul ei pe care nu-l folosise încă. Nu fusese timp pentru bune maniere.

— Ce-nţelegi prin „trebuie să sperie“? zise ea. Şi despre ce fel de americani vorbeşti?

— Despre doctori. Despre programele de la televiziune şi despre ziare.

— Nu pricep.

— Nu e vârsta de treizeci şi cinci de ani cea la care ei impun femeilor să înceteze procrearea?

April pufni în râs. „Ei“, oricine-or fi „ei“, nu impun nimica. Sunt femei care au copii şi la patruzeci de ani! Chiar şi la cincizeci!

— Dar nu vi se arată grămezi de documente înfricoşătoare despre progenituri deformate şi alte asemenea lucruri? Eu asta am auzit. După treizeci şi cinci de ani sarcinile se pot duce până la sfârşit doar cu masive doze de medicamente care te îngraşă şi te fac să-ţi pierzi mintea.

— Eu cred că pur şi simplu sarcina te îngraşă şi te înnebuneşte, zise April râzând. Nu sunt sigură cum să reacţionez la… presupunerile tale. Ar trebui să mă necăjesc că mă consideri bătrână, dar tu, în definitiv, cu câţi ani eşti mai bătrân decât mine? Cinci? Şapte?

Asta de fapt n-ar fi contat, la un bărbat vârsta nu contează niciodată. Luc marcase un punct. Pentru o femeie, vârsta de treizeci şi cinci de ani era un moment important din punct de vedere medical. Pentru bărbaţi nu însemna

decât un an mai mult decât la treizeci şi patru, unul mai puţin decât la treizeci şi şase.

— Nu-i o insultă, spuse Luc, tăindu-şi încă o feliuţă de cârnat. Eu gândesc că e oribil că le înfricoşează pe femei în felul ăsta. Să nu mai faci copii! Eşti prea bătrână! Sora mea a avut copii şi după patruzeci de ani şi nu i-a zis nimeni nimic.

— Cu toate acestea, ştiinţa *are* ceva de zis, spuse April. Fertilitatea scade vertiginos la treizeci şi cinci de ani, iar riscul de a avea copii cu probleme la naştere creşte. Acestea sunt faptele.

— Sau asta zic ei, zise Luc privind spre cer.

— Eu tind să-i cred pe profesionişti, zise ea. Dar aşa cad în categoria celor ţicniţi. Şi, în orice caz, pentru mine nu e o problemă. Da, am treizeci şi cinci de ani, dar nu o să fac copii.

— Şi de ce nu?

— Pardon? Nu-i cam personală întrebarea asta?

— E o întrebare şi tu eşti o persoană, deci… Dădu din umeri. Sunt doar curios. De ce nu vrei copii?

— Nu-i vorba c-aş avea ceva cu copiii în general…

— E din cauza mamei tale? întrebă Luc, vorbele lui străpungând-o pe April în piept. Pentru că ai pierdut-o când erai aşa de tânără?

— Oho, ştii cu-adevărat cum să ameţeşti o fată de ziua ei. April trase adânc aer în piept în vreme ce Luc se uita în jos, aproape descumpănit. E oare din cauză c-am pierdut-o? Nu. Lucrurile nu s-au întâmplat chiar aşa.

De fapt n-o pierduseră, la urma urmelor, într-un singur moment. Era vorba de mult mai mult.

— Nu-i vorba c-ar fi murit. Ce vreau să zic e că *presupun* că există un aspect legat de boala ei. Dar e mai simplu să spun că încă de la început copiii n-au fost niciodată un scop pentru mine. April strivi în pumn şerveţelul nefolosit. Uite, se întoarce pe scenă orchestra. Vrei să dansăm? Am un chef nebun să dansez!

April n-avea niciodată chef de dans, dar părea ceva mai plăcut decât discuţia curentă.

— Eşti sigură? întrebă Luc, ridicându-se pe jumătate, nesigur dacă să se ridice complet.

— Dacă vreau să dansez? Râzi de mine? Sunt profesionistă. Cum de nu vezi că toată fiinţa mea urlă „fata asta ştie să se mişte“?

April se forţă să râdă. Lacrimile ameninţau să-i umple ochii, aşa că încerca să le reţină zâmbind. Doamne, mama ei. Cât de mult îi lipsea. Sandra Potter fusese femeia cea mai uimitoare, chiar dacă era genul de mamă tradiţională, cu totul comună. În oraşul ei de lângă plaja californiană, fuseseră consideraţi simpatici acei părinţi care trăiau ca nişte hipioţi cei care erau în stare să uite nişte biscuiţi cu marijuana pe masa din bucătărie. Totuşi, în ciuda faptului că nu inspira decât o vagă simpatie, ea tot pe mama ei o preferase dintotdeauna.

— Îmi cer scuze, spuse April trecându-şi şerveţelul făcut ghem pe la ochi. În preajma zilei mele de naştere devin cam sentimentală gândindum-mă la ea. Încep să-mi fac reproşuri în câte privinţe nu i-am dat nici o satisfacţie şi cum aş fi putut fi o fiică mai bună. Doamne, *încă* aş putea să mă port mai bine, chiar dacă n-are cum să ştie.

— Putem pleca, spuse Luc. Putem merge în altă parte. Unde-i mai puţină lume. Şi putem sta de vorbă despre toate acestea. Sunt… of… îşi trecu toate cele zece degete prin păr, frecându-şi capul cu unghiile… nu sunt cel mai bun tovarăş de discuţie, dar putem merge în alt loc. Nu suntem obligaţi să rămânem aici.

— Nu, spuse April şi bătu şi din picior pentru subliniere. Vreau să dansez şi să mă amuz de ziua mea. Ai promis că aşa o să fie, *monsieur* Thébault. Ridică dintr-o sprânceană, lacrimile începuseră să se usuce. Ai promis.

— Aşa e, am promis.

Luc îi luă o mână şi o strânse bine într-a lui. În vreme ce o conducea spre ringul de dans, April îşi dădu silinţa să înlăture toate gândurile legate de mama ei, de aniversare, de procreare şi de Troy. Era mult mai bine să se lase trasă de mână de Luc.

Capitolul XLIX

Noaptea trecu fără ca ei să bage de seamă.

Au dansat, au băut, au înghiţit încă nişte şampanie şi nişte cârnaţi. April îl întrecu pe Luc în privinţa mâncatului, deşi au fost amândoi suficient de politicoşi, încât să nu facă vreun comentariu cu privire la asta.

Femeile îi făceau ochi dulci lui Luc, iar el făcea eforturi eroice să nu le bage în seamă. Când April era singură vreun moment, diverşi indivizi oarecum soioşi încercau să intre în vorbă cu ea, unii erau chiar soioşi, nu genul de bărbat în aparenţă neglijent, pe care, fără prea mult succes, îl asocia ea cu Luc. În cele din urmă, francezul – care în mintea ei era chiar acel gen – se întorcea de la toaletă sau de la bar, cu şampanie, şi-i lua la rost pe acei indivizi că se legaseră de *ma femme*. *Femme* înseamnă femeie în franceză, dar *ma femme* înseamnă soţie. April aprecia gestul pentru alt motiv decât că-i alunga pe cei nedoriţi.

Au vorbit despre Marthe. Luc citise mai mult din jurnale decât s-ar fi aşteptat ea. Şi deşi glumea tot timpul zicând că ea nu se mai gândea la nimic altceva, şi el petrecuse surprinzător de mult timp cu gândul la acea *demi-mondaine*.

April i-a spus ce înţelegea ea din cuvintele lui Marthe, fără să încerce să reducă totul la ideea de provenienţă. Şi-au dat cu părerea despre Jeanne Hugo şi de asemenea despre Marguérite. Au glumit pe seama lui Montesquiou şi a felului lui exagerat de a fi, şi au încercat să depisteze printre dansatori pe cineva care să semene cât mai mult cu descrierea lui. Şi într-adevăr la balul pompierilor erau mulţi *comtes* umblând de colo-colo, dar nimeni care să-i semene lui Boldini.

La sfârşitul nopţii, April nu se dumirea cum de înghiţise atâta şampanie fără să se simtă mai ameţită decât în momentul în care intrase şi contemplase pentru prima oară scena din acea *caserne de pompiers*. Nu fusese nici un moment penibil, cum se aşteptase, nu se simţise deloc jenată. Cum ar fi zis o fetiţă de şapte ani, fusese aniversarea ei cea mai minunată. Iar April se simţea aşa de tânără şi de fără griji.

Când s-a terminat petrecerea, după ce pompierii, cu mult tact (dar autoritar), dăduseră mulţimea afară de la dans şi din curţi, Luc şi April au ieşit pe stradă sub cerul de cobalt al dimineţii. S-au oprit pe trotuar, iar Luc şi-a consultat ceasul. Era aproape cinci. April nu era genul de persoană care

îşi petrece nopţile în oraş până la cinci. Nu era deloc genul de persoană care îşi petrece nopţile în oraş până a doua zi dimineaţa.

— A fost… începu April, dar nu era capabilă să găsească cuvintele care să descrie sincer noaptea. Au mai mers câţiva paşi până ce ea a completat fraza: …nemaipomenit. Cea mai minunată aniversare. Îţi mulţumesc că m-ai forţat să vin.

— Mă bucur că până la urmă ai decis că te-ai amuzat, spuse Luc, mergând în pas cu ea. După o noapte de dans, acum parcă aveau mişcările sincronizate. În privinţa sărbătorilor naţionale, asta a fost şi pentru mine cea preferată.

April încuviinţă din cap, în vreme ce inima îi palpita într-un fel pe care nu-l înţelegea, îşi simţea tot corpul lipsit de vlagă, pe de-o parte din cauza euforiei, pe de alta, în măsură egală, din cauza oboselii. Tremura, dar avea fruntea încă udă de sudoare. În aerul răcoros al dimineţii pariziene, frisonă. Mai traversară câteva străzi într-o tăcere plăcută, până ajunseră la un punct în care erau obligaţi să se decidă. Casa lui Luc era într-o direcţie, a lui April în cealaltă.

Ea îşi drese glasul.

— Bun, zise ea, aici ne despărţim. Noapte bună. Şi îţi mulţumesc din nou. A fost cu adevărat o noapte specială.

— *Non*. Merg cu tine.

— Ah, e stupid. Apartamentul tău e exact în direcţia opusă.

— *Non*, spuse el din nou, de data asta fără să mai lase loc de discuţie. Nici un gentleman nu-şi lasă partenera să se ducă singură acasă pe întuneric.

— Dar e aproape dimineaţă, arătă April. *Partenera*. O numise „partenera“. În scurt timp nu mai e întuneric. Zău, Luc, n-aş vrea să te supăr. Dar mă simt perfect de una singură. Parisul e un oraş mare, dar îl cunosc bine. E probabil mai puţin primejdios decât dac-aş merge pe jos prin New York. Tot vorbind, April îşi trecea greutatea de pe un picior pe altul. Pleacă. Rămâi. Nu prea era sigură ce-ar fi vrut de la el. Ciudat, nu? La New York sunt acasă, dar mă simt mai în siguranţă la Paris.

— Înţeleg foarte bine. Luc o luă de mână. Cu toate acestea, te conduc.

April zâmbi din nou.

— Mulţumesc.

Se hotărî să nu-l mai contrazică. Drumul până la ea acasă a durat pe de-o parte prea puţin, pe de alta a fost interminabil. April simţea fiece os din mâna lui Luc care i-o ţinea pe-a ei. Îi simţea pulsul. Trecea de la bucuria de a simţi o senzaţie străină, aceea că *o ţinea cineva de mână*, la îngrijorarea că nu ştie ce înseamnă asta, sau, dacă nu însemna nimic, care ar fi fost cauza cea mai neplăcută.

April era aşa de preocupată de ghicitoarea cu privire la degetele unui străin, încât, în clipa în care Luc s-a oprit şi i-a spus „am ajuns“, a trebuit să se uite la clădire ca să înţeleagă.

— Da, spuse April surprinsă, apoi adăugă repede: cred c-am ajuns.

Luc îi dădu drumul şi-şi puse mâinile în şold. Cu unul din zâmbetele lui ambigue îi făcu cu ochiul şi îşi strecură un deget mare prin betelia uşor zdrenţuită, cum era la modă, a blugilor care-i veneau perfect.

— Ei bine, *madame* Vogt, seara asta a fost într-adevăr o plăcere.

— A fost, spuse April, simţind cum i se înfierbântă ochii. Mulţumesc, Luc. De obicei nu mă omor după aniversări, dar de data asta n-a fost complet ratată.

El ricană.

— Nu prea e o laudă, o preferam pe precedenta: „cea mai minunată aniversare“, deşi cred că nici „n-a fost complet ratată“ nu-i rău. Pot s-o adaug la CV-ul meu?

April nu zise nimic timp de treizeci de secunde, un minut.

— Asta-i tot? spuse ea.

— Care asta? întrebă el, pe bună dreptate nelămurit.

— Hai, hai, Thébault! Eşti în stare de mai mult decât atât! Amândoi am utilizat cuvântul „ratată“. Cum de nu ai un comentariu mai deosebit?

— Aveam impresia că te cam obosesc comentariile mele mai deosebite.

Nu-şi dădea seama dacă glumeşte. Iar adevărul era că nu o oboseau. Nu găsea deloc obositoare comentariile lui.

— Poate câteodată, minţi April. Dar fac atât de mult parte din tine, că acum conversaţia pare golaşă fără ele.

— Golaşă?

Iar râdea.

— Da, zise April. Complet goală. Nudă. *À poil*.

Urcă şi ea pe trotuar şi se opri faţă-n faţă cu el, nas în nas. Fără să se gândească, April se înclină şi îşi apăsă uşor buzele pe ale lui, atât de uşor, că de-abia se atinseră. Nu rămase aşa decât o jumătate de secundă şi fu prima care se dădu înapoi.

Dar în clipa aia April a înţeles. Şi-a dat seama cât de uşor îi era lui Marthe să treacă de la un protector la altul, să înceapă, fără să stea pe gânduri, legături pe termen lung, să treacă din pat în pat, dintr-un aranjament financiar în altul, păstrându-şi tot timpul capacitatea de a recunoaşte dragostea adevărată când o întâlnea. Boldini nu fusese pentru ea o fantezie, nu fusese o distracţie.

O jumătate de secundă i-a trebuit lui April ca să simtă cum îi lipsea de prea multă vreme un pic de dragoste şi câtă nevoie avea să fie protejată şi să îşi dea seama cât de adevărat era acest sentiment. Marthe îşi petrecuse toată viaţa încercând să-l găsească şi să-l proclame, când îl descoperise pe Boldini. Şi aici, în Paris, îl avea şi April.

Aşa că îl sărută din nou. De data aceasta Luc fu cel care se dădu înapoi.

— Ai băut prea multă şampanie, *non?* spuse Luc şi încercă să zâmbească, deşi părea cam trist şi confuz. Şi el se clătină dându-se înapoi.

— Nici gând, spuse April. Dimpotrivă, sunt foarte trează. N-am mai avut capul atât de limpede de luni de zile.

El scoase un sunet, un fel de „umf“. Luc dădu să plece, dar doar pentru că simţea că aşa ar trebui.

— Poate ar trebui să mă conduci până sus, zise ea. Nu se ştie ce soi de vagabonzi sau răufăcători se ascund în hol.

— April, spuse el cu un glas răguşit. N-aş vrea să te pun într-o situaţie neplăcută.

— Ah, crede-mă. Nici mie nu mi-ar conveni ceva neplăcut. Nu e pe lume o persoană mai precaută decât April Vogt. Înţeleg acum, totuşi. O înţeleg pe Marthe.

— Despre Marthe e vorba? spuse Luc îngustându-şi ochii.

— Da. Nu. Este şi nu este. Doar că… ajung în cele din urmă la concluzia că nu putea să fie îndrăgostită de nici unul dintre cei pe care trebuia să se sprijine. În toţi anii cât a fost întreţinută de ceilalţi bărbaţi, ea căuta doar

dragostea lui Boldini; nu avea nevoie de bani de la el. Dorea doar să fie iubită. Luc, eu…

Cea care vorbea nu părea deloc să fie April. În viaţa ei nu fusese atât de directă, atât de flagrant deschisă, atât de sân-imprimat-pe-scrisoare. Dar ce bine se simţea! Uneori te simţi bine să fii altcineva.

— April, spuse Luc, întrerupând-o din nou, folosindu-i prenumele american pe care-l pronunţa atât de rar. Se apropie cu câţiva paşi, era atât de aproape, încât April îi simţea chiar mirosul, şi îi cuprinse mâinile într-ale lui. April fu surprinsă că avea mâinile lipicioase, un pic tremurânde. Cred că nu eşti în toate minţile. Sau le-ai vândut americanilor ideea cu intervalul de la patru la cinci până la urmă? Tehnic, suntem acum cam după patru, puţin înainte de cinci. Deşi e dimineaţă şi nu-mi dau seama cum de-ai realizat această revoluţie socială în atât de puţin timp.

Glumele care îi veneau atât de uşor pe buze lui Luc păreau acum forţate. Se opri.

— N-avem nevoie de intervalul ăla, spuse April. E pentru persoane care se simt supravegheate, nu pentru cei liberi să facă ce vor.

Îşi trase mâinile dintr-ale lui şi îi înconjură cu ele talia. Fuseseră împreună aproape toată noaptea, dar nu-i venea să creadă că se apropiase aşa de mult de el acum. Aproape că se aştepta ca el să sară înapoi, ori surprins, ori fără nici un motiv. Dar n-a fost aşa. Luc, dimpotrivă, s-a lipit şi mai tare de ea.

— Credeam că eşti căsătorită, spuse el. De data aceasta nu glumea. Că e pe undeva un *grand m'sieu* şi tot restul.

— Nu, zise ea. Nu există nici un *grand m'sieu*. Nu mai există.

Capitolul L
Paris, 3 mai 1896

Am mers azi pentru prima oară la *Bazar de la Charité*.

E cel mai monden eveniment al lunii, poate al întregii primăveri! Am doar speranţa c-o să se scrie despre mine mâine. Căci mi-am dat toată silinţa cu rochia şi bijuteriile mele. Şi mi-am dat şi silinţa de a mă plimba prin preajma bârfitorilor de la *Le Figaro*!

Ştiam de acest *Bazar de la Charité* încă de pe vremea când eram la mânăstire. Este un eveniment filantropic anual, organizat de aristocraţia catolică pariziană, şi dat fiind că fetele şi femeile din mănăstiri erau catolice şi aveau nevoie cu-adevărat de filantropie, era perfect natural să ne placă aşa de mult!

Sœur Marie obişnuia să mă ducă să văd structurile enorme din lemn şi pânză care erau ridicate pe Champs-Élysées. Uneori se număra printre maicile invitate să binecuvânteze desfăşurarea evenimentului. În orice caz, după binecuvântare rămâneam împreună, copleşite de grandoarea, pompa şi steagurile roşu cu alb care fluturau în vânt. Stăteam ore întregi pe o bancă afară, uitându-ne la cei care intrau şi ieşeau, inventând poveşti despre fiecare.

Pe atunci îmi jurasem să intru în corturile acelea într-o bună zi, nu drept reprezentantă a sărăcimii beneficiare, ci ca o doamnă graţioasă care nu-şi economisea timpul şi averea pentru cei nevoiaşi. *Sœur* Marie mi-a spus atunci să nu ţintesc aşa de sus. Fii fericită cu ce ai. Fii fericită cu un pat cald (hm, hm), şi mese regulate, şi nu mai face planuri grandioase după modelul unor asemenea persoane. Pricepusem eu că *sœur* Marie spera să-mi fac planuri grandioase după modelul ei, dar mie nu-mi trecuse nicicând prin cap să devin maică. Eu visam la corturile acelea, la saloane, visam Parisul.

Pentru cei mai mulţi, acest *Bazar de la Charité* este doar un eveniment anual, ceva care soseşte conform calendarului, cum sunt Crăciunul sau Anul Nou şi toate celelalte evenimente după care-şi reglează ceasul sau îşi stabileşte fiecare programul social. Şi poate că într-o bună zi la fel am să gândesc şi eu. Dar azi. Azi. Azi, după unsprezece ani de stat pe dinafară (de fapt de douăzeci şi doi, dacă stai să te gândeşti), am intrat în cort. Am trecut prin turnichete. Am căscat gura la sutele de vizitatori, la grupurile de femei care stăteau în spatele meselor şi vindeau noutăţi, banii urmând să fie folosiţi drept ajutor pentru fetiţe cum fusesem şi eu cândva.

— M-am şi plictisit, a zis Montesquiou în secunda în care am pus piciorul înăuntru, înainte să am ocazia să respir sau să mă uit în jur. Hai să căutăm Sala Oglinzilor. Trebuie să-mi perfecţionez tehnica.

„Tehnica“ lui. *Mon Dieu*, tehnica lui! La bazar nu sunt doar chestii de vânzare, sunt şi spectacole, cum ar fi cel dat de unele doamne care n-ar fi angajate să danseze la Folies sau la inferiorul Moulin Rouge. E de asemenea o ocazie pentru membrii societăţii celei mai înalte să-şi arate talentele teatrale fără frica de a fi dezaprobaţi. Nu se cade pentru un baron, un conte sau o doamnă să urce pe scenă şi să interpreteze ceva; dar în numele filantropiei *c’est autre chose!*

Robert n-avea de gând să facă contorsiuni sau să-şi arate pulpele, deşi ar fi fost în stare, el avea în minte ideea de a-i trata pe vizitatori cu una dintre secvenţele lui celebre de aşa-zisă mimă. Ultima oară când o făcuse, ziarele se referiseră timp de câteva luni la el, numindu-l „*Le Comte*, om de litere, care uneori face mimă“. Era de-a dreptul oribil, dar când e vorba de Montesquiou, spectrul de orori e larg, iar mima e una dintre cele mai mărunte. Aşa-zisa lui orchestră de mirosuri de acum doi ani a fost şi mai groaznică. Nu i-a vrăjit pe spectatori ca ilustrul Pétomane.

Lăsând deoparte ameninţarea cu mima, Robert s-a purtat destul de bine, dar doar pentru că încerca să-l impresioneze pe Proust, noul lui *protégé*.

Proust pretinde că-i scriitor, dar nu-i mai mult decât moara de bârfe a oraşului, şi se ţine peste tot după Robert, cum îl urmau pe Georges Hugo prostituatele. Îl copiază pe *comte* în toate manierismele, repetă expresiile şi bravura lui, imită chiar felul în care chicoteşte Robert ca o fetiţă când termină ceva de povestit. În definitiv, Proust se poartă ca o femeie mai mult decât toate fetele din jur. A fost adus pe lume cu un set complet greşit de organe sexuale!

Nu pot scrie „organe sexuale“ fără să-l menţionez pe Boldini. E cam lipsită de gust referinţa, sunt de acord, dar dacă o femeie nu poate zice lucrurilor scandaloase pe nume nici măcar în jurnalul personal, atunci unde? În orice caz, cum ne plimbam prin bazar, eu mă uitam de jur împrejur, doar-doar l-oi zări pe Boldini, deşi era exact genul de loc unde n-ar fi intrat nici să-l pici cu ceară. Nu ţineam neapărat să-l văd, deşi n-ar fi stricat să vadă el cât de excepţional arătam. Mai mult decât atât, voiam să i-o plătesc. După

ani de agonie, după o sută de începuturi şi de abandonuri, *monsieur* Boldini terminase în fine redarea lui *Le Comte* pe pânză. Ce convenabil! Acum că trăiesc eu cu el, Boldini brusc îl pictează fără nici o greutate. Bănuiesc că nu înfipsese pe stâlpii de la operă chiar toate schiţele.

Povestea Bastonului, aşa au numit ziarele acest portret (şi încă o mai fac). Conform spuselor lui Montesquiou, Boldini a insistat să-i includă în tablou iubitul lui baston cu mâner de peruzea. L-a instruit pe Robert să-l ţină cam în dreptul gurii şi să se uite la el cu drag, cum s-ar uita la un fost iubit pe care se bucură să-l revadă. Sau, cum zice obraznica de Marguérite, cu privirea pe care Robert o rezervă de obicei ca să-şi admire propriul lui membru!

— Trebuie să fii de acord, a izbucnit Marguérite. Felul în care ţine gâtul bastonului în mâna lui cu mănuşă albă este exact cum îşi ţine în budoar propriul membru!

— De unde să ştiu eu aşa ceva? o reped eu. Când sunt eu acolo n-are nevoie de nici o mână!

Marguérite n-a fost unica persoană care să facă glume pe tema asta. Nici pe departe! Portretul acela blestemat a produs un asemenea val de zeflemele, că mă întrebam dacă o să se termine vreodată. Şi unde ai de gând să bagi bastonul, *monsieur* de Montesquiou? Et cetera.

În vreme ce eu eram scandalizată la culme de povestea asta, Robert n-a făcut decât să râdă zicând: „E mai bine să te urască lumea decât să nu te cunoască“. Nu sunt deloc de acord. Trebuie să-ţi păstrezi măcar aparenţa unei respectabilităţi, căci dacă n-ai o reputaţie solidă, ce-ţi mai rămâne?

Deşi Robert crede că Boldini n-a avut nici o intenţie rea, eu sunt convinsă că blestematul ăla a vrut să-l reprezinte în lumina cea mai proastă: esenţa lui de dandy mărită de zece ori! Situaţia a fost dusă la apogeu de recenta explozie a popularităţii lui Boldini. Acum e la modă să spui că tot ce creează el e şi genial, şi realist. *Ergo*, dacă subiectul pictat dă impresia că i-ar plăcea să-şi vâre un baston în *derrière*, trebuie că asta-i chiar ce vrea!

Oricât de ruşinoasă a fost toată experienţa asta, Robert nu are noţiunea de ascunziş. Continuă să mă tragă după el la Maxim’s şi la operă, şi chiar acolo unde lucram eu înainte. Fiecare pas ne e însoţit de un cor de chicote! Dar *Le Comte* măcar înţelege că eu am nevoie de o recompensă pentru expunerile

astea înjositoare. Niciodată nu m-a copleşit cu atâtea cadouri frumoase ca acum. Apartamentul meu nu mai pare atât de mare ca înainte!

Lăsând la o parte cadourile, după o oră în corturile alea, cu Montesquiou dându-se în spectacol cu blestematul lui de baston, mi s-a părut de cea mai mare importanţă să dau de Boldini şi să-l pun în situaţia de a primi în faţă toată mânia mea. Căci am încercat să-l învinuiesc pe Robert că s-a ajuns la dezastrul ăsta, că a fost atât de idiot, încât să-l lase pe Boldini să hotărască ce recuzită necesita tabloul, dar lui puţin îi pasă.

Tot învârtindu-ne prin bazar, i-am oprit pe toţi cei care-l cunosc pe Boldini ca să-i întreb dacă ştiu unde se află. L-am întrebat pe Gauguin şi pe Bourget, până şi pe piticul ăla. Toţi mi-au spus că era pe-acolo, dar că nu era chiar sigur. Aşa de concentrată eram, că nici n-am băgat de seamă imediat cine era femeia abătută, trasă la faţă, care-a dat peste mine. Nu imediat.

— Fii atentă pe unde mergi, i-am spus când m-a călcat pe pantof. Cu atâta lume aici, nu te repezi aşa printre oameni.

Crezusem că era vreuna dintre fetele bătrâne şi sărace care se aflau acolo ca să servească la bufet şi să numere mărunţişul. Dar când în cele din urmă ochii mei s-au fixat pe chipul femeii, am constatat că în faţa mea era Jeanne Hugo Daudet în persoană, cu copiii ei urâţi ca naiba agăţaţi de fusta ei ca nişte mici maimuţoi dresaţi.

— N-ai decât să fii dumneata atentă, s-a răstit ea.

— Vai, *madame* Daudet. *Bonjour*. Am simţit un anume fior pe spinare. Nu v-am observat. E foarte ciudat că oriunde mă aflu apari şi dumneata! E de-a dreptul ciudat, nu găsiţi, *madame* Daudet?

Am folosit fostul ei nume de familie tocmai ca să pun accent pe statutul doamnei Daudet de femeie căsătorită de două ori. Marguérite tocmai îmi vorbise de faptul că, după recenta ei căsătorie, Jeanne se prezentase la Folies şi se instalase la fosta masă a fratelui ei, acum vacantă, pentru că Georges fugise în Italia cu verişoara neveste-sii. După ce dăduse pe gât două pahare de Pernod, Jeanne plânsese cu nasul în batistă toată seara. Nu-i convine deloc a doua căsătorie. N-a putut să sufere faptul că fusese obligată să se îmbrace într-o rochie maro în loc de una albă.

Din păcate, trebuie să recunosc, în favoarea ei, că noul soţ, Jean-Baptiste Charcot, pare să fie un om corect. C-o fi de bine sau de rău, el pare mult mai interesat de aventuri pe vârful munţilor decât în dormitoare sau în bordeluri. Când lucram încă la Folies, îl auzisem uneori vorbind, iar ce spunea n-avea de-a face decât cu vârfurile pe care le escaladase sau pe care dorea să urce, şi de aparatele care înfruntă gravitaţia, cu care încerca să zboare. Deşi s-ar putea întâmpla să se prăbuşească de pe vreo stâncă, cel puţin el n-o să se molipsească de blenoragie.

— Nu înţeleg de ce foloseşti în continuare fostul meu nume, a spus Jeanne îndreptându-şi spatele în vreme ce lumea de la bazar se înghesuia prin jurul nostru. Nu sunt sigură că ştiu de ce mi te adresezi, în definitiv. Nu cred c-am fost prezentate vreodată formal. Dacă am fi fost, ar trebui măcar să-mi cunoşti numele. Din nefericire, eu una nu pot ţine minte toate persoanele sărmane pe care le-am ajutat vreodată de-a lungul anilor.

— Ştiu că ai haz, i-am răspuns eu, încercând să-mi maschez furia interioară. Ar trebui să ai grijă, zău aşa. Circulă zvonuri că te-ai fi recăsătorit. Eu am spus că nu e cu putinţă, că de-abia te-ai separat de Léon. Nu sunt sigură cine împrăştie astfel de minciuni sfruntate, dar ar trebui să găseşti sursa şi s-o stârpeşti imediat!

Jeanne Hugo Daudet a râs zeflemitor şi a ridicat din sprâncene.

— În realitate, m-am măritat recent cu cel mai curajos om din Paris… din toată Europa, de fapt! Dar probabil că ştii asta, nu-i aşa? Dandy-ul tău drăgălaş a făcut tot ce-a putut ca să fie invitat la ceremonie. A pocnit din limbă. Ne-a părut rău, dar n-am putut invita decât persoanele cele mai importante din Paris!

M-am grăbit să-i atrag atenţia că, deşi cu o clipă înainte zisese că nu mă cunoaşte, admisese că-l cunoştea atât pe *comte*, cât şi pe mine. Dar victoria nu părea să fie de partea mea.

În clipa aia a apărut Robert. Am profitat de ocazie ca să „tresar“ şi să vărs „din greşeală“ o sticluţă tocmai cumpărată, de parfum uleios, pe rochia lui Jeanne. A urlat de groază, acoperindu-şi ochii şi aruncându-se pe jos, deşi lichidul nu se îndreptase nicidecum spre faţa ei. Nici fierbinte nu era măcar.

— Vai, *comte*! M-ai speriat. Şi sunt teribil de stângace dacă mă sperie ceva! Biata *madame* Hugo Daudet…

— *Madame Charcot!* a şuierat ea printre dinţi.

Montesquiou a încercat s-o ajute să se ridice, dar ea l-a împins.

— Ce rău îmi pare pentru rochie!

— Eşti o femeie insuportabilă, a continuat ea, scuturându-şi rochia.

— Văd că recunoşti bine specia.

— N-am timp să stau la palavre cu femei de felul dumitale! a mai ţipat ea. Nu pot să cred că Montesquiou e prostit în halul ăsta! E cel mai stupid bărbat în viaţă, dar chiar şi pentru unul ca el e absurd!

Cu asta Jeanne şi-a ridicat poalele şi a luat-o în direcţia opusă, cu copiii urmând-o ca nişte pui de găină. M-am întors spre Robert gata să mă scuz. Dar *Le Comte* era atât de ocupat să-şi studieze manichiura proaspăt făcută, că n-a catadicsit să dea vreo atenţie purtării mele stranii.

Am petrecut restul după-amiezii bătătorind fânul de pe jos şi trecând pe la standurile la care doamnele vindeau tot felul de fleacuri. La un moment dat, când s-a lăsat seara, Robert şi cu mine ne-am întors acasă. În vreme ce el turna ceva într-un pahar, eu mi-am scos pantofii şi rochia. Mă simţeam dintr-odată epuizată, obosită, mult prea tulburată.

Robert mormăia o melodie turnând un lichid gălbui într-un pahar de cristal, iar eu stăteam şi mă gândeam cât era de ciudat că noi trăiam de doi ani împreună, că trecusem de un Daudet şi că începuse vremea lui Charcot. Era o bucată bunicică de viaţă cu o singură persoană, cel puţin în lumea mea şi, deşi îl cunosc bine pe *comte*, în acelaşi timp parcă abia îl ştiu. Toate gândurile acestea îmi umblau prin cap în timp ce urmăream cum îmi toarnă băutura. Eram tare nelămurită. Şi aşa mă simt în continuare.

E prima oară de când sunt la Paris când îmi iau în considerare felul de viaţă, viitorul… atât de ceţoase, de neclare. Am acum un apartament. Rochii. Mobile multe şi obiecte de artă. Nu sunt căsătorită cu Montesquiou, dar se presupune oare că trebuie să rămân cu el toată viaţa?

— Vrei un pahar sau mai întâi ceva dezbateri sexuale? m-a întrebat *Le Comte*, agitând cu un deget gheaţa din pahar. Mie mi s-a făcut cam greaţă.

Nu mi s-a mai întâmplat să nu-l vreau. E-adevărat că nu sunt întotdeauna dispusă să-i accept avansurile, uneori chiar trebuie să mă străduiesc ca să facem amor. Dar în clipa aia până şi gândul c-o să-i simt pielea pe a mea mă îngreţoşa. E stupid, mi-am zis, e doar din cauza vizitei la bazar.

Împrejurările pe care le trăim ne pot afecta dispoziţia, dorinţele, mai mult decât am dori să admitem. Adevărul e că toată aventura asta mă dezamăgea. E curios cum ce-ai visat să ai vreme de o jumătate din viaţa ta arată cu totul altfel când visul se împlineşte.

PARTEA A PATRA

Capitolul LI
Paris, 9 mai 1897

Cum se zice, oare? Că lumea se poate schimba într-o clipă? Mie aşa mi s-a întâmplat. Ca o scânteie care atinge o pânză, totul a luat foc şi a ars complet, n-a mai rămas decât structura, doar o idee despre cum arătau altădată lucrurile. Asta e atât o metaforă, cât şi o interpretare strictă a celor ce s-au întâmplat.

Acum cinci zile s-a ţinut la Paris anualul *Bazar de la Charité*. Plecând cu Robert de acasă aveam un sentiment intens de déjà vu. Nu tocmai făcusem acelaşi lucru? Nu plecasem la fel la bazar? A trecut un an, dar atât de puţin s-a schimbat. Gândul acesta m-a făcut să paralizez, aşa încât lui Montesquiou i-au trebuit patruzeci şi cinci de minute ca să mă convingă să ies din casă. În multe privinţe ar fi fost mult mai bine dacă rămâneam pe loc. Dar, în acest caz, n-aş fi fost acolo când s-a întâmplat ce s-a întâmplat. Tot ce a urmat mi-a servit ca să ajung unde sunt acum.

Anul acesta bazarul n-a avut loc pe Champs-Élysées, ci aproape de Place des Vosges, pe rue Jean-Goujon. Mergeam cu Robert spre corturile umflate, din pânză şi lemn, când am simţit un fel de ghem în stomac. Cineva ar putea crede că zic asta acum, privind înapoi, dar mă simţeam atât de rău, că Montesquiou chiar m-a întrebat ce-i cu mine. *Le Comte* preocupat de altă persoană? Se întâmpla pentru prima dată. Odată dăduse peste un om înjunghiat, zăcând plin de sânge la picioarele lui, iar el s-a întors spre mine şi m-a întrebat dacă îmi plăcea costumul lui.

Nu eram nici înjunghiată, nici plină de sânge, dar lui Robert nu trebuie să-i răspunzi niciodată sincer, aşa c-am minţit că totul e perfect.

Cu crampe la stomac, l-am urmat pe Robert prin turnichete, pe podelele de pin norvegian, o îmbunătăţire faţă de anul precedent, când pe jos fuseseră doar fân şi crenguţe. Şi decorul era diferit. Ca să ajungi în aria centrală, trebuia să străbaţi un adevărat labirint cu pereţii prost pictaţi cu false peisaje, dealuri prea verzi, vaci care semănau cu nişte hipopotami pătaţi, flori în culori pe care nu le mai vedeai decât la grădinarii care inventau ceva special pentru *Le Comte*. Nu puteai evita labirintul, trebuia folosit obligatoriu şi pentru a intra, şi pentru a ieşi din *bazar*. Fusese conceput pentru a amuza, pentru a distra, dar şi pentru a controla mişcările mulţimii. Mie mi s-a părut inoportun. Mai târziu a fost mult mai rău.

Odată ieşiţi din labirint, vizitatorii erau împinşi ca o turmă de porci pe diferite alei, care, la rândul lor, îndreptau lumea spre o uşă mică, joasă, ce dădea în sala de expoziţie. În fine, scăpai! Sala conţinea treizeci de standuri. Deşi era la fel de multă lume ca anul trecut, aria principală nu dădea impresia de aglomeraţie, căci cei mai mulţi participanţi erau îngrămădiţi într-un anume colţ, un stand de cinematografie.

Era prezent celebrul Georges Méliès, care-şi prezenta cel mai recent film: *Apariţia prin magie a unei femei la teatrul lui Robert-Houdin*. După cum mă aşteptam, *Le Comte* s-a înghesuit printre ceilalţi privitori ca să vadă mai bine. Orice lucru nou sau diferit acţionează ca un magnet asupra acestui om. Eu am stat deoparte şi m-am uitat la fleacurile expuse de o femeie îmbrăcată în ţigancă, undeva pe lângă punctul unde se termina labirintul. Şi pe mine mă interesa filmul, dar eterul folosit ca să meargă maşinăria îmi dădea ameţeală. Presupun că unii stăteau chiar în rândul întâi tocmai pentru asta.

Puţin după ora două, Robert m-a găsit şi m-a anunţat că se plictiseşte, exact cum mă aşteptam. Voia să meargă la Maxim’s. Eu eram ocupată să mă târguiesc pentru un şirag de perle negre cu o bătrână mustăcioasă, aşa că i-am zis s-o ia înainte. L-am văzut plecând. L-am văzut intrând în labirint. L-am văzut bine! Nimeni nu mă crede. Nu se întâmplă veşnic aşa? Oamenii vor să creadă poveştile pe care le inventează chiar ei.

După vreo zece minute de târguială, căci femeia hirsută refuza să scadă preţul, s-a auzit un zgomot puternic, o plesnitură, de la proiectorul de film. Cu şiragul acela înfăşurat în jurul mâinii, m-am întors spre proiectorul care continua să hârâie.

— Uite de-asta filmele n-o să aibă niciodată succes, i-am zis eu femeii. Cine se poate concentra asupra filmului cu tot zgomotul ăsta?

Brusc, maşinăria a scos o scânteie care a aterizat pe lampa cu eter. Lampa a explodat pe masă şi a fost proiectată de-a curmezişul sălii. Înainte ca cineva să-şi dea seama ce se întâmplă, mingea de foc a atins o latură a cortului şi a aprins-o. Nu m-am mai gândit la nimic. Pur şi simplu, când m-am uitat în jos, picioarele mele goneau să se îndepărteze de foc.

Ajunsesem pe la jumătatea labirintului, când m-a ajuns fumul din urmă. În spatele meu oamenii urlau. Tinerii călcau peste femei în vârstă. Toţi se înghesuiau în spaţiul strâmt încercând să respire, se zbăteau ca să trăiască. Eu m-am agăţat de haina unui bărbat şi în curând am ajuns în stradă, toată lumea ţipa, toată lumea fugea, fără pic de disciplină, ca o bandă de *apaches*. Dar nu toată lumea putuse să fugă. Cei mai mulţi erau încă înăuntru.

Cu totul au murit 140 de persoane, multe dintre ele provenind din cele mai renumite familii pariziene, de pildă ducesa D’Alençon. Au murit câteva persoane pe care le cunoşteam, deşi nu dintre cei la care ţineam. Cu toate acestea, am senzaţia că am pierdut ceva.

Când l-am regăsit pe Montesquiou mai târziu la Maxim’s, aveam faţa plină de lacrimi şi de funingine. El a râs de felul în care arătam şi m-a întrebat dacă voiam să trec drept arăboaică. Chiar şi după ce i-am povestit ce s-a întâmplat, a continuat să facă haz. Furioasă, l-am lăsat pe *Comte* să se distreze de unul singur şi m-am întors acasă, unde mi-am petrecut restul nopţii plângând cu nasul în pernă.

Oare bătrânul în cârje reuşise să iasă? Dar cele două fetiţe drăgălaşe cu bonete albastre şi cordoane de mătase? Ţiganca nu putuse, cu siguranţă. O luase spre flăcări, nu în direcţia opusă. Când m-am trezit a doua zi de dimineaţă, cu capul greu de atâta plâns, încă mai aveam perlele la încheietura mâinii.

Din nefericire pentru Robert, „povestea bastonului“ continuă să-l urmărească, acum însă e mai rău ca oricând. Ziarele publică relatări isterice

despre diverse persoane care s-au purtat execrabil în timpul incendiului de la *bazar*, în fiecare zi e povestită o nouă tragedie. După cum zic martorii, fiecare om s-a bătut să-şi scape propria piele, punând la pământ femei şi copii. Dar nimeni n-a avut parte de articole mai teribile decât însuşi Montesquiou.

S-a povestit că Robert era în cort când s-a declanşat focul şi că i-a lovit pe toţi cei din calea lui cu bastonul ca să ajungă nevătămat afară. Se spune că celebrul lui baston a fost folosit „ca o bâtă împotriva femeilor în viaţă, şi ca un cleşte împotriva moartelor“, asta dintr-o duzină de alte atrocităţi. Jurnalistul mizerabil, Jean Lorrain, a lansat aceste zvonuri, deoarece e de mult teribil de afectat c-a fost supranumit adesea în presă drept un „Montesquiou pentru săraci“. Individul se referă la Montesquiou numindu-l „Grotesquiou“, atât în public, cât şi în ziar, ca nu cumva să fie bănuit de gelozie.

Eu am încercat să sar în apărarea bietului *comte*, dar ori de câte ori am povestit că nici măcar nu era acolo, că ieşise cu câtva timp înainte şi că nici nu avea bastonul la el în ziua aceea, protestele mele nu au fost considerate decât o metodă de a ascunde adevărul.

Din păcate, tâmpitul nici nu a făcut nimic ca să se apere, dimpotrivă, s-a dus la Palais de l’Industrie să se uite la cadavre, cele mai multe de nerecunoscut din cauza incendiului. S-a tot învârtit pe-acolo şi a sărit printre cadavre, ridicând cearşafurile (cu bastonul) ca să se uite la feţele morţilor.

Şi dacă aş fi murit şi eu în incendiu? Şi dacă mi-am pierdut ultimii trei ani din viaţă cu un dandy căruia nu-i pasă că tot Parisul crede că-i capabil să lovească betegi şi copii ca să-şi salveze viaţa? Partea cea mai proastă e că înţeleg cum de-au crezut oamenii astfel de zvonuri. Toate bănuielile acestea i se potrivesc! Sunt lucruri pe care cu siguranţă le-ar fi făcut. Nu e adevărat, dar ar fi putut să fie.

Trei ani cu *Le Comte!* Trei ani cu un om pe care ziarele l-au numit „cel mai iscusit povestitor de nimicuri de pe pământ“. Este extraordinar de generos. Într-adevăr, mi-a dat un apartament şi atât de multe bijuterii, că toţi aristocraţii Franţei ar avea cu ce să se împodobească. Mulţumită lui am

putut să renunţ la Folies. Cu toate acestea, am impresia că Giovanni mi-a dat mult mai mult, deşi nu mi-a dat niciodată nimic.

Unii zic că incendiul a fost meritat, că mânia divină s-a abătut asupra celor bogaţi. Într-o predică, un preot bine-cunoscut a spus că adevărata cauză a fost mânia Domnului împotriva ideilor ştiinţifice şi sociale ale noii generaţii. A zis că incendiul a fost un „înger exterminator“, a zis-o aproape cu speranţă, şi a asigurat asistenţa că victimele lui au spălat de păcate întreaga naţie. Eu nu sunt de acord cu acest raţionament, copiii morţi n-aveau nici o crimă să îşi reproşeze, dar ideea că focul înseamnă spălarea păcatelor mi-a rămas totuşi în minte.

Când Montesquiou a venit să mă vadă azi-dimineaţă, i-am anunţat intenţia mea de a rupe în mod formal contractul nostru, care n-a fost niciodată oficializat. N-o să mai mergem seara să cinăm la Maxim’s, n-o să-şi mai petreacă nopţile în patul meu. A fost un discurs riscant. Tot ce posedam îi aparţinuse lui mai întâi.

— Înţeleg, a spus Robert. Mă mir că relaţia noastră a durat atât de mult.

— Să ştii că n-am să mă mut, i-am spus cu o voce nesigură. N-am vrut să-l întreb ce se va întâmpla cu apartamentul. N-am vrut să-l întreb nici ce se va întâmpla cu mine.

— Atunci, nu te muta. A dat din umeri.

— O să încerc să plătesc eu chiria, dar…

— Şşşttt. Mi-a pus un deget pe buze. Avea un gust ciudat, de sare arsă. Speram doar că zvonurile alea nu erau adevărate, că se folosise *doar* de baston ca să cotrobăie curios printre cadavrele arse. Vei rămâne aici. Mie nu mi-e de nici un folos acest apartament. Putem găsi un aranjament convenabil pentru amândoi.

— Dar ţi-am spus că nu mai…

— Nu mă refer la genul ăsta de aranjament.

— O să încerc să-mi recapăt slujba de la Folies. Poate de data asta o să mă lase să apar chiar pe scenă! Acum am o reputaţie. S-ar putea ca oamenii să vrea să dea bani ca să mă vadă ridicându-mi fustele.

— Numai dacă o doreşti cu adevărat, mi-a spus. Şi să n-ai nici o grijă pentru apartament.

— Trebuie să…

— *Ma chérie*, mi-a spus şi m-a sărutat pe nas. Nu te îngrijora. E vorba doar de nişte bani, iar de-ăştia sunt întotdeauna mai mulţi.

Acestea fiind zise, şi-a luat bastonul, a bătut în podea cu el de două ori şi a ieşit din apartament. Dacă mă aşteptasem la un dezacord sau la o ceartă, nu mi-a oferit nici una, nici alta. Poate că aşa e felul lui. Sau poate zvonurile erau adevărate, şi anume că exista o moştenitoare bogată americană care-l îndemna să traverseze oceanul. Ea ar vrea să se mărite, zic unii. Iar eu le urez mult noroc amândurora.

După ce-a plecat Montesquiou şi înainte să îmi dau seama ce fac, am încuiat şi am plecat la Boldini. Nu ştiam de ce. Nu ştiam ce-aş putea să-i spun, ştiam doar că trebuie să mă duc. Dacă nu era cu altă femeie, îmi dădeam eu seama ce trebuie să-i spun.

M-am oprit în faţa uşii atelierului, am tras aer în piept, am ridicat un pumn şi am bătut de trei ori cu forţă. S-au auzit paşi pe podea. Erau paşi rapizi, iritaţi şi mi-a sărit inima auzindu-i.

A deschis uşa.

— Giovanni, am strigat eu. Te rog să nu-mi închizi uşa în nas. Nu mai suport să fiu departe de tine. N-am idee de ce s-a stricat totul între noi, dacă e din cauza lui Montesquiou sau a lui Pujol. Nu pot să dau timpul înapoi şi să retrag spectacolul lui Pujol, dar în privinţa lui Montesquiou, totul s-a terminat între noi. Poate că sosesc cu o întârziere de trei ani, mai mult de o mie de zile. Dar află că tot timpul cât am fost cu ochii la diamante sau la blănuri, nu făceam decât să încerc să nu mă gândesc la tine!

Boldini n-a răspuns. Am căzut în genunchi şi i-am cuprins gleznele cu braţele, plângând cu nasul în pulpanele pantalonilor lui. S-a mişcat, încercând să scape de mine. Eu m-am agăţat şi mai tare. Până la urmă mi-a împins capul şi a reuşit să se elibereze. S-a întors şi a plecat de la uşă.

Dar a lăsat uşa deschisă.

Stupefiată, am ridicat ochii din poziţia aia jalnică în care eram. Boldini s-a întors la pânza lui. N-a scos nici măcar un sunet. N-a vorbit, luându-şi din nou pensula. Nu mi-a oferit nici o consolare, nici o garanţie. Dar m-a lăsat să intru.

M-am ridicat încet. Am intrat în cameră îngrijorată că doar uitase uşa deschisă, nu că era o invitaţie să intru. Se ştia că Boldini uita sobe aprinse,

vopsele care picurau, uneori uita de hainele comandate la croitor chiar şi un an întreg.

Totuşi, când m-am strecurat în cameră, Giovanni s-a uitat o clipă la mine. Am detectat o încuviinţare aproape invizibilă. După ce m-am aşezat pe o canapea, mi-am încrucişat picioarele şi mi-am netezit fusta mototolită. Boldini şi-a văzut de pictat. N-a spus nimic. Eu îl priveam, mulţumită că simt un fel de nou început între noi.

Capitolul LII

Când s-a trezit, Luc plecase, dar nu exista nici o îndoială. Fusese acolo. Exista şi un bilet („*Ma chérie*, ce moment preţios!“) şi pe partea cealaltă a patului aşternutul era mototolit, dar lui April nu-i trebuia de fapt nici o dovadă a celor întâmplate.

Nu prea ştia ce simte. Se culcase cu cineva care nu era Troy. Nu fusese niciodată pentru trădarea jurămintelor care stau la baza unei căsnicii, dar ce mai rămăsese din căsnicia lor în momentul acela, în afară de o foiţă de hârtie? Un teanc de foi, dacă puneai la socoteală contractul prenupţial şi cine ştie câte alte hârtii, dacă ajungeau să divorţeze.

„Dacă ajungeau să divorţeze.“ Era surprinsă că acest *dacă* mai avea un rol. Şi mai mult, April era surprinsă că se gândea la asta folosind un verb, „să divorţeze“, în locul substantivului pe care şi-l imagina de obicei.

Lăsând actele legale deoparte, Troy nu putea să zică mare lucru de faptul că April se amuzase şi ea la sărbătoarea de 14 iulie. El o înşelase înainte, şi pe ea, şi pe soţia anterioară, şi, fără îndoială, pe cele pe care le curtase înainte de Suzannah şi poate şi mai înainte.

Dar ce făcuse ea nu era tocmai o răzbunare sau o afirmare sexuală a propriului ego. Fusese ceva mai mult cu Luc. April nu putea să spună că avea vreun sentiment pentru el sau că era chiar îndrăgostită. Faptul că-l dorise era, de fapt, ceva separat de problemele ei cu Troy. Noaptea petrecută

cu Luc nu avusese loc doar pentru că el fusese singura persoană din preajmă înzestrată cu organele sexuale potrivite. Poate că fusese beată, dar făcuse totul în mod deliberat. Era ca povestea lui Marthe, care se dusese la Boldini după incendiu.

April surâse. *Marthe e din nou cu Boldini*, avea chef să-i scrie avocatului bine făcut care o văzuse goală, tocmai bărbatului care, ah, Doamne!, fusese la înălţimea tuturor aşteptărilor pe care nici nu ştiuse că le avea în privinţa lui. Singura problemă era că, dacă îi scria lui Luc despre Boldini, era obligată să mai zică şi altceva, iar ea nu se simţea capabilă să ţină piept obstacolelor unei conversaţii. Aşa că April lăsă intenţionat deoparte atât telefonul, cât şi calculatorul, aşteptând să se simtă în stare să *reintre* în relaţia lor bine organizată fără să facă valuri. Asta dacă relaţia avea să mai existe.

Îşi petrecu aproape toată ziua în pat, citind şi lucrând, dar mai cu seamă dormind. De câte ori se forţa să se ridice, umbla prin apartament în picioarele goale şi-n lenjerie de corp, aerul umed de iulie care intra prin perdele înfiorându-i pielea caldă încă.

Sărbătorirea zilei naţionale continua, parada, artificiile şi grupurile de oameni luaseră cu asalt Parisul. Din cauza gălăgiei era greu să te concentrezi, cu toate că zgomotul din capul ei, care o stânjenea şi mai şi, nu era doar rezultatul petrecerii.

Formularea unor preţuri estimative pentru licitaţie, corectarea de ultim moment a unor elemente de descriere, de nimic nu se ocupa cum se cuvine, căci îi veneau tot timpul în minte mici episoade cu Luc, abătând-o de pe calea bunelor intenţii. De la primele sărutări grăbite, cuminţi la început, apoi tot mai intense, până ce el mormăise: „*Putain, c’est pas trop tôt!*“, când încerca să-şi recapete respiraţia. Traducerea literală – „Fir-ar să fie, nu-i prea devreme!“ – era echivalentul francez al expresiei „La naiba, era timpul!“

April îl simţise lipit de ea în vreme ce navigau prin hol, când urcau ameţiţi treptele, când o lipise de uşă şi când ea, încă o dată, se chinuise să descuie broasca aia înţepenită. April nu mai avea răbdare. Nu se simţea în stare să mai aştepte.

Se dezbrăcaseră rapid de hainele acelea umede şi lipicioase din cauza orelor de dans. April nu-şi amintea cum ajunseseră până la pat, doar că ajunseseră. Îi fulgereau în minte imagini ale zâmbetului lui când se prăbuşise peste ea, încă simţea atât groaza, cât şi extazul pe care i le adusese noaptea.

Iar când se trezise… abia acum îşi aducea aminte. Încă ameţită de somn, deschisese ochii şi-l văzuse pe Luc aplecându-se peste pat. O sărutase blând pe frunte, cu o suflare în care se simţea încă parfumul zilei dinainte.

April tresări revenind la prezent. Se uită la fereastra în care loveau stropi de ploaie. Era bine că pleca în curând, încercă April să se convingă singură. Era din ce în ce mai greu să duci o treabă la bun sfârşit în oraşul ăsta. Acesta era Parisul. Existau prea multe distracţii.

Capitolul LIII

April ieşi în fine din apartamentul ei a doua zi de dimineaţă. Judecând după grămezile de gunoi de pe străzi şi după steagurile rupte, mototolite, încurcate printre boschete, ploaia nu împiedicase decât foarte puţini parizieni să participe la petrecere.

April se îndreptă spre Café du Mogador, un mic local din al nouălea arondisment, situat vizavi de Eglise de la Sainte Trinité. Pe copertina roşie de deasupra intrării scria *Sandwicherie*, lucru care i se păruse perfect până în clipa când simţise o pseudo-excitaţie (plus frică) la gândul de a mânca ceva, lucru care i se trăgea de la seara de petrecere. O neliniştea ideea de a mânca.

Totuşi, la un moment dat trebuia să mănânce ceva, ultima oară îngurgitase trei prăjiturele luate de pe un stand la ieşirea din cazarma de pompieri, cu o zi şi jumătate în urmă. Alese ultima masă rămasă liberă (mică, rotundă, cu blat de marmură) şi tocmai încerca să-şi potrivească pe ea atât laptopul, cât şi un creion, când a apărut un chelner. După ce

comandă fără prea multă convingere, April îşi aşează notiţele pe masă şi un teanc de foi în poală. Calculatorul trebuia să mai aştepte. Trecuseră câteva zile, ce mai conta o oră sau două?

Acum, că proveniența tabloului lui Boldini era stabilită, la fel şi cea a altor „piese importante“, April revizuia varianta finală şi făcea schimbări de ultimă oră în cataloagele în care aveau să apară lucrurile lui Marthe. Existau câteva obiecte pentru care comentariul nu era încă terminat, o gaură sau poate douăsprezece, iar April se bizuia pe Birdie ca să le umple. Asta era treaba ei: să umple golurile, să remarce textele care şchioapătă.

Amintindu-şi de ceva ce descoperise Birdie despre un set de scaune greu de descris, April se apucă să-şi consulte e-mailurile şi rămase uimită când descoperi că telefonul ei era mort. Câtă vreme fusese închis? Douăzeci şi patru de ore? Patruzeci şi opt? April îşi amintea că îl stinsese când era la cazarma de pompieri. Era oare posibil să nu-l mai fi deschis de-atunci?

Telefonului îi trebuiră parcă ore întregi ca să revină la viaţă, să se deruleze programele şi să opereze actualizările. În fine apăru mesageria vocală. Erau exact opt mesaje. Troy era probabil îngrijorat. Şi mai rău, taică-său intrase probabil în panică. April se cutremură dându-şi seama câte apeluri ratase din urmă cu două nopţi, când fusese în oraş cu Luc.

— Iertare, tăticule, zise cu glas tare, încurcându-se în degete ca să deruleze mai repede mesajele. Te rog să nu chemi încă jandarmii.

Înainte de a reuşi ea să asculte mesajele, BlackBerry-ul lui April sună. Se uită la număr. Era fratele ei, deloc surprinzător de vreme ce ea fusese absentă atâta vreme.

— Ah, salut, Brian, spuse ea direct. Mă caută tata? Îmi pare foarte rău că am fost imposibil de găsit. Nici măcar nu mi-am dat seama că telefonul mi-era stins de două zile. Te rog să-i spui că n-am fost răpită şi nu sunt nici victima vreunei bombe în metrou. Sunt cea mai rea fiică din lume.

— April!

Vocea lui Brian era răstită. El nu se răstea niciodată. April înţelese că ceva nu era în regulă. Ar fi trebuit să ghicească în momentul în care îi văzuse numele. La Paris era aproape de ora prânzului, dar asta însemna şase dimineaţa la New York, doar trei noaptea în California. Trei noaptea, ora cea mai liniştită, prea târziu pentru cei care ieşeau noaptea ca bufniţele, prea

devreme pentru cei care se sculau odată cu cocoşul. Ora la care se întâmplau lucruri grave.

— Cât e ceasul? Simţi că îngheaţă. De ce mă suni aşa devreme? Ce s-a întâmplat? E ceva cu tine? Cu Allie?

— Ai vorbit cu tata? Spune-mi c-ai vorbit.

— A sunat când ieşisem în oraş de ziua mea, aveam de gând să-l sun înapoi când mă întorceam acasă. N-am vrut să sperii pe nimeni.

— Spune-mi că l-ai sunat.

— Nu mi-am dat nici măcar seama că aveam telefonul închis. Îmi pare rău. O să-l sun imediat.

— Fir-ar să fie de treabă! O spuse o dată, apoi o mai repetă de câteva ori ca să fie clar. Nu era deloc felul lui de a se purta, dragul şi veşnic binedispusul profesor de surfing. El trecea peste valuri, nu le crea. Nu era niciodată îngrijorat. Nu era supus stresului.

— Brian, te rog. Spune-mi că totul e-n regulă.

— Ha, râse el amar. Nimic nu-i în regulă. Fir-ar să fie. Ce porcărie, cred că sunt obligat să-ţi spun eu imediat, la telefon, ceea ce e o porcărie inimaginabilă. Dar ce altceva aş putea să fac?

— Brian, nu mă face să înnebunesc.

El trase adânc aer în piept şi scoase un soi de râs în care se împleteau tristeţea şi furia. Apoi vorbi.

Capitolul LIV

Sunt momente pe care ştii chiar când se întâmplă că ţi le vei aminti toată viaţa: logodna, momentul din faţa altarului când spui „da“, clipa în care afli că te-a înşelat soţul, când cineva îţi spune „eşti concediat“. Toate momentele astea, frumoase sau mizerabile, sunt veşnic înscrise pe rola ta proprie de film şi le poţi revedea în orice secundă, până la capătul zilelor tale.

Cu toate acestea, April a fost surprinsă să descopere că nu-şi amintea acest moment. În câteva secunde după ce Brian pronunţase cuvintele, ea şi uită cum le-a spus. Desigur, îşi amintea esenţa celor spuse, esenţa reacţiei ei. Dar April n-avea să-şi amintească nimic altceva în afară de ce-a făcut în momentul următor.

În clipa în care Brian a închis (oare îşi spuseseră măcar la revedere?), April a format numărul lui Luc. Din ce motiv? Habar n-avea. Ştia doar că are nevoie de cineva, iar pe Troy nu voia să-l sune. Privind în urmă, fusese o reacţie deplasată, dar în momentul acela i se păruse lucrul cel mai natural.

— *Bonjour, Avril!* îi ajunse vocea lui Luc la ureche. Urmă o pauză în care el parcă se lovea de ceva şi apoi continua să meargă. Se auzi cum se închide o uşă. Ne-am revenit după petrecerea de aniversare? Ai văzut ştirile? A ars una dintre cazărmi în noaptea aia. Ce ironie, nu-i aşa? Păcat că nu era nici o maşină de pompieri prin apropiere.

— A ars una dintre cazărmi?

April se gândea la Marthe şi la ceilalţi zbătându-se să iasă din labirintul de la *Bazar de la Charité*. Aproape că simţea gustul de fum şi auzea ţipetele. O clipă uită de ştirile pe care i le dăduse Brian, un lung moment uită chiar şi de noaptea petrecută cu Luc.

— Toată lumea a scăpat nevătămată, slavă Domnului. S-au produs multe stricăciuni, dar nimic în privinţa speciei umane.

— Ce bine! spuse April şi răsuflă. Sunt uşurată să aud asta. Ascultă, am mare nevoie să vorbesc cu tine.

— Aha?

— Da, spuse April, aproape uitând că ar fi trebuit să se simtă jenată după noaptea petrecută împreună, după ce el îi atinsese tot corpul, fiecare centimetru, şi că ea şi-o dorise. O cunoştea intim acum, şi nu numai fizic. Poate ar fi trebuit să facă un atac de panică, dar i se părea stupid, ca şi cum s-ar fi preocupat de bagaje în vreme ce cădea avionul. Mă întrebam dacă te-aş putea vedea. Ne-am putea întâlni undeva?

— *Avril*, îţi faci griji pentru noaptea trecută, *non?*

— De fapt, nu…

— Te rog, nu lua asta foarte în serios şi nu-ţi face griji, griji, griji. Ştiu eu cum eşti. Bucură-te de ce-a fost. Nu-i nimic de explicat, nici de căutat

punctul de pornire…

— Nu, spuse apăsat April. Nu-i vorba de asta. Ce s-a întâmplat s-a întâmplat.

— Aha.

— Şi a fost grozav.

— Da.

— Nu despre asta e vorba. De fapt, n-are nimic de-a face cu tine. Nu ştiu de ce am format numărul tău. Doar că… vreau să zic…

— *Avril?* Ce-i? Acum chiar că m-ai îngrijorat *pe mine*, şi asta e greu.

— Nu pot… nu pot… se bâlbâi ea, suspinele îi urcau din piept, dar i se opreau în gât, o împiedicau să respire.

— E vorba de Marthe? întrebă el. De apartament?

— E vorba de mine. De ziua de azi. S-a întâmplat ceva.

— Unde eşti? spuse el. Eşti la tine? Vin imediat.

La ea? April păli. Se părea că noaptea petrecută împreună nu era chiar atât de îndepărtată pe cât crezuse ea. Imaginea lui apărând în pragul uşii o făcu să intre în panică. Se gândi în ce hal erau salonul, patul nefăcut, hainele ei răspândite pe duşumea, plus o mie de alte semne ale celor întâmplate între ei. Nu. N-o să intre nici un Luc în apartamentul ei azi.

— Sunt… sunt la un restaurant, spuse ea. Nu sunt acasă. Nu-i nimic, Luc. N-ar fi trebuit să te sun. Ce idioată sunt.

— Vin oricum.

— Nu. Apartamentul e într-un hal…

— Atunci vino tu încoace. Mai ai adresa mea?

— Adresa ta? se gândi o clipă. Era, bineînţeles, trecută printre adresele din telefon. N-o păstrase intenţionat, dar nu putuse să şteargă definitiv un mesaj de la Luc. Cred că o am.

— Excelent, spuse el. Unde eşti acum? Cât de departe? Eşti în al nouălea arondisment?

— Da, spuse April, un pic ameţită. Chiar avea s-o facă, avea cu-adevărat să se ducă la el acasă şi să-i pună în braţe problemele ei? Eşti sigur că vrei să vin? Îmi dau seama că nu-i nimic profesional în asta şi n-aş vrea să te oblig…

— Sigur, vino. Fără scuze şi justificări. Doar vino.

— Bine, spuse ea, încuviinţând şi muşcându-şi buza. *À bientôt.* Pe curând.

Capitolul LV

Lui April îi tremura tot pieptul când a băgat telefonul în buzunar. Se întreba cum are să se ridice, cum are să poată ajunge în al şaisprezecelea arondisment înainte de a exploda într-un milion de bucăţele.

Punând pe masă un teanc de euro exact în secunda în care chelnerul îi aducea ce comandase, un *Croque Madame*, April ieşi glonţ din restaurant şi făcu semn unui taxi. Sărind în maşină, îi citi şoferului adresa lui Luc. Trânti portiera şi porniră spre al şaisprezecelea arondisment.

Trebuia să facă ceva. Trebuia să-şi umple timpul ăsta altfel decât uitându-se pe fereastră şi lăsând gândurile negre să-i invadeze mintea. Mesageria vocală. Trebuia să asculte mesajele. Nici unul nu putea fi mai teribil decât ceea ce tocmai auzise.

Erau opt în total. April avea dreptate. Nici unul nu era mai teribil decât ce o anunţase Brian, fiind cu toatele variaţii pe aceeaşi temă. precauţia, prevenirea, urgenţa crescândă, evitarea de a spune pe nume lucrurilor întâmplate. Troy nu-i lăsase vreun mesaj de ziua ei, dar până şi el strigase: „Sună-mă imediat! E urgent!“

April era bucuroasă că vorbise mai întâi cu Brian. El era persoana cea mai potrivită când venea vorba de dat veşti proaste. Ce bine ar fi fost dacă Troy l-ar fi folosit ca intermediar acum câteva luni! Dar informaţia aceea nu mai avea nici o greutate acum, chiar dacă mărturisirea lui Troy fusese neaşteptată, iar ceea ce-i spusese fratele ei era inevitabil, era şocul de înaltă magnitudine pe care April îl aştepta de mult.

— *Madame?* şoferul se uită la ea peste umăr.

— *Pardon?* spuse April ştergând ultimul mesaj, cu obrajii plini de lacrimi.

— *Nous sommes ici*.

— Ah, spuse April ridicând ochii. E adevărat c-am ajuns. *Merci beaucoup*.

Îi plăti cursa şi ieşi din maşină fiind foarte conştientă că el o urmărea cu privirea.

Cu totul uşurată la vederea clădirii în care locuia Luc, şi apoi la urcarea scării, April urcă în goană la apartament, înecându-se şi transpirând. Când ajunse la uşă, ciocăni cu o mână, cu cealaltă sprijinindu-se de ea ca să se ţină dreaptă.

— *Entre donc!* strigă Luc. Nu e încuiat!

Tremurând, April puse mâna pe clanţa de modă veche a uşii, răsucind-o şi trăgând de ea până ce în fine reuşi să intre în salon. Rămase în mijlocul camerei cu lacrimile încă şiroindu-i pe faţă şi pe gât, cu gura strâmbată de un suspin. Încercă să-şi tragă sufletul.

— Luc? spuse ea cu o voce schimbată. Îşi şterse faţa cu o mânecă. Unde eşti?

El apăru pe uşa de la bucătărie, cu mâinile în şold. April se întrebă dacă îşi dădea seama cât de des lua poziţia asta.

— Ai ajuns mai repede decât mă aşteptam, spuse el, clipind rapid. Părea tulburat, lucru pe care April îl înţelegea. Dacă n-ar fi fost informaţiile de la Brian, şi ea ar fi fost tulburată.

— Luc, e grozav că pot să te văd, spuse April, căzându-i în braţe. Sunt dezolată că te deranjez, dar trebuia să vin.

— *Au’voir*, Luc, se auzi o voce melodioasă din dormitor. *À ce soir!*

Era o femeie, era vocea unei femei. Retrăgându-se, April simţi că îi vine să vomite.

— Cine… e… April se străduia să scoată două vorbe întorcându-se în direcţia de unde venea vocea.

În cameră apăru o femeie care răspândea în jur o boare de parfum Chanel, toată numai haine Hermès şi zvelteţe pariziană. Avea părul lung. Şi drept. Şi bogat. De culoarea caramelei. Era oare fotomodel? Balerină? Putea să fie şi una, şi alta, fără îndoială.

— *Ma belle*, spuse Luc punându-şi un braţ în jurul taliei ei, cu o foarte mică grimasă. *C’est mon amie*, April Vogt.

Luc îi pronunţă numele aşa cum n-o făcea niciodată. *EIP-ril*. Iar ea se simţi în clipa aceea exact ca o maimuţă păroasă şi grosolană.

— Ah, *Avril!* Chipul femeii se însufleţi. Ce plăceeere să te cunosc!

Avea o iubită. Desigur că Luc avea o iubită. Era stupid să-i pese. Ce superficială fusese! Ce mioapă! Dar de păsat, îi păsa. April crezuse până în clipa aceea că inima îi era sfărâmată în mii de bucăţi, dar, după cum se dovedea, rămăsese loc să mai crape niţel.

— *Bonjour*, spuse April, clătinându-se. Îşi dădu seama că se uita cu nişte ochi cât cepele la Luc, deşi n-avea nici un drept.

— O, chiţăi din nou femeia. *Très bien*. *'Ello, 'ello!*

April îi aruncă iar o privire lui Luc.

— Toată lumea se întreabă… îl auzi ea bombănind, dirijându-şi toată atenţia spre femeie.

— Toată lumea se întreabă? Ce se întreabă?

— *Ravie de faire votre connaissance*, reuşi April să îngaime, cu graţie, spera ea.

— Ţi-o prezint pe Delphine Vidal, spuse Luc şi gesticulă spre femeie. Bancher *extraordinaire*.

— Bancher care… cum îi ziceţi voi? *Chileşte?*

April îşi încreţi fruntea.

— Nu sunt sigură că înţeleg…

— Care chiuleşte, o corectă Luc. Bancher care chiuleşte de la slujbă. În curând o să vorbeşti corect, *mon amour.*

Delphine se prefăcu că-l ciupeşte de ureche.

— Bărbaaatul ăsta al meu eeee *très teerriiible*.

Delphine scutură din cap şi râse. Avea dinţi de un alb orbitor şi tulburător de drepţi, asta îi dădea aproape un aer de cal, dar un cal frumos. Erau oameni care se ocupau de cai şi apoi erau cei care făceau echitaţie. Delphine Vidal făcea parte dintre aceştia din urmă.

— Aşa deci, aceasta eeee *sweet Avril!* Am auzit aşa de grămezi despre tine!

— Mă mir că Luc a pomenit de mine, se bâlbâi April.

— Luc vorbeşte despre tine tot timpul, spuse Delphine, cu acelaşi zâmbet strălucitor. Ce fericire că ne-am cunoscut!

— Bine, ce minunat, spuse April, deşi ea era mult mai puţin „fericită“ s-o cunoască. Nu ştiuse că engleza vorbită atât de prost putea să sune încântător. Mulţumesc!

Dar ce-şi imaginase? Sigur că Luc avea o iubită. De ce n-ar avea? Şi ce-i cu asta? Îşi făcuse cumva iluzii că ar lega o relaţie cu vreun francez după o singură noapte?(Oricât de perfectă ar fi fost ea?) Îşi imaginase oare că ea e Marthe, şi el Boldini? Că putea să intre în apartamentul lui şi că el ar lăsa-o să-l privească pictând până s-ar simţi din nou normală? Poate că după asta mergeau şi la morgă!

Femeia probabil ştia şi ce se petrecuse cu o noapte înainte. Ce mizerie, Delphine oferindu-i din milă iubitul, în scopuri mai înalte. Arăta aşa de modernă, aşa de generoasă.

— Luc spus că vii din oraşul New York? spuse Delphine, cu ochii ei verzi licărind.

— *Elle parle le français,* îi spuse Luc prietenei lui văzând-o cum se chinuie cu cuvintele englezeşti. *Ça va?*

— Da. Încercam să practic *zee engliş!* Fără să fi înţeles informaţia dată de Luc, Delphine zâmbea şi mai tare, colţurile gurii îi erau acum undeva pe lângă urechi.

— *Très bien, mon amour!* zâmbi şi Luc.

De unde cu nouăzeci de secunde înainte păruse tulburat şi nerăbdător, începea să reapară obişnuitul Luc, bărbatul pe care îl cunoştea April, sau îşi imagina că-l cunoaşte. Îi făcu nişte observaţii în joacă lui Delphine despre engleza ei, apoi o mângâie pe spate. April întoarse capul atât de rapid, că-şi scrânti gâtul.

Mâinile acelea. Le simţise pe ea doar cu puţin înainte. April se înroşi toată, încurcată şi mânioasă.

— Eu. Trebuie. Să. Plec, spuse Delphine separând fiecare cuvânt. Foarte mult atâta plăceeere să te cunosc.

Se aplecă şi-i depuse lui April două săruturi pe obraji.

— Plăcerea e de partea mea, răspunse răguşit April.

— *Au’voir!* Delphine plecă parcă dansând, fluturând o mână peste umăr. Brăţări de platină cu diamante îi sclipeau pe braţ. *À bientôt!*

De parcă suflase un vânt din deşert prin salon, Delphine Vidal dispăru, lăsându-i pe Luc şi pe April fără glas, cu gura uscată, în picioare în mijlocul covorului lui fantezie, din lână.

— Engleza ei e foarte săracă, spuse Luc.

— A încercat. Asta contează. Delphine este iubita ta?

Luc nu răspunse imediat.

— *Oui*, spuse el în cele din urmă. Este. Dar te rog să înţelegi, nu eşti singura…

— Locuieşte aici?

— Ai venit doar ca să mă întrebi care e situaţia mea locativă?

Părea iritat, ca şi cum April nu avea nici un drept să pună o astfel de întrebare. Pe de altă parte, poate că nici n-avea. April scutură din cap.

— Vreau să ştiu, spuse ea timid şi se întoarse către fereastră. Am nevoie să ştiu.

— Nu, răspunse el şi oftă. Nu locuieşte aici.

— Unde era în seara de dinainte de *fête nationale*?

— Se ocupa de o tranzacţie în Luxemburg, spuse el. *Avril*, de ce eşti aici? Mi-ai spus că s-a întâmplat ceva. Hai să vorbim despre asta, nu despre treburile mele. Deşi, dacă vrei să continui pe tema asta, o să am şi eu câteva întrebări de pus.

— Am înţeles, mormăi April.

— *Avril?* spuse el din nou, de data asta atingându-i uşor braţul.

— Habar n-am, Luc. Probabil c-ar trebui să plec. E prea mult de spus. Sordid.

April trase adânc aer în piept şi-l studie pe Luc. Se întreba dacă mai avea atâta încredere în el, încât să-i spună ce aflase. Cumva răspunsul a fost că avea.

— Spune-mi, zise el.

— Bine. Răsuflă. Dacă tot am venit până aici şi… bănuiesc… te-am deranjat în mijlocul după-amiezii (am văzut lucruri pe care n-ar fi trebuit să le văd). Ei bine… Ţi-aminteşti când eram în oraş noaptea cealaltă şi mi-a sunat telefonul? Şi tu mi-ai zis să răspund şi eu am zis că nu?

— *Oui*. Taică-tău. Te suna să-ţi facă urări.

— Da. Cam aşa. Era tata, doar că nu suna pentru asta.

April închise ochii. Mai respiră de câteva ori. Clocotea totul în ea.

— *Avril*. Îl simţi pe Luc schimbându-şi poziţia picioarelor. O mângâia uşor pe braţ. Ce s-a întâmplat? Ce nu-i în regulă?

— Mama, zise ea şi brusc deschise ochii. Ea… ei bine, a murit. Mama mea a murit.

Capitolul LVI

Odată rostite acele vorbe, împrăştiate peste mobile, pe toată podeaua, April se prăbuşi pe canapeaua lui Luc şi îşi ascunse faţa în mâini.

— Ce vrei să zici cu „a murit“? întrebă Luc. Pe când erai adolescentă?

— Nu, spuse ea şi se întoarse cu faţa spre el fără să îi pese că e plină de pete de roşeaţă. A murit în noaptea aniversării mele, când noi eram la cazarma de pompieri. Deşi în California era practic dimineaţă. Ce mai, pe când noi mâncam cârnaţi, mama a făcut o congestie cerebrală fatală.

Luc nu avu nici o reacţie. Rămăsese de partea cealaltă a încăperii, între ei era o eternitate de spaţiu. Ea resimţi dureros depărtarea asta. Era dureroasă fizic.

— Nu înţeleg, spuse el. Mi-ai spus că a murit demult.

— Nu, nu ţi-am spus. Niciodată.

— Ba da.

— Spune-mi când ţi-am spus eu aşa ceva. Numeşte măcar *o dată*.

— Nu-mi amintesc exact, dar sunt sigur că aşa ai zis.

— N-ai înţeles tu bine, spuse April. Îmi dau seama că sunt cam rezervată când vine vorba de situaţia ei, dar ştiu că nu puteam spune că-i moartă când era în viaţă. N-are nici un sens.

— Nu înţeleg, spuse iarăşi Luc şi se îndepărtă cu încă un pas. Curând avea să fie în bucătărie şi April avea să fie obligată să strige. Ea voia să fie luată în braţe, să i se spună că totul va fi în regulă.

— Las-o baltă, spuse April. Îmi pare rău, Luc. N-ar fi trebuit să vin. Eu sunt făcută praf, iar cu Delphine aici… arătă fără mare chef spre uşă, parcă o vedea încă pe acea femeie, „bancher *extraordinaire*“… Hai s-o lăsăm baltă.

April se mustră aspru în minte. Voia prea multe de la Luc de fapt, prea mult de la amândoi, ca şi cum ar fi existat un *amândoi*, singura lor legătură fiind un contract semnat de Agnès Vannier cu Sotheby’s; numele de Vogt şi Thébault nici măcar nu apăreau în document.

— *Avril*, spuse Luc. Trebuie să te explici. Despre mama ta. Dusă. Absentă. Când tot timpul era acolo. Mi-ai spus poveşti.

— Nu ţi-am spus poveşti! protestă April. Şi nu era deloc „acolo“. Era perfect dusă chiar înainte de plecarea mea la facultate. Nu fizic. Exista un corp care era al ei. Dar în realitate femeia pe care o ştiam dispăruse.

Luc se încruntă. Încerca să pară sever, furios că ea nu-i dăduse o informaţie exactă. Dar chiar de pe canapea, cu toată distanţa dintre ei, April a înţeles că pe chipul pe care-l vedea se citea într-adevăr grijă, tristeţe.

— Mama are, *a avut,* un Alzheimer care s-a instalat imediat, îi spuse în fine April. Ai idee ce înseamnă asta? Există în franceză o expresie diferită?

— Ştiu ce înseamnă, spuse Luc. Expresia feţei lui era tot severă, dar începea să se îndulcească.

— Simptomele au început când era tânără, continuă April. Foarte tânără. Eu nu aveam decât paisprezece ani când lucrurile s-au înrăutăţit. Sau, cel puţin, la paisprezece ani am început eu să observ. Mama avea atunci patruzeci şi doi de ani.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Luc. Când lucrurile s-au înrăutăţit?

— Of, chestii banale. Pierdea cheile, uita să ne ia de la şcoală, nu ştia ce căuta într-un magazin, nu-şi recunoştea maşina. Tot felul de lucruri mărunte pe care o vreme nici nu le bagi în seamă.

— Până ce nu se mai poate, spuse Luc, cu o voce brusc răguşită.

— Exact. Până ce se întâmplă un lucru serios. April îşi lovi o palmă cu pumnul. Când eşti obligat să deschizi dulapul şi să te uiţi înăuntru.

— Cum s-a întâmplat? întrebă din nou Luc şi făcu câţiva paşi să se apropie. Ajunsese aproape de covor. Care a fost lucrul acela?

— Chiar vrei să auzi aşa ceva? întrebă April. Pentru că e o poveste al naibii de deprimantă.

— Da. Vreau s-aud. Trebuie să-mi povesteşti.

April încuviinţă din cap şi pentru numai a treia oară în viaţa ei povesti ce se întâmplase la grădina zoologică.

Capitolul LVII

Fratele ei împlinea zece ani. Din cauza unor incidente recente, când mama uitase unele lucruri, puse pe seama stresului şi a lipsei de somn, tatăl decisese să nu se facă o petrecere pentru Brian. Ar fi fost prea obositor. În schimb, mama şi cei doi copii aveau să se bucure de o zi petrecută la grădina zoologică.

April avea paisprezece ani pe atunci, deci de la început s-a arătat destul de iritată de toată povestea asta. Era vară, era vacanţă. Prietenii ei erau la plajă, se ungeau cu cremă de soare şi se instalau pe foi enorme de aluminiu. April ar fi vrut să fie cu ei, dar era obligată să se învârtă în grădina zoologică, unde era cald, terenul era destul de accidentat şi peste tot plutea mirosul maimuţelor încălzite şi al excrementelor de elefant, iar pe deasupra îşi însoţea fratele mai mic care nu prea avea nici un haz.

Dimineaţa se derula precum se aşteptase, adică stătuseră enorm de mult în faţa gropii cu şerpi, pe care îi urmăriseră cum înghit iepuraşi întregi. Pe de o parte, era dezgustător. Pe de alta, lângă groapa aia cu şerpi fuseseră cel puţin ceva mai la umbră.

Când Brian se săturase în fine să vadă cum mor nişte biete creaturi fără apărare, toţi trei se îndreptaseră spre o gheretă la care se vindeau crenvurşti. Era coadă mare, şi ceea ce începuse ca o mare plictiseală se transformă în cu totul altceva. Pe la jumătatea cozii, mama lor intrase în panică.

„Unde sunt părinţii voştri?“ o întrebase pe April, apoi pe Brian. „Aţi venit aici singuri?“

„Suntem cu tine“, răspunsese Brian, nedumerit.

„Mamă, ce vrei să spui?“ întrebase April uitându-se în jur să se asigure că nu era nimeni cunoscut.

„Ce oameni mârşavi există pe lume!“ se răstise maică-sa pe un ton scăzut, ca şi cum acei „mârşavi“ ascultau şi erau gata să sară pe ea. Veniţi, veniţi cu mine!

„Ce naiba se-ntâmplă?“ spusese April, în vreme ce maică-sa făcea semn unui paznic şi întreba pe unde s-o ia ca să ajungă la ghereta paznicilor grădinii.

„Mi-e foame“, scâncise Brian.

„Vă duc la poliţie!“ strigase maică-sa, strângându-i de mâini şi trăgându-i după ea prin parc.

Brian se uitase la sora mai mare şi începuse să râdă, sperând că şi ea o să facă la fel. Era o glumă, nu-i aşa? Mama se amuza. April îi zâmbise, deşi tocmai îşi dăduse seama că viaţa lor cotea pe o altă cale, că nimic n-avea să mai semene cu ce fusese înainte. Puteai să nu te sinchiseşti de chei pierdute sau de o sticlă de detergent pentru vase pusă din greşeală în congelator. Dar să uiţi chipurile copiilor tăi? Nu era o anecdotă de povestit la clubul de bridge.

„Bună ziua, doamnă, cu ce pot să vă ajut?“ întrebase unul dintre paznici când intraseră în ghereta sufocantă a poliţiei parcului.

„Cineva i-a lăsat pe aceşti minori singuri în grădină!“ strigase mama lui April, împingându-i în faţă pe copii, care aveau semne roşii pe încheieturile mâinilor de la strânsoare. „Trebuie să le găsiţi părinţii! Ei nu vor să-mi spună nimic!“

„Foarte bine.“ Bărbatul îşi termină doza de limonadă din mână şi scoase un carneţel. Se uită la April. „Tu nu mai eşti chiar copil. Unde sunt părinţii voştri?“

„E cam greu de explicat“, îi răspunsese April nervoasă. Brian era lângă ea, trecând de la chicote la mici suspine. „*Ea* este mama noastră.“

„Pardon?“

Bărbatul îşi mângâiase cu o mână mustaţa, apoi îşi umezise buzele cu o limbă de culoare albastră. April n-avea nicicând să uite nuanţa aia artificială, vineţie a limbii lui.

„Aceasta este mama noastră“, spusese ea. „I se întâmplă din când în când. Nu mai ştie cine e. O cheamă Sandra Grace Potter. S-a născut pe 2 decembrie, 1951. Noi suntem April şi Brian Potter. Pe tata îl cheamă Richard. Lucrează la baza navală pe Coronado. Acolo şi locuim.“

„Doamne Sfinte!“ strigase maică-sa, speriind pe toată lumea din încăpere. Până şi ventilatorul rotativ tresărise.

În fine, se gândise April, îşi dă seama ce se întâmplă.

„Geanta! Cineva mi-a luat geanta!“ Se întorsese spre April. „Voi sunteţi huliganii care mi-au luat-o?“

„Mamă…“

„Nu-mi găsesc geanta.“ Începuse să se pipăie pe pântec, pe sâni.

„Nu vă faceţi griji, doamnă“, spusese ofiţerul. Luase în mână un walkie-talkie. „Dau un anunţ. O să vedem dacă a găsit-o cineva. Cum arată?“

„Hmmm.“ Maică-sa îşi dusese un deget la bărbie. „Ce caraghios! Nu-mi amintesc!“

„E maro“, spusese April. „Din piele. Cu un şiret care o strânge ca pe o pungă. În ea trebuie să fie cheile de la o maşină Oldsmobile. Şi probabil un milion de şerveţele de nas parfumate, făcute ghem. Şi balsam pentru buze, cu miros de cireşe negre.“

Enumerând lucrurile acestea, mica April, de paisprezece ani, începuse să plângă. Nu-şi dădea seama de ce.

„Deci chiar mi-ai furat geanta!“ strigase maică-sa.

„Mamă, nu. E-adevărat, totul e o nebunie.“

„April?“ se smiorcăise Brian, cu un colţ al cămăşii răsucit între dinţi. Avea zece ani, dar în momentul acela semăna cu un copil de trei ani. Cu ochii fixaţi pe aceşti aşa-zişi membri ai aceleiaşi familii, paznicul lansa un apel cu jumătate de glas prin walkie-talkie. Avea nevoie de ajutor, dar nici el nu ştia de ce fel.

Faptul că un bun samaritean găsise geanta lui Sandy la adăpostul pentru păsări a fost un adevărat noroc pentru April (şi pentru paznic). Au reuşit astfel s-o identifice pe femeie, precum şi pe copii, după pozele din portofelul ei. Când în fine a venit tatăl lor, mama aproape îşi revenise, dar nu ştia că fuseseră toată ziua la grădina zoologică, amintindu-şi doar vag că încercase să ajute nişte copii rătăciţi.

— Uite, aşa a fost, spuse April şi se uită în sus, în ochii lui Luc, pentru prima oară de când începuse să povestească. Ăsta a fost începutul sfârşitului.

— Uau, spuse el şi se frecă pe bărbie. Ce poveste!

— Da. A fost groaznic. Ce-a fost şi mai rău e că s-a întâmplat la celebra pe plan internaţional San Diego Zoo, acea nenorocită atracţie turistică ce se recomandă pe patruzeci şi şapte de panouri pe orice autostradă şi care îşi face non-stop reclamă la radio şi la televiziune.

— Îhâm, asta a fost, cum ziceţi voi, *violent*.

— Da, „violent“ e cuvântul potrivit. Când m-am mutat la New York, la facultate, toată lumea zicea că-s nebună să plec din San Diego. Dar adevărul e că aş fi înnebunit de-a binelea dacă rămâneam acolo.

— Şi-apoi ai plecat la Paris, spuse el pe jumătate zâmbind. Ca să fii şi mai departe.

— Nu am privit niciodată lucrurile aşa, scutură ea din cap. Oricum, de atunci încolo lucrurile au degenerat. Mult mai rău. Tata a crezut că se poate ocupa el de ea, dar când am împlinit eu cincisprezece ani, a fost dusă la un azil. N-am avut nici o petrecere nici la şaisprezece ani, şi nici o maşină făcută cadou. A trebuit să-l conving pe vecinul nostru să mă ducă la examenul pentru permisul de conducere. Tata a fost mai mult sau mai puţin absent de atunci încolo. La fel ca mama. Ba chiar mai mult. Dar el avea posibilitatea de a alege. La cincisprezece ani am avut impresia că mi-am pierdut ambii părinţi, deşi până acum două zile erau amândoi în viaţă.

April îşi luă geanta şi scoase din ea portofelul.

— Uite, să-ţi arăt. O poză face cât o mie de cuvinte, nu?

Îşi strecură degetele în spaţiul din spatele cardurilor. Vârâtă între un carnet de cecuri, trei cărţi de vizită şi nişte timbre ieftine, era o fotografie. April o scoase şi i-o întinse lui Luc. Spre marea ei surpriză, el era acum lângă ea, pe canapea. Se uită în jos şi văzu că pulpele aproape li se lipeau.

— Deci aici sunt părinţii tăi, spuse Luc studiind fotografia, urmărind profilul bărbatului cam chel care se apleca peste un pat de spital. Sub el, sprijinită pe două perne, era o femeie cu privirea pierdută în gol. El avea ochii închişi, ai ei erau fără expresie, privind fix. Se ţineau de mână. Sau,

mai bine zis, bărbatul strângea mâinile femeii, iar degetele ei erau parcă fără viaţă într-ale lui.

— Da, ei sunt, spuse April dând din cap. Să nu mă întrebi când a fost făcută fotografia, că n-am idee. El a tot stat în poziţia asta de nouăsprezece ani încoace. Adică a stat până noaptea trecută. Bietul de el. Ce naiba o să facă acum?

— *C'est incroyable*, spuse Luc. Asta-i dragoste adevărată!

— Da, cred că e un fel de-a privi lucrurile, bombăni April.

— Dar e minunat, *non?* Cine n-ar dori să simtă aşa ceva! Luc dădu să-şi pună mâna în jurul taliei lui April sau să-i atingă spatele, dar apoi avu un gest atipic pentru el, de retractare. Cei mai mulţi oameni n-au această şansă. Prea multe lucruri, lumea, viaţa, intervin şi-i împiedică.

— Nu mi-am închipuit că eşti atât de romantic, spuse April, minţindu-l. Sunt de acord că o iubea enorm, dar, cu riscul de a vorbi ca April cea adolescentă, ce-avea de gând în privinţa *noastră?* Avea în continuare nişte copii de crescut, dar el a uitat complet de noi.

— Am ceva îndoieli.

— Troy, soţul meu, fostul meu…

— *Le grand m'sieu*, spuse Luc cu un zâmbet forţat. Da, ştiu despre cine vorbeşti.

— Ei bine, *le grand m'sieu* crede că îi impun *lui* modelul tatei, că aşa-zisele mele „probleme de încredere" izvorăsc din faptul că el n-ar fi în stare de un astfel de devotament. Dar eu nu doresc aşa ceva. Cred că *trebuie* să le iubească pe Chelsea şi pe Chloe mai mult decât pe mine. Aş fi nefericită dacă n-ar face-o! Căci aici e punctul în care tata a luat-o pe o cale greşită. Fetele lui Troy trebuie să fie pe locul întâi, nevasta pe un al doilea loc, mai îndepărtat.

— *Avril*, se încruntă Luc. Mă întristezi. *Tu* trebuie să fii pe locul întâi. Şi n-ar trebui să te referi la tine ca la „nevastă".

— Ha! Cu partea a doua ai dreptate.

— Nu asta am vrut să spun…

— Sunt copiii lui, Luc! Pe viaţă! Eu una aş putea să mă îmbolnăvesc sau să-l părăsesc, pur şi simplu.

— Ai putea să-l părăseşti, spuse el.

Era o întrebare? Era o întrebare sau o afirmaţie? Sau nu era decât ecoul vorbelor ei?

— Tata a ştiut că starea mamei nu se putea îmbunătăţi. Nu exista nici o posibilitate ca ea să-şi revină, nu aveau de depăşit o dificultate împreună, ea n-avea să-l recunoască a doua zi. Totuşi lui nu-i mai păsa decât să-şi petreacă lângă ea fiece moment în care nu dormea, chiar dacă vedea că ei îi merge din ce în ce mai rău. Şi-a părăsit slujba. A vândut tot, orice amintire de familie, toată mobila şi maşina ca să plătească îngrijirea ei şi să pună ceva pe masă, de vreme ce nu mai voia să aibă nici o slujbă. A găsit ici-colo de lucru pe insulă, îl angajau vecinii ca să-l ajute, aşa cred eu, dar nouă ne lipseau toate cele. Fusesem prădaţi.

— Amintirile de familie, spuse Luc. Lucrurile din apartamentul lui Marthe. Slujba ta. Acum înţeleg totul.

— Nu-i chiar atât de simplu, răspunse April. Nu voiam lucrurile, *lucrurile materiale*. Domnul ştie că n-am un apartament spaţios în al nouălea arondisment în care să ţin totul. April încerca să zâmbească, iar Luc zâmbi şi el, dus pe gânduri, drept răspuns. Voiam să am ceva de păstrat, ceva care să fi fost al ei, ceva important care să continue să existe şi după mine.

Luc zâmbi din nou, de data aceasta mai larg.

— Te gândeşti la ceva anume, *non?*

— *Oui*, încuviinţă April. Cum se făcea oare că Luc ghicea întotdeauna răspunsul corect? Mama avea o masă de toaletă lunguiaţă, din lemn de cireş, pe care o moştenise de la bunica. Era superbă. Avea o marchetărie lucioasă, strălucitoare. Stil Queen Anne, dar nu era chiar Queen Anne. Ştii, una dintre cele cu mânere din alamă?

— Nu prea…

— Nu contează. Era a ei. Pot să închid ochii şi să văd ce era în fiecare sertar, chiar şi colecţia ei oribilă de sutiene şi chiloţi de culoarea pielii. April închise ochii. Pot să văd mileurile de pe ea, sticluţele de parfum, roz sau portocalii. O văd pe mama periindu-şi părul în faţa oglinzii care avea pe o latură o poză de-a mea în costum de străjer.

April deschise din nou ochii. Rămase surprinsă să vadă că lui Luc i se adunaseră lacrimi în ochi.

— De ani de zile caut ceva asemănător, admise ea. Au apărut câteva de vânzare la licitaţie, dar nimic similar. M-am dus şi la magazinul la care o depusese tata iniţial pentru vânzare. O vânduseră cuiva pe nume Carol, pentru 125 de dolari! Îţi vine să crezi? 125 de dolari?! Am dat un anunţ la ziar s-o caut pe acea Carol care a cumpărat măsuţa, oferindu-i un preţ de cinci ori mai mare. De cincizeci de ori. De o sută! Ei bine, anunţul a apărut timp de un an. Nimic.

— Ce rău îmi pare, *Avril*, nu ştiu ce să spun.

— De-aia mă necăjeşte aşa de mult povestea cu apartamentul lui Marthe. Cum au putut copiii ei, cine-or fi ei, şi nepoata ei, să lase totul de izbelişte? N-au vrut nimic care să le amintească de ea? Nici măcar nu mă gândesc la mobilă, spuse April şi râse uscat. N-aş fi crezut să spun eu vorba asta. Deşi la început m-a interesat mobila, la jurnale mă gândesc când plec acasă seara. Dacă aş fi fost Lisette, aş fi păstrat în primul rând jurnalele. Poate că, în cazul meu, nici nu voiam măsuţa aia blestemată de toaletă. Poate vreau doar ceva din viaţa mamei, amintirile ei. Desigur, dat fiind diagnosticul, amintirile au fost cele dintâi care i-au pierit din minte. April scutură din cap.

— Eşti o femeie extrem de puternică, spuse Luc mutându-se şi mai aproape de ea. Am priceput asta de la început, dar nu mi-am dat seama în ce măsură, până acum.

Luc se apropie şi mai mult. Ezita încă, era cam reticent să o atingă, fie din cauza poveştii auzite, fie din cauza nopţii petrecute în apartamentul ei, fie din cauza lui Delphine, sau poate era o combinaţie între toate trei, pe care April n-o putea distinge. Ea însă îi simţea parfumul, mirosul de ţigară din răsuflare, aşa că, deşi el n-o atingea, ea avea impresia că o face.

— E greu de spus c-aş fi puternică, spuse ea. Umerii i se relaxară. Ce-am făcut eu? Am luat-o la goană. Mama nu ştia cine sunt. Lui tata nu-i păsa. Am decis să o iau de la capăt în altă parte, pentru că tot ce avusesem în California era pierdut. Mă duceam în continuare să-i văd, ca o bună fiică, dar încercam să o iau de la capăt. Am plecat la liceu, apoi la facultate. Şi apoi la alte facultăţi, până ce n-am avut ce diplome să mai obţin. Am crezut că viaţa mea o va lua pe o altă cale la Paris. Şi aşa s-a şi întâmplat. Într-o oarecare măsură. Timp de o secundă, totul a fost perfect.

— Americanii şi lupta lor pentru perfecţiune, spuse Luc. Într-o bună zi o să descoperi că aşa ceva nu e realizabil. Că aşa ceva nici măcar nu e de dorit. Aşadar, *ma chérie*, uite ce întrebare îţi pun eu. Ce ai de gând acum? Nu poţi să-ţi faci griji pentru ce n-ai realizat. Ce ai să faci dacă îţi continui drumul? Numai aşa o să găseşti răspunsurile pe care le cauţi.

— Pe termen lung? Habar n-am. Dar pe termen scurt, trebuie să plec la San Diego, spuse ea. Mă întorc acasă să-mi iau la revedere.

Capitolul LVIII
Paris, 12 aprilie 1898

Intenţiile! Vai, ce diabolice pot să fie!

Fiecare le poate avea. Pot fi pure, bune. În mintea ta le pui în aplicare într-un mod foarte precis şi cu inima curată. Apoi se-ntâmplă ceva şi totul se duce dracului. Persoana respectivă devine mai puţin bună din cauza asta? Eu cred că nu.

De la incendiul din corturile acelea, n-am mai petrecut aproape nici o noapte departe de Boldini, exceptând aventura lui de câteva săptămâni la Monte Carlo, unde s-a dus să-şi facă harachiri. Oricât m-ar necăji, eu continui să îl iubesc pe omul acesta, reţinut.

Totuşi, felul în care se desfăşoară convieţuirea noastră poate să fie dificil. Căci el nu încearcă niciodată să aplaneze conflictele aducându-mi o bijuterie sau vreo piesă de mobilier. Pentru moment, sunt în stare să mă întreţin datorită generozităţii lui *Le Comte*, dar mă îngrijorez pentru ziua de mâine, şi pentru cea de după. Domnul ştie că nu te poţi bizui pe Boldini să contribuie cu ceva. Au trecut atât de mulţi ani, dar eu tot nu ştiu dacă e bogat, sărac, sau ceva între cele două.

N-aş supravieţui pentru a treia oară sentimentului acela care-ţi înmoaie oasele, de a te şti sărac. Nu s-ar mai găsi poate nici un rege al căcărezelor guano, vreun celebru *pétomane* sau vreun conte înamorat care să mă

salveze data viitoare. Aşa c-am făcut ce trebuia să fac. M-am întors la Folies şi le-am cerut să îmi reiau slujba de dinainte. Drăguţul de Gérard mi-a spus că, atâta vreme cât rămân o frumuseţe, el va avea întotdeauna un loc pentru mine. Nu pot să garantez partea cu frumuseţea, dar să fiu a naibii dacă n-o să încerc. Henna şi ultimele măşti de albire a pielii vor continua să-mi fie aliatele cele mai grozave!

Ziua în care am cerut înapoi slujba de la Folies era după cea în care Boldini se întorsese din călătoria lui de şase săptămâni la Monte Carlo. Imediat ce mi-am terminat treaba, am plecat în viteză la atelierul lui, dornică să-l văd după tot acest timp, dornică să-i dau vestea cea bună că Gérard mă reangajase. Boldini nu avea de ce să se îngrijoreze pentru întreţinerea mea. Nu că s-ar fi îngrijorat vreodată!

Cum mergeam pe strada lui, am zărit de departe o trăsură superbă pe opt arcuri cu roţi aurite. Din ea a coborât o rochie verde de catifea de culoarea vomei, şi îndesată în ea era Jeanne Hugo! Copilul ăla nenorocit al ei, băiatul din prima căsătorie, era cu ea, bosumflat, cu un bot imens.

— *Jeanne au pain sec*, am gâfâit eu. În carne şi oase.

Apoi, de parcă era lucrul cel mai firesc din lume, femeia a luat-o direct spre clădirea în care stă Boldini! Am simţit că mă sufoc. Nu, nu se putea. Nu se putea să se ducă la el. M-am apropiat de atelier. Chiar atunci s-a aprins lumina în hol, şi coafura lui Jeanne Hugo s-a zărit prin fereastră.

Nemernica! Putoarea! Doar o persoană fără nici un pic de simţ moral ar aduce cu ea un copil când are o aventură! Primul meu gând a fost să iau atelierul cu asalt, să cer o explicaţie şi poate s-o străpung pe individa aia cu vârful umbrelei. Apoi, c-o fi fost mai bine sau mai rău, m-am răzgândit. Am luat-o în partea cealaltă.

Soţul lui Jeanne era acasă când am ajuns, un adevărat miracol, o confirmare că ideea mea fusese bună. Deşi Jean-Baptiste Charcot este un doctor cu şcoală, şi taică-său a fost unul dintre cei mai celebri neurologi din toată Europa, omul acesta preferă spaţiile largi, deschise, ale gheţarilor, în locul unei săli de operaţie limitate. După ce-i murise tatăl şi Jean-Baptiste era independent din punct de vedere financiar, renunţase complet la meseria lui şi îşi cumpărase nu ştiu câte vapoare cu care umbla prin lume. Se afla cel mai adesea în Insulele Shetland, în Islanda sau în Groenlanda, de aceea

mi se părea incredibil că l-am găsit la Paris exact în momentul când l-am căutat.

Întâmpinată de un servitor, m-am prezentat drept *La Belle Otero* (celebra dansatoare de la Folies) şi i-am spus că trebuie să-l văd imediat pe M. Charcot. El fusese oarecum amorezat de dansatoarea în chestiune înainte de a se fi căsătorit cu Jeanne, aşa că ştiam c-o să fie de acord să mă primească auzind acest nume.

Servitorul lui Jean-Baptiste a acceptat minciuna mea, deşi cred c-o văzuse pe *La Belle Otero* de cel puţin douăsprezece ori. Încă un lucru care arăta că universul era de partea mea. După ce a intrat în cameră Jean-Baptiste, servitorul mi-a făcut cu ochiul şi a tras uşa după el.

— Nu eşti *La Belle*, a zis Jean-Baptiste imediat, cu un zâmbet strâmb, deşi nu părea să-i displacă situaţia.

— Aveţi dreptate în privinţa asta. Dar, din fericire pentru dumneavoastră, sunt mai bine.

Am zis asta distrată, uitându-mă în jur, uimită de tapetul de damasc roz şi de suprafeţele aurite care ne înconjurau. Jeanne, femeia aia oribilă, avea gust. Era genul de apartament pe care ar trebui să-l am eu. Al meu, deşi e adorabil, pare cu totul lipsit de strălucire în comparaţie cu acesta.

— Deci spune-mi, domnişoara *Non La Belle*, de ce eşti aici?

— Soţia dumitale te înşală cu Giovanni Boldini, pictorul, i-am spus eu.

— Eşti absolut sigură?

— Da, foarte.

— Hmmm. Avea aerul nedumerit, nu neapărat necăjit. E-adevărat că o pictează. Poate că ai confundat şedinţele de poză cu altceva mai scandalos.

Am pălit din cauza surprizei. El o picta? Giovanni punea faţa aia pe o pânză? Era mai rău decât dacă s-ar fi culcat cu ea! Să-şi reverse atenţiile sexuale asupra ei mai înţelegeam, dar nu şi talentul!

— Nu, am spus. Mi-am strâns pântecul cu mâinile, eram sigură că aveam să dau afară ce mâncasem la prânz. Nu se poate.

— Ba da. Voia un tablou cu fiul ei. Spune-mi, Charles era cu ea când s-a întâmplat această aşa-zisă aventură?

— Sigur că nu, am minţit eu.

Boldini. Nu-mi venea să cred că mă trăda în felul ăsta. O picta pe Jeanne Hugo Daudet-Charcot şi oricum s-o mai numi mai târziu! Era mai groaznic decât dacă i-aş fi prins în *flagrante delicto* pe podeaua atelierului. Era mai groaznic decât dacă ar fi fost însărcinată cu o sută de copii de-ai lui! chiar voia să mă facă să sufăr? În momentul acela, era unica explicaţie posibilă.

— Cred că sunt foarte îndrăgostiţi, am adăugat eu, ca să spun ceva.

Parcă îmi luase foc creierul. Cât sunt ele de minunate, măştile acestea de albit tenul nu-i permit feţei să asude sau să elibereze căldura, aşa încât ea se urcă mai mult sau mai puţin spre rădăcina părului. Câteodată mi-e teamă să nu mi se jupoaie complet faţa. Din păcate, pentru păstrarea frumuseţii nici o neplăcere nu e un preţ prea mare.

— O aventură, repetă cuminte Jean-Baptiste. Spune-mi, te rog, *Non La Belle*…

— Mă numesc Marthe. Marthe de Florian.

Jean-Baptiste nici n-a clipit la auzul numelui. N-a dat nici un semn că l-ar cunoaşte. Eu am fost atât de tulburată, că am avut impresia că-mi crapă pe loc faţa.

— Spune-mi, Marthe, îţi faci în mod normal o datorie din a povesti ce aventuri se petrec în societatea pariziană?

— Nu, i-am răspuns eu cu buzele ţuguiate. Dar am considerat, pentru că sunteţi căsătoriţi de atât de puţină vreme şi pentru că soţia ta e una dintre frumuseţile Franţei – ah, câtă durere resimţeam scuipând vorbele alea –, am considerat că ţi-ar face plăcere să fii la curent!

Tipul a râs ironic şi a făcut câţiva paşi spre mine.

— Ei bine, a spus el şi m-a luat de-o mână. E ea destul de drăguţă, dar nu cred că frumuseţea ei poate să intre în competiţie cu a dumitale.

M-a făcut praf cu asta! Între umilinţa faptului că Boldini *picta* o altă femeie şi conştiinţa că numele meu nu însemna nimic pentru Jean-Baptiste, pentru Jeanne, pentru căminul lor, am acceptat fără nici o vorbă ceea ce dorea el să-mi ofere. Şi anume, floarea bărbăţiei lui!

Am săvârşit fapta repede şi murdar, pe jos, în salon. Eu mi-am petrecut timpul mai degrabă uitându-mă la oglinzile de pe tavan decât la el. N-a fost o experienţă cu totul penibilă, ba chiar au fost cam nouăzeci de secunde de plăcere printre gemete. Asta este o răzbunare perfectă, m-am încurajat eu,

împotriva lui Boldini, a lui Jeanne, a oricui era capabil să se îndoiască de talentul meu de a reuşi în viaţă. Eram acolo, în salonul femeii celei mai celebre din Franţa, culcându-mă cu soţul ei, nici mai mult, nici mai puţin!

Răzbunare. Sunt aşa de mulţi care o caută. Sunt aşa de mulţi care o cer. Dar nimeni nu-ţi spune că e cumplit de deşartă. Tot timpul m-am gândit c-o să mă simt mai bine după ce-i făcusem asta lui Jeanne. E oare cu putinţă să mă simt de fapt mai rău?

Capitolul LIX
Paris, 7 mai 1898

Lucrurile se pot povesti mai delicat sau mai puţin delicat. Cum acesta e jurnalul meu, prefer să nu fiu delicată.

Sunt însărcinată.

Doar scriind vorbele acestea, chiar dacă le-am scris de o sută de ori noaptea trecută ca să poată şi creierul meu să priceapă, tot mi se pare ceva străin de mine. Nicicând n-am dorit să se întâmple una ca asta. Nicicând nu mi-am dorit copii. De fapt, nicicând nu m-am gândit la aşa ceva nici măcar o secundă.

Din păcate, asta e. De la cincisprezece ani, menstruaţia mea a fost mai regulată decât calendarul. Când m-am trezit într-o marţi dimineaţa şi mă aşteptam să vină, dar nu s-a întâmplat nimic, m-am gândit că poate am încurcat eu zilele. Când nu mi-a venit nici a doua zi şi nici a treia, mi-am dat seama că ceva nu-i în regulă. M-am dus la doctor. Poziţia cervixului şi situaţia uterului mi-au confirmat temerile. Voi avea un copil.

Desigur că m-am apucat imediat să fac tot felul de *emménagogues* pentru a provoca ciclul întârziat. Fetele de la Folies au un milion de sugestii când vine vorba de ciclul neregulat, dar al meu s-a hotărât să nu mai vină. M-am dus până şi la un aşa-zis doctor din Montmartre care are o prăvălie cu

poţiuni de tot felul. El mi-a explicat procedura necesară pentru a provoca fluxul menstrual, apoi mi-a arătat instrumentele.

— Aveţi de gând să-mi faceţi o clismă? am ţipat eu. Pentru că astea aşa arată.

— Se folosesc aceleaşi instrumente, a zis el. Apoi, observând expresia mea înfricoşată m-a întrebat: Ţi-e rău?

— Nu ştiu, i-am răspuns eu.

— Atunci ce-ai de gând?

— Cred c-o să fac copilul ăsta.

Asta a fost. Soarta mi-e pecetluită.

Doamne sfinte, o să trăiască cu mine o mică fiinţă! O fiinţă neajutorată care va avea nevoie de atenţia mea tot timpul! Să trăieşti sub acelaşi acoperiş cu un copil care urlă nu poate să fie prea diferit de-a locui cu Marguérite, dar în nici un caz fiinţa asta mititică nu va deveni o contorsionistă care să se mute apoi în apartamentul ei!

Marguérite a fost atât de încântată de veste, că mi-a promis că mă va ajuta la orice. Sincer, eu cred că vrea doar să aibă cu cine să se joace. După părerea ei am putea să aranjăm în aşa fel lucrurile la slujbă, încât una din noi să fie întotdeauna disponibilă pentru a se ocupa de copil. În plus, mai e şi tatăl. Bărbaţii nu sunt buni de nimic cu un copil, dar Boldini ar putea să se ocupe de el dacă suntem la ananghie, cel puţin aşa crede Marguérite.

Ce nu ştie Marguérite e că nu m-am mai culcat cu Boldini de când am descoperit că o picta pe Jeanne, iar el nici nu mi-a spus nimic despre asta! A fost o perioadă de pauză sexuală, un duel. Mai bine n-aş fi făcut aşa ceva. Mai bine n-ar fi fost absent atâta timp înainte, dus la Monte Carlo! Astă-seară trebuie să pun lucrurile la punct. Trebuie să-l atrag pe Boldini în patul meu. Chiar dacă nu e tatăl copilului. Ce n-aş da să fie!

Ăsta-i norocul meu, ce să fac? În toţi anii aceştia am avut atâta grijă să folosesc *redingotes anglaises*, aşa-zisele pelerine englezeşti de călărie, am insistat chiar şi când partenerul refuza. Şi uite ce-am păţit acum. O singură dată nu m-am ferit şi sunt însărcinată!

N-are nici un rost să-mi doresc să fi fost atentă, când numai la precauţie nu m-am gândit eu. S-a terminat! Asta-i! S-a întâmplat şi acum mi se rotunjeşte pântecul (şi sânii) şi o să se vadă. Acum e momentul să fiu

practică, ceea ce înseamnă mai întâi să-l atrag pe Boldini în patul meu. O să văd eu ce-o să-i spun până la urmă despre copil. Poate îi spun adevărul, îi explic ce şi cum. Ştie cum o dispreţuiesc eu pe Jeanne. Ştie că mi-a ascuns măcar un lucru în privinţa asta! În plus, a fost plecat atât de mult timp. În tot acel timp nu m-am culcat decât cu un bărbat, şi cu acela doar o dată! În realitate a fost aproape un act eroic din partea mea.

Dar, în acelaşi timp, n-aş vrea ca Boldini să refuze să mă mai vadă. Oricât de furios a fost cu privire la *Comte*, ar fi de două ori mai mult acum, că-i vorba şi de un copil. Trebuie să mă culc cu el astă-seară. Poate îi spun adevărul. Poate nu. Am doar nevoie de ocazia de a spune ori una, ori alta. Pe de o parte, lucrul cel mai important pentru o femeie e să aibă bani, pe de alta, cel mai important este să aibă mai multe posibilităţi între care să aleagă. O doamnă trebuie să poată alege.

Capitolul LX

April n-a dormit în timpul nici unuia dintre zboruri, în ciuda faptului că Troy insistase să-şi ia bilet la clasa întâi şi că astfel traversase Atlanticul într-un avion cu scaune care se întindeau, formând un pat ca un cocon de linişte, paturi în care toţi dormeau, cu excepţia lui April.

Ea a rămas în capul oaselor şi a băut vin, a citit din jurnalul lui Marthe şi s-a uitat pe fereastră la golul din jur. Când a păşit afară din ultimul avion la San Diego, un steward a atins-o pe mână şi i-a spus că totul va fi în regulă.

April şi-a târât picioarele pe lungul culoar până la ieşire, printre controlori, întrebându-se cine avea s-o aştepte. N-avea cum să fie Troy. „O să încerc să vin la înmormântare, dar am o afacere de încheiat.“ Nu putea fi nici taică-su. „Ştii că am oroare să conduc, fetiţo.“ April se gândea la toate dăţile când se întorsese de la şcoală, când venise de la Paris sau de la New York şi trebuise să se strecoare spre staţia de taxi prin mulţimea de călători

care-şi îmbrăţişau rudele şi să rămână la coadă, ca orice turist sau om de afaceri, nu ca cineva care se întoarce acasă.

Aproape de scările rulante, călătorii făceau şi mai multă gălăgie. April se opri şi se uită în jos, peste balustradă, la panoul de semnalizare pe care scria „Transport urban“. Oamenii se înghesuiau lângă benzile rulante în aşteptarea valizelor. Se sărutau şi râdeau, câţiva plângeau, fericiţi că erau la sol şi că îi întâmpinau cei pe care-i iubeau.

Cu un oftat, April păşi pe scara rulantă. Apoi se uită peste balustradă şi văzu în capăt o persoană care aştepta. Bărbatul purta un tricou, un şort voluminos şi zâmbetul cel mai natural din lume.

— Brian! strigă ea.

El o salută. April simţi cum i se umplu ochii de lacrimi, apoi coborî de pe scară, împingând la o parte cel puţin vreo doi copii, o mamă şi un tub de oxigen care îi stăteau în cale. (Unde era bastonul lui Montesquiou?) Ajunsă la capăt, se aruncă în braţele fratelui ei. Nu era înalt, dar îl simţea pe Brian puternic, mai solid decât îşi amintea ea. Şi mirosea a ocean.

— Fantastică îmbrăţişare! spuse el strângând-o tare la piept. Acesta era fratele ei cel mic. Ori ai făcut o cădere nervoasă când m-ai văzut, ori eşti într-o situaţie de rahat.

April se trase înapoi cu un mic zâmbet.

— De rahat? Da, da, aşa era. Îi arătă petele de rimel pe care i le lăsase pe tricoul alb.

— Eşti un om marcat, spuse ea. Îmi pare rău pentru tricoul tău.

— Nu-i nimic, zise el dând din umeri. Lacrimi de la April Potter. Nu credeam că eşti în stare.

— Ha, ha. Uite-le, ce vrei. Au fost posibile întotdeauna.

Se frecă la nas cu un colţ al şalului de caşmir în care era înfăşurată. Stând în faţa fratelui ei care purta un şort uzat, şlapi şi ochelari de soare, April se simţi brusc ridicol de elegantă. Aici oamenii purtau costume de baie şi cămăşi pentru surf, iar ea ateriza în cizme cu toc şi cu toate accesoriile pe care făcuse efortul să le asorteze.

— Ce bine arăţi! îi spuse ea. *Très* californian.

Într-adevăr, Brian arăta bine, tocmai pentru că era întotdeauna acelaşi: bronzat, în formă, cu sare din ocean pe la tâmple.

— Mersi, surioară, zise el. Iar tu arăţi cam slăbuţă.

— Mersi.

— Nu era un compliment.

— Aha. Oricum, mersi. Nici o grijă. Am mâncat în neştire. Mai mult decât era necesar.

April se gândi o clipă la tot ce mâncase la cazarmă. Şi la ce mâncase cu o seară înainte. Mai mult decât era necesar, într-adevăr.

— Eşti realmente *prea* slabă, spuse Brian. Emaciată. Nu numai că ai o faţă colţuroasă, dar acum pari şi mai înaltă, şi mai ascuţită, şi mai severă.

— Severă. Mersi. Ce talent ai să mă faci să mă simt ca o babă! Şi-o închipui pe Delphine Vidal, o persoană care făcea onoare noţiunii de slabă. Ştii, printre parizience sunt considerată o rotunjoară.

— Bine că n-am fost niciodată la Paris. N-ar şti cum să numească corpul ăsta pătrăţos al meu, spuse el şi îşi încordă o pulpă.

— Ţi-ar plăcea foarte mult, spuse April. Deşi n-ai cum să faci surf. Mergem?

— N-ai bagaje? zise Brian şi arătă spre banda rulantă de alături, unde un paznic se chinuia să-l tragă de pe ea pe un puşti cu o faţă ca de meduză, ca să nu fie izbit de valizele negre cu rotiţe.

— Bagaje? Doar ce vezi. Dădu o palmă sacului Louis Vuitton, ca de marinar, care-i atârna pe umăr. Doar ăsta şi geanta. Asta-i tot. Am învăţat să călătoresc cu puţine lucruri.

El ridică dintr-o sprânceană.

— Să înţeleg că n-ai de gând să stai mult?

— Nu pot. Trebuie să-mi termin treaba la Paris. Dar mă întorc. Promit.

— Cum crezi, April. Brian se întinse şi-i luă sacul de pe umăr. Hai, Louis Vuitton. E vremea să mergem acasă.

Capitolul LXI

April ieşi după Brian prin uşile automate, afară, în soarele californian. Lumina îi izbi retina, îi arse ochii până în fundul creierului. Era altfel soarele aici, mai strălucitor, mai intens.

— Isuse, murmură ea, băgând mâna în geantă ca să îşi caute ochelarii de soare. Soarele bate al naibii de tare aici!

— Ar trebui să lucrezi la o agenţie turistică, zise Brian şi râse: „Veniţi la San Diego! Soarele bate al naibii de tare aici!“

— Vorbesc serios. E ceva rău în asta, parcă-i un pact cu diavolul.

— Uite ce zice doamna care tocmai a picat de la Paris!

Paris. April se gândi instantaneu la Luc. Dar poate că se gândise la el doar pentru că tocmai treceau pe lângă un grup de fumători cu priviri vinovate, adunaţi în jurul unui coş de gunoi făcut din beton. În ciuda primejdiilor trâmbiţate de afişe cu privire la fumul inspirat de nefumători, April inhală. Îi lipsea mirosul acela familiar.

— Doamne sfinte, e groaznic de cald! zise April în vreme ce îşi continuau drumul printr-o parcare, cu soarele bătându-i în cap. Cât de departe ai parcat?

— Nu prea departe. Mămăligă!

— Ei, port cizme. Şi am o grămadă de păr, cu alte cuvinte o pătură maro, lungă şi grea, în cap. Mă prăjesc. Cât de „nu prea departe“? Nu văd nicăieri maşina lui Betty. Cu ruginomobilul ei ai venit, *non?*

Dacă în ultimii douăzeci de ani îi mersese ceva bine tatălui ei, atunci fusese relaţia cu vecinii. Îl plăteau să le repare lucruri care probabil nici nu aveau nevoie să fie reparate. Îi împrumutau maşina de tuns iarba sau foarfecile pentru tăiat gardul viu – poate, se temea April – chiar şi bani. În ziua când intrase în anul întâi de facultate, April găsise pe pat un sac cu haine din partea lui Betty Wedbush, cea mai generoasă dintre toţi donatorii.

Doamna Wedbush (îi venea încă greu să-i spună Betty) locuia peste drum. În afară de grija pe care o avea ca April să păstreze un aspect vestimentar cât de cât atrăgător, era generoasă şi cu maşina ei vetustă, un Cadillac auriu ruginit, care altfel zăcea în curtea din faţa casei ei. Cu maşina asta îşi luase April permisul de conducere. Maşina asta o dusese la aeroport când plecase la facultate, când le spusese adio pentru aproape totdeauna. April fusese ferm convinsă că Betty era gata să se ofere drept înlocuitoare a

mamei ei. Îi părea rău că doamna Wedbush n-avusese nicicând această şansă.

— *Non?* zise Brian şi-i aruncă un zâmbet peste umăr. Ei bine, *non* îngrijorare, prinţeso. N-o să fii expusă Betty-mobilului pe care-l conduceam noi. Sper că maşina mea Subaru este un mijloc de transport acceptabil.

April ar fi trebuit să ştie c-o să vină cu maşina lui. Drumul din nordul Californiei până aici era lung, dar presărat cu multe locuri în care se făcea surfing de cea mai bună calitate. April zâmbi când observă că maşina lui era singura din parcare care avea o placă de surfing bine legată deasupra.

— Şi Allie ce face? întrebă Alice urcând în maşină. Se arse la o mână atingând bancheta îmbrăcată în vinilin negru. Brian aruncă sacul ei peste un echipament de scufundări. April spera că nu e ud.

— E-acasă, cu tata.

— El n-a vrut să vină cu tine?

Brian a întors maşina.

— Aeroporturile, spuse el şi schimbă viteza, nu-s stilul lui tata.

Au ieşit rapid din parcare şi au luat-o spre port. Apa sclipea în soare. April văzu la distanţă un vas de croazieră, un portavion şi câteva vase mai mici de pescuit. Crescută la doi paşi de ocean, era greu de crezut că de luni de zile nu se mai apropiase de mare. Brian n-ar fi fost în stare să trăiască în acest fel.

Când traversau podul spre Coronado, April se uită în jos, la bărcile de sub ei, apoi la mal şi la micile străzi înghesuite pe insulă, la căsuţele îngrămădite una peste alta. Casa copilăriei ei trebuia să fie tot pe-acolo, la fel cum fusese dintotdeauna: roz, pătrată, cu o fâşie de peluză gălbuie. Semăna cu o capsulă în care era închis un anume timp, mai cu seamă în comparaţie cu enormele clădiri răsărite de jur împrejur, în valoare de mai multe milioane de dolari, care ocupau multe dintre terenuri. Casa Potter rămăsese neschimbată de treizeci de ani. Nu avea nici măcar lungimea apartamentului lui Marthe, dar îi făcea concurenţă.

Maşina o luă în jos pe pod şi intră în Coronado. Cartierul arăta la fel de utopic ca întotdeauna. Căsuţe drăguţe, străzi tipic americane, departe de monştrii de oţel din centru care se hlizeau la ele de dincolo de golf.

— Şi cum îi merge lui Allie? întrebă April când se opriră mai mult la un semafor pe Orange Avenue.

— Bine, foarte bine. E muncă multă, dar îi place. Îi place grozav.

— Mă tot întrebam… Nu ţi se pare ironic? întrebă April. Că, după ce s-a întâmplat cu mama, tu te-ai căsătorit cu o infirmieră?

— Nu, o repezi el. De ce? Ţie ţi se pare ironic că te-ai căsătorit cu cineva care e putred de bogat?

— Ce are asta a face?

— Tu te-ai căsătorit cu cineva care poate să-ţi poarte de grijă. Care are atâtea, că nu se poate să mai pierzi totul. Din nou.

April pufni.

— Nu confunda banii cu grija.

— Tot un drac, din punctul meu de vedere. Asta-i. Ar trebui poate să-ţi spun, zise Brian şi se întoarse spre ea. Că tot vorbim de grijă şi de Allie, e în luna a patra.

— Zău? April se lumină la faţă. O clipă uită de griji. În fine, o veste bună! Frăţiorul meu cel mic o să fie tată!

Se aplecă spre el să-l ia în braţe şi schimbătorul de viteze o împunse în coaste.

— Da, e al naibii de palpitant, spuse Brian cu gura până la urechi.

— Nemaipomenit de palpitant. April se îndepărtă şi îşi privi fratele mai mic. Uite un tată. El avea să fie tată. Doar că un tată perfect. O să fii un tată fantastic. Iar Allie o să fie uimitoare, ca de obicei. Ce noroc are! Ce noroc şi pe tine! Şi pe copil! Sunt extrem de fericită pentru voi!

— Îhâm, ne-am asigurat viitorul, spuse el şi coti pe J Avenue, strada copilăriei lor.

April îşi ţinu respiraţia. De fiecare dată când venise aici, cartierul se mai schimbase câte un pic. Fusese dărâmată o casă. Se ridicase una nouă. Dar de jur împrejur erau aceiaşi vechi palmieri şi magnolii, care le rezistaseră chiar şi celor mai înfocaţi constructori şi care îi aminteau mereu lui April cum arătaseră dintotdeauna locurile.

— Ştii că ai noroc! îi zise ea cu o voce uşor tremurândă. Ai aterizat pe partea cea bună a statisticilor acelea speciale!

— April…

— Nu, serios, tu erai persoana cea mai indicată să fii scutit de greutatea asta. Jumătate-jumătate, nu-i aşa? Ei bine, tu eşti la zero. N-o să zaci douăzeci de ani într-un pat fără să ştii numele lucrurilor sau ale oamenilor din jur. N-ai cum să transmiţi asta copiilor tăi.

Mama lor avusese Alzheimer, dar Brian n-o să aibă. Din fericire, nu Brian, nu cel menit să fie tată, bunic. Şi din cauza asta, nici copiii lui, nepoţii şi/sau nepoatele lui April n-aveau să sufere de boala asta. Poate că universul ştia ce făcea, la urma urmelor.

— Ştiu că ai făcut testul acum o mie de ani, continuă April. Dar de fiecare dată când mă gândesc la asta, sunt uşurată. Ca şi cum aş primi din nou vestea cea bună. Eşti în mod oficial scutit.

Maşina se opri. Ajunseseră acasă.

— Gândeşte-te atunci ce uşurată ai fi, zise Brian, dacă persoana scutită ai fi tu.

O privi cu luare-aminte. Şi casa se uita la ea cu luare-aminte.

— Aha, aşa-i, bombăni April, încercând să nu privească nicăieri decât în jos. Dar s-ar putea şi invers. S-ar putea să nu fiu deloc scutită.

— Trebuie să-ţi aduni curajul şi să faci naibii testul ăla. Altfel, stai cu sabia deasupra capului.

— Cu sabia deasupra capului? April îi susţinu privirea. Casa stătea în spatele ei, observând-o, privind-o fix, dominând-o. Era o chestie de şanse legale, Brian, să avem gena asta nenorocită. Cum tu eşti la zero, probabil că eu am toată suta.

— Ştiu că n-ai stat niciodată bine cu cifrele, dar se poate să arunci în aer o monedă şi să cadă pe partea cu cap de două ori la rând.

— De ce să risc? zise ea. N-am vrut niciodată copii, aşa că de ce să fac testul? Doar ca să ştiu dacă o să am o boală oribilă pentru care nu există nici un remediu?

— Poate te răzgândeşti, spuse el. Cu privire la copii. Eşti încă tânără. Într-un fel.

— Ce caraghios. Şi n-o să am nici un copil. Chiar dacă ea încerca să-şi asume riscul, cine avea să fie celălalt în tranzacţia asta? Nu Troy. De asemenea putea fi sigură că nici alte persoane cu accent franţuzesc, dar nu

putea fi chiar atât de ridicolă, încât să creadă că acea posibilitate ar exista. Nu e nici o şansă.

— Stai aşa, copilul meu o să aibă nevoie de un văr. Eu credeam că între voi doi subiectul era deschis!

— Posibilităţile au dispărut acum. Nici măcar n-am nevoie de un diagnostic medical pentru asta.

— April, spuse Brian. Ce se întâmplă cu Troy şi cu tine? Iartă-mă că mă bag, dar ţineam să te întreb. Ce s-a întâmplat?

— Ce întrebare ciudată!

Nu-i spusese nimic fratelui sau tatălui ei. Nici cel mai mărunt lucru. De ce s-ar fi întâmplat ceva cu Troy?

— Pentru că ne-a tot sunat, pe de o parte. Întrebând dacă ştim ceva de tine. E ciudat. Foarte neobişnuit pentru Troy.

April nu zise nimic, se juca trăgând de fermoarul de la geantă. Brian se mişcă pe scaun. Se auzi clinchetul cheilor pe care le avea în buzunar.

— M-a înşelat, spuse April după o pauză. Apoi continuă: Nu-mi vine să cred că ţi-am spus asta.

— La naiba! Vorbeşti serios?

— Da. Cât de caraghioasă ar fi gluma, este de fapt adevărul.

— La naiba, repetă el. Eşti sigură?

— Ah, da. Nu am ghicit. Troy mi-a povestit. O noapte doar, n-o să se mai întâmple niciodată, et cetera.

— Fir-ar să fie. Ce rău îmi pare, April. E oribil.

— Chiar aşa. Dar deşi are păreri de rău, eu una aş fi dorit să nu-mi fi povestit nimic. Asta a schimbat totul între noi. Dacă tot nu avea să se mai întâmple, de ce să-mi mărturisească? Într-un fel, doar pe el l-a ajutat. Acum eu sunt paranoică, aştept tot timpul veşti şi mai proaste. Am senzaţia că parcă toată viaţa mea de adult n-am făcut altceva decât să aştept veşti proaste.

— Ca povestea cu mama. Ca o boală genetică incurabilă.

— Exact. Încă un rahat de pus la grămadă.

— Îmi pare rău, spuse Brian. E teribil ce-mi spui. Vrei să-l bat?

— Nostim. Şi tare simpatic. Dar nu. E-n regulă. Mersi, totuşi. Intenţia contează.

— Bine, dar să-mi spui dacă te răzgândeşti. Îşi răsucea poala şortului uzat. Dă-mi voie să te întreb ceva. Chiar e adevărat că nu ţi-ai dorit niciodată copii? Sau ţi-a fost frică să îi doreşti?

April dădu din umeri.

— Ce importanţă are? Mai bine să nu vreau copii decât să fac un test care să îmi arate că nu pot să-i am, sau că n-ar trebui să-i am, ca să nu le transmit vreo genă defectă. Şi chiar fără factorul copii, n-aş putea trăi ştiind că o să ajung să nu mai înţeleg nimic şi c-o să fiu ţintuită într-un pat.

— Dar…

— Înţeleg. Şi tu erai în aceeaşi situaţie. Dar tu faci surf şi eşti genul zen, „nimic nu-i rău pe lume“. Tu faci numai bine în jurul tău, iar eu categoric n-am nevoie de nici un test ca să ştiu că gena *asta* anume mie îmi lipseşte cu desăvârşire. April oftă. Pur şi simplu nu pot să-l fac. Nu pot trăi cu frica în sân, aşteptând să mi se întâmple ce-i mai rău.

Brian îşi drese glasul şi scutură din cap.

— Vrei să-ţi spun ceva, deşi nu-mi face nici o plăcere? spuse el împingând portiera cu piciorul. Tu aşa trăieşti şi acum!

Brian îi luă bagajul şi porni spre casă. April rămase pe loc, privind nisipul încrustat pe schimbătorul de viteze şi întrebându-se dacă avea puterea să intre.

În cele din urmă, se întoarse spre casa de culoare roz care acum devenise mai degrabă de culoarea somonului, de la soare şi sare. O ajunseră din urmă douăzeci de ani de emoţii nelămurite. Se întrebă o clipă dacă nu cumva murea, deoarece în acea clipă îi defila toată viaţa prin faţa ochilor.

Maică-sa, care se ocupa de cameliile (acum dispărute) din grădină.

Fratele mai mic, care de-abia se înălţase să meargă, umbla prin curte (acum doar pământ sterp), numai cu un scutec pe el şi ars de soare.

Tatăl intra pe poartă (acum făcută din zale), cu o pipă în gură şi cu ziarul *San Diego Tribune* sub braţ.

Ea însăşi, care îşi alinia omuleţii pe poteca (acum crăpată) de la intrare, şi îi dirija să cânte iar în întregime *Febra de sâmbătă seara: spectacol muzical.*

Totul era încă acolo, nu numai casa, ci toată viaţa ei. N-avea poate mobilele şi celelalte *lucruri* din casă, dar avea amintirile, jurnalul scris în

minte, pe care îl putea citi oricând. Cu siguranţă nu apăreau în el nici *pétomanes* de profesie, nici candelabre garnisite cu ţâţele fetelor, dar asta nu îl făcea mai puţin special. În plus, de ce oare nu l-ar pune şi pe hârtie?

Zâmbind vag, April deschise uşa şi intră.

Capitolul LXII

În dimineaţa următoare, April l-a găsit pe tatăl ei în bucătărie, răsfoind un ziar. Dintotdeauna se scula devreme, atunci era probabil în picioare de trei ore, poate chiar de patru. Cu siguranţă memorase tot ziarul de la cap la coadă în aşteptarea ei, toate detaliile meciului de baseball jucat de Padres îi erau întipărite în creier şi gata să fie comunicate mai târziu sub formă de conversaţie. Ce trist! Acum, că maică-sa nu mai era, el nu mai avea nimic de făcut.

— Bună, tată, spuse April şi-l sărută pe creştetul mai mult chel şi plin de pistrui. Cum le-a mers băieţilor din Padres ieri-seară?

— Pauză pentru toate echipele din All Star, bombăni el. Ceea ce înseamnă că n-au jucat. Adică o zi bună pentru susţinătorii echipei.

April făcu un efort ca să zâmbească. O şocase să-l vadă atât de slab de cum intrase pe uşă. Nu mai era tânăr şi tocmai îşi pierduse soţia, dar April nu se aşteptase să-l vadă atât de uscat, de gheboşat şi mohorât. În mintea ei, era tot ofiţerul naval zdravăn, bine făcut, din copilăria ei. Acum, în toate privinţele, Richard Potter era un om bătrân, cum sunt cei pentru care te îngrijorezi că au de urcat o jumătate de etaj. N-avea decât şaizeci şi trei de ani, dar arăta de aproape nouăzeci.

— Deci, draga mea, zise el şi dădu să se ridice. Pot să-ţi fac o cafea?

Cu toate că avea mare nevoie de aşa ceva, cafeaua în casa aia însemna Sanka decofeinizată, plus un înlocuitor de lapte sub formă de pudră, puse de Betty Wedbush în dulapul lor din urmă cu cel puţin zece ani. O degradare

bruscă după Paris, şi oricum, nici înainte de a fi fost la Paris April nu putuse să bea aşa ceva.

— Nu, mulţumesc, răspunse April. N-am nevoie de nimic. Şi te rog, tată, stai jos, mă descurc singură cu tot ce am nevoie.

— Bine.

Încruntându-se, se reaşeză pe scaun, o structură de metal de prin 1978 cu şezutul din fâşii de plastic, provenind probabil de prin curtea vreunui vecin.

— Unde-i Brian? întrebă April, şi se retrase spre dulapul cu plăcuţe portocalii de ceramică. Să ghicesc? Face surf.

— Sigur. Unde altundeva?

— Şi Allie?

— S-a dus să-l privească.

April chicoti. Încerca să se imagineze pe ea privindu-l din proprie iniţiativă pe Troy la golf sau la *racquetball*. Nu-i trecuse niciodată prin cap aşa ceva, nici măcar când el plătise o mie de dolari ca să joace o rundă cu Tiger Woods în nu ştiu ce turneu organizat în scopuri caritabile.

— Scumpa de Allie, zise April şi clătină din cap. Ce bine le stă împreună!

Se întoarse şi căută în dulap o ceaşcă, dar nu găsi decât un pahar comemorativ cu inscripţia *Dairy Queen*, de prin 1980 sau aşa ceva. Îşi amintea cum băuse din el cantităţi enorme de lapte amestecat cu sirop Hershey când era mică. Avuseseră mai multe pahare de acest fel, cel puţin vreo şase, dar numai acela supravieţuise.

— Se poate bea apa de la robinet? întrebă ea.

— Da, de ce nu s-ar putea? Scuză-mă, n-avem apă îmbuteliată în casa asta.

— Voiam doar să ştiu… April deschise robinetul, aproape aşteptându-se să vadă curgând apă ruginită.

— Cât rămâi? o întrebă tatăl ei.

— O, ah! April luă trei guri mari de apă. Avea un gust de aramă, dar îi era gura atât de uscată şi de arsă, că mai bău vreo trei guri. Până după serviciul funerar, cred.

Taică-său nu zise nimic. Doar se încruntă. Sau poate aşa arăta el mereu. April nu-şi mai amintea.

— O să vin din nou mai târziu, adăugă ea iute. Imediat ce termin treaba la Paris şi mă întorc în State.

— Când crezi tu că e mai bine, spuse tatăl ei. Nu trebuie să te simţi obligată să revii.

April încuviinţă din cap, nesigură ce răspuns să-i dea, cum se întâmpla de obicei când era vorba de Richard Potter. Era greu să te dumireşti ce era mai penibil: pauzele sau conversaţia în care ar fi intrat. Vorbeau adesea, dar nu se cunoşteau deloc.

— Aşa deci, zise ea. E greu.

Unul din talentele deosebite ale lui April era să menţioneze ce era evident.

— Eu am iubit-o pe maică-ta foarte mult, îi spuse taică-su, cu nişte ochi albaştri înlăcrimaţi. Sper că înţelegi asta.

— Doamne, tată! Da. Sigur că înţeleg. Toată lumea care te cunoaşte ştie asta. Ai iubit-o mai mult decât orice altceva.

— Da, am iubit-o. Pe ea şi pe copiii mei.

April se abţinu să nu pufnească în râs.

— Mama a avut noroc cu tine, spuse ea în loc de asta. Poate că n-a *ştiut-o*, dar a *simţit-o*. N-am nici o îndoială. A *simţit-o*.

— Ţi-am povestit că uneori mă recunoştea totuşi?

April clipi. Făcuse ea *asta?* Mai poseda nişte facultăţi cognitive spre sfârşit? April nu ştiuse că Sandy Potter cea adevărată putuse să mai apară la suprafaţă în acei douăzeci de ani. Dacă ar fi ştiut, ar fi tratat-o oare altfel? Ar fi vorbit cu ea altfel?

— Adevărat? spuse ea. Habar n-aveam.

— Da. Din când în când, la mari distanţe în timp, ce-i drept. Dar s-a întâmplat. Intram în cameră şi ea îmi zicea pe nume cu zâmbetul ăla larg al ei, cu gropiţe în obraji. Iar eu speram că o să se întâmple asta de fiecare dată.

— Trebuie că a fost foarte greu, zise April şi se aşează în faţa lui. Îi acoperi mâinile cu ale ei. El avea degetele reci, cu pielea iritată şi uscată.

— Nu aşa trebuiau să se petreacă lucrurile, adăugă el, cu lacrimi în ochi. Eu am crezut că-i o chestie temporară. Vreau să zic, starea maică-tii. Până

în ultima clipă. Şi-acum mă gândesc, stai aşa, cum să fie moartă? Ar fi trebuit s-o repuneţi pe picioare!

— Dar, tată… Era aproape hilar. Auzi! S-o repună pe picioare! Să repari ce-a stricat Alzheimerul? April îşi muşcă obrazul pe dinăuntru, în vreme ce pe lângă gardul lor trecea un grup de puşti cu plăci de surf pe umeri. Doar ştiai că nu se poate repara nimic, că nu există remediu.

— Da, ştiam, din punct de vedere ştiinţific, spuse el. Ştiu că dau impresia că sunt nebun. Dar până la sfârşit eu am fost convins că se va face bine. Că se poate face *ceva*. Ei, doctorii. Ştiinţa. Cineva. Când a intrat în spital maică-ta, SIDA echivala cu o condamnare la moarte, iar acum nu mai e aşa.

— Sigur, dar ea nu avea SIDA. Din nefericire? Nu sună bine. Era vorba de *creier*, tată…

— Înţeleg, se răsti el şi se trase înapoi. Dădu să-i mângâie mâinile, dar nu o atinse. Am înţeles, clar? În ultima clipă şi mult prea târziu ca să mai servească cuiva la ceva. Dar înţeleg. Refuzam să văd atât de multe lucruri. Acum, că s-a dus, că ai plecat şi tu, ca şi Brian, dar poate el ceva mai puţin, îmi dau seama că toţi anii ăia mi s-au strecurat printre degete extrem de rapid, ca nisipul. Mereu am crezut că a doua zi va fi totul în regulă. Dar timpul nu se opreşte. Iar zilei de mâine nu-i păsa de mine.

— Îhâm, asta-i teribil cu timpul. April îşi plimba un deget pe marginea paharului. Zboară.

— Regret, April. Regret că n-am fost prezent pentru tine. E uimitor cine aţi devenit, amândoi, aproape singuri.

— Eu n-am fost de una singură. Şi nu te scuza. Ce-ai făcut pentru mama a fost nemaipomenit. Cei mai mulţi oameni n-ar putea, n-ar vrea să facă acelaşi lucru. A fost o adevărată poveste de dragoste, spuse April cu gândul la cuvintele lui Luc. Ar fi bine să aibă toată lumea norocul ăsta.

— Ce-am făcut eu pentru mama voastră? spuse taică-su, încreţindu-şi nasul. Nu, April. Aici tu greşeşti. Tot ce-am făcut a fost pentru tine. Şi pentru fratele tău. Am făcut-o pentru voi doi.

April n-a ştiut cum să reacţioneze. Putea să-i explice că să-ţi neglijezi copiii nu e tocmai cel mai altruist gest părintesc. Ar fi putut să-i spună că, din momentul în care maică-sa fusese dusă la spital, ea nu mai avusese parte de nici o secundă în care să se simtă dorită sau iubită sau având vreo

importanţă. Dar nu a zis nimic din toate acestea, pentru că bărbatul acesta era încă, şi avea să fie, pentru totdeauna, tatăl ei.

— Mulţumesc, tată, reuşi să îngaime April. Ştiu că purtai în inimă tot ce era mai bine pentru noi.

— Nu, ştiu eu că nu gândeşti aşa. Clătină din cap. Te rog să nu mă minţi. Nu crezi asta şi înţeleg de ce-ai pus atâta distanţă între noi.

— N-am făcut asta. Am încercat să vin înapoi ori de câte ori am putut. Te-am sunat de nu ştiu câte ori pe săptămână! Am vorbit chiar şi cu mama la telefon, pentru mine ăsta a fost lucrul cel mai teribil…

— April!

— …cu putinţă pe lumea asta!

— E-adevărat c-ai făcut toate astea, răspunse el şi ridică dintr-o sprânceană. Dar ce-au astea de-a face cu distanţa? Ce te face pe tine fericită, April? Ce te întristează? Astea sunt întrebările care nu mă lasă să dorm noaptea.

— Vai, tată, de ce îţi faci griji pentru mine acum? O duc perfect.

— Perfect. Desigur. Te-ai instalat într-o coajă de fericire, strălucitoare, unde totul e *perfect*. Tu pui o mie de întrebări, dar nu răspunzi la nici una. Asta-i ce faci şi la slujbă, aşa-i? Pui întrebări. Dar nu dai nici o explicaţie despre providenţa ta.

— Provenienţa, spuse ea. Îmi pare rău, tată. Zău. Nu voiam să-ţi dau impresia că…

— Nu te scuza. Eu mă scuz. Înţeleg de ce-ai făcut-o. A fost greşeala mea. Când mă uit în urmă, văd că multe lucruri nu le-am făcut cum trebuia.

— Nimeni nu le face pe toate cum trebuie. Nici tu, nici Brian şi, cu siguranţă, nici eu. Suntem oameni. Greşim. Asta-i ceea ce facem.

— Eu am crezut că fac ce e mai bine, spuse el. Începuse să-i curgă nasul, i se adunau lacrimi pe buza de sus.

— Vai, Doamne, tată, te rog, nu plânge. Nu suport.

— Cel mai rău lucru pentru nişte copii este să-şi piardă mama, nu-i aşa? Ea era cu voi acasă zi de zi. Amândoi o adoraţi. Eu am crezut că, dacă o iubesc suficient şi dacă aştept, o să revină acasă. Când ea era la spital, s-a reuşit clonarea unei oi, fir-ar să fie! Scutură din cap. Dar pentru Alzheimer n-au găsit remediu.

— Ehei, tehnologia şi progresul sunt uluitoare. Gândeşte-te ce performante şi ce mititele sunt acum telefoanele!

Taică-său zâmbi. O raritate. Cu siguranţă primul zâmbet de când intrase April pe uşa aia de aluminiu care făcea atâta zgomot.

— Am zis să aştept, spuse el din nou. În plus, voiam să înţelegeţi amândoi că o să fim din nou toţi patru împreună, orice s-ar întâmpla. Era soţia mea, voi eraţi familia mea. Ăsta era mesajul pe care încercam să-l transmit în vreme ce aşteptam ca doctorii să facă minuni.

April încercă să nu râdă ironic. Auzi, să aştepte ca doctorii să facă minuni! Ăsta era tot planul lui Richard Potter! Părea naiv pentru un creier din secolul XXI, dar tatăl ei ţinea încă de generaţia care credea că doctorii sunt infailibili. Nu se purta ca cei de vârsta lui April, ca toate mămicile acelea care evitau să îşi vaccineze copiii, sau femeile cu cancer la sân care preferau să facă tratamente holiste în Mexic în loc de radiaţii la clinica Mayo.

— Vai, tată, spuse April şi oftă, greutatea pe care o simţise timp de nouăsprezece ani începea să i se ducă de pe umeri. Tot timpul ăsta m-am simţit…

Se opri. Tot timpul ăsta se simţise… *cum?* Abandonată. Da, abandonată şi singură. Dar nu mai conta în nici un fel.

— Cum te-ai simţit, April?

— Am simţit că încercai să faci tot ce puteai. Până în ultima clipă nu crezuse c-o să spună aşa ceva, era un progres. Niciodată nu-şi imaginase asta. Că făceai ce credeai că-i mai bine pentru familia ta.

A spus asta a doua oară, mai mult pentru ea decât pentru taică-său. Adu-ţi aminte, April. Adu-ţi aminte de sentimentul ăsta. Nu era sigură că dăduse complet la o parte resentimentele adunate de atâţia ani, dar pentru prima oară vedea că se poate. Înţelegea de ce taică-său se purtase aşa. Ar fi vrut doar să fi ajuns la concluzia asta mai demult.

— Înţeleg, tată, spuse April. Îi luă din nou mâinile într-ale ei. Sută la sută. Erai lângă mama, ceea ce însemna că erai acolo pentru noi. Ai continuat s-o iubeşti cum n-ar fi putut nimeni s-o facă. Mă bucur că a fost căsătorită cu tine.

Tatăl ei zâmbi din nou. Raportat la scara lui de zâmbete, era aproape echivalentul hohotului de râs. April de-abia aştepta să-i povestească lui Brian. Şi o mică părticică din ea de-abia aştepta să-i povestească lui Troy. Ce mirat ar fi… de conversaţie, de zâmbetele tatălui ei, de toate.

April îşi apropie şi mai mult scaunul de al lui şi îi cuprinse umerii cu braţele. Îi simţea oasele prin piele, fragile sub mâinile ei. Îşi păstrase mirosul lui obişnuit. Într-o clipă i se îngrămădiră în cap o mie de amintiri, unele fericite, altele triste, dar toate îi spuneau că era acasă. Putea să plece la New York sau la Paris, tot de-aici se va trage întotdeauna.

— Te iubesc, spuse April când simţi că are forţa de a se desprinde de el. Şi îţi mulţumesc. Pentru asta. Arătă în jur bucătăria, deşi nu la casă se referea. Pentru tot.

— Da. Bine. Richard roşise, ajunsese la nivelul lui cel mai înalt de exprimare a unei emoţii. Trase din buzunarul de la piept o batistă veche, îngălbenită, şi i-o întinse lui April. Acum c-am ajuns să discutăm deschis, direct, poate ai putea să îmi răspunzi la o întrebare. Scumpo, de ce nu-ţi place cafeaua aleasă de mine?

— Ce? spuse April şi se puse pe râs. Nu, e-n regulă, doar că…

— April!

— Bine, de-acord. Ştii ce? Cum să-mi placă ce-ai ales când nici măcar nu ai ales? Serios, tată, Sanka? Până şi la aeroport pot să capăt o cafea mai bună.

— Vai de noi, ia te uite ce snoabă e fii-mea! Îi făcu cu ochiul. Avem un Starbucks la câţiva paşi. Mergem? O să fie destul de bine pentru parizianca mea elegantă?

— Vai, vai, spuse ea şi se ridică. Parc-ai fi Brian.

— Copil cu noroc! Haide. Arătă cu capul spre uşă.

— Stai să-mi iau nişte bani.

April se duse să îşi ia geanta, pusă pe un ochi de aragaz care nu mai funcţionase de douăzeci de ani. Împinse mai la fund un dosar cu notiţe despre Marthe ca să-şi găsească portofelul.

Apoi se opri.

— De fapt, tată… În locul portofelului scoase nişte caiete din geantă. Înainte de a pleca, aş vrea să-ţi arăt la ce lucrez. Asta doar dacă te

interesează.

— Sigur că mă interesează! Foarte rar zici ceva despre ce faci tu, chiar dacă e slujba cea mai fascinantă! Sunt aşa de mândru de tine, April! Extrem de mândru.

— Mersi. Nu-i decât o slujbă ca oricare alta, de cele mai multe ori. Dar proiectul ăsta parizian e diferit. Toată povestea asta m-a vrăjit. April alese primul jurnal. Femeia asta cam seamănă cu mama, de fapt. Te avertizez însă, din când în când e cam vulgară, dar… zâmbi ea cu gura până la urechi, de fapt parcă zâmbea cu tot corpul… sunt convinsă că şi ţie o să îţi placă.

Capitolul LXIII
Paris, 31 decembrie 1898

Se încheie un an în care multe lucruri au mers prost, şi cu toate acestea, totul s-a terminat cu bine.

Când l-am informat pe Boldini că avea să fie tată, s-a dezlănţuit. A aruncat lucruri, a înjurat. A zis că l-am păcălit ca să fie tată. Eu nu m-am mişcat din loc, am zâmbit supusă, am încercat să nu plâng, în vreme ce el ameninţa să distrugă portretul meu, pe care tocmai îl terminase. Desigur însă, când i-am spus că aprob întru totul distrugerea lui (Rochia aia! Rochia aia îngrozitoare!), a început imediat să facă planuri unde să-l expună.

Din păcate, n-am putut să-i permit să mă împroaşte cu toate vorbele alea incendiatoare fără să-i adresez şi eu câteva. Aşa că l-am provocat să-mi răspundă ce fusese cu Jeanne. I-am spus că ştiam că m-a trădat pictând-o pe unica mea duşmancă adevărată. Că nu mi-a cerut niciodată voie. Că nu mi-a spus niciodată adevărul.

Nu exagerez, Boldini n-a fost deloc mişcat de ţipetele mele. În loc să vină lângă mine şi să-mi ceară iertare, a pufnit, şi-a trecut o mână prin părul lui sârmos, tuns asimetric, şi mi-a pus o întrebare:

— Pe cine am pictat ieri?

— De unde dracu’ să ştiu eu? i-am răspuns ţinându-mă de pântec, pretinzând că nu mă simt bine, ca să obţin un efect cât mai teatral.

— Dar azi pe cine am pictat? Şi pe cine o să pictez mâine?

— Doar nu îţi ţin eu carnetul de întâlniri! Zău, Boldini, ar fi ceva dacă te-ai organiza mai bine. Ai putea găsi viaţa mai uşoară…

— Te informez eu asupra tuturor comenzilor pe care le primesc? Ştii tu oare cine din oraşul ăsta, sau din Londra, mi-a plătit factura?

— Nuuu…

— Atunci de ce-ar fi trebuit să fii la curent că am pictat-o pe Jeanne Hugo? E doar o altă comandă. Nici mai mult, nici mai puţin.

— Nu despre asta vorbesc! am ţipat eu. Nu e deloc vorba de asta! Jeanne Hugo Daudet-Charcot nu e doar o altă comandă, şi tu o ştii. E cu totul altă poveste.

— Marthe, ai în cap atâtea alte poveşti, că nici tu nu le mai ştii pe toate.

S-a dus înapoi la şevalet.

Fără să mă gândesc, am apucat un creion şi i l-am aruncat în cap.

— Te rog să pleci, a zis el fără să se întoarcă. Trebuie să mă gândesc la multe lucruri după vestea asta. Trebuie să fiu singur.

Umilită şi gata să izbucnesc în lacrimi, am luat-o spre uşă. Ar trebui să-i spun de Jean-Baptiste, m-am gândit. Era imposibil să aibă o reacţie mai proastă de atât. Am rămas lângă uşă o secundă, am deschis chiar gura, gata să retrag tot ce-i spusesem.

— Boldini, am zis, aveam limba şi gâtul uscate. Cu privire la copil…

— Pleacă, te rog, a zis el. Nu vreau să mai aud nici un cuvânt de la tine.

*

Aşa c-am plecat. Până la urmă a fost bine c-am plecat. I-am intrat iar în graţii (pentru moment; veşnic e doar pentru moment!). Ce-i mai important e că are intenţia să fie un tată respectabil pentru copiliţa mea, dulcea noastră Béatrice!

Ah, Béa mea… cu ce să încep? Aducerea ei pe lume a fost traumatizantă. Credeam că n-o să pot scrie despre asta vreodată, că n-am să discut despre asta sub nici o formă. Dar uite, stau aici şi aştern vorbe pe hârtie. Asta doar

pentru că fetiţa e un adevărat deliciu. E atât de dulce şi de perfectă, că face să se şteargă toate minciunile mele din momentul în care a venit pe lume.

S-a născut acum o săptămână, în ajunul Crăciunului. Béa n-a păşit în viaţă după toate regulile. E un adevărat miracol că e printre noi. După toate încercările mele de a-mi provoca totuşi menstruaţia, când mi-au spus c-aş putea s-o pierd la naştere am crezut că mor.

Cu două zile înainte de Crăciun au început contracţiile. Dacă urmau să dureze mult, dacă se presupunea că încep unele slabe, care apoi urcă până la agonie, cu mine nu s-a întâmplat aşa. Agonia a început imediat. Contracţiile au apărut cu violenţa unui tren, îmi străpungeau pântecul şi coloana vertebrală, la fiecare dintre ele simţeam un fulger de durere cumplită.

Marguérite a zis că sunt o plângăcioasă. Ea asistase la multe naşteri şi în ultimii ani se transformase într-un soi de moaşă de facto la Folies. După ea, nu se mai auziseră asemenea ţipete şi astfel de înjurături din gura unei doamne. Acum, că totul s-a terminat, eu cred că n-a mai auzit asemenea ţipete pentru că n-a fost niciodată lângă o femeie care să sufere în halul ăla.

Două zile au durat chinurile naşterii la atelierul lui Boldini, cu el agitându-se de colo-colo în jurul meu. În scurt timp, totul a devenit insuportabil. Marguérite l-a exilat în altă cameră.

La un moment dat, a doua zi, a sosit dr. Pozzi. Ajunsesem într-o asemenea stare, că pentru mine timpul nu mai conta. Când a constatat care era poziţia copilului, s-a întunecat la faţă. Era vorba de o dublă întoarcere a picioarelor, ne-a spus el. De-asta erau contracţiile atât de teribile şi copilul nu putea să iasă.

Durerile au devenit şi mai mari. Mi-au dat morfină ca să mă calmeze. Marguérite a zis că efectul era imediat, dar eu n-am simţit nici o schimbare. Contracţiile erau la fel de groaznice. Nici lui Pozzi nu i-a fost uşor să extragă copilul.

Când a venit momentul, nu mai aveam nici o forţă să împing. Chiar cu Marguérite şi Boldini care mă ţineau de umeri şi mă îndemnau, mi-am pierdut puterile şi simţul realităţii. Dr. Pozzi m-a pus să împing. Am încercat, dar muşchii mei erau ca morţi. Nu mai simţeam nimic.

— O să fiu nevoit să trag copilul ăsta afară cu mâinile mele, i-a anunţat dr. Pozzi. Mama e epuizată. Şi a pierdut prea mult sânge.

— Faceţi ce trebuie, i-a spus Boldini.

Eu am promis să încerc iar. Marguérite mi-a dat din nou morfină. Durerea m-a mai lăsat. Nu mai simţeam decât presiunea, împinsul şi trasul, dar ce-aveam în vintre parcă nu mişca deloc. Eram atât de ameţită, c-aveam impresia c-o să-mi cadă capul de pe gât. La un moment dat, Marguérite a ieşit din cameră cu un braţ de cearşafuri murdare. M-a surprins faptul că erau ude fleaşcă de sânge.

Prin toată ceaţa, a ajuns la mine glasul lui Pozzi.

— E ori copilul, ori mama, a zis el. Numai unul poate fi salvat.

— Mama! a strigat Boldini.

— Da, a zis şi Marguérite. Sigur că mama trebuie întotdeauna salvată! Ce-i cu dumneata? Orice doctor ştie asta. Copii poate să mai aibă!

Aici am urlat eu:

— Salvează copilul! Salvează doar copilul!

Pozzi mi-a pus pe faţă o cârpă înmuiată în eter, în vreme ce eu mă agitam sub mâna lui.

— Trebuie să o adormim, a zis el cuiva. Nu pot să-i permit să-mi distragă atenţia.

Mi-am pierdut cunoştinţa, trezindu-mă doar în momentul în care Pozzi scotea fetiţa, moale ca o păpuşă. Am crezut că e moartă. Ştiam că e moartă. Am început să urlu de groază.

— Nu! am ţipat eu. Nu, fata mea! Vă rog, nu fata mea!

Atunci s-a produs prima mişcare.

Fetiţa a mişcat un deget de la picior sau a îndoit un genunchi. A făcut ceva indicând că nu era complet pierdută. Imediat a izbucnit gălăgia. Pozzi, Boldini şi Marguérite vorbeau unii peste alţii. Ţipau, apoi s-a auzit un sunet de piele pe piele. Cineva mi-a pus copilul pe piept. Un copil viu. Care m-a privit. Care a clipit.

Vai, şi acum îmi vine să plâng când mă gândesc la asta!

Era Béatrice a mea, supravieţuise, deşi o crezusem moartă. Era o minune a lui Dumnezeu, deşi rolul jucat de bunul doctor nu era de neglijat. Dacă Pozzi nu ar fi lovit-o uşor cu palma ca să o trezească la viaţă, Béa n-ar fi aici. Îi sunt extrem de recunoscătoare că a salvat şi copilul, şi pe mama care să se bucure de el.

Ne-au trebuit câteva zile ca să ne venim în fire, până şi lui Boldini! A petrecut lungi ore la morgă, inspectând cadavre, încercând să-şi recapete buna dispoziţie. Mă tot întreb ce s-ar fi întâmplat dacă Béa nu ar fi supravieţuit. Oare Boldini ar mai fi suportat în continuare felul ăsta de a-şi petrece timpul? Mi-ar plăcea să cred că nu.

Béa e un copil absolut delicios. Copilul perfect, ce mai! Aproape că nu plânge, şi n-are un apetit atât de mare încât să îmi rănească sfârcurile. Fetiţa mă recunoaşte. Ştie că eu sunt *maman*, şi-i face plăcere să se uite la mine, are o privire intensă în ochii ei căprui închis. Ce caraghios! Se zice că toţi copiii se nasc cu ochii albaştri. Nu şi fetiţa mea, nu Béa mea.

Nu-mi vine să cred că mi-era atât de frică să devin mamă, să fac saltul acesta către o altă viaţă. Acum, că ea e aici, totul s-a schimbat. O iubesc, Boldini o iubeşte, şi ne adorăm unul pe altul. Ce începuse ca un fiasco incredibil s-a transformat în ceva minunat. Privind spre anul care începe, sunt optimistă pentru prima oară de multă, multă vreme. Am multe de învăţat despre copii. Nu-i nevoie să spun că e la fel şi pentru Boldini! Of, Doamne, sper că o să ne înţelegem cu toţii foarte bine.

Capitolul LXIV
Paris, 1 iulie 1900

Se-aude că Jean-Baptiste Charcot şi-a petrecut tot anul trecut navigând prin Oceanul Indian, dar că e aşteptat acasă zilele acestea. Dacă-i adevărat, cred că nici n-o să recunoască oraşul. Parisul a fost luat pe sus de Expoziţia Universală. Eu una aproape nici pe mine nu mă mai recunosc!

De bună seamă, parizieni grijulii cum suntem, am încercat să-i întrecem pe cei care au organizat târgul internaţional precedent, cel din 1889, care ne-a oferit dubiosul Turn Eiffel, conglomeratul ăla hidos de fierărie. Suntem în 1900, începem un nou secol! Unde oare să expui toate lucrurile moderne cunoscute omului, dacă nu la expoziţie? Insist, *toate*. Dacă vrei să vezi cu

ochii tăi ceva progrese sau experimente, le găseşti pe toate la târg! Sunt acolo maşini cu raze X şi telegraful fără fir, chiar şi filme sonore (nu bombe incendiare cu eter, de data aceasta), plus o grămadă de automobile.

De bună seamă, pentru fiecare exponat inteligent, important, făcut să schimbe faţa lumii, există cinci complet idioate. Dintr-o sută de mii de experimente demonstrate, cel puţin jumătate ar fi trebuit să rămână în capul celor care le demonstrează! E limpede că nu era nici o nevoie de „expoziţia de negri americani“. Dar caraghioasele „maşini de zburat“? Zău aşa!

Parisul nici nu mai arată a Paris, parcă e o bătrână doamnă cu prea multe farduri. Cei la putere n-au putut lăsa în pace frumoasele noastre clădiri. Vai de bietul Haussmann! Tot geniul lui arhitectural, doar ca opera lui să fie acoperită de tot felul de pancarte! Totul arată ca o Veneţie grasă, prea fardată şi mult mai mare! *Le Comte* m-a dus de două ori la Veneţia, dar mie nu mi s-a părut nimic spectaculos.

Comitetul a petrecut ani întregi ca să hotărască ce avea să fie *le clou* la expoziţie, clădirea care să-i fie semnătura şi care să concureze cu Turnul Eiffel. Unii voiau să transforme chiar turnul. Unul dintre grupuri sugera să-l transforme într-o femeie de 325 de metri înălţime, cu proiectoare luminoase drept ochi. În timpul târgului, din creştetul ei aveau să fie proiectate raze care să mături mulţimea. Până la urmă, comitetului i-a venit mintea la cap, i-a aplicat doar un strat nou de vopsea aurie şi şi-a văzut de lucru cu crearea de noi clădiri, poduri şi palate.

Astăzi, Béa şi cu mine am fost la festivităţi cu dragul meu prieten Léon Blum. Boldini a refuzat să vină. Pe el nu-l interesează decât Jocurile Olimpice. Presupun că-i mai bine decât să se uite la cadavre, deşi nu cu mult. El zice că anul acesta vor fi în competiţie şi femei. Cine-a mai auzit de aşa ceva? Se presupune că-i vorba de întreceri atletice! Sportul favorit al lui Boldini la femei e lupta cu odgonul. La bărbaţi preferă tenisul.

Ştiind că Boldini se opunea cu încăpăţânare vizitei la expoziţie, Léon Blum s-a oferit să ne ducă el pe Béa şi pe mine. Deşi am fost încântată să fiu însoţită de un om atât de învăţat, un literat, dacă te duci undeva cu *monsieur* Blum e ca şi cum ai face o declaraţie publică. Este evreu şi socialist, şi face parte dintre dreyfusişti. Nu-i vorba c-aş fi cu totul împotriva lor. Am fost chiar foarte mişcată de scrisoarea lui Zola către

preşedinte. Bietul *monsieur* Dreyfus! Băgat pe nedrept la închisoare, doar pentru că e evreu! Se ştie că sunt cam mincinoşi, dar, în cazul lui, reputaţia omului nu se potrivea cu aşa ceva.

Nu-mi pasă dacă sunt luată drept unul de-ai lor. Dar pur şi simplu nu-mi face plăcere să fiu luată drept una sau alta! Cu ocupaţia mea, trebuie să am grijă când e vorba de poziţii politice. Nu pot să-mi îndepărtez protectorii. Lăsând toate acestea deoparte, Blum a fost simpatic şi s-a oferit să mă ducă unde Boldini n-avea chef, iar asta e ce apreciez eu cu adevărat la un alt bărbat.

Deşi Béa are acum optsprezece luni, tot n-a învăţat să meargă. Asta reflectă exact felul ei de a fi copilul cel mai dulce! E mulţumită să stea locului şi să se uite la oamenii din jur. Iar eu mă mulţumesc să o privesc la rândul meu! E atât de frumoasă! Atât de calmă! Suntem binecuvântaţi cu un copil care nu plânge niciodată. Boldini se frământă că nu vorbeşte încă. Eu îi răspund: Uită-te la taică-su! Pot trece şi două săptămâni fără ca el să ne adreseze vreun cuvânt. Uneori chiar uit că nu-i tatăl ei natural, atât de tare seamănă.

Aşa că azi, la braţ cu Blum, şi cu *mademoiselle* Béa în căruţ, am trecut prin turnichete şi am intrat pe terenul principal ca să vedem ce expune Parisul. Ziarele nu au exagerat cu nimic în privinţa mulţimii, a haosului, a demonstraţiilor. O parte din oraş a fost rezervată, de pildă, doar pentru pusul în scenă al romanelor lui Victor Hugo.

Cei mai mulţi se înghesuiau la „grădina zoologică umană“. Nu înţeleg de ce era nevoie să fie expuşi negri. Pe Léon spectacolul l-a tulburat imediat, de bună seamă. E un om bun şi a făcut o adevărată scenă strigând că sunt trataţi drept *animale*. Eu mă uitam timid în jur, nefiind sigură dacă vreau să rămân bine înfiptă lângă el sau să o iau în altă direcţie.

Chiar atunci m-am uitat pe partea cealaltă şi-am văzut-o pe Jeanne Hugo Daudet-Charcot. Ultimul ei nume îmi dădea fiori. Am privit-o pe Béa, apoi din nou pe Jeanne.

— Mă întorc imediat, i-am spus lui Léon, care oricum nu mă asculta. Am plecat cu căruţul spre Jeanne.

— Ah, *madame* Charcot! am zis eu, trecându-i ca din întâmplare cu o roată pe pantof. Credeam c-o să fii la expoziţia Victor Hugo!

— Am trăit lângă Victor Hugo, mi-a răspuns ea, privind drept înainte, refuzând un contact vizual cu mine. Am citit tot ce-a scris de o sută de ori.

— Ce situaţie specială! Bănuiesc că a fost minunat să rămâi orfană şi să te crească un bunic atât de nemaipomenit.

— Da, a fost special. Foarte special.

Vorbele acestea m-au făcut să simt cum un curent electric mi se descarcă prin vene, ca niciodată. În mod normal, Jeanne nici nu se uită la mine sau pretinde că nu mă recunoaşte. Acum mă întărâta. Femeia asta mă întărâta!

— Şi cum îi mai merge bărbatului tău? am întrebat-o. Am auzit că n-a mai fost pe la Paris de vreo doi ani, ba chiar de mai mult!

Am împins roata căruţului din nou peste pantoful ei, obligând-o să se uite în jos.

— Sper că-i merge bine, am continuat eu. Ultima oară când l-am văzut eu… să mă gândesc… fiica mea s-a născut în decembrie. Deci, cam prin martie, acum doi ani… Când *monsieur* Boldini îţi picta portretul. Nu prea stăteai pe-acasă atunci. Şi ce apartament minunat ai! Mai cu seamă salonul. Covoarele sunt extrem de moi!

Jeanne s-a întors atunci spre mine, avea flăcări în ochi, îi tremurau nările.

— Ăsta e copilul tău? a întrebat.

— Da, al meu, i-am răspuns cu inima plină de mândrie.

În clipa aceea nu mai era nevoie să discutăm în ce fel eram legate una de alta, de tentaculele pe care le înfipsesem în viaţa şi în casa lui Jeanne. Béa e un copil frumos, grozav, nu un pion. Paternitatea ei nu mă interesează câtuşi de puţin. Aşa că nu eram prea sigură că făcusem bine să traversez. Marguérite zice că-n ultima vreme am fost neglijentă, uitucă, că n-am reflectat. I-am zis să-şi vadă de treaba ei, ca de obicei, dar acum mă întrebam şi eu dacă aveam dreptate.

— Ar fi trebuit să ghicesc, a spus Jeanne. Ăsta da, copil special, *sans doute*.

— Corect. *Este* un copil special. Cel mai frumos din tot Parisul.

— Te-am văzut cu Léon Blum. Pe faţa ei explodă un zâmbet răutăcios. Ce păcat că a moştenit trăsăturile lui. Ochii ăştia negri, nasul, urâţenia generală care trădează originea evreiască.

Mi-a căzut faţa. Nici nu ştiam care dintre insulte mă răneşte mai mult.

— Copilul ăsta e superb, am spus eu din nou. Şi nu-i copilul lui Blum. Deşi e sigur că o femeie ar putea nimeri şi mai rău!

— Desigur că e al lui Blum. Doar uită-te la ea! E scris „evreică“ pe mutra ei. Îţi dai seama fără greş cine e evreu după chip!

N-am mai ezitat. Nu am stat pe gânduri. Am întins o mână şi am împins-o pe Jeanne Hugo Daudet-Charcot în groapa Madagascarului, un soi de mlaştină noroioasă fabricată de expozanţi, unde erau negri în pielea goală, înlănţuiţi de copaci, ronţăind câte ceva.

A izbucnit un adevărat balamuc. Jeanne a scos un urlet şi a strigat după poliţie. Vreo zece oameni s-au aruncat în groapă, încercând s-o scoată de acolo. Eu am fugit în direcţia opusă.

După ce l-am luat de mână pe Léon, i-am grăbit pe el şi pe copila mea să ieşim din expoziţie, în timp ce Blum a continuat să peroreze despre lipsa de umanitate. Doar când eram dincolo de porţi, şi-a dat seama că nu era nimeni în jur să-l asculte.

Când mi-am recăpătat suflarea, Béa se uita chiorâş la mine şi zâmbea amuzată de goana noastră. Şi Léon se uita chiorâş, dar el era doar nedumerit.

— *Madame* de Florian, mi-a zis. De ce graba asta? De ce-am plecat în goană de acolo?

— Am împins-o pe Jeanne Hugo în „Grădina zoologică umană“.

Léon s-a pus pe râs.

— Ei bine, a zis el. Pare un loc foarte bun pentru ea. Dar pot să întreb de ce?

— O urăsc pe femeia asta. Cu adevărat. Mi-a distrus viaţa chiar înainte s-o încep.

Am făcut o pauză, l-am măsurat cu privirea. Dacă era cineva pe lume care să îmi înţeleagă tristul destin, acela era Léon Blum. Boldini auzise povestea. Nu m-a crezut. L-am pus de asemenea la curent pe *comte*, dar el a crezut că glumesc. Marguérite ştia, dar n-a exprimat nici o opinie vreodată, nici pro, nici contra. Şi maicile ştiau. Sigur că ele ştiau. Doar ele fuseseră cele care îmi povestiseră totul mai întâi şi mai întâi.

— Victor Hugo a fost tatăl meu, i-am spus.

El a chicotit. Din toate reacţiile posibile, Léon a chicotit.

— Găsiţi că-i amuzant? l-am întrebat şi i-am atins un picior cu umbrela. Pentru că-i adevărat!

— Iertare, *madame* de Florian, dar credeam că aţi fost o orfană crescută la mânăstire.

— Da, orfană, ca şi Jeanne Hugo. Singura diferenţă e că Victor Hugo nu ne putea adopta pe amândouă. Şi a ales-o pe ea.

I-am povestit totul. I-am povestit de mama, servitoarea care muncea pe moşia lui Hugo la Guernsey. Era frumoasă, cu păr negru bogat şi cu ochi şi mai negri. Când Victor Hugo a văzut-o în lumina soarelui, s-a îndrăgostit imediat de ea. I-a trebuit aproape un an ca să îşi facă curaj să intre în vorbă cu ea. Era foarte priceput la vorbe înşirate pe hârtie, dar cele care trebuiau spuse faţă în faţă erau cu totul altă poveste.

Îndrăgostit la culme, Victor a reuşit în cele din urmă să îşi facă curaj şi să îi vorbească. I-a spus ceva banal, despre cum e vremea sau cât costă untul. Mamei i s-a părut înduioşător şi-uite aşa s-a creat o relaţie între ei. Deşi se zvonise că avea de multă vreme o metresă, adevărul e că Hugo nici măcar nu mai zâmbise de când îi murise soţia, Adèle, iar acum zâmbea doar pentru mama. Au fost prieteni multă, multă vreme, de fapt câţiva ani buni, înainte de a consuma legătura lor aşa cum face toată lumea. A fost un moment atât de covârşitor pentru ea, că mama a ştiut imediat c-o să aibă un copil.

În ciuda relaţiei neoficializate, au fost amândoi fericiţi când s-a adeverit că aşa era. Au făcut planul de a se căsători imediat ce se lămureau lucrurile cu Victor. El era într-o poziţie cam nefericită după moartea prematură a soţiei. Iar fiica lui iubită, tot o Adèle, fusese dusă la azilul de nebuni. Amândoi băieţii îi muriseră de curând, drept care nepoţii trăiau acum cu el. Cu atâtea probleme pe cap, nu dădea bine ca fiul favorit al Franţei să celebreze o căsătorie. Plus că mai era şi chestiunea nepoţilor. Era nevoie de timp pentru ca întreaga situaţie să se aranjeze.

În vreme ce Victor a plecat la Paris ca să se ocupe de dificultăţile lui familiale, mama mea şi copilul au rămas în urmă. Din nefericire, cu cât stătea mai mult la Paris, cu atât situaţia lui Victor devenea mai complexă şi întârzierea întoarcerii pe insula unde se exilase cândva mai mare. Subiectul celor mai multe dificultăţi nu era altul decât Jeanne, nepoata lui, copilul cel mai dificil şi mai capricios din lume.

Între timp, mama, iubirea lui Victor, s-a îmbolnăvit de tuberculoză. La cererea lui Hugo, s-au ocupat de ea toţi doctorii disponibili pe insulă. Din păcate, nu era Parisul, iar comunitatea medicală nu era la fel de pricepută. Mama a murit şi m-a lăsat singură printre servitori.

Hugo plănuise să mă ia din Guernsey şi să mă crească drept copilul lui. Dar veşnic îi bara drumul Jeanne, nepoata de care era nevoit acum să se ocupe cu ambele mâini, ba chiar şi mai mult. Nu mult după asta, Hugo a făcut o congestie cerebrală. Distrus de destin, o greutate în plus conta, aşa că fiind un copil nelegitim, cel mai simplu a fost să renunţe la mine. Ca să nu mai vorbim de faptul că îi aminteam veşnic de mama, a cărei lipsă o resimţea dureros.

Am ajuns până la urmă şi la Paris. Dar în loc să mă ducă la el acasă, Victor m-a instalat la mânăstirea la care mama lui căutase cândva alinare. A făcut asta deşi în public se ridicase împotriva Bisericii Catolice. Presupun că la disperare te întorci la ce te-a învăţat mai întâi mama. Aş vrea să-mi pot oferi şi eu luxul ăsta.

Victor Hugo m-a lăsat la maici, iar maicilor le-a lăsat suficienţi bani ca să se ocupe de mine. A promis că se întoarce după mine când voi fi mai mare, când situaţia lui cu nepoata s-ar ameliora. Jeanne era un suflet mârşav, o răsfăţată, care, când i s-a povestit de existenţa mea, a fugit de acasă şi a refuzat să se întoarcă dacă nu-i promitea că n-o să fie niciodată obligată să dea cu ochii de mine. Victor a promis, dar credea că n-o să fie decât o chestiune temporară. Că avea s-o convingă cândva să se răzgândească.

Din nefericire, n-a mai avut niciodată ocazia. Hugo a murit doar câţiva ani mai târziu.

— Şi asta, i-am spus, cu obrajii în flăcări, cu vocea stinsă, asta-i povestea originii mele.

— Da, e o poveste uluitoare. Blum a scos din buzunar o batistă de mătase şi s-a şters pe frunte. Dintotdeauna am crezut că aveţi ceva special, Marthe, acum ştiu de ce.

— Ah, Léon, am exclamat eu, cum nu se poate mai fericită că exista cineva care nu-mi râdea în nas. Îţi mulţumesc pentru aceste cuvinte!

M-am apropiat şi m-am aruncat în braţele lui. El m-a mângâiat şi m-a sărutat pe păr.

— Lasă, lasă, nu înceta să spună. Lasă, lasă!

Când în fine am ridicat ochii, Léon mi-a luat mâna şi şi-a apropiat blând buzele de falangele mele.

— Hugo ar fi foarte mândru de dumneata, a zis el. Ai străbătut un drum lung. Eşti o persoană frumoasă, atât pe dinafară, cât şi pe dinăuntru.

— Ah, Léon, mulţumesc! Ce spuneţi contează foarte mult pentru mine.

Brusc, am simţit că mă fixa *ceva* de pe partea cealaltă a străzii, am simţit că mă înţepa privirea cuiva. Am ridicat ochii şi am văzut-o pe Jeanne, plină de noroi, dar tot zeflemitoare, la câţiva metri în spatele lui Léon. Asistase la întreaga scenă. Dacă auzise sau nu ce spusesem, nu eram sigură. Tot ce ştiam e că se uita la noi cu un zâmbet viclean, cu colţurile gurii ridicate într-un zâmbet diabolic.

Capitolul LXV

Înmormântarea Sandrei Potter a fost minunată, dar doar în măsura în care aşa se presupunea să fie. Frumos, calm, fără să iasă cumva din comun. Nu a lipsit nimic din tot ce trebuie la o înmormântare: flori, plânsete şi multe vorbe despre Isus care-şi cheamă turma la el.

Afară ploua mărunt. Se aşternuse un fel de ceaţă peste oraşul *al naibii de însorit* de obicei. Fără tragere de inimă, April a respectat ceremonia şi a îndeplinit, cam de mântuială, tot ce-i revenea de făcut sau de spus. La un moment dat, a rostit chiar un mic discurs fără să scoată nici o clipă nasul din notiţe.

La sfârşit, April a rămas afară cu tatăl şi cu fratele ei, să salute infirmierele şi doctorii care fuseseră prezenţi. Rostea ca un robot platitudinile obişnuite pentru oamenii care se aşezau la rând ca să ajungă la ei. Zâmbea cu gura strânsă şi îmbrăţişa necunoscuţi sau persoane pe care le văzuse doar o dată în viaţă. Dar se gândea la Marthe. Ea măcar îşi

cunoscuse mama. Îşi cunoscuse tatăl. Stătuse cu ei mii de minute, minute de care avea să-şi amintească multă vreme după dispariţia amândurora.

Jeanne Hugo. Ce scârbă!

April se simţea un pic vinovată. Dintre toate femeile decedate la care s-ar fi putut gândi în ziua aceea, nu era deloc firesc să se gândească la Marthe şi la Jeanne. Dar, cu gândul la Expoziţia Universală, April evita să se gândească la altceva. Şi anume la coşciugul alb-argintiu din biserică şi la ce conţinea el. Cu „grădina zoologică umană“ în minte nu era obligată să se gândească la mame. Nu era obligată să se gândească la fiice. Nu era obligată să se gândească de ce, citind despre naşterea lui Béa, se simţise atinsă adânc în suflet, parcă îi fusese scoasă la suprafaţă o nouă suferinţă adâncă.

Dar, şi mai important, April nu era obligată să se gândească de ce soţul ei era unica persoană apropiată care nu e prezentă. Se părea că într-adevăr se terminase între ei, „dacă“ şi „parcă“ nu mai aveau nici un rost. April fusese furioasă atât de mult timp, încât nu se aştepta s-o mai doară atâta.

Şirul de persoane parcă nu se mai termina, apăreau mereu oameni care-i urau să-i fie bine oferindu-i cele mai simple condoleanţe. April era din ce în ce mai enervată să audă de la fiecare ce pacientă exemplară fusese maică-sa, drăguţă şi docilă. Sigur că fusese docilă! Boala transformase mintea lui Sandy Potter într-una de copil mic. Îşi petrecuse ultimele zile în pat, hrănită de altcineva, fără să creeze vreo problemă, o fiinţă întru totul simpatică şi ascultătoare, nu prea diferită de Béa, fiica lui Marthe.

În cele din urmă, toată lumea a plecat şi ceaţa s-a ridicat.

Brian se uită la ceas. Până şi el era frânt. Nu trecuse mult timp, dar după-amiaza era lungă. Marea se agita pe măsură ce urca fluxul. N-avea să aibă prea mult timp să profite pe cât se putea de ziua aceea.

— Acum ce urmează? întrebă April când rămăseseră în sfârşit singuri. Tata nu vrea să meargă la cimitir. Spune-mi ce trebuie să facem acum.

— N-am nici cea mai mică idee, răspunse Brian. Cred că ne ducem să mâncăm. Avem cu toţii nevoie să băgăm ceva în gură.

— Parcă nu-mi vine să cred c-o să-mi mai fie foame vreodată.

April se înfăşură mai bine în jacheta ei, avea pielea de găină. Acum vedea dintr-o parte coşciugul mamei ei. Nişte bărbaţi costelivi, transpiraţi, îl

încărcau într-un dric.

— Ceremonia a fost frumoasă şi aşa mai departe, zise April. Dar parcă suna a gol, parcă n-avea nici un rost. Înţelegi ce vreau să spun?

— April…

— Bine, poate ce spun e o cruzime. Probabil că mă simt eu golită şi fără rost.

— Hei, April…

— E ca şi cum… Ce se presupune că trebuie să facem acum? Nu la masă mă refer. Boala mamei a fost fundalul, zgomotul alb din viaţa noastră în ultimii douăzeci de ani. Ce facem de-acum încolo?

Brian se încruntă şi-i puse o mână pe umăr.

— Cred că n-am terminat încă aici, zise el şi îi arătă ceva în spate. Mai avem nişte oaspeţi.

April se întoarse, cu zâmbetul trist pe buze. Da, bună ziua, domnule doctor, vă mulţumesc că v-aţi ocupat de mama în primăvara lui 2003.

Dar în spatele ei April n-a văzut vreun alt membru al breslei medicilor, silit de patronul lui să fie prezent. L-a văzut pe Troy Edward Vogt III, în carne şi oase, însoţit de fetele lui. Aproape n-a crezut că-i el, aşa că s-a uitat la Brian pentru confirmare. Fratele ei a încuviinţat din cap, apoi a zâmbit într-un fel care zicea: „Eu am avut întotdeauna încredere în Troy“. Aşa era Brian. Vedea întotdeauna numai părţile bune.

Cu gura întredeschisă, April rămase încremenită pe loc. Brian o împinse de la spate. Ea făcu un pas nesigur înainte. El continuă să o împingă, până ce April se trezi lipită de pieptul lui Troy, cu faţa ei transpirată mânjind costumul de două mii de dolari.

— Chloe şi Chelsea, îngăimă April şi se îndepărtă de el. Fetele. Cu ele o să înceapă. Era mai uşor decât să se adreseze tatălui lor. Vă mulţumesc foarte mult că aţi venit. Ştiu ce drum lung aţi avut de făcut ca să veniţi până aici.

Troy îşi păstrase o mână pe jacheta ei, o ţinea de un colţ.

— Nu se putea să lipsim, spuse Chelsea, vorbind, ca de obicei, pentru amândouă. Chloe era atentă doar pe jumătate, ocupată să se uite la Brian, ca toate adolescentele. Te iubim, April.

Cum Chelsea o îmbrăţişa, April simţi că o atinge ceva pe un şold. Când îşi dădu seama ce era, zâmbi.

— Recunosc geanta, zise ea. Îţi vine foarte bine.

— Toată lumea moare de invidie! Am purtat-o zi de zi de când a sosit! Chelsea era cu gura până la urechi, dar brusc se încruntă. Cred că n-ar trebui să vorbesc de genţi la o ceremonie funerară.

— Îhâm, spuse Chloe, aceasta fiind unica ei participare la conversaţie. Cu toate acestea, April o strânse şi pe ea în braţe.

— Vă mulţumesc c-aţi venit, spuse. Înseamnă foarte mult pentru mine că sunteţi aici.

— Salut, frăţioare, ce mai e nou? spuse Brian. April nu vedea decât mâna puternică a lui Troy care o strângea pe a lui Brian. Mă bucur c-ai putut veni.

— Îmi pare rău, Brian. E o lovitură grea, grea de tot.

April asculta sunetele pe care le făceau cei doi bărbaţi în spatele ei îmbrăţişându-se, ecoul bătutului reciproc pe umeri.

— Mulţumesc, Troy. Brian apăru din nou în câmpul ei vizual şi îi aruncă o privire pe care ea nu era în stare s-o interpreteze. Atunci eu mă duc să văd pe unde-or fi Allie şi cu tata. Chelsea, Chloe, vreţi să veniţi cu mine?

Fetele dădură deodată din cap, una fără prea mult entuziasm, cealaltă mai cu viaţă.

— Bine, spuse Brian. Troy, April, vorbim mai târziu. Ne vedem la restaurant.

April rămase nemişcată, asculta cum vocile lui Chloe şi Chelsea se îndepărtau, una acuzând-o pe cealaltă că-i strică pantofii favoriţi. Închise ochii şi se concentră pe respiraţie. Tragi aer în piept şi îl dai afară. Era atât de simplu.

— Ai de gând să te uiţi la mine? o întrebă Troy, când ea era pe la respiraţia a zecea. Sau îmi întorci spatele? Eu pot să aştept. Pot s-aştept şi-o veşnicie.

Părea să fie o provocare, dar atunci April se gândi la maică-sa. Se gândi la taică-său şi la tot nisipul care-i cursese lui atât de repede printre degete. Sigur, April putea să refuze să se mişte. Dar ce-avea de câştigat din asta?

Cu ochii încă strâns închişi, April trase în piept o cantitate enormă de aer, pivotă pe un călcâi şi îl privi în faţă pe bărbatul ei.

Capitolul LXVI

— Haide, zise Troy. Hai s-o luăm pe jos.

— Hmm, ce-ai zis?

April se aştepta la ceva mai multă tandreţe, măcar la nişte condoleanţe.

— Ia-o din loc. Acum.

Fără să verifice dacă ea îl urmează, Troy o luă în jos pe trotuar, spre vest, către Hotel Del Coronado, ale cărui acoperişuri roşii, ţuguiate, se zăreau pe deasupra clădirilor din apropiere. Dacă Coronado însemna ceva, atunci însemna hotelul ăsta. Hotel Del era locul cel mai important din oraş, copilul său favorit, personalitatea lui era atât de puternică, încât nimic altceva de pe insulă nu se putea compara cu el în strălucire.

— Vii? strigă Troy peste umăr.

April privi spre biserică. Se uită la spatele bărbatului ei. Se uită iar la biserică, apoi, ca şi cum picioarele ei acţionau din propria lor iniţiativă, o luă pe urmele lui.

— Cum a fost zborul? îl întrebă ea când l-a ajuns din urmă.

— O minune, mormăi el, grăbind pasul. Ajunşi la stradă, Troy a apăsat pe butonul semaforului. April se aştepta ca el s-o ia de mână. Dar n-a luat-o.

— De ce eşti aşa de iritabil, când tu eşti cel care…

— Da, cel care te-a înşelat. Ştiu. N-aş putea să uit, oricât aş încerca.

April se opri la colţ. Apăruse omuleţul verde care le făcea semn că se putea traversa, îi încuraja s-o facă. Trecu un grup de turişti, încercau să nu se uite la soţul ei adulterin. Unul în costum, când toată lumea purta şlapi. Tipic.

— Troy! strigă ea. Stai pe loc! Nu pleca!

El era la jumătatea şoselei.

April alerga după el acum, un adevărat sprint, i se auzeau tocurile lovind asfaltul. Când ajunse lângă Troy, el era la marginea plajei, privind marea cenuşie, plictisită, care lovea nisipul. Atunci lui April îi veni în minte fratele ei. Valurile erau mici, furioase, nu se putea face surfing. Brian n-avea să aibă parte de nici o consolare pe ziua aia.

— De ce te înfurii aşa? întrebă April. Tu ai vrut să iei avionul şi să vii. Nu eu ţi-am cerut-o. Nici nu credeam c-ai să vii.

— Încă o dată, încrederea pe care o ai în mine e copleşitoare. Nu credeai c-o să vin la înmormântare? Eu aş spera, oricare ar fi împrejurările, că dacă rolurile ar fi inversate, ai veni la înmormântarea mamei mele.

— Sigur. Da. De bună seamă, spuse April, vag nedumerită. Nu-i trecuse niciodată prin cap că mama lui Troy, regina şopârlelor din comitatul Westchester, ar putea muri. Ea era ca un gândac negru de bucătărie. Supravieţuise celor şapte bărbaţi pe care-i avusese şi, de asemenea, suflului atomic al bătrâneţii sufletului. Tu spuseseşi că o să *încerci* să vii, natural că eu…

— Am nevoie s-o aud de la tine, April, spuse Troy, în vreme ce îşi scotea pantofii Gucci şi îi trântea la câţiva metri de un vagabond. Am nevoie să-mi spui cu gura ta că divorţăm.

— Nu mi-am dat seama că ajunsesem la vreo decizie. Dar dacă asta doreşti, nu înţeleg de ce mă pui pe mine s-o spun.

— *Nu* asta doresc! spuse el, strigând spre cer. N-ai idee *cât de mult* nu doresc asta!

— Am senzaţia că vrei să am eu rolul celui rău.

Troy râse tare, sacadat.

— Nu, cred că rolul ăla e bătut în cuie pentru mine, spuse el. Ce naiba să cred? Te-am rugat să te hotărăşti. Ori treci peste ce s-a întâmplat, ori nu. Şi de atunci n-am mai auzit nimic de la tine de… Cât să fie? De vreo două săptămâni?

— N-a trecut atâta timp.

— Pentru nişte oameni căsătoriţi, pot să pară ani. Mă gândeam că, dacă ar fi să se termine căsnicia noastră, mi-ai oferi beneficiul unei micuţe înştiinţări, în loc să mă laşi să-mi dau singur seama, din lipsa ta de comunicare şi din tendinţa de a te ascunde într-o ţară străină.

Troy păşi pe nisip şi o luă înainte pe plajă. April se uită la pantofii ei, tot de lux, apoi la vagabond. Înjurând în surdină, îşi aruncă şi ea pantofii din picioare şi o porni pe nisip după bărbatul ei, aproape fostul-bărbat.

— Foarte drăguţ, zise ea când, în fine, îl prinse din urmă. Troy se aşezase pe jos, cu faţa la mare. Îmi vorbeşti de divorţ la o oră de la înmormântarea

mamei. Îţi mulţumesc al naibii de tare c-ai transformat ziua asta într-una de neuitat.

— Vorbesc de divorţ doar pentru că tu ai început conversaţia. În felul tău. Cât o priveşte pe maică-ta, nu-mi spune mie că e un mare şoc. O tratai drept moartă din ziua în care te-am cunoscut. De-abia la a cincea întâlnire am avut parte de marea revelaţie că de fapt era în viaţă şi nu moartă de multă vreme de o boală fără nume.

— Nu eşti cinstit, spuse April. Apoi se gândi la ce-i spusese şi Luc. „Tu mi-ai spus că e moartă de mult.“ Poate că Troy avea dreptate. Poate că amândoi aveau dreptate.

— Nu te contrazic, spuse el. La un anumit nivel nu sunt cinstit. Dar nici tu nu eşti.

Troy clătină din cap, April rămase în picioare, cu părul în vânt, cu braţele strânse în jurul taliei.

— Eu ce-ar trebui să cred? zise ea. Mai întâi mă înşeli. Apoi te porţi de parcă ai fi un tip formidabil pentru că ai mărturisit-o. Apoi eşti la Londra, cu un tren la îndemână, iar metresa în chestiune e lângă tine…

— Greu să-i zici metresă…

— Amica bună de luat în pat. Cum vrei să-i zici. Erai cu ea la Londra şi ai refuzat să vii să mă vezi. Cum ar putea să interpreteze situaţia asta o persoană rezonabilă?

— N-am făcut efortul ăsta. Trebuie să o recunosc. Dar ce se poate spune când tu erai la distanţă de un tacâm la micul dejun? Sau la distanţă de o canapea? Sau chiar în acelaşi pat? Şi la New York ai refuzat să mă vezi. Erai chiar lângă mine, dar ai fi putut foarte bine să fii la Paris.

— Le ce puteai să te aştepţi? Tu ai făcut mărturisirea asta teribilă care m-a făcut să mă întreb dacă am cea mai vagă idee cine eşti. Căci soţul *meu* este simpatic şi credincios şi-n viaţa lui n-ar face aşa ceva. Nici măcar nu mi-ai spus-o în faţă. Ai pus mâna pe telefon şi ai început să mitraliezi, mi-ai aruncat totul în faţă înainte ca eu să-mi trag măcar sufletul.

— Ai dreptate. Ar fi fost mai bine să vorbim direct…

— Da. Sau mai bine deloc. Pe deasupra, un pic mai târziu admiţi, aoleu, că şi pe prima nevastă ai înşelat-o! Lucru care, după câte înţeleg, n-are

nimic de-a face cu mine. Numai că are. Pentru că reprezintă un şablon comportamental. Şi asta-i ceea ce înseamnă persoana.

— N-ar fi trebuit să-ţi spun nimic despre Susannah.

— Pe dracu', murmură April. Zgomotul valurilor şi vântul din aer îi estompau cuvintele.

— Dar tu eşti cea care a întrebat. Şi nu-i nimic de comparat între cele două relaţii. Prima mea căsătorie s-a terminat încă înainte de a începe. Mi-amintesc cum stăteam la altar, cu faţa şiroind de sudoare, gândindu-mă exact câtă vreme i-ar trebui familiei lui Susannah, care are relaţii cu mafioţii, să mă omoare dacă mă dezic. Măcar ştii că în total am fost căsătorit cu Susannah mai puţin timp decât perioada în care noi doar ne dădeam întâlniri?

— Adevărat? spuse April, care-şi înfunda degetele picioarelor în nisipul rece, umed. N-am ştiut niciodată.

— Susannah şi cu mine am fost căsătoriţi doar cât a fost nevoie ca să producem două fete, la cincisprezece luni una de alta. Prima dată când Susannah mi-a trimis hârtiile de divorţ, prima din cele patru dăţi, era în luna a şaptea cu Chelsea. Şi-a retras hârtiile de fiecare dată, dar precis c-ar fi existat şi o a cincea oară dacă n-aş fi avut curajul să pun eu capăt căsătoriei.

— Ţi-a trimis hârtiile când era însărcinată? Cu Chelsea?

— Da. Şi din nou, când era însărcinată cu Chloe. Aşa că nu-mi vorbi mie de şabloane. Nu-i acelaşi lucru. Cu tine, ce s-a întâmplat e din cauză că mă simţeam al naibii de singur. Să nu crezi că te acuz pe tine. Dar tocmai te întorseseşi de la licitaţia aia grozavă din Texas. Se întâmplase ceva şi cu maică-ta sau cu taică-tău. Sau era altceva. Dar n-ai vrut să-mi spui nimic. Ai venit acasă întoarsă pe dos, tristă, dar nu făceai decât să insişti că totul era perfect! Erai îngrozitor de departe de mine.

— Texas? se gândi April un moment. Da, Texas fusese, dar Texas nu însemna nimic. Se întorsese ea oare de acolo atât de nefericită?

— Tensiunea creştea, spuse el. Distanţa. Probabil că aşa se întâmplă în căsniciile care au mai mult de doi ani, dar de unde puteam eu să ştiu? Nu trebuie să te explici tot timpul, nu-i aşa? Relaţiile trec prin diverse cicluri. Acum înţeleg. Căsniciile se mişcă. Sunt cazuri fericite, sau triste, sau nici una, nici alta. Trec prin flux şi reflux.

— Care-i de bine? întrebă April. Fluxul e de bine sau refluxul? Pentru că aş avea argumente pentru amândouă posibilităţile.

Trăind la trei străzi de Pacific, ei îşi plănuiau ziua în funcţie de flux şi reflux. Când să mergi, când să faci surfing, când să stai la plajă, când să priveşti apusul, dând pe gât bere furată de la magazinul Qwik. Când venea fluxul, apa era mai aproape, mai puternică, mai maiestuoasă. Dar când era reflux, aveai mai mult spaţiu să alergi, să mergi, să explorezi întinderea plajei.

— În realitate, spuse Troy şi chicoti un pic, habar n-am. Nici măcar nu înţeleg prea bine analogia pe care am făcut-o.

— Nu s-a întâmplat nimic în Texas, spuse April. Aproape nimic. Dintre obiectele puse la licitaţie făcea parte o măsuţă de toaletă care mi s-a părut să fie copia uneia care îi aparţinuse mamei. Oricum, nu era aceeaşi. Datele nu corespundeau. Apoi m-a sunat tata şi a zis că e ceva urgent. Am luat avionul şi m-am dus să-l văd, poate îţi aminteşti. S-a dovedit că de fapt nu era nimic alarmant. Aşa că atunci când am zis că totul era perfect, chiar aşa era. Totul era ca mai înainte, nimic nu se schimbase. E ciudat cum acest gen de nimicuri pot să-ţi dea o lovitură.

Troy încuviinţă din cap.

— Deci, spuse April, dacă am dat impresia că mă ţin la distanţă, îmi pare rău. Dar reacţia ta la greşeala mea a fost disproporţionată.

Nu era vorba de faptul că puteai să te culci cu cineva din pricina singurătăţii. Nu era vorba nici de faptul că April nu făcuse şi ea la fel.

— Absolut, spuse Troy. Încerc doar să explic de unde mi s-a tras, ceea ce nu-i acelaşi lucru cu o scuză. La urma urmelor, mă simţeam respins. Şi-apoi a fost călătoria la Singapore, şi ea, acolo, o femeie, o persoană deschisă, care mă asculta.

— Aşa sunt toate.

— A fost oribil. Când am înşelat-o pe Susannah, n-am simţit nimic. Nimic. Când a fost vorba de tine, am simţit instantaneu că-s cel mai mare nenorocit de pe lume.

— Bine.

— Dacă vrei… Câtă vreme vorbim în continuare despre acelaşi lucru.

— Aş vrea să nu-mi fi spus niciodată, pufni April.

— Pardon?

— Despre Singapore. De ce mi-ai povestit dacă era doar o chestie de-o noapte? Atât de diferită de ce se întâmplase în cazul lui Susannah, că cele două cazuri nici nu puteau fi comparate?

— Pentru că eu cred în onestitate în căsnicie, spuse Troy. Mă îngrijorez la gândul că tu nu crezi.

— Dar asta n-a făcut decât să te spele pe tine de orice vină, mie nefiindu-mi de nici un folos. Nici unul. M-a pus doar pe gânduri, m-a făcut să mă întreb când o să-mi dai următoarea veste proastă.

— Trebuie că glumeşti…

— Ştiu că nu-i opinia cea mai populară, ştiu! Dar asta e. Sunt mai furioasă că m-ai băgat în chestia asta decât că s-a întâmplat pentru prima dată, considerând că această primă dată este şi unica. Soţii nu trebuie să ştie chiar totul unul despre altul. Ce s-a întâmplat nu ne-a afectat în nici un fel până când n-ai decis tu c-ar trebui să fie aşa.

— Pe toţi dracii! spuse Troy şi îşi sprijini capul pe genunchi. Nu m-am gândit niciodată în felul ăsta la ce s-a întâmplat. Eu cred în completa şi totala onestitate într-o căsnicie, mai cu seamă într-a noastră, pentru că părinţii mei n-au crezut în aşa ceva niciodată şi pentru că e sigur că nici eu n-am crezut aşa în timpul primei mele căsătorii. Voiam ca noi doi să fim altfel pentru că aşa eram. Eram, *suntem*, altfel. Dar, la dracu'. Nu sunt în mod necesar de acord, dar înţeleg despre ce vorbeşti. Zău că înţeleg.

April petrecuse luni întregi întrebându-se dacă îl cunoaşte într-adevăr pe bărbatul ei după şapte ani de căsnicie. Dintr-odată, brusc, îşi dădu seama că ce făcuse Troy, faptul că îşi recunoscuse imediat greşeala, era exact pe aceeaşi linie cu tot ce ştia despre bărbatul ei. Troy gândea în alb şi negru, respecta regulile, şi pentru că nimeni nu-i perfect tot timpul, dacă o regulă nu era respectată, rectifica imediat lucrurile, fără să se gândească la pierderile colaterale.

— Iar eu înţeleg de ce mi-ai spus, zise ea. De ce-ai făcut-o şi maniera în care ai făcut-o. Am fost furioasă, dar nu-i cinstit din partea mea. Nu ţi-am spus niciodată ce-am simţit, poate pentru că nici eu nu ştiam prea bine. Dar mi se pare că, dacă se întâmplă ceva rău, se deschide o cale pentru alte

lucruri şi mai rele. Îţi poţi închipui cel mai prost scenariu, poţi să-l vezi perfect pus în scenă şi în tehnicolor.

Scenariul cel mai rău nu e nici măcar atunci când soţul te înşală o dată. Probabil că poţi trece peste asta. Dar poţi oare trece peste o a doua oară, sau a treia, sau peste mai multe? Avea o aventură de-o noapte, te gândeai apoi că poate trăieşte în acelaşi timp cu altcineva, în fine credeai că mai are o familie în altă parte, în Connecticut, de pildă. Lui April, infidelitatea i se părea un diagnostic permanent şi de lungă durată, o boală care până la urmă ducea la moarte.

— De douăzeci de ani mă aşteptam ca mama să moară, spuse April. Totul, viaţa mea, mergea ca pe roate, apoi brusc am aflat că era bolnavă şi că boala ei nu putea decât să progreseze. Că avea să-i macine creierul, ni s-a spus, până ce ajungea un fel de şvaiţer, iar apoi nu mai rămânea nimic din el. Am tot aşteptat, am aşteptat fără încetare ca ea să dispară. Îmi pare rău că asta am făcut şi în legătură cu tine. Îmi pare rău că m-am aşteptat tot timpul la ceva şi mai rău.

— Doamne, April, zise Troy şi se uită în sus la ea. Pe frunte i se imprimase urma rotundă a ceasului. Nu se poate să gândeşti în felul ăsta. Nu se poate să trăieşti aşteptând în fiece clipă să se întâmple o nenorocire. E oribil.

April dădu din umeri. Troy avea dreptate. Era oribil.

— Şi asta nu-i tot, spuse April cu un oftat. Ţi-aduci aminte cum a fost acum doi ani? Când sărbătoream cinci ani de când eram împreună? Eu eram la telefon cu fratele meu şi mă băgasem în dulap.

— Plângeai. Troy privea oceanul amintindu-şi. Purtai o rochie de seară, diamante, şi plângeai. Şi mai şi ţipai. Tu, care eşti întotdeauna atât de calmă. Nu te auzisem niciodată ţipând la cineva, mai cu seamă la minunatul Brian Potter, cel care nu face nimănui vreun rău.

Se uită la April şi îi făcu cu ochiul, legătura dintre ea şi fratele ei fiind un subiect de tachinare permanentă între ei. În ce fel de duo soră–frate era respectul atât de profund, încât nu se plângeau niciodată unul de altul? Părea complet nerealist.

— Da, spuse April. Ţipam la el. Cam aşa e.

— „Nu pot s-o fac, Brian. Mă bucur că tu eşti mai curajos decât mine. Dar eu nu pot şi n-o s-o fac.“

— Brian făcuse un test, continuă ea. Era vorba de a afla dacă avea gena pe care o avea mama. O chestie genetică. Nu sunt sigură că ţi-am vorbit vreodată despre asta.

— Nu, niciodată, spuse Troy. Eu m-am întrebat, dar tu n-ai spus niciodată, credeam…

— Tata tocmai ne spusese. Brian s-a dus imediat şi a făcut testul. Iar eu? Ei bine, eu n-aveam nici un chef să aflu cât de nenorocită era provenienţa mea, cum se zice în meseria mea. În termeni clari, cât de stricată era marfa mea.

— Dar Brian? zise el. Marfa lui?

— Fără cusur.

— Şi tu? Ai de gând să afli? Stai aşa. Cred că ştiu răspunsul. Zâmbi stins.

— Mi-am zis că nu-l fac, dar acum nu mai sunt aşa de sigură. Uneori e mai rău să stai să aştepţi vestea cea proastă decât să ştii imediat cum stai. Tortura mentală la care m-am supus în ultimele luni a fost de câteva ori mai intensă decât şocul de a fi aflat imediat de la tine ce s-a întâmplat. În acelaşi fel, aşteptarea morţii mamei a fost cu mult mai dureroasă decât moartea însăşi. Aşa, deci. Poate. Poate o să încerc să aflu.

Dar mai era încă un lucru, nerostit. La început, când trăiau primele zile glorioase ale căsniciei lor, înainte ca durata acesteia să pună vreo problemă, April îşi zicea întotdeauna că era în câştig cu această căsătorie. Troy pretindea că şi el simţea acelaşi lucru, iar fratele ei insista că cele mai reuşite căsătorii erau ca a lor, în care cei doi soţi se simţeau amândoi în câştig.

Dar Troy n-ar fi pretins că făcuse o afacere reuşită dacă April ar fi avut garanţia că va sfârşi într-un pat, incoerentă. N-ar fi considerat că această căsătorie l-a făcut să progreseze dacă era descoperită provenienţa ei oribilă. Acum nu mai conta aşa de mult. Nu era nimic semnat, pus într-un dosar sau recunoscut printr-un act legalizat, dar era puţin probabil ca el să fie cel care avea să stea s-o păzească lângă acel pat.

— N-am să-ţi spun ce cred eu c-ar trebui să faci, spuse Troy. Dar aş vrea să fie clar, ştii bine că mie nu-mi pasă nici un pic de asta. Ştii, nu-i aşa?

Adică, dacă ai gena aia sau nu. Probabil că ai rămas cu gândul la provenienţa dubioasă şi toate prostiile astea…

April zâmbi, surprinsă că el o citea încă atât de bine.

— Ca să sfârşim discuţia, nu-mi pasă în nici un fel cu ce boală te alegi până la sfârşit, zise el.

— Hmm, mersi. Zâmbetul i se lărgi. E interesant cum pui tu problema.

— O să ne ocupăm de ce-o fi să fie, asta sau altceva. Şi când zic „ne“, chiar asta vreau să zic. Tu mi-ai zis să spun dacă vreau să divorţăm, dar n-am să spun aşa ceva pentru că nu-i adevărat.

Vocea lui Troy, de obicei puternică, plată, fără să trădeze vreo emoţie, începuse să tremure. April se simţi luată prin surprindere. Nu-l văzuse nicicând atât de emoţionat, de vulnerabil, nici chiar când îi povestise despre Willow. Asta se petrecuse la telefon, poate că asta fusese cauza, dar în nici una dintre următoarele lor convorbiri nu se mai arătase atât de afectat. Troy nu se dădea niciodată în spectacol, da, şi nimeni de pe plajă nu şi-ar fi imaginat că era vorba acolo de o adevărată scenă conjugală. Dar, pentru Troy, ce se întâmpla era o demonstraţie, ba chiar una serioasă.

— Îţi mulţumesc, spuse April. Îţi mulţumesc pentru ce-ai spus.

Nici eu nu vreau un divorţ.

Cuvintele erau acolo, dar nu le putea rosti. Era adevărat? Sau era doar răspunsul dat din reflex? Soţul îţi spune un lucru, tu îi răspunzi la fel.

Când văzu că ea nu avea nici o reacţie, Troy dădu din cap, muşcându-şi buza de jos, cu ochii plini de lacrimi.

— Mergem? spuse el şi arătă cu capul spre drum. Discuţia nu s-a terminat, dar eu nu prea ştiu ce să mai spun.

April dădu şi ea din cap. Şi pentru ea discuţia se cam terminase, dar mai avea o întrebare de pus. Troy respecta punctul ei de vedere cu privire la confesiunea despre Willow. April trebuia să-l respecte şi ea pe-al lui.

— Eu trebuie să te mai întreb ceva, spuse ea în vreme ce se îndreptau spre stradă. Nu încerc să ating din nou nişte răni mai vechi, zău că nu. Dar trebuie să te întreb.

— Bine, dă-i drumul, zise el cu un râs nervos. Nu pot decât să-mi imaginez în ce necaz mai intru de data asta.

— Nimic de genul ăsta, promit. April respiră adânc. Şi dacă m-aş culca şi eu cu cineva? Tot o noapte. Ai vrea să fii la curent?

— Ce fel de întrebare e asta? Sigur că… Troy se opri. Se uită la ea şi o privi dintr-o parte.

— Gândeşte-te bine înainte de a răspunde, zise April, susţinându-i privirea.

— Sigur că…

— Gândeşte-te.

— Sigur că totul ar depinde de situaţie, spuse el în fine.

— Să zicem că astă-seară pleci acasă…

— Nu plec acasă astă-seară.

— Să zicem că astă-seară pleci acasă, iar eu merg la băut cu fratele meu şi mă încurc cu vreun tip cu care eram colegă la liceu.

— Un tip cu care erai colegă? Troy părea plictisit, un pic nesigur pe el.

— Uite, nu ştiu, cum ar fi Miguel Guttierez. Era un foarte bun fotbalist.

— Aha, e ceva ce-ar trebui să ştiu despre Miguel ăsta?

— Nu! Deloc. N-am mai vorbit cu el de cincisprezece ani. Nici măcar nu ne-am sărutat vreodată. Am luat un nume la întâmplare.

— Şi străin, notă Troy.

— Da.

— Şi aventura de astă-seară. S-ar petrece pentru că eşti tristă şi singură şi încă supărată pe mine, iar Miguel e încântător şi interesant şi poate şi foarte sexy?

— Ceva în genul ăsta.

El suspină.

— Nu, spuse el. Sunt de acord cu ce-ai spus tu înainte. Mă surprinde că spun eu asta, dar sunt de acord. N-aş vrea să fiu la curent. Poţi să păstrezi totul pentru tine.

April se gândi, deşi nu era chiar sigură, dar se gândi că Troy înţelesese tot ce voise să spună cu întrebarea ei. N-avea să mai abordeze subiectul ăsta.

— Deci cu Parisul aproape am terminat, zise ea când îşi regăsiră pantofii abandonaţi, din fericire nu fuseseră furaţi de vreun vagabond ca să fie schimbaţi pe vreo sticlă. Cam într-o săptămână sunt acasă.

— Acasă. Vocea îi suna dogită. Ai de gând să vii înapoi la apartament?

— Da. April încercă să nu-i tremure vocea. Pentru moment. Vreau să zic, dacă sunt bine-venită.

Troy clătină din cap într-un mod care nu spunea nici da, nici nu. Amândoi îşi curăţau nisipul de pe picioare. După ce-şi puse din nou pantofii cu toc, April se uită în sus şi-l descoperi pe Troy privind-o cu o expresie pe care n-o putea descifra.

— E hotărârea ta, zise el. Este *hotărârea* pe care-o iei? Sau doar un pas care va fi urmat de nu ştiu câţi alţii?

— Primul pas. Nu ştiu ce-o să se mai întâmple, dar e ceva.

— Cât la sută, Vogt? Spune-mi cât la sută.

— Probabil jumi-juma, zise ea şi-i făcu cu ochiul. April glumea în mare parte, dar presupunea că jumi-juma nu e prea departe de adevăr. Probabilităţile erau o prostie, dar April voia să îşi păstreze totuşi un spaţiu de manevră.

— Mă omori, spuse Troy şi zâmbi şi el. Să dăm cu banul.

— Zău? Statistica asta e cea care te angajează cel mai puţin.

Chipul lui Troy se lumină într-un mare zâmbet.

— Bine, zise el. Cel puţin ştiu pe ce picior dansăm. Pentru moment.

Îi întinse mâna. April i-o luă într-a sa.

Cu degetele împreunate, păşiră pe trotuar. April se simţea parcă mai uşoară, mai plină de speranţă. Era o reacţie ciudată, dat fiind că se afla poate la capătul căsniciei ei şi asta tocmai după ce se sfârşise viaţa mamei ei. Un singur lucru e bun când eşti la nivelul cel mai de jos: nu te poţi uita decât în sus.

Capitolul LXVII

April se întoarse la Paris sfâşiată, cu nervii zdrenţe. Nu putea să iasă din apartament fără să se simtă copleşită de mirosurile şi de zgomotele oraşului.

Oare dintotdeauna fuseseră scuterele insuportabile? Şi mirosul de pui fript din jur atât de puternic?

Mai avea trei zile până la plecare, iar ceasul din capul lui April bătea foarte tare. Cu fiecare pas era mai aproape de sfârşit, nu mai rămăsese decât o distanţă infimă până la încheierea popasului ei la Paris, iar eforturile ei de a face ceva cu ce rămăsese după Marthe nu avuseseră nici un rezultat concret. April nici nu-şi putea închipui cum o să arate catalogul, dacă va conţine cuvintele „colecţie particulară“ sau numele întreg al lui Marthe. Lăsând deoparte catalogul, April nu era în stare să-şi imagineze cum avea să arate viaţa ei după aterizare. New Yorkul i se păruse atât de departe, iar acum se repezea peste ea cu o viteză de necrezut.

April a fost surprinsă când Luc a sunat-o într-o sâmbătă. De când se întorsese de la San Diego, schimbaseră câteva saluturi scurte la diverse şedinţe sau în apartamentul lui Marthe. Relaţii strict profesionale, aşa încât nu se mai aştepta să aibă veşti de la el în afara slujbei, pricepuse asta cu destulă melancolie şi cu nostalgie.

În ciuda comportamentului extrem de protocolar al lui Luc (cum de pieriseră aluziile sexuale?), i se părea că, dacă ar fi luat acum telefonul să îl sune, ar fi comis o trădare. Se culcase cu el şi ea nu-i spusese nimic lui Troy (nu direct, oricum). Asta nu era bine, indiferent cum o luai. Dacă răspundea la telefon era tot un lucru de ascuns, un secret, un fel de complicitate, chiar dacă nu o greşeală directă. Din păcate, April nu-şi făcea iluzii că Luc ar privi-o altfel decât ca pe o colegă. Nu-i plăcea să se gândească la asta, iar această reacţie o enerva chiar mai mult decât că trebuia în primul rând să fie în stare să răspundă la apel.

— *Monsieur* Thébault, zise ea, brusc emoţionată să-i audă vocea, de parcă era un prieten drag cu care pierduse de mult legătura. Deşi prietenia lor nu dura de mult, Luc era categoric şi pierdut, şi drag, datorită felului lui de a fi. Pentru ea era prietenul cel mai apropiat de la Paris, bărbatul care o ajutase să o descopere pe Marthe, care o ajutase să descopere atâtea.

— Am *une plainte*, o anunţă Luc, cu obişnuita lui purtare jucăuşă prezentă din nou, dansând parcă în jurul cuvintelor.

— O plângere? Vai, Doamne, instalează-te la coadă!

— Nu ne-am distrat nici un pic de când te-ai întors din California. Totul se rezumă la muncă. Mă simt parcă silit să fac şi eu ca americanii.

Lui April îi bătea inima să-i spargă pieptul. Ce ar fi trebuit să răspundă? Oare trebuia să-i explice? Cu Troy nimic nu se schimbase iremediabil, rezultatul pozitiv era doar că se înţelegeau unul pe altul şi că erau de acord că exista probabilitatea ca situaţia să se rezolve, deşi nimic nu era sigur. Mai exista, desigur, şi Délphine Vidal. De ce se jucase Luc cu ea, de vreme ce exista Délphine? Avea atât de multe de spus, încât probabil era mai bine să tacă.

— Să te americanizezi, tu? Nu te-aş îndemna la aşa ceva, insistă April. Ştiu că nu te-ar scoate nimeni din felul tău parizian de-a fi.

— Hmm. Cred că am arătat că pot fi şi altfel, *non?* Spune-mi, *Avril*, ai fost vreodată la La Guillotine?

April râse nervos.

— Nu, nu propriu-zis, în orice caz. Dar am sentimentul că în ultima vreme am petrecut, la figurat, ceva timp sub o ghilotină.

— E un club de jazz, explică el. În al cincilea arondisment. Astă-seară cântă acolo o mică orchestră. Eu am hotărât că mergem.

— Ai hotărât tu.

— E o idee perfectă, e ultima ta ocazie să te bucuri de oraşul ăsta. Pleci luni, *non?*

— Ce memorie bună!

— Doar pentru unele lucruri, zise el. O să mergem. Astă-seară. Nu accept un refuz.

April făcu o pauză, înghiţi o gură de cafea. Sigur că voia să meargă, dar lucrurile pe care le treceau sub tăcere îi urlau ei în urechi chiar în clipa aceea. Iar ultima oară când Luc o *forţase* să petreacă o noapte în oraş se terminase în pat.

— Nu ştiu, zise ea în cele din urmă. Deşi ea fusese cea care provocase flirtul de ziua naţională, trebuia să îl facă să înţeleagă clar că aşa ceva n-avea să se mai întâmple şi trebuia să o facă fără să zică lucrurilor pe nume şi reuşind să îşi păstreze măcar o urmă de demnitate. Cred că se poate. Atâta vreme cât suntem de acord că e vorba *doar* de club…

— *Bien sûr!* Nici nu-mi trece prin cap să cred altceva.

— Bine, s-ar părea că-i rost de o distracţie minunată, zise April şi se întrebă dacă pentru Luc nu conta deloc ce se petrecuse între ei. Probabil că avea combinaţii şi întâlniri care nu-l angajau la nimic în fiecare zi a săptămânii. Asta măcar explica veşnicul lui surâs ironic. Fără să pomenim de talentele lui din budoar.

— Vin să te iau la zece, spuse el. Să-ţi pui pantofi solizi, potriviţi pentru o plimbare pe jos.

Şi cu asta încheie conversaţia.

April îşi petrecu restul dimineţii încercând fără prea mult elan să corecteze catalogul. La prânz vizită o *fromagerie* din apropiere, cumpără cea mai mare şi mai mirositoare bucată de brânză şi o mâncă dând pe gât un pahar de Pouilly-Fumé. Masa perfectă, deşi timp de câteva ore după aceea a tot simţit gustul brânzei în gură.

Luc a sosit la uşa ei cu cincisprezece minute întârziere după ceas, dar cu treizeci de minute mai devreme decât îi era obiceiul. Privindu-l cum arăta în hol, în nişte blugi negri, cu un pulover cam larg şi cu părul ondulat care veşnic părea netuns, April se simţi din nou nostalgică. Îi reamintea de băieţii cam bleguţi cu care avea întâlniri când era la liceu, privilegiaţii care nu înţeleseseră că le făcea o favoare. Cei care o făceau pe April să creadă că avea în faţa ei o viaţă lungă şi minunată, unde nu conta de care parte din procentajul jumătate-jumătate ar fi avut parte.

— *Bonjour*, îi spuse April şi zâmbi. Simţea o dorinţă inexplicabilă de a-l mângâia pe păr.

— *Tu es belle*.

— *Merci*. April făcu o reverenţă în glumă. Era nostim limbajul ăsta. În America ziceai cuiva „ce frumos *arăţi*“. În Franţa ziceai „ce frumoasă *eşti*“, fără ocoliş. Nu că arată, că pare, fără condiţie temporală.

— *Tu es prête?* Luc îi întinse braţul.

— *Oui*. April zâmbi larg şi îl luă de braţ.

Au ieşit pe stradă şi au luat-o în jos spre primul arondisment. Pe măsură ce înaintau, Luc a întrebat-o despre înmormântare, despre tatăl ei şi despre Brian. Ea a descoperit că era în stare să-i răspundă la întrebări fără să i se pară c-ar fi o tortură. Se surprinsese chiar şi pe ea însăşi.

— Deci vezi bine, zise Luc când ea termină. Aveam dreptate. A fost o poveste de dragoste. Între părinţii tăi. Între părinţi şi copiii lor. Ce familie norocoasă ai avut!

— N-aş zice că norocos poate să rimeze cu Alzheimer. Dar aveam… Avem… o relaţie specială. Şi mă mândresc cu ce a făcut tata pentru ea.

April s-a oprit din mers o clipă.

— Îţi vine să crezi? Arătă spre clădirea care era în faţa lor, iconica piramidă iluminată noaptea. Îţi vine să crezi că de data asta n-am petrecut nici măcar o secundă înăuntru?

— *Mon Dieu!* La ce e bun un turist ca tine, care nici măcar Luvrul nu-l vizitează? Ar fi vremea să ţi se retragă paşaportul. Mi se face ruşine pentru toată naţia ta.

— Ar trebui să ţi se facă pentru diplomele mele de istoria artei. Mă duceam tot timpul cât am trăit aici. Cel puţin de câteva ori pe săptămână. Făcea parte din programul meu obişnuit. Şi de data asta? Nici măcar o dată.

— Ei, s-ar zice că ai fost puţin cam preocupată, zise Luc. Oricum, cel mai bun lucru când eşti la Paris este să faci chestii pe care nu le-ai mai făcut înainte.

— Atunci trebuie să considerăm un succes călătoria asta. Am făcut multe lucruri pe care nu le mai făcusem înainte, zise ea, apoi roşi ca focul. Da, făcuse multe la Paris, iar Luc nu făcea parte dintre cele mai puţin importante. Oricum, ne lipsim de Luvru astă-seară. În locul lui, hai la ghilotină, *monsieur!* Tăiaţi-i capul femeii ăsteia!

April şi-a trecut o mână prin dreptul gâtului şi s-a urnit din loc. Luc a ridicat ochii spre cer, a râs şi a urmat-o în jos, spre Sena.

Păşind pe Pont du Carroussel, April s-a oprit să zică ceva, dar a descoperit că Luc nu mai era în spatele ei.

— Luc! l-a strigat ea văzând că o luase de-a lungul Senei spre Port du Louvre. Trebuie să traversăm aici!

— Nu, nici gând. Putem să o luăm pe o cale mai bună.

— Ăsta-i drumul cel mai bun, mormăi April, căci picioarele îi erau deja pline de băşici. Alergă ca să-l prindă din urmă. Port du Louvre e superb şi foarte parizian şi tot ce vrei, dar e oare calea cea mai eficientă?

— *Eficientă?* Port du Louvre e un scop în sine, *ma chérie*. Şi mai încolo e încă un pod, un pod mai bun ca să traversezi apa. Le Pont des Arts. Îl cunoşti?

— *Bien sûr!* Cine nu-l cunoaşte?

Pont des Arts e un pod pentru pietoni, care leagă Luvrul de Academia Franceză, de pe celălalt mal. Deşi podul propriu-zis e de lemn, balustradele parcă formează un gard din lanţuri de fier frumos împletite. Podul e celebru pentru priveliştea superbă a fluviului şi pentru aerul lui artistic şi romantic. A fost pictat de Renoir, iar acum se picta pe el aproape în mod constant. În timpul zilei, nu mergeai nici doi paşi fără să dai de un şevalet.

Dar poate, mai presus de orice, Le Pont des Arts e cunoscut pentru lacătele fixate pe balustradele de metal. Urmând o lungă tradiţie, perechile de îndrăgostiţi atârnau „lacăte ale iubirii“ de bare, drept simbol al legăturii lor eterne. Unele erau enorme, altele aveau cifru, precum cele care se pot vedea în vestiarele sălilor de sport. Altele erau pictate sau aveau înscrise pe ele versuri. Uneori era prinsă de o bară şi câte o buclă de păr.

— Mă bucur că-l ştii, zise Luc şi o luă pe pod. Altfel aş fi jenat. *Madame* Vogt, am ceva pentru dumneata.

Se opri şi scoase din buzunar un lăcăţel de culoare aurie.

— Un lacăt al iubirii? întrebă April cu inima galopându-i. Asta era o trădare mai teribilă decât să te culci cu cineva.

— Aşa s-ar zice, răspunse Luc. Dar nu e ce cred unii şi-alţii. Nu-i nevoie să semnifice chiar asta, înţelegi? Poate, dar nu e obligatoriu.

Îi puse lacătul în palma care îi tremura uşor.

— Am scris pe el iniţialele tale, spuse el. Doar ale tale. Sper să-ţi aminteşti că nu sunt un bursuc care să te hărţuiască pe teme sexuale.

April încercă să râdă, dar sunetul îi rămase undeva în gât.

— O să te întorci la New York, zise el. Şi o să îţi reiei viaţa cu *le grand m'sieu*. O să fii fericită. Mai fericită decât înainte.

— Eu nu sunt aşa de sigură, murmură April.

— Vizita în California. Când te-ai întors, ai zis că o să fii fericită. N-ai povestit nimic, dar asta mi-ai spus totuşi. Zâmbi un pic dus pe gânduri, în jurul ochilor i se formaseră mici riduri. Te rog să nu te întristezi, *ma belle!* E bine aşa. Nu toată lumea ajunge unde şi-ar dori cu adevărat.

— Nu sunt tristă, spuse April. Doar că… Nu-s în stare să explic ce simt.

— Nu-i nevoie. Eu înţeleg. Te înţeleg perfect. Acoperi lacătul cu mâna. Ţi-am adus lacătul ăsta ca să-ţi aduci aminte. Deşi te vei întoarce la New York, acasă la tine, Parisul va rămâne de-a pururi o părticică din tine.

— E nemaipomenit de drăguţ, spuse April. Era atât de emoţionată, că singurul lucru pe care-l putea face era o glumă. Dar poate că ştii că primăria trimite lucrători să le taie în mod regulat, nu? Ăsta o să rămână o părticică din Paris doar vreo zece zile.

Luc râse dându-şi capul pe spate.

— Veşnic practica *madame* Vogt. La urma urmelor, ce contează? Asta-i viaţa, efemeră, trecătoare. Chiar dacă ceva dispare, nu înseamnă că nici n-a fost.

— Mulţumesc, Luc. Zâmbi şi se aplecă să-l îmbrăţişeze şi să-l sărute pe amândoi obrajii. Înseamnă mult pentru mine.

— Iar tu ai însemnat mult pentru mine.

April nu mai ştia ce să spună. Se opri în loc privind lacătul care sclipea la lumina felinarelor. Luc o împunse în coaste îndemnând-o să meargă.

Ca în transă, April îl urmă de-a lungul podului spre al cincilea arondisment, întâi la Guillotine, în cele din urmă la Caveau des Oubliettes, Groapa Uitaţilor, deşi nimic din ce se întâmplase în oraşul ăsta, sau între ea şi Luc, n-avea să fie vreodată dat uitării.

Capitolul LXVIII

— Am ajuns, spuse Luc, când intrară pe uşa clubului La Guillotine.

— Superb. Seamănă mult cu un pub englezesc.

— Doar că nu rămânem la parter. Îi arătă capătul camerei. Le Caveau des Oubliettes. Coborâm. În Groapa Uitaţilor.

Coborâră împreună o serie de trepte umede, înguste, prost luminate, ornamentate cu nişte cătuşe şi lanţuri ruginite. Apoi intrară într-o încăpere

căreia doar podeaua de pământ îi lipsea ca să fie chiar o pivniţă. După câte zicea Luc, fusese cândva sala de aşteptare a celor care urmau să fie executaţi, aşa că numele i se potrivea aproape perfect. Lui April i se părea că într-adevăr miroase a moarte. Ceva între urină şi vomă, *non?*

Pivniţa nu avea decât douăsprezece mese, multe dintre ele erau ocupate. April îşi alese un scaun, iar Luc sosi cu două pahare de vin. Se aşeză şi el şi îşi trase scaunul mai aproape. April se sperie o clipă la gândul că încă mirosea a brânză, de la prânz.

— Deci, spuse el când muzicienii se instalau pe scenă. Înainte să înceapă orchestra şi să nu ne mai putem auzi, am să îţi dau o veste bună. Agnès Vannier e gata.

— Ce înseamnă că e gata? spuse ea cu un glas egal. De data asta nu. Nu voia să îşi facă iar iluzii. Gata să adoarmă? Să moară? Să danseze?

— Să danseze? *De quoi parles tu?* Înseamnă gata. Putem să mergem s-o vedem oricând.

April râse, un râs-plâns cam isteric. Acum că ea era, practic, cu un picior în avion, sigur că femeia voia să-i vorbească. Luc numea asta o veste bună, şi chiar ar fi fost dacă totul n-ar fi devenit atât de complicat. April nu mai putea rămâne în Paris nici măcar o secundă în plus. Pe deasupra, titlul inevitabil de „Colecţie privată“ dat licitaţiei însemna că, pentru doamna Vannier, Marthe şi lucrurile ei nu reprezentau decât un subiect de bârfă între femei bătrâne.

— *Ça va?* Arăţi de parcă ai avut un atac de *hystérie*.

— Aşa am eu noroc. Eu trebuie să plec, iar ea e gata. Şi, te rog, fără glume despre lipsa mea de interes faţă de starea sănătăţii doamnei Vannier. Am înţeles că mă consideri încăpăţânată şi lipsită de inimă din pricina meseriei.

— *Je ne comprends pas!* Am senzaţia că nu mă asculţi. Putem să mergem s-o vedem. Noi doi. Tu şi cu mine.

— Dar plec în trei zile. April se uită la ceas. În două.

— Ştiu. Aşa că o s-o vedem înainte să pleci.

— Crezi că e cu putinţă? se chiorî ea la el. E weekend. Eu plec luni. Devreme.

— Cred c-am zis c-o putem vedea de mai multe ori decât ar fi trebuit, dată fiind capacitatea ta de a pricepe.

— Putem s-o vedem, repetă April.

— *Oui*.

— E-adevărat?

— *Oui*.

— Adevărat-adevărat?

— *Oui, oui*. Doar n-ai surzit! Încep să-mi fac griji.

April aşteptă să-i intre bine în minte ştirea. *Madame* Vannier. Aveau să se ducă la *madame* Vannier, moştenitoarea lui Lisette, stăpână pe toate mărturiile fizice despre viaţa lui Marthe. April putea în fine să capete nişte răspunsuri. Răspunsuri care puteau să nu însemne nimic pentru Sotheby's sau pentru cei care vor licita, dar care contau pentru ea.

— Nu pot… zise ea, parcă era brusc ameţită, beată. Nu ştiu ce să zic. Renunţasem la idee. Îmi zisesem că n-o să se mai întâmple niciodată.

— Luând în considerare programul tău, a trebuit s-o grăbesc un pic pe *madame* Vannier, zise Luc. A amuzat-o grozav cât interes porţi acestei afaceri.

— Sunt convinsă că a amuzat-o. Ridică ochii spre tavan. Probabil că mă consideră o adevărată ţicnită. Totuşi, nu-mi pasă. Doar asta aşteptam.

— E adevărat că ai urmărit cu încăpăţânare acest scop, zise Luc râzând.

— Mai urmăream şi alte câteva lucruri, spuse April şi zâmbi şi ea. Dar *madame* Vannier era în capul listei. Depline dezvăluiri, deşi probabil asta n-o să ajute cu nimic felului în care se va ţine licitaţia. În ciuda eforturilor mele, firma nu cedează şi e inutil să-i mai îmboldesc în momentul de faţă. Aşa că pot să continui eu să urlu despre provenienţă, n-o să fie decât un *merde*. Nu pentru Sotheby's vreau s-o văd, ci pentru mine.

— Deci n-o să mai insişti pentru licitaţie? Să-i faci să accepte ca licitaţia să poarte numele lui Marthe?

— Nu. April luă o gură de vin. Am lăsat-o baltă.

— Ai lăsat-o baltă? Asta nu sună deloc a americanca mea favorită.

— Asta e, dădu April din umeri. Pe scenă un bărbat cânta nişte note la saxofon. Am tot încercat, dar m-am împotmolit. Nu poţi să te loveşti cu capul de acelaşi zid chiar la nesfârşit.

— Şi dacă n-ar mai fi nici un zid? Dacă a trecut prin el altcineva?

— Cred că te încurci iar în expresii.

— Nu folosesc nici o metaforă. Încerc să-ţi dau nişte ştiri, nişte informaţii despre licitaţia asta pentru care îţi baţi tu capul.

— Atenţie! Dacă ar fi o licitaţie care să se ocupe de lovituri de capete, asta ar implica nişte albume de muzică şi nişte atomizoare cu soluţii pentru păr. Dar hai, spune, la ce licitaţie te referi? Una dintre cele cu piese de la Marthe?

— Da, într-un fel.

— Care? Mobilă sau tablouri sau poate toată argintăria, cutiile aurite şi curiozităţile?

— Nici una dintre astea. Unica. În octombrie. Cuprinzând toate obiectele acumulate de *madame* de Florian.

— Despre ce vorbeşti?

— Va fi o licitaţie care-i va purta numele, Avril. Exact cum ai vrut tu.

April se uită la chipul lui Luc, aşteptându-se la o expresie ironică sau la o ocheadă, sau la ceva care să-i indice că făcea pe nebunul. Trebuie că făcea pe nebunul. Ăsta era genul lui.

— N-ai haz, zise ea.

— Nu încerc să am haz.

Tocmai atunci a scârţâit un instrument. April a scuturat din cap, ca şi cum voia să-şi limpezească creierul.

— Acum câteva săptămâni o păsărică mi-a spus… începu Luc.

— Te rog nu mai încerca să te foloseşti de expresii americane, zău. Ce păsărică? Cine ţi-a spus, ce?

— Păsărică nu e o expresie, cred eu. Strânse buzele concentrat. A zis că o cheamă Păsărică. Cel puţin aşa cred c-a zis.

— Birdie! căscă gura April. Era oare cu putinţă? Avea Luc idee despre cine vorbea? Asistenta mea! Cu ea ai vorbit?

— Da, da. A spus că e asistenta ta.

— Când? De ce? Ce s-a întâmplat? Cum de-a avut măcar…

— Doar i-ai trimis jurnalul lui Marthe, *non?* întrebă Luc cu o notă de dezaprobare în glas. Nu eram la curent că le-ai dat şi altcuiva.

— Da. April îşi drese glasul. Aşa e. Doar pentru a le pune la dosarul nostru. Şi pentru cercetări. Birdie face cercetări pentru mine. Provenienţă.

— Iar începi cu asta?

— Şi nu-ţi face griji, am folosit metoda potrivită de a scana documente vechi.

— *Avril*…

— Bine, splendid. I le-am trimis. *Copiile*, atenţie! Pentru dosarele noastre, da, dar şi din cauza curiozităţii mele nestăpânite. I le-am arătat şi tatălui meu, şi lui frate-miu şi uneia dintre fiicele mele vitrege, şi nu regret. Îmi pare rău, dar nu.

— Ei bine, spuse Luc şi luă o gură de vin. Nu-i rău că eşti aşa gură-spartă.

— Observ că Luc Thébault îşi etalează din plin stilul cuceritor…

— Vorbesc serios. Ai făcut cunoscute asistentei tale aceste documente şi se pare că ea avea acelaşi punct de vedere ca tine în privinţa licitaţiei.

— *Bien sûr!* Sigur! Are un creier în cap. Dar tot nu înţeleg de ce a vorbit cu tine.

El dădu din umeri.

— M-a sunat. Mi-a spus ce trebuie să fac.

— Ce vrei să zici?

— Poţi avea multă influenţă dacă ameninţi să te duci la altă firmă. Obţii exact genul de licitaţie pe care îl doreşti.

— Ai ameninţat că te adresezi altei case? spuse April, începând iar să râdă.

— *Per* sfatul lui Birdie, da, asta am făcut. Ea mi-a dat o estimare a valorii întregii averi şi eu am avut grijă să calculez comisionul şi primele care s-ar pierde dacă licitaţia nu reunea totul. Desigur că principalul lucru a fost tabloul lui Boldini. Poate-i permit lui Olivier să pună deoparte ceva curiozităţi, dar nu pe Boldini.

— Era un joc primejdios. Dar, Sfinte Doamne, inteligent.

April îşi goli plămânii de aer. Avea senzaţia aia ciudată pe care o ai când eviţi o ciocnire cu altă maşină sau când nu te-a călcat un taxi.

— *Madame* Vannier a fost foarte recunoscătoare, spuse Luc. Când Birdie a explicat cât ar genera licitaţia dacă ar reuni toate lucrurile. Şi cu privire la

jurnal, care explică provenienţa, *non?* Exact aşa cum ai spus tu. Pentru că am aflat că toate lucrurile astea îi aparţineau fiicei, până acum necunoscută, a lui Victor Hugo.

— E adevărat, spuse April, încuviinţând cu toată sinceritatea. Ştiu că ai crezut că provenienţa era o scuză, poate chiar era la un anumit nivel, dar nimic altceva nu e mai important la o licitaţie. Iar Marthe de Florian are provenienţa cea mai fascinantă de care am dat vreodată în meseria mea.

— Dacă nu îţi dădeai tu silinţa, dacă nu ai fi ţinut la provenienţă cu încăpăţânare, n-ar fi vorba de o licitaţie unică, zâmbi Luc. În semn al recunoştinţei ei, *madame* Vannier a zis că pot să-ţi ofer ceva.

Luc căuta în rucsacul lui de piele, în vreme ce April încerca să îngurgiteze toate informaţiile. Licitaţia cu numele lui Marthe. Atenţia, presa, opiniile individuale. Toată frenezia pe care o merita.

— Pentru tine, zise Luc şi îl răsturnă pe masă pe Mickey Mouse.

April rămase cu gura căscată.

— A fost un cadou de la Boldini pentru Lisette Quatremer. *Madame* Vannier ţine să ţi-l ofere ţie.

Fără să se gândească, April întinse mâna, apucă păpuşa şi o strânse la piept. Deşi tot mai mirosea a praf şi a vechituri, Mickey era superb.

— Eşti sigur? întrebă April. E o relicvă, o parte din moştenire, probabil ar aduce multe mii de dolari de la colecţionarul potrivit.

— Ce înseamnă un lucru moştenit dacă nu are o semnificaţie pentru persoana care posedă acel lucru?

April simţi că i se umplu ochii de lacrimi. A trecut ceva timp până a putut să dea drumul păpuşii. Chiar când pe scenă a urcat un bărbat ca să salute spectatorii, April tot nu reuşise s-o facă.

În vreme ce instrumentele au început să se acordeze, Luc îşi trase scaunul mai aproape şi îi puse o mână pe picior. Ea duse o mână în jos şi îşi împleti degetele cu ale lui. Gestul era prietenesc în mare parte, dar purta şi greutatea celor ce se întâmplaseră între ei. Imediat April îşi aminti de prima oară când îl văzuse pe Luc cu o ţigară în gură, în apartamentul plin de praf, când ea se întreba cum naiba avea să se ocupe de toată aglomerarea aia de obiecte şi cum avea să se descurce cu întreaga harababură din acel apartament şi din viaţa ei.

April se gândi şi la prima masă luată împreună, la Café Zephyr, când aproape căzuse peste gărduleţul acela scund. Se gândi la restaurantul de pe acoperiş, la Galeriile Lafayette, la momentul în care înţelesese în fine că Luc nu era doar un avocat ironic, îndrăzneţ şi plin de sine. Şi la alte restaurante, la alte convorbiri, la toate orele petrecute în apartamentul lui Marthe, când îi explicase lui Luc de ce fiecare piesă era atât de specială. Şi, desigur, la ziua naţională a Franţei, la cazarmă, la dormitorul ei. Fusese desigur o greşeală, dar una pe care April nu regreta complet că o făcuse.

Se aplecă spre Luc. De-acum muzica era prea tare pentru vorbe.

— Mulţumesc, spuse ea. Pentru tot. Pentru fiecare lucru, mai mic sau mai mare.

— Hei, eu n-am făcut nimic, zise el. Ne-am distrat bine, nu-i aşa?

April încuviinţă, muşcându-şi buza, în vreme ce îi curgeau lacrimi pe obraji.

— Ei, dulcea mea *Avril*. Fără lacrimi. Nu s-a terminat. Nu se va termina niciodată. Iar mâine urmează partea cea mai minunată. Făcu o pauză şi îi strânse mâna şi mai tare. Mâine… Mâine mergem la Agnès.

Capitolul LXIX

New York Times
MME. CHARCOT CERE DIVORŢUL
Nepoata lui Victor Hugo
îşi acuză soţul de neglijenţă

Paris, 15 februarie – Jeanne Charcot, *née* Hugo, nepoata lui Victor Hugo, a înaintat tribunalului parizian o cerere de divorţ împotriva soţului ei, dr. Jean Charcot, fiul celebrului neurolog şi conducător al expediţiei franceze în Antarctica, pe motive de neglijenţă.

Cererea trezeşte un interes foarte viu în cercurile pariziene, unde amândouă părţile sunt bine cunoscute.

Madame Charcot a avut un precedent divorţ, fiind, înaintea căsătoriei cu dr. Charcot, soţia lui Léon Daudet, fiul cel mare al lui Alphonse Daudet. La scurtă vreme după căsătoria cu Charcot, acesta a avut un schimb de cuvinte cu Léon Daudet într-un teatru, care a dus la un duel în care Charcot a fost uşor rănit.

Charcot a părăsit Franţa cu mai mult de un an în urmă cu intenţia de a atinge Polul Sud. Recent au apărut zvonuri privind un posibil rezultat dezastruos al expediţiei. Actualmente, o expediţie de salvare este în curs de organizare.

Capitolul LXX
Paris, 4 iunie 1905

Doamne Sfinte, cum de-au evoluat lucrurile în halul ăsta? Am făcut ceva oribil azi, cu adevărat oribil. Nu ştiu dacă am să mi-o iert vreodată.

Totul a început cu Boldini şi cu una din dispoziţiile lui mohorâte. Nu-i întotdeauna aşa? Simt un gol în stomac doar la gândul de a povesti scena, dar trebuie s-o fac. Mintea îmi merge prea iute, cuvintele curg din mine. Trebuie să le pun undeva.

Cum să explic dispoziţia asta a lui? Ce se întâmplă e că parizienii au cam terminat cu marele Giovanni Boldini, maestrul şfichiuitului. Ca nişte oi, se iau în turmă după colecţionarii americani, o situaţie din capul locului stupidă. Nu-mi pot închipui din maţele cărui acolit al diavolului a ieşit ideea că americanii au gust. „Maţele“ e cuvântul cel mai potrivit. Căci au un discernământ de căcat. Din păcate, nu ştiu care american s-a trezit într-o bună dimineaţă şi a decis că Boldini nu mai e la modă. Înainte nici nu existai dacă nu te picta Boldini. Acum nimeni nu mai vrea să fie pictat de el.

Cretinii ăştia sunt cu toţii îndrăgostiţi de Pablo Picasso, nebunul ăla idiot din Spania, care nu se ştie cum a convins o americancă, pe Gertrude Stein, să îi cumpere tablourile. Individul are mai multe nume decât Jeane Hugo Daudet-Charcot, chiar dacă adaugi şi vreunul nou pe care l-o purta după ce divorţează de Jean-Baptiste şi se căsătoreşte iar cu cine ştie ce biet lunatic pe care l-o găsi la uşa ei sau în dormitor.

În ce-l priveşte pe *monsieur* Picasso, e cunoscut în mod oficial drept Pablo Diego José Francisco de Paula Juan Nepomuceno Maria de los Remedios Cipriano de la Santisima Trinidad Ruiz y Picasso.

Numai asta şi spune cam tot ce trebuie să ştii despre el! Nebun şi extrem de plin de el. Nu doar că şi-a găsit o binefăcătoare în *mademoiselle* Stein, de o bogăţie pe care n-a revărsat-o nimeni asupra lui Boldini, care n-a avut nevoie de o americancă urâtă ca să-şi facă un nume, dar *monsieur* Picasso, pe deasupra, utilizează un publicist! Nu-i vorba de nimeni altul decât de caraghiosul de Apollinaire, cu părul lui creţ şi cu un rubin pe degetul cel mic, dar are un publicist! Toată lumea crede că Apollinaire e tare cultivat şi bogat. Dar nu arată aşa decât pentru că-l îmbracă maică-sa! O ştiu din sursă sigură!

Ieri-seară Boldini a venit la mine la masă. Era prea tulburat ca să mănânce în atelierul lui, înconjurat de tablouri, de toate lucrurile acelea cândva frumoase, care dintr-odată erau imaginea eşecului. Ştiind în ce hal de deprimare poate să ajungă, am trimis-o la plimbare pe bucătăreasă imediat ce a terminat de gătit masa. Voi deretica eu singură în casă pe urmă. Nu-mi place să fac curat, iar de când am amorţelile astea la încheieturile mâinilor şi la braţe, mi-e mai greu decât oricând, dar nu asta mi-era mie grija. I-am dat liber ştiind foarte bine că aveam de curăţat mai mult decât nişte farfurii în seara aia.

Boldini s-a aşezat la masă, dar a refuzat să mănânce, parcă era un ied bolnav de gripă. L-am rugat să se trezească, să nu se mai vaite şi să caute o soluţie. Poate c-ar putea să îşi schimbe stilul de a picta. Poate ar trebui să plece la Londra să execute nişte comenzi. Domnul ştie că englezii o să aibă nevoie de cel puţin zece ani să se dumirească ce-i cu moda asta tâmpită, timp în care la Paris moda se va întoarce iar la Boldini!

Ei bine, el a continuat să bombăne şi să tot bea vin. Béatrice era în camera de alături, încercând fără succes să termine un puzzle. Între mârâituri şi lamentări, Boldini arunca priviri lungi spre ea. Eu am ştiut ce se va întâmpla chiar înainte să se întâmple.

— Nu progresează deloc, a zis el, terminând ultima sticlă de vin din casă, ceea ce arată cât era de beat, căci la mine e întotdeauna vin de rezervă.

— Ce vrei să spui? am întrebat şi m-am şters la gură cu un şerveţel.

— Ai spus că o să meargă mai târziu, că o să vorbească mai târziu şi că o să citească mai târziu. Are acum şase ani şi jumătate şi mai târziul ăsta n-a venit încă. Arată ca o fetiţă mare, dar e tot bebeluş!

— Boldini! am sărit eu. Nu vorbi aşa de tare! Béa o fi prostuţă, dar e copilul cel mai dulce de pe lume. Eu mă simt binecuvântată că o am. *Amândoi* suntem binecuvântaţi.

— Spui asta doar pentru că e ascultătoare şi face tot ce-i comanzi. Ea te crede perfectă. Presupun că *tu* chiar ai noroc. N-o să ştie niciodată cum eşti cu adevărat.

— Ai spus destule! l-am repezit eu şi am trântit furculiţa în farfurie, dar nu prea tare, date fiind problemele pe care le am cu articulaţiile. Nu accept conversaţia asta meschină.

— Spune-mi, Marthe, de ce e înceată?

— A fost o naştere grea, i-am spus eu, cu o voce tremurândă. Doar erai acolo.

— Da. S-a născut cu mare dificultate, nu-i aşa? A fost foarte ciudat.

— A venit cu ambele picioruşe înainte. Nu ştiu de ce mă baţi la cap cu asta.

Dar ştiam. Ştiam exact.

— Da, dar e posibil ca, oricare ar fi fost poziţia, un copil născut prematur să nu fie chiar atât de greu de scos.

— Ce să zic, eu nu sunt doctor, am zis eu şi m-am ridicat să strâng farfuriile. Şi nici tu nu eşti.

— Ah, da, dar dr. Pozzi este, şi el mi-a spus că Béatrice era al naibii de mare pentru un copil cu numărul presupus de luni de gestaţie.

M-am uitat în altă direcţie. Îmi tremura buza.

— Nu e copilul meu, nu-i aşa, Marthe?

Fără să-i răspund, am plecat la bucătărie şi m-am apucat să spăl vasele. Am curăţat şi-am frecat, în vreme ce Boldini continua să urle: „Nu-i a mea!“ A devenit atât de violent, că până şi Béa a început să plângă. A fugit în dormitorul ei şi a trântit uşa.

— Acum eşti fericit? am ţipat eu, revenind în sufragerie. Ai scos-o din fire pe unica persoană din lume care nu-şi iese niciodată din fire!

— Spune-mi adevărul, Marthe! Nu vreau decât adevărul!

— Splendid! i-am răspuns, surprinsă de acest cuvânt. Nu aveam de gând să mărturisesc. Nu eşti tu cel care a plantat sămânţa. Dar să nu cumva să greşeşti, *tu eşti* tatăl ei.

— Nu mai sunt!

Boldini a împins scaunul care apoi s-a răsturnat şi s-a lovit de un perete. Şi-a luat haina şi a luat-o spre uşă.

Am încercat să mă agăţ de el, dar m-a împins. A zis că s-a terminat totul între noi şi că nu are de gând să ne mai întreţină. A fost nevoie de ani întregi, şi-apoi de Béatrice, ca să-l conving pe Boldini să arunce câţiva bănuţi spre noi. El nu e singura noastră sursă de venit. Mai sunt câţiva care contribuie, nu cel din urmă fiind Clem, politicianul cunoscut cu porecla de „Morsa“. Cu toate acestea, fundătura financiară în care ne-a adus Boldini e cu adevărat adâncă, să nu mai zic de cea sentimentală. Azi-noapte n-am închis un ochi încercând să construiesc un plan.

Ar trebui să dau de Jean-Baptiste, m-am gândit eu, să-l ameninţ că povestesc de unde se trage Béatrice, dar asta nu-i o soluţie. Mai întâi ar trebui să-l găsesc. Celebrul Gentleman Polar şi-a petrecut ultimii doi ani în Antarctica şi se presupune că-i dispărut pe mare. Chiar dacă n-ar fi dispărut, ar trebui măcar să-i pese. Divorţul de Jeanne va fi pronunţat foarte curând. Este un aventurier iubit, concetăţenii o să-i ierte orice abatere. Prin urmare, dacă eu îl acuz, nu pierde mare lucru. Presupun că asta vine din faptul că trăieşte pe un vapor.

Complet nefericită când s-au ivit zorii, am făcut singurul lucru pe care-l puteam face. Vai, Doamne, ce greu îmi e să mă gândesc la asta acum! Am umplut valiza roz a lui Béatrice cu rochiţele şi păpuşile ei favorite, am comandat o trăsură şi am plecat amândouă pe drumul lung care duce afară din oraş.

Am ajuns la casa pentru înapoiaţi mintal puţin înainte de ora unu. Aveam faţa scăldată în lacrimi, mici râuleţe săpaseră canale prin fardul meu alb şi nu puteam vorbi de atâtea suspine. Béa, preafericita Béa, se uita doar la mine, cu ochii ei mari şi negri, limpezi şi plini de încredere. Zâmbea şi mă strângea de mână.

— Draga mea, i-am spus eu înainte să ne dăm jos din trăsură. Asta e o şcoală minunată. Mamei o să-i lipseşti teribil, dar o să înveţi multe aici! Aici o să te educe, o să te înveţe să vorbeşti şi eventual o să te înveţe şi o meserie. Poate cizmăria, tâmplăria sau grădinăritul. Când vei fi mare, te întorci la Paris, la mama, şi îţi găsim o slujbă de funcţionară sau de muncitoare. O să trăim împreună tot restul vieţii. Ce crezi, iubirea mea?

Ea a clipit din ochi fericită, cum făcea întotdeauna. Vai, inimioara mea!

Am coborât din trăsură şi am mers la biroul principal, unde am completat tot felul de formulare. Directorul mi-a arătat apoi căminul. Mi-au sărit în ochi bezna, tot metalul din jur, saltelele pătate de urină. Începusem deja să-mi pierd încrederea.

Ultima oprire a fost la terenul de joacă. Aici era locul unde trebuia să-i dau drumul şi s-o trimit în lume fără mine. Se presupunea că o să mă liniştesc, căci aici toţi copiii zâmbeau, păreau fericiţi, chicoteau la soare. Mie însă aproape că mi-a venit să vomit.

Copiii se suiau pe structurile acelea, se împiedicau în propriile picioare, le curgea salivă pe la colţurile gurilor. Încercau de două, de trei sau de mai multe ori acelaşi exerciţiu, dar nu reuşeau, nu reuşeau niciodată, nu pricepeau bine ce-i de făcut. Nimeni nu se ducea să-i ajute.

A fost prea mult pentru mine.

— Ei bine, *madame* de Florian, mi-a spus directorul. E momentul să-i daţi drumul fiicei dumneavoastră. Lăsaţi-o să fie liberă şi să înveţe printre cei care sunt ca ea.

Am încetat s-o mai strâng de mână cam o jumătate de secundă.

Apoi am strâns-o din nou.

Luând-o în braţe, m-am întors şi-am fugit la trăsură, am lăsat în urmă totul şi pe toţi, chiar şi valiza ei roz. Adevărul e că n-aş fi putut s-o păstrez. De fiecare dată când aş fi văzut-o, mi-ar fi fost silă de mine.

Ne-am întors la Paris spre seară, eu cu copila strânsă la piept tot timpul drumului ca s-o protejez de legănatul şi hurducăielile trăsurii. Nu aveam idee ce o să facem după asta, e sigur că nici acum nu ştiu. Ştiu doar că am nevoie de Béatrice lângă mine. Cât despre restul, mă voi lămuri eu cu timpul.

Capitolul LXXI
Paris, 14 august 1914

S-ar fi spus că toată presiunea acumulată în ultimele luni, în ultimii ani chiar, a fost brusc eliberată cu un zgomot care s-a auzit în întreaga lume. Da, zgomotul e oribil şi puternic, chiar un pic înfricoşător, dar în tot Parisul se simte o enormă senzaţie de uşurare.

Germania a declarat în cele din urmă război. Asta e o veste bună, pentru că oricum ştiam că vine războiul. Trupele germane invadaseră până acum Franţa de două ori. După cum scriu ziarele, declaraţia i-a forţat să îşi asume formal agresiunea. Aşa ceva nu va fi privit cu ochi buni de ţările din jur, şi nici de cele de peste mări.

Mai mult decât atât, speranţa e nutrită sub formă de răzbunare. Poate că izbutim în sfârşit să ne răzbunăm pentru războiul franco-prusac! În clipa în care a fost difuzată ştirea, lumea a ieşit să danseze pe stradă! Au început petreceri prin toate restaurantele, prin sălile de dans şi în aproape fiecare piaţă publică. Peste tot o enormă mulţime! Unii au pornit să defileze în trăsuri şi pe cai albi. Plângeau de bucurie. Oamenii se îmbrăţişau până şi cu rudele cu care nu mai întreţineau relaţii. Se vindeau flori la toate colţurile de stradă. Era o mare nuntă în care eram toate mirese.

Prins în vârtejul ăsta de bune sentimente e chiar şi Giovanni Boldini. Când nu lucrează la vreun portret, cum ar fi vreunul dintre mult prea numeroasele tablouri care o înfăţişează pe bogata italiancă, *donna* Franca Florio, vine să ne vadă. Deşi a respins-o de nenumărate ori pe Béatrice, nu

poate să se ţină la distanţă de noi mai mult de câteva săptămâni. În toţi anii ăştia de când suntem împreună (aproape) ca soţ şi soţie, a îndrăgit-o foarte mult.

Cel puţin acum Boldini admite fără ocoliş că Béatrice îi lipseşte. În ce mă priveşte, nu mă include în aceeaşi categorie. Cred că s-au strâns prea multe între noi. Dar acum ce pot eu să fac? Deşi îmi cer iertare pentru tot, nu-mi pare rău de nimic.

Ce domnişoară drăguţă poate să fie Béatrice a mea! De curând a învăţat de una singură să citească şi să scrie! Ce lucru nemaipomenit! Observaţiile ei sunt mai aproape de cele ale unei fetiţe de şase ani decât ale unei femei de aproape şaisprezece, dar eu n-am crezut vreodată că vom ajunge măcar până aici. Deşi n-o să ajungă niciodată o savantă, ea rămâne pentru totdeauna Béatrice a mea.

Şi mai e ceva ce aş ţine să notez, însă nu-mi aduc aminte cuvintele pe care voiam să le folosesc. În plus, mâinile mele! Le merge mai rău ca niciodată, iar acum amorţeala începe să-mi cuprindă şi faţa. Un aşa-zis doctor mi-a pus diagnosticul de „falcă Phossy“, ceva ce apare la femeile care lucrează în fabrică. De vreme ce eu n-am avut niciodată de-a face cu aşa ceva, singura concluzie logică e că doctorul e un şarlatan.

După Boldini, amorţeala îmi cuprinde uneori şi creierul. Acum două săptămâni a distrus două portrete ale *donnei* Franca Florio într-un moment în care îi era silă de el însuşi, dar a dat vina pe mine. A zis că aş fi dat buzna în atelierul lui şi că m-a cuprins nebunia, pretinzând că o înfăţişau pe Jeanne Hugo. Ce tupeu să mă acuze astfel! Ca şi cum aş face eu aşa ceva! Ca şi cum le-aş putea confunda pe cele două! Nu arată deloc la fel. Poate că Boldini suferă de un *creier* Phossy, de la vopselele alea pe care le foloseşte!

Cu toate acestea, simt că mă apasă anii. Nu sunt bătrână, dar nici tânără (ha!). Dar cum am împlinit patruzeci de ani anul ăsta, e timpul să măresc cantitatea de henna şi de creme de albit tenul. Există încă bărbaţi de fermecat şi facturi de plătit. Toate acestea mă obosesc atât de cumplit uneori, mă obosesc cumplit, atât de cumplit…

Capitolul LXXII
Paris, 10 februarie 1919

E o vreme rece şi umedă. Nu mi-am îngăduit astăzi să cumpăr cărbune pentru foc, să încălzesc apartamentul ăsta plin cu lucrurile mele. Fac cârcei la mână când mâzgălesc cuvintele acestea. Mi-e frică să nu mi se lipească degetele de stilou.

Oraşul e mort. Copacii, animalele, până şi războiul, care părea atât de promiţător, s-a terminat. Încă mai sunt transportate acasă mii de trupuri, familiile speră să-i mai vadă măcar o dată pe cei dragi, chiar dacă tot ce primesc e doar un cadavru. Oare ce s-a întâmplat cu Parisul pe care îl iubeam cândva? Cel plin de aurării şi de catifele? Câtă vreme Parisul e mort, şi sufletul i-a pierit.

Aşa e şi inima mea, fiica mea, Béatrice. Şi ea e moartă. E ori ironic, ori potrivit, ori complet necinstit că o fată care s-a luptat să intre în lume încă de la naştere să piară în acelaşi fel. A curs sânge, atât de mult sânge, şi până la urmă n-au salvat-o. Dacă ar mai fi fost în viaţă doctorul Pozzi, poate că ar mai fi trăit şi Béatrice a mea, sufletul meu. Dar s-a dus, iar eu am rămas cu alt copil, Elisabetta. Lisette e numele pe care dorea Béa să i-l dea când a fost sigură, atât de sigură, că avea să nască o fetiţă.

Eu mi-am crescut copilul. Nu sunt gata să fiu iar mamă. Nu mai am resurse şi nici cum să le capăt. Aşa cum se prăbuşeşte lumea din jur, tot aşa mi se duce şi mie frumuseţea. O să trebuiască să-mi reduc pretenţiile sau să încep să vând lucrurile minunate pe care mi le-au oferit Clemenceau, *Le Comte*, Giovanni Boldini…

Boldini. De-abia pot să-i scriu numele. El, bărbatul pe care l-am iubit mai toată viaţa mea, bărbatul care revenise în viaţa feerică pe care o creasem pentru mine şi Béatrice. El mi-a salvat viaţa o dată, doar ca să mi-o distrugă mai târziu. Când Giovanni s-a întors, am crezut că a venit pentru amândouă. Din păcate, lui Giovanni nu eu îi lipseam, ci Béa, însă îi lipsea într-un fel cu totul nepotrivit. Boldini i-a făcut copilul. El a omorât-o.

El a pretins că e o neînţelegere la mijloc. Marguérite spune că am născocit eu totul. Ce ar fi fost oare de neînţeles? Ori de născocit? Nimic din tot ce ar spune el n-o să poată drege ceva. Ca să mă împace, mi-a dat portretul pe care mi-l făcuse cu atâţia ani (zeci de ani!) în urmă. A fost ultimul lui dar de despărţire, pe care am căutat imediat să-l vând guvernului francez. Dar nu-mi dau nimic pe el. Atât de neînsemnat a devenit.

Una peste alta, mizerabilul m-a lăsat cu un tablou care nu-mi foloseşte la nimic, cu o fiică moartă şi cu un copil pe care nu-l vreau şi de care nu pot să am grijă. Aşa că trebuie să fac ce n-am fost în stare mai înainte. Mâine o duc la azil. Poate să fie o sentinţă dură pentru un copil atât de mic, dar nu pot s-o păstrez. Sentimentele pe care le am sunt mai rele decât indiferenţa şi mult mai negre. Nu e vina ei, dar, ca şi Boldini, ea mi-a omorât-o pe Béa.

Directorul azilului, de-o mai fi acolo, era un om bun. El îi învaţă meserii pe copii ca să devină oameni folositori în societate. E mai mult decât pot face eu pentru ea. La urma urmelor, dacă aş fi lăsat-o acolo pe Béa, ar mai fi încă în viaţă.

Acum, pentru că împachetez lucruşoarele lui Lisette pentru drum, mă podideşte plânsul. Nu, le spun eu lacrimilor, rămâneţi deoparte. Nu e vreme pentru regrete. Marguérite soseşte. Vine cu mine. Cu ajutorul ei, o să am destul curaj să o las acolo. De data asta nu mă mai uit înapoi.

Capitolul LXXIII

Au făcut drumul acela lung până la Sarlat-la-Canéda în maşina lui Luc, un BMW M6. Vântul a transformat părul lui April într-un soi de gard viu. Nu o dată s-a gândit ea că distanţa era destul de mare şi că, dacă ar fi fost în Statele Unite, ar fi insistat să ia avionul. Totuşi a fost întru câtva mulţumită că a durat mult călătoria.

Faptul că Lisette lăsase în paragină apartamentul era în sfârşit de înţeles. Când propria ei bunică o părăsise la azil, era firesc să se ferească şi ea să

aibă de-a face cu bibilurile şi cu tablourile ei. Totuşi lui April îi părea rău pentru Marthe, oricât de brutal fusese actul ei. O iubise atât de mult pe fiica sa încât probabil că numai o depresie teribilă o împinsese să o abandoneze pe Lisette. Singurul om în care Marthe a avut încredere o trădase în felul cel mai cumplit cu putinţă, iar asta dusese la moartea fiinţei pe care ea o iubise ca pe ochii din cap.

— Până şi în maşină lucrezi fără încetare, remarcă Luc când intrau de pe autostradă pe un drum şerpuitor, unde explodau culori, când roşu, când galben, apoi verde pe margini, totul sub un cer turcoaz. Chiar comparat cu California, efectul era prea puternic pentru ochii lui April.

— Încerc să-mi stabilesc întrebările pentru întrevedere, spuse April. Dar nu reuşesc deloc.

— De ce nu vrei, cum ziceţi voi, să te laşi luată de val?

— Nu luată, dusă! Şi, când mă gândesc cât am bătut-o la cap pe biata femeie bolnavă ca s-o întâlnesc, trebuie să fiu pregătită. Nici măcar nu prea ştiu cu ce să încep. La început mă preocupau mobilele, tablourile, toate lucrurile uluitoare din apartament. Mă întrebam de ce *madame* Quatremer a lăsat totul în urmă. Acum nu mi se mai pare important.

Mângâia teancul de caiete din poală.

— Acum doar de ele îmi pasă, spuse ea. Restul poveştii lui Marthe. Jurnalul mi-a spus foarte mult, dar caietele sunt foarte distanţate în timp, iar spre sfârşit lipsesc perioade lungi. Îmi trebuie umplutura, lucrurile petrecute între aceste perioade. Sper că *madame* Vannier le cunoaşte.

— Iar eu, zise Luc zâmbind, ca întotdeauna, sper să capeţi ce doreşti.

În vreme ce îşi continuau drumul plin de ocolişuri prin peisajul de ţară, April închise ochii şi se rezemă de spătar. Asemenea drumului întortocheat, mintea ei începu să vagabondeze. Se trezi gândindu-se la maică-sa. Îi revedea chipul, ochii verzi, nasul lat şi plat, pistruii de pe obraji. La moarte, pistruii dispăruseră de mult, lumina fluorescentă din spital fusese o tristă alternativă a soarelui californian.

Aproape aţipise.

— Zâmbeşti, îi întrerupse Luc visarea. Întinse o mână şi îi mângâie un braţ. Ce te amuză?

— Nu e amuzament, răspunse April şi întoarse capul spre el. Îi zâmbi, o umbră de surâs obosit. Mă gândeam, visam oare? Mă gândeam la mama.

— În legătură cu ce?

— În legătură cu animalele.

— Cu animalele? De ce? Aveaţi o mulţime de animale de casă?

— Nu, în familia Potter nu era permis nimic din lumea animală, nici cu pene, nici cu blană. Nici măcar aripioare de peşte! Brian a adus odată acasă un peştişor auriu luat de la bâlciul regional. Mama i-a cerut să-l ducă înapoi. La bâlci! Pe la noi nu eşti bine văzut dacă cei care ţin standuri la bâlci te consideră ciudat. April râse. Cu toate acestea, mama iubea animalele. Dacă găsea vreun câine, sau vreo pisică oloagă prin cartier, se ocupa cu mare grijă de ele. Am văzut-o bandajând coada unei pisici, iar unui câine i-a improvizat o atelă dintr-o riglă tăiată şi bandă adezivă. Odată a încercat să-i facă respiraţie artificială unei păsări care se izbise de fereastra salonului.

— A mers?

— Cred că de fapt a făcut să-i explodeze plămânii. Mi-amintesc cum plângeam la uşă.

— Biata, mitica de *Avril!* zise Luc.

— Biata, mititica de April are dreptate! Mama era şi foarte directă, aproape indecent de directă. O femeie din vecini avortase spontan, iar mama ne-a povestit într-o duminică, la masă, că vecina născuse nu un copil, ci o enormă bilă păroasă cu dinţi. Am crezut că tata o să leşine.

— Pare să fi fost o femeie amuzantă. Poate că mi-ar fi plăcut de ea la fel de mult cum îmi place de tine. Îi aruncă o ocheadă.

— Am pus pe hârtie toate astea, poveştile astea, amintirile noastre. Uitasem cât de nemaipomenită era. În mintea mea se fixase imaginea unei matroane dure, care nu bea niciodată alcool şi care respecta toate regulile. Acum stau pe gânduri. Dacă s-ar fi născut ceva mai târziu, putea să fi ajuns o hipioată, un spirit liber. Sau dacă nu s-ar fi căsătorit cu un ofiţer de marină.

— Dar tu, ce-ar fi fost dacă nu te căsătoreai cu un om din lumea finanţelor? o întrebă el.

— Eu eram de multă vreme eu când a apărut el. Îmi schimbasem viaţa! Maşina asta n-are un radio? Un iPod?

April se aplecă şi începu să răsucească toate butoanele de care dădea cu mâna.

— Aia e ventilaţia, i-a spus Luc tocmai când ea a primit un jet de aer în faţă.

— Fă şi tu ceva util şi pune nişte muzică. April se lăsă iar pe spătar şi închise ochii. Am nevoie să mă gândesc.

În câteva secunde, April recăzu în spaţiul strâmt dintre vis şi realitate, în care ceea ce e în afară se amestecă cu ce e înăuntru. Simţea mirosul ţigării lui Luc şi în acelaşi timp îi apărea în minte imaginea maică-sii şi a lui Marthe, la bar, împingând un pahar de absint spre un bărbat care semăna cu Troy.

Când deschise ochii, crezu că moţăise vreo zece minute. Ceasul îi spuse că trecuse mai degrabă o oră. Luc o zgâlţâia de un picior.

— Suntem la Sarlat, zise el. Poate vrei să te înviorezi înainte să ajungem.

— De ce? întrebă ea şi îşi îndreptă spatele. Îşi simţea gura cleioasă. E nevoie?

Coborî oglinda şi căută în geantă ceva care să treacă drept machiaj. Doar dacă Marthe ar fi călătorit în timp şi i-ar fi schimbat geanta, ar fi existat vreo posibilitate să găsească ceva care să o „învioreze“ în groapa aia plină cu foi volante şi cu un mare număr de stilouri.

— Aha! Am dat de un ruj care trebuie că are vreo opt ani şi despre care nu ştiu nici măcar de unde vine, anunţă April şi dădu la iveală un tub roz, lucios şi cam turtit. Să dea Domnul să nu-l fi aruncat aici vreunul cu herpes!

— Ai zis tu cuvântul „herpes“?

Înainte ca April să poată da un răspuns convenabil, fu izbită de peisajul de afară.

— Nemaipomenit! Ăsta e Sarlat? E de-adevăratelea?

satul era uimitor. O capsulă de timp, un loc medieval cu clădiri de gresie gălbuie, cu acoperişuri ţuguiate şi cu străzi cu piatră cubică. Aproape că te lua pe sus cu ciudăţenia lui, ca într-un parc de distracţii.

— S-a reconstruit totul sau cum? s-a interesat ea tot uluită. Ori aşa a fost dintotdeauna?

— Dintotdeauna, cred.

Luc viră şi continuă pe o alee care ar fi fost mai potrivită pentru o motoretă de ocazie. April se ţinea de scaun cu amândouă mâinile, în vreme ce Luc naviga cu pricepere printre cutii de gunoi, oameni şi capre.

În curând ajunseră într-o altă ultimă alee după care trecură pe un drum de ţară, o potecă lungă şi dreaptă, înconjurată de câmpuri verzi. La capătul drumului era o casă pătrată de piatră. April scoase un mic icnet de uimire. Trebuie că era casa lui Agnès Vannier. Drumul se înfunda.

Capitolul LXXIV

Cu toate că afară era cald, Agnès Vannier era instalată în faţa focului din şemineu, cu o cuvertură de catifea pe genunchi. La picioare avea o mare cutie tapiţată.

Nu era nici o îndoială că era în vârstă şi că fusese nu de mult bolnavă. Prin pulover i se vedeau umerii firavi şi oasele ca nişte degete, braţele subţiri şi le ţinea încrucişate, aşa cum îşi ţin lăcustele picioruşele. Prin puful de păr alb-blonziu i se vedea pielea capului ca de marmură roz. Ochii aproape transparenţi erau de un albastru îngheţat.

— Bun venit la mine acasă, spuse ea în franceză, după ce o servitoare sau menajeră le dăduse drumul în casă.

— Mulţumim că ne primiţi, răspunse April, nesigură dacă să se apropie de femeia de pe scaunul din lemn de trandafir sau să rămână la câţiva metri distanţă. Este pentru mine o mare plăcere să ne aflăm aici!

Madame Vannier o privi drept în ochi.

— N-o să vorbesc englezeşte, spuse ea.

— *Ce n’est pas un problème*. April se apropie de Luc. Se simţea stingheră, nesigură şi îi venea să se agaţe de el, să-l ia de mânecă, de curea, de marginea buzunarului.

— Putem să ne aşezăm? întrebă Luc în franceză, apoi arătă spre o bancă îngustă, cu tapiţerie albă, un obiect pentru două persoane îndrăgostite de pe

vremea când oamenii nu erau prea graşi.

— Vă rog, spuse Agnès şi, cu un mic zâmbet care îi făcu colţurile gurii să se ridice, îi pofti să se aşeze.

— Aş dori din nou să vă spun că apreciem mult faptul că ne oferiţi din timpul dumneavoastră ca să stăm de vorbă, spuse April. Se obliga să vorbească rar, să numere câteva respiraţii între cuvinte. Când vorbea franţuzeşte şi era emoţionată, April trebuia să aibă grijă să nu uite să respire. Mă numesc April Vogt, iar pe *monsieur* Thébault, de bună seamă, îl cunoaşteţi.

— Da, Luc. Îşi atinse pandantivul cu un mic safir pierdut în gropiţa formată de gâtul slab. Chipeşul avocat. Deci, *madame* Vogt, spuneţi-mi de ce aţi făcut tot drumul ăsta?

— Să încep deci… April şi-a dres vocea şi a scos din geantă caietele jurnalului. Voiam să vi le înapoiez în persoană. Vă sunt recunoscătoare că le-aţi împrumutat casei noastre de licitaţii. Ne-au fost de mare ajutor ca să stabilim provenienţa obiectelor din apartament.

April îi înmânã jurnalele doamnei Vannier, care le aruncă pe măsuţa de lângă ea şi chicoti. Sunetul nu venea din gât, ci de undeva, dintr-un loc mai adânc, mai umed, poate că din plămânii asediaţi de pleurezie.

— Luc mi-a comunicat că veţi răspunde în felul ăsta, spuse *madame* Vannier. Despre provenienţă.

— Da, aşa e. April îşi îndepărtă o şuviţă de păr de pe faţă. E adevărat. Aşa că vă mulţumesc încă o dată.

— Aţi mulţumit suficient. Îşi atinse uşor tâmplele cu buricele degetelor. Vă rog să vă opriţi.

— Da, doamnă, voiam doar să exprim…

— Ce părere aveţi despre jurnal?

— Ah, ă, eu… Mie mi-a plăcut enorm, răspunse April. L-am adorat. Aş fi vrut să fie mai multe caiete. Marthe de Florian a fost o femeie fascinantă.

— Fascinantă, ăsta e cuvântul. *Madame* Vannier chicoti din nou. Sunetul o făcu pe April să tremure. Apoi se mută mai aproape de foc. Nu-mi rămâne mult timp, pe ziua de azi sau pe pământ. Aşa că hai să vorbim, nu? Ce aţi fi dorit să aflaţi? Ca să determinaţi mai uşor… provenienţa.

April îşi cufundă iar mâna în geantă să dea de un stilou. Încercă vreo trei pe foile ei galbene de luat notiţe înainte să dea de unul bun.

— Întrebările mele sunt numeroase, spuse April şi se uită la Luc pentru ajutor. El dădu din umeri. Ea avea rolul principal, părea să spună el. El doar cumpărase biletul. Dar prima e cum intraţi dumneavoastră în toată povestea asta.

— *Madame* Vogt, aţi venit să puneţi întrebări despre mine? Sau poate vreţi să aflaţi câte ceva despre Marthe şi despre Lisette?

— Am venit să aflu totul, de fapt.

— O să ajungem şi la mine. Dar nu-mi vine să răspund la asta. Nu imediat.

— *All right*, hmmm, zise April, momentan revenind la limba engleză, în vreme ce i se învârteau toate în minte. Ce voia *realmente* April să întrebe? Avea măcar vreo idee?

— *Madame* Vogt…

— Iertaţi-mă, spuse ea. Încerc să-mi formulez gândurile. Vedeţi, am înţeles destul de multe mulţumită jurnalelor. Arătă cu capul spre măsuţă. Cred că aş dori acum să umplu golurile.

Luc tuşi. April întoarse capul în direcţia lui. Oare îi adresa un avertisment? Sau era vorba doar de efectele nocive ale tutunului?

— Sunt curioasă, spuse *madame* Vannier. Ce credeţi că aţi înţeles?

— Nu totul, de bună seamă, dar înţeleg mai bine relaţiile personale, dragostea lui Marthe pentru Giovanni Boldini şi motivele furiei pe care i-o stârnea Jeanne Hugo. Înţeleg acum şi de ce Lisette, pardon, *madame* Quatremer, a lăsat neatins apartamentul.

— Şi de ce a făcut-o? întrebă *madame* Vannier.

— Ei bine, în ciuda tuturor lucrurilor, în ciuda faptului că Marthe o iubise atât de mult pe Béatrice, sunt convinsă că *madame* Quatremer s-a simţit într-o mare măsură părăsită, deoarece a fost dată spre adopţie la o vârstă atât de fragedă.

Dată spre adopţie. Suna mult mai bine decât abandonată la un azil pentru înapoiaţi mintali. Dar, cel puţin la sfârşit, Marthe o considerase pe Lisette membru al familiei. Simţise că are o datorie faţă de ea. Altfel Marthe nu i-ar fi lăsat lui Lisette Quatremer apartamentul cu toate comorile din el.

— Dată spre adopţie? spuse *madame* Vannier. Asta nu-i adevărat.

— Dar în jurnal… April arătă spre măsuţă. Se uită la Luc. El dădu iar din umeri. Se uită din nou la *madame* Vannier, care continua să o aţintească cu ochii aproape fluorescenţi. Marthe a scris că o duce pe nepoata ei la azil. Că nu se putea ocupa singură de ea.

— Sigur, partea a doua e sigur adevărată, spuse *madame* Vannier cu un uşor surâs ironic. Dar nu, în cele din urmă nu a dus-o acolo. Aşa plănuise, dar buna ei prietenă a convins-o să facă altfel.

— Buna prietenă? Vreţi să ziceţi Marguérite?

Madame Vannier încuviinţă, iar pe faţa lui April apăru un zâmbet larg.

— Desigur, era logic ca Marguérite să intre în joc, zise April, copleşită de gândul ăsta. Numai Marguérite ar fi putut s-o ajute pe Marthe să ia hotărârea cea bună.

— Deci aţi ajuns s-o apreciaţi pe draga de Marguérite.

— Da! Absolut! A fost o prietenă nemaipomenită, nu-i aşa?

— Aşa e. Eu una nu ştiu cum de reuşea să se înţeleagă cu ilustra Marthe de Florian, spuse *madame* Vannier, rostind teatral cuvintele. Din fericire pentru Béa, din fericire pentru Lisette, Marguérite îşi luase de bunăvoie sarcina să se îngrijească de ea.

— De cine? De Lisette sau de Béa?

— Într-un fel de amândouă. Dar mă referam la Marthe.

— Cum aşa, la Marthe? Nu s-a ocupat nimeni de ea. Sigur că da, avea clienţii ei care-i procurau bunuri materiale, dar se descurca remarcabil de una singură. Nu credeţi? A venit la Paris fără o leţcaie şi şi-a construit o viaţă. Doar să vedeţi ce era în apartamentul ei! Era apartamentul unei femei bogate. O ducea foarte bine, nu credeţi?

April se uită spre Luc cam a zecea oară. Cel puţin aşa i se părea. De câte ori avea să spună „nu credeţi“, doar-doar o va aproba vreuna din persoanele de faţă?

— Dacă judecăm viaţa cuiva în funcţie de ceea ce posedă, atunci presupun că aveţi dreptate, spuse în cele din urmă *madame* Vannier. Doar că eu prefer să judec altfel. Marthe a fost o mamă teribilă, îngrozitor de egoistă.

— Pardon? Lui April i se urcă în obraji un val de căldură. Nu credeţi că sunteţi prea aspră?

— Sau poate că nu suficient de aspră! După normele din ziua de azi, ar trebui să fie considerată mamă abuzivă, neglijentă – în cel mai fericit caz. Mai ales după normele dumneavoastră americane.

— N-aveţi dreptate! strigă April şi sări în picioare.

Luc încercă să o apuce de braţ, dar nu reuşi. Ea smulse caietele de pe măsuţă.

— Am citit toate astea, zise ea fluturându-le. Nu cuprind toate zilele, nici toţi anii, dar eu o cunosc pe femeia asta. Poate că sună a curată nebunie, dar am sentimentul că o cunosc.

— Aşa? Vocea doamnei Vannier era aspră ca o foaie de şmirghel. April se simţea ca un copil admonestat. Spuneţi-mi, de ce credeţi că numai unele dintre caiete s-au găsit în apartament? Ce s-o fi întâmplat cu celelalte?

April dădu din umeri.

— Presupun că acelaşi lucru care se întâmplă cu orice documente de acum o sută de ani. S-au pierdut ori au fost distruse, dacă nu cumva chiar aruncate.

Un zâmbet diabolic apăru pe faţa doamnei Vannier.

— Da, distruse. Au fost distruse. De Lisette. După ce a murit Marthe.

— Ce spuneţi? zise April, aproape scuipând cuvintele. Credeam că ea n-a trecut prin apartamentul acela de şaptezeci de ani!

— N-a trecut. Marthe de Florian a murit în 1935. Lisette a plecat din Paris în 1940. Între datele acestea au fost câţiva ani în care a avut suficient timp să umble prin lucrurile ei, să se debaraseze de ce nu voia să vadă. Ziceţi că pentru dumneavoastră scrisorile şi vorbele acestea au fost importante? Ei bine, pentru Lisette au însemnat totul. Ca şi dumneata, ea a încercat să pună bucăţelele de istorie unele lângă altele ca să înţeleagă lucrurile pe care nu putea să le înţeleagă.

— Dar nu fusese acolo? Avusese în jur toate persoanele acelea, pe bunica ei, pe Marguérite. Nu cunoştea toată povestea?

— Vai, *madame* Vogt, spuse Agnès şi începu să râdă.

Râsul i se schimbă într-o tuse care se transformă în sughiţuri, care i-au adus în jur patru persoane nevăzute până atunci. Cineva prepară un ceai cu

miere. April era îngheţată, iar Luc îi freca spatele. Ceilalţi se agitau şi se învârteau în jurul bătrânei doamne.

— Vă cer iertare, spuse *madame* Vannier, odată ce toată agitaţia se termină şi asistenţii dispărură în decorul de unde ieşiseră. Sunt pe ultima mea sută de metri. Unde eram?

— Spusesem eu ceva care v-a produs o criză de isterie. Dar dacă nu puteţi continua, înţeleg.

— Ah, da? Isterie. *Madame* Vogt, aţi aflat până acum cu siguranţă că orice persoană are mai multe faţete decât se vede sau decât permite acea persoană să se vadă.

— Dar…

— Şşşttt. Destul. Aţi venit să găsiţi piesele lipsă? Ei bine, piesa lipsă e Lisette. Nu v-aţi dat seama? Are şi ea istoria ei.

Capitolul LXXV
Agnès Vannier, Parisul de dinaintea războiului

Elisabetta de Florian arăta întocmai ca bunica ei. Avea păr ondulat, negru, ca al ei, ochi negri şi acelaşi nas lung, mândru. Lisette nu-l putea suferi.

Nu voia să semene cu femeia care o crescuse, toată numai ochi sălbatici şi disperaţi. *Grand-mère* era înfricoşătoare, greu de prevăzut, pisoi o clipă, tigru furios în clipa următoare. Mai mult decât de toanele ei, Lisette era înfricoşată de şirul neîntrerupt de bărbaţi care intrau şi ieşeau din apartamentul lor. Aceşti aşa-zişi gentlemeni erau de obicei brutali şi adesea violenţi şi aproape întotdeauna beţi. Ori de câte ori venea vreunul în lipsa lui *grand-mère*, Lisette ascundea cartea lui de vizită după un tablou sau într-un sertar.

— A trecut cineva pe-aici cât am lipsit? întreba *grand-mère*.

— Nu, răspundea Lisette. A fost linişte ca la morgă.

Niciodată nu era mare lucru de mâncare. *Grand-mère* cina la restaurant cu bărbaţii aceia, acei intruşi, şi venea acasă mirosind a grăsime de pui sau a ceva mai înţepător. Pe măsură ce treceau anii, pântecul lui *grand-mère* se transforma din plat în pufos, apoi în ceva care atârna. Îi trebuia din ce în ce mai mult timp pentru îmbrăcat dimineaţa, căci încerca să-şi vâre braţele grase în mânecile unor rochii care nu mai erau la modă de mulţi ani.

— Mi-e cam foame, îi spunea Lisette adesea.

— Să văd ce pot să fac, îi răspundea întotdeauna *grand-mère.* Dar e greu să pui mâna pe ceva bani în ziua de azi. Trebuie să ne descurcăm cât mai bine cu puţinul pe care-l avem şi să continuăm să ne pregătim pentru ce-i mai rău.

Când *grand-mère* lipsea din apartament, Lisette cerceta lucrurile pe care le avea bunica ei. Le studia, era geloasă pe solidaritatea care se crease între ele, pe locul lor nemuritor în lume. Era vorba de vaze şi de candelabre şi de tablouri, un milion de relicve colecţionate, acumulate, puse unele peste altele. Îţi inspirau doar ideea de exces, aşa că tânăra Lisette se mira de ce nu-şi permiteau să şi mănânce.

O dată, când *grand-mère* a lipsit de acasă câteva zile, Lisette a dus un candelabru la casa de amanet din colţul străzii şi l-a vândut pe o nimica toată. Ştia că valora de vreo cinci ori mai mult decât îi plătise piticul ăla unsuros, dar în momentul acela mai important era un stomac plin.

Când se întorsese acasă, *grand-mère* trecuse pe lângă vitrina casei de amanet şi recunoscuse piesa care provenea din apartamentul ei. Cum de îl recunoscuse printre celelalte piese exact la fel, Lisette n-avea să ştie niciodată. După ce îl atacase pe proprietar cu un baston (care fusese cândva al prim-ministrului şi era acum al ei) şi îl acuzase de hoţie, tratându-l de „ovrei ticălos“, *grand-mère* aflase că propria ei nepoată îl vânduse.

Grand-mère sosise ca o furtună acasă, urlând că o să-i taie capul. Lisette, ştiind că bunică-sa nu se mai putea mişca prea uşor, se baricadase după nişte mobile. Era un avantaj pe care-l prezenta apartamentul aglomerat, erau multe locuri unde te puteai ascunde.

— Lucrurile o să meargă mult mai rău de-acum încolo! striga *grand-mère*. E nevoie să economisim orice bănuţ! Trebuie să ne pregătim pentru ce-i mai rău! Încă n-au sosit vremurile cele mai grele!

Lisette nu înţelegea nimic. Bunica ei păstra toate obiectele astea pentru zile negre, dar afară era de mult beznă.

Pe măsură ce treceau anii, *grand-mère* îşi pierdea atât compasiunea, cât şi claritatea minţii. Adesea ţipa la Lisette fără motiv. Pretindea că fata a zis ceva ce nu zisese sau că se culcase cu cineva pe care ea nici măcar nu-l cunoştea. În ciuda profesiei bunicii ei, când era acuzată pe teme sexuale, Lisette nici măcar n-avea idee la ce se referea Marthe. Ştia doar că era vorba de ceva ce ea nu făcuse niciodată.

Certurile începeau întotdeauna pe tonul cel mai ridicat. Lisette se învăţase să se ascundă după un dulap şi să aştepte să treacă furtuna. *Grand-mère* urla câteva minute bune, apoi se oprea dintr-odată, uneori chiar în mijlocul unei fraze, de parcă i se smulseseră din gât corzile vocale. O parte a feţei îi îngheţa pe dinafară, cealaltă îi cădea pe jumătate şi se topea ca ceara.

Când a împlinit zece ani, Lisette ştia că în viaţa ei erau doar două persoane pe care putea conta, Giovanni Boldini, vechi prieten cu *grand-mère*, şi prietena ei încă şi mai veche, Marguérite. *Grand-mère* refuza să vorbească cu Boldini, vrajba dintre ei dura de mulţi ani, dar Marguérite o dusese pe Lisette să-l cunoască. Ea îi spusese lui Lisette că, oricând ar avea nevoie de cineva, ea, Marguérite, era pe-aproape, ca şi bărbatul acesta, pictorul Boldini. În anii următori, dacă era flămândă, prea singură sau tristă, Lisette se ducea la una din aceste două persoane. Îşi petrecea multe nopţi în camera de oaspeţi a unuia sau a altuia şi multe ore de fericire la masa lor.

Boldini a murit când Lisette avea doisprezece ani, dar Marguérite a rămas în viaţa ei. Marguérite a hrănit-o când îi era foame, ea i-a cârpit hainele, ea a învăţat-o să citească. Tot Marguérite a învăţat-o pe Lisette să fie ea însăşi, nu ceea ce voiau oamenii să vadă în ea. Era o lecţie pe care *grand-mère* n-o învăţase niciodată.

Când bunica ei a murit în 1935, a fost pentru ea aproape o uşurare. Lisette era scutită de scandaluri şi avea toată libertatea cu privire la ceea ce se găsea în apartament. Lisette nu era pricepută la evaluarea mobilelor, înţelegea însă care le era adevărata valoare, reprezentau libertatea ei.

În câteva luni de la moartea lui *grand-mère*, Lisette îşi făcuse drum prin aglomerarea aceea de mobile, selectând piesele după suma pe care credea

că o poate obţine şi după uşurinţa cu care puteau fi transportate. Marguérite îi vorbise de o casă locală de licitaţii, Sotheby's. Ei ar lua toate lucrurile la un preţ substanţial. Lisette nu avea nimic altceva de făcut decât să pregătească obiectele pentru vânzare. Părea destul de uşor, dar nu a apucat să meargă atât de departe.

A început cu dulapul cel mai greu din apartament. Lisette petrecuse atâta timp ascunzându-se după el, încât i se părea că e cel mai simplu să se despartă de el. Adică aşa îşi închipuia, până ce l-a deschis şi a găsit înăuntru caietele cu jurnalul bunică-sii. Erau câteva duzine de caiete, poate o sută, dacă nu chiar mai multe, toate scrise de la prima până la ultima pagină, legate cu funde colorate şi neatinse. Cel puţin pentru o vreme.

Femeia care scrisese acel jurnal nu era acea *grand-mère* pe care o cunoscuse Lisette. Avea o prospeţime, mai cu seamă în primii ani, o strălucire la care Lisette nu se aşteptase. Marthe nu însemna doar istericale sau scrisorele sentimentale. *Grand-mère* ştiuse cum să iubească. Îl iubise pe Boldini. O iubise pe Marguérite. O iubise pe Béatrice. O iubea până şi pe Lisette.

Citind jurnalele, care-i stârniseră mai multe lacrimi decât se aşteptase, Lisette a rupt pagină după pagină din caiete. Păstra paginile care-o făceau să zâmbească sau care o ajutau să priceapă ceva, pe celelalte le arunca în foc, unde scoteau scântei, pocneau şi se transformau în cenuşă.

Lisette a lăsat mereu pe a doua zi inventarierea lucrurilor rămase de la *grand-mère*. E caraghios cât de repede a doua zi devenea ziua de ieri, apoi săptămâna trecută, apoi n-a mai fost timp. În scurtă vreme a venit anul 1940, iar Lisette, care avea atunci douăzeci şi unu de ani, n-a mai apucat să hotărască cum să se debaraseze de lucrurile numeroase lăsate de *grand-mère* cu mai bine de cinci ani în urmă. Asemenea restului ţării, avea griji mai mari decât să se ocupe de scaunele stil Ludovic XVI.

În anul acela naziştii au invadat Franţa. *Blitzkrieg*-ul a început în mai, iar Parisul a căzut la puţin timp. Ziarele au publicat fotografiile lui Hitler pozând triumfător în faţa Turnului Eiffel, de parcă venise în vacanţă. Pe 14 iunie, Lisette a stat pe trotuar alături de ceilalţi cetăţeni şi a văzut trupele germane mărşăluind prin oraşul lor. Unii priveau împietriţi de oroare. Alţii

plângeau. Cu toţii se întrebau ce avea să devină ţara lor, ce-aveau să devină familiile lor.

Din pură întâmplare, Lisette s-a trezit stând lângă o femeie în vârstă, îmbrăcată într-o haină lungă, neagră, din blană de nurcă. Şi doar din întâmplare s-a întors înspre această femeie şi a recunoscut-o pe Jeanne Hugo. Văzând-o, pe Lisette au trecut-o fiorii. *Grand-mère* avea în apartamentul ei nu mai puţin de o sută de fotografii de-ale lui Jeanne. Ceea ce văzuse doar pe hârtie, se afla dintr-odată în faţa ei, însufleţit.

— Scuzaţi-mă, i-a spus Lisette lui Jeanne Hugo. Nu era o persoană îndrăzneaţă, dar războiul care de-abia începuse îşi pusese amprenta asupra ei. Nu-mi face plăcere să vă deranjez într-un moment teribil ca acesta, dar presupun că de fapt e cel mai potrivit moment să vă spun ce aş avea de spus. Dumneavoastră şi cu mine suntem rude.

Jeanne s-a întors, cu ochii cât cepele, cu fruntea brăzdată de o mie de riduri.

— Pardon?

— Vedeţi, eu am descoperit de curând că străbunicul meu era Victor Hugo, bunicul dumneavoastră! Şi iată, stăm aici, umăr la umăr!

Lisette nu a menţionat că bunicul ei era chiar fostul soţ al lui Jeanne. Se gândea că era o revelaţie care nu putea fi primită cu plăcere.

Din păcate, dacă Lisette anticipase un zâmbet sau un cuvânt amabil de orice fel, s-a înşelat amarnic.

— Credeam că eşti moartă! a ţipat la ea doamna îmblănită. Câţiva oameni au întors privirile spre ele, chiar şi doi soldaţi germani care fumau lângă un felinar.

— Ce vreţi să ziceţi cu asta? Lisette a încercat să se dea înapoi, dar trecătorii se îngrămădiseră, nu putea să mai plece. Moartă? Ce vreţi să spuneţi?

— Eşti curva aia de la Folies! Marthe de Florian! Ţi-ai vândut sufletul diavolului ca să rămâi tânără!

Grand-mère avea ochi sălbatici uneori, însă ochii lui Jeanne îi făcea să pară un heleşteu într-o zi de vară. Albul ochilor ei devenise sângeriu, iar pupilele îi erau atât de mărite, încât, dacă te uitai la ele, simţeai cum cazi într-o groapă adâncă.

— Vai, îmi pare rău, a exclamat Lisette şi a râs, un râs nervos. Nu, eu nu sunt Marthe de Florian, sunt nepoata ei. Eu sunt fata lui Giovanni Boldini. Aflase asta cu vreo trei ani în urmă, dar îi plăcea încă să audă cum i se rostogoleau cuvintele pe limbă. Totul i se părea proaspăt şi nou. Cred că v-a pictat împreună cu fiul dumneavoastră cândva. Şi pe bunicul meu îl cunoaşteţi…

— Sigur că-l cunosc pe bunică-tău! a cârâit ea. E Léon Blum! Un ovrei! Un ovrei amar, arogant, maliţios, dezordonat, nesănătos şi nepriceput!

În vreme ce Lisette rămăsese ţintuită locului, cu gura căscată, Jeanne a făcut ceva de neimaginat. S-a repezit spre cei doi germani care fumau pe-aproape şi se bucurau de paradă.

— Fata aia de colo e ovreică! Şi m-a furat! Iar eu sunt nepoata lui Victor Hugo! Vă cer s-o arestaţi pe loc!

Cu toate că e greu de crezut că le-ar fi păsat lor de relaţia ei cu Victor Hugo, e posibil totuşi să fi auzit vag de el, aşa că cei doi au coborât de unde se aflau şi s-au apropiat prevăzători de Lisette, curioşi. Poate că plănuiau să-i vorbească, poate că aveau de gând să o aresteze sau să-i facă orice altceva. Lisette auzise zvonuri, Doamne, auzise tot felul de zvonuri. N-a mai aşteptat să afle. Cu o forţă pe care nu şi-o cunoscuse până atunci, i-a împins pe cei din jur, s-a strecurat prin mulţime şi a ieşit pe o stradă dosnică, unde nu se strânsese lumea. Şi-a scos pantofii şi a luat-o la goană pe străduţele laterale şi printre clădiri, până a ajuns acasă. Nici nu s-a întors să vadă dacă o urmărea cineva.

Cu inima bătându-i să-i spargă coşul pieptului, s-a sprijinit de uşa încuiată a apartamentului şi a trebuit să stea o vreme aşa ca să se convingă că era în siguranţă. Aşteptându-se să audă un ciocănit, când nimic nu s-a întâmplat după cinci, după zece, după douăzeci de minute, a încercat să îşi potolească respiraţia, măcar pe moment, pentru că de atunci încolo n-a mai respirat niciodată liniştit. Lisette şi-a dat seama că dacă rămânea la Paris, însemna să aştepte, timp de un milion de secunde care se vor târî cu greu, să bată cineva la uşa ei. N-avea de gând să trăiască la fel ca *grand-mère*, veşnic cu frica în sân, aşteptând să vină vremuri şi mai grele.

Adunându-şi câteva lucruri, Lisette a venit mai întâi la mine acasă, şi, împreună cu mine şi cu mama, a plecat la Marguérite. De când murise tata

şi noi ne zbăteam să trăim. La Paris nu aveam perspective bune. Auzeam că oamenii plecau la ţară şi ne gândeam că poate şi noi ar trebui să facem la fel.

Marguérite ne-a salvat, ca şi pe Marthe, de nenumărate ori. Ne-a ajutat să plecăm la familia ei, în sudul Franţei. Vedeţi dumneavoastră, ea nu era puştoaica pe care-o credea Marthe când a cunoscut-o la procesiunea nupţială a lui Jeanne. Nu, ea era o fetiţă dintr-o familie bogată, care se hotărâse să devină ea însăşi.

La mai puţin de o săptămână, Franţa a semnat un armistiţiu cu Germania în acelaşi vagon de tren în care Germania semnase capitularea în 1918. N-a fost nevoie decât de şase săptămâni ca să se prăbuşească ţara întreagă. Noi ne-am făcut planul să rămânem în casa lui Marguérite doar câteva luni, cel mult un an. Dar am rămas toată viaţa. Lisette nu s-a mai simţit niciodată în stare să se ducă înapoi. În definitiv, n-a avut niciodată nevoie de lucrurile lui Marthe.

Aţi observat plăcuţa de pe uşă? Cea pe care scrie „Quatremer“? Era numele de familie al lui Marguérite, iar Lisette l-a adoptat. Ne-a spus că făcea asta de frică să n-o acuze iar cineva că ar fi evreică. Conform pamfletelor care se distribuiau prin Paris, trăsăturile ei corespundeau cu cele ofensatoare.

Dar noi am înţeles cu toţii care era de fapt adevărul. Lisette a luat acel nume pentru că Marguérite a fost persoana care aducea cel mai mult cu o mamă pentru ea. Şi, mai mult, Lisette a luat acel nume pentru că Marguérite a fost unica persoană care ştia ce înseamnă să o iubeşti pe barmaniţa de la Folies, pe dificila, dar minunata *Grand-mère*.

Capitolul LXXVI

Luc şi April nu-şi aduseseră nimic de dormit. Şi nici periuţe de dinţi. Avuseseră intenţia să plece înainte de lăsarea serii, dar nu ţinuseră cont de

povara emoţională a poveştii doamnei Vannier. Nu-şi dăduseră seama că povestea o va obosi atât de tare, încât va trebui să se retragă la culcare înainte ca ei să mai poată pune vreo întrebare.

Aşa că April şi avocatul ei îşi petrecură noaptea îmbrăcaţi, unul lângă altul, pe o saltea care parcă era un pat de cărămizi. April îşi ţinu ambele mâini aşezate pe piept, în vreme ce Luc sforăia uşor lângă ea. Ea număra fiece minut, fiece oră, controla tot timpul ora pe telefon, abia aşteptând să poată sta din nou de vorbă cu *madame* Vannier.

Când se iviră zorii, April era în picioare. L-a trezit şi pe însoţitorul ei. El a salutat-o ameţit şi a întrebat-o ce oră era. April i-a reamintit că trăsătura cea mai minunată a celor în vârstă era că se scoală odată cu găinile.

Deşi era de-abia ora şase când April şi Luc au apărut în bucătărie, *madame* Vannier îşi aştepta oaspeţii la o masă rotundă, roşie.

— *Bonjour*, spuse April şi rămase surprinsă să îşi audă vocea răguşită.

— Cum ne simţim în dimineaţa asta? întrebă *madame* Vannier, înmuind un pliculeţ de ceai în ceaşca ei. Aţi dori nişte ceai sau nişte cafea?

— Cafea, ar fi minunat, spuse April. Pot s-o fac eu.

— E gata făcută, spuse o voce din spatele ei.

April tresări. Era o altă asistentă de-a doamnei Vannier, în poziţie de drepţi lângă cafetieră. April se uită la Luc, care se freca la ochi în uşă, cu părul vâlvoi.

— *Merci*, spuse April şi îşi puse propria persoană, agitată peste poate, pe un scaun. Observă că lângă *madame* Vannier, de data aceasta pe masă, era cutia care seara fusese la picioarele ei.

— Aţi primit toate răspunsurile dorite? întrebă *madame* Vannier cu un mic râs înfundat. Acum, că v-am spus şi povestea lui Lisette?

— Nu, acum am şi mai multe întrebări.

— Mă gândeam eu.

Luc împinse un scaun între ele. Dădu să aprindă o ţigară. April întinse o mână şi o acoperi.

— Nu poţi fuma aici! spuse ea.

— Parcă am un flashback.

— Nu-i nimic. *Madame* Vannier iar râse pe înfundate. Americanii, *non?*

— *Oui*, americanii. Luc scutură din cap. April îi făcu semn pe sub masă cu vârful piciorului.

— Spuneţi-mi, *madame* Vogt, ce alte întrebări mai aveţi? Femeia luă o înghiţitură de ceai. Se auzi cum i se scurge pe gât ca apa printr-o ţeavă.

— De fapt, aş vrea să ştiu mai multe despre starea mentală a lui Marthe înainte de moarte.

April se gândea la mama ei şi la felul în care Sandy Potter ar fi putut să nu fie bine înţeleasă dacă s-ar fi aflat în apartamentul respectiv în acel an, şi nu în San Diego, în cu totul alt moment, şi cu un bărbat care îi purta de grijă.

— Ştiu că Lisette avea nişte sentimente cam amestecate pentru ea, continuă April. Lucru cu totul de înţeles, dată fiind copilăria tulburată pe care a avut-o. Totuşi mă întreb… Când am citit jurnalul, Marthe mi s-a părut cu totul diferită, mai cu seamă la început, de cea descrisă de dumneavoastră. Dimpotrivă, privind unele pagini de mai târziu… Să zicem că acum văd lucrurile altfel decât înainte. Cred că Boldini avea dreptate, îşi pierdea minţile. Mă tot gândesc, mă întreb: credeţi c-ar fi cu putinţă ca Marthe să fi avut Alzheimer?

— Alzheimer? Toate cutele de pe faţa doamnei Vannier se adunaseră parcă într-un buchet.

— Mama a avut asta, explică April. De fapt, prima oară când am văzut portretul lui Marthe, el m-a făcut să mă gândesc la mama, iar acum mă gândesc din nou. Mama n-a trecut prin schimbări de dispoziţie violente, cel puţin eu n-am văzut la ea aşa ceva, dar boala asta poate afecta buna stare mentală a cuiva, simţul de orientare. Mă gândesc că probabil a avut…

— Nu a avut Alzheimer, spuse *madame* Vannier, ca şi cum ar fi fost doctor sau i-ar fi făcut ea însăşi autopsia.

— S-ar putea să fie un lucru dificil de depistat, dar, realmente, nu-i imposibil…

Agnès băgă mâna în cutie şi scoase un tub mic şi alb, genul de flacon care putea să conţină până într-o sută de grame de cremă de faţă la două sute de dolari. Doar că ăsta era vechi, mic, şi acoperit pe la capete de un strat gros de materie albă, parcă era ghips. *Madame* Vannier i-l dădu.

— Ce-i ăsta? întrebă April, răsucindu-l în mână.

— Celebra cremă de faţă a lui Marthe.

— Ah, da, crema de albit tenul. April zâmbi. Tare mi-ar fi plăcut să-i văd direct efectul. Probabil că arăta ridicol, mai cu seamă când îmbătrânise. Nu pierdea nici o ocazie să-şi pună straturi întregi pe faţă.

— Citiţi ce scrie pe dos.

— Pardon?

— Ingredientele. Pe dosul tubului.

April îl întoarse. Citi primul rând şi nu mai avu nevoie să continue. *Du plomb.*

— Plumb? Îşi punea cremă cu plumb pe faţă?

— Da, în fiecare zi. De mai multe ori pe zi. Probabil că asta o omorât-o. La început i-a paralizat faţa, apoi, rapid, şi mintea. Otrăvirea cu plumb de dragul frumuseţii. Fetele care munceau în fabrici erau otrăvite cu plumb din cauza condiţiilor de muncă. Se poate spune că asta a păţit şi Marthe.

— Vai! April trânti flaconul pe masă şi-şi şterse mâinile pe pantaloni. Biata Marthe!

— Bietele de ele, toate, zise *madame* Vannier cu un oftat. Luc continua să pufăie între ele. Arăta ca naiba, ca după o noapte de beţie. Nu era o persoană care să se scoale în zorii zilei, îşi zise April.

— Lisette a mai avut vreun contact cu familia Hugo? întrebă April. Poate când s-a terminat războiul…

— Nu, Jeanne Hugo a murit în 1941.

— Dar ceilalţi? Erau familia ei. E o moştenire importantă, aş zice. Cel puţin pentru Marthe era important.

— Când Lisette a plecat din Paris, *a plecat!* Nu-i păsa ei ce se întâmplase cu şaizeci de ani ani în urmă într-un orfelinat. Şi, dat fiind felul în care a cunoscut-o pe Jeanne, nu putea să-şi pună mari speranţe de viitor în familia extinsă a lui Hugo.

— Nu pot să o învinovăţesc! spuse April. Maicile i-au făcut mai degrabă un deserviciu explicându-i de unde se trage, spunându-i ce nu avea nicicând să poată obţine. Asta a dus-o pe Marthe la o adevărată obsesie.

— Descendenţa poate adesea să fie o sabie cu două tăişuri, *non?* Uneori îţi spune prea multe. Aşa-zisa provenienţă de care vorbeşti dumneata nu e

întotdeauna ceva bun. Am fost confruntată cu aşa ceva de multe ori de-a lungul anilor.

— Din partea familiei Hugo?

— Din partea propriei mele familii.

— Îmi cer scuze, spuse April, uitându-se chiorâş, nelămurită. Dar nu mi-e familiar numele de Vannier.

— Nu există nici un motiv să vă fie. Era numele de fată al mamei mele şi nu înseamnă nimic pentru istoricii îndrăzneţi de la casele de licitaţie. *Madame* Vannier zâmbi zeflemitor. Dar aţi recunoaşte numele ei de femeie măritată. Vă amintiţi de tabloul pe care l-aţi găsit în apartament? Cel pe care îl consideraţi atât de valoros?

— Vai, Doamne, nu-mi spuneţi că nu-i un Boldini! spuse April şi îşi lovi capul de masă. N-ar putea suporta asta.

— Nici o grijă, e un Boldini, spuse *madame* Vannier şi din nou scoase un chicotit ca un urlet de hienă. Capul sus, *madame* Vogt, nu vreţi să vă uitaţi la mine când puneţi astfel de întrebări?

April îşi ridică de pe masă capul.

— Slavă Domnului, zise April, cu un glas gâtuit. Mi s-ar fi înălţat în faţă un munte de probleme dacă spuneaţi altceva.

— Doamne fereşte! spuse *madame* Vannier şi îşi pocni pieptul cu palma. N-aş vrea în ruptul capului să vă creez *dumneavoastră* probleme. Nu vă faceţi griji, *ma chérie*. Este un Boldini. O spun cu toată autoritatea, căci şi eu sunt o Boldini.

Capitolul LXXVII

După ce dăduse pe faţă faptul că ea însăşi era o Boldini, *madame* Vannier începu din nou să se sufoce. Asta aduse un întreg grup nou de infirmiere din bucătărie. Acum sosiseră însă cu o baterie completă de echipament medical, inclusiv cu un tub portabil de oxigen. Uitându-se la *madame* Vannier, care

respira sub mască, April îşi zise că şi ea ar fi avut nevoie de una. Şi răsuflarea ei devenise greoaie după toate cele auzite.

Madame Vannier era fiica lui Boldini, fiica legitimă. La optzeci şi şapte de ani, veşnicul arţăgos Boldini se hotărâse să se stabilească o dată pentru totdeauna. Voia o soţie şi o familie, în ciuda datei înaintate din calendar. La masa de nuntă, Boldini s-a scuzat pentru vârsta lui înaintată şi a rămas celebru pentru ce-a spus: „Nu e vina mea că sunt atât de bătrân, e ceva ce mi s-a întâmplat aşa, deodată“. Maestrul tehnicii şfichiuitului a fost în stare să mai conceapă încă un copil înainte de a se stinge de pneumonie la mai puţin de optsprezece luni de la nuntă.

— Să vă aducem ceva? întrebă April după ce un tip cu înfăţişare de spaniol împinse afară din cameră căruciorul cu tubul de oxigen. Nişte apă? Sau să ieşim din cameră…

— Nu, mă simt bine, spuse *madame* Vannier şi se reaşează în fotoliul ei. Avea din nou o ceaşcă de ceai în mână şi le oferea zâmbetul ei rece şi calm, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Acum aţi aflat şi rolul meu în povestea asta, locul pe care îl ocup.

— Este o moştenire uimitoare, spuse April. Trebuie că sunteţi foarte mândră de tatăl dumneavoastră.

— Nu l-am cunoscut deloc. *Madame* Vannier dădu din umeri. A murit când eram foarte mică, iar ca fetiţă, nu mi-a păsat prea mult de viaţa lui artistică. Ca mulţi copii, n-aveam cum să fi înţeles. Aşa că „mândră“ nu e cuvântul corect. Am ajuns să-l apreciez, totuşi. Trebuie să mărturisesc că simt o anumită satisfacţie când una dintre picturile lui se vinde cu preţ mare la o licitaţie. După cum zicea mama, fie binecuvântată, tot ce voise el în viaţă fusese să fie adorat pentru talentul lui.

— Mama dumneavoastră, începu April, amintindu-şi de ce-i spuseseră Marc şi Olivier. Ea a scris despre tabloul din apartament, e corect?

— Da, încuviinţă *madame* Vannier. Amănuntul acesta v-a ajutat pentru a stabili provenienţa, *non?*

— Cu privire la Boldini, *asta* a fost provenienţa, spuse April.

— Ar fi fost încântată să vă ajute. Mama l-a iubit, în ciuda personalităţii lui excentrice.

— Avea un suflet bun, spuse April. Probabil că ar fi emoţionat să afle că fiicele lui au locuit sub acelaşi acoperiş şi s-au îngrijit una de alta timp de atât de mulţi ani. Sângele lui, copiii lui, continuând fără el.

Madame Vannier zâmbi. Nu era zâmbetul ei condescendent, zeflemitor, ci unul abia schiţat, cu buzele strânse, un zâmbet plin de tristeţe şi regret.

— Ne-ar fi iubit pe amândouă, spuse ea. Dar numai una din noi era din sângele lui.

— Aţi spus că era tatăl dumneavoastră.

— Aşa e, într-adevăr.

— Aha. Cuvintele o izbiseră pe April ca un şut în coaste. Credeţi… Vă gândiţi că Lisette nu era fiica lui? Credeam că eraţi surori. Surori vitrege? De aceea eraţi atât de apropiate.

— Eram surori, spuse *madame* Vannier înclinând capul. Dar nu de sânge. Oftă din rărunchi. O lacrimă i se scurse din colţul ochiului şi îi rămase pe obraz ca un strop de ploaie pe o petală de trandafir.

— Atunci de ce-a zis Marthe că el era tatăl ei? întrebă April.

— Nu ştiu de unde i-o fi venit ideea, răspunse *madame* Vannier. Dar ea era încredinţată că aşa e. Chiar şi Lisette a fost convinsă după ce a citit jurnalul lăsat de *grand-mère*. De-asta a venit la noi când a trebuit să părăsească Parisul. Eu eram cu mult mai mică, asta aţi înţeles. Lisette considera că era de datoria ei să se ocupe de mine, la fel cum Marthe a crezut că ea trebuia să se ocupe de Marguérite. Şi Marguérite a crezut că era sarcina ei să se ocupe de Marthe. Până la urmă, eu mă bucur că a fost aşa. Mă bucur că iluzia unei familii a adus-o lângă mine.

Madame Vannier întoarse capul şi se uită pe fereastră. Geamul îi reflecta chipul lunguieţ. April trăgea de-un fir uzat al pantalonului, aşteptând ca doamna Vannier să îşi adune forţele şi să continue.

— Lisette aşa a vrut să credă, spuse Agnès Vannier tot cu ochii pe fereastră. Ca şi Marthe, dorea să aibă o familie, o istorie. Ca noi toţi. Din păcate, s-a făcut un test ADN postmortem. Ar fi trebuit să nu mă ocup de aşa ceva. *Madame* Vannier trase zgomotos aer pe nas. Îi mai curseră pe obraji câteva lacrimi. Mama a insistat întotdeauna că nu era adevărat, iar tata a jurat că nici măcar n-a atins-o pe fata aia. Pe Béatrice.

— Şi-atunci cine e tatăl lui Lisette? întrebă April. Dacă n-a fost Boldini, atunci cine?

— Béatrice a crescut la Folies. S-a jucat cu păpuşile ei sub tejgheaua barului. Mai târziu, când s-a făcut mare, s-a distrat în lojele dansatoarelor cu machiajul şi cu vopselele lor de păr. Oricine putea să fi fost tatăl lui Lisette. Şi vreau să zic, literalmente oricine. O fată frumoasă şi handicapată mental într-un cabaret? Vă întreb: câte scenarii se pot imagina?

— Multe, spuse April coborând bărbia în piept. Multe.

— Acum o să vă rog să mă scuzaţi, spuse *madame* Vannier brusc. Se ridică cu greu de la masă. Trebuie să fac o pauză. Toate acestea m-au cam extenuat.

Fără să îşi fi luat rămas-bun sau să fi dat vreun semn că ar reveni, îşi puse ceaşca în chiuvetă şi porni şchiopătând pe culoar.

— Da’ ştiu că am avut o mulţime de informaţii, spuse Luc după ce nu se mai auziră paşii bătrânei doamne. Foarte multe.

April mormăi ceva în loc de răspuns. Era confuză şi i se făcuse foame. *Madame* Vannier îi dăduse răspunsuri la toate întrebările, dar nu era deloc ce îşi dorise ea.

— Nu pot să cred că Marthe a sfârşit aşa, spuse ea în cele din urmă. Era înconjurată de atâţia oameni şi a murit cu mintea dusă, în deplină obscuritate.

—Toţi murim în obscuritate, comentă Luc. Ne ducem singuri. Spune-mi, Avril, tu ce credeai că ai să afli aici?

— Habar n-am. Cum s-a încheiat totul.

— Pentru tine, sau pentru Marthe? *Ça fait rien*. Oricum, nu există încheiere. Viaţa merge înainte, lumea merge înainte, din seminţele semănate cresc plante. Dar Marthe de Florian are mult noroc, *non?* În ciuda nebuniei. Nu mulţi dintre noi au norocul ca o savantă frumoasă să se ocupe de ce-am făcut noi cu un secol înainte. Marthe o să aibă parte de o licitaţie de răsunet. Portretul ei are să fie cumpărat de cine ştie ce filfizon bătrân cu un milion de euro sau poate chiar mai mult. După cum văd eu lucrurile, ea are parte de o soartă mai bună decât mulţi dintre noi.

Luc îşi stinse ţigara.

— Te rog, nu-mi vorbi de numere din şapte cifre, mormăi April. Nu ştiu ce mă fac dacă tabloul ăla nu se vinde la preţul pe care-l merită.

— Provenienţa, *ma belle*. Provenienţa.

În momentul acela, în bucătărie păşi tiptil cineva, o asiatică îmbrăcată într-un chimono. Ea le-a spus că *madame* Vannier se retrăsese pe ziua aceea. Le-a spus că era convinsă că se descurcă singuri să-şi găsească drumul spre ieşire şi înapoi spre Paris, cu un accent deosebit pe „înapoi la Paris“.

— Cu alte cuvinte, suntem daţi afară fără prea multă ceremonie, murmură April când femeia se retrăsese din cameră. Aveţi grijă să nu vă lovească uşa când ieşiţi.

— Aveţi grijă să nu vă lovească uşa când ieşiţi! Vai, ce mult îmi place expresia asta! Intră pe loc în colecţia mea de expresii americane!

S-au ridicat. April a mai aruncat o privire bucătăriei doamnei Vannier (a lui Lisette şi a lui Marguérite) şi a ieşit în vârful picioarelor.

— Oricum, pentru noi e cel mai bun moment să plecăm, spuse Luc când ajunseră în holul de la intrare. Deschise larg uşa mare de stejar şi rămase pe prima treaptă. Soarele dimineţii îi bătea în păr. Ochii lui căprui deveniseră aproape verzi. Aproape că nu avem suficient timp. Eşti gata să pleci din Sarlat?

— Puţin îmi pasă de Sarlat. April îşi ridică geanta şi o aruncă pe umărul drept. Avionul meu pleacă peste douăsprezece ore. Trebuie să mă pregătesc să părăsesc Parisul!

— Nici o grijă. O să te întorci.

April zâmbi şi coborî treptele. Geanta ei enormă era acum mult mai uşoară, fără veşnic prezentele caiete ale lui Marthe. Era ciudat să o simtă goală. Era ciudat să simtă că şi-a terminat treaba şi că în douăzeci şi patru de ore avea să fie înapoi, în Statele Unite.

Încercă să vadă cu ochii minţii plecarea din casa doamnei Vannier, sosirea la Paris, pe Luc chemând pentru ea un taxi la colţul străzii. Apoi ea în spatele şoferului, în vreme ce taxiul o lua spre ieşirea din oraş, iar Parisul rămânând tot mai în urmă. auzea chiar şi zgomotul motoarelor avionului şi simţea podeaua ca de carton a avionului, gustul de aer stătut în nări şi-n gură, locul ei fiind la fereastră, întotdeauna la fereastră. Motoarele aveau să

accelereze, iar avionul va zbura peste Paris, un milion de luminiţe sclipitoare dedesubt.

Apoi avionul ateriza la New York. Părea incredibil, chiar dacă aterizarea era scopul numărul unu. April încerca să simtă cum va fi când va ieşi din avion şi va traversa marea de călători. Se vedea stând la coada lungă, şerpuitoare, din faţa biroului vamal. Şi-apoi?

Dacă îşi va ţine promisiunea, Troy avea s-o aştepte la ieşire. Dacă va fi acolo, îi va lua valiza (de data aceasta ea o să-l lase să i-o ducă) şi îi va pune un braţ în jurul umerilor. Împreună vor găsi o modalitate să îşi înceapă călătoria prin noua lor viaţă veche.

„Jumătate-jumătate“, spuseseră ei pe plaja din Coronado. Nu era lucru sigur, dar procentajul era mult mai bun decât crezuse April. Mai cu seamă pentru două fiinţe care îşi câştigau existenţa făcând estimări, fie în finanţe, fie în lumea mobilei. Ce putea să pară o probabilitate slabă pentru cei mai mulţi era înţeleasă de ei ca fiind mult mai mare. Nu jucau zaruri, era vorba de cincizeci de puncte câştigate cu greu, care aveau valoarea efortului depus. Şi era un început foarte solid.

April îşi reaminti ezitările ei când pusese prima oară piciorul în apartamentul lui Marthe şi se uitase la mobilele pline de praf, împinse unele peste altele în grupuri şi ferite de tot ce era exterior apartamentului. Atunci i se păruse teribil de greu să evalueze atât de multe obiecte, şi îndeosebi să înţeleagă rostul şi valoarea lor. Cu toate acestea, April mersese până în pânzele albe şi obţinuse ce căutase. Ceea ce conta era provenienţa. Conta istoria. Dar ele nu puteau garanta ce urma să se întâmple.

Căsnicia ei nu era mai puţin covârşitoare, nu era mai puţin tulbure. Însă de data aceasta ştia ce fel de curaj e necesar şi de câtă onestitate e nevoie ca să ajungă la rădăcini săpând până ce mâinile sângerează şi unghiile se rup. După ce dăduse de cap haosului din apartamentul lui Marthe, haosul din viaţa ei nu mai părea atât de teribil. Pentru că valoarea era acolo. În cazul lui Marthe de Florian, mulţi contribuiseră să i-o definească, într-al lor, numai ei doi aveau nevoie să o descopere.

Capitolul LXXVIII

OBIECTE DIN COLECŢIA
DOAMNEI DE FLORIAN
Piese importante de mobilă continentală
Obiecte de artă şi decorative

MARTHE DE FLORIAN: Introducere

Apartamentul a fost închis înainte de cel de-al doilea război mondial timp de şaptezeci de ani, înainte ca autoarea acestor rânduri, ca şi mulţi dintre licitatori, să se fi născut.

Primăvara trecută, când am intrat în apartamentul din al nouălea arondisment care-i aparţinuse lui Marthe de Florian, am fost intimidată de numărul mare al pieselor din faţa mea şi de frumuseţea lor. Fiecare epocă importantă, de la George II şi Ludovic XVI încoace, era reprezentată, nici o categorie de mobilă continentală sau de obiecte de artă nu lipsea. A fost şi rămâne pentru mine cea mai mare şi mai valoroasă masă de bunuri aparţinând unei singure familii.

Acum, cu multe luni mai târziu, încă mă întreb dacă am văzut cu adevărat apartamentul şi piesele minunate din el, niciodată scoase la vânzare. Prima privire mi-a dezvăluit o lume roz, aurită, iar lucrurile şi istoria lor m-au vrăjit pe măsură ce le cunoşteam. Echipa noastră a dat de un şir neîntrerupt de comori, toate însufleţite de jurnalele personale din care au fost reproduse fragmente în acest catalog.

Numele ei poate să nu le fie cunoscut licitatorilor, dar fosta ocupantă a apartamentului şi autoarea jurnalelor, Marthe de Florian, a fost o curtezană pariziană care a murit în 1935. Fiind una dintre cele mai celebre *demi-mondaines* din perioada numită *Belle Époque*, ea a fost frecventată de persoane de renume, cum ar fi omul de stat Georges Clemenceau, contele Robert de Montesquiou şi portretistul Giovanni Boldini, unul dintre tablourile importante ale acestuia fiind inclus în bunurile puse în vânzare la această licitaţie.

Madame de Florian a lăsat tot ce conţinea apartamentul nepoatei ei, Elisabetta Quatremer. Când naziştii au intrat în Paris în 1940, *madame* Quatremer a încuiat apartamentul, a fugit din oraş şi nu s-a mai întors niciodată, deşi chiria a fost în continuare plătită pe timpul următorilor şaptezeci de ani.

Madame Quatremer a murit la începutul acestui an la Sarlat şi persoana care a crescut ca şi cum i-ar fi fost soră a contactat casa Sotheby's pentru vânzarea colecţiei la licitaţie. Suntem incredibil de onoraţi să ne ocupăm de această licitaţie. Eu mi-am dat toată silinţa să înţeleg magia fiecărei piese şi sper că *madame* de Florian ar fi mulţumită.

Printre piesele pe care le-am îndrăgit cel mai mult se numără o pereche de ouă de struţ pictate, o oglindă stil Napoleon III, aurită, împreună cu consola ei, ambele provenind dintr-un palat din Cairo, şi un set de comode în serpentină, din mahon, stil George III, într-o stare atât de bună, încât ar putea fi considerate noi. Dacă n-ar avea peste două sute de ani.

Deşi n-ar trebui, poate, să-mi aleg o piesă favorită, o să o fac, aşa că vă mărturisesc că e vorba de portretul doamnei de Florian, pictat de Giovanni Boldini. Orice colecţionar cât de cât experimentat înţelege semnificaţia unui Boldini ca atare, dar acest tablou este important pentru motive aflate dincolo de persoana creatorului lui. Nu numai că tabloul apare pe piaţă pentru prima oară, fapt deloc lipsit de însemnătate, dar este şi prima dată când lumea artelor află de existenţa lui.

Să aprofundăm. Un Giovanni Boldini: e vorba de cel mai mare portretist din *Belle Époque* şi de un tablou necunoscut lumii, necunoscut chiar şi celor plătiţi să ştie totul când e vorba de aşa ceva.

În afară de Boldini, calitatea colecţiei sfidează orice descriere, fiecare piesă fiind seducătoare, fiecare obiect fiind neatins de dinaintea celui de-al doilea război mondial. Pregătiţi-vă deci să fiţi fermecaţi şi cuceriţi de lemnul de stejar şi de aurării, de argint, dar mai cu seamă de însăşi Marthe de Florian. Nu vă lăsaţi totuşi în întregime subjugaţi de farmecul ei, căci competiţia va fi dură. Nu veţi dori ca ultimul zgomot al ciocănelului să vă prindă în plină reverie.

April Vogt,
Prim-vicepreşedinte,

expertă în mobila franceză şi continentală

EPILOG

April ţinea volumul în mână: trei mii de loturi, trei kilograme de hârtie fină, lucioasă, tot ce lăsase după ea o femeie. Colecţia „*Madame* Marthe de Florian“ era gata pentru sala de licitaţie.

Din cauza volumului enorm de obiecte, fragmentaseră licitaţia în şaisprezece sesiuni care se vor desfăşura timp de o săptămână. În zilele precedând deschiderea licitaţiei, negustori şi colecţionari din lumea întreagă veniseră la Paris pentru a participa la expoziţii private, la dineuri între VIP şi la toate întâlnirile adiacente cerute de un eveniment de o asemenea importanţă. Persoane cu greutate se întâlneau, în vreme ce în jurul lor roiau în pantofii lor roşii, cu tocuri înalte, atrăgătoarele specialiste de la serviciul clienţi.

Seara deschiderii era cea mai însemnată, se scoteau la licitaţie obiectele cele mai importante, cu preţurile cele mai mari. Primele lucruri vândute dădeau tonul pentru restul licitaţiei. Era necesar ca vâlva iniţială să fie cea mai puternică pentru a atrage şi mai mulţi interesaţi. Aşa că, deşi erau în joc trei mii de loturi, succesul întregii licitaţii se sprijinea pe prima, cea mai importantă, tabloul lui Boldini. În catalog fusese estimat la un milion de euro. Ca să fie un succes, tabloul care o reprezenta pe Marthe de Florian trebuia să fie vândut pentru cel puţin un milion două sute.

April se agita într-una dintre lojile pentru VIP, urmărindu-l pe Olivier cum verifică microfonul. Diverşi muncitori aranjau scaunele la parter, măsurând distanţa optimă dintre ele cu metrul. Cei care se ocupau de licitaţia prin telefon verificau tonul aparatelor şi, cu toate că erau în frac sau în rochii de seară, se aşezau uneori în patru labe ca să inspecteze vreo conexiune defectă. În curând uşile aveau să se deschidă, lăsând să intre o mie de persoane.

Incapabilă să stea pe scaun, April păşea de colo-colo, pe lângă ferestrele faţadei, aranjând perdelele. În spatele ei era Peter. Lângă Peter era Troy, care întorcea paginile catalogului şi se încrunta când vedea preţurile acelea mari. Chiar aşa? Cincizeci de mii pentru un scaun vechi? Nu producea nici un venit, nici o EBITDA! Ca şi cum câştigul înainte de plăţile reprezentând dobânda, taxele, deprecierea şi amortizarea nu însemna nimic. Modelele lui financiare ar fi consemnat completa depreciere a întregului apartament al lui Marthe, deci l-ar fi considerat fără nici o valoare. Ea ar fi contestat totuşi felul lui de a gândi în afaceri.

Cu două rânduri mai în spate stătea Birdie şi lângă ea o femeie pe care April o considera cea mai importantă dintre cei care purtau titulatura de *very important person*, cel puţin în privinţa licitaţiei. Era Agnès Vannier, însoţită de cuvertura ei albă de catifea, de infirmierele ei şi cu o jumătate de zâmbet viclean pe buze.

April aştepta nerăbdătoare să înceapă licitaţia. îi privea pe fereastră pe jurnaliştii îngrămădiţi jos. Reprezentanţii casei de licitaţie îi îndreptau pe reporteri spre secţia unde se stătea în picioare şi care era separată de restul sălii cu o frânghie roşie. Licitatorii începuseră să umple sala.

Odată aşezaţi, toţi consultau catalogul. De unde era cocoţată, April urmărea mulţimea, mai cu seamă se uita la cei din primele rânduri, cei de la care se aştepta îndeosebi să intre în competiţie pentru obiectele cele mai scumpe. Ea era în stare să distingă acea tensiune nervoasă pe care licitatorii o manifestau cu câteva momente înainte de a ridica paleta. Erau mulţi cei care se agitau în sala aia, nu numai cei din primele rânduri.

La ora şapte, Olivier urcă pe podium. Nu putea s-o vadă prin geamul dublu al lojei, dar April ridică totuşi degetele mari de la ambele mâini în semn de succes, deşi se încuraja mai degrabă pe sine decât pe el.

— Bună seara, doamnelor şi domnilor, spuse el. Bine aţi venit la Sotheby’s şi la licitaţia de astă-seară Colecţia „Marthe de Florian“. Cred că o veţi găsi la fel de remarcabilă pe cât am considerat-o noi. Câteva reguli înainte să începem.

Agitaţia mulţimii se intensifică în vreme ce Olivier recita regulile ofertelor şi condiţiile vânzării. Finalmente, după menţionarea taxelor, comisioanelor, primelor, făcu un gest spre tabloul instalat pe scena rotativă,

scăldat în lumină, reprezentând-o pe Marthe, sclipitoare în toată gloria rochiei ei roz. Dacă ar fi putut vedea şi ea aparatele de fotografiat, dacă ar fi simţit fervoarea, erupţia de urale! Nici cel mai mare spectacol de la Folies nu s-ar fi putut compara cu asta.

— Lotul numărul unu, spuse Olivier şi bătu cu ciocănelul în masă.

Apoi începu. Marthe de Florian îşi începuse drumul.

— La cinci sute de mii de euro? spuse el. Oferă cineva cinci sute de mii? Cine oferă o jumătate de milion?

Sala rămase în tăcere. April simţi cum i se urcă inima în gât. Îşi ţinu respiraţia tot uitându-se la cei atât de agitaţi înainte, încercând să-i influenţeze cu gândul să înceapă oferta.

— Cinci sute de mii de euro, spuse din nou Olivier. Oferă cineva cinci sute de mii?

Ceva scârţâi în spatele ei. April se întoarse şi-l văzu pe Luc Thébault strecurându-se pe uşă. Se propti în spatele doamnei Vannier. April zâmbi. Nu fusese sigură că avea să apară.

— Jumătate de milion aici, spuse Olivier văzând o paletă ridicată. April respiră de uşurare şi-l simţi pe Luc dând din cap în spatele ei. Şase sute de mii de euro? Oferă cineva şase sute de mii?

În momentul acela a început excitaţia. Tot ce fusese pregătit la petreceri şi recepţii, până şi prezenţa acelor femei cu busturi proeminente, se manifestă cum era de aşteptat. Izbucni isteria. Paletele începură să se ridice.

— Şapte sute cincizeci de mii. Aici.

— Opt sute de mii. Aici.

— Nouă sute de mii. Aici.

— Un milion. Aici.

Ajunseseră la suma estimată. April respiră din nou şi închise ochii. Tabloul acesta, pe care guvernul francez nu voise să-l cumpere…

„Astă-seară eşti cea mai cunoscută femeie din Paris, Marthe. Bucură-te.“

Cifrele continuau să urce. Un milion o sută. O paletă se ridică pentru un milion două sute, cifra magică la care April considera că vânzarea este o reuşită. Poate că celebritatea nou găsită a lui Marthe va dura mai mult de o noapte.

Gura lui Olivier se mişca din ce în ce mai repede. Paletele săreau în sus şi mai frecvent. Erau şi oferte prin telefon, operatorii se chinuiau să ţină pasul. Mulţimea era în plină excitaţie.

Când oferta a sărit peste un milion şi jumătate, April a aplaudat. S-a uitat în spate şi l-a văzut pe Troy în picioare, era lângă ea şi încuraja spectacolul de parcă era la un eveniment sportiv, nu în faţa unei opere de artă.

Cifra ajunse la două milioane de euro. April ţipă, îi crescuse pulsul ca la o cursă, ameţise. Se întoarse spre *madame* Vannier, care stătea satisfăcută în scaunul ei cu rotile.

— La două milioane o sută, am terminat? Atenţie. Ultima şansă la două milioane o sută, spuse Olivier. Apoi, în vreme ce toată sala îşi ţinea respiraţia, pronunţă: Vândut! Două milioane o sută de mii de euro. Pentru licitatorul numărul trei sute treizeci şi patru.

April avea impresia că o să leşine. Chiar o credea cu putinţă.

Toată sala izbucni în aplauze. Oamenii săreau de pe scaune, iar Marthe primi astfel o ovaţie extraordinară cu toată lumea în picioare timp de două minute, trei minute, patru minute, şi altele încă. April fusese cândva la un meci de baseball din competiţia Super Bowl. Entuziasmul şi uralele nu fuseseră nici pe departe asemănătoare cu ce se întâmpla aici. Două milioane o sută de mii de euro, aproape trei milioane de dolari.

— Ai reuşit! spuse Troy şi o îmbrăţişă. Fir-ar să fie, ce palpitant a fost! Ai reuşit!

— Nu. Nu eu. April se dădu înapoi. Marthe a reuşit, numai Marthe. Şi ăsta-i doar începutul. Sunt încă mii de loturi. Nu-mi vine să cred. Zău că nu-mi vine să cred.

Pe podium, Olivier anunţa lotul numărul doi. Cu picioarele moi, April se prăbuşi pe scaun. Troy mai aplaudă un moment şi se aşeză lângă ea. O sărută pe obraz.

— Superbă treabă, dragă, spuse el. Superbă.

Loturile următoare continuară să fie disputate în acelaşi mod rapid, entuziasmul era din ce în ce mai mare, reverberând între pereţi şi în sus, spre loji. Paletele săreau ca nişte focuri de artificii. Tabla cu preţuri licărea. Cifrele, în toate valutele folosite, se împrăştiau pe tablă în vreme ce April lua notiţe cu gura întredeschisă din pricina emoţiei. La sfârşitul serii

fuseseră vândute 150 de obiecte. Deşi sumele, după cum se aşteptaseră, n-au mai atins nivelul lui Boldini, au fost mai toate ridicate de portretul lui Marthe şi poate şi datorită fragmentelor din jurnale, presărate prin catalog.

La sfârşit, April n-a notat „nevândut“ în dreptul nici unui obiect. Tot ce se prezentase din colecţie fusese vândut. Recordul ei pentru o singură seară fusese până acum de nouăzeci şi unu la sută. Dar astă-seară era de sută la sută.

Când a răsunat ultimul ciocănel al serii, April a sărit în picioare. Cu toţii s-au îmbrăţişat. Nu avea toate datele în faţa ochilor, dar ştia că fusese cea mai reuşită licitaţie pusă pe roate de departamentul ei. Poate că Sotheby’s nu avea să-l mai considere minor de acum înainte.

— *Madame* Vannier, spuse April când reuşi în fine să-şi potolească respiraţia, când toate îmbrăţişările şi sărutările se terminaseră şi cele mai multe persoane din loja de sus plecaseră. Cifrele acestea sunt fără precedent!

— A fost foarte palpitant, încuviinţă ea. Nu mă aşteptam să mă distrez aşa de bine.

— Eu mă bucur că aţi putut veni, spuse April în vreme ce doi infirmieri o ajutau pe *madame* Vannier să se ridice din scaunul cu rotile.

În picioare, *madame* Vannier îşi netezi rochia ei de un bleumarin irizat, apoi îşi atinse cerceii cu safire şi diamante care-i trăgeau în jos lobii urechilor. Zâmbi, cu chipul arătând brusc cu zece, cu douăzeci de ani mai tânăr. Părul alb îi strălucea sub candelabru.

— Trebuie să recunosc, spuse ea, a fost foarte palpitant. Acum văd de ce manifeşti atâta entuziasm pentru munca dumitale. E plăcut să ştiu că tablourile tatălui meu nu sunt chiar atât de lipsite de valoare, atât de demodate. Cred c-ar fi fost mulţumit.

— Lipsite de valoare? Nici vorbă! Bazat pe preţul de vânzare, puţini artişti au mai multă valoare. Tatăl dumneavoastră a atins un record astă-seară. Un record pentru propriile sale tablouri. Asta ştiu sigur.

Madame Vannier clipi. Serios. Îi întoarse umezi spre April, iar lui April i se înnodă stomacul. N-ar fi trebuit să facă remarci atât de personale despre un obiect, să-l facă pe cel care-l vindea să regrete că l-a pus în vânzare.

— Tatăl dumneavoastră – începu April să zică, dar cuvintele parcă i se lipeau de cerul gurii – cert, e cam târziu, dar ştiţi că am fi putut aranja să-l păstraţi? Nu eraţi obligată să vindeţi tabloul. Erau o sumedenie de alte obiecte, după cum vedeţi. Mă preocupă faptul că poate n-am prezentat asta clar.

Nu trebuia să zică aşa ceva şi nici altceva pe tema asta. Dacă Peter ar mai fi fost în lojă, putea s-o împingă pe fereastra de sticlă dublă.

— Nu, *madame* Vogt, îi spuse Agnès chicotind. Nu ţineam la acest tablou în mod particular. Doream banii. Aveam nevoie de bani.

April îşi îndreptă privirea spre Luc, bărbatul care era pentru ea veşnicul barometru parizian, şi observă cu ce mare grijă încerca să nu i se vadă pe faţă zâmbetul. Femeia voia banii, dar April nu putea să sublinieze ceea ce era evident, şi anume că licitaţia va genera o sumă pe care *madame* Vannier n-ar fi putut s-o cheltuie în tot restul vieţii ei.

— Ştiu ce credeţi, spuse *madame* Vannier şi râse din nou. Că sunt prea în vârstă ca să am nevoie de toţi banii ăştia, *non?* O să mor în curând. Ce risipă!

— Sigur că nu! Nu sunteţi deloc în vârstă!

— Asta nu-i câtuşi de puţin adevărat. Sunt excesiv de bătrână. Dar nu vreau să am bani pentru bijuterii sau pantofi. Râse uşor şi arătă spre papucii ei de mătase din picioare. Tabloul, Boldini, nimeni nu ştia de existenţa lui înainte, *non?*

— Aşa e, spuse April. A fost un şoc pentru toată lumea.

— Giovanni Boldini mai are o pânză bine ascunsă, *ma chérie*. E în posesia unui investitor privat şi n-a trecut niciodată printr-o casă de licitaţii.

— Asta-i destul de obişnuit. Multe dintre tablourile lui Boldini sunt în posesia unor persoane fizice.

— Da, dar numai câţiva ştiu de existenţa acestuia. Andreas! se răsti *madame* Vannier. Unde mi-e haina? Sunt gata de plecare. Aş dori să mi se pună haina pe umeri imediat!

— Ce tablou? întrebă April. Eu le cunosc cam pe toate.

— Pe acesta nu-l ştiţi, spuse *madame* Vannier şi se strecură în haină, o jachetă maro închis, de nurcă. E un tablou care o reprezintă pe mama. Cu mine la sân.

— Alt tablou necunoscut al lui Boldini?

— *Oui*. Iar acum o să am în fine fonduri ca să-l pot cumpăra de la acel investitor privat.

April râse, din şoc şi nervozitate, amestecate cu încă ceva sentimente greu de exprimat. Mai era un tablou de Giovanni Boldini pe lume, iar Agnès Vannier plănuia să pună mâna pe el.

— Cred că nu e nevoie să vă spun, dar preţul obţinut azi nu vă va ajuta la negocieri, spuse April, încă râzând.

— Probabil că ai dreptate, spuse Agnès cu o scânteie în ochi. Dar şi al meu are – cum zici dumneata? Ah, da, tabloul ăsta are o provenienţă foarte fascinantă.

După ce-şi înfăşură o eşarfă în jurul gâtului, *madame* Vannier îl apucă de braţ pe unul din cei doi asistenţi şi o luă încetişor spre ieşirea din lojă, lăsând-o pe April mirată la culme şi pe Luc, ca de obicei, zâmbind ironic.

— Văd ce calculezi, spuse Luc. Erau primele vorbe pe care i le adresa în toată seara. Speri să capeţi prima pentru acea vânzare.

— Nu-i deloc adevărat. Vreau şi comisionul.

Troy apăru în spatele lor, chicotind şi clătinând din cap.

— *Monsieur*, o cunoaşteţi destul de bine pe soţia mea. Aţi mai pomenit aşa pungăşie? Să-i facturezi şi pe vânzători, şi pe cumpărători? Întinse mâna. Sunt Troy Vogt. Nu cred că ne-am cunoscut.

— Deci acesta este *le grand m'sieu*. Ce plăcere! Luc Thébault.

— *Le grand m'sieu*. La un moment dat, unul din voi va trebui să-mi spună ce înseamnă. Oricum, vă mulţumesc că aţi avut grijă să nu aibă necazuri vara asta. Am apreciat.

— *Ce n'est pas un problème*. Am făcut ce-am putut. Ce păcat că n-aţi putut veni în vizită.

— Se va rectifica asta cât de curând, spuse Troy. Nu v-a spus? O să ne mutăm la Paris la anu'.

— La Paris? exclamă Luc, şi o expresie ciudată îi apăru pe faţă. O privi scurt pe April printre gene. Ce noutate fantastică, e prima dată când aud asta. Dar ce contează, bravo! Ştiu că soţia dumneavoastră e în culmea fericirii aici.

— Asta şi urmărim, spuse Troy. Să fie în culmea fericirii.

— *Avril!* spuse Luc aproape cântând. Să nu-mi spui şi mie o astfel de noutate!

— Ce să zic, nimic nu-i săpat în piatră. Aşteptăm încă aprobarea finală de la biroul parizian… April lăsă vorbele să se piardă. Dar unde e… Sunt surprinsă că nu ai adus o prietenă… Vreau să zic, cum de nu e aici Délphine? April se întoarse spre Troy. Trebuie s-o cunoşti pe prietena lui. Şi ea e în finanţe, dar e persoana cea mai uimitoare pe care ai putea să ţi-o imaginezi.

— Aha, superb! Mi-ar face plăcere s-o cunosc! spuse Troy cu un pic prea mult entuziasm, era clar că se bucură că francezul ăsta avea legături şi cu altcineva, nu doar cu soţia lui.

— Din păcate, spuse Luc şi surâse trist, Délphine nu mai e. Nu mai face parte din lumea mea, în orice caz. Dădu din umeri înainte ca vreunul din cei doi să-şi exprime compasiunea. *C'est la vie*. Uneori lucrurile nu iau cursul pe care îl doreşti.

Se auzi soneria unui telefon. Olivier telefona de jos. Prima seară se terminase. April ar trebui să coboare. Fusese spectacolul pe care-l organizase ea şi el dorea să aibă partea ei de glorie. În plus, dacă transferul la biroul din Paris se realiza, April avea nevoie să-i cunoască pe toţi cei care contau în Europa.

— Olivier vrea să mă duc jos, spuse April. Inima continua să i se zbată din pricina excesului de adrenalină.

— Foarte bine, spuse Luc. Ne vedem mâine.

— Da, mâine.

— Încântat că te-am cunoscut, amice, zise bărbatul ei american, mare şi frumos.

— Da, OK, şi eu la fel, amice.

Zâmbind, April îşi luă geanta. Se uită înăuntru ca să fie sigură că erau acolo: un nou set de scrisori şi documente. Nu atât de vechi ca jurnalele lui Marthe, n-aveau decât câteva zeci de ani, în comparaţie cu cei o sută de ani ai jurnalelor, dar erau mai valoroase, cel puţin pentru April.

Hârtiile nu veneau din averea nu ştiu cui, ci de la tatăl ei. Părinţii lui April fuseseră totuşi mari rozători de hârtie, cel puţin în privinţa corespondenţei spre şi din Vietnam. Exista chiar şi un jurnal. Timp de atâţia

ani, April întrebase de mobile şi de bibelouri. Nu-i dăduse prin cap să întrebe de scrisori.

Coborâră scările. April afişa un zâmbet care părea să nu i se mai şteargă de pe faţă. Troy se opri. Se aplecă spre urechea lui April, care brusc simţi un suflu rece pe spinare.

— Când ne mutăm, crezi c-o să fie nevoie să-mi implantez păr pe piept? Pentru că, uitându-mă în jur, mă întreb dacă am să pot vreodată să fiu acceptat printre ei.

— Dacă totul merge cum trebuie, lipsa de păr pe piept va fi cea mai mică dintre problemele tale.

— Aşa spui tu… Ridică ochii şi scoase un mârâit prefăcut. După ce-am stat toată ziua până în gât între mobile şi toţi franţujii ăştia…

April râse.

— Se poate şi mai rău.

Îl depăşi şi se lansă în zgomotul dens de voci din sală. Oamenii o înconjurau din toate direcţiile. Cei care-i doreau numai bine o sărutau şi-i strângeau mâna, iar Troy o sprijinea cu o mână pe spate. Îi venea să se întoarcă spre el, să-l roage să o sprijine tot restul serii. Să-l roage să rămână. Apoi April îşi aduse aminte. Nu era nevoie să-l roage. Nu exista nici un motiv să creadă că n-ar râmâne.

Familia Hugo extinsă

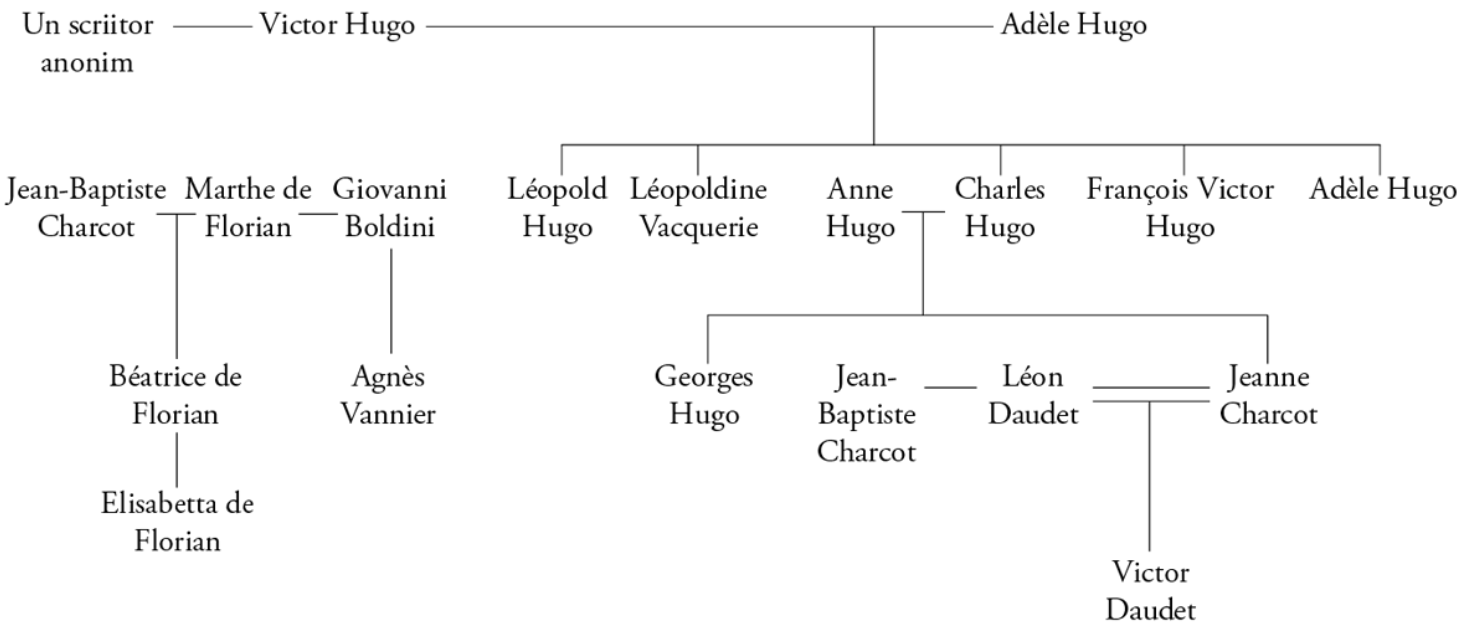

MULŢUMIRI

N-ar fi fost de scris nici un fel de mulţumiri, de fapt n-ar fi existat nici o carte, dacă Barbara Poelle n-ar fi tras fără odihnă toate sforile posibile şi imposibile pentru ca ea să existe, şi asta cu un talent deosebit. Îţi mulţumesc, Barbara, nu doar pentru că mi-ai trimis articolul care a inspirat cartea, dar şi pentru că ai avut încredere în mine, pentru că ai stat lângă mine în momentele grele şi m-ai făcut întotdeauna să mă simt de parcă aş fi fost unica ta clientă.

Mulţumesc editoarei mele, o persoană de o inteligenţă şi de o cultură neegalate, Katie Gilligan, care a înţeles încotro porneam la drum cu April Vogt înainte să fi ştiut eu însămi. Îţi apreciez entuziasmul, privirea pătrunzătoare şi dibăcia cu care m-ai împins înainte, aşa cum nici nu-mi imaginam. Cu mare bucurie aş bea o sticlă de vin (sau două) cu tine (şi cu Barbara) în orice zi a săptămânii, lângă un porc întreg, împreună cu tot ce se pune pe margine.

Echipa de la Thomas Dunne Books/St. Martin’s Press a muncit fără preget în culise ca să respectăm termenul scurt de publicare. Mulţumesc celor cu care am avut de-a face direct, ca şi celor cu care n-am putut să mă întâlnesc, dar în special lui Sally Richardson, pentru sprijinul dat din primele momente, ca şi lui Melanie Ford, pentru că a ţinut pe calea cea bună atât întregul proiect, cât şi pe mine (răspunzând în acelaşi timp la nenumăratele mele întrebări de debutant înfricoşat). Agenta mea, Katie Bassel, a intrat în cursă imediat ce cartea a aterizat pe masa ei. Îţi mulţumesc pentru talentul, inteligenţa şi îndemânarea cu care te-ai ocupat de schimbările de ultimă oră şi de toate dramele. O mare parte din mulţumiri îi e datorată redactorului cărţii, Sue Llewellyn. Parcă ai venit pe lume special pentru a te ocupa de acest manuscris.

Mulţumirile mele se cuvin de asemenea lui Jeb Spencer, lui Sig Anderman, lui Jonathan Corr şi în special lui Ed Luce pentru cea mai bună treabă „de zi cu zi“ (dar şi de noapte şi de weekend) pe care ar fi putut s-o facă cineva. Cred că mulţi ar fi surprinşi cum te antrenează şi te inspiră viaţa unei întreprinderi.

Inspiraţia este bunul cel mai de preţ al unui scriitor şi nimeni nu m-a inspirat pe mine mai mult decât trei autori: Tammy Greenwood, Allison Winn Scotch şi Amy Hatvany. Vă mulţumesc pentru sfaturile permanente, pentru încurajări şi pentru sprijin.

Nu pot rosti cuvântul „sprijin“ fără să-i mulţumesc lui Karen Freeman Landers, care îmi este prietenă de treizeci de ani. Îţi mulţumesc ţie, Karen, pentru că mi-ai servit de placă de rezonanţă şi că astfel ai resimţit alături de mine emoţiile produse de participarea la fiecare dintre meciurile echipei Chargers. Am avut noroc să te am tot timpul lângă mine.

Trebuie să-l menţionez şi pe Jen McGlothlin (cunoscut şi sub numele de Jenny Walker), primul meu partener la scris şi coautor al unui număr infinit de imitaţii ale romanelor din seria „Liceul din Sweet Valley“. Mă tot întreb cum de nu au decolat ele deloc. Îi mulţumesc şi lui Aileen Dowd Brill pentru sfaturi şi pentru lectura unei mulţimi de manuscrise de-a lungul timpului.

Atât de mulţi prieteni au participat la cartea aceasta şi la procesul scrierii ei! Direct sau prin internet… De la cei din Clubul Cărţii (Michelle Campbell, Denisia Chatfield, Leesa Davis, Lisa Gal, Kerri Merson, Suzanne Miller, Heather Olson, Sabrina Park, Kat Peppers, Kerry Rooney, Jenna Scarafone, Dede Watson), la echipa meu fidelă „William şi Mary“ (o urare specială pentru Jes Singer), de la grupurile de pe Facebook şi până la minunata populaţie din Cardiff-by-the-Sea, vă mulţumesc tuturor, vă mulţumesc. Dintotdeauna am avut reticenţe când venea vorba de a împărtăşi cuiva ceea ce scriam, dar am fost atât de agreabil întâmpinată, încât îmi pare rău că n-am început s-o fac mai de mult. Le sunt întru totul recunoscătoare.

În aceeaşi măsură în care am câştigat loteria prieteniei, pot zice că am câştigat şi la cea familială, poate chiar mai mult. Îi mulţumesc tatălui meu, Tom Gable, primul scriitor pe care l-am admirat, pentru că mi-a transmis

înclinaţia lui, încurajându-mă să scriu de mică, dar, fireşte, şi pentru că, de felul lui, este plin de umor şi de multe alte calităţi.

Îi mulţumesc şi mamei mele, Laura Gable, deşi un simplu mulţumesc mi se pare insuficient. Sprijinul pe care mi l-ai dat nu poate fi comparat cu nimic. Mă bizui pe tine acum la fel de mult ca în copilărie, deşi în alte feluri. Într-un cuvânt, tu eşti tot ce poate fi mai minunat.

Am avut de asemenea norocul să fi avut lângă mine un frate şi o soră, inteligenţi şi plini de haz, care au făcut ca mesele noastre în familie să fie vesele şi să-mi ofere nenumărate amintiri. Ţie, Brian Gable, îţi mulţumesc pentru că mi-ai îngăduit să te aleg drept prototip pentru personajul meu, Brian. Sper să-l consideri destul de plăcut. Iar ţie, sora mea, Lisa Gable Wheatley, îţi mulţumesc pentru sprijin, pentru că mi-ai citit unele dintre primele povestiri şi pentru că mi-ai insuflat dorinţa arzătoare de a mă realiza.

Recunoştinţa mea se îndreaptă către întregul clan Gable, din California în Oklahoma, în New York şi către toţi cei risipiţi împrejur. Lumea e un loc mai bun atâta vreme cât voi toţi faceţi parte din ea. O mie de mulţumiri şi socrilor mei, Pat şi Tony Bilski. Sunteţi persoanele care m-au încurajat cel mai mult fără să mă judece, chiar dacă am scris despre o prostituată. (Iertare!) În fine, mulţumesc dragei mele mătuşi, Janet Yergler Rickerson. Sunt plină de admiraţie şi de respect faţă de încurajarea, încrederea şi inspiraţia pe care le-ai adus multora.

Iar fiicelor mele… Unde-aş fi fără voi două? Paige, prostuţa şi inteligenta mea cea dulce, primul meu copil! Mulţumesc că ai fost alături de mine când citeam, şi că mi-ai uşurat sarcinile de mamă. Îmi pare rău că nu poţi încă să citeşti cartea asta. O să scriu ceva special pentru tine în curând. Îţi mulţumesc şi ţie, Georgia, piersicuţa mea, la numai şapte ani nu eşti pentru prima oară menţionată alături de cei cărora le aduc mulţumiri. Îţi mulţumesc că luminezi (şi faci să fie amuzantă) lumea asta în fiecare zi şi faci comentarii şi observaţii care merită să fie citate în presa de toate felurile. Eşti o forţă. N-aş putea spune altceva despre tine.

Numele soţului meu e înscris la începutul cărţii, ceea ce este cât se poate de firesc, deoarece tot ce e minunat în viaţa mea a început cu el. D.B., îţi mulţumesc că mă faci să râd, că mă ajuţi să rămân concentrată şi că nu-ţi

roteşti ochii spre tavan decât din când în când. Îmi pare rău că în istoriile mele toţi soţii sunt nemaipomenit de idioţi. Îţi promit că într-o bună zi o să scriu ceva despre un contabil chipeş, serios şi totodată cât se poate de simpatic.

Drept încheiere, dragi cititori care aţi parcurs această carte, sau care n-o s-o faceţi, vă mulţumesc pentru că descoperiţi lumi noi şi le împărtăşiţi cu alţii. Vă mulţumesc pentru că vorbiţi despre ele şi pentru legăturile care s-au creat astfel. Vă doresc multe alte călătorii şi un drum cât mai scurt până la următoarea voastră carte favorită.